

Udkast til

Forslag

til

Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag¹

Kapitel 1

Formål

§ 1. Loven har til formål at regulere jordbrugets anvendelse af gødning med henblik på at begrænse udvaskningen af kvælstof og for at værne om natur og miljø og bevare dyre- og plantelivet under hensyn til en smidig og ensartet forvaltning på tværs af miljø- og landbrugsområdet.

Anvendelsesområde

§ 2. Lovens bestemmelser om gødningsanvendelse, jf. kapitel 2, omfatter virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige i Register for Gødningsregnskab efter § 5, stk. 2, eller § 6.

§ 3. Lovens bestemmelser om gødningsleverandører i § 36, stk. 2, 3 og 5, og § 37 omfatter virksomheder, herunder fælles biogas-, forarbejdnings-, forbrændings- og brændingsanlæg, og offentlige myndigheder, som sælger eller afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning.

Stk. 2. Lovens bestemmelser om gødningsleverandører i § 36, stk. 4 og 5, og § 37 omfatter fælles biogas-, forarbejdnings-, forbrændings- og brændingsanlæg, der modtager kvælstof- eller fosforholdig gødning.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at §§ 36 og 37 skal finde anvendelse på andre typer af anlæg og den gødning, der produceres fra disse, end de i stk. 1 og 2 nævnte.

§ 4. Lovens bestemmelser om næringsstofreducerende tiltag, jf. kapitel 4, omfatter virksomheder med planteavl eller husdyravl eller kombinationer heraf, som disponerer over et areal med afgrøder, der er omfattet af en kvælstofnorm ifølge § 13, stk. 3, og regler fastsat i medfør heraf eller en retningsgivende

¹ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, EF-Tidende 1991, nr. L 375, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1137/2008 af 22. oktober 2008, EU-Tidende 2008, nr. L 311, side 1, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, EF-Tidende 2000, nr. L 327, side 1, som ændret ved Kommissionens direktiv 2014/101/EU af 30. oktober 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 311, side 32, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse, EU-Tidende 2006, nr. L 372, s. 19, som ændret senest ved Kommissionens direktiv 2014/80/EU af 20. juni 2014 om ændring af bilag II til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EF om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse, EU-Tidende 2014, nr. L 182, s. 52, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle, EU-Tidende 2010, nr. L 20, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, EF-Tidende 1992, nr. L 206, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, EU-Tidende 2012, nr. L 26, side 1, som ændret senest ved Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 124, side 1.

fosfornorm ifølge § 5, stk. 6, og regler fastsat i medfør heraf, på 10 ha eller derover. Ved opgørelse af arealet medregnes forpagtede og lejede arealer.

Register for Gødningsregnskab

§ 5. Miljø- og fødevarerministeren fører et register over virksomheder, der anvender gødning efter denne lov.

Stk. 2. Den, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, skal anmelde sin virksomhed til registrering i det register, der er nævnt i stk. 1, hvis

- 1) virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 1 t kvælstof pr. år,
- 2) virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg kvælstof pr. ha areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm efter § 13, stk. 3, og regler fastsat i medfør heraf eller en retningsgivende fosfornorm ifølge § 5, stk. 6, og regler fastsat i medfør heraf, pr. år, eller
- 3) virksomheden disponerer over et areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm ifølge § 13, stk. 3, og regler fastsat i medfør heraf eller en retningsgivende fosfornorm ifølge § 5, stk. 6, og regler fastsat i medfør heraf, på 10 ha eller derover.

Stk. 3. Den, der driver virksomhed, der er registreringspligtig efter stk. 2, skal anmelde virksomheden til registrering i løbet af den planperiode, jf. § 10, hvori pligten indtræder.

Stk. 4. Ministeren kan anmelde en virksomhed til registrering i det register, der er nævnt i stk. 1, hvis virksomheden uanset stk. 2 undlader at registrere sig.

Stk. 5. § 22, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse ved opgørelsen af produktion af gødning med kvælstofindhold, jf. stk. 2, nr. 1 og 2.

Stk. 6. Ministeren fastsætter en retningsgivende fosfornorm for afgrøderne.

§ 6. Andre, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, kan anmelde sin virksomhed til registrering i det register, der er nævnt i § 5, stk. 1, hvis virksomheden disponerer over et areal med afgrøder, der er omfattet af en kvælstofnorm ifølge § 13, stk. 3, og regler fastsat i medfør heraf eller en retningsgivende fosfornorm ifølge § 5, stk. 6, og regler fastsat i medfør heraf, på 5 ha eller derover.

Stk. 2. Andre, der ikke opfylder betingelserne i § 5, stk. 2, eller § 6, stk. 1, og som driver virksomhed med gartneri eller juletræsproduktion, kan anmelde sin virksomhed i det register, der er nævnt i § 5, stk. 1.

§ 7. Registrering i henhold til § 5, stk. 2, eller § 6, har virkning for hele den planperiode, hvori anmeldelsen finder sted. Miljø- og fødevarerministeren kan dog i særlige tilfælde registrere virksomheder med virkning for tidligere planperioder.

Stk. 2. Ministeren kan i særlige tilfælde og efter ansøgning tillade, at virksomheder, der er delregistrerede i henhold til lov om merværdiafgift (momsloven), alene registreres for en del af virksomheden i det register, der er nævnt i § 5, stk. 1.

Stk. 3. Virksomheder, som ikke er tildelt et centralt virksomhedsregistreringsnummer (CVR-nummer) efter lov om Det Centrale Virksomhedsregister, skal for at kunne anmelde sig til registrering i det register, der er nævnt i § 5, stk. 1, være optaget i Det Centrale Virksomhedsregister efter reglerne om frivillig registrering.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler om det i § 5, stk. 1, nævnte registers opbygning og ajourføring, om anmeldelse til registrering og om krav om dokumentation for, at betingelserne for optagelse i registeret er opfyldt, samt om hvilke oplysninger en anmeldelse til registrering skal indeholde. Ministeren kan desuden fastsætte nærmere regler om gødningshandlers adgang til oplysning om købere af afgiftsfri gødning.

§ 8. Til de registrerede virksomheder udstedes et bevis for registreringen. Beviset benyttes som dokumentation for retten til at købe afgiftsfri gødning. Som alternativ dokumentation kan benyttes direkte opslag i det register, der er nævnt i § 5, stk. 1.

Stk. 2. Den, der driver momspligtig handel med gødning, kan få adgang til ved opslag i det register, der er nævnt i § 5, stk. 1, at konstatere, om en køber er berettiget til at købe afgiftsfri gødning.

§ 9. Når virksomheden ikke længere har pligt til at være registreret efter § 5, stk. 2, eller den registrerede ikke længere ønsker sin virksomhed registreret efter § 6, kan virksomheden afmeldes fra registeret. Miljø- og fødevareministeren kan afmelde en virksomhed fra registeret fra den førstkommande planperiode, hvis virksomheden ikke længere opfylder betingelserne i § 5, stk. 2, eller § 6.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om afmelding fra registrering, herunder om hvilke oplysninger en afmelding fra registrering skal indeholde.

Planperiode

§ 10. Ved planperioden forstås perioden fra den 1. august til den 31. juli. Dyrkes afgrøder, der skal tilføres kvælstof eller fosfor efter den 31. juli, men inden den 30. september, og som skal høstes eller afgræsses inden den 31. december, forlænges planperioden til den 30. september.

Lovens forhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM)

§ 11. Miljø- og fødevareministeren kan for regler fastsat i medfør af denne lov fastsætte regler om, at lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) ikke finder anvendelse, i det omfang der er tale om projekter eller dele af projekter, der er omfattet af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. og regler fastsat i medfør heraf.

Kapitel 2

Gødningsanvendelse

§ 12. I planperioden må virksomhedens forbrug af kvælstof til gødningsformål, jf. §§ 18 og 19 og §§ 21-30, og regler fastsat i medfør heraf, ikke overstige virksomhedens samlede kvote for kvælstof, jf. §§ 13-17.

Samlet kvote for kvælstof

§ 13. For planperioden skal virksomhedens samlede kvote for kvælstof beregnes som summen af kvoterne for de enkelte marker i virksomheden. For hver enkelt mark beregnes kvoten på grundlag af markens størrelse, afgrøde, forfrugten og afgrødens kvælstofnorm i det pågældende klimaområde og jordbundstypen.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, hvordan markens størrelse og afgrøde fastsættes og om beregning af kvoten efter stk. 1.

Stk. 3. Ministeren fastsætter afgrødernes kvælstofnormer og standardudbytter.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler om betingelser og dokumentationskrav for anvendelse af visse kvælstofnormer.

Stk. 5. Ministeren kan fastsætte afgrødernes kvælstofnormer for virksomheder, der driver gartneri, planteskoler, dyrkning af frugt og bær eller skovbrug. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om beregning af disse virksomheders samlede kvote for kvælstof.

Stk. 6. Ministeren udarbejder og vedligeholder et kort over jordbundstyper.

§ 14. Ønsker en virksomhed at fravige den jordbundstype, der fremgår af det i § 13, stk. 6, nævnte kort, skal virksomheden for egen regning foretage prøveudtagning og analyser af jordbundstypen på virksomhedens arealer. Giver resultatet af prøveudtagningen og analysen anledning til anvendelse af en anden jordbundstype end den jordbundstype, der fremgår af det i § 13, stk. 6, nævnte kort, kan virksomheden vælge at anvende denne jordbundstype.

Stk. 2. Resultatet af prøveudtagning og analyser af jordbundstypen skal kunne fremvises ved kontrol.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om prøveudtagningen, analyserne af jordbundstypen, varigheden af jordprøven og dokumentation for anvendelse af en anden jordbundstype end den jordbundstype, der fremgår af det i § 13, stk. 6, nævnte kort.

§ 15. Virksomhedens samlede kvote for kvælstof skal korrigeres efter kvælstofprognosen for planperioden.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren fastsætter kvælstofprognosen.

§ 16. Virksomhedens samlede kvote for kvælstof kan korrigeres, hvis det forventede udbytte for en afgrøde afviger fra afgrødens fastsatte standardudbytte. Korrektion foretages ud fra fastsatte korrektionsfaktorer. Korrektion for højere forventet udbytte kan alene ske, hvis der foreligger dokumentation for, at der i tidligere planperioder er høstet højere udbytter end standardudbyttet for den pågældende afgrøde.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om beregningen af det højere udbytte, korrektionsfaktorer og krav til dokumentation for højere forventede udbytter.

§ 17. En virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden i følgende tilfælde:

- 1) Virksomheden har valgt at anvende reduktion af den samlede kvote for kvælstof som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 39.
- 2) Virksomheden har fået prioriteret en ansøgning om tilskud til reduktion af den samlede kvote for kvælstof efter regler fastsat i en tilskudsordning etableret af miljø- og fødevareministeren i medfør af § 40.

Stk. 2. En virksomhed får endvidere reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden ikke har opfyldt betingelserne for at anvende de kvælstofreducerende virkemidler, som er prioriteret til tilskud, efter regler fastsat i en tilskudsordning etableret af miljø- og fødevareministeren i medfør af § 40.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden i andre tilfælde end de tilfælde, der er nævnt i stk. 1 og 2.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om reduktionen af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden, herunder om beregningen af reduktionen.

Forbrug af kvælstof og fosfor

§ 18. For planperioden skal virksomhedens samlede forbrug af kvælstof og fosfor beregnes som summen af forbruget af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at virksomheden efter ansøgning og under særlige omstændigheder kan fratrække kvælstof og fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning i den totale mængde af kvælstof og fosfor, eller at der skal anvendes en anden andel af den totale mængde af kvælstof ved beregningen af forbruget af kvælstof, jf. § 19, stk. 1, og § 20.

Stk. 3. Afgiftsbelagt kvælstof i gødning, jf. lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m., anvendt på arealer, der ikke er omfattet af § 13, medregnes ikke i virksomhedens forbrug af kvælstof.

§ 19. Miljø- og fødevareministeren fastsætter den andel af den totale mængde af kvælstof i de enkelte gødningstyper, som skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i de pågældende gødningstyper.

Stk. 2. Ved blandinger af gødning, herunder for afgasset biomasse, opgøres den andel af den totale mængde af kvælstof, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof for blandingen, som gennemsnittet af de fastsatte andele for de enkelte gødningstyper vægtet i forhold til den totale mængde af kvælstof i gødningstyperne. For afgasset biomasse kan andelen dog opgøres som andelen for svinegylle.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om, at den andel af den totale mængde af kvælstof i de enkelte gødningstyper, som skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof, kan fastsættes ved analyse.

§ 20. Virksomhedens forbrug af fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning eller i blandinger heraf opgøres som den totale mængde af fosfor i gødningstypen.

§ 21. Den totale mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt, beregnes for husdyrgødning, og herunder forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse, for anden organisk gødning, for bioaske og for kunstgødning som den mængde kvælstof og fosfor, der er i den gødning, som virksomheden har produceret, eller som er leveret til virksomheden i planperioden til og med den 31. juli, fratrukket kvælstof og fosfor i gødning, der er afsat inden for planperioden, tillagt planperiodens primolager og fratrukket planperiodens ultimolager.

Stk. 2. Kvælstof i gødning, der er afbrændt på virksomhedens eget forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg efter regler fastsat efter § 27, kan endvidere fratrækkes i den totale mængde kvælstof.

Stk. 3. Kvælstof og fosfor i husdyrgødning, der er afsat af udegående dyr efter regler fastsat i medfør af § 28, kan endvidere fratrækkes i den totale mængde kvælstof og fosfor.

§ 22. Virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning beregnes på grundlag af normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, virksomhedens besætningsstørrelse og staldsystemer. Produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning skal for visse dyrearter korrigeres for afvigelser i produktionsniveau.

Stk. 2. Produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning kan korrigeres for afvigelser i ydelsesniveau samt i fodermængde og -sammensætning. Korrektioner foretages på grundlag af korrektionsfaktorer, og afvigelserne skal dokumenteres ved driftsbilag.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning og om opgørelse og dokumentation af virksomhedens besætning og staldsystemer.

Stk. 4. Ministeren fastsætter regler om, for hvilke dyrearter korrektion af indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødning for afvigelser i produktionsniveau skal finde sted. Ministeren fastsætter endvidere nærmere regler om korrektion af normer på grund af afvigelser i ydelses- og produktionsniveau og i fodermængde og -sammensætning og dokumentation for afvigelserne.

§ 23. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om bestemmelse af indholdet af kvælstof og fosfor i andre former for gødning end husdyrgødning, jf. § 22, herunder at kvælstof- og fosforindhold kan bestemmes ved beregning eller ved repræsentative prøver.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om de repræsentative prøver og analyse af prøverne, jf. stk. 1.

§ 24. Den mængde kvælstof og fosfor i gødning, der modtages, jf. § 21, stk. 1, fra en virksomhed, der er registreret efter § 5, stk. 2, eller § 6, skal svare til den mængde kvælstof og fosfor i gødningen, som den afgivende virksomhed har afsat til modtagerens virksomhed efter § 25, stk. 1.

Stk. 2. Mængden af kvælstof og fosfor i gødning, der modtages, jf. § 21, stk. 1, fra en leverandør, beregnes på baggrund af leverandørens angivelse af indhold af kvælstof og fosfor i den gødning, der er leveret til virksomheden i planperioden indtil den 31. juli.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om dokumentation for den gødning, der er modtaget efter stk. 1 og 2.

§ 25. Virksomheder kan fratrække kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, hvis gødningen er afsat til en registreret virksomhed, jf. § 5, stk. 2, og § 6. Endvidere kan virksomheder, som har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, og som afsætter et gødningsprodukt herfra uden for virksomheden, fratrække kvælstoffet og fosforen i det afsatte gødningsprodukt i den totale mængde kvælstof og fosfor.

Stk. 2. Virksomheder kan endvidere fratrække kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, hvis gødningen er afsat til et fælles biogasanlæg eller til et forarbejdningsanlæg.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at stk. 1, 1. pkt., skal gælde for anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning, der afsættes til en registreret virksomhed.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler om, at stk. 1, 2. pkt., skal gælde for andre anlæg end de anlæg, der er nævnt i stk. 1.

Stk. 5. Ministeren kan fastsætte regler om, at kvælstof og fosfor i gødning kan fratrækkes i den totale mængde kvælstof og fosfor, hvis gødningen afsættes til andre anlæg, der behandler gødningen, end de anlæg, der er nævnt i stk. 2.

§ 26. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at virksomheder, der afsætter kvælstof og fosfor i gødning ud af landet, kan fratrække den afsatte kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor.

§ 27. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at virksomheder, der afsætter kvælstof og fosfor i husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning til et forbrændingsanlæg eller til et brændingsanlæg, kan fratrække den afsatte kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om, at virksomheder, som har afbrændt kvælstof i husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning i eget forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg, på visse nærmere fastsatte betingelser kan fratrække den afbrændte kvælstof i den totale mængde af kvælstof.

§ 28. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at kvælstof og fosfor i husdyrgødning, der afsættes af udegående dyr på arealer, der i henhold til anden lovgivning ikke må tilføres gødning eller kun må tilføres en nærmere fastlagt mængde gødning udover den gødning, dyrene afsætter på arealet, kan fradrages i den totale mængde kvælstof og fosfor.

§ 29. Virksomhedens primolager af kvælstof og fosfor i hver gødningstype opgøres som den forudgående planperiodes ultimolager.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om virksomhedens opgørelse af ultimolager af kvælstof og fosfor i hver gødningstype. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at virksomheder, der udbringer gødning i perioden fra den 1. august til den 30. september, jf. § 10, 2. pkt., skal korrigere virksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt i perioden fra den 1. august til den 30. september.

§ 30. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at andre typer af gødning end de i § 18, stk. 1, nævnte skal indgå i virksomhedens beregning af det samlede forbrug af kvælstof og fosfor, og om hvordan virksomheden skal beregne forbruget og den totale mængde af kvælstof og fosfor i den pågældende type gødning, herunder om opgørelse af produceret, modtaget og afsat kvælstof og fosfor, og om opgørelse af primo- og ultimolager.

Nyregistrerede virksomheder

§ 31. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om bestemmelse af forfrugt, jf. § 13, og om opgørelse af virksomhedens primolager af kvælstof og fosfor i de forskellige gødningstyper, jf. § 29, for virksomheder, der ikke i den foregående planperiode har været registreret efter § 5, stk. 2, eller § 6.

Overdragelse

§ 32. Ophører en virksomhed før udløb af planperioden med at eje eller have brugsret til et areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm ifølge § 13, stk. 3, og regler fastsat i medfør heraf eller en retningsgivende fosfornorm ifølge § 5, stk. 6, og regler fastsat i medfør heraf, for den pågældende planperiode, skal virksomhedens samlede forbrug af kvælstof og fosfor på arealet for den forløbne del af planperioden beregnes, jf. §§ 18-30.

Stk. 2. Den ophørende virksomhed skal give den virksomhed, der overtager arealet eller brugsretten hertil, såfremt denne virksomhed er registreret efter § 5, stk. 2, eller § 6, skriftlig oplysning om følgende:

- 1) Forfrugten.
- 2) Den samlede kvote for kvælstof.
- 3) Det forventede fosforloft, der er tilknyttet gødningen, jf. lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., fra husdyrgødning og anden organisk gødning, der er udbragt på arealet.
- 4) Forbruget af kvælstof og fosfor.

Stk. 3. Oplysningerne i stk. 2, skal vedrøre det overdragne areal i perioden fra planperiodens start indtil det tidspunkt, hvor virksomheden ophører med at eje eller have brugsret til arealet.

§ 33. Den samlede kvote for kvælstof, forbruget af kvælstof og fosfor og det overdragne areal, jf. § 32, stk. 1, for den samlede planperiode henregnes til den virksomhed, der har overtaget arealet eller brugsretten hertil, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. Gives skriftlig oplysning som nævnt i § 32, stk. 2, ikke, henregnes forbruget af kvælstof og fosfor for den forløbne del af planperioden til den virksomhed, der har overdraget arealet eller brugsretten hertil.

Stk. 3. Overdrages et areal eller brugsretten hertil før udløbet af planperioden, og overstiger det samlede forbrug af kvælstof på arealet for den forløbne del af planperioden den samlede kvote for kvælstof for det pågældende areal for hele planperioden, henregnes den del af forbruget, der overstiger kvoten, til den virksomhed, som har overdraget arealet eller brugsretten hertil, medmindre den virksomhed, der overtager arealet eller brugsretten hertil, erklærer, at forbruget kan henregnes til denne virksomhed.

Stk. 4. Er den virksomhed, der overtager arealet eller brugsretten hertil før udløb af planperioden, ikke registreret eller registreringspligtig efter § 5, stk. 2, eller § 6, henregnes forbruget af kvælstof og fosfor for den forløbne del af planperioden til den virksomhed, som har overdraget arealet eller brugsretten hertil. Den samlede kvote for kvælstof og arealet som nævnt i § 32, stk. 1, for den samlede planperiode henregnes ligeledes til den virksomhed, der har overdraget arealet eller brugsretten hertil.

§ 34. Ophører virksomheden før udløb af planperioden med at være registreret efter § 5, stk. 2, eller § 6, og overdrager virksomheden før udløb af planperioden sit samlede lager af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning, skal virksomheden opgøre lageret på overdragelsestidspunktet.

Stk. 2. Oplysninger om opgørelsen af lageret, jf. stk. 1, gives skriftligt til den virksomhed, der overtager lageret.

Stk. 3. Det overdragne lager henregnes til den virksomhed, der overtager lageret.

Stk. 4. Gives skriftlig oplysning som nævnt i stk. 2 ikke, opgøres det overdragne lager til 0 kg kvælstof og fosfor.

§ 35. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om de oplysninger, der er nævnt i §§ 32-34, herunder om udarbejdelse, indhold, form og indberetning og om frister. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om dokumentation, opbevaring af dokumentation og kontrol.

Kapitel 3

Gødningsleverandører

§ 36. Miljø- og fødevareministeren fører et Leverandørregister over virksomheder, herunder anlæg, og offentlige myndigheder, der sælger, afgiver eller modtager gødning.

Stk. 2. Ministeren fastsætter regler om, at de virksomheder, herunder anlæg, og offentlige myndigheder, der er omfattet af § 3, stk. 1, eller regler fastsat i medfør af § 3, stk. 3, skal indberette til det i stk. 1 nævnte register, hvortil der er afsat gødning, den afsatte gødningstype og -mængde, den totale mængde af kvælstof og fosfor i den afsatte gødning, den andel af den totale mængde af kvælstof der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i den afsatte gødning, samt det fosforloft, der er tilknyttet den afsatte gødning, jf. lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Stk. 3. Indberetningen af kvælstofholdig gødning, jf. stk. 2, skal omfatte al gødning, der er solgt eller afgivet henholdsvis med og uden afgift, jf. lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler om, at de anlæg, der er omfattet af § 3, stk. 2, eller regler fastsat i medfør af § 3, stk. 3, skal indberette til det i stk. 1 nævnte register, hvorfra de modtager gødning, den modtagne gødningstype og -mængde, den totale mængde af kvælstof og fosfor i den modtagne gødning, den andel af den totale mængde af kvælstof der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i den modtagne gødning, samt det fosforloft, der er tilknyttet den modtagne gødning, jf. lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Stk. 5. Ministeren kan fastsætte regler om prøveudtagning, analysemetoder, opbevaring af prøver og analyseresultater og indberetning af analyseresultater for de virksomheder, herunder anlæg, og offentlige myndigheder, der er omfattet af § 3, stk. 1 og 2, eller regler fastsat i medfør af § 3, stk. 3.

§ 37. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler for forarbejdnings-, biogas-, forbrændings- og brændingsanlæg. Ministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler for forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse og bioaske.

Kapitel 4

Næringsstofreducerende tiltag

§ 38. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at virksomheder skal etablere plantedække. Ministeren kan fastsætte nærmere regler herom, herunder om hvilke afgrødetyper der kan anvendes som plantedække og om dyrkningen af disse, i hvilke områder plantedække skal etableres, hvordan områderne afgrænses og om plantedækkets nærmere placering i områderne. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, på hvor stor en del af virksomhedens areal plantedække skal etableres og beregningen heraf samt om dispensation fra plantedækkekravet i det omfang, at det ikke får betydning for den kvælstofreducerende effekt.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om dyrkningsrelaterede tiltag, herunder fastsætte perioder, hvor jordbearbejdning og omlægning af arealer med plantedække ikke må finde sted.

§ 39. Miljø- og fødevareministeren kan etablere særlige ordninger, som den enkelte virksomhed kan vælge som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 38, stk. 1.

Stk. 2. Ministeren kan etablere pilotprojektordninger, hvorefter en eller flere virksomheder kan ansøge om at anvende lokale foranstaltninger som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 38, stk. 1.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om ordningerne efter stk. 1 og 2, herunder frister og omregningsfaktorer m.v.

Stk. 4. Ministeren kan for ordninger omfattet af stk. 2 fastsætte regler om ansøgningens indgivelse, indhold og oplysninger, herunder om formkrav hertil. Ministeren kan endvidere fastsætte vilkår i afgørelser om ordninger truffet efter regler fastsat i medfør af stk. 2.

Kapitel 5

Tilskudsordninger

§ 40. Miljø- og fødevareministeren kan yde nationalt tilskud til kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder.

Stk. 2. Ministeren fastsætter regler om, hvilke virkemidler der kan ydes tilskud til. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om betingelser for at opnå tilskud, om beregning af tilskud, om udbetaling af tilskud, om ansøgning om tilskud m.v. og om administration af tilskudsordningerne.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om, at tilskudsmodtageren i hele perioden, hvor betingelser for tilskud skal være opfyldt, skal underrette ministeren, hvis betingelserne for tilskud ikke er opfyldt.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler om kontrol, om nedsættelse af tilskud og om tilbagebetaling af uberettiget udbetalt tilskud, herunder om betaling af renter.

Kapitel 6

Planlægnings- og regnskabskrav

Gødningsplanlægning

§ 41. Virksomheder, der er omfattet af § 5, stk. 2, eller § 6, skal for hver planperiode foretage en gødningsplanlægning for det samlede landbrugsareal.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om planlægningen, herunder frister for planlægningens foretagelse, dens udformning, indhold, herunder krav om tilknytning af et markkort, og indsendelse samt om opgørelsen af det samlede landbrugsareal. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om revision af gødningsplanlægningen.

Gødningsregnskab

§ 42. Virksomheder, der er omfattet af § 5, stk. 2, eller § 6, skal hvert år udarbejde gødningsregnskab for den afsluttede planperiode. Gødningsregnskabet skal indberettes til miljø- og fødevareministeren.

Stk. 2. Gødningsregnskabet skal opgøres på grundlag af virksomhedens gødningsplanlægning, jf. § 41, og angive

- 1) virksomhedens samlede kvote for kvælstof, jf. §§ 13-17, og virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor til gødningsformål, jf. §§ 18-35,
- 2) det fosforloft, der er tilknyttet gødningen, jf. lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.,
- 3) oplysninger om husdyrbesætning,
- 4) størrelsen på det samlede landbrugsareal og harmoniareal og
- 5) oplysninger om virksomhedens aftaler om forpagtning til brug for udbringning af husdyrgødning og om virksomhedens husdyrgødningsaftaler.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om gødningsregnskabets udformning og indhold, herunder hvilke oplysninger der skal indberettes. Ministeren fastsætter endvidere regler om opbevaring af bilag, om frister for indberetning af gødningsregnskabet m.v.

§ 43. Virksomheden skal anvende særlige skemaer til udarbejdelse af gødningsplanlægning og gødningsregnskab.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren udarbejder de skemaer, der er nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Ministeren kan godkende andre skemaer end de skemaer, der er nævnt i stk. 2.

Stk. 4. Virksomheden skal opbevare gødningsplanlægningen og gødningsregnskabet med tilhørende bilag i mindst 5 år.

Indberetning og opgørelse af arealer etableret med plantedække

§ 44. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at virksomheder, der er omfattet af § 4, hvert år skal indberette virksomhedens areal, hvorpå der er etableret plantedække efter regler fastsat i medfør af § 38, stk. 1, og § 39, til ministeren.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om, at virksomheder, der er omfattet af § 4, hvert år skal opgøre virksomhedens arealer, hvorpå der er etableret plantedække efter regler fastsat i medfør af § 38, stk. 1, og § 39, og indgive opgørelsen til ministeren.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om indberetningen og opgørelsen, herunder om udformning, indhold og fristen for indgivelse. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at indberetningen efter stk. 1, skal tilknyttes et markkort.

Kapitel 7

Administrative bestemmelser

§ 45. Afgørelser efter loven træffes af miljø- og fødevareministeren.

Stk. 2. Ministeren fører tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af loven eller regler fastsat i medfør heraf.

§ 46. Miljø- og fødevareministeren, eller den ministeren bemyndiger hertil, kan udtage jordprøver til brug for udarbejdelse af kvælstofprognosen, jf. § 15, stk. 2, uden at skulle betale kompensation herfor. Virksomheden skal efter anmodning give ministeren, eller den ministeren bemyndiger hertil, alle oplysninger, der er nødvendige for at anvende jordprøver til udarbejdelse af kvælstofprognosen.

Klage og delegation

§ 47. Afgørelser truffet i henhold til regler fastsat i medfør af § 40 kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 4-6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de klagepunkter, der er anført i klagen.

Stk. 3. Henlægger miljø- og fødevareministeren sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for en anden administrativ myndighed, og om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav hertil.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan efter forhandling med vedkommende minister henlægge sine beføjelser efter loven til en anden statslig myndighed eller institution. Miljø- og fødevareministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheders eller institutioners afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Miljø- og fødevareministeren kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav hertil.

Obligatorisk digital kommunikation

§ 48. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur og lignende.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Kontrol m.v.

§ 49. Virksomheder, der er omfattet af loven, skal efter anmodning fra miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for kontrollen, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens regler. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan uden at betale kompensation herfor forlange, at virksomheden skal indsende relevant materiale til brug for kontrollen.

§ 50. Miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af loven og regler, der er fastsat i medfør heraf.

§ 51. Miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, har, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til virksomheder, der er omfattet af loven, for at udøve de beføjelser, loven eller regler fastsat i medfør heraf tillægger ministeren. Efter samme regler har ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, adgang til hos virksomhederne på stedet at gennemgå deres regnskaber og forretningsbøger m.v. I det omfang de nævnte oplysninger er registreret digitalt, omfatter adgangen til dem også digital adgang hertil. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, har herunder adgang til at foretage undersøgelser, fotografere, kopiere eller medtage dokumenter og medtage andre genstande uden vederlag. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil,

kan udtage prøver til undersøgelser uden at skulle betale kompensation herfor. Kvittering for medtagne genstande skal udleveres.

Stk. 2. Virksomhedens ejer og de hos denne ansatte skal yde ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, fornøden vejledning og hjælp ved den kontrol, der er nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Politiet yder om nødvendigt bistand til gennemførelse af den kontrol, der er nævnt i stk. 1. Miljø- og fødevareministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Offentliggørelse

§ 52. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelse dels af indberettede oplysninger, dels af resultater på grundlag af kontrol samt vedtagne administrative bødeforelæg på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til loven eller regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelse, herunder at offentliggørelse kan ske digitalt. Ministeren kan bestemme, at visse indberettede oplysninger, kontrolresultater eller sanktioner ikke skal offentliggøres.

Stk. 3. Ministeren kan bestemme, at offentliggørelse skal ske på internettet på grundlag af et af ministeren oprettet it-system vedrørende indberettede oplysninger, kontrolresultater og sanktioner. Ministeren kan på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra it-systemet til en ubestemt kreds af modtagere. Enhver har adgang til fra it-systemet at få meddelt oplysninger, som har været offentliggjort. Adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Kapitel 8

Straffebestemmelser

§ 53. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, kan straffes med bøde den, der

- 1) overtræder § 12, § 41, stk. 1, § 42, stk. 1 og 2, eller § 43, stk. 1 og 4, eller
- 2) undlader at anmelde virksomheden til registrering efter § 5, stk. 2, eller undlader at afgive oplysninger eller at stille bistand til rådighed efter § 46, 2. pkt., § 49 og § 51, stk. 1 og 2.

Stk. 2. Ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af § 12 udmåles en skærpet bøde med udgangspunkt i overtrædelsens omfang målt i kg kvælstof og i kg kvælstof pr. ha.

Stk. 3. I regler, der fastsættes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

Stk. 4. Forældelsesfristen for overtrædelse af lovens bestemmelser eller regler fastsat i medfør af loven er 4 år.

Stk. 5. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 54. Miljø- og fødevareministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at Miljø- og Fødevareministeriet i nærmere angivne sager om overtrædelser af denne lov og regler fastsat i medfør af loven, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Stk. 2. Retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anlageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse på sådanne bødeforelæg.

Stk. 3. Vedtages bøden, bortfalder videre forfølgning.

Kapitel 9

Ændringer i anden lovgivning

§ 55

I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1020 af 6. juli 2018, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 2 og 3, ophæves.

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 2 og 3.

2. § 3, stk. 1, nr. 6 og 7, ophæves.

Nr. 8 bliver herefter nr. 6.

3. Overskriften til kapitel 1 a affattes således:

”Kapitel 1 a

Anvendelse af gødning”.

4. I §§ 5 b, 5 c og 45 a indsættes efter ”organisk gødning”: ”eller bioaske”.
5. § 5 d, overskriften før § 5 e, §§ 5 e og 5 f, overskriften før § 5 g, §§ 5 g-5 o, overskriften før § 5 p, §§ 5 p og 5 q, overskriften før § 5 r og § 5 r ophæves.
6. I § 44, stk. 2, ændres ”§§ 5 e-5 r og de regler, der er fastsat med hjemmel i disse bestemmelser, og regler,” til: ”de regler,” og i stk. 5 ændres ”stk. 2” til: ”stk. 3”.
7. § 91, stk. 1, nr. 6, ophæves.

Nr. 7-14 bliver herefter nr. 6-13.

§ 56

I lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 1357 af 18. november 2016, foretages følgende ændring:

1. Overalt i loven ændres ”lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække” til: ”lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag”.

Kapitel 10

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 57. Loven træder i kraft den 1. april 2019.

Stk. 2. Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018, ophæves.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse på forhold, der vedrører planperioden 2018/2019, som denne er defineret i § 4 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018. For sådanne forhold finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 4. Lovens § 4 om, hvilke virksomheder der er omfattet af lovens kapitel 4 om næringsstofreducerende tiltag, finder endvidere ikke anvendelse for planperioden 2019/2020, som denne er defineret i § 4 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018. For denne periode finder den hidtil gældende lovs § 3 anvendelse.

Stk. 5. Lovens §§ 5 og 6 om, hvilke virksomheder som er omfattet af Register for Gødningsregnskab, og hvilke virksomheder som frivilligt kan lade sig registrere i Register for Gødningsregnskab, finder endvidere ikke anvendelse for planperioden 2019/2020, som denne er defineret i § 4 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018. For denne periode finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 6. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om frist for at tilmelde sig Register for Gødningsregnskab, om bestemmelse af forfrugt og om opgørelse af virksomhedens primolager af kvælstof og fosfor i de forskellige gødningstyper for virksomheder, der efter lovens §§ 5 og 6 bliver omfattet af Register for Gødningsregnskab.

Stk. 7. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om opgørelse af lager m.v. for virksomheder, der efter lovens §§ 5 og 6 ikke længere kan være omfattet af Register for Gødningsregnskab.

Stk. 8. Regler, der er fastsat i medfør af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af denne lov.

Stk. 9. Regler, der er fastsat i medfør af de bestemmelser i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1020 af 6. juli 2018, der ophæves i medfør af § 55, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af denne lov.

Stk. 10. § 30 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018, forbliver i kraft, indtil der fastsættes regler i medfør af denne lovs § 54, stk. 1.

Kapitel 11

Territorial gyldighed

§ 58. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Baggrund

3. Lovforslagets indhold

- 3.1. Lovens formål og anvendelsesområde m.v.
 - 3.1.1. Formål
 - 3.1.1.1. Gældende ret
 - 3.1.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.1.2. Lovens anvendelsesområde
 - 3.1.2.1. Gældende ret
 - 3.1.2.1.1. Gødningsanvendelse
 - 3.1.2.1.2. Plantedække og andre dyrkningsrelaterede tiltag
 - 3.1.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.1.2.2.1. Gødningsanvendelse
 - 3.1.2.2.2. Næringsstofreducerende tiltag
 - 3.1.2.2.3. Gødningsleverandører
 - 3.1.2.2.4. Overførsel af regler om fosforregnskab og husdyrrefterafgrøder til gødskningsloven
 - 3.1.3. Planperioden
 - 3.1.3.1. Gældende ret
 - 3.1.3.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.2. Gødningsanvendelse
 - 3.2.1. Næringsstofbalancen og kvotesystem
 - 3.2.1.1. Kvælstofkvoten
 - 3.2.1.1.1. Kvælstofnormerne, herunder gartneriafgrøder
 - 3.2.1.1.1.1. Gældende ret
 - 3.2.1.1.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.2.1.1.2. Kvælstofprognosen
 - 3.2.1.1.2.1. Gældende ret
 - 3.2.1.1.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.2.1.1.3. Tillæg til kvoten – forventet højere udbytte
 - 3.2.1.1.3.1. Gældende ret
 - 3.2.1.1.3.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.2.1.1.4. Reduktion af kvoten
 - 3.2.1.1.4.1. Gældende ret
 - 3.2.1.1.4.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.2.1.2. Beregning og opgørelse af forbrug af kvælstof og fosfor
 - 3.2.1.2.1. Gældende ret
 - 3.2.1.2.1.1. Husdyrgødning
 - 3.2.1.2.1.2. Forarbejdet husdyrgødning
 - 3.2.1.2.1.3. Afgasset biomasse
 - 3.2.1.2.1.4. Anden organisk gødning
 - 3.2.1.2.1.5. Bioaske
 - 3.2.1.2.1.6. Handelsgødning

- 3.2.1.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.2.1.2.2.1. Beregning af den totale mængde kvælstof og fosfor for hver gødningstype
 - 3.2.1.2.2.2. Beregning af virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning
 - 3.2.1.2.2.3. Beregning af kvælstof- og fosforindholdet i andre former for gødning end husdyrgødning
 - 3.2.1.2.2.4. Modtaget og afsat kvælstof og fosfor i gødning
 - 3.2.1.2.2.5. Opgørelse af primo- og ultimolager af kvælstof og fosfor i gødning
- 3.2.1.2.3. Ophørstilfælde
 - 3.2.1.2.3.1. Gældende ret
 - 3.2.1.2.3.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.2.2. Kontrol
 - 3.2.2.1. Kontrol vedrørende gødningsplanlægning
 - 3.2.2.1.1. Gældende ret
 - 3.2.2.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.2.2.2. Kontrol vedrørende gødningsregnskabet
 - 3.2.2.2.1. Gældende ret
 - 3.2.2.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.2.2.3. Kontrol vedrørende gødningsleverandører
 - 3.2.2.3.1. Gældende ret
 - 3.2.2.3.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.2.3. Håndhævelse
 - 3.2.3.1. Bødestraf
 - 3.2.3.1.1. Gældende ret
 - 3.2.3.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.2.3.2. Offentliggørelse af gødningsregnskaber
 - 3.2.3.2.1. Gældende ret
 - 3.2.3.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.2.3.3. Særligt om krydsoverensstemmelse
- 3.3. Næringsstofreducerende tiltag
 - 3.3.1. Efterafgrøder
 - 3.3.1.1. Efterafgrødeordninger
 - 3.3.1.1.1. Gældende ret
 - 3.3.1.1.1.1. Det pligtige efterafgrødekrav
 - 3.3.1.1.1.2. Husdyrefterafgrødekravet
 - 3.3.1.1.1.3. Den målrettede efterafgrødeordning og målrettet regulering for 2017-2019
 - 3.3.1.1.1.3.1. Frivillig tilskudsordning om kvælstofreducerende virkemidler
 - 3.3.1.1.1.3.2. Obligatorisk krav om efterafgrøder
 - 3.3.1.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.3.1.1.2.1. Efterafgrødekravet
 - 3.3.1.1.2.2. Frivillig tilskudsordning om kvælstofreducerende virkemidler
 - 3.3.1.2. Alternativ opfyldelse af efterafgrødekravet
 - 3.3.1.2.1. Gældende ret
 - 3.3.1.2.1.1. Alternativ opfyldelse af det pligtige efterafgrødekrav og obligatorisk krav om efterafgrøder
 - 3.3.1.2.1.2. Alternativ opfyldelse af husdyrefterafgrødekravet
 - 3.3.1.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.3.1.2.2.1. Alternativ opfyldelse af efterafgrødekravet
 - 3.3.1.3. Kontrol
 - 3.3.1.3.1. Gældende ret
 - 3.3.1.3.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.3.1.4. Håndhævelse

- 3.3.1.4.1. Gældende ret
 - 3.3.1.4.1.1. Reduktion af virksomhedens samlede kvote for kvælstof i planperioden
 - 3.3.1.4.1.2. Bødestraf
 - 3.3.1.4.1.3. Krydsoverensstemmelse
- 3.3.1.4.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.3.2. Regler for jordbearbejdning (Dyrkningsrelaterede tiltag)
 - 3.3.2.1. Gældende ret
 - 3.3.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.4. Klage og delegation
 - 3.4.1. Gældende ret
 - 3.4.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.5. Obligatorisk digital kommunikation
 - 3.5.1. Gældende ret
 - 3.5.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.6. Samkøring af oplysninger i kontroløjemed
 - 3.6.1. Gældende ret
 - 3.6.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.7. Adgang uden retskendelse
 - 3.7.1. Gældende ret
 - 3.7.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.8. Forældelse af strafansvar
 - 3.8.1. Gældende ret
 - 3.8.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.9. Konsekvensændringer i husdyrbrugloven
 - 3.9.1. Gældende ret
 - 3.9.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige**
 - 4.1. Administrative omstillings- og driftskonsekvenser
 - 4.2. Digitaliseringsklar lovgivning
 - 4.3. Økonomiske konsekvenser for det offentlige
- 5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.**
 - 5.1. Agil erhvervsrettet regulering
- 6. Administrative konsekvenser for borgere**
- 7. Miljømæssige konsekvenser**
- 8. Forholdet til EU-retten**
 - 8.1. Nitratdirektivet
 - 8.1.1. Nitratdirektivets rammer
 - 8.1.2. Gældende implementering af nitratdirektivet
 - 8.1.3. Lovforslagets forhold til nitratdirektivet
 - 8.2. Vandrammedirektivet
 - 8.2.1. Vandrammedirektivet og grundvandsdirektivets rammer

8.2.2. Gældende implementering af vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet

8.2.3. Lovforslagets forhold til vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet

8.3. Havstrategidirektivet

8.4. VVM-direktivet

8.4.1. VVM-direktivets rammer

8.4.2. Gældende implementering af VVM-direktivet

8.4.3. Lovforslagets forhold til VVM-direktivet

8.5. Habitatdirektivet

8.5.1. Habitatdirektivets rammer

8.5.2. Gældende implementering af habitatdirektivet

8.5.3. Lovforslagets forhold til habitatdirektivet

8.6. NEC-direktivet

8.7. Krydsoverensstemmelse

8.7.1. EU-rettens rammer

8.7.2. Gennemførelse af krydsoverensstemmelse i dag

8.7.3. Lovforslagets forhold til krydsoverensstemmelse

8.8. Statsstøtteretlige aspekter

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Med dette lovforslag foreslås fastsat en ny lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag. Lovforslaget erstatter lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018 (herefter gødskningsloven).

Lovforslaget bidrager til opfyldelsen af en række af Danmarks internationale forpligtelser på miljøområdet, herunder Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater der stammer fra landbruget (herefter nitratdirektivet) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (herefter vandrammedirektivet).

Lovforslaget har til formål at fortsætte indsatsen med at målrette kvælstofreguleringen i 2020 og fremadrettet, så den i højere grad tager højde for de lokale behov. Med lovforslaget foreslås miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte krav om næringsstofreducerende tiltag og til at etablere en tilskudsordning med kompensation for kvælstofreducerende virkemidler målrettet områder med et særligt behov for kvælstofreduktion. Den foreslåede ordning bygger videre på reguleringen af den målrettede kvælstofregulering for 2019, der blev vedtaget ved lov nr. 497 af 22. maj 2018 om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., og skaber hjemmel til, at ordningen kan fastholdes i 2020 og frem.

Samtidig foreslås en række af bestemmelserne fra lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1020 af 6. juli 2018 (herefter husdyrbrugloven), overført til lovforslaget. Baggrunden for den foreslåede overførsel er et ønske om i højere grad at samle regler om efterafgrøder og om kvælstof- og fosforregnskab (gødningsregnskab) i én lov. Som led i den foreslåede flytning af reglerne om fosforregnskab fra husdyrbrugloven til gødskningsloven fastsættes der i gødskningsloven regler om opgørelse af forbruget af fosfor fra bioaske, herunder forbrændt husdyrgødning.

Endelig viderefører lovforslaget en række bestemmelser om gødningsanvendelsen og plantedække fra gødskningsloven. Reglerne om gødningsregnskab, kvælstofkvotesystemet, efterafgrøder og dyrkningsrelaterede tiltag foreslås således i hovedtræk videreført med dette lovforslag.

2. Baggrund

Den gældende gødskningslov er fra 1998, og der er siden vedtaget en lang række ændringer til loven. Når der i forbindelse med administrationen af loven er konstateret uhensigtsmæssigheder eller andre behov for opdatering, er disse håndteret ved løbende ændringer. Det er dog Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at der fortsat er et behov for en generel gennemskrivning af loven for derved at foretage en oprydning, opdatering og nytænkning af lovens bestemmelser.

Lovforslaget foreslås derfor fremsat som en ny hovedlov. Som følge heraf indeholder lovforslaget regler fra den gældende gødskningslov, der videreføres og regler, der videreføres med mindre redaktionelle justeringer. Lovforslaget indeholder også regler, der er nye eller ændret i forhold til den gældende gødskningslov.

Miljø- og fødevareministeren satte i november 2015 et arbejde i gang med det formål at skabe en enklere, klarere og mere sammenhængende lovstruktur på Miljø- og Fødevareministeriets område. Ministeren nedsatte på denne baggrund et ekspertpanel til at foretage en kritisk gennemgang og vurdering af et forslag til en ny lovstruktur, som var udarbejdet af Miljø- og Fødevareministeriet. Ekspertpanelet afgav en udtalelse om den fremtidige lovstruktur den 28. juni 2017. Ekspertpanelet tilkendegav, at der kan være et forenklingspotentiale i på sigt at samle og sammentænke visse af lovene på Miljø- og Fødevareministeriets område. Ekspertpanelet anbefalede herunder en indholdsmæssig oprydning i og samling af reglerne om landbrugets miljøforhold i husdyrbrugloven og gødskningsloven med henblik på en efterfølgende indarbejdelse i en samlet miljølov. Den foreslåede samling af visse af reglerne fra husdyrbrugloven med

gødskningslovens regler om gødningsanvendelsen og efterafgrøder bidrager til at udmønte anbefalingen om at samle reglerne.

Lovforslaget regulerer grundlæggende landbrugets udledning af kvælstof og er således et forslag, der sætter rammerne for anvendelse af gødning, så det sikres, at især vandmiljøet ikke lider skade, og at Danmark lever op til sine internationale miljøforpligtelser. En af de største udfordringer på vandmiljøområdet er tilførslen af kvælstof, som bl.a. har sit udspring i landbrugets anvendelse af gødningsstoffer.

Planterne skal tilføres gødning for at vokse, og gødning er dermed en forudsætning for, at landmanden kan høste et udbytte af god kvalitet og omfang. Planterne gødes bl.a. med organisk gødning i form af husdyrgødning og restprodukter fra byerne og industrien, som f.eks. spildevandsslam, samt uorganisk gødning (handelsgødning), som ofte betegnes som kunstgødning.

Tab af kvælstof til vandmiljøet er uundgåeligt ved landbrugsproduktion. Tabet sker først og fremmest ved udvaskning fra rodzonen. Dette sker primært i efteråret og vinteren, som følge af at jorden mættes med vand, som dermed sætter gang i afstrømningen fra rodzonen. Det er dog ikke alt kvælstof, som uden videre udvaskes.

Organisk kvælstof i gødning vil typisk skulle omsættes, før det bliver tilgængeligt for planterne eller for udvaskning. Omdannelse af organisk kvælstof sker i øvrigt over tid og ikke nødvendigvis på tidspunkter, hvor planterne optager kvælstof.

Ikke al den nitrat, der udvaskes fra rodzonen, vil blive udvasket til vandmiljøet. En del af nitraten omdannes i jorden til atmosfærisk kvælstof eller lattergas (denitrifikation), når det nitratholdige vand passerer iltfrie jordlag. Ligeledes vil en del af den nitrat, der udvaskes til vandløb og videre til søer, blive fjernet, da det omsættes i sedimentet ved bunden.

Overbelastning af særligt havområder med kvælstof – primært i form af nitrat – kan medføre øget algevækst (eutrofiering), der gør vandet uklart, så sollys ikke kan trænge ned til vandplanterne på de dybere steder. I visse tilfælde kan algevæksten være så kraftig, at det udløser iltsvind, fordi bakterier bruger ilt i vandet til at nedbryde de mange alger, når de dør.

Reguleringen af dansk vandmiljø er primært sket ved hjælp af såkaldte vandmiljøplaner, med NPO-Handlingsplanen fra 1985 som den første. Denne handlingsplan er gennem årene blevet afløst af en række nye planer – Vandmiljøplan I (VMP I), Handlingsplan for bæredygtigt landbrug samt Vandmiljøplan II og III (VMP II og III). I årene frem til i dag er der sket en markant reduktion af kvælstofudledningen til vandmiljøet som følge af disse planer. Målsætningen i planerne har været fastsat som en konkret, kvantitativ reduktion af næringsstoffer. Samtidig er der i EU-lovgivningen fastsat regler, som påvirker den danske kvælstofregulering. Disse er fastlagt i nitratdirektivet fra 1991, vandrammedirektivet fra 2000 og senest grundvandsdirektivet fra 2006.

Frem til i dag er der gennemført yderligere tiltag for at reducere kvælstofudledningen i både Vækstplan for Fødevarer (2014), Aftale om Fødevare- og landbrugspakke (2015) samt Aftale om Naturpakken (2016).

Med Aftale om Fødevare- og landbrugspakke blev det besluttet at fjerne en række generelle krav som f.eks. reducerede kvælstofnormer til under økonomisk optimum og i stedet at indføre en mere målrettet regulering fra 2019. Det blev endvidere aftalt at afskaffe kravet om ekstra 60.000 hektar efterafgrøder fra Vækstplan for Fødevarer samt indførelse af en målrettet efterafgrødeordning i 2017-2018, hævelse af harmonikravet og en ny fosforregulering til afløsning for den indirekte fosforregulering, som det skærpede harmonikrav hidtil havde udgjort. Desuden indgik det i aftalen, at reguleringen af husdyrbrugets anlæg og arealer skulle skilles ad, således at den konkrete tilladelse eller miljøgodkendelse alene omfatter anlæggene m.v., mens anvendelsen af gødning på arealerne skulle overgå til generel regulering.

Den målrettede regulering skal frem mod 2021 bidrage med en reduktion af landbrugets kvælstofudledning til kystvande på 3.500 tons kvælstof. Indfasningen sker med en tredjedel årligt fra 2019, dvs. 1.167 tons i 2019. I 2017-2018 blev der etableret en midlertidig målrettet efterafgrødeordning, der sikrer, at Danmark

overholder sine direktivforpligtelser i forhold til, at miljøtilstanden ikke må forringes, indtil den målrettede regulering er på plads i 2019. Endeligt blev det besluttet at gennemføre en yderligere kvælstofindsats på ca. 3.400 tons kvælstof med kollektive virkemidler som f.eks. udtagning af lavbundsjorder, vådområder og skovrejsning. Som en del af den samlede håndtering af kvælstofindsatsen blev den tidligere beslutning fastholdt om at udskyde 6.200 tons kvælstof til 3. vandplanperiode (2022-2027).

I Aftale om målrettet regulering (2018) blev den konkrete model for målrettet regulering fra 2019 besluttet. Det blev endvidere besluttet at gennemføre en vurdering af de gennemførte kvælstofindsatser i 2018. Det bemærkes, at vurderingen af status for kvælstofindsatsen først forventes gennemført ultimo 2018, og kan lede til justeringer af indsatser, og at resultatet af vurderingen dermed ikke vil foreligge før høring.

Lovforslaget har til formål at fortsætte indsatsen, påbegyndt i 1985, med at reducere kvælstofudledningen til vandmiljøet og samtidig målrette kvælstofreguleringen, så den i højere grad tager højde for lokale behov i både miljøet og landbrugserhvervet.

3. Lovforslagets indhold

Lovforslaget har bl.a. til formål at regulere jordbrugets anvendelse af gødning med henblik på at begrænse udvaskningen af kvælstof og for at værne om natur og miljø og bevare dyre- og plantelivet.

Lovforslaget indeholder regler om kvælstofkvotesystemet, gødningsleverandører, plantedækkekrav, tilskudsordninger og gødningsregnskabet.

Det følger af forslaget, at virksomheder, der driver visse former for jordbrugsaktiviteter, og som enten producerer eller modtager kvælstofholdig gødning af en vis mængde, eller har et areal af en vis størrelse, skal eller kan lade sig registrere i Miljø- og Fødevareministeriets Register for Gødningsregnskab.

Virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige i Register for Gødningsregnskab, må ikke forbruge mere kvælstofholdig gødning end kvælstofkvoten. I lovforslaget foreslås der fastsat regler om beregning af kvælstofkvoten, herunder bl.a. om fastsættelse af afgrødernes kvælstofnormer, kvælstofprognosen, udbyttekorrektur og kvotereduktion. Lovforslaget indeholder endvidere regler om beregningen af virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor for planperioden. Forbruget af kvælstof og fosfor beregnes bl.a. ud fra produceret, leveret og afsat kvælstof og fosfor og lagerbeholdningen. For kvælstof skal der endvidere tages højde for, hvor meget kvælstof afgrøderne kan udnytte (udnyttelseskravet).

Lovforslaget indeholder også bemyndigelse til at fastsætte regler om gødningsleverandørers indberetningsforpligtelse. Gødningsleverandørernes indberetninger af afsat og modtaget gødning anvender Landbrugsstyrelsen til at kontrollere, om virksomhederne har medtaget gødningen i deres gødningsregnskab, og til at fortrykke oplysninger i gødningsregnskaberne.

I lovforslaget er der bemyndigelse til at fastsætte plantedækkekrav, og herunder til at fastsætte bl.a., hvilke afgrødetyper der kan anvendes som plantedække, og i hvilke områder plantedækket skal etableres. Det er hensigten at udnytte bemyndigelsen til at fastsætte krav om etablering af pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder og et efterafgrødekrav som en del af den målrettede regulering. Miljø- og fødevareministeren foreslås bemyndiget til at fastsætte regler om alternativer til etablering af efterafgrøder.

Med lovforslaget foreslås miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler om dyrkningsrelaterede tiltag, herunder fastsætte perioder, hvor jordbearbejdning og omlægning af arealer med plantedække ikke må finde sted.

Miljø- og fødevareministeren foreslås endvidere bemyndiget til at yde nationalt tilskud til kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder. Ministeren kan i denne forbindelse fastsætte de

nærmere betingelser for ordningen. Det er hensigten, at ministeren udnytter bemyndigelsen til at fastsætte en tilskudsordning, der skal udgøre den frivillige del af den målrettede regulering.

Lovforslaget indeholder endvidere regler om, at virksomheden skal udarbejde gødningsplanlægning og gødningsregnskab og indberette gødningsregnskabet til miljø- og fødevareministeren. Gødningsregnskabet anvendes til at beregne virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor og dermed til at opgøre, om en virksomhed overholder sin kvælstofkvote.

Med lovforslaget foreslås miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler om virksomhedens indberetning og opgørelse af arealer etableret med plantedække. En indberetning og opgørelse af virksomhedens arealer etableret med plantedække indebærer, at Landbrugsstyrelsen kan kontrollere, om efterafgrøderne er etableret som indberettet.

Lovforslaget indeholder en række administrative bestemmelser om afgørelses- og tilsynskompetence, klage og delegation, obligatorisk digital kommunikation, kontrol og om offentliggørelse af forskellige oplysninger. Lovforslaget indeholder desuden regler om straf for overtrædelse af lovens bestemmelser.

Lovforslaget indeholder regler om ændringer i anden lovgivning.

I lovforslaget foreslås en række regler om husdyr efterafgrøder og fosforregnskabet overført fra husdyrbrugloven til gødskningsloven. Som følge heraf foreslås en række af reglerne i husdyrbrugloven konsekvensrettet.

Med lovforslaget foreslås den gældende gødskningslovs navn ændret til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag. Kvælstofafgiftsloven henviser til den gældende lovs navn. Som følge af forslaget om ændring af lovens navn foreslås det, at kvælstofafgiftslovens henvisning til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække ændret.

Endeligt indeholder lovforslaget ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser og regler om territorial gyldighed.

3.1. Lovens formål og anvendelsesområde m.v.

3.1.1. Formål

3.1.1.1. Gældende ret

Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018 (gødskningsloven), har til formål at regulere jordbrugets anvendelse af gødning, fastsætte krav om etablering af plantedække og om andre dyrkningsrelaterede tiltag og yde tilskud til foranstaltninger med henblik på at begrænse udvaskningen af kvælstof, jf. gødskningslovens § 1.

Med den ændring af gødskningsloven, som blev vedtaget ved lov nr. 497 af 22. maj 2018, er det fra den 1. januar 2019 muligt at yde tilskud til kvælstofreducerende virkemidler efter gødskningslovens § 24 c. I denne forbindelse er lovens formål med virkning fra den 1. januar 2019 udvidet, således at loven ligeledes har til formål at yde tilskud til kvælstofreducerende foranstaltninger.

Der findes også foranstaltninger til begrænsning af udvaskning af kvælstof i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1020 af 6. juli 2018 (herefter husdyrbrugloven). Husdyrbruglovens formål er bl.a. at medvirke til, at anvendelsen af gødning kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

3.1.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 1 foreslås det, at lovforslagets formål er at regulere jordbrugets anvendelse af gødning med henblik på at begrænse udvaskningen af kvælstof og for at værne om natur og miljø og bevare dyre- og plantelivet under hensyn til en smidig og ensartet forvaltning på tværs af miljø- og landbrugsområdet.

Formålsbestemmelsen foreslås udvidet i forhold til gødskningslovens formål, idet lovforslaget i modsætning til gødskningsloven på grund af overførslen af reglerne om husdyrrefterafgrøder fra husdyrbrugloven indeholder bestemmelser, som har til formål at værne om natur og miljø og bevare dyre- og plantelivet. Der er med udvidelsen af lovens formål ikke i øvrigt tiltænkt, at den eksisterende administration af gødskningsloven eller de regler fra husdyrbrugloven, der foreslås overført til gødskningsloven, ændres.

Formålsbestemmelsen foreslås endvidere udvidet i forhold til den gældende lov med en bestemmelse om hensyn til en smidig og ensartet forvaltning på tværs af miljø- og landbrugsområdet.

Lovforslagets formål skal dels opfyldes ved, at der fastsættes regler for, hvor meget kvælstofholdig gødning virksomhederne må anvende på virksomhedens arealer, og dels ved at der fastsættes krav om næringsstofreducerende tiltag som f.eks. efterafgrøder.

Den foreslåede bestemmelse i § 12 skal sikre, at virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab, jf. lovforslagets §§ 5 og 6, ikke anvender mere kvælstofholdig gødning end virksomhedens årlige kvote for kvælstof. Dette sikres ved, at der fastsættes regler for beregning af kvoten for kvælstof, jf. lovforslagets §§ 13-17, og for beregningen af det samlede forbrug af kvælstof i gødningen, jf. lovforslagets §§ 18 og 19 og §§ 21-30. Ved at begrænse virksomhedernes forbrug af kvælstof, så forbruget højest svarer til den årlige kvote for kvælstof, medvirker reglerne til forebyggelse og nedbringelse af vandforurening forårsaget eller fremkaldt af nitrater, der stammer fra landbruget. Lovforslaget skal dermed medvirke til, at Danmark overholder sine EU-retlige forpligtelser efter nitratdirektivet, vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet. Lovforslagets forhold til EU-retten er nærmere beskrevet i afsnit 8.

Lovforslaget indeholder desuden bestemmelser om beregning af det samlede forbrug af fosfor i gødning, jf. lovforslagets § 18 og §§ 20-30, og regler om indberetning af virksomhedens forbrug af fosfor i gødningsregnskabet, jf. lovforslagets § 42. Disse regler indgår i dag i husdyrbrugloven. Lovforslagets fosforregnskabsregler skal ses i sammenhæng med reglerne om fosforloft og fosforarealkrav, som ikke foreslås overført fra husdyrbrugloven.

Lovforslagets regler om fosforregnskab og opgørelse af indholdet af fosfor i gødning gør det muligt for myndighederne at kontrollere, at fosforloftet og fosforarealkravet, der fremgår af husdyrbrugloven og regler fastsat i medfør heraf, overholdes. Bestemmelserne skal dermed understøtte, at fosforkravenes formål efter husdyrbrugloven om at begrænse risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet opnås. Da regler om fosforloft og fosforarealkrav efter forslaget fortsat fastsættes i medfør af husdyrbrugloven, indeholder lovforslaget ikke et selvstændigt formål om begrænsning af udvaskningen af fosfor til vandmiljøet.

Lovforslagets §§ 38 og 39 indeholder bemyndigelser til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte krav om næringsstofreducerende tiltag. Det er hensigten, at der inden for disse bemyndigelser vil blive etableret efterafgrødeordninger og andre virkemidler, der dels skal forebygge og begrænse forureningen af vandmiljøet, og dels skal beskytte naturen med dens bestande af vilde dyr og planter og deres levesteder. Endvidere er det hensigten at fastsætte regler om andre dyrkningsrelaterede tiltag, f.eks. begrænsning i adgangen til at foretage jordbearbejdning i visse tidsrum. Etableringen af disse ordninger skal medvirke til, at Danmark overholder sine EU-retlige forpligtelser efter nitratdirektivet, vandrammedirektivet, grundvandsdirektivet, VVM-direktivet, habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet. Lovforslagets forhold til EU-retten er nærmere beskrevet i afsnit 8.

Den foreslåede udvidelse af gødskningslovens formål til at omfatte beskyttelse af natur, miljø og dyre- og plantelivet skal ses i sammenhæng med, at det er hensigten at anvende bemyndigelserne i §§ 38 og 39 til bl.a. at fastsætte krav om etablering af husdyrrefterafgrøder.

Den foreslåede udvidelse af gødskningslovens formål til at omfatte hensyn til en smidig og ensartet forvaltning på tværs af miljø- og landbrugsområdet betyder, at der i forbindelse med den nærmere fastlæggelse af betingelser for ordningerne, der kan fastsættes i medfør af lovens bemyndigelser, og tilrettelæggelse af administrationen kan tages nogle bredere hensyn. Efter den foreslåede udvidelse vil der f.eks. i forbindelse med fastsættelse af regler om næringsstofreducerende tiltag også kunne inddrages andre hensyn til natur og miljø, for bl.a. at sikre ensartethed på tværs af lovområder. Det drejer sig f.eks. om muligheden for at fastsætte ensartede regler om sprøjteforbud på braklagte arealer, selv om et sprøjteforbud ikke i sig selv vedrører anvendelse af gødning. Endvidere vil der efter den foreslåede udvidelse kunne inddrages hensyn, der primært vedrører myndighedernes administration og kontrol. F.eks. kan der af hensyn til en enkel administration fastsættes regler om mindstekrav til de arealer, der etableres med efterafgrøder, eller hvortil der kan søges tilskud til etablering af efterafgrøder.

3.1.2. Lovens anvendelsesområde

3.1.2.1. Gældende ret

3.1.2.1.1. Gødningsanvendelse

Miljø- og fødevarerministeren har i medfør af gødskningslovens § 2, stk. 1, oprettet Register for Gødningsregnskab. Registeret er oprettet med henblik på administration af de virksomheder, som anvender kvælstofholdig gødning, og som opfylder betingelserne i gødskningslovens § 2, stk. 2 og 3.

Den, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, er efter gødskningslovens § 2, stk. 2, forpligtet til at anmelde sin virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab, hvis virksomhedens årlige momspligtige omsætning fra planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf overstiger 50.000 kr., og

- 1) virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning med et samlet kvælstofindhold, der udgør mere end 1 ton kvælstof,
- 2) antallet af husdyr på bedriften overstiger et antal dyr, der tilsammen producerer gødning med et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg kvælstof pr. hektar, eller
- 3) virksomheden modtager mere end 25 ton husdyrgødning eller anden organisk gødning i planperioden.

Grænsen på 50.000 kr. i årlig momspligtig omsætning i gødskningslovens § 2, stk. 2, er identisk med omsætningsgrænsen for momsregistreringspligtens indtræden i §§ 47 og 48 i lov om merværdiafgift (momsloven), jf. lovebekendtgørelse nr. 760 af 21. juni 2016 med senere ændringer. Virksomhederne registreres i Register for Gødningsregnskab på basis af virksomhedens registrering i Det Centrale Virksomhedsregister (CVR-nummer). Hvis der under et CVR-nummer også drives anden virksomhed end jordbrugsaktiviteter, så er det kun den omsætning, der stammer fra planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, der udløser pligt til at være registreret i Register for Gødningsregnskab.

De aktiviteter, som den pågældende skal drive virksomhed med for at være omfattet af gødskningslovens § 2, er aktiviteter, der traditionelt forbindes med jordbrugsaktiviteter. Planteavl kan f.eks. være kornavl og agerbrug i øvrigt, gartneri og dyrkning af frugt og bær. Husdyravl kan f.eks. være malkekvægavl og kvægavl i øvrigt, stutierier, fåreavl, gedeavl, svineavl, fjerkræavl, pelsdyravl og opdræt af andre dyr. Skovbrug kan f.eks. være produktion af løv- og nåletræer.

Opgørelsen af virksomhedens produktion af kvælstof i husdyrgødning, der er afgørende for, om virksomheden er forpligtet til at lade sig registrere i Register for Gødningsregnskab efter gødskningslovens § 2, stk. 2, nr. 1 og 2, skal ske efter gødskningslovens § 11, stk. 2. Opgørelsen af virksomhedens produktion af kvælstof i husdyrgødning er nærmere beskrevet i afsnit 3.2.1.2.1.1, hvortil der henvises.

Det areal, der anvendes ved opgørelsen af, om virksomheden er registreringspligtig efter gødskningslovens § 2, stk. 2, nr. 2, er virksomhedens harmoniareal, som dette er afgrænset i bekendtgørelse nr. 1076 af 28. august 2018 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (herefter husdyrgødningsbekendtgørelsen).

Virksomhedens harmoniareal omfatter efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 47, stk. 2, de arealer, hvorpå der dyrkes afgrøder, hvortil der er fastsat en kvælstofnorm i gødskningsbekendtgørelsens § 3, jf. bilag 1, i medfør af miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i gødskningslovens § 6, stk. 3 og 5, eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium, der fremgår af tabel 1-2, i Miljø- og Fødevareministeriets vejledning om gødsknings- og harmoniregler for planperioden. Der skal endvidere være tale om arealer, hvorpå der må anvendes husdyrgødning og under normale omstændigheder kan udbringes husdyrgødning.

Anden organisk gødning end husdyrgødning, jf. § 2, stk. 2, nr. 3, er gødning, der stammer fra en anden organisk kilde og omfatter bl.a. spildevandsslam og andet organisk affald. Organisk gødning indeholder organisk materiale, som indeholder kulstofforbindelser.

Efter gødskningslovens § 2, stk. 6, skal virksomheder, der er registreringspligtige efter gødskningslovens § 2, stk. 2, anmelde virksomheden til registrering i løbet af den planperiode, jf. § 4, hvori pligten indtræder. Registreringen har virkning for hele den planperiode, hvori anmeldelsen finder sted.

Efter gødskningslovens § 2, stk. 9, er miljø- og fødevareministeren bl.a. bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om anmeldelse til registrering og om krav om dokumentation for, at betingelserne for optagelse i registeret er opfyldt, samt om hvilke oplysninger en anmeldelse til registrering skal indeholde. Ministeren er endvidere i gødskningslovens § 26 a, stk. 1, bemyndiget til at fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation bl.a. i forbindelse med registrering efter gødskningslovens § 2. Bemyndigelserne er senest udnyttet ved § 2, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 1008 af 2. juli 2018 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2018/2019 (herefter gødskningsbekendtgørelsen), hvorefter anmeldelse til registeret skal ske i Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service, som kan tilgås via Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

I Tast selv-service skal virksomheden udfylde og indsende et skema, hvori virksomheden skal angive CVR-nummer. Da anmeldelsen foregår digitalt, er det muligt at genbruge oplysninger indberettet til Miljø- og Fødevareministeriet efter anden lovgivning. Landbrugsstyrelsen har i Tast selv-service derfor omsat omsætningskravet til en automatisk validering for dyr registreret i Det Centrale HusdyrbrugsRegister (herefter CHR-registeret) eller jord med tilknyttede betalingsrettigheder fra Det Generelle Landbrugsregister (GLR) og ansøgningen om direkte landbrugsstøtte (Fællesskemaet). For yderligere oplysning om pligt til at anvende digital kommunikation henvises til afsnit 3.5.1.

Registreringen i Register for Gødningsregnskab indebærer bl.a., at virksomhedens forbrug af kvælstof til gødningsformål som opgjort efter gødskningslovens § 10-14, i planperioden ikke må overstige virksomhedens kvote for kvælstof som fastlagt i gødskningslovens §§ 6-8, og virksomheden er efter gødskningslovens § 22 forpligtet til at udarbejde og indberette gødningsregnskab for den afsluttede planperiode. Desuden er de registrerede virksomheder omfattet af reglerne om fosforregnskab i husdyrbrugloven, jf. denne lovs § 2, stk. 3, jf. § 3, stk. 1, nr. 5.

Planperioden er nærmere beskrevet i afsnit 3.1.3.1, restriktionerne i virksomhedens gødningsanvendelse er nærmere beskrevet i afsnit 3.2.1, og virksomhedens forpligtelse til at indberette gødningsregnskab er beskrevet i afsnit 3.2.2.1, hvortil der henvises.

Manglende pligtmæssig registrering i Register for Gødningsregnskab efter gødskningslovens § 2, stk. 2, er straffebelagt i gødskningslovens § 29, stk. 1, nr. 2. Efter retspraksis på området sanktioneres overtrædelse af registreringspligten typisk med en bøde på 2.000 kr. Da den pågældende registrering er af afgørende betydning for administrationen af de virksomheder, som anvender kvælstofholdig gødning, og som er underlagt de særlige restriktioner i mængden af kvælstofholdig gødning, der må anvendes i en planperiode, nedlægges der sædvanligvis tillige påstand om idømmelse af tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3, for at gennemtvinge opfyldelse af registreringspligten.

Som det fremgår af gødskningslovens § 2, stk. 2, er det kun virksomheder, som producerer husdyrgødning eller modtager husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, der er omfattet af pligten til at lade sig registrere i Register for Gødningsregnskab. Virksomheder, der drives med planteavl og skovbrug, og som kun anvender handelsgødning (kunstgødning) i deres produktion, er ikke omfattet af pligten til at lade sig registrere.

For at regulere gødningsforbruget på den sidstnævnte type af virksomheder blev der samtidig med gødskningslovens indførelse som opfølgning på aftalen af 17. februar 1998 om Vandmiljøplan II ligeledes besluttet at indføre en generel afgift på kvælstofindholdet i en række kemiske og mineralske gødninger. Efter § 1, stk. 1 og 2, i lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 1357 af 18. november 2016 (herefter kvælstofafgiftsloven), svares der en afgift på 5 kr. pr. kg kvælstof til statskassen af kvælstofindholdet i kemiske og mineralske gødninger, herunder f.eks. ammoniak, kaliumnitrat og calciumnitrat, ammoniumchlorid, og af kvælstofindholdet i organiske gødninger, der er granulerede, pulveriserede eller på anden måde forarbejdet, og som er bestemt til salg i pakninger på 50 kg eller derunder. Der betales dog ikke afgift, hvis det totale indhold af kvælstof i gødningen er under 2 pct. af gødningens samlede vægt.

Ifølge bemærkningerne til lovforslag nr. L 58, der lå til grund for lov nr. 472 af 1. juli 1998 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. Folketingstidende 1997-98/2. samling, tillæg A, s. 1525, 2. spalte, blev kvælstofafgiftsloven indført for at medvirke til at nå den reduktion i udvaskning af kvælstof fra jordbrugsarealer, som indgik i VMP II-aftalen. Det fremgår, at der skabes en sammenhæng mellem afgiftssystemet og gødningsanvendelsesregulering, så det alene er virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab, der kan erhverve afgiftsfri gødning.

Det fremgår derfor af kvælstofafgiftslovens § 7, stk. 1, at der er afgiftsfrihed for varer, der leveres til brug i virksomheder registreret efter lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

I forlængelse heraf er der i gødskningslovens § 2, stk. 3, fastsat en mulighed for, at visse virksomheder frivilligt kan lade sig registrere i Register for Gødningsregnskab. Af gødskningslovens § 2, stk. 3, fremgår, at andre, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, kan anmelde sin virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab, hvis den årlige momspligtige omsætning fra planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf overstiger 20.000 kr. Som det er tilfældet med de virksomheder, som har pligt til at lade sig registrere, så vil det kun være den omsætning, der stammer fra planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, der udløser ret til at være registreret i Register for Gødningsregnskab, hvis der under virksomhedens CVR-nummer også drives anden virksomhed end jordbrugsaktiviteter.

Virksomheder, der registreres i medfør af bestemmelsen i gødskningslovens § 2, stk. 3, skal efter gødskningsbekendtgørelsens § 2, stk. 3, senest anmelde virksomheden til registrering den 31. juli i planperioden. Anmeldelsen får efter gødskningslovens § 2, stk. 6, virkning for hele planperioden. Anmeldelse skal ske i Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service, som beskrevet ovenfor.

I lighed med de virksomheder, som har pligt til at lade virksomheden registrere efter gødskningslovens § 2, stk. 2, indebærer registreringen, at virksomhedens forbrug af kvælstof til gødningsformål som opgjort efter gødskningslovens § 10-14, i planperioden ikke må overstige virksomhedens kvote for kvælstof som fastlagt i gødskningslovens §§ 6-8, og virksomheden er efter gødskningslovens § 22 forpligtet til at udarbejde og indberette gødningsregnskab for den afsluttede planperiode. Frivilligt registrerede virksomheder omfattes af husdyrbrugens regler om fosforregnskab efter samme regler som de virksomheder, der har pligt til at lade sig registrere. Det følger af, at husdyrbrugens definition af jordbrugsvirksomheder i lovens § 3, stk. 1, nr. 5, henviser generelt til virksomheder registreret efter gødskningslovens § 2. Jordbrugsvirksomheder er de virksomheder, der bl.a. omfattes af fosforregnskabsreglerne.

Virksomheder, der lader sig registrere i Register for Gødningsregnskab efter § 2, stk. 3, opnår udover afgiftsfrihed for køb af kvælstofholdig gødning også adgang til køb af kvælstofholdig gødning med en større

kvælstofkoncentration (sikkerhedsbestemmelse), i større pakninger og dermed billigere pr. kg kvælstof, og virksomhederne kan modtage og afgive husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning til andre virksomheder tilmeldt registeret, hvilket kun er muligt i mindre mængder for virksomheder, der ikke er registreret i registeret.

Miljø- og fødevareministeren kan efter gødskningslovens § 2, stk. 4, i særlige tilfælde og efter ansøgning tillade, at virksomheder, der er delregistrerede i henhold til lov om merværdiafgift (momsloven), alene registreres for en del af virksomheden i Register for Gødningsregnskab. Hvis en virksomhed driver forskellige forretninger under det samme CVR-nummer, men ønsker adskillelse af aktiviteterne momsregnskaber, vil virksomheden normalt oprette administrative enheder, der identificeres med SE-numre. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor gødningsleverandører også driver jordbrugsvirksomhed.

Bestemmelsen i gødskningslovens § 2, stk. 4, indebærer, at virksomheden i særlige tilfælde og efter ansøgning kan blive delregistreret i Register for Gødningsregnskab for den del af virksomheden, som vedrører jordbrugsaktiviteter. I forhold til det konkrete eksempel med gødningsleverandørvirksomheden vil en delregistrering betyde, at virksomhedens gødningsleverancer holdes uden for det gødningsregnskab, som jordbrugsvirksomheden skal udarbejde og indberette efter gødskningslovens § 22. Gødningsleverancerne vil i stedet skulle indberettes efter gødskningslovens § 24. For yderligere oplysninger om indberetning af gødningsleverancer henvises til afsnit 3.2.2.3.1.

Efter gødskningslovens § 2, stk. 6, 3. pkt., kan miljø- og fødevareministeren i særlige tilfælde registrere virksomheder med virkning for tidligere planperioder. Bestemmelsen anvendes i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering, hvor der f.eks. ved virksomhedsoverdragelse ikke er foretaget den nødvendige ajourføring af Register for Gødningsregnskab, eller hvor virksomheden har modtaget husdyrgødning fra en jordbrugsvirksomhed, der er registreret i Register for Gødningsregnskab. Bemyndigelsens anvendelse stemmer overens med Landsskatterettens kendelse af 13. december 2000 (TfS 2000.672), hvorefter en virksomhed blev godtgjort kvælstofafgift for allerede afsluttede planperioder, idet der forelå de kvalificerende særlige hensyn.

Efter kvælstofafgiftslovens § 7, stk. 3, kan virksomheder, der driver momspligtig handel med gødning (gødningsleverandørvirksomheder), kræve dokumentation for, at jordbrugsvirksomhederne er registreret i Register for Gødningsregnskab. I forbindelse med registreringen i Register for Gødningsregnskab udstedes der derfor et bevis for registreringen, som kan benyttes som dokumentation for retten til at købe afgiftsfri gødning, jf. gødskningslovens § 2, stk. 5. Gødningsleverandørvirksomhederne kan dog også efter gødskningslovens § 2, stk. 8, få adgang til at slå op i Register for Gødningsregnskab for at konstatere, om en køber er berettiget til at købe afgiftsfri gødning. Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 2, stk. 9, 2. pkt., bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om gødningshandlers adgang til oplysning om købere af afgiftsfri gødning.

I medfør af bemyndigelsen er det gjort muligt at foretage opslag i Register for Gødningsregnskab direkte via Landbrugsstyrelsens hjemmeside, hvor der kan søges på samtlige virksomheder, der er tilmeldt registeret.

Efter gødskningslovens § 2, stk. 7, kan en virksomhed afmeldes fra Register for Gødningsregnskab, når virksomheden ikke længere har pligt til at være registreret efter § 2, stk. 2, eller den registrerede ikke længere ønsker sin virksomhed registreret efter § 2, stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan af egen drift afmelde en virksomhed fra registeret fra den førstkommende planperiode, hvis virksomhedens momspligtige omsætning fra planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf falder til under 20.000 kr. årligt. Afmelding fra registeret kan ske når som helst i løbet af en planperiode.

Hvis en ejer af en virksomhed afgår ved døden, skal virksomheden afmeldes Register for Gødningsregnskab. Hvis boet efter afdøde ønsker at drive virksomheden videre, og virksomheden har pligt til at være registreret i Register for Gødningsregnskab, skal boet oprette en ny virksomhed og have et nyt SE-/CVR-nummer. Dødsboer, som viderefører en landbrugsbedrift, kan i en afgrænset periode være tilmeldt Register for Gødningsregnskab med et SE-nummer. Når boskiftet er afsluttet, skal bobestyreren indberette et

gødningsregnskab med ophørsdato eller indsende en overdragelseserklæring i forbindelse med overdragelsen til en ny bruger.

Efter gødskningslovens § 2, stk. 9, er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til bl.a. at fastsætte regler om ajourføring af registeret. Bemyndigelsen er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 2, stk. 5, hvoraf det fremgår, at afmelding fra registeret skal være modtaget i Landbrugsstyrelsen senest ved udløbet af planperioden den 31. juli. Afmelding kan ske i forbindelse med indberetning af gødningsregnskabet. Hvis der sker afmelding i forbindelse med indberetning af gødningsregnskabet, skal afmelding sammen med gødningsregnskabet senest indberettes den 31. marts, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 11, stk. 2, 1. pkt., fastsat i medfør af miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i gødskningslovens § 22, stk. 5, 2. pkt.

Afmelding fra registeret i løbet af en planperiode medfører, at virksomheden skal indberette gødningsregnskab for perioden 1. august og indtil ophørsdatoen, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 11, stk. 2, 2. pkt., og virksomheden vil fra ophørsdatoen ikke længere være berettiget til afgiftsfritagelse i medfør af kvælstofafgiftsloven.

Indberetning af gødningsregnskabet med afmeldingen fra registeret skal ske digitalt i Miljø- og Fødevareministeriets selvbetjeningsportal www.landbrugsindberetning.dk, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 11, stk. 1 og 5, fastsat i medfør af miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i gødskningslovens § 26 a, stk. 1.

3.1.2.1.2. Plantedække og andre dyrkningsrelaterede tiltag

Efter gødskningslovens § 3 omfatter gødskningslovens bestemmelser om plantedække og andre dyrkningsrelaterede tiltag i kapitel 3 virksomheder med planteavl eller husdyravl eller kombinationer heraf, som har en årlig momspligtig omsætning, der overstiger 50.000 kr. fra planteavl eller husdyravl eller kombinationer heraf, og som har et samlet areal på 10 hektar eller derover. Ved opgørelse af arealet medregnes forpagtede og lejede arealer.

Grænsen på 50.000 kr. i årlig momspligtig omsætning i gødskningslovens § 3 er i lighed med omsætningsgrænsen i gødskningslovens § 2, stk. 2, identisk med omsætningsgrænsen for momsregistreringspligtens indtræden i momslovens §§ 47 og 48.

Omsætningsgrænsen indebærer, at det kun er den del af virksomhedens omsætning, der stammer fra planteavl eller husdyravl eller kombinationer heraf, der indgår i vurderingen af, om virksomheden bliver omfattet af regler fastsat i medfør af bemyndigelserne i lovens kapitel 3, men ikke omsætningen fra virksomhedens andre aktiviteter.

De aktiviteter, som den pågældende skal drive virksomhed med inden for planteavl, kan f.eks. være kornavl og agerbrug i øvrigt, gartneri og dyrkning af frugt og bær. Inden for husdyravl kan det f.eks. være malkekvægavl og kvægavl i øvrigt, stutier, fåreavl, gedeavl, svineavl, fjerkræavl, pelsdyravl og opdræt af andre dyr.

I modsætning til registrering efter gødskningslovens § 2, kan skovbrugsvirksomheder ikke blive omfattet af reglerne, der fastsættes i medfør af bemyndigelserne i gødskningslovens kapitel 3, og omsætning, der hidrører herfra, vil ikke indgå i opgørelsen af virksomhedens momspligtige omsætning i relation til § 3. Dette skyldes formålet med reglerne om plantedække og dyrkningsrelaterede tiltag.

Hvis en mark er ubevokset om efteråret, stiger nitratindholdet i jorden som følge af omsætning af organisk stof, herunder eksempelvis omsætning af afgrøderester eller rester af husdyrgødning. Ved omsætning af det organiske materiale frigives det organisk bundne kvælstof, der efterfølgende kan omdannes til nitrat og udvaskes til vandmiljøet. Formålet med tiltagene i gødskningslovens kapitel 3 er bl.a. at mindske udvaskning

af kvælstof ved at fastsætte krav om, at der vokser en afgrøde på marken om efteråret og i visse tilfælde helt hen til foråret.

Ved drift af skovbrug sker der ikke årligt en fuldstændig rydning af skoven, men derimod sker der løbende en fornyelse og fornyelse af skoven til erstatning for de fældede træer. Derfor vil disse virksomheder ikke kunne omfattes af gødskningslovens kapitel 3.

Det samlede areal, der er afgørende for, om en virksomhed kan blive omfattet af reglerne, der fastsættes i medfør af gødskningslovens kapitel 3, er det areal, som virksomheden dyrker. I virksomhedens dyrkede areal indgår også arealer, som den pågældende har forpagtet eller lejet. Opgørelsen baseres dermed ikke på virksomhedens matrikulære areal, hvori der f.eks. indgår gårdsplads og have, eller arealer, der anvendes til andre formål end dyrkning, f.eks. golfbaner. Bortforpagtede og udlejede arealer indgår derfor heller ikke i vurderingen af arealkravet i gødskningslovens § 3.

Bekendtgørelse nr. 1649 af 18. december 2017 om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag (herefter plantedækkebekendtgørelsen) er fastsat i medfør af bemyndigelserne i gødskningslovens kapitel 3. For yderligere oplysninger om tiltagene fastsat i medfør af bemyndigelserne i gødskningslovens kapitel 3 henvises til afsnit 3.3.

Husdyrbrugloven indeholder i § 5 e en bemyndigelse til at fastsætte et efterafgrødekrav målrettet begrænsning af merudvaskning af kvælstof fra husdyrgødning m.v. Bemyndigelsen kan anvendes i forhold til jordbrugsvirksomheder, der har et efterafgrødegrundareal på 10 hektar eller derover, jf. husdyrbruglovens § 2, stk. 2. Ved en jordbrugsvirksomhed forstås ifølge husdyrbruglovens § 3, stk. 1, nr. 5, en virksomhed, der er registreret efter gødskningslovens § 2. Virksomhedens efterafgrødegrundareal er det areal, som virksomheden for egen regning og risiko dyrker med de afgrøder, der fremgår af plantedækkebekendtgørelsens bilag 1, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 2, stk. 3. Afgrænsningen på de 10 hektar efterafgrødegrundareal svarer til den arealgrænse, som gælder for efterafgrøder etableret til opfyldelse af efterafgrødekravet i gødskningslovens § 18, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 2, stk. 1, 3. pkt.

Af bemærkningerne til bestemmelsen i husdyrbruglovens § 5 e, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 114 som fremsat, fremgår det, at da husdyrbruglovens efterafgrødekrav alene omfatter anvendelsen af organisk gødning og ikke handelsgødning, vil virksomheder omfattet af gødskningslovens § 3, der alene anvender handelsgødning, imidlertid ikke blive ramt af det materielle efterafgrødekrav i medfør af husdyrbrugloven. Bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 5 e er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 37, stk. 1, hvorefter jordbrugsvirksomheder, der udbringer organisk gødning svarende til 30 kg kvælstof eller derover pr. hektar harmoniareal, og som ikke er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion, kan være omfattet af husdyrefterafgrødekravet.

Husdyrefterafgrødekravet er målrettet oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor der er sket en stigning i anvendelsen af organisk gødning, og kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne.

3.1.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.1.2.2.1. Gødningsanvendelse

Det foreslås i § 5, at miljø- og fødevareministeren fører et register over virksomheder, der anvender gødning efter loven. Efter forslaget videreføres det eksisterende Register for Gødningsregnskab, som er oprettet i medfør af gødskningslovens § 2.

Gødning er et bredt begreb og dækker over både organiske og uorganiske produkter, der kan anvendes til fremme af planternes vækst. I lovforslaget omfatter begrebet husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, anden organisk gødning, afgasset biomasse, bioaske og kunstgødning (hidtil benævnt handelsgødning). Ministeren foreslås endvidere bemyndiget til at lade lovens bestemmelser gælde for andre typer af gødning.

Virksomheder, der producerer eller anvender en eller flere af disse former for gødning, kan være omfattet af lovforslagets regler om gødningsanvendelse. Gødningsbegrebet skal i øvrigt forstås i overensstemmelse hermed overalt i lovforslaget, når samlebegrebet gødning er anvendt.

Det foreslås, at der foretages en ændring af reglerne for, hvilke virksomheder der henholdsvis skal og kan optages i Register for Gødningsregnskab. Den foreslåede ændring er dels begrundet i et ønske om at opnå en friholdelse af de mindste jordbrugsvirksomheder fra registeret, idet disse virksomheder optager uforholdsmæssige administrative og kontrolmæssige ressourcer og dels et ønske om at afskaffe omsætningsgrænserne for registrering, da disse grænser har vist sig svære at verificere ved kontrol af, om en virksomhed lever op til reglerne for optagelse. Omsætningsgrænsen for tilmelding til registeret er nærmere beskrevet i afsnit 3.1.2.1.1.

Landbrugsstyrelsen anvender oplysninger fra Det Centrale Virksomhedsregister og SKAT til at vurdere, hvorvidt omsætningskravet og andre betingelser for tilmelding til registeret er opfyldt for den enkelte virksomhed. Det er imidlertid vanskeligt at kontrollere virksomhedens omsætning fra jordbrugsproduktion alene, idet oplysningerne ikke umiddelbart er specificeret på dette niveau.

Omsætningsgrænserne i den eksisterende § 2, stk. 2 og 3, foreslås derfor erstattet af krav til størrelsen på virksomhedens areal, der dyrkes med afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm. Landbrugsstyrelsen er selv i besiddelse af oplysninger herom fra Register for Gødningsregnskab og fra Fællesskemaet for ansøgning om direkte landbrugsstøtte, hvilket gør kontrolopgaven simplere. Endvidere foreslås reglerne i den eksisterende § 2, stk. 2, nr. 1-3, om kvælstofindhold i den på virksomheden producerede eller modtagne husdyrgødning udvidet til også at gælde den samlede mængde kvælstof fra gødning, inklusive forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning og kunstgødning. Virksomhedens forbrug af kvælstof fra forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning og kunstgødning foreslås dermed sidestillet med virksomhedens forbrug af husdyrgødning i reglerne for optagelse, og virksomheder med få husdyr pålægges obligatorisk optagelse, hvis de har et forbrug af forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning eller kunstgødning over et vist niveau. Efter forslaget vil der fortsat skelnes mellem virksomheder, der er forpligtet til at lade sig registrere og virksomheder, der frivilligt kan lade sig registrere. Optagelsesreglerne omhandler alene grænseværdier for kvælstofindholdet i den producerede eller anvendte gødning, idet grænseværdierne for fosforindhold i husdyrgødningen fastsættes og gennemføres via anden lovgivning (husdyrbrugloven).

Formålet med den foreslåede ændring er at opnå forenkling og administrativ lettelse i forvaltningen uden, at registerets dækningsgrad reduceres målt på registreret mængde kvælstofholdig gødning og antal hektar og husdyr. Forenklingen opnås blandt andet ved, at en række mindre virksomheder friholdes fra fortsat optagelse i registeret. De små virksomheder lægger erfaringsmæssigt beslag på forholdsvis store administrative ressourcer til forvaltning og kontrol i forhold til deres andel af det registrerede forbrug af kvælstofgødning. Udskiftningen af omsætningsbestemte med arealrelaterede optagelseskriterier vil samtidig gøre det lettere at håndhæve kravene til optagelse i registeret. Den foreslåede ændring sikrer samtidig, at virksomheder, som producerer eller anvender meget kvælstofholdig gødning, forbliver i registeret uanset størrelsen af landbrugsarealet. Endelig muliggør ændringen optagelse af virksomheder med langsomt voksende afgrøder, som ikke har stor omsætning fra deres landbrug i de første år efter opstart, men som kan anvende en stor mængde kvælstofholdig gødning i samme år, f. eks. juletræsproducenter.

Det foreslås, at virksomhedens areal, der dyrkes med afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm, skal have en størrelse på minimum henholdsvis 10 hektar eller 5 hektar for at kvalificere til enten obligatorisk eller frivillig optagelse i Register for Gødningsregnskab. Dermed efterkommes hensynet til, at virksomheder med lav omsætning men væsentlig landbrugsaktivitet i årene efter opstart vil kunne optages i registeret allerede fra opstartstidspunktet. Kravet til størrelsen af arealet på mindst 5 hektar vil samtidig sikre en vis grad af landbrugsmæssig erhvervsaktivitet på virksomheder optaget i registeret, idet udgiften til at eje eller forpagte et sådant areal typisk skal ledsages af en landbrugsdrift og indtægt på arealet.

Det anslås, at de nye regler ud fra en nettobetragtning vil reducere antallet af virksomheder i registeret i begrænset omfang, mens dækningsgraden af registeret målt på harmoniareal vil forøges med ca. 55.000 hektar.

På denne baggrund foreslås det i § 5, stk. 2, at den, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, skal anmelde sin virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab, hvis:

- 1) virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 1 ton kvælstof pr. år,
- 2) virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg kvælstof pr. hektar areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm, pr. år, eller
- 3) virksomheden disponerer over et areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm, på 10 hektar eller derover.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at virksomheder, der beskæftiger sig med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, forpligtes til at anmelde sin virksomhed i registeret, hvis den i den indeværende planperiode producerer eller modtager gødning i de angivne mængder, uanset arten af gødning, eller hvis virksomheden ejer køber, forpagter eller på anden måde får råderet over et areal på 10 hektar eller derover i den indeværende planperiode.

Efter forslaget til § 5, stk. 2, nr. 1 og 2, er en virksomhed forpligtet til at lade sig optage i registeret, hvis den producerer eller modtager gødning af en vis mængde. Opgørelsen af virksomhedens produktion af kvælstof i gødning sker efter reglerne i lovforslagets § 22, stk. 1 og 2, om opgørelsen af virksomhedens produktion af kvælstof i husdyrgødning, jf. forslaget til § 5, stk. 5. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 2, stk. 10.

Om en virksomhed modtager gødning i en mængde, der udløser en pligt til registrering i registeret efter § 5, stk. 2, nr. 1 eller 2, kan konstateres ud fra den afgivende virksomheds aftaler om afgivelse af husdyrgødning. Den foreslåede bestemmelse indebærer endvidere, at en virksomhed ikke kan afgive gødning i mængder, der overskrider de grænser, som er nævnt i § 5, stk. 2, nr. 1 eller 2, til virksomheder, som ikke er registreret. Når den virksomhed, der modtager gødningen, er registreret i Register for Gødningsregnskab, indebærer det, at den afgivende virksomhed kan trække den afgivne mængde kvælstof og fosfor fra i sit gødningsregnskab.

Den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 2, stk. 2, nr. 3, om virksomheder, der modtager mere end 25 tons husdyrgødning eller anden organisk gødning i planperioden, foreslås ikke videreført. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at der ikke vil være mange virksomheder, som er omfattet af denne bestemmelse, og som ikke samtidig er omfattet af betingelserne i de foreslåede § 5, stk. 1, nr. 1 og 2.

Efter forslaget til § 5, stk. 2, nr. 3, er en virksomhed forpligtet til at lade sig optage i registeret, hvis den disponerer over et areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm, på 10 hektar eller derover. Med den foreslåede bestemmelse bliver en virksomhed omfattet af bestemmelsen, hvis den enten ejer, forpagter eller lejer et sådant areal. Bortforpagtede, udlejede og lignende arealer indgår dermed ikke.

Den anvendte arealdefinition omfatter foruden arealer, der indgår i harmoniarealet, også arealer med en afgrøde, som er omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm, men hvor husdyrgødning ikke må anvendes eller ikke kan udbringes. Disse sidste areal typer kan gødskes med kunstgødning og vil derfor være relevante at inddrage i arealkriterierne for optagelse i registeret. Begrebet er nærmere forklaret i afsnit 3.1.2.1.1.

Ministeren foreslås i § 13, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte afgrødernes kvælstofnormer og i § 5, stk. 6, til at fastsætte en retningsgivende fosfornorm for afgrøderne. Kvælstofnormer anvendes til at beregne virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden. Da der ikke findes en fosforkvote, er der ikke

ligesom for kvælstofnormer knyttet en retsvirkning til fosfornormer. Fosfornormer fastsat i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 5, stk. 6, vil derfor alene være retningsgivende.

Det foreslås videre i § 5, stk. 4, at ministeren kan anmelde en virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab, hvis virksomheden uanset stk. 2 undlader at registrere sig.

Det foreslås i § 6, stk. 1, at andre, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, kan anmelde sin virksomhed til registrering, hvis virksomheden disponerer over et areal med afgrøder, der er omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm, på 5 hektar eller derover, uanset niveauet for virksomhedens forbrug og modtagelse af gødning i øvrigt.

Endvidere foreslås det i § 6, stk. 2, at visse typer af virksomheder frivilligt kan anmelde virksomheden til registrering i Register for Gødningsregnskab, selvom de ikke opfylder betingelserne i § 5, stk. 2, eller § 6, stk. 1. Der er tale om virksomheder, der driver gartnerier eller juletræsproduktion, idet denne type virksomheder ofte vil have en betydelig landbrugsmæssig drift, selvom virksomheden ikke disponerer over et areal på 5 hektar. De pågældende virksomheder kan have et betydeligt forbrug af gødning og bør derfor sikres adgang til optagelse i registeret, uanset at virksomheden ikke lever op til kriteriet for frivillig optagelse.

En række virksomheder med tilsagn om økologisk arealtilskud, som er optaget i registeret i dag, vil ikke længere kunne kvalificere sig til optagelse efter kriterierne i § 5, stk. 2, og § 6, stk. 1. De pågældende virksomheder vil skulle afmeldes registeret. De pågældende virksomheder vil fortsat kunne modtage økologisk arealtilskud.

Virksomheder, der søger om eller er omfattet af tilsagn om økologisk arealtilskud, kan søge om et tillæg for reduceret kvælstoftilførsel, der er et økonomisk tillæg for arealer på bedrifter med begrænset tilførsel af kvælstof. For at modtage et tillæg for reduceret kvælstoftilførsel er det en betingelse, at virksomheden er tilmeldt Register for Gødningsregnskab. Et mindre antal af bedrifterne med dette tillæg vil ikke længere kunne kvalificere sig til optagelse efter kriterierne i § 5, stk. 2, og § 6, og vil derfor fremadrettet ikke kunne modtage tillægget.

Landbrugsstyrelsens indberetnings- og kontrolsystem for Register for Gødningsregnskab er baseret på virksomhedernes CVR-nummer. Det forventes, at dette system videreføres. Der foreslås derfor i § 7, stk. 3, indsat en bestemmelse om, at virksomheder, som ikke har et CVR-nummer, skal oprette et sådant for at kunne registrere sig i registeret.

Det følger af § 47, stk. 1, i momsloven, at afgiftspligtige personer, der driver virksomhed med levering af varer og ydelser, skal anmelde deres virksomhed til registrering hos told- og skatteforvaltningen. Afgiftspligtige personer, der ikke har leverancer, der overstiger 50.000 kr. årligt, er dog uanset momslovens § 47, stk. 1, fritaget fra pligten til registrering, jf. momslovens § 48, stk. 1, men disse kan vælge at være momsregistreret, hvis de ønsker det. Det følger endvidere af § 1, jf. bilag 1, i bekendtgørelse nr. 223 af 3. marts 2012 med senere ændringer, om virksomhedsregistrering i en række skatte- og afgiftslove, jf. § 16 e i lov nr. 1224 af 29. september 2016 med senere ændringer, om opkrævning af skatter og afgifter m.v. (opkrævningsloven), at Erhvervsstyrelsen modtager anmeldelser, herunder registreringer, efter skatte- og afgiftslovgivningen. Det gælder således, at hvis en virksomheds omsætning for momsplichtige ydelser inden for en 12-måneders periode overstiger 50.000 kr., er virksomheden forpligtet til at registrere sin virksomhed hos Erhvervsstyrelsen i CVR-registeret som f.eks. en enkeltmandsvirksomhed.

Med det nuværende omsætningskriterium på 50.000 kr. i gødskningslovens § 2, stk. 2, er de virksomheder, der i dag er forpligtet til at være registreret i Register for Gødningsregnskab, dermed også forpligtet til at registrere sin virksomhed i CVR-registeret. Med den foreslåede afskaffelse af omsætningskriteriet i § 5, stk. 2, vil der kunne være virksomheder, der ikke har en årlig momsplichtig omsætning på 50.000 kr., men som vil være forpligtet til at lade sin virksomhed registrere i Register for Gødningsregnskab, f.eks. hvis virksomheden disponerer over et areal med afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm, på 10 hektar.

Det følger af § 11, stk. 5, i lov om Det Centrale Virksomhedsregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 653 af 15. juni 2006 med senere ændringer, at Erhvervsstyrelsen bl.a. kan fastsætte regler om registrering af andre juridiske enheder end de i lovens § 3 nævnte, herunder frivillige registreringer i CVR-registeret, og om betaling til dækning af de administrative omkostninger herved.

Muligheden for frivillig registrering er udmøntet i bekendtgørelse nr. 932 af 21. august 2014 med senere ændringer om Det Centrale Virksomhedsregister og www.cvr.dk. Ved registreringen bliver virksomheden ligestillet med andre virksomhedsformer, som er registreret i CVR-registeret. Med registrering følger et CVR-nummer, som giver disse virksomheder mulighed for at få en digital signatur, som kan benyttes i forbindelse med digital indberetning til det offentlige.

Det foreslås i § 2, at lovforslagets bestemmelser om gødningsanvendelse, jf. kapitel 2, omfatter virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige i Register for Gødningsregnskab efter § 5, stk. 2, eller § 6.

Lovforslagets bestemmelser om en samlet kvote for kvælstof og beregningen af forbruget af kvælstof og fosfor i kapitel 2 omfatter således virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige efter § 5, stk. 2, eller § 6. Når det i lovforslagets kapitel 2 fremgår, at bestemmelserne omfatter virksomheder, skal det forstås således, at bestemmelserne omfatter registrerede eller registreringspligtige virksomheder, medmindre andet fremgår. Lovforslagets bestemmelser om indberetning i kapitel 6 og om administrative bestemmelser i kapitel 7 finder endvidere anvendelse for de virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab efter § 5, stk. 2, eller § 6.

3.1.2.2.2. Næringsstofreducerende tiltag

Kravet om en momspligtig omsætning på mere end 50.000 kr. fra visse jordbrugsaktiviteter for at være omfattet af plantedækkereglerne i gødskningslovens § 3 foreslås ikke videreført. Den foreslåede afskaffelse af omsætningskriteriet er begrundet i en administrativ forenkling samt muligheden for at udføre en bedre og mere præcis kontrol. Ligesom det er tilfældet med omsætningskriteriet for registrering i Register for Gødningsregnskab, har det vist sig vanskeligt for Miljø- og Fødevareministeriet at kontrollere, om virksomhederne opfylder omsætningskriteriet i gødskningslovens § 3, jf. også afsnit 3.1.2.1.1. Det er vanskeligt i de oplysninger, som Landbrugsstyrelsen er i besiddelse af, at skelne mellem jordbrugsmæssig og anden omsætning. Det udgør derfor en væsentlig udfordring for Landbrugsstyrelsen at identificere de virksomheder, der har en momspligtig omsætning på 50.000 kr. fra nærmere angivne jordbrugsaktiviteter. Landbrugsstyrelsen har derimod lettere adgang til oplysninger om størrelsen på virksomhedernes areal med afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm, idet sådanne oplysninger også anvendes i anden sammenhæng.

Ved at lade omsætningskriteriet for de næringsstofreducerende tiltag udgå sikres endvidere en ensretning med reglerne for optagelse i Register for Gødningsregnskab, hvor omsætningskriteriet tilsvarende foreslås at udgå.

Det foreslås, at lovforslagets bestemmelser om næringsstofreducerende tiltag i kapitel 4, herunder reglerne om efterafgrøder og andre dyrkningsrelaterede tiltag, omfatter alle virksomheder med planteavl eller husdyravl eller kombinationer heraf, som disponerer over et areal med afgrøder, der er omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm, på 10 hektar eller derover. Ved opgørelse af arealet medregnes forpagtede og lejede arealer. Med forslaget til § 4 videreføres gødskningslovens § 3 med ændringer.

De virksomheder, som er nævnt i § 4, kan både omfatte virksomheder, der er registrerede efter § 5, stk. 2, eller § 6 og andre virksomheder. Med forslaget om ændring af afgrænsningskriterierne i lovforslagets §§ 4 og 5 vil virksomheder, der efter § 4 er omfattet af reglerne om de næringsstofreducerende tiltag, også være omfattet af § 5, idet samme afgrænsningskriterium foreslås indført i de to bestemmelser.

Med forslaget ændres gødskningslovens kriterium om et samlet dyrket areal på 10 hektar således til et areal med afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm på 10 hektar. Det vurderes ud fra data fra Fællesskemaet og Register for Gødningsregnskab, at omlægningen af arealafgrænsningen ikke vil

medføre nogen væsentlig ændring i dækningsgraden af bestemmelserne målt på antal bedrifter og antal hektar omfattet.

Det samlede areal, som er reguleret i gødskningslovens § 3, skal ifølge bemærkningerne til en ændring til loven fra 2009 forstås som det samlede areal, som virksomheden dyrker, jf. Folketingstidende 2009-10, A, L 36 som fremsat. Begrebet dyrket areal er imidlertid ikke defineret yderligere som led i denne lovændring, og begrebet er generelt ikke entydigt defineret. Ændringen vil medføre en mere entydig definition af kriteriet.

Det følger af forslaget, at virksomheden enten skal eje, forpagte eller leje et af de omhandlede arealer for at være omfattet af reglerne om næringsstofreducerende tiltag. Bortforpagtede og udlejede arealer og lignende indgår ikke i opgørelsen.

Lovforslagets § 4 afgrænser både anvendelsesområdet for efterafgrødekravet, der kan fastsættes efter lovforslagets § 38, stk. 1, og for de dyrkningsrelaterede tiltag, der kan fastsættes efter lovforslagets § 38, stk. 2.

Det gælder specielt for efterafgrødekravet fastsat efter gødskningslovens § 18, at den effektive begrænsning i, hvilke virksomheder der er omfattet af dette krav, findes i plantedækkebekendtgørelsens § 2, stk. 1, hvorefter virksomheder med et efterafgrødegrundareal på mindre end 10 hektar ikke er forpligtet til at etablere efterafgrøder efter bekendtgørelsens § 2. Det er hensigten at anvende den foreslåede bemyndigelse i § 38, stk. 1, til at videreføre disse regler.

Virksomhedens efterafgrødegrundareal vil generelt være lavere end arealet omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm, hvorfor generelt færre virksomheder vil skulle udlægge de pligtige efterafgrøder efter reglen i bekendtgørelsen end efter reglen i loven. F.eks. indgår permanent græs ikke i efterafgrødegrundarealet, og der pålægges derfor ikke krav om etablering af efterafgrøder på et areal med permanent græs.

Efter den foreslåede bemyndigelse i § 38, stk. 2, kan ministeren bl.a. fastsætte forbud mod jordbearbejdning i efteråret. Ved at lade dyrkningsrelaterede tiltag gælde for arealer omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm vil der dermed f.eks. også gælde et forbud mod jordbearbejdning på arealer med permanent græs.

Lovforslagets bestemmelser om indberetning i kapitel 6 og om administrative bestemmelser i kapitel 7 finder anvendelse for de virksomheder, der er omfattet af de næringsstofreducerende tiltag efter lovforslagets § 4.

3.1.2.2.3. Gødningsleverandører

Der findes ikke en gældende bestemmelse i gødskningsloven, som omhandler anvendelsesområdet for lovens kapitel om gødningsleverandører. Med lovforslagets § 3 foreslås det, at der indsættes en bestemmelse om kapitel 3's anvendelsesområde. Bestemmelsen indebærer ikke i sig selv ændringer i de virksomheder, der er omfattet af gødningsleverandørbegrebet, som det forstås i gødskningsloven, og der er således alene tale om en præcisering til reglerne. Der foreslås dog som noget nyt indsat en bemyndigelse til ministeren til at lade øvrige typer af anlæg end de i § 3, stk. 1 og 2, nævnte omfatte af lovens kapitel 3. Bemyndigelsen gør det muligt at udvide anvendelsesområdet, såfremt der måtte være behov for at regulere andre typer af anlæg og gødning end de i § 3, stk. 1 og 2, nævnte på samme måde som de anlæg og gødning, der efter den foreslåede § 3, stk. 1 og 2, omfattes af reglerne om gødningsleverandører.

I gødskningsloven anvendes begrebet biogas- og fællesanlæg. I lovforslaget foreslås dette begreb erstattet af fælles biogasanlæg. Et fælles biogasanlæg vil sige et biogasanlæg, som drives under et andet CVR-nummer end en virksomhed, der er registreret efter de foreslåede § 5, stk. 2, eller § 6. Miljø- og Fødevareministeriet er ikke bekendt med, at der findes andre typer af fællesanlæg end fælles biogasanlæg, som det er relevant at omfatte af reguleringen i gødskningsloven. Med ændringen ønsker Miljø- og Fødevareministeriet at undgå tvivl om, hvorvidt der er andre typer af fællesanlæg, der er omfattet af den særlige regulering vedrørende fælles biogasanlæg.

Det foreslås i § 3, at lovens bestemmelser om gødningsleverandører i § 36, stk. 2, 3 og 5, og § 37 omfatter virksomheder, herunder fælles biogas-, forarbejdnings-, forbrændings- og brændingsanlæg, og offentlige myndigheder, som sælger eller afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning. Lovens bestemmelser om gødningsleverandører i § 36, stk. 4 og 5, og § 37 omfatter efter forslaget fælles biogas-, forarbejdnings-, forbrændings- og brændingsanlæg, der modtager kvælstof- eller fosforholdig gødning. Ministeren foreslås endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om, at bestemmelserne om gødningsleverandører skal finde anvendelse for andre typer af anlæg end de i § 36, stk. 1 og 2, nævnte.

De nævnte virksomheder, myndigheder og anlæg vil dermed være omfattet af begrebet gødningsleverandører, hvis de sælger, afgiver eller modtager gødning.

Virksomheder som nævnt i § 3 kan både omfatte virksomheder, der er registrerede efter § 5, stk. 2, eller § 6 og andre virksomheder. Virksomheder omfatter endvidere i § 3, stk. 1, fælles biogas-, forarbejdnings-, forbrændings- og brændingsanlæg. Virksomhedsbegrebet i § 3 skal dermed forstås bredt. Også offentlige myndigheder skal forstås bredt.

Ligesom det er tilfældet for reglerne om gødningsanvendelse, omfatter begrebet gødning gødningstyperne husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning. Det er hensigten efter de foreslåede bemyndigelser i lovforslagets § 36 at afgrænse nærmere, hvilke typer af gødning indberetningspligten gælder for.

Lovforslagets administrative bestemmelser i kapitel 7 finder anvendelse for gødningsleverandører.

3.1.2.2.4. Overførsel af regler om fosforregnskab og husdyrefterafgrøder til gødskningsloven

Med ændringen af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven), der var en del af opfølgningen på Aftalen om Fødevare- og landbrugspakke, og som blev vedtaget ved lov nr. 204 af 28. februar 2017, blev det vedtaget, at reguleringen af husdyrbrugenes anlæg og arealer skulle skilles ad. Med henblik på forenkling af sagsbehandlingen for både erhverv og kommuner blev det vedtaget, at den hidtidige ordning, hvor husdyrbrugsanlæg og -arealer blev reguleret samlet i afgørelser om tilladelser og godkendelser, skulle ændres med virkning fra 1. august 2017, således at arealerne udgik af afgørelserne. Anvendelsen af husdyrgødning reguleres fra den 1. august 2017 via generelle regler i husdyrbrugloven og regler fastsat i medfør heraf.

Adskillelsen af reglerne i husdyrbrugloven har betydet, at der nu indgår regler om anvendelse af gødning og etablering af efterafgrøder (arealregulering) i husdyrbruglovens kapitel 1 a, mens kravene til placeringen af anlæg m.v. (anlægsregulering) indgår i husdyrbruglovens kapitel 2 og 3.

Arealreguleringen i husdyrbruglovens kapitel 1 a bliver i vidt omfang administreret og kontrolleret af Landbrugsstyrelsen igennem gødningsregnskabet og styrelsens øvrige systemer til administration og kontrol af gødsknings- og plantedækkeregler. Det drejer sig om husdyrbruglovens bestemmelser om opgørelse af fosforforbruget og fosforregnskab (dele af bestemmelserne i husdyrbruglovens §§ 5 g-5 r) og bestemmelserne om husdyrefterafgrøder og alternativer hertil (§§ 5 e og 5 f).

Reglerne i husdyrbrugloven om beregning af den totale mængde af fosfor i forskellige gødningstyper og beregningen af produktionen af fosfor i husdyrgødning ligger sig i høj grad op ad reglerne i gødskningsloven, som regulerer beregningen af den totale mængde af kvælstof og beregningen af produktionen af kvælstof. Reglerne for husdyrefterafgrøderne i husdyrbrugloven og for de pligtige efterafgrøder i gødskningsloven er ligeledes stort set ens.

Med dette lovforslag foreslås det derfor, at disse dele af husdyrbruglovens arealregulering flyttes fra husdyrbruglovens kapitel 1 a til gødskningsloven. Dette vil sikre, at regler, som vedrører gødning og efterafgrøder, og som administreres og kontrolleres i regi af gødningsregnskabet, i højere grad samles i én lov. Det er ikke hensigten, at den foreslåede overførsel af regler i sig selv skal medføre materielle ændringer i

de overførte regler, udover hvad der følger af lovforslaget i øvrigt, men alene et mere overskueligt regelsæt, hvor plantedækkereglerne og gødskningsreglerne i højere grad er samlet i ét regelsæt. En overførsel af reglerne vil ligeledes medføre, at der er mindre risiko for u hensigtsmæssige uoverensstemmelser mellem de to regelsæt.

Husdyrbrugloven indeholder endvidere regler, der begrænser mængden af gødning, der må udbringes på virksomhedens arealer. Det drejer sig om harmonireglerne, der begrænser udbringningen af kvælstof til 170 kg pr. hektar harmoniareal pr. planperiode (dog 230 kg for virksomheder omfattet af kvægundtagelsen), og fosforealkravet, der afhængig af gennemsnitsloftet for den anvendte organiske gødning stiller krav til størrelsen af udbringningsarealet. I forbindelse med tredje vandplanperiode forventes det, at der skal indarbejdes foranstaltninger til begrænsning af fosforudledning i gødskningslovens regler om målrettet regulering. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at det samtidigt hermed er hensigtsmæssigt at indarbejde husdyrbruglovens regler om fosforealkravet i gødskningsloven. Det er endvidere Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at harmonireglerne forud for tredje vandplanperiode ligeledes kan overføres til gødskningsloven, så regulering af mængden af husdyrgødning samtidig overføres. Det forventes derfor, at disse regler vil blive overført til gødskningsloven i forbindelse med en fremtidig lovændring.

3.1.3. Planperioden

3.1.3.1. Gældende ret

Efter gødskningslovens § 4, 1. pkt., forstås ved "planperioden" den periode, der strækker sig fra den 1. august i kalenderåret til den 31. juli i det efterfølgende kalenderår.

Planperioden er udtryk for landmandens driftsår i forhold til dyrkning af afgrøder, og en planperiode påbegyndes omkring det tidspunkt, hvor høsten i det forudgående driftsår afsluttes.

De virksomheder, der er registreret i Miljø- og Fødevareministeriets Register for Gødningsregnskab, er underlagt reglerne i gødskningslovens kapitel 2, og dermed begrænsningerne i forbruget af kvælstofholdig gødning i planperioden. Efter gødskningslovens § 5 må forbruget af kvælstof til gødningsformål i de registrerede virksomheder ikke overstige virksomhedens kvote for kvælstof i planperioden.

Planperioden er fastlagt i gødskningsloven, da de afgrøder, der sås og dyrkes i den pågældende periode, er afgørende for fastlæggelsen af virksomhedens kvælstofkvote. For nærmere oplysninger om fastlæggelsen af virksomhedens kvælstofkvote og gødningsplanlægning henvises til afsnit 3.2.1 og 3.2.2.1.1.

Planperioden er herudover bl.a. styrende for de lofter for maksimal tilførsel af fosfor fra organisk gødning, der med hjemmel i husdyrbruglovens § 5 a er fastsat i husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 43 og 44.

Ligeledes udgør planperioden den regnskabsperiode, som lægges til grund for den enkelte virksomheds gødningsregnskab, som skal udarbejdes og indsendes i henhold til gødskningslovens § 22 og husdyrbruglovens § 5 p, hvori opgørelsen af virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor i planperioden foretages. Opgørelsen af virksomhedens forbrug af kvælstof sker efter regler fastsat i gødskningslovens §§ 10-14, og opgørelsen af virksomhedens forbrug af fosfor sker efter regler fastsat i husdyrbruglovens §§ 5 g-5 k.

Efter gødskningslovens § 4, 2. pkt., forlænges planperioden dog til 30. september, hvis der dyrkes afgrøder, der skal tilføres kvælstof efter den 31. juli, men inden den 30. september, og som skal høstes eller afgræsses inden den 31. december.

Forlængelsen af planperioden indebærer principielt overlappende planperioder. For at gøre opgørelsen af virksomhedernes forbrug af kvælstof så simpel som muligt for de virksomheder, som gør brug af muligheden for at anvende den forlængede planperiode, er miljø- og fødevareministeren i gødskningslovens § 11, stk. 5, § 11 a, stk. 2, og § 14, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte regler, der angår periodiseringen af kvælstofforbruget i

den forlængede planperiode. Der er fastsat tilsvarende bestemmelser i husdyrbrugloven for så vidt angår opgørelsen af virksomhedernes forbrug af fosfor ved anvendelse af den forlængede planperiode, jf. husdyrbruglovens § 5 h, stk. 5, § 5 i, stk. 2, og § 5 k, stk. 2.

Bemyndigelserne er udnyttet i kapitel 9 i gødskningsbekendtgørelsen og kapitel 14 i husdyrgødning-bekendtgørelsen, der omhandler opgørelsen af virksomhedernes lagerstatus af henholdsvis kvælstof og fosfor. Den forlængede planperiode kan sammenlignes med en refusionsopgørelse, idet gødningsforbruget i den forlængede planperiode tilbageføres til den "ordinære" planperiode ved en korrektion af virksomhedens lagre af kvælstof- og fosforholdig gødning.

For nærmere oplysninger om opgørelse af virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor i planperioden og gødningsregnskab henvises til afsnit 3.2.1.2.1 og 3.2.2.2.1.

Planperioden anvendes ligeledes i forhold til reglerne i gødskningslovens kapitel 3 om plantedække. I medfør af bemyndigelsen i gødskningslovens § 18 er der i plantedækkebekendtgørelsen fastsat et forhøjet krav om udlægning af arealer etableret med efterafgrøder for virksomheder, som i planperioden udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 80 kg kvælstof eller derover pr. hektar harmoniareal. For nærmere oplysninger om krav om udlægning af arealer etableret med efterafgrøder henvises til afsnit 3.3.1.1.1.

3.1.3.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at det er hensigtsmæssigt, at reguleringen følger landbrugets driftsår. Det er derfor samtidig ministeriets vurdering, at reguleringen af planperioden, der som udgangspunkt følger landbrugets driftsår, bør videreføres.

I de gældende regler i gødskningsloven omhandler planperioden alene den periode, hvor der tilføres kvælstof til afgrøderne. Som følge af den foreslåede overførsel af reglerne om fosforregnskabet til gødskningsloven bør planperioden også omfatte den periode, hvor afgrøderne tilføres fosfor.

Det foreslås, at bestemmelsen i gødskningslovens § 4 om fastlæggelse af planperioden videreføres i lovforslagets § 10 med den tilføjelse, at bestemmelsen også omfatter fosfor.

3.2. Gødningsanvendelse

3.2.1. Næringsstofbalancen og kvotesystem

Gødskningslovens regler for, hvor meget virksomheder må gødske deres marker, er indført med henblik på at reducere risikoen for udvaskning af næringsstoffer fra jordbruget til vandmiljøet. Reglerne gælder alle virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige i henhold til reglerne for optagelse i Register for Gødningsregnskab.

Næringsstofbalancen for en given mark udtrykker forskellen mellem den totale tilførsel af næringsstoffer til jorden fratrasket den totale fraførsel af næringsstoffer. Hvis næringsstofoverskuddet er stort, er udnyttelsen dårlig og risikoen for tab til omgivelserne stor.

Virksomhedens samlede kvote for kvælstof vil sige den mængde kvælstof, der maksimalt må udbringes på virksomhedens arealer i løbet af planperioden. Virksomhedens kvælstofkvote opgøres for hver af virksomhedens marker ud fra bl.a. markens afgrøde, afgrødens kvælstofnorm i det pågældende klimaområde og jordboniteten. Kvælstofnormen fastsættes pr. hektar i forhold til, hvor mange næringsstoffer den dyrkede afgrøde forventes at optage, og er afhængig af afgrødetype, forfrugt og jordbonitet. Den samlede kvote beregnes som summen af kvoterne for alle virksomhedens marker. Kvælstofkvoten skal herefter korrigeres

for forfrugtsværdien af efterafgrøder udlagt på arealet året før, evt. kvotereduktion og kvælstofprognosen for planperioden. Virksomhedens samlede kvælstofkvote kan variere år for år alt efter bl.a. de klimatiske forhold og afgrøderne, der dyrkes på markerne.

Fastsættelsen af kvælstofnormerne, som fastlægger afgrødernes behov for kvælstof ud fra et princip om økonomisk optimal kvælstoftilførsel, bygger på et ligevægtsprincip. Ligevægtsprincippet betyder, at der skal være ligevægt mellem en afgrødes biologiske kvælstofbehov og den kvælstof, som tilføres afgrøden via gødskning og jorden i øvrigt. Formålet med ligevægtsprincippet er i størst mulig omfang at hindre udvaskning af kvælstof til vandmiljøet.

Ligevægtsprincippet fremgår også af nitratdirektivets bilag III, 1, 3). Her pålægges medlemsstaterne at iværksætte en begrænsning af tilførsel af gødning til jorden, som skal bygge på ligevægt mellem afgrødens forventede kvælstofbehov og kvælstoftilførslen til afgrøden fra jorden og fra gødskning, og som tager hensyn til de særlige forhold i det pågældende sårbare område såsom jordbundsforhold, jordtype, arealhældning og klimaforhold. Ifølge direktivet skal der således være ligevægt mellem de disponible kvælstofkilder og afgrødens kvælstofoptagelse for at minimere kvælstofoverskuddet i jorden og dermed minimere risikoen for vandforurening. Gødskningslovens § 5 bidrager til den danske gennemførelse af denne bestemmelse. Nitratdirektivet er nærmere beskrevet i afsnit 8.1, hvortil der henvises.

Virksomhedens forbrug af kvælstof er den mængde kvælstof, som virksomheden har til rådighed til gødskning af virksomhedens arealer i planperioden. Ved beregning af forbruget ses der bl.a. på, hvor stor en mængde kvælstof i gødning der har været på virksomheden i løbet af planperioden (gødningslagerets størrelse udtrykt i kg kvælstof ved planperiodens begyndelse, modtaget kvælstof i gødning i løbet af planperioden og mængden af produceret kvælstof i husdyrgødning i løbet af planperioden). Herfra fratrækkes kvælstof i gødning, der er lagt på lager ved planperiodens slutning og i nogle situationer også kvælstof i gødning, som er afsat i løbet af planperioden. Da afgrøderne ikke kan udnytte den fulde mængde af kvælstof i organisk gødning, skal der ved beregningen af forbruget af kvælstof tages højde for, hvor stor en del af kvælstofindholdet i gødningen som afgrøderne kan udnytte i udbringelsesåret og eftervirkningen.

Virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab, skal hvert år indberette et gødningsregnskab, som bl.a. indeholder beregningen af virksomhedens samlede forbrug af kvælstof i planperioden. Leverandører af gødning skal indberette forskellige oplysninger i Miljø- og Fødevarerministeriets Leverandørregister for gødningsleverancer, når leverandøren afgiver eller modtager gødning.

Virksomhedernes gødningsregnskaber og oplysninger indberettet i Leverandørregister for gødningsleverancer udgør et vigtigt element for Landbrugsstyrelsens kontrol med virksomhedernes overholdelse af kvælstofkvoten og har dermed væsentlig betydning for, at lovens miljøformål kan opnås.

For en nærmere beskrivelse af fosforregulering henvises til husdyrbrugloven.

3.2.1.1. Kvælstofkvoten

3.2.1.1.1. Kvælstofnormerne, herunder gartneriafgrøder

3.2.1.1.1.1. Gældende ret

Forbruget af kvælstof til gødningsformål, som opgjort efter gødskningslovens §§ 10-14, må på virksomheder, der er registreret efter lovens § 2, ikke overstige virksomhedens kvote for kvælstof, som opgjort efter gødskningslovens §§ 6-8.

Virksomhedens samlede kvote for kvælstof beregnes som udgangspunkt efter gødskningslovens § 6, stk. 1, 1. pkt., som summen af kvoterne for de enkelte marker i virksomheden. For hver enkelt mark beregnes kvoten efter gødskningslovens § 6, stk. 1, 2. pkt., på grundlag af markens størrelse, afgrøde, forfrugten og afgrødens kvælstofnorm fastsat i medfør af gødskningslovens § 6, stk. 3 og 5.

Ved en mark forstås et areal med en bestemt afgrøde. Efter gødskningslovens § 6, stk. 1, 3. pkt., er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler om, hvorledes markens størrelse og afgrøde fastsættes. Bemyndigelsen er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 8.

Det fremgår af gødskningsbekendtgørelsens § 8, stk. 2, at markens afgrøde er den eller de afgrøder, der dyrkes på arealet. Markens kvote skal efter bestemmelsen dog opgøres på grundlag af den senest etablerede afgrøde, hvis marken er sået om, fordi afgrøden er slået fejl. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis en vinterafgrøde udvintrer, og der sås en forårsafgrøde. I det nævnte tilfælde vil det være den sidstnævnte afgrøde, der bestemmer markens kvote.

Markens kvote beregnes som markens areal angivet i hektar med mindst to decimaler ganget med den pågældende kvælstofnorm for markens jordtype med fradrag af forfrugtsværdi, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 8, stk. 3. Hvis der på den pågældende mark er krav om udlægning af dyrkningsfrie bræmmer efter § 69 i lov om vandløb, jf. lovebekendtgørelse nr. 127 af 26. januar 2017 med senere ændringer, eller der er udlagt naturstriber i form af f.eks. bi- og vildtstriber og barjordsstriber, skal disse arealer fradrages markens størrelse, inden der beregnes kvælstofkvote for marken.

Ved markens forfrugt forstås den hovedafgrøde, som dyrkes og høstes på marken året før. Er der f.eks. dyrket korn med græsudlæg i den forudgående planperiode, så er det kornafrøden, som anses som forfrugt for næste års afgrøde. Nogle afgrøder samler mere kvælstof op end andre afgrøder og frigiver dette til gavn for den afgrøde, der sås efterfølgende. Forfrugtsværdien er med andre ord med til at dække den efterfølgende afgrødes kvælstofbehov. Derfor skal forfrugtsværdien af disse afgrøder fratrækkes ved opgørelsen af markens kvælstofkvote. Efterafgrøder har også en forfrugtsværdi (ofte kaldet eftervirkning), som skal fratrækkes i forbindelse med opgørelsen af kvoten. Forfrugtsværdien af afgrøden fra den forudgående planperiode, herunder efterafgrøder, er fastsat i gødskningsbekendtgørelsens bilag 1, tabel 1, kolonne 3 og tabel 2, kolonne 2.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 6, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte kvælstofnormer for hver enkelt afgrødekategori ved standardudbytte for klimaområder, jordbonitet og særlige vandingsbehov. Kvælstofnormerne, der er en central del af kvælstofreguleringen, har til formål at begrænse udvaskningen af kvælstof fra markerne ved at begrænse kvælstoftilførslen til marken. Kvælstofnormerne, der fastsættes i gødskningsbekendtgørelsen for planperioden, er udtryk for en økonomisk optimal kvælstoftildeling og indstilles af det af Miljø- og Fødevareministeriet nedsatte udvalg vedrørende kvælstofnormer, -prognoser og kvælstof i husdyrgødning (herefter Normudvalget). Økonomisk optimale kvælstofnormer er et udtryk for den mængde kvælstof, der giver det økonomisk optimale udbytte ved det gødningsniveau, hvor indtægten fra det ekstra udbytte lige netop kan betale den ekstra udgift til kvælstofholdig gødning. De økonomisk optimale normer fastsættes på baggrund af biologiske markforsøg, som undersøger sammenhængen mellem tilførsel af kvælstof og udbytte for den enkelte afgrøde. Denne sammenhæng justeres i forhold til en prisrelation mellem afgrødens afsætningspris og prisen på kvælstofholdig gødning.

Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug under Aarhus Universitet (AU-DCA) varetager formandskabet for Normudvalget. Normudvalget består herudover på nuværende tidspunkt af repræsentanter fra Nationalt Center for Miljø og Energi under Aarhus Universitet (AU-DCE), Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi under Københavns Universitet (IFRO), SEGES (fagligt videns- og innovationshus under Landbrug & Fødevarer), Miljøstyrelsen og Landbrugsstyrelsen. Under Normudvalget er der nedsat to arbejdsgrupper vedrørende henholdsvis økonomisk optimale kvælstofnormer og næringsstofindhold i husdyrgødning (husdynormer). Arbejdsgruppen vedrørende økonomisk optimale kvælstofnormer udarbejder forslag til indstilling af kvælstofnormerne for planperioden til Normudvalget. Arbejdsgruppen ledes af SEGES. Arbejdsgruppen for husdynormer ledes af AU-DCA.

I medfør af gødskningslovens § 6, stk. 3, fastsættes der i gødskningsbekendtgørelsens bilag 1, tabel 1, en basisnorm for henholdsvis kvælstof og udbytte. De økonomisk optimale normer, der fastsættes for landbrugsafgrøder og grøntsager på friland, er differentieret på baggrund af jordtype og vandingsmulighed, da det opnåede udbytte bl.a. er afhængigt af disse forhold. Kvælstofnormerne er differentieret i forhold til fire

hovedjordtyper: Uvandet grovsand (JB-nr. 1-3), Uvandet finsand (JB-nr. 2+4 og 10-12), Sandblandet lerjord (JB-nr. 5-6) og Lerjord (JB-nr. 7-9).

Jordtypen bestemmes ud fra jordteksturen i pløjelaget. Jordbundstypenumrene (JB-nr.), der anvendes i bekendtgørelsens bilag 1, tabel 1, er beskrevet i den officielle danske jordklassificering, der er opdelt i følgende jordtypenumre:

JB-nr.	Jordtype
1	Grovsandet jord
2	Finsandet jord
3	Grov lerblandet sandjord
4	Fin lerblandet sandjord
5	Grov sandblandet lerjord
6	Fin sandblandet lerjord
7	Lerjord
8	Svær lerjord
9	Meget svær lerjord
10	Siltjord
11	Humus
12	Speciel jord

For så vidt angår sandjord (JB-nr. 1-4) er der fastsat særlige normer, der tager hensyn til vandingsmuligheden. Normen for vandet sandjord vil efter gødskningsbekendtgørelsens § 3, stk. 3, kun kunne anvendes i forbindelse med opgørelsen af markens kvote i de tilfælde, hvor det kan dokumenteres, at der mindst er 750 m³ vand pr. hektar til rådighed. Dokumentationen vil skulle bestå af en tilladelse til indvinding af grundvand til vanding af landbrugsafgrøder (markvandingstilladelse) meddelt i medfør af lov om vandforsyning m.v.

For så vidt angår kvælstofnormer for græs er der fastsat krav for, hvornår disse normer må anvendes. Kravene er bl.a. græsningstryk eller antal slæt pr. hektar. Derved er normen fastsat ud fra en forudsætning om, at der fjernes kvælstof fra græsarealet enten ved, at det optages i græssende dyr, eller der tages slæt.

For en virksomhed, der ved aftale med en myndighed har forpligtet sig til eller i henhold til anden lovgivning er forpligtet til at tilføre en mindre mængde kvælstof end afgrødens kvælstofnorm med fradrag af forfrugtsværdi, jf. gødskningsbekendtgørelsens bilag 1, tabel 1 og 2, er det efter gødskningsbekendtgørelsens § 8, stk. 4, den mindre mængde, der skal anvendes ved beregning af markens kvælstofkvote. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis virksomheden deltager i tilskudsordninger om miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger eller økologisk arealtilskud.

I gødskningslovens § 6, stk. 4, er miljø- og fødevareministeren bl.a. bemyndiget til at fastsætte regler for tildeling af en kvælstofnorm til hvede til brødfremstilling. For at hvede kan anvendes til brødfremstilling, er det afgørende for værdien af det høstede udbytte, at dette har et proteinindhold på mindst 12 pct. Afgrødernes proteinindhold er afhængigt af tilførslen af gødning, og der er derfor fastsat en særlig kvælstofnorm til dyrkning af hvede til brødfremstilling. En forøgelse af mængden af kvælstof, der tilføres afgrøderne, kan indebære, at der efterlades mere kvælstof i rod- og planterester. Dette kvælstof kan frigøres om efteråret, hvis der ikke er en afgrøde til at optage det, f.eks. i form af efterafgrøder. For at reducere risikoen for udvaskning af kvælstof som følge af forøgelse af virksomhedens kvælstofkvote ved anvendelse af den særlige brødhvedenorm, er der i gødskningsbekendtgørelsens § 4 fastsat særlige betingelser og dokumentationskrav, som skal være opfyldt, før brødhvedenormen kan anvendes. Anvendelse af kvælstofnormen til dyrkning af brødhvede er betinget af, at der forligger dokumentation for, at virksomheden i mindst 1 af de 2 forudgående planperioder på virksomheden har dyrket hvede til brødfremstilling, der opfylder de konkret fastsatte krav til proteinindhold, faldtal (karakteriserer enzymaktiviteten i mel og dermed bageegenskaberne) og hektolitervægt, og som er leveret til en grovvare-

eller møllervirksomhed med henblik på brødfremstilling. Herudover er det en betingelse, at der i den aktuelle planperiode er indgået kontrakt med en grovvare- eller møllervirksomhed om levering af hvede til brødfremstilling.

Af hensyn til nyregistrerede virksomheders mulighed for at kunne anvende kvælstofnormen for brødhvede og for arealer erhvervet ved ejer- eller brugerskifte fremgår det af gødskningsbekendtgørelsens § 5, at dokumentationskravene for så vidt angår dyrkning og levering af hvede til brødfremstilling i mindst 1 af de 2 forudgående planperioder, kan opfyldes ved anvendelse af dokumentation indhentet fra den tidligere ejer eller bruger af virksomheden. Ved en nyregistreret virksomhed forstås efter gødskningsbekendtgørelsens § 1, stk. 1, nr. 9, en virksomhed, der ikke i den foregående planperiode har været registreret efter gødskningslovens § 2, stk. 2 eller 3.

I gødskningslovens § 6, stk. 4, er miljø- og fødevareministeren endvidere bemyndiget til at fastsætte en øvre grænse for det areal, som kan tildeles denne norm. Den endelige udfasning af reduktionen af kvælstofnormerne som kvælstofreducerende virkemiddel fra og med planperioden 2016/2017, som blev vedtaget ved lov nr. 186 af 2. marts 2016, som en del af Aftale om Fødevare- og landbrugspakke af 22. december 2015, indebar endvidere udfasning af den hidtidige begrænsning af brødhvedearealet på op til 50.000 hektar på landsplan, der blev indført ved ændring af gødskningsloven ved lov nr. 455 af 7. juli 2001, som opfølgning på midtvejsevalueringen af Vandmiljøplan II. Denne del af bemyndigelsen i gødskningslovens § 6, stk. 4, har derfor ikke været udnyttet siden 1. august 2016.

For virksomheder, der driver gartneri, planteskoler, dyrkning af frugt og bær eller skovbrug, er miljø- og fødevareministeren i gødskningslovens § 6, stk. 5, bemyndiget til at fastsætte afgrødernes kvælstofnormer. Kvælstofnormerne for andre plantekulturer end landbrugsafgrøder og grøntsager på friland fastsættes ligeledes efter Normudvalgets indstilling. Normerne er fastsat i gødskningsbekendtgørelsens bilag 1, tabel 2. Normerne er kun for visse af disse plantekulturer differentieret i forhold til jordtyper.

Yderligere dyrkes visse gartneriafgrøder i mere end to hold af samme afgrøde i planperioden. For nogle afgrøder er kvælstofnormen derfor fastsat for en dyrkningssæson eller for et vist antal hold af afgrøden. Virksomheder, der kan dokumentere en længere dyrkningssæson eller flere hold end det angivne for normen, kan korrigere normen forholdsmæssigt. Den længere sæson eller de flere hold afgrøder skal dog kunne dokumenteres i form af salgsfakturaer.

For sådanne virksomheder opgøres virksomhedens samlede kvote for kvælstof som summen af kvoterne for hver af virksomhedens kulturer. Kvælstofkvoten for hver af virksomhedens kulturer beregnes som det samlede areal med kulturen, angivet i hektar med mindst én decimal ganget med kvælstofnormen for den pågældende kultur. En kultur beskriver en samlet gruppe af planter, som er opdyrket sammen over en periode, f.eks. på en mark eller i væksthuse med henblik på f.eks. høst af frugt, grøntsager, korn eller af hele planten.

3.2.1.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at reglerne i gødskningsloven om kvælstofkvoten i vidt omfang bør videreføres, dog med en tilføjelse om indførelse af en mulighed for at fastsætte flerårige kvælstof- og husdyrnormer og en tilføjelse af at ministeren udarbejder og vedligeholder et kort over jordbundstyper.

I forbindelse med overgangen til en ny kvælstofregulering er det hensigtsmæssigt at identificere mulige forenklinger i reguleringen. Som opfølgning på Aftale om Fødevare- og landbrugspakke blev den årlige kvælstofnormreduktion afskaffet, og da kvælstofnormerne fastsættes på baggrund af gennemsnitsværdier over en 5-årig periode, er de relativt stabile, og der er sjældent store variationer mellem de enkelte år. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at dette samlet set muliggør en forenkling mod flerårige normer.

En evt. ændring til flerårige normer vil betyde en forenkling for landbrugserhvervet og en administrativ lettelse for Landbrugsstyrelsen. Reguleringen i gødskningsloven indebærer, at kvælstofnormerne fastsættes

af ministeren efter indstilling fra Normudvalget hvert år. Der skal årligt udstedes en ny bekendtgørelse med de opdaterede normer, og normerne skal opdateres i Landbrugsstyrelsens it-systemer. Med en overgang til flerårige normer vil denne proces kunne foretages med større intervaller. En ændring til flerårige normer vurderes ikke at have negative konsekvenser for landbrugserhvervet.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at bemyndigelsen til at fastsætte regler for tildeling af en kvælstofnorm til hvede til brødfremstilling, herunder bemyndigelse til at fastsætte en arealbegrænsning, bør ændres til en generel bemyndigelse til at fastsætte betingelser og dokumentationskrav for anvendelse af visse kvælstofnormer. Miljø- og fødevareministerens bemyndigelse til at fastsætte en arealbegrænsning for arealer, som kan tildeles den særlige brødhvedenorm, har ikke været udnyttet siden 2016. Det er derfor ministeriets opfattelse, at arealbegrænsningen ikke bør videreføres. Ved den foreslåede ændring af bestemmelsen til en generel bemyndigelse vil den endvidere kunne anvendes til at fastsætte betingelser og dokumentationskrav for både den særlige brødhvedenorm og for andre kvælstofnormer. Med ændringen af bestemmelsen er det således ikke hensigten at afskaffe den særlige kvælstofnorm for brødhvede.

Det er endvidere Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at fremgangsmåden for fastlæggelsen af jordbundstypen, som anvendes i forbindelse med fastsættelsen af kvælstofkvoten, bør fastsættes i lovforslaget.

Det foreslås i § 12, at virksomhedens forbrug af kvælstof i planperioden ikke må overstige virksomhedens samlede kvote for kvælstof.

Det foreslås i § 13, at virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden beregnes som summen af kvoterne for de enkelte marker i virksomheden, dog korrigeret for evt. eftervirkning af efterafgrøder. For hver enkelt mark beregnes kvoten på grundlag af markens størrelse, afgrøde, forfrugten og afgrødens kvælstofnorm i det pågældende klimaområde og jordbundstypen. Ministeren bemyndiges efter forslaget til at fastsætte regler om, hvordan markens størrelse og afgrøde fastsættes og om den nærmere beregning af kvoten.

Miljø- og fødevareministeren foreslås bemyndiget til bl.a. at fastsætte afgrødernes kvælstofnormer. I dag fastsættes kvælstofnormerne hvert år. Inden for den foreslåede bemyndigelse vil det være muligt at ændre normfastsættelsen således, at normerne fastsættes for flere år ad gangen, dog højst med 3-årige intervaller. Det er hensigten, at ministeren ligesom i dag nedsætter et Normudvalg, der indstiller økonomisk optimale normer til ministeren.

De faglige overvejelser vedrørende metode for fastsættelse af 3-årige normer forventes foretaget i regi af Normudvalget. Det er hensigten, at princippet for fastsættelse af kvælstofnormerne fortsat vil være økonomisk optimal kvælstoftildeling, og at kvælstofnormerne vil blive indstillet til ministeren af Normudvalget.

Det foreslås endvidere i § 13, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om betingelser og dokumentationskrav for anvendelse af visse kvælstofnormer. Den foreslåede bemyndigelse kan bl.a. anvendes til at fastsætte betingelser for anvendelse af en kvælstofnorm til brødhvede. I denne forbindelse kan der efter den foreslåede bestemmelse bl.a. fastsættes betingelser om, at virksomheden i de foregående planperioder har dyrket en brødhvedesort, som opfylder betingelser til proteinindhold m.v., at virksomheden i den aktuelle planperiode skal have indgået en kontrakt med grovvare- eller møllervirksomhed om dyrkning og levering af hvede til brødfremstilling og krav til dokumentation af oplysningerne og opbevaring og fremvisning af dokumentationen. Den foreslåede bestemmelse kan endvidere anvendes til at fastsætte særlige betingelser for anvendelse af en kvælstofnorm til græs.

Ministeren foreslås bemyndiget til at fastsætte afgrødernes kvælstofnormer for virksomheder, der driver gartneri, planteskoler, dyrkning af frugt og bær eller skovbrug.

Efter den foreslåede bestemmelse kan der f.eks. fastsættes regler om, at virksomheder, der dyrker flere hold afgrøder pr. dyrkningssæson, kan korrigere normen for kvælstof forholdsmæssigt, således at der kan tildeles en højere norm for flere hold afgrøder pr. vækstsæson. Der kan i denne forbindelse stilles krav om

dokumentation fra virksomheder, der ønsker at benytte sådanne normer. En sådan bestemmelse kan sikre, at virksomheder der har mere end en afgrøde på marken pr. vækstsæson, har kvælstof nok til alle hold afgrøder. Der kan både være tale om afgrøder af samme art eller forskellige arter.

Det foreslås, at ministeren udarbejder og vedligeholder et kort over jordbundstyper.

I gødskningsloven anvendes begrebet jordbonitet. Med lovforslaget foreslås begrebet ændret til jordbundstype. Jordbonitet er et udtryk for en jords dyrkningsmæssige værdi. Boniteten i sig selv siger ikke noget om, hvor stort et udbytte der kan opnås, eller hvor ”god” en jord er. Til at klassificere og inddele en jords bonitet, kan der anvendes flere forskellige klassificeringer. Den klassificering, der anvendes, er en inddeling i jordbundstyper, hvor jordens bonitet inddeles i en række intervaller (JB-numre) bestemt ud fra jordens indhold af ler, silt, finsand, grovsand samt humus i rodzonen.

I øjeblikket anvendes Jordbundskortet til at fastsætte jordbundstypen. Jordbundskortet er udarbejdet af Aarhus Universitet (DCA) i 2014. Jordbundskortet er et afledt produkt af de nye landsdækkende 3D teksturkort. Teksturkortet viser jordens tekstur (ler, silt, finsand, grovsand samt humus) i 30 x 30 meters opløsning i hele rodzonen. Jordbundskortet er udarbejdet ved anvendelse af statistiske metoder (regression kriging) ved anvendelse af alle tilgængelige punktobservationer af jordens tekstur (ca. 55.000 punkter) samt en række miljødata, såsom jordartskortet, landskabselementkortet samt Danmarks højdemodel og afledte deraf. Kortet viser den beregnede geografiske fordeling af Danmarks areal på 12 jordbundsklasser i felter af 30 x 30 m. De 12 jordbundsklasser, som kortet inddeler jordtyperne i, bruges til at differentiere kvælstofnormen for givne afgrøder.

Formålet med forslaget er, at ministeren til enhver tid skal have mulighed for at anvende den mest hensigtsmæssige og optimale metode til fastsættelse af jordbundstypen. Såfremt der måtte opstå en ny og bedre egnet metode end Jordbundskortet til at fastsætte jordbundstypen, har ministeren således inden for bemyndigelsen mulighed for at anvende denne metode.

I § 14 foreslås det i forlængelse heraf, at hvis en virksomhed ønsker at fravige den jordbundstype, der fremgår af kortet, skal virksomheden for egen regning foretage prøveudtagning og analyser af jordbundstypen på virksomhedens arealer. Giver resultatet af prøveudtagningen og analysen anledning til anvendelse af en anden jordbundstype end den jordbundstype, der fremgår af kortet, kan virksomheden vælge at anvende denne jordbundstype. Resultatet af prøveudtagning og analyser af jordbundstypen skal kunne fremvises ved kontrol. Ministeren foreslås bemyndiget til at fastsætte regler om prøveudtagningen, analyserne af jordbundstypen og dokumentation for anvendelse af en anden jordbundstype end den jordbundstype, der fremgår af kortet.

Det følger af forslaget, at det er virksomheden, der betaler for prøveudtagning og analyse, hvis den ønsker at anvende en anden jordbundstype end den jordbundstype, der fremgår af kortet.

Jordbundskortet anvendes automatisk i forbindelse med indberetningen af virksomhedernes gødningsregnskab, hvor kvælstofnormerne indgår i beregningen af den enkelte virksomheds kvælstofkvote. Jordbundskortets beregnede angivelse af virksomhedens arealers jordbundstype er fortrykt i skemaet for indberetningen. Virksomheden kan vælge at benytte de beregnede værdier fra Jordbundskortet, eller virksomheden kan vælge at fravige kortet og selv indtaste en anden jordbundstype. Hvis den angivne jordbundstype fraviger den i Jordbundskortet beregnede angivelse, foreslås det, at virksomheden for egen regning skal afholde omkostninger til dokumentation af den angivne jordbundstype. Det foreslås, at ministeren kan fastsætte de nærmere regler herom. Dokumentation udgøres af teksturmålinger, hvor der skal udtages en jordprøve for hver femte hektar af det areal, hvor der ændres jordbundstype. Det betyder, at hvis en virksomhed ønsker at ændre jordbundstype på 100 hektar, skal der mindst tages 20 jordprøver – nogle prøver må godt dække seks hektar og andre tre hektar afhængigt af markstørrelsen. Datoen for prøvetagningen skal noteres.

Der stilles ikke krav om, hvem der kan udtage jordprøverne, eller hvor analyserne skal foretages, men prøverne skal udtages af en virksomhed med erfaring og ekspertise på området og analyseres hos et akkrediteret laboratorium. Virksomheden skal garantere forskriftsmæssig prøveudtagning. Hvis prøverne udtages af virksomheden selv, skal udtagningen kunne dokumenteres af indtegnede prøvelinjer pr. mark. Analyserne skal være anvendelige til at dokumentere jordbundstypen, og resultatet af analysen og prøveudtagningen skal kunne dokumenteres. Dokumentation herfor skal kunne forevises ved kontrol. Efter den foreslåede bestemmelse i § 49 kan Miljø- og Fødevarerministeriet endvidere til brug for kontrollen anmode virksomheden om at indsende dokumentationen.

Der er tale om et område under udvikling. Det er derfor hensigten, at ministeren til enhver tid skal have mulighed for at anvende den mest hensigtsmæssige og optimale metode til fastsættelse af jordbundstypen. Såfremt der opstår en ny og bedre egnet metode end Jordbundskortet til at fastsætte jordbundstypen, har ministeren således inden for bemyndigelsen mulighed for at anvende denne metode.

3.2.1.1.2. Kvælstofprognosen

3.2.1.1.2.1. Gældende ret

Efter gødskningslovens § 6, stk. 2, skal virksomhedens samlede kvote for kvælstof korrigeres efter kvælstofprognosen for planperioden. Kvælstofprognosen udtrykker den forskel i behov for tilførsel af kvælstof, som følger af de vejrmæssige variationer i vinterhalvåret fra år til år.

De økonomisk optimale normer fastsættes i begyndelsen af planperioden (1. august) og dermed ca. et år forud for høståret. Formålet med kvælstofprognosen er at korrigere det forventede økonomiske optimum til forholdene i det aktuelle år, sådan at der tages udgangspunkt i jordens aktuelle indhold af kvælstof ved vækstsæsonens start (foråret). Kvælstofprognosen fastsættes derfor hvert år omkring midten af marts måned i planperioden. Prognosen er baseret på målinger af jordens kvælstofindhold i foråret, som sammenlignes med et "normalår" på basis af den foregående 11-årige periode.

Kvælstofprognosen udarbejdes aktuelt af SEGES efter udbud og indstilles af Normudvalget til Miljø- og Fødevarerministeriet (Landbrugsstyrelsen). Kvælstofprognosen udstedes årligt ved bekendtgørelse i medfør af bemyndigelsen i gødskningslovens § 6, stk. 3, jf. senest bekendtgørelse nr. 214 af 16. marts 2018 om kvælstofprognosen for planperioden 2017/2018 (herefter kvælstofprognosebekendtgørelsen).

Kvælstofprognosebekendtgørelsen finder anvendelse for vinterkorn og forårssåede afgrøder, hvortil der er fastsat en kvælstofnorm i gødskningsbekendtgørelsens bilag 1. Kvælstofprognosen er normalt differentieret i tre jordtypegrupper:

- Grovsand (JB-nr. 1 og 3)
- Finsand (JB-nr. 2 og 4)
- Lerjord (JB-nr. over 4)

Kvælstofprognosen kan ligeledes være differentieret i forskellige regioner i landet (klimaområder), hvis datamaterialet viser store regionale forskelle i kvælstofbehovet. Afgrænsningen af de enkelte områder sker kommunevis, og det fremgår af kvælstofprognosebekendtgørelsens bilag 2, til hvilket område den enkelte kommune skal henføres, jf. kvælstofprognosebekendtgørelsens § 1, stk. 2, 1. og 2. pkt. Efter kvælstofprognosebekendtgørelsens § 1, stk. 2, 3. pkt., skal korrektionerne for en virksomhed fastlægges ud fra den kommune, hvor hovedparten af virksomheden er beliggende.

Korrektionerne, der skal foretages efter kvælstofprognosebekendtgørelsen, kan enten være positive eller negative, således at der skal henholdsvis tillægges eller fradrages en nærmere fastsat korrektionsnorm udtrykt i kg pr. hektar afhængig af jordtype og klimaområde, for de marker, der dyrkes med korn og forårssåede afgrøder, herunder grønsager og krydderurter. Markens kvælstofkvote må dog ikke blive negativ

som følge af korrektionen. Hvis markens kvælstofkvote er 0 kg kvælstof pr. hektar efter fradrag af en eventuel forfrugtsværdi, skal der ikke foretages en korrektion. Korrektionerne er fastsat i kvælstofprognosebekendtgørelsens bilag 1.

I de år, hvor kvælstofprognosen viser et uændret kvælstofbehov i alle regioner i landet, udstedes der dog ingen bekendtgørelse, og der foretages således ingen korrektion af virksomhedens kvælstofkvote i de pågældende planperioder. Dette var f.eks. tilfældet i planperioden 2013/2014.

Miljø- og fødevareministeren kan efter gødskningslovens § 24 b, udtage jordprøver til brug for udarbejdelse af kvælstofprognosen efter gødskningslovens § 6, stk. 2, uden at betale herfor. Virksomhederne er efter gødskningslovens § 24 b, 2. pkt., forpligtet til at give ministeren alle oplysninger, der er nødvendige for anvendelse af prøven til udarbejdelse af prognosen.

Til brug for udarbejdelse af kvælstofprognosen indsamles der hvert år oplysninger om dyrknings- og gødningshistorik for udvalgte områder. Oplysningerne hidrører fra et antal potentielle måleområder (ca. 650). Heraf udvælges ca. 150 måleområder, der hver dækker et areal på omkring 50 x 50 meter, hvorfra jordprøverne udtages. Områderne er fordelt efter regioner og forskellige jordtyper, således at de er repræsentative for samtlige jorder i Danmark. I hvert måleområde udtages et antal jordprøver ved hjælp af jordspyd eller tilsvarende. Prøverne udtages i op til 1 meters dybde. Det har ingen dyrkningsmæssige konsekvenser for de virksomheder, hos hvem der udtages prøver.

Af bemærkningerne til bestemmelsen i gødskningslovens § 24 b, jf. Folketingstidende 2009-10, A, L 36 som fremsat, fremgår det, at miljø- og fødevareministeren med bestemmelsen sikres retten til at kunne udtage de nødvendige jordprøver, og til at myndighederne efter anmodning kan indhente oplysninger om dyrkningsforholdene de steder, hvorfra der eventuelt skal udtages prøver.

Bestemmelsen har endnu ikke været udnyttet i praksis. Jordprøverne er hidtil blevet udtaget på udvalgte jorder og på baggrund af frivillige aftaler med de enkelte jordejere.

3.2.1.1.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at det er hensigtsmæssigt at korrigere kvælstofnormerne efter de vejrmæssige variationer i de enkelte år. Det er derfor samtidig ministeriets opfattelse, at reguleringen af kvælstofprognosen bør videreføres.

Det foreslås, at bestemmelsen i gødskningslovens § 6, stk. 2, indholdsmæssigt videreføres, men flyttes til en selvstændig bestemmelse i lovforslagets § 15. Baggrunden herfor er at sikre en mere logisk systematik i lovforslagets bestemmelser, således at § 13 regulerer de generelle regler for fastsættelse af kvoten for kvælstof og kvælstofnormen. Korrektion af kvælstofkvoten i forskellige tilfælde bliver herefter reguleret i §§ 15-17.

Det foreslås i § 15, at miljø- og fødevareministeren fastsætter kvælstofprognosen.

Det er hensigten, at kvælstofprognosen fortsat fastsættes årligt, uanset om kvælstofnormerne ændres til at gælde for flerårige intervaller. Det følger af nitratudirektivet, at medlemsstaternes nitrathandlingsprogram skal indeholde foranstaltninger til begrænsning af tilførslen af gødning til jorden, som skal bygge på en ligevægt mellem bl.a. kvælstoftilførslen til afgrøden fra jorden og fra gødskning svarende til mængden af kvælstof i jorden på det tidspunkt, hvor afgrødens behov herfor stiger væsentligt (resterende mængder sidst på vinteren). Kvælstofprognosen tager i overensstemmelse hermed højde for den mængde af kvælstof, der er i jorden i slutningen af vinteren hvert år.

Som det fremgår af afsnit 3.2.1.1.2.1, udarbejder SEGES i dag kvælstofprognosen, og prognosen indstilles af Normudvalget til Miljø- og Fødevareministeriet (Landbrugsstyrelsen). Efter bestemmelsen vil det være

muligt at lade Landbrugsstyrelsen eller andre efter udbud overtage udarbejdelsen, f.eks. på baggrund af vejrdato fra DMI.

Det foreslås i § 46, at miljø- og fødevareministeren, eller den ministeren bemyndiger hertil, kan udtage jordprøver til brug for udarbejdelse af kvælstofprognosen uden at skulle betale kompensation herfor. Virksomheden skal efter anmodning give ministeren, eller den ministeren bemyndiger hertil, alle oplysninger, der er nødvendige for at anvende jordprøven til udarbejdelse af kvælstofprognosen. Med forslaget foreslås gødskningslovens § 24 b videreført.

3.2.1.1.3. Tillæg til kvoten – forventet højere udbytte

3.2.1.1.3.1. Gældende ret

Efter gødskningslovens § 8, stk. 1, kan afgrødernes kvælstofnormer korrigeres, hvis det forventede udbytte for en afgrøde afviger fra de fastsatte standardudbytter. Korrektion for højere forventet udbytte for en afgrøde kan kun ske, hvis der foreligger dokumentation for, at der i tidligere planperioder er høstet højere udbytter end standardudbyttet for den pågældende afgrøde. Standardudbytterne for de enkelte afgrøder fremgår af gødskningsbekendtgørelsens bilag 1, tabel 1.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 8, stk. 2, bemyndiget til at fastsætte regler om dokumentationen for højere forventede udbytter.

Efter gødskningsbekendtgørelsens §§ 6 og 7 kan korrektion kun ske, hvis der foreligger dokumentation for, at der i de 5 umiddelbart forudgående planperioder er høstet højere udbytter af afgrøden på virksomheden end standardudbytterne for den pågældende afgrøde.

Dokumentationen for forventet højere udbytte af afgrøder til salg skal efter gødskningsbekendtgørelsens § 6, stk. 1, bestå af en faktura og gødningsplanlægningen udarbejdet efter gødskningslovens § 21, der angiver arealet med den pågældende afgrøde.

Dokumentationen for forventet højere udbytte af kornafgrøder, der anvendes til opfodring på egen bedrift, skal efter gødskningsbekendtgørelsens § 7, stk. 2, bestå af en opgørelse af virksomhedens foderforbrug, virksomhedens kornbalance korrigeret for køb, salg og opfodring og gødningsplanlægningen efter gødskningslovens § 21, der angiver arealet med den pågældende afgrøde.

Et forventet højere udbytte beregnes efter gødskningsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, og § 7, stk. 3, som hovedregel som gennemsnittet af de høstudbytter, der er opnået for den pågældende afgrøde inden for de 5 umiddelbart forudgående planperioder. Differencen mellem det gennemsnitlige (højere) udbytte og standardudbyttens normen, der er fastsat i gødskningsbekendtgørelsens bilag 1, tabel 1, kolonne 5, 7, 9, 11 eller 13, skal anvendes ved beregningen af tillægget til den kvælstofnorm, der er fastsat i bilag 1, tabel 1, kolonne 6, 8, 10, 12 eller 15. Tillægget beregnes således, at differencen ganges med den korrektionsfaktor, der er fastsat i bilag 1, tabel 1, kolonne 15 eller 16 for den pågældende afgrøde.

3.2.1.1.3.2.

Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at reguleringen af udbyttekorrektion bør videreføres.

Det foreslås, at gødskningslovens § 8 om udbyttekorrektion videreføres med enkelte tilføjelser i lovforslagets § 16. Det følger således af forslaget, at virksomhedens samlede kvote for kvælstof kan korrigeres, hvis det forventede udbytte for en afgrøde afviger fra afgrødens fastsatte standardudbytte. Korrektionen foretages ud

fra korrektionsfaktorer, som ministeren efter forslaget bemyndiges til at fastsætte. Efter forslaget skal der foreligge dokumentation for, at der i tidligere planperioder er høstet højere udbytter end standardudbyttet for den pågældende afgrøde. Ministeren foreslås endeligt bemyndiget til at fastsætte regler om beregningen af det højere udbytte og krav til dokumentationen.

Dokumentationen skal bestå af salgsfaktura eller lignende, som giver et uomtvisteligt bevis for, at den pågældende afgrøde er dyrket på virksomheden.

3.2.1.1.4. Reduktion af kvoten

3.2.1.1.4.1. Gældende ret

Efter gødskningslovens § 7, stk. 1, får virksomheden automatisk reduceret den samlede kvote for kvælstof i planperioden, hvis virksomheden ikke har opfyldt kravene om udlægning af arealer etableret med efterafgrøder fastsat i medfør af gødskningslovens §§ 18 og 18 a eller husdyrbruglovens § 5 e. For nærmere oplysninger om efterafgrødekravene henvises til afsnit 3.3.1.1.1.

Den automatiske reduktion af virksomhedens kvote ved manglende udlægning af efterafgrøder blev indført i gødskningsloven ved lov nr. 388 af 22. april 2013 med det formål at sikre miljøeffekten af efterafgrødekravet. Af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 148, som fremsat, side 3, fremgår det, at kraftig nedbør i august i årene 2010 og 2011 bevirkede, at en stor del af efterafgrøderne ikke kunne etableres. Denne situation bevirkede, at Landbrugsstyrelsen (det daværende Plantedirektorat) måtte give en række dispensationer fra kravet om etablering af efterafgrøder med deraf følgende manglende kvælstofreducerende effekt.

Med indførelsen af den automatiske reduktion af kvælstofkvoten vil de virksomheder, som ikke kan udlægge de arealer med efterafgrøder til opfyldelse af de fastsatte krav i medfør af gødskningslovens §§ 18, 18 a eller husdyrbruglovens § 5 e, have mulighed for at anvende en mindre mængde kvælstofholdig gødning på virksomheden. Dermed reduceres den mængde af kvælstof, der kan udvaskes til vandmiljøet fra virksomhedens marker.

De virksomheder, som har anvendt alternative kvælstofreducerende virkemidler efter ordninger fastsat i medfør af gødskningslovens § 19 eller husdyrbruglovens § 5 e, stk. 2, vil dog ikke få reduceret kvoten efter gødskningslovens § 7, hvis betingelserne for anvendelse af alternativerne er opfyldt. For nærmere oplysninger om de alternative kvælstofreducerende virkemidler henvises til afsnit 3.3.1.2.1.

Miljø- og fødevarerministeren er i gødskningslovens § 7, stk. 3, bemyndiget til bl.a. at fastsætte nærmere regler om reduktionen af den samlede kvote for kvælstof og om opgørelsen af reduktionen, samt om virksomhedens oplysninger om anvendelse af muligheden efter § 7, stk. 1.

Bemyndigelsen er udnyttet i plantedækkebekendtgørelsens § 17 og husdyrgødning-bekendtgørelsens § 42 til at fastsætte de omregningsfaktorer mellem det manglende antal hektar etableret med efterafgrøder og den reduktion, som skal foretages i virksomhedens kvote for kvælstof i planperioden. Omregningsfaktoren kan sammenlignes med en vekselkurs og modsvarer efterafgrødevirkemidlets effekt omregnet i kg kvælstof pr. manglende udlagt hektar etableret med efterafgrøder.

For virksomheder, der udbringer mindre end 80 kg kvælstof fra husdyrgødning og anden organisk gødning pr. hektar harmoniareal, reduceres kvælstofkvoten med 93 kg kvælstof pr. manglende udlagt hektar etableret med efterafgrøder. For virksomheder, der udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 80 kg kvælstof eller derover pr. hektar harmoniareal, reduceres kvælstofkvoten med 150 kg kvælstof pr. manglende udlagt hektar etableret med efterafgrøder.

Som det fremgår, er de fastsatte omregningsfaktorer differentieret afhængig af, hvor meget husdyrgødning og anden organisk gødning virksomheden udbringer pr. hektar harmoniareal. Dette skyldes, at de virksomheder, som udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 80 kg kvælstof eller derover pr. hektar harmoniareal, er pålagt et højere efterafgrødekrav end virksomheder, som udbringer mindre end 80 kg kvælstof fra husdyrgødning og anden organisk gødning pr. hektar harmoniareal. For nærmere oplysning om det forhøjede efterafgrødekrav henvises til afsnit 3.3.1.1.1.1.

Opgørelsen af mængden af udbragt kvælstof, der er afgørende for reduktionen af virksomhedens kvælstofkvote, skal efter plantedækkebekendtgørelsens § 2, stk. 4, ske på samme måde som beregningen af mængden af udbragt husdyrgødning og anden organisk gødning, der anvendes i harmonireglerne, jf. § 47, stk. 1, i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Mængden af udbragt husdyrgødning og anden organisk gødning beregnes ud fra den producerede mængde gødning korregeret for lagerforskydninger primo og ultimo i den pågældende planperiode samt den mængde gødning, der er afgivet og modtaget i løbet af planperioden, samt gødning afsat af græssende dyr, såfremt det afsættes på arealer, der kan medregnes som harmoniarealer efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 47, stk. 2.

Metoden for opgørelsen af mængden af udbragt kvælstof i organisk gødning, der fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsen, er identisk med metoden for opgørelse af det totale indhold af kvælstof i virksomhedens produktion af husdyrgødning og afgasset biomasse, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning, der foretages efter gødskningslovens §§ 11, 11 a og 13, og gødskningsbekendtgørelsens kapitel 6 og 8, jf. bilag 2. De nærmere regler for opgørelsen af det totale indhold af kvælstof i de forskellige gødningstyper omfattet af gødskningsloven er omtalt i afsnit 3.2.1.2.1, hvortil der henvises.

Virksomhedens harmoniareal omfatter efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 47, stk. 2, de arealer, hvorpå der dyrkes afgrøder, hvortil der er fastsat en kvælstofnorm i gødskningsbekendtgørelsens § 3, jf. bilag 1, fastsat i medfør af miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i gødskningslovens § 6, stk. 3 og 5, eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium, der fremgår af tabel 1 og 2, i Miljø- og Fødevareministeriets vejledning om gødsknings- og harmoniregler for planperioden. Der skal endvidere være tale om arealer, hvorpå der må anvendes husdyrgødning og under normale omstændigheder kan udbringes husdyrgødning.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 7, stk. 2, bemyndiget til at fastsætte regler om tillæg til virksomhedens samlede kvote for kvælstof, hvis virksomheden udlægger et større areal etableret med efterafgrøder, end den er forpligtet til at udlægge for at opfylde de fastsatte efterafgrødekrav.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 7, stk. 2, er senest udnyttet til at fastsætte § 10, stk. 3 og 4, i bekendtgørelse nr. 280 af 16. marts 2016 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2015/2016. Som følge af udfasningen af de reducerede kvælstofnormer, som vedtaget ved lov nr. 186 af 2. marts 2016, hvorefter kvælstofnormerne fastsættes, så de modsvarer den økonomisk optimale gødningstildeling, er ordningen om forhøjelse af kvælstofkvoten ophørt. Dette skyldes, at der med økonomisk optimale normer ikke er grund til at tilføre afgrøderne mere kvælstof, end hvad der følger af normerne. Hvis der tilføres mere kvælstof end behovet, kan der være risiko for øget udvaskning, fordi afgrøderne ikke kan optage den tilførte kvælstof. Bemyndigelsen er derfor ikke udnyttet i den gældende gødskningsbekendtgørelse.

Virksomheder kan udlægge arealer etableret med efterafgrøder som en del af den tilskudsordning, som miljø- og fødevareministeren har etableret i 2017 og 2018 i medfør af tekstanmærkning nr. 170 ad § 24.23.07 til § 24 på finansloven (den frivillige målrettede efterafgrødeordning). Ordningen blev indført i forbindelse med Aftale om Fødevare- og landbrugspakke af 22. december 2015 mellem den daværende regering (Venstre), Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti, som indebar et paradigmeskifte for miljøreguleringen af landbruget. Paradigmeskiftet indebar en udfasning af reduktionen af de fastsatte kvælstofnormer og iværksættelse af en række målrettede indsatser som udgangspunkt af frivillig karakter. For yderligere oplysninger om den målrettede efterafgrødeordning, hvori tilskudsordningen om frivillige målrettede efterafgrøder indgår, henvises til afsnit 3.3.1.1.1.3.

Efter gødskningslovens § 7 a, stk. 1, får en virksomhed, der deltager i den frivillige målrettede efterafgrødeordning, reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden ikke har

udlagt de arealer med efterafgrøder, der er indgivet ansøgning om tilskud til senest den 21. april i det pågældende ansøgningsår.

I den frivillige målrettede efterafgrødeordning er det muligt for virksomhederne at reducere størrelsen af det areal, der ansøges om tilskud til, efter ansøgningsfristens udløb den 21. april. Det areal, der er ansøgt om tilskud til den 21. april i det pågældende ansøgningsår, er afgørende for, om der efter den målrettede efterafgrødeordning skal fastsættes et ukompenseret obligatorisk efterafgrødekrav i det pågældende år.

For at sikre den forudsatte miljøeffekt af det ansøgte areal pr. 21. april reduceres virksomhedens samlede kvote for kvælstof i planperioden svarende til det areal, som den pågældende virksomhed har nedskrevet det indberettede areal med efter den 21. april. Dette indebærer, at selvom den pågældende virksomhed har reduceret størrelsen af det ansøgte areal efter den 21. april, vil det areal, der lægges til grund for beregningen af kvælstofkvotereduktionens størrelse efter § 7 a, stk. 1, ikke blive reduceret. På denne måde sikres det, at virksomheden leverer den miljøeffekt, der senest den 21. april er søgt om tilskud til.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 7 a, stk. 2, bl.a. bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om reduktionen, jf. stk. 2, 1. pkt. Bemyndigelsen i gødskningslovens § 7 a, stk. 2, er bl.a. udnyttet til at fastsætte omregningsfaktorerne mellem det manglende antal hektar etableret med efterafgrøder og den reduktion, som skal foretages i virksomhedens kvote for kvælstof i planperioden efter gødskningslovens § 7 a, stk. 1. Omregningsfaktorerne er fastsat i § 20 i bekendtgørelse nr. 1759 af 29. december 2017 med senere ændringer om nationalt tilskud til målrettede efterafgrøder (herefter tilskudsbekendtgørelsen), og svarer til de omregningsfaktorer, der er fastsat i plantedækkebekendtgørelsens § 17, som er omtalt ovenfor.

Miljø- og fødevareministeren er endvidere i gødskningslovens § 7 a, stk. 2, bemyndiget til i særlige tilfælde at fravige fristen den 21. april, jf. stk. 2, 2. pkt. Den frist, der fremgår af gødskningslovens § 7 a, er normalt identisk med ansøgningsfristen i den frivillige målrettede efterafgrødeordning, som anvender Miljø- og Fødevareministeriets Fællesskema i forbindelse med ansøgningen. Hensigten med muligheden for at kunne fravige fristen er at kunne tage højde for de tilfælde, hvor det på grund af nedbrud m.v. i det it-system, der håndterer ansøgninger i Fællesskema, vil være nødvendigt at udskyde ansøgningsfristen. Baggrunden for bestemmelsen er endvidere at give mulighed for at udskyde fristen i de tilfælde, hvor den 21. april falder på en lørdag, søndag eller helligdag. I 2018 er fristen rykket til den 20. april 2018.

I 2019 vil miljø- og fødevareministeren efter gødskningslovens § 24 c oprette en tilskudsordning, hvor virksomhederne kan ansøge om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder. Denne tilskudsordning vil indgå i den målrettede regulering.

Fra 1. januar 2019 ophæves gødskningslovens § 7 a og erstattes af en bestemmelse i gødskningslovens § 7, stk. 1, nr. 5. Det følger af denne bestemmelse, at virksomheden får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis den ikke har opfyldt betingelserne for at anvende de kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder, som virksomheden har indgivet ansøgning om tilskud til inden udløbet af ansøgningsfristen for det pågældende ansøgningsår efter regler fastsat i en tilskudsordning etableret af miljø- og fødevareministeren i medfør af § 24 c. Bestemmelsen er en konsekvens af indfasningen af den målrettede regulering i 2019, og bestemmelsen svarer til § 7 a som beskrevet ovenfor.

Reduktionen efter gødskningslovens §§ 7 og 7 a administreres således, at virksomhedens samlede kvælstofkvote reduceres, når virksomheden udarbejder gødningsplanlægningen for planperioden efter gødskningslovens § 21 og opgør virksomhedens efterafgrødekrav. Gødningsplanlægningen og opgørelsen af virksomhedens efterafgrødeareal foretages i gødningskvote- og efterafgrødeskemaet i Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service, og foretages i foråret i kalenderåret efter det tidspunkt, hvor efterafgrøderne skulle have været etableret. Virksomhederne har dermed mulighed for at indrette sig på den mindre mængde gødning, der kan anvendes til gødningsformål i den resterende del af planperioden.

Efter gødskningslovens § 7, stk. 1, nr. 4, får en virksomhed, der har ansøgt om tilskud til reduktion af den samlede kvote for kvælstof efter regler fastsat i en tilskudsordning etableret af miljø- og fødevareministeren i

medfør af § 24 c, reduceret den samlede kvote for kvælstof. Bestemmelsen finder anvendelse fra 1. januar 2019 som en del af den frivillige tilskudsordning inden for den målrettede regulering.

Efter bemyndigelsen i § 24 c vil det blive muligt for virksomhederne at søge om tilskud til frivillig reduktion af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for den på ansøgningstidspunktet (april 2019) igangværende planperiode som kvælstofreducerende virkemiddel i særlige områder. Gødskningslovens § 7, stk. 1, nr. 4, indebærer, at de virksomheder, som har ansøgt om at anvende frivillig kvotereduktion som kvælstofreducerende virkemiddel, får reduceret den samlede kvote for kvælstof i planperioden 2018/2019 i overensstemmelse med den kvotereduktion, som de har ansøgt om tilskud til.

3.2.1.1.4.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Gødskningslovens § 7, stk. 1, nr. 1-3 og 5, omhandler automatisk reduktion af virksomhedens kvælstofkvote i tilfælde, hvor virksomheden ikke har udlagt efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af gødskningslovens §§ 18-19 eller husdyrbruglovens § 5 e, eller ikke har opfyldt betingelserne i en tilskudsordning etableret i medfør af gødskningslovens § 24 c.

Som ordningen virker i dag, indberetter virksomheden senest den 31. august, hvor mange hektar med efterafgrøder/alternativer der i alt er etableret på virksomheden. Det følgende forår skal virksomheden opgøre sit efterafgrødekrav digitalt. Hvis kravet om efterafgrøder er mindre end det indberettede areal med efterafgrøder/alternativer, vil dette automatisk fremgå, når kravet opgøres. Mangler der efterafgrøder i forhold til kravet, foretages der en automatisk kvotereduktion svarende til de manglende hektar efterafgrøder. Dermed kan kvotereduktion på nuværende tidspunkt betragtes som et reaktivt virkemiddel.

Den automatiske reduktion i kvælstofkvoten svarende til de manglende efterafgrøder sikrer, at miljøeffekten af ordningen er til stede. Som nærmere beskrevet i afsnit 3.3.1.2.2.1 er der konstateret væsentlige uoverensstemmelser mellem det indberettede areal med efterafgrøder og det areal, der konstateres ved kontrol. Der er således et begrænset sanktionselement i at give en kvotereduktion, idet kvotereduktionen alene svarer til den miljøeffekt, som ordningen skal sikre. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at administrationen, kontrollen og sanktionsmulighederne styrkes ved at afskaffe den automatiske kvotereduktion ved manglende efterafgrøder og alternativerne hertil. I stedet foreslås det, at kvotereduktionen gøres til et aktivt alternativ til efterafgrøder.

Lovforslagets § 17 omhandler reduktion af virksomhedens kvælstofkvote. Det foreslås i bestemmelsen, at kvotereduktion ikke længere skal være en automatisk følge af, at virksomheden ikke har etableret efterafgrøder og alternativerne hertil i overensstemmelse med reglerne. Det er i stedet hensigten ved bekendtgørelse at fastsætte regler om, at en overtrædelse af efterafgrødekravene fastsat i medfør af den foreslåede § 38 vil medføre straf af bøde. Kun for tilskudsordninger etableret i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 40, foreslås det, at virksomheden får en kvotereduktion, hvis den ikke opfylder betingelserne for ordningen, jf. den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 2.

Det foreslås i § 17, stk. 1, nr. 2, at gødskningslovens § 7, stk. 1, nr. 4, videreføres med mindre justeringer, således at virksomheden får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis den har fået prioriteret en ansøgning om tilskud til kvælstofkvotereduktion efter regler fastsat i en tilskudsordning etableret af miljø- og fødevareministeren i medfør af § 40.

For efterafgrødekrav fastsat i medfør af den foreslåede § 38, er det hensigten efter den foreslåede bestemmelse i § 39 at etablere en ordning, hvor kvotereduktion indgår som et alternativt virkemiddel til etablering af efterafgrøder. Det foreslås i forlængelse heraf i § 17, stk. 1, nr. 1, at virksomheden får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis den har valgt at anvende kvotereduktion som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 39. Det er hensigten, at kvotereduktionen foretages i den samme planperiode, som efterafgrøderne skulle udlægges i (den igangværende planperiode). Den foreslåede ordning svarer til den ordning, som i den gældende

gødskningslov er indført for tilskudsordninger oprettet i medfør af gødskningslovens § 24 c, jf. gødskningslovens § 7, stk. 1, nr. 4, som er beskrevet i afsnit 3.2.1.1.4.1 ovenfor.

Indførsel af kvotereduktion som aktivt virkemiddel vil ske på en måde – og ved omregningsfaktorer m.v. – så kvotereduktionen vil levere den samme samlede kvælstofreducerende effekt, som hvis efterafgrødekravet var opfyldt ved udlægning af efterafgrøder.

Miljø- og Fødevareministeriet har på grund af vejrliget i 2015, 2016, 2017 og 2018 udskudt fristen for etablering af efterafgrøder. Det er ikke hensigtsmæssigt at udskyde fristerne, idet tidspunktet for etablering kan have betydning for efterafgrødens kvælstofreducerende effekt. Overordnet set har efterafgrøden mindre effekt, jo senere den er etableret efter fristen. Miljø- og fødevareministeren forventer ved bekendtgørelse at give mulighed for at udskyde etableringsfristerne, så virksomhederne til trods for vejrforholdene kan nå at etablere efterafgrøderne inden for reglerne. En udskydelse af etableringsfristerne vil medføre et behov for på anden vis at sikre den kvælstofeffekt, som ikke opnås som følge af den sene etablering af efterafgrøderne. Effekten vil f.eks. kunne sikres ved at fastsætte regler om, at en virksomhed får reduceret kvælstofkvoten, hvis den har valgt at anvende en fleksibel, og dermed senere frist end efter de almindelige regler, for etablering af efterafgrøder. Det følger derfor af forslaget til § 17, stk. 3, at ministeren kan fastsætte regler om, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof i andre tilfælde end dem, der er nævnt i § 17, stk. 1 og 2. De nærmere betingelser for en sådan ordning kan fastsættes i bekendtgørelser fastsat i medfør af lovforslagets §§ 38, 39 og 40. Indførslen af en sådan ordning forudsætter dog, at der opnås forskningsmæssigt belæg for, at ordningen opnår en kvælstofreducerende effekt svarende til, hvis efterafgrødekravet var opfyldt ved udlægning af efterafgrøder. Det forventes, at de fleksible etableringsfrister for efterafgrøder kan finde anvendelse fra 2019. Miljø- og Fødevareministeriet undersøger i denne forbindelse, om det er muligt at opbygge ordningen således, at virksomheden for hver mark kan angive, hvilken etableringsfrist der anvendes.

Hvis en virksomhed som følge af reglerne i den foreslåede § 17, stk. 1 eller 2, eller efter regler fastsat i medfør af stk. 3, får reduceret virksomhedens samlede kvote for kvælstof og anvender mere kvælstof end den reducerede kvote, vil virksomheden modtage et administrativt bødeforelæg eller blive politianmeldt med henblik på bødestraf.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 7, stk. 2, til at fastsætte regler om forhøjelse af kvælstofkvoten i tilfælde, hvor virksomheden etablerer flere efterafgrøder end pålagt, anvendes ikke længere. Bestemmelsen er nærmere beskrevet i afsnit 3.2.1.1.4.1. Bemyndigelsen til at fastsætte regler om tillæg til virksomhedens kvælstofkvote foreslås derfor ikke videreført.

3.2.1.2. Beregning og opgørelse af forbrug af kvælstof og fosfor

3.2.1.2.1. Gældende ret

Efter gødskningslovens § 10, stk. 1, skal virksomhedens samlede forbrug af kvælstof i planperioden beregnes som summen af forbruget af de kvælstofholdige gødningstyper, der anvendes på virksomheden. De kvælstofholdige gødningstyper omfatter:

- Husdyrgødning, jf. gødskningslovens § 11 og § 12, stk. 1 og 3.
- Forarbejdet husdyrgødning, jf. gødskningslovens § 11 a og § 12, stk. 2 og 3.
- Anden organisk gødning end husdyrgødning, jf. gødskningslovens § 13 og § 12, stk. 3.
- Handelsgødning, jf. gødskningslovens § 14.

Husdyrbrugloven indeholder en lignende bestemmelse for så vidt angår virksomhedens forbrug af fosforholdig gødning, jf. husdyrbruglovens § 5 g, stk. 1.

Efter husdyrbruglovens § 5 g skal jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor i planperioden beregnes som summen af forbruget af de fosforholdige gødningstyper, der anvendes på virksomheden. De fosforholdige gødningstyper er husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, jf. husdyrbruglovens §§ 5 h og 5 i, anden organisk gødning end husdyrgødning, jf. husdyrbruglovens § 5 j, og handelsgødning, jf. husdyrbruglovens § 5 k.

Typen af husdyrgødning afhænger af den husdyrart og det staldsystem, hvor gødningen er produceret og består af fast husdyrgødning, flydende husdyrgødning, mave- og tarmindeholdet fra slagtede husdyr og bundfald. Afgasset husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning er også husdyrgødning, men behandles som selvstændige gødningstyper i lovforslagets kapitel 2. Ved afgasset biomasse forstås organisk materiale efter produktion af biogas ud fra husdyrgødning, affald, vegetabilsk biomasse eller blandinger heraf. Afgasset biomasse, der består af husdyrgødning iblandet op til 25 pct. anden organisk gødning end husdyrgødning, der afgasses i et biogasanlæg, betragtes som husdyrgødning. Der vil som udgangspunkt være tale om husdyrgødning, selvom der sker fortynding eller blanding med andet end faste ekskrementer eller urin fra husdyr, f.eks. hvis det blandes med afgasset vegetabilsk biomasse, affald, vand m.v.

Anden organisk gødning omfatter alle øvrige organiske produkter bortset fra urea, der ikke er husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning eller afgasset biomasse, der tilføres jordbrugsarealer for at gøde. Typen af anden organisk gødning end husdyrgødning afhænger af, hvilke organiske produkter den består af, samt behandlingen af disse. F.eks. består husholdningskompost af affald fra husholdninger, som er behandlet ved en komposteringsproces.

Forarbejdet husdyrgødning omfatter produkter fra et forarbejdningsanlæg, der ikke efter forarbejdningsanlæggets behandling forarbejdes yderligere. Der kan eksempelvis være tale om gødningstyper, der fremkommer ved opdelingen af gødningen i flere fraktioner i et gylsepareringsanlæg eller ved fremstilling af gødningspiller af husdyrgødning. Forarbejdet husdyrgødning opdeles på baggrund af indholdet af kvælstof og fosfor og sammensætning i forskellige typer. Forarbejdet husdyrgødning er et bredt begreb, der dækker både produkter med et højt gødningsindhold og produkter med lavt gødningsindhold.

Bioaske er en fosforholdig gødning, der ikke indeholder kvælstof. Bioaske defineres i bioaskebekendtgørelsen som aske fra forgasning og forbrænding af de typer af biomasse og biomasseaffald samt hjælpestoffer, som er optaget på bekendtgørelsens bilag 1.

Handelsgødning omfatter alle uorganiske gødningsprodukter. Urea er derudover i praksis behandlet efter reglerne om handelsgødning, uanset at urea ikke er et uorganisk gødningsprodukt.

3.2.1.2.1.1. Husdyrgødning

Udgangspunktet for beregningen af forbruget af kvælstof i husdyrgødning er efter gødskningslovens § 11, stk. 1, en opgørelse af det totale indhold af kvælstof i den husdyrgødning, der er produceret på virksomheden i planperioden, tillagt virksomhedens lager af husdyrgødning ved planperiodens begyndelse (primolager), og fratrasket virksomhedens lager af husdyrgødning ved planperiodens udløb (ultimolager). Herudover skal tillægges kvælstof i husdyrgødning, der er modtaget på virksomheden i planperioden, og fratrækkes kvælstof i husdyrgødning, der er afsat i planperioden. Husdyrbrugloven indeholder i § 5 h, stk. 1, en tilsvarende bestemmelse om beregning af forbruget af fosfor i husdyrgødning.

Virksomhedens produktion af kvælstof i husdyrgødning beregnes efter gødskningslovens § 11, stk. 2, 1. pkt., på grundlag af normer for det totale indhold af kvælstof i husdyrgødning, virksomhedens besætningsstørrelse og -sammensætning fordelt på husdyrarter og staldsystemer som gennemsnit over planperioden. Virksomhedens produktion af fosfor i husdyrgødning beregnes på samme vis efter husdyrbruglovens § 5 h, stk. 2, 1. pkt.

Miljø- og fødevarerministeren er i gødskningslovens § 11, stk. 5, og i husdyrbruglovens § 5 h, stk. 5, bl.a. bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om opgørelse af virksomhedens besætning og normer for det

totale indhold af kvælstof i husdyrgødning. Bemyndigelsen indebærer, at ministeren kan definere de enkelte husdyrarter og fastsætte regler om opgørelsen af antallet.

I medfør af bemyndigelsen i gødskningslovens § 11, stk. 5, er det fastsat i gødskningsbekendtgørelsens § 13, at virksomhedens besætningsstørrelse i planperioden beregnes for hver husdyrart, staldsystem og besætningsnummer som antal årsdyr eller det samlede antal producerede dyr i planperioden. Virksomhedens besætningsstørrelse skal for alle andre dyrearter end kvæg kunne dokumenteres ved besætningsoptegnelser eller ved driftsbilag på leveringer af producerede dyr. Opgørelsen af antal årsdyr eller antal producerede dyr inden for de forskellige husdyrarter fremgår af bilag 2, tabel 1. Husdyrgødningsbekendtgørelsen indeholder ikke en bestemmelse om opgørelse af virksomhedens besætningsstørrelse, idet opgørelsen af besætningsstørrelsen efter gødskningsbekendtgørelsen også lægges til grund i forhold til beregning af virksomhedens fosforproduktion.

Efter gødskningsbekendtgørelsens § 14 og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 53 beregnes produktionen af husdyrgødning som antal årsdyr eller producerede dyr af de pågældende husdyrarter ganget med den husdyrgødningsnorm, der er fastsat i gødskningsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 2, for den tilsvarende husdyrart og staldsystem, uanset om dyrene går ude en del af planperioden. Virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning beregnes som summen af produktionen af kvælstof henholdsvis fosfor i husdyrgødning fra hver af virksomhedens husdyrarter og staldsystemer i planperioden.

Der er fastsat normer for følgende husdyrgrupper; kvæg, svin, fjerkræ, pelsdyr, heste, får og geder i gødskningsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 2.

Husdyrgødningsnormerne i gødskningsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 2, er fastsat ab lager på grundlag af ab dyr værdier. Det indebærer, at der ved fastsættelsen af normerne fradrages det tab af kvælstof, der sker ved fordampning i stald og lager. Normerne fastsættes under forudsætning af, at husdyrene er på stald hele året.

Beregningerne af ab lager-normtallene for kvælstof, fosfor og kalium foretages af DCA under Aarhus Universitet og indstilles til ministeren. Beregningen sker i tre trin. I første trin beregnes udskillelsen af næringsstoffer fra de enkelte dyrekategorier, hvilket giver ab dyr-udskillelsen. I næste trin fokuseres på opdelingen i stald- og gødningstype, hvor tab af ammoniak og ved denitrifikation (frit kvælstof og lattergas) og betydning af evt. tilførsel af halm kortlægges for de forskellige staldtyper, og tabene fratrækkes.

Tabet af ammoniak afhænger af både stald- og gødningstyper og er ikke ens for gylle og dybstrøelse og heller ikke ens for kvæg- henholdsvis svinegylle. Derfor sker beregningerne under hensyntagen til husdyrkategori samt stald- og gødningstype. Det samme er gældende for det tredje beregningstrin, hvor tabet af ammoniak og ved denitrifikation (frit kvælstof og lattergas) under lagringen kvantificeres og fratrækkes, hvorved fås ab lager-normtallene, som fastsættes i bilag 2, tabel 2.

Tilsvarende beregnes indhold af tørstof og volumen for de nævnte husdyrkategorier og gødningstyper.

Hvis husdyrholdet producerer mere eller mindre kvælstof i gødningen end forudsat efter de standardforudsætninger, der ligger til grund for normværdierne i bilag 2, tabel 2, kan - og i visse tilfælde skal - virksomheden korrigere kvælstofmængden i husdyrgødningen.

Efter gødskningslovens § 11, stk. 2, 2. pkt., skal produktionen af kvælstof i husdyrgødning for visse dyrearter korrigeres for afvigelser i produktionsniveau (alder og vægt). Bestemmelsen indebærer, at en virksomheds produktion af kvælstof skal beregnes efter de faktiske produktionsforhold, hvis produktionsniveauet afviger fra de fastsatte standardnormværdier. Efter gødskningslovens § 11, stk. 2, 4. pkt., kan produktionen af kvælstof i husdyrgødning korrigeres for afvigelser i ydelsesniveau samt i foder-mængde og -sammensætning. Indholdet af fosfor i husdyrgødning kan korrigeres efter tilsvarende bestemmelser i husdyrbruglovens § 5 h, stk. 2, 2. og 4. pkt.

Korrektionen foretages ved hjælp af korrektionsformler, som miljø- og fødevareministeren er bemyndiget til at fastsætte i gødskningslovens § 11, stk. 5, og husdyrbruglovens § 5 h, stk. 5. I medfør af bemyndigelserne er der i gødskningsbekendtgørelsens § 15, stk. 1-5, jf. bilag 2, tabel 3-5, og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 54, stk. 1-4, jf. gødskningsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 3-5, fastsat to typer af korrektionsformler, der skal benyttes, når der foretages korrektion af produktionen af kvælstof henholdsvis fosfor i husdyrgødning på grund af afvigelser fra standardnormværdierne.

Korrektionstype 1 anvendes, hvis (mælke)ydelses- eller produktionsniveau afviger fra standardforudsætningerne. Type 2 anvendes, hvis fodermængder eller -sammensætning afviger fra standardforudsætningerne. Det er kun muligt at anvende én af korrektionsfaktorerne, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 15, stk. 1, 2. pkt., og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 54, stk. 1, 2. pkt.

For at benytte korrektionsformlerne er det en forudsætning, at samtlige faktorer, der indgår i formelen, skal være fastsat ud fra de faktiske driftsforhold i egen virksomhed, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 15, stk. 4, og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 54, stk. 3, og faktorerne skal relatere sig til den samme 12-måneders periode, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 15, stk. 5, og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 54, stk. 4.

Som det fremgår ovenfor, skal produktionen af kvælstof i husdyrgødning efter gødskningslovens § 11, stk. 2, 2. pkt., korrigeres for afvigelser i produktionsniveau. Miljø- og fødevareministeren er i § 11, stk. 2, 3. pkt., bemyndiget til at fastsætte regler om, for hvilke dyrearter korrektionen skal finde sted.

Den pligtmæssige korrektion efter gødskningslovens § 11, stk. 2, 2. pkt., omfatter kun den såkaldte type 1-korrektion, og angår kun afvigelser i dyretypernes vægt og alder i forhold til standardforudsætningerne, men ikke de øvrige korrektionsmuligheder, der fremgår af gødskningslovens § 11, stk. 2, 4. pkt. De standardnormer, der er fastsat i bilag 2, tabel 2, angiver, hvor meget kvælstof et husdyr ved standardvægt eller -alder producerer på et år.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 11, stk. 2, 3. pkt., er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 3, hvoraf det fremgår, at hvis der er afvigelser i vægt og alder, skal indholdet af kvælstof i husdyrgødningen korrigeres for de dyrearter, hvor der er fastsat en type 1-korrektion i tabellen. Det fremgår endvidere, at der ikke er pligt til at foretage type 1-korrektion for afvigelser i mælkeydelse. Hvis virksomheden anvender type 2-korrektion for afvigelser i ydelses- og produktionsniveau, samt i fodermængde og -sammensætning for de pågældende dyrearter, skal virksomheden ikke samtidig korrigere efter type 1.

Produktionen af fosfor korrigeres efter tilsvarende regler i husdyrbruglovens § 5 h, stk. 2, 2.-4. pkt.

Efter gødskningslovens § 11, stk. 2, 5. pkt., skal afvigelserne dokumenteres ved driftsbilag. Det fremgår af gødskningsbekendtgørelsens § 15, stk. 4, hvilke driftsbilag der anses for tilstrækkelig dokumentation for de pågældende afvigelser. Der gælder det samme vedrørende dokumentation med driftsbilag efter husdyrbruglovens § 5 h, stk. 2, 5. pkt., og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 54, stk. 3, i forhold til fosfor.

Som det fremgår ovenfor, indgår virksomhedens lager af kvælstof og fosfor i husdyrgødning ved planperiodens begyndelse (primolager) og kvælstof og fosfor i husdyrgødning ved planperiodens udløb (ultimolager) også i beregningen af virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor i planperioden.

Efter gødskningslovens § 11, stk. 3, 1. pkt., og husdyrbruglovens § 5 h, stk. 3, 1. pkt., fastsættes virksomhedens primolager af kvælstof henholdsvis fosfor i husdyrgødning som den forudgående planperiodes ultimolager.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 32, stk. 1, bemyndiget til bl.a. at fastsætte nærmere regler for beregning af primolager af kvælstof i husdyrgødning for virksomheder, der ikke i tidligere planperioder har været registreret i Miljø- og Fødevareministeriets Register for Gødningsregnskab, og dermed ikke har opgjort et ultimolager i den forudgående planperiode, der kan udgøre den indeværende

planperiodes primolager af kvælstof i husdyrgødning. Bemyndigelsen er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 30, nr. 1, hvoraf det fremgår, at virksomhedernes primolager fastsættes efter beregning eller måling pr. 1. august (planperiodens begyndelse). For nyregistrerede virksomheder, som anvender forlænget planperiode, jf. gødskningslovens § 4, 2. pkt., og som udbringer husdyrgødning i perioden 1. august 2018 til 30. september 2018 til afgrøder, der høstes eller afgræsses inden 31. december 2018, skal virksomhedens primolager fradrages den udbragte mængde kvælstof i gødningen.

Husdyrbruglovens § 5 l indeholder en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte regler for beregning af nyregistrerede virksomheders primolager af bl.a. husdyrgødning for den planperiode, som en jordbrugsvirksomhed for første gang skal opgøre og indberette fosforregnskab i. Bestemmelsen svarer til gødskningslovens § 32, stk. 1. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte en bestemmelse i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 66.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 22, stk. 5, bemyndiget til bl.a. at fastsætte regler om opbevaring af bilag m.v. til gødningsregnskabet. I medfør af bemyndigelsen i § 22, stk. 5, er det i gødskningsbekendtgørelsens § 30, nr. 1, 2. pkt., fastsat, at opgørelsen skal være dateret og skal opbevares sammen med gødningsregnskabet for planperioden, som efter gødskningslovens § 23, stk. 3, skal opbevares i mindst 5 år. For den del af gødningsregnskabet, som udgøres af fosforregnskabet, er det i medfør af husdyrbruglovens § 5 p, stk. 4, i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 66, stk. 2.

Efter gødskningslovens § 11, stk. 3, 2. pkt., fastsættes virksomhedens ultimolager af kvælstof af virksomhederne efter regler fastsat af miljø- og fødevareministeren efter bemyndigelsen i gødskningslovens § 11, stk. 5. Bemyndigelsen er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 23.

Efter gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 1, skal virksomhedens ultimolager af kvælstof i husdyrgødning for planperioden 2018/2019 opgøres pr. 31. juli 2019. For virksomheder, som anvender forlænget planperiode, jf. gødskningslovens § 4, 2. pkt., og som udbringer husdyrgødning i perioden 1. august 2019 til 30. september 2019 til afgrøder, der høstes eller afgræsses inden 31. december 2019, skal virksomhedens ultimolager opgøres som lagerstatus med fradrag af den udbragte mængde kvælstof i gødningen.

Lagerstatus for husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning opgøres efter gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 2, som summen af al lagerbeholdning af kvælstof i de nævnte gødningstyper.

Virksomhedens ultimolager af fosfor fastsættes efter husdyrbruglovens tilsvarende bestemmelse i § 5 h, stk. 3, 2. pkt., jf. stk. 5, der er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 59.

I gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 3, er der fastsat regler om virksomhedens maksimale ultimolager af kvælstof. Efter gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 3, 1. pkt., må det samlede ultimolager af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning for virksomheder med en husdyrbesætning, der producerer gødning med et samlet kvælstofindhold på mere end 3.000 kg kvælstof ab lager, maksimalt svare til 50 pct. af den samlede mængde kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, der i planperioden 2018/2019 er produceret og modtaget på virksomheden. For virksomheder uden husdyrbesætning eller virksomheder med en husdyrbesætning, der producerer gødning med et samlet kvælstofindhold på 3.000 kg kvælstof ab lager og derunder, må ultimolageret efter gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 3, 2. pkt., maksimalt svare til den samlede mængde kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, der i planperioden 2018/2019 er produceret og modtaget på virksomheden.

For virksomheder med produktion af konsumæg eller rugeæg med gødningstypen fast gødning, herunder dybstrøelse (staldtyper fastsat i gødskningsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 2), hvor det ikke er muligt at fjerne gødning, før hønsene sættes ud, må ultimolageret af fast gødning, herunder dybstrøelse fra disse staldsystemer, efter gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 4, maksimalt svare til den samlede produktion af fast gødning opgjort i kg kvælstof i planperioderne 2017/2018 og 2018/2019.

Hensigten med bestemmelserne i § 23, stk. 3, 1. og 2. pkt., og stk. 4, er at sætte loft over størrelsen af virksomhedens eventuelle akkumulering af kvælstof i husdyrgødningslageret. Opgørelsen af kvælstofindhold og forbrug af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning er beskrevet nedenfor i afsnit 3.2.1.2.1.2.

Efter gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 5, betragtes blandinger af husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning ved lageropgørelse som husdyrgødning.

For visse driftsformer, hvor helt specielle forhold medfører behov for et større ultimolager end tilladt efter reglerne fastsat i § 23, stk. 3, 1. og 2. pkt., er der i gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 3, 3. pkt., fastsat en undtagelse fra bestemmelserne om størrelsen af maksimalt ultimolager af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning. Efter gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 6, kan Landbrugsstyrelsen i særlige tilfælde og efter ansøgning tillade, at bestemmelserne i stk. 3 og 4 fraviges.

Med husdyrgødningsbekendtgørelsens § 59, stk. 2-5, er der på samme vis sat et loft over størrelsen af ultimolageret udtrykt i fosfor. Det fremgår af Folketingstidende 2017-18, A, L 216 som fremsat, at der i medfør af husdyrbruglovens § 5 h, stk. 3, jf. § 5 d, forventes fastsat regler om jordbrugsvirksomhedens maksimale ultimolager af fosfor i afbrændt husdyrgødning. Det er hensigten, at jordbrugsvirksomheden med virkning fra den 1. august 2019 maksimalt må have et ultimolager på 50 pct. af jordbrugsvirksomhedens produktion af husdyrgødning, modtaget husdyrgødning, herunder forarbejdet husdyrgødning, og afbrændt husdyrgødning i planperioden. Herved udvides husdyrgødningsbekendtgørelsens eksisterende loft over størrelsen af jordbrugsvirksomhedens eventuelle akkumulering af fosfor i husdyrgødningslageret til også at omfatte lageret af restproduktet fra afbrændt husdyrgødning. Denne justering af reglerne er alene relevant i forhold til fosfor, da der ikke er kvælstof i asken fra afbrændt husdyrgødning.

Efter gødskningslovens § 10, stk. 2, er miljø- og fødevarerministeren bemyndiget til at fastsætte regler om, at kvælstof i bl.a. husdyrgødning efter ansøgning kan fratrækkes i virksomhedens forbrug af kvælstof i tilfælde af brand eller tyveri eller under andre særlige omstændigheder.

Af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2013-14, A, L 148 som fremsat, side 9, fremgår, at opgørelsen af virksomhedernes forbrug af kvælstof kan justeres, hvis gødningen ikke har kunnet anvendes, eller gødningsværdien i husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning er nedsat. De særlige omstændigheder, som kan føre til, at det tillades en virksomhed at fradrage kvælstofmængden i opgørelsen af forbruget i planperioden, kan efter bemærkningerne f.eks. være ødelæggelse af gødningslagre ved brand, tyveri af gødningen, eller hvis gødningsværdien er nedsat på grund af krav fra offentlige myndigheder om særlig håndtering f.eks. i forbindelse med forekomst af smitsomme sygdomme i henhold til lov om hold af dyr.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 10, stk. 2, er bl.a. udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 24. Efter gødskningsbekendtgørelsens § 24 kan Landbrugsstyrelsen efter gødskningslovens § 10, stk. 2, i tilfælde af brand eller tyveri eller under andre særlige omstændigheder og efter ansøgning tillade, at virksomhedens ultimolager fradrages kvælstof i henholdsvis husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning end husdyrgødning, hvis der kan fremlægges dokumentation fra en offentlig myndighed vedrørende de særlige omstændigheder, der ligger til grund for ansøgningen.

Husdyrbruglovens § 5 g, stk. 2, svarer til gødskningslovens § 10, stk. 2, og i medfør heraf er der i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 60 fastsat en bestemmelse svarende til gødskningsbekendtgørelsens § 24.

Efter gødskningsbekendtgørelsens § 15, stk. 6, kan den mængde kvælstof i husdyrgødning, der afsættes af udegående husdyr på arealer, der i henhold til anden lovgivning ikke må tilføres mere gødning, end der efterlades af husdyrene, trækkes fra virksomhedens produktion af husdyrgødning. Der kan f.eks. være tale om arealer, hvor det følger af et tilsagn om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, at arealet ikke må tilføres mere gødning end den gødning, der efterlades af de græssende husdyr. Fratrækningen af kvælstoffet sker i forbindelse med virksomhedens gødningsregnskab.

Den mængde kvælstof i husdyrgødning, der afsættes af udegående husdyr på arealer, der er omfattet af tilsagn om tilskud i medfør af bekendtgørelse nr. 175 af 22. marts 2002 eller tidligere bekendtgørelser om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, kan efter gødskningsbekendtgørelsens § 15, stk. 7, ligeledes fratrækkes i gødningsregnskabet, når der ifølge tilsagnet må tilføres et bestemt niveau kvælstof udover den mængde kvælstof i husdyrgødning, som afsættes af de udegående husdyr på arealerne.

Efter gødskningslovens § 11, stk. 4, kan en virksomhed fratrække kvælstof i husdyrgødning, der er afsat til

- en anden virksomhed, der er registreret efter gødskningslovens § 2
- biogas- og fællesanlæg
- forarbejdningsanlæg

Det samme gælder i forhold til fosfor efter husdyrbruglovens § 5 h, stk. 4.

Endvidere har ministeren i gødskningslovens § 11, stk. 4 og 7, bemyndigelse til at fastsætte regler om, at en virksomhed kan fratrække kvælstof i husdyrgødning, der er afsat

- til forbrændingsanlæg og brændingsanlæg
- ud af landet

Bemyndigelserne i § 11, stk. 4 og 7, er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 12, stk. 3 og 4, § 18, stk. 4, og § 33.

I medfør af bemyndigelsen i § 11, stk. 7, 2. pkt., er der i gødskningsbekendtgørelsens § 33 fastsat regler for forbrændingsanlæg og brændingsanlæg, der tilhører registrerede virksomheder. Reglerne fastsat i gødskningsbekendtgørelsens § 33 skal sikre, at anlægget ved kontrollen kan dokumentere, at der er forbrændt den mængde husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning i anlægget, som er opgivet i gødningsregnskabet. Yderligere skal reglerne sikre, at selve forbrændingen er udført, så der efter forbrænding ikke er kvælstof tilstede i asken. Dette skal yderligere understøttes af krav til prøvetagning. Formålet er i sin helhed at sikre, at der ikke vil kunne udbringes et kvælstofholdigt restprodukt på landbrugsjorden, som ikke fremgår af gødningsregnskabet.

Et forbrændingsanlæg til husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning er et anlæg, der forbrænder husdyrgødning og fraktioner af husdyrgødning fra en eller flere husdyrproducenter eller fra et eller flere forarbejdningsanlæg, og som ved forbrænding omdanner husdyrgødningen eller den forarbejdede husdyrgødning til energi, røggasser og aske. Forbrændingsanlæg skal efter gældende ret være godkendt i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelsen om anlæg, der forbrænder affald.

Et brændingsanlæg er et anlæg, som er godkendt efter artikel 24, stk. 1, litra d, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 af 21. oktober 2009 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter og afledte produkter, som ikke er bestemt til konsum, og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1774/2002 (biproduktforordningen), til brænding af husdyrgødning som brændsel. For at blive godkendt skal anlægget opfylde betingelserne i Kommissionens forordning (EU) Nr. 142/2011 af 25. februar 2011 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter og afledte produkter, som ikke er bestemt til konsum, og om gennemførelse af Rådets direktiv 97/78/EF for så vidt angår visse prøver og genstande, der er fritaget for veterinærkontrol ved grænsen som omhandlet i samme direktiv (med senere ændringer).

Den del af kvælstof og fosfor, der afsættes, udgår af virksomhedens gødningsregnskab. Hvis gødningen afsættes til en anden registreret virksomhed, vil gødningen indgå i den modtagende virksomheds gødningsregnskab som modtaget gødning i planperioden. Se mere om opgørelsen af gødningsregnskabet i afsnit 3.2.2.2.1.

Afsætteren af husdyrgødningen skal kunne dokumentere afsætningen med en skriftlig underskrevet gødningskvittering (B1-skema), og virksomheden skal efter gødskningslovens § 23, stk. 3, opbevare den underskrevne kvittering. Oplysninger om den afgivne husdyrgødning skal angives i gødningsregnskabet efter gødskningsbekendtgørelsens § 12, stk. 2, medmindre gødningen er leveret til andre end virksomheder, der er registreret efter gødskningslovens § 2, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 12, stk. 5.

Ved afsætning af husdyrgødning til forbrænding eller jordbrugsmæssig udnyttelse på virksomheder uden for Danmark skal den afgivende virksomhed endvidere kunne dokumentere overdragelsen og i gødningsregnskabet angive oplysninger om modtagerens navn, adresse og virksomhedsidentitet i det udenlandske virksomhedsregister, samt oplysninger om den totale mængde af kvælstof og fosfor i og typen af den leverede husdyrgødning, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 12, stk. 4, og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 52, stk. 4. Ved afsætning af husdyrgødning til udlandet skal den afgivende virksomhed endvidere være opmærksom på særlige krav bl.a. i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 af 21. oktober 2009 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter og afledte produkter, som ikke er bestemt til konsum, og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1774/2002 (biproduktforordningen).

En væsentlig del af kvælstof i husdyrgødning består af organisk bundet kvælstof. Organisk bundet kvælstof vil typisk skulle undergå en mikrobiel omsætning, før kvælstoffet er plantetilgængeligt, og afgrøden dermed kan udnytte det. Den mikrobielle omsætning er afhængig af mange jordmiljømæssige faktorer, hvorfor det selv ved optimal landbrugsdrift ikke er muligt nøjagtigt at styre, hvornår kvælstoffet bliver tilgængeligt for afgrøden. Dette medfører, at en del af kvælstoffet omsættes og bliver plantetilgængeligt uden for vækstsæsonen, hvor der ikke er nogen afgrøde på marken, eller afgrøden ikke kan optage kvælstof, eller i en eller flere efterfølgende vækstsæsoner (eftervirkning). Derfor kan det totale indhold af kvælstof i husdyrgødning ikke udnyttes fuldt ud af de dyrkede afgrøder i udbringningsåret (1. års virkning) og de efterfølgende år. Som følge heraf er miljø- og fødevareministeren i gødskningslovens § 12, stk. 1, bemyndiget til for hver husdyrgødningstype at fastsætte den andel af den opgjorte totale mængde af kvælstof i husdyrgødningen, som skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof.

Bemyndigelsen er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens § 19, stk. 1, til at fastsætte følgende udnyttelseskrav i planperioden 2018/2019:

- 1) Svinegylle: 75 pct.
- 2) Kvæg-, kødædende pelsdyr- og fjerkrægylle: 70 pct.
- 3) Dybstrøelse: 45 pct.
- 4) Ajle, fast gødning og anden husdyrgødning: 65 pct.
- 5) Væskefraktion efter forarbejdning, hvor fiberfraktionen afbrændes: 85 pct.

Udnyttelseskravene er fastsat således, at de både omfatter gødningsværdien af husdyrgødningen i udbringningsåret (1. årsvirkningen) og værdien i en efterfølgende vækstsæson (eftervirkningen).

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 1997-98/2, tillæg A, side 1533, at andelen kan justeres i takt med, at det bliver teknisk muligt at udnytte en større andel af det totale kvælstofindhold i husdyrgødningen. Sådanne ændringer vil dog først kunne træde i kraft ved en planperiodes begyndelse 1. august, og andelen vil således ikke blive ændret i løbet af en planperiode.

Efter gødskningslovens § 12, stk. 3, fastsættes den andel af blandinger af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, herunder afgasset biomasse, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof, som gennemsnittet af de fastsatte andele for de enkelte gødningstyper vægtes i forhold til den totale mængde i gødningstyperne.

Dette betyder, at det ved beregningen af andelen for blandinger af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning er nødvendigt at kende det totale indhold af kvælstof for hver af de gødningstyper, der indgår i blandingen. Afgasset biomasse består typisk af

husdyrgødning fra svin, kvæg m.v. i form af gylle, samt anden organisk gødning i form af organiske affaldsprodukter fra f.eks. slagterier, træindustri m.v. I § 12, stk. 3, 2. pkt., er der derfor åbnet mulighed for, at den andel, der skal anvendes ved beregningen af forbruget af kvælstof i afgasset biomasse, kan fastsættes som andelen for svinegylle i stedet for at foretage en beregning.

Efter gødskningsbekendtgørelsens § 19, stk. 4, kan Landbrugsstyrelsen tillade, at andelen fastsat i gødskningsbekendtgørelsens § 19, stk. 1, fraviges, hvis gødningsværdien er nedsat som følge af særlige krav til håndtering af husdyrgødning ved forekomst af meget smitsomme husdyrsygdomme. Bestemmelsen er fastsat i medfør af miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i gødskningslovens § 10, stk. 2, som er omtalt ovenfor.

Fosfortilførslen til afgrøderne sikres normalt ved, at der set over flere år tilføres en tilstrækkelig mængde fosfor i forhold til planteproduktionen, og der tabes normalt kun meget begrænsede mængder fosfor fra dyrkningsjorden. Der fastsættes derfor ikke et udnyttelseskra for fosfor. Det samlede fosforindhold i gødningen indgår derfor også som den forbrugte mængde fosfor i gødningsregnskabet.

3.2.1.2.1.2.

Forarbejdet husdyrgødning

Udgangspunktet for beregningen af forbruget af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning er efter gødskningslovens § 11 a, stk. 1, leverandørens angivelse af den totale mængde af kvælstof i den forarbejdede husdyrgødning, der er leveret til virksomheden, tillagt virksomhedens lager af forarbejdet husdyrgødning ved planperiodens begyndelse (primolager), og fratrasket virksomhedens lager af forarbejdet husdyrgødning ved planperiodens udløb (ultimolager), og tillagt den mængde kvælstof i forarbejdet husdyrgødning, der i henhold til husdyrgødningsaftaler er modtaget i planperioden. Forbruget af fosfor i forarbejdet husdyrgødning beregnes efter en enslydende bestemmelse i husdyrbruglovens § 5 i, stk. 1.

Kvælstof- og fosforindholdet i den gødning, der tilføres forarbejdningsanlægget, ændres ikke ved forarbejdningsprocessen, og opgørelsen af den totale mængde af kvælstof og fosfor i den forarbejdede husdyrgødning skal derfor svare til opgørelsen af næringsstofindholdet i den uforarbejdede gødning, der tilføres anlægget, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 18, stk. 1, 1. pkt., og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 56, stk. 1. Miljø- og fødevareministeren har i gødskningslovens § 24 a bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler for forarbejdningsanlæg og for forarbejdet husdyrgødning. Bestemmelsen i gødskningsbekendtgørelsens § 18, stk. 1, 1. pkt., er fastsat i medfør af denne bemyndigelse.

Efter gødskningslovens § 11 a, stk. 1, er det leverandøren af gødningen, der skal give virksomheden oplysninger om den totale mængde af kvælstof i den leverede gødning. Ved leverandøren forstås i denne sammenhæng producenten, detailhandler eller mellemhandler m.v. af forarbejdet husdyrgødning.

Det er producenten af den forarbejdede husdyrgødning, der fastsætter den totale mængde af kvælstof i den forarbejdede husdyrgødning, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 18, stk. 2. Ved salg eller afgivelse af forarbejdet husdyrgødning til virksomheder, der ikke er registreret efter § 2, skal producenten af den forarbejdede husdyrgødning angive det totale antal kg kvælstof og fosfor i henhold til deklaration efter lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v. (herefter gødningsloven), jf. gødskningsbekendtgørelsens § 18, stk. 3, 1. pkt., og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 56, stk. 3.

Typen, mængden og kvælstofindholdet af den forarbejdede husdyrgødning skal dokumenteres ved opgørelser fra producenten.

Virksomhedens primolager af kvælstof og fosfor i forarbejdet husdyrgødning skal efter gødskningslovens § 11 a, stk. 2, 1. pkt., henholdsvis husdyrbruglovens § 5 i, stk. 1, 1. pkt., fastsættes som den forudgående planperiodes ultimolager.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 32, stk. 1, bemyndiget til bl.a. at fastsætte nærmere regler for beregning af primolager af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning for virksomheder, der ikke i tidligere planperioder har været registreret i Miljø- og Fødevareministeriets Register for Gødningsregnskab, og dermed ikke har opgjort et ultimolager i den forudgående planperiode, der kan udgøre den indeværende planperiodes primolager af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning. Bemyndigelsen er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 30, nr. 1, hvoraf det fremgår, at virksomhedernes primolager af kvælstof fastsættes efter beregning eller måling pr. 1. august (planperiodens begyndelse). For nyregistrerede virksomheder, som anvender forlænget planperiode, jf. gødskningslovens § 4, 2. pkt., og som udbringer forarbejdet husdyrgødning i perioden 1. august 2018 til 30. september 2018 til afgrøder, der høstes eller afgræsses inden 31. december 2018, skal virksomhedens primolager af kvælstof fradrages kvælstoffet i den udbragte gødning.

Husdyrbruglovens § 5 l indeholder en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte regler for beregning af nyregistrerede virksomheders primolager af fosfor i bl.a. husdyrgødning for den planperiode, som en jordbrugsvirksomhed for første gang skal opgøre og indberette fosforregnskab i. Bestemmelsen svarer til gødskningslovens § 32, stk. 1. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte en bestemmelse i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 66.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 22, stk. 5, bemyndiget til bl.a. at fastsætte regler om opbevaring af bilag m.v. til gødningsregnskabet. I medfør af bemyndigelsen i § 22, stk. 5, er det i gødskningsbekendtgørelsens § 30, nr. 1, 2. pkt., fastsat, at opgørelsen skal være dateret og skal opbevares sammen med gødningsregnskabet for planperioden, som efter gødskningslovens § 23, stk. 3, skal opbevares i mindst 5 år.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 11 a, stk. 2, 2. og 3. pkt., bemyndiget til at fastsætte regler om fastsættelsen af virksomhedens ultimolager af kvælstof, herunder regler for virksomheder, som anvender forlænget planperiode, jf. gødskningslovens § 4, 2. pkt.

Bemyndigelserne i gødskningslovens § 11 a, stk. 2, 2. og 3. pkt., er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 23. Efter gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 1, skal virksomhedens ultimolager af kvælstof i bl.a. forarbejdet husdyrgødning for planperioden 2018/2019 opgøres pr. 31. juli 2019. For virksomheder, som anvender forlænget planperiode, jf. gødskningslovens § 4, 2. pkt., og som udbringer forarbejdet husdyrgødning i perioden 1. august 2019 til 30. september 2019 til afgrøder, der høstes eller afgræsses inden 31. december 2019, skal virksomhedens ultimolager af kvælstof opgøres som lagerstatus med fradrag af kvælstoffet i den udbragte gødning.

Virksomhedens ultimolager af fosfor fastsættes efter husdyrbruglovens tilsvarende bestemmelse i § 5 i, stk. 2, der er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 59.

I gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 3, er der fastsat regler om virksomhedens maksimale ultimolager af kvælstof. Gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 3, er beskrevet ovenfor i afsnit 3.2.1.2.1.1. Efter gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 6, kan Landbrugsstyrelsen i særlige tilfælde og efter ansøgning tillade, at bl.a. bestemmelsen i stk. 3 fraviges.

Med husdyrgødningsbekendtgørelsens § 59, stk. 2-5, er der på samme vis sat et loft over størrelsen af ultimolageret udtrykt i fosfor. Det fremgår af Folketingstidende 2017-18, A, L 216 som fremsat, at der i medfør af husdyrbruglovens § 5 h, stk. 3, jf. § 5 d, forventes fastsat regler om jordbrugsvirksomhedens maksimale ultimolager af fosfor i afbrændt husdyrgødning. Det er hensigten, at jordbrugsvirksomheden med virkning fra den 1. august 2019 maksimalt må have et ultimolager af fosfor på 50 pct. af jordbrugsvirksomhedens produktion af husdyrgødning, modtaget husdyrgødning, herunder forarbejdet husdyrgødning, og afbrændt husdyrgødning i planperioden. Herved udvides husdyrgødningsbekendtgørelsens eksisterende loft over størrelsen af jordbrugsvirksomhedens eventuelle akkumulering af fosfor i husdyrgødningslageret til også at omfatte lageret af restproduktet fra afbrændt husdyrgødning. Denne justering af reglerne er alene relevant i forhold til fosfor, da der ikke er kvælstof i asken fra afbrændt husdyrgødning.

Efter gødskningslovens § 10, stk. 2, er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler om, at kvælstof i bl.a. forarbejdet husdyrgødning efter ansøgning kan fratrækkes i virksomhedens forbrug af kvælstof i tilfælde af brand eller tyveri eller under andre særlige omstændigheder. Bestemmelsen i gødskningslovens § 10, stk. 2, er nærmere beskrevet i afsnit 3.2.1.2.1.1, hvortil der henvises. Bemyndigelsen i gødskningslovens § 10, stk. 2, er bl.a. udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 24. Denne bestemmelse er ligeledes beskrevet i afsnit 3.2.1.2.1.1 ovenfor.

Husdyrbruglovens § 5 g, stk. 2, svarer til gødskningslovens § 10, stk. 2, og i medfør heraf er der i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 60 fastsat en bestemmelse svarende til gødskningsbekendtgørelsens § 24.

Virksomheder kan sælge eller afgive forarbejdet husdyrgødning til andre virksomheder. Hvis den afgivende virksomhed er registreret i Register for Gødningsregnskab, skal virksomheden kunne dokumentere afsætningen med en skriftlig underskrevet gødningskvittering (B1-skema), og virksomheden skal efter gødskningslovens § 23, stk. 3, opbevare den underskrevne kvittering. Oplysninger om den afgivne forarbejdede husdyrgødning skal angives i gødningsregnskabet efter gødskningsbekendtgørelsens § 12, stk. 2, medmindre gødningen er leveret til andre end virksomheder, der er registreret efter gødskningslovens § 2, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 12, stk. 5.

Virksomheder, som har eget forarbejdningsanlæg, og som afsætter forarbejdet husdyrgødning uden for virksomheden, kan efter gødskningslovens § 11, stk. 4, 3. pkt., trække kvælstoffet i den afsatte gødning fra ved opgørelsen af det samlede forbrug af kvælstof i husdyrgødning. Endvidere kan ministeren efter gødskningslovens § 11, stk. 7, fastsætte regler om fratrækning af kvælstof i opgørelsen af forbruget af kvælstof ved afsætning til eller afbrænding af forarbejdet husdyrgødning i forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg. Bestemmelsen er beskrevet i afsnit 3.2.1.2.1.1, hvortil der henvises. Ved afbrænding eller afsætning til forbrænding af fiberfraktionen, der er fremkommet ved forarbejdningen af husdyrgødningen, skal den afsatte kvælstofmængde, der fratrækkes ved opgørelsen af forbruget af kvælstof i gødningsregnskabet, dokumenteres, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 18, stk. 4.

Forarbejdningsanlæg, der ikke er registreret i Register for Gødningsregnskab, og som sælger eller afgiver forarbejdet husdyrgødning, skal betragtes som en gødningsleverandør. Gødningsleverandørernes forpligtelser er nærmere beskrevet i afsnit 3.2.2.3.1.

Ligesom det er tilfældet med husdyrgødning, kan afgrøderne ikke udnytte al kvælstof i den forarbejdede husdyrgødning, der tilføres afgrøderne i vækstsæsonen. Miljø- og fødevareministeren har derfor i gødskningslovens § 12, stk. 2, bemyndigelse til at fastsætte regler for den andel af den totale mængde af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning, som skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning.

Den andel, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof, fastsættes af producenten af den forarbejdede husdyrgødning, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 18, stk. 2 og 3, 2. pkt. Den andel, der skal anvendes ved beregningen af forbruget af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning, skal efter gødskningsbekendtgørelsens § 18, stk. 1, 2. pkt., mindst svare til den andel, der skal anvendes ved beregning af forbruget i den uforarbejdede gødning, der er tilført forarbejdningsanlægget. Hvis den forarbejdede husdyrgødning f.eks. består af svinegylle, skal der således for planperioden 2018/2019 anvendes en andel på 75 pct. af det samlede kvælstofindhold i den forarbejdede husdyrgødning, når forbruget af kvælstof i den forarbejdede husdyrgødning beregnes, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 18, stk. 1, 2. pkt., og § 19, stk. 1, nr. 1. Bestemmelserne er fastsat i medfør af ministerens bemyndigelse i gødskningslovens § 24 a.

Hvis indgangsmaterialet i anlægget er en blanding af forskellige gødninger med forskellige fastsatte andele, beregnes den samlede andel, der skal anvendes ved beregningen af forbruget af kvælstof, ved at beregne et vægtet gennemsnit af de andele, der skal anvendes for de enkelte gødningstyper, der indgår i blandingen, jf. gødskningslovens § 12, stk. 3.

Bestemmelserne skal sikre, at der som minimum opnås den samme samlede udnyttelse af kvælstoffet i den forarbejdede husdyrgødning som af kvælstoffet i den uforarbejdede husdyrgødning, der tilføres anlægget.

3.2.1.2.1.3.

Afgasset biomasse

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 11, stk. 6, bemyndiget til at fastsætte regler om beregning af indholdet af kvælstof i afgasset biomasse, hvori indgår anden organisk gødning end husdyrgødning.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 11, stk. 6, er anvendt til at fastsætte en bestemmelse i gødskningsbekendtgørelsens § 17. Efter gødskningsbekendtgørelsens § 17, stk. 1, 1. pkt., skal kvælstofindholdet i afgasset biomasse beregnes på grundlag af oplysninger om den mængde kvælstof i den husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, der er tilført biogasanlægget. Biogasanlæg, der leverer afgasset biomasse til registrerede virksomheder eller til andre virksomheder med henblik på endelig brug i en registreret virksomhed, kan dog vælge at få kvælstofindholdet bestemt ved analyse af repræsentative prøver som alternativ til opgørelse af kvælstofindholdet i den afgassede biomasse, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 17, stk. 1, 2. pkt. Prøverne skal være foretaget i passende intervaller mindst 12 gange i den planperiode, hvori gødningen skal anvendes. Biogasanlægget skal opgøre den leverede mængde afgasset biomasse, som analysen gælder for.

Analyserne af kvælstofindholdet skal efter gødskningsbekendtgørelsens § 17, stk. 2, foretages af et laboratorium, der er akkrediteret til udførelse af kemiske analyser af gødning af Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond (DANAK) eller et tilsvarende akkrediteringsorgan, som er medunderskrivere af European co-operation for Accreditation's multilaterale aftale om gensidig anerkendelse.

Husdyrbruglovens § 5 h, stk. 6, fastsætter, at ved blandinger af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, herunder afgasset biomasse, fastlægges indholdet af fosfor efter regler fastsat af miljø- og fødevareministeren. Bemyndigelsen er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 55 til at fastsætte en bestemmelse om fosforindholdet i afgasset biomasse, der svarer til gødskningsbekendtgørelsens § 18 om fastsættelsen af kvælstofindholdet i afgasset biomasse.

Efter gødskningslovens § 12, stk. 3, fastsættes den andel af blandinger af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, herunder afgasset biomasse, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof, som gennemsnittet af de fastsatte andele for de enkelte gødningstyper vægtet i forhold til den totale mængde i gødningstyperne.

Afgasset biomasse består typisk af husdyrgødning fra svin, kvæg m.v. i form af gylle, samt anden organisk gødning i form af organiske affaldsprodukter fra f.eks. slagterier, træindustri m.v. I § 12, stk. 3, 2. pkt., er der derfor åbnet mulighed for, at den andel, der skal anvendes ved beregningen af forbruget af kvælstof i afgasset biomasse, kan fastsættes som andelen for svinegylle i stedet for at foretage en beregning.

3.2.1.2.1.4.

Anden organisk gødning

Udgangspunktet for beregningen af forbruget af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning er efter gødskningslovens § 13, stk. 1, leverandørens angivelse af den totale mængde af kvælstof i den anden organisk gødning end husdyrgødning, der er leveret til virksomheden, tillagt virksomhedens lager af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning ved planperiodens begyndelse (primolager), og fratrasket virksomhedens lager af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning ved planperiodens udløb (ultimolager).

Efter gødskningslovens § 13, stk. 1, er det leverandøren af gødningen, der skal give virksomheden oplysninger om den totale mængde af kvælstof i den leverede gødning. Ved leverandøren forstås i denne sammenhæng producenten eller mellemhandler m.v. af anden organisk gødning end husdyrgødning.

Husdyrbrugloven indeholder i § 5 j en bestemmelse, der svarer til gødskningslovens § 13. Dog indeholder husdyrbruglovens § 5 j ikke en bemyndigelse til at kunne fastsætte udnyttelseskrav for forskellige gødningstyper, idet udnyttelseskravet ikke indgår i beregningen af fosforforbruget.

I henhold til § 5 j, stk. 1, skal jordbrugsvirksomheder, der modtager anden organisk gødning end husdyrgødning, have en dateret og underskrevet opgørelse fra leverandøren, som dokumenterer typen, mængden og det totale indhold af fosfor i gødningen og datoen for levering. Ved leverandøren forstås ligesom i gødskningsloven producenten eller mellemhandler m.v. af anden organisk gødning.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 13, stk. 2, 1. pkt., bemyndiget til at fastsætte regler for bestemmelse af kvælstofindholdet i anden organisk gødning end husdyrgødning. Bemyndigelsen er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 21, stk. 1 og 2.

Efter gødskningsbekendtgørelsens § 21, stk. 1, skal indholdet af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning og urea bestemmes ved analyse af repræsentative prøver. Analysen skal foretages af et laboratorium, der er akkrediteret til udførelse af kemiske analyser af gødning af Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond (DANAK) eller et tilsvarende akkrediteringsorgan, som er medunderskrivere af European co-operation for Accreditation's multilaterale aftale om gensidig anerkendelse. Analysen skal foretages mindst én gang inden for den planperiode, hvor gødningen skal anvendes. Den mængde anden organisk gødning end husdyrgødning, som analysen gælder for, skal opgøres. Dog skal indholdet af kvælstof i spildevandsslam og komposteret husholdningsaffald m.m. bestemmes i overensstemmelse med bekendtgørelse om tilsyn med spildevandsslam m.m. til jordbrugsformål, jf. senest bekendtgørelse nr. 56 af 24. januar 2000 med senere ændringer.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 22, stk. 5, bemyndiget til bl.a. at fastsætte regler om opbevaring af bilag m.v. til gødningsregnskabet. I medfør af bemyndigelsen i gødskningslovens § 22, stk. 5, er det i gødskningsbekendtgørelsens § 21, stk. 7, fastsat, at virksomheder, der modtager anden organisk gødning end husdyrgødning, skal have en dateret og underskrevet opgørelse fra leverandøren, som dokumenterer typen, mængden og det totale indhold af kvælstof i gødningen samt datoen for levering.

I medfør af § 5 j, stk. 2, 1. pkt., fastsætter ministeren regler om bestemmelse af fosforindholdet i anden organisk gødning end husdyrgødning. Bemyndigelsen er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 58. Det fremgår heraf, at fosforindholdet skal bestemmes ved analyse foretaget af et laboratorium, der er akkrediteret til udførelse af kemiske analyser af gødning efter bekendtgørelsen om akkreditering af virksomheder. Analysen skal foretages mindst én gang inden for den planperiode, analyseresultatet gælder for. For kommunalt spildevandsslam og komposteret husholdningsaffald m.v. følger prøvekravene for fastsættelse af fosforindholdet af reglerne i bekendtgørelse om tilsyn med spildevandsslam m.m. til jordbrugsformål.

Efter gødskningslovens § 13, stk. 2, 3. pkt., kan ministeren fastsætte regler om lageropgørelser for alle typer af anden organisk gødning end husdyrgødning. Virksomhedens ultimolager af kvælstof udgør efter gødskningsbekendtgørelsens § 22 virksomhedens primolager af kvælstof i den efterfølgende planperiode.

Miljø- og fødevareministeren er herudover i gødskningslovens § 32, stk. 1, bemyndiget til bl.a. at fastsætte nærmere regler for beregning af primolager af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning for virksomheder, der ikke i tidligere planperioder har været registreret i Miljø- og Fødevareministeriets Register for Gødningsregnskab, og dermed ikke har opgjort et ultimolager af kvælstof i den forudgående planperiode, der kan udgøre den indeværende planperiodes primolager af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning. Bemyndigelsen er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 30, nr. 1, hvoraf det fremgår, at virksomhedernes primolager af kvælstof fastsættes efter beregning eller måling pr. 1. august (planperiodens begyndelse).

Efter gødskningsbekendtgørelsens § 30, nr. 1, 2. pkt., skal opgørelsen af virksomhedens primolager af kvælstof være dateret og skal opbevares sammen med gødningsregnskabet for planperioden, som efter gødskningslovens § 23, stk. 3, skal opbevares i mindst 5 år.

Opgørelsen af virksomhedens ultimolager af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning er reguleret i gødskningsbekendtgørelsens § 23 i medfør af miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i gødskningslovens § 13, stk. 2, 3. pkt. Efter gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 1, skal virksomhedens ultimolager af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning for planperioden 2018/2019 opgøres pr. 31. juli 2019. For virksomheder, som anvender forlænget planperiode, jf. gødskningslovens § 4, 2. pkt., og som udbringer anden organisk gødning end husdyrgødning i perioden 1. august 2019 til 30. september 2019 til afgrøder, der høstes eller afgræsses inden 31. december 2019, skal virksomhedens ultimolager af kvælstof opgøres som lagerstatus med fradrag af kvælstof i den udbragte mængde kvælstof i gødningen.

Ministeren kan i medfør af husdyrbruglovens § 5 j, stk. 2, 2. pkt., fastsætte regler om lageropgørelser for alle typer af anden organisk gødning end husdyrgødning.

I gældende ret er bemyndigelsen i § 5 j, stk. 2, 2. pkt., udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 59, stk. 1, der fastsætter, at jordbrugsvirksomhedens lagerstatus af fosfor i henholdsvis husdyrgødning, anden organisk gødning end husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning skal opgøres pr. 31. juli, og at jordbrugsvirksomhedens ultimolagre opgøres som lagerstatus fradraget den mængde fosfor i husdyrgødning, anden organisk gødning end husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, der udbringes umiddelbart efter planperiodens afslutning i perioden 1. august til 30. september til afgrøder, som høstes eller afgræsses inden den 31. december.

En del af kvælstoffet i anden organisk gødning end husdyrgødning består ligesom husdyrgødning af organisk bundet kvælstof. Som det fremgår ovenfor, vil det organisk bundne kvælstof skulle omsættes, før dette bliver tilgængeligt for afgrøden, hvilket betyder, at det totale indhold ikke fuldt ud kan udnyttes af afgrøderne i udbringningsåret, men får virkning i en efterfølgende vækstsæson (eller senere vækstsæsoner). Som følge heraf er miljø- og fødevareministeren i gødskningslovens § 13, stk. 2, 2. pkt., bemyndiget til for hver type af anden organisk gødning end husdyrgødning at fastsætte den andel af den opgjorte totale mængde af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning, som skal anvendes ved beregningen af forbruget af kvælstof.

Bemyndigelsen er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens § 21, stk. 4, til at fastsætte følgende udnyttelseskrav i planperioden 2018/2019:

- 1) Spildevandsslam: 45 pct.
- 2) Komposteret husholdningsaffald: 20 pct.
- 3) Kartoffelfrugtsaft: 50 pct.
- 4) Grønsaft: 40 pct.
- 5) Have- og parkaffald: 0 pct.
- 6) Andre typer af anden organisk gødning: 40 pct.

Udnyttelseskravene er fastsat således, at de både omfatter gødningsværdien af den organiske gødning i udbringelsesåret (1. årsvirkningen) og værdien i en efterfølgende vækstsæson (eftervirkning).

Det fremgår af bemærkningerne til gødskningslovens § 13, jf. Folketingstidende 1997-98/2, tillæg A, side 1534, at andelene kan ændres i takt med, hvor stor en del af det totale kvælstofindhold i anden organisk gødning, det er teknisk muligt at udnytte. Sådanne ændringer vil dog kun kunne træde i kraft ved planperiodens begyndelse 1. august, og andelene vil således ikke blive ændret i løbet af en planperiode.

I medfør af miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i gødskningslovens § 13, stk. 2, 2. pkt., kan der endvidere fastsættes regler for den andel, der skal anvendes ved fastsættelse af forbruget af kvælstof i anden organisk gødning i andre typer af anden organisk gødning end nævnt ovenfor. I gødskningsbekendtgørelsens

§ 21, stk. 5, er det fastsat, at beregning af forbrug af kvælstof i urea skal ske i overensstemmelse med reglerne om beregning af forbrug af kvælstof i handelsgødning. Dette skyldes, at urea har et meget koncentreret kvælstofindhold, som kan omsættes hurtigt på samme måde som handelsgødning. Bestemmelsen indebærer, at det er leverandørens angivelse af den totale mængde af kvælstof i urea, der skal anvendes ved bestemmelse af forbruget af kvælstof i urea.

I medfør af bemyndigelsen i gødskningslovens § 13, stk. 2, 2. pkt., er det endvidere fastsat i gødskningsbekendtgørelsens § 21, stk. 6, at hvis den faktiske andel i gødningen, der kan udnyttes, afviger fra de fastsatte andele, kan virksomheden i gødningsregnskabet angive den faktiske andel, der skal anvendes ved beregningen af forbruget af kvælstof. Virksomheden skal kunne forevise dokumentation for kulstof- og kvælstofindholdet i gødningen (C/N-forholdet). Hvis virksomheden ikke kan forevise dokumentationen, indgår gødningen i gødningsregnskabet med den andel, som er fastsat for den specifikke gødningstype.

Efter gødskningslovens § 10, stk. 2, er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler om, at kvælstof i bl.a. anden organisk gødning end husdyrgødning efter ansøgning kan fratrækkes i virksomhedens forbrug af kvælstof i tilfælde af brand eller tyveri eller under andre særlige omstændigheder.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 10, stk. 2, er bl.a. udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 24, som er omtalt i afsnit 3.2.1.2.1.1.

Det fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 60 fastsat med hjemmel i husdyrbruglovens § 5 g, stk. 2, at Landbrugsstyrelsen i tilfælde af brand eller tyveri eller under andre særlige omstændigheder og efter ansøgning kan tillade, at jordbrugsvirksomhedens ultimolager, jf. § 59, fradrages fosfor i henholdsvis husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning end husdyrgødning, hvis der kan fremlægges dokumentation fra en offentlig myndighed vedrørende de særlige omstændigheder, der ligger til grund for ansøgningen.

3.2.1.2.1.5. Bioaske

Bioaske er en gødningstype, der anvendes i jordbruget, og som ikke er organisk. Bioaske er en meget fosforholdig gødningsform.

Miljø- og fødevareministeren er i husdyrbruglovens § 5 d bemyndiget til at fastsætte regler om, at husdyrbruglovens regler om organisk gødning i lovens kapitel 1 a og regler udstedt i medfør heraf finder tilsvarende anvendelse på bioaske.

Med bemyndigelsen i § 5 d vil bioaske kunne inddrages som en ny gødningstype i gødningsregnskabet. Bemyndigelsen vil således kunne anvendes til at lade fosforreguleringen omfatte alle fosforholdige gødningstyper, jf. bemærkningerne til bestemmelsen i Folketingstidende 2016-17, A, L 114 som fremsat. Bemyndigelsen har ikke været udnyttet.

Bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 5 d er ikke udnyttet aktuelt. Dette er i overensstemmelse med bemærkningerne til bestemmelsen, hvoraf fremgår, at det var hensigten på sigt at inddrage bioaske i den foreslåede fosforregulering og i reglerne til beskyttelse imod jorderosion til vandmiljøet, men at bemyndigelsen ikke ville blive udnyttet for planperioden 2017/2018, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 114 som fremsat, side 117.

Bioaske er ikke defineret i husdyrbrugloven, men forstås i loven som alle gødningstyper på askeform, herunder både de asketyper, der er optaget på bilag 1 til den til enhver tid gældende bioaskebekendtgørelse, og asken fra forbrændt husdyrgødning.

3.2.1.2.1.6.

Handelsgødning

Ved handelsgødning forstås i gødskningsloven og husdyrbrugloven uorganiske kvælstofforbindelser og urea, som fremstilles på fabrikker, der enten bryder og forarbejder råstoffer fra jorden, forarbejder produkter fremstillet af anden kemisk industri eller udvinder kvælstof fra luften ved kemiske processer og brug af energi. Gødningen bliver ofte omtalt som kunstgødning, da denne ikke stammer fra organisk materiale, og derfor opfattes som kunstig i forhold til husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning som f.eks. kompost. Retligt behandles urea på samme måde som handelsgødning, selv om urea kemisk set er en organisk kvælstofforbindelse. Urea indgår således i husdyrgødningsbekendtgørelsens definition af handelsgødning, jf. bekendtgørelsens § 4, nr. 14, og i gødskningsbekendtgørelsen er det i § 21, stk. 5, fastsat, at beregning af forbrug af kvælstof i urea sker i overensstemmelse med reglerne for beregning af forbrug af kvælstof i handelsgødning, jf. gødskningslovens § 14, stk. 1.

Udgangspunktet for beregningen af virksomhedens forbrug af kvælstof i handelsgødning er efter gødskningslovens § 14, stk. 1, leverandørens angivelse af den totale mængde af kvælstof i den handelsgødning, der er leveret til virksomheden i planperioden indtil den 31. juli. Ved leverandøren forstås i denne sammenhæng producenten eller detailhandlere m.v. Type, mængde og indhold af kvælstof i handelsgødning skal dokumenteres ved opgørelser fra leverandøren.

Som det er tilfældet ved opgørelsen af forbruget af kvælstof i de øvrige gødningsarter, skal det totale indhold af kvælstof i den leverede handelsgødning efter gødskningslovens § 14, stk. 1, tillægges virksomhedens lager af kvælstof i handelsgødning ved planperiodens begyndelse (primolager) og fratrækkes virksomhedens lager af kvælstof i handelsgødning ved planperiodens udløb (ultimolager).

Som det ligeledes er tilfældet ved opgørelsen af forbruget af kvælstof i de øvrige gødningsarter, skal virksomhedens primolager af kvælstof i handelsgødning efter gødskningslovens § 14, stk. 3, 1. pkt., fastsættes som den forudgående planperiodes ultimolager af kvælstof i handelsgødning.

I husdyrbruglovens § 5 k, stk. 1 og 2, er der fastsat regler om opgørelse af virksomhedens forbrug af fosfor i handelsgødning svarende til gødskningslovens § 14, stk. 1 og 3.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 32, stk. 1, bemyndiget til bl.a. at fastsætte nærmere regler for beregning af primolager af kvælstof i handelsgødning for virksomheder, der ikke i tidligere planperioder har været registreret i Miljø- og Fødevareministeriets Register for Gødningsregnskab, og dermed ikke har opgjort ultimolageret i den forudgående planperiode, der kan udgøre den indeværende planperiodes primolager af kvælstof i handelsgødning. Bemyndigelsen er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 30, nr. 2, hvoraf det fremgår, at virksomhedens primolager pr. 1. august fastsættes på baggrund af driftsbilag vedrørende leveret handelsgødning og oplysninger om udbragt handelsgødning i den forudgående planperiode. Driftsbilagene skal indeholde leverandørens oplysninger om type, mængde og indhold afleveret handelsgødning. For nyregistrerede virksomheder, som anvender forlænget planperiode, jf. gødskningslovens § 4, 2. pkt., og som udbringer handelsgødning i perioden 1. august til 30. september til afgrøder, der høstes eller afgræsses inden 31. december, skal virksomhedens primolager af kvælstof fradrages kvælstoffet i den udbragte mængde.

Husdyrbruglovens § 5 l indeholder en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte regler for beregning af virksomhedens primolager af fosfor i bl.a. handelsgødning for den planperiode, som en jordbrugsvirksomhed for første gang skal opgøre og indberette fosforregnskab i. Bestemmelsen svarer til gødskningslovens § 32, stk. 1. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte en bestemmelse i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 66.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 22, stk. 5, bemyndiget til bl.a. at fastsætte regler om opbevaring af bilag m.v. til gødningsregnskabet. I medfør af bemyndigelsen i § 22, stk. 5, er det i gødskningsbekendtgørelsens § 30, nr. 2, 2. pkt., fastsat, at opgørelsen af virksomhedens primolager af kvælstof i handelsgødning skal være dateret og skal opbevares sammen med gødningsregnskabet, som efter gødskningslovens § 23, stk. 3, skal opbevares i mindst 5 år.

Den samme forpligtigelse er virksomhederne pålagt i forhold til opgørelse af virksomhedens primolager af fosfor i handelsgødning og opbevaring heraf i medfør af bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 5 p, stk. 4, der er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 66, stk. 2.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 14, stk. 3, 2. og 3. pkt., bemyndiget til at fastsætte regler om fastsættelsen af virksomhedens ultimolager af kvælstof i handelsgødning, herunder regler for virksomheder, som anvender forlænget planperiode, jf. gødskningslovens § 4, 2. pkt.

Bemyndigelserne i gødskningslovens § 14, stk. 3, 2. og 3. pkt., er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 25. Af gødskningsbekendtgørelsens § 25, stk. 1, 1. pkt., fremgår, at virksomhedens lagerstatus for planperioden 2018/2019 skal opgøres pr. 31. juli 2019. For virksomheder, som anvender forlænget planperiode, jf. gødskningslovens § 4, 2. pkt., og som udbringer handelsgødning i perioden 1. august 2019 til 30. september 2019 til afgrøder, der høstes eller afgræsses inden 31. december 2019, skal virksomhedens ultimolager af kvælstof opgøres som lagerstatus med fradrag af kvælstof i den udbragte gødning, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 25, stk. 1, 2. pkt.

Efter gødskningsbekendtgørelsens § 25, stk. 2, opgøres lagerstatus for handelsgødning som summen af al lagerbeholdning af kvælstof i handelsgødning. Beregningen foretages på baggrund af de oplysninger, der er fulgt med gødningen ved modtagelse, og omfatter alle lagre af handelsgødning uanset, hvor gødningen er opbevaret.

Der gælder det samme for fastsættelsen af virksomhedens ultimolager af fosforholdig handelsgødning efter bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 5 k, stk. 2, der er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 61.

En virksomhed, der efter gødskningslovens § 2 er registreret i Register for Gødningsregnskab, kan sælge eller afgive afgiftsfritaget handelsgødning til andre virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab. Herudover kan virksomheden sælge eller afgive gødning til personer eller virksomheder uden for registeret, hvis der samtidig hermed svares kvælstofafgift af den afsatte eller afgivne mængde kvælstof. Virksomheden kan fratrække den afsatte eller afgivne handelsgødning i forbindelse med opgørelsen af virksomhedens forbrug af kvælstof i handelsgødning. Efter gødskningsbekendtgørelsens § 25, stk. 3, skal der ved salg eller afgivelse af handelsgødning foreligge dokumentation i form af faktura eller lignende driftsbilag på den solgte eller afgivne mængde kvælstof. Dokumentationskravet er fastsat i medfør af miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i gødskningslovens § 22, stk. 5.

Når en registreret virksomhed afgiver eller afsætter handelsgødning, betragtes virksomheden som gødningsleverandør. Gødningsleverandører skal efter gødskningsbekendtgørelsens § 31, stk. 1, fastsat i medfør af miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i gødskningslovens § 24, og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 67, stk. 1, fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 r, stk. 1, senest den 2. september 2019 indberette til Landbrugsstyrelsen, hvem der er afsat handelsgødning til i planperioden.

Indberetningen skal indeholde oplysninger om, hvilke registrerede virksomheder efter gødskningslovens § 2, angivet ved CVR-nummer, der er afsat handelsgødning til, samt det totale indhold af kvælstof og fosfor i, typen og mængden af den handelsgødning, der er afsat. Ved afsætning af handelsgødning til andre virksomheder end virksomheder registreret efter gødskningslovens § 2 skal indberetningen udelukkende indeholde oplysninger om, hvilke gødningstyper og kvælstof- og fosformængder der samlet er afsat til denne gruppe. I indberetningen skal medtages handelsgødning, der i henhold til faktura er afsat eller aftalt afsat i planperioden. For yderligere oplysninger om gødningsleverandører, henvises der til afsnit 3.2.2.3.1 nedenfor.

Efter gødskningslovens § 14, stk. 2, kan virksomheden fratrække kvælstof, som der er betalt kvælstofafgift for efter kvælstofafgiftsloven, og som er brugt på arealer, der ikke er omfattet af gødskningslovens § 6, i opgørelsen af virksomhedens forbrug af kvælstof i handelsgødning. Bestemmelsen i gødskningslovens § 14, stk. 2, er en konsekvens af, at registreringen af virksomheder i Register for Gødningsregnskab sker ved hjælp af CVR-nummer. Som det fremgår ovenfor under afsnit 3.1.2.1.1, kan der under et CVR-nummer også drives anden virksomhed end jordbrugsaktiviteter, f.eks. hvis der på en del af virksomhedens arealer er etableret og drives en golfbane.

Bestemmelsen i gødskningslovens § 14, stk. 2, indebærer, at den handelsgødning, som er leveret til virksomheden og anvendes på golfbanen, kan fratrækkes i jordbrugsvirksomhedens gødningsregnskab, hvis der er betalt kvælstofafgift af handelsgødningen. For at kunne udskille den handelsgødning, der er købt med afgift, er det derfor af kontrollensyn fastsat i gødskningslovens § 24, at gødningsleverandører skal indberette al gødning, der er solgt eller afsat henholdsvis med og uden kvælstofafgift.

Hvis virksomheden tilfører handelsgødning til arealer, der ikke er omfattet af gødskningslovens § 6, som f.eks. haver, kan disse mængder ikke trækkes fra den endelige opgørelse over forbruget af handelsgødning, hvis der ikke er betalt kvælstofafgift af gødningen. Dette skyldes, at afgiftsfriheden efter kvælstofafgiftsloven alene vedrører leveret handelsgødning til virksomheder, som er registreret i Register for Gødningsregnskab efter gødskningslovens § 2, stk. 2 og 3, og omfatter kun disse virksomheders jordbrugsaktiviteter.

Efter gødskningslovens § 10, stk. 2, er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler om, at kvælstof i bl.a. handelsgødning efter ansøgning kan fratrækkes i virksomhedens forbrug af kvælstof i tilfælde af brand eller tyveri eller under andre særlige omstændigheder. Bestemmelsen i gødskningslovens § 10, stk. 2, er nærmere beskrevet i afsnit 3.2.1.2.1.1, hvortil der henvises.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 10, stk. 2, er bl.a. udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 26. Efter gødskningsbekendtgørelsens § 26 kan Landbrugsstyrelsen efter gødskningslovens § 10, stk. 2, i tilfælde af brand eller tyveri eller under andre særlige omstændigheder og efter ansøgning tillade, at virksomhedens ultimolager af kvælstof fradrages kvælstof i handelsgødning, hvis der kan fremlægges dokumentation fra en offentlig myndighed vedrørende de særlige omstændigheder, der ligger til grund for ansøgningen.

Der gælder det samme i forhold til tyveri m.v. af fosforholdig gødning efter husdyrbruglovens § 5 g, stk. 2, der i forhold til handelsgødning er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 62.

3.2.1.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Lovforslagets §§ 18-30 vedrører beregningen af virksomhedens samlede forbrug af kvælstof og fosfor. Bestemmelserne viderefører indholdsmæssigt reglerne i gødskningslovens §§ 10-14. Som følge af overførelsen af bestemmelserne vedrørende regulering og kontrol af fosforregnskabet fra husdyrbrugloven er de gældende §§ 5 g-5 k i husdyrbrugloven om beregning af den totale mængde af fosfor blevet indført i lovforslagets §§ 18-30.

Gødskningslovens bestemmelser om beregningen af forbruget af kvælstof er i høj grad bygget op om de forskellige gødningstyper. Der er således fastsat særskilte bestemmelser for hver gødningstype, der er omfattet af loven. En række bestemmelser er dog ens for de forskellige gødningstyper, og gødskningslovens opbygning medfører derfor, at en række regler gentages i flere bestemmelser, f.eks. regler om opgørelse af primo- og ultimolager, som både er reguleret i § 11, stk. 3 og 5, § 11 a, stk. 2, § 13, stk. 3, 3. pkt., og § 14, stk. 3.

For at gøre op med disse gentagelser på tværs af bestemmelserne og for at forenkle reglerne foreslås det, at opbygningen af bestemmelserne ændres, sådan at der fastsættes en række fælles regler, der gælder for alle former for gødning, f.eks. om opgørelse af primo- og ultimolager. Nogle regler gælder dog alene for enkelte gødningstyper, f.eks. beregning af produktionen af kvælstof i husdyrgødning. Med lovforslaget vil der derfor fortsat være fastsat regler, der alene gælder for enkelte gødningstyper.

Det foreslås i § 18, at virksomhedens samlede af forbrug af kvælstof og fosfor for planperioden beregnes som summen af forbruget af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning og kunstgødning.

Husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse omfatter det samme som efter gældende ret. Der henvises til beskrivelsen i afsnit 3.2.1.2 ovenfor.

Ved bioaske forstås i denne lov både aske fra forgasning og forbrænding af de typer af biomasse og biomasseaffald samt hjælpestoffer, som er optaget på bilag 1 til den til enhver tid gældende bioaskebekendtgørelse, og forbrændt husdyrgødning.

Efter gældende ret omfatter handelsgødning i gødskningsloven alle uorganiske gødningsprodukter. Begrebet handelsgødning anvendes dog også i anden sammenhæng med en anden definition. I bemærkningerne til gødningsloven, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 4176, fremgår bl.a. følgende:

”I lovgivningsmæssige sammenhæng defineres gødning som teknisk behandlede produkter med eller uden indhold af organisk stof, og som sælges med henvisning til fremme af planters vækst, hvor virkningen overvejende beror på indholdet af plantenæringsstoffer (handelsgødning). Dette omfatter eksempelvis mineralisk gødning (kunstgødning), gødninger med et eller flere næringsstoffer og organisk gødning, f.eks. tørret husdyrgødning, evt. presset i piller.

Primærprodukter, det vil sige husdyrgødning og lignende, der overdrages direkte fra produktionsejendommen til brugeren, er ikke omfattet af loven. Såfremt husdyrgødning undergår en teknisk behandling med henblik på at kunne omsættes som handelsgødning, er produktet omfattet af lovens bestemmelser.”

Efter gødningslovens bemærkninger kan handelsgødning i denne lov således også omfatte visse former for organiske gødninger. De forskellige definitioner af handelsgødning i de to love kan give anledning til begrebsforvirring. Det er på denne baggrund Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis begrebet handelsgødning ikke længere anvendes i gødskningsloven eller i bekendtgørelser fastsat i medfør af gødskningslovens bestemmelser. Det foreslås derfor, at begrebet handelsgødning i lovforslaget erstattes med begrebet kunstgødning. Kunstgødning dækker efter forslaget over de samme gødningsprodukter, som i den gældende gødskningslov er omfattet af handelsgødningsbegrebet.

Begrebet handelsgødning anvendes dog også i anden lovgivning inden for miljøområdet. Den foreslåede ændring i gødskningsloven ændrer ikke på forståelsen af begrebet handelsgødning i anden lovgivning.

Kunstgødning produceres således, at den fulde mængde af kvælstof kan udnyttes i gødningen. Ved udbringning af kunstgødning på afgrøderne svarer forbruget af kvælstof derfor til den totale mængde af kvælstof i gødningen. Det er derfor hensigten at fastsætte regler om, at den andel af kvælstof, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i kunstgødning, skal svare til den totale mængde af kvælstof i kunstgødning.

Ministerens bemyndigelse til at fastsætte de såkaldte udnyttelseskrav, der udgør en andel af det totale indhold af kvælstof i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning, foreslås videreført i lovforslagets § 19. Ved fastsættelsen af udnyttelseskravene tages der højde for, at den totale mængde af kvælstof i organisk gødning ikke kan udnyttes fuldt ud af de dyrkede afgrøder.

Der er ikke efter gældende ret i husdyrbrugloven fastsat udnyttelseskrav for fosfor, idet fosfor ikke omdannes til gasarter, som tabes til luften ligesom kvælstof og kun i meget begrænset omfang udvaskes eller tabes fra dyrkningsjorden. Tilført organisk fosfor vil derfor over en længere årrække have næsten samme gødningseffekt som fosfor tilført i form af kunstgødning.

På denne baggrund foreslås det i § 20, at virksomhedens forbrug af fosfor i de forskellige former for gødning opgøres som den totale mængde af fosfor i gødningstypen.

Ligesom efter gældende ret foreslås miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler om, at virksomheden efter ansøgning og under særlige omstændigheder kan fratrække kvælstof og fosfor i de forskellige typer af gødning i virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor, jf. lovforslagets § 18.

3.2.1.2.2.1. Beregning af den totale mængde kvælstof og fosfor for hver gødningstype

Det foreslås i § 21, at den totale mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt, beregnes for husdyrgødning, og herunder forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse, for anden organisk gødning og for kunstgødning som den mængde kvælstof og fosfor, der er i den gødning, som virksomheden har produceret, og der er leveret til virksomheden i planperioden indtil den 31. juli, fratrasket kvælstof og fosfor i gødning, der er afsat inden for planperioden, tillagt planperiodens primolager og fratrasket planperiodens ultimolager. Kvælstof i gødning, der er afbrændt på virksomhedens eget forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg efter regler fastsat efter § 27, kan endvidere fratrækkes i den totale mængde kvælstof.

Den foreslåede bestemmelse angiver alene den metodik, der skal bruges til at bestemme den totale mængde kvælstof og fosfor i de enkelte former for gødning, og den giver ikke i sig selv hjemmel til f.eks. at fratrække kvælstof eller fosfor i gødning, der afsættes. Det er således fortsat en forudsætning, at der er hjemmel hertil i de foreslåede bestemmelser om afsætning af gødning.

Med gødning, som virksomheden har produceret, menes gødning, der ikke allerede indgår i gødningsregnskabet. Hvis en virksomhed f.eks. har produceret husdyrgødning, og denne husdyrgødning forarbejdes på virksomhedens eget forarbejdningsanlæg til eget brug, skal ikke både husdyrgødning og den forarbejdede husdyrgødning medregnes som produceret ved opgørelsen af den totale mængde kvælstof og fosfor i husdyrgødning og herunder forarbejdet husdyrgødning.

Den totale mængde kvælstof og fosfor opgøres for en planperiode, og det betyder, at der i opgørelsen skal tillægges kvælstof og fosfor i gødning, der er produceret og modtaget i planperioden indtil den 31. juli og fratrækkes kvælstof og fosfor i gødning, der er afsat i planperioden indtil den 31. juli. Hvis virksomheden benytter en forlænget planperiode efter lovforslagets § 10, 2. pkt., skal der også i opgørelsen tages højde for den kvælstof og fosfor, der er udbragt fra den 1. august til 30. september. Endvidere kan fratrækkes kvælstof, som virksomheden har afbrændt på virksomhedens eget forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg efter regler fastsat efter den foreslåede § 27, i planperioden indtil den 31. juli.

Efter den foreslåede § 29, stk. 2, kan ministeren dog fastsætte regler om virksomhedens opgørelse af ultimolager af kvælstof og fosfor i hver gødningstype, herunder om at virksomheder, der udbringer gødning i perioden fra den 1. august til den 30. september, skal korrigere virksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt i perioden fra den 1. august til den 30. september. En sådan korrektion vil have betydning for virksomhedens opgørelse af den totale mængde kvælstof og fosfor i den pågældende gødningstype for den pågældende planperiode.

3.2.1.2.2.2. Beregning af virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning

Det foreslås i § 22, at virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning beregnes på grundlag af normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, virksomhedens besætningsstørrelse og staldsystemer. Produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning skal for visse dyrearter korrigeres for afvigelser i produktionsniveau. Produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning kan korrigeres for afvigelser i ydelsesniveau samt i fodermængde og -sammensætning. Korrektioner foretages på grundlag af korrektionsfaktorer, og afvigelserne skal dokumenteres ved driftsbilag.

Miljø- og fødevareministeren foreslås bemyndiget til at fastsætte regler om normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning og om opgørelse og dokumentation af virksomhedens besætning og staldsystemer. Ministeren foreslås endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om, for hvilke dyrearter korrektion af indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødning for afvigelser i produktionsniveau skal finde

sted. Ministeren fastsætter efter forslaget ligeledes regler om korrektion af normer på grund af afvigelser i ydelses- og produktionsniveau og i fodermængde og -sammensætning og dokumentation for afvigelserne.

Husdyrgødningsnormerne fastsætter indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødning og afgør dermed en husdyrbedrifts produktion af kvælstof og fosfor. Husdyrgødningsnormerne fastsættes for de forskellige kombinationer af husdyrarter, staldsystemer og typen af husdyrgødning. Produktionen af husdyrgødning bliver efter forslaget beregnet som antal dyr (inklusive justeringer for vægt og alder) af den pågældende dyretype ganget med den fastsatte husdyrgødningsnorm for den tilsvarende husdyrtype og staldsystem. Virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning beregnes som summen af produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning fra alle virksomhedens husdyrarter og staldsystemer i planperioden. Ligesom det er tilfældet efter gældende ret, vil der efter den foreslåede bestemmelse i § 22 blive fastsat regler om korrektion af indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, hvis ydelses- eller produktionsniveauet eller fodermængden eller -sammensætningen afviger fra de standardforudsætninger, der er lagt til grund ved fastsættelsen af husdyrnormerne.

Det er hensigten, at husdyrnormerne efter den foreslåede bemyndigelse i § 22, skal fastsættes hvert tredje år i stedet for den nuværende årlige fastsættelse. Husdyrnormerne er forholdsvis stabile og har de seneste år kun været udsat for mindre ændringer. Det store arbejde med involvering af mange kompetencer (Aarhus Universitet, Miljø- og Fødevareministeriet og landbrugserhvervet) medfører kun mindre årlige ændringer i husdyrnormerne, hvorfor det findes hensigtsmæssigt at indstille husdyrnormerne for en 3-årig periode. Ændringer i husdyrnormerne er især baseret på større forskningsprojekter af emissionsfaktorer fra forskellige staldsystemer samt på baggrund af ny viden om dyrenes aflejringer. Færdiggørelsen af større forskningsprojekter, ny viden eller ændrede produktionsmetoder kan derfor i særtilfælde betyde, at der må fraviges fra en 3-årig indstillingsperiode. Det er hensigten, at husdyrnormerne som hidtil vil blive udstedt i gødskningsbekendtgørelsen.

3.2.1.2.2.3. Beregning af kvælstof- og fosforindholdet i andre former for gødning end husdyrgødning

Den foreslåede § 23 vedrører opgørelsen af kvælstof- og fosforindholdet i andre former for gødning end husdyrgødning, herunder om kvælstof- og fosforindholdet fastsættes ud fra en beregning af input til forarbejdnings- eller biogasanlæg, eller om indholdet af kvælstof og fosfor fastsættes ud fra repræsentative målinger. Beregning af indhold af kvælstof og fosfor for husdyrgødning er reguleret ved den foreslåede § 22 som omtalt ovenfor.

Bemyndigelsen i den foreslåede § 23, stk. 1, kan anvendes til at fastsætte regler om bestemmelse af kvælstof og fosfor i den gødning, som virksomhederne modtager fra leverandører. Leverandørens angivelse af kvælstof- og fosforindholdet i den leverede gødning er afgørende for beregningen af den totale mængde af kvælstof og fosfor i gødningen.

Bemyndigelsen kan også anvendes til at fastsætte regler om bestemmelse af indhold af kvælstof og fosfor i den gødning, som virksomheden selv producerer og anvender på egne marker, eller afsætter efter reglerne herom. Metoden til at fastsætte indholdet af kvælstof og fosfor kan – som det er tilfældet i dag – variere, alt efter om gødningstypen anvendes på egne arealer eller afsættes til anden virksomhed.

Efter bestemmelsen kan ministeren fastsætte nærmere regler for anvendelsen af repræsentative prøver og analyse af prøverne.

3.2.1.2.2.4. Modtaget og afsat kvælstof og fosfor i gødning

Ved beregningen af den totale mængde af kvælstof og fosfor i de forskellige former for gødning skal kvælstof- og fosforindholdet i gødning, virksomheden modtager i planperioden, lægges til, og i visse tilfælde kan

kvælstof- og fosforindholdet i gødning, virksomheden afsætter i planperioden, trækkes fra ved beregningen, jf. den foreslåede § 21.

I forlængelse heraf foreslås det, at der i § 24 fastsættes regler for den gødning, der modtages, bl.a. så det sikres, at der er overensstemmelse imellem den mængde af kvælstof og fosfor, der fratrækkes i den afgivende virksomheds gødningsregnskab og den mængde, som indgår som modtaget kvælstof og fosfor i den modtagende virksomheds gødningsregnskab.

Lovforslagets §§ 25-28 indeholder regler om, i hvilke tilfælde kvælstof og fosfor kan trækkes fra ved beregningen af den totale mængde af kvælstof og fosfor.

Den foreslåede § 25 vedrører gødning, som virksomheden afsætter til andre virksomheder, der er registreret efter den foreslåede § 5, stk. 2, eller § 6 eller til fælles biogasanlæg eller forarbejdningsanlæg. Efter forslaget kan virksomheder fratrække kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, hvis gødningen er afsat til en registreret virksomhed, jf. § 5, stk. 2, eller § 6. Endvidere kan virksomheder, som har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, og som afsætter afgasset biomasse eller forarbejdet husdyrgødning herfra uden for virksomheden, trække kvælstoffet i det afsatte gødningsprodukt fra i den totale mængde kvælstof og fosfor i husdyrgødning. Efter forslaget kan virksomheder ligeledes fratrække kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, hvis gødningen er afsat til et fælles biogasanlæg eller til forarbejdningsanlæg. Bestemmelsen viderefører gældende ret.

Det er kun kvælstof og fosfor, der er afsat, der kan fratrækkes. Registrerede virksomheder, der har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, og som anvender afgasset biomasse eller forarbejdet husdyrgødning på egne arealer, vil ikke kunne fratrække den kvælstof og fosfor i husdyrgødningen, der er indgået i de pågældende anlæg.

Med den foreslåede § 25, stk. 3, foreslås miljø- og fødevareministeren som noget nyt bemyndiget til at fastsætte regler om, at virksomheden kan fratrække kvælstof og fosfor ved beregningen af den totale mængde af kvælstof og fosfor, hvis den afsætter anden organisk gødning eller kunstgødning til en registreret virksomhed.

Det er i dag ikke muligt at fratrække kvælstof og fosfor i den totale mængde kvælstof og fosfor, hvis der afsættes anden organisk gødning til virksomheder registreret efter § 2. Flere virksomheder producerer imidlertid typer af gødning, der betragtes som anden organisk gødning, herunder f. eks. grønsaft og kartoffelfrugtsaft, og der kan derfor opstå et behov for at kunne afsætte sådanne gødningstyper til andre registrerede virksomheder.

Det fremgår ikke klart af gødskningsloven, at en virksomhed kan fratrække kvælstof i handelsgødning, hvis den afsættes til en anden registreret virksomhed. Efter praksis kan der imidlertid være et behov, og muligheden for at videresælge handelsgødning til en anden registreret virksomhed fremgår også af den seneste vejledning om gødsknings- og harmoniregler. Med henblik på at kunne imødegå et evt. behov for at kunne fratrække kvælstof og fosfor i kunstgødning, der afsættes til anden registreret virksomhed, foreslås der indsat en bemyndigelse til at fastsætte regler herom.

Ministerens kan endvidere efter forslaget til § 25 som noget nyt fastsætte regler om, at kvælstof og fosfor i gødning kan fratrækkes i den totale mængde kvælstof og fosfor, hvis gødningen afsættes til andre anlæg, der behandler gødningen.

Hvis en virksomhed afgiver gødning til et anlæg, vil anlægget være omfattet af reglerne om gødningsleverandører, og Leverandørregister for gødningsleverancer sikrer, at ansvaret for den miljømæssige forsvarlige håndtering kan følges videre i kæden.

Den foreslåede bemyndigelse vil kunne anvendes til at tilpasse reguleringen til eventuelle nye typer af anlæg, der måtte opstå.

Ministeren foreslås i § 26 som hidtil bemyndiget til at fastsætte regler om, at virksomheder, der afsætter kvælstof og fosfor i gødning ud af landet, kan fratrække den afsatte kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor.

Ministeren foreslås endvidere som hidtil bemyndiget til at fastsætte regler om, at virksomheder, der afsætter kvælstof og fosfor i husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning til et forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg, kan fratrække den afsatte kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor, jf. lovforslagets § 27. Ministeren foreslås endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om, at virksomheder, som har afbrændt kvælstof i husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning i eget forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg, på visse nærmere fastsatte betingelser kan fratrække den afbrændte kvælstof i den totale mængde af kvælstof. Bestemmelsen viderefører gældende ret.

Bemyndigelsens andet led til at fastsætte regler om, at virksomheder, som har afbrændt kvælstof i husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning i eget forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg, kan fratrække den afbrændte kvælstof i den totale mængde af kvælstof, vil fortsat kun gælde for kvælstof. Baggrunden er, at fosfor ikke forsvinder fra gødningen ved afbrænding, og virksomheder, der selv afbrænder gødning, vil derfor fortsat have fosfor tilgængeligt i asken fra den afbrændte gødning.

Den foreslåede bestemmelse i § 28 giver ministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om, at kvælstof og fosfor i husdyrgødning, der afsættes af udegående dyr på arealer, der i henhold til anden lovgivning ikke må tilføres gødning eller kun må tilføres en nærmere fastlagt mængde gødning udover den gødning, dyrene efterlader på arealet, kan fradrages ved opgørelsen af den totale mængde kvælstof og fosfor.

Der er i dag i gødskningsbekendtgørelsen fastsat regler om, at den mængde kvælstof i husdyrgødning, der afsættes af udegående husdyr på arealer, der i henhold til anden lovgivning ikke må tilføres mere gødning, end der efterlades af husdyrene, kan trækkes fra virksomhedens produktion af husdyrgødning. Endvidere er der fastsat regler om, at der fra virksomhedens produktion af husdyrgødning kan fratrækkes den mængde kvælstof i husdyrgødning, der afsættes af udegående husdyr på arealer, der er omfattet af visse tilsagn om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, når der ifølge tilsagnet må tilføres et bestemt niveau kvælstof udover den mængde kvælstof i husdyrgødning, som afsættes af de udegående husdyr på arealerne.

Bemyndigelsen påtænkes udnyttet til at fastsætte tilsvarende regler, idet der dog som noget nyt foreslås, at bemyndigelsen giver mulighed for at fratrække den gødning, der afsættes af udegående dyr, i den totale mængde kvælstof og fosfor og ikke i opgørelsen af den samlede produktion af husdyrgødning. Den foreslåede ændring svarer til, hvordan gødning afsat af udegående dyr i dag i praksis indgår i gødningsregnskabet.

3.2.1.2.2.5. Opgørelse af primo- og ultimolager af kvælstof og fosfor i gødning

Med den foreslåede § 29 foreslås reglerne om opgørelse af primo- og ultimolager af kvælstof og fosfor i de forskellige former for gødning videreført i en samlet bestemmelse.

Som det fremgår af afsnit 3.2.1.2.1.1. ovenfor, har det været hensigten i medfør af de eksisterende bestemmelser i husdyrbrugloven at fastsætte regler, der begrænser virksomhedens ultimolager af fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og forbrændt husdyrgødning. Sådanne regler vil efter forslaget blive fastsat i medfør af gødskningslovens § 29, stk. 2. Reglerne vil kunne omfatte andre former for gødning, herunder andre former for bioaske end forbrændt husdyrgødning.

3.2.1.2.3. Ophørstilfælde

3.2.1.2.3.1. Gældende ret

Bestemmelsen i gødskningslovens § 15 regulerer, hvordan forbruget af kvælstof og kvælstofkvoten skal fordeles og under hvilke betingelser, hvis en registreret virksomhed før udløbet af en planperiode ophører med at eje eller have brugsret til et areal, hvortil der er en kvælstofkvote. Hvis virksomheden både overdrager et areal med en kvælstofkvote og sin samlede lagerbeholdning af gødning til en anden virksomhed inden udløbet af planperioden, opgøres den overtagne lagerbeholdning efter reglerne i gødskningslovens § 16. Miljø- og fødevareministeren har endvidere i gødskningslovens § 17 bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler for oplysninger i forbindelse med overdragelser efter §§ 15 og 16, samt for, hvordan oplysningerne skal kontrolleres og dokumenteres. Forbruget af fosfor i forbindelse med overdragelse af et areal eller et gødningslager før udløbet af en planperiode reguleres af bestemmelserne i husdyrbruglovens §§ 5 m-5 o.

Der vil være tale om en overdragelse efter gødskningslovens § 15 og husdyrbruglovens § 5 m, hvis et areal med en kvælstofkvote henholdsvis et areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm ifølge gødskningsloven og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium i henhold til retningslinjer udstedt af Landbrugsstyrelsen for den pågældende planperiode overdrages fra et CVR-nummer til et andet. Det kan f.eks. være tilfælde, hvor en registreret virksomhed sælger eller bortforpagter et areal med en kvælstofkvote, eller hvor brugsretten til arealet i øvrigt ophører, f.eks. i tilfælde af ophør af forpagtning eller kreditorforfølgning. Dette gælder f.eks., når en virksomhed overtages som brugeligt pant eller går konkurs. Hvis en virksomhed skifter CVR-nummer, og arealet overføres til det nye CVR-nummer, vil der også være tale om en overdragelse.

Ophørsdatoen er den dag, hvor virksomheden ikke længere opfylder betingelserne for at være med i Register for Gødningsregnskab, f.eks. datoen for bortforpagtning af arealerne eller lukning af virksomheden.

Den overdragende virksomhed skal efter gødskningslovens § 15, stk. 1, 1. pkt., beregne kvælstofforbruget for den forløbne del af planperioden. Den overdragende virksomhed skal skriftligt oplyse den modtagende virksomhed om forbruget, kvoten og forfrugten, hvis denne virksomhed er registreret efter gødskningslovens § 2, jf. gødskningslovens § 15, stk. 1, 2. pkt., og gødskningsbekendtgørelsens § 27, stk. 1. Opgørelsen skal efter gødskningsbekendtgørelsens § 27, stk. 2, udarbejdes senest en måned efter ophørstidspunktet og omfatte perioden fra planperiodens start indtil ophør af brugsretten. Bestemmelsen i gødskningsbekendtgørelsens § 27 er fastsat i medfør af ministerens bemyndigelse i gødskningslovens § 17.

Virksomheden skal desuden have skriftlig oplysning om det samlede fosforforbrug og den mængde af gødning, der er forbrugt i den forløbne del af planperioden, og om det forventede gennemsnitsløft for den fosfor fra organisk gødning, der er udbragt på arealet, jf. husdyrbruglovens § 5 m, stk. 1, 2. pkt.

Forbruget og kvælstofkvoten for den samlede planperiode henregnes til den modtagende virksomhed, jf. gødskningslovens § 15, stk. 1, sidste pkt. Den modtagende virksomhed skal derfor i sit gødningsregnskab medtage al den gødning, der er udbragt på de arealer, virksomheden overtager i perioden – også den gødning, som den overdragende virksomhed har udbragt.

Hvis den overdragende virksomhed ikke giver den modtagende virksomhed skriftlig oplysning om opgørelsen af kvælstofforbruget, kvoten og forfrugten, henregnes kvælstofforbruget for den forløbne del af planperioden dog efter gødskningslovens § 15, stk. 2, til den overdragende virksomhed. Den overdragende virksomhed kan dog fortsat ikke medregne det overtagne areal med tilhørende kvælstofkvote i sit gødningsregnskab.

Det følger af husdyrbruglovens § 5 m, stk. 2, at hvis der ikke i forbindelse med overdragelsen af arealet er givet skriftlige oplysninger om forbruget af fosfor, henregnes dette til den overdragende virksomhed, som dog fortsat ikke kan medregne det overtagne areal i sit samlede areal, der kan indgå til opfyldelse af jordbrugsvirksomhedens fosforarealkrav.

Hvis forbruget af kvælstof for det overtagne areal overskrider kvælstofkvoten for arealet for hele planperioden, skal den del af kvælstofforbruget, som overskrider kvoten, efter gødskningslovens § 15, stk. 3, medregnes i den overdragende virksomheds gødningsregnskab, medmindre den virksomhed, som arealet overdrages til, skriftligt accepterer at medregne hele kvælstofforbruget i sit gødningsregnskab. Det

indebærer, at den modtagende virksomhed ikke kan blive ansvarlig for en overgødskning foretaget af overdrageren, medmindre den modtagende virksomhed accepterer dette. Overtagelsen af en evt. overgødskning foregår ved, at den overdragende virksomhed senest ved planperiodens udløb indsender en erklæring underskrevet af begge parter til Landbrugsstyrelsen, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 27, stk. 3. Ved underskrivelsen af erklæringen forpligter den modtagende virksomhed sig samtidig til at foretage indberetninger i Leverandørregister for gødningsleverancer af den handelsgødning, der er solgt eller afsat i den samlede planperiode, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 31, stk. 3. Se mere om gødningsleverandører og Leverandørregister for gødningsleverancer i afsnit 3.2.2.3.1.

Hvis den modtagende virksomhed ikke er registreret eller registreringspligtig efter gødskningslovens § 2, henregnes den kvælstofmængde, der er forbrugt på arealet indtil overdragelsestidspunktet, til den overdragende virksomhed, jf. gødskningslovens § 15, stk. 4. Den overdragende virksomhed er berettiget til at medregne kvoten for det overdragne areal for hele planperioden i sit gødningsregnskab. I denne situation henregnes desuden forbruget af fosfor for den forløbne del af planperioden til den, som har overdraget arealet eller brugsretten hertil, jf. husdyrbruglovens § 5 m, stk. 3. Det følger endvidere af denne bestemmelse, at harmoniarealet for den samlede planperiode skal henregnes til den virksomhed, der har overdraget arealet eller brugsretten hertil.

Hvis en virksomhed ophører med at være registreret i Register for Gødningsregnskab inden udløbet af planperioden, og virksomheden samtidig hermed overdrager sin lagerbeholdning af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning end husdyrgødning til en anden virksomhed, skal virksomheden efter gødskningslovens § 16, stk. 1, og husdyrbruglovens § 5 n, stk. 1, opgøre en ultimobeholdning af kvælstof og fosfor på overdragelsestidspunktet. Opgørelsen af kvælstof skal foretages senest en måned efter overdragelsen, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 28, stk. 1, som er fastsat i medfør af miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i gødskningslovens § 17. Der gælder det samme for opgørelsen af fosfor, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 64, stk. 1, der er fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 o.

Ultimobeholdningen af kvælstof og fosfor i den overdragne husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning skal efter gødskningsbekendtgørelsens § 28, stk. 2 og 4, og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 64, stk. 2 og 4, opgøres for perioden fra planperiodens start til overdragelsestidspunktet og skal opgøres på baggrund af virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i de angivne gødningstyper, den forbrugte mængde af kvælstof og fosfor og mængden af modtaget og afgivet kvælstof og fosfor. Der skal endvidere ved opgørelsen tages højde for et evt. primolager af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning.

Landbrugsstyrelsen kan i særlige tilfælde tillade, at kvælstof- og fosforindholdet i lageret af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning analyseres på et autoriseret eller akkrediteret laboratorium, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 28, stk. 3, og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 64, stk. 3.

Opgørelsen af ultimobeholdningen gives efter gødskningslovens § 16, stk. 1, 2. pkt., og husdyrbruglovens § 5 n, stk. 1, 2. pkt., skriftligt til den virksomhed, der overtager gødningen. Ultimobeholdningen henregnes den modtagende virksomhed. Det indebærer, at ultimobeholdningen efter overdragelsen vil indgå som modtaget kvælstof- eller fosforholdig gødning hos den modtagende virksomhed.

Hvis der ikke er givet skriftlige oplysninger om den overdragne ultimobeholdning af kvælstof og fosfor, sættes den overdragende virksomheds ultimolager af kvælstof og fosfor efter gødskningslovens § 16, stk. 2, og husdyrbruglovens § 5 n, stk. 2, til 0 kg kvælstof og 0 kg fosfor. Det følger heraf, at den overdragne lagerbeholdning også sættes til 0 kg kvælstof og 0 kg fosfor. Da ultimolageret opgøres til 0 kg kvælstof og 0 kg fosfor, formodes det, at den overdragende virksomhed har forbrugt den mængde kvælstof- og fosforholdige gødning, som indgik i planperiodens primolager af kvælstof og fosfor, samt den mængde kvælstof og fosfor i husdyrgødning som virksomhedens besætning har produceret i løbet af planperioden og den mængde gødning, som virksomheden har modtaget i løbet af planperioden. Den overdragende virksomhed risikerer dermed, at gødningsforbruget for planperioden overstiger virksomhedens kvælstofkvote for planperioden, hvilket kan resultere i en overgødskningssag.

3.2.1.2.3.2.

Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Lovforslagets bestemmelser om beregning af forbrug af kvælstof for ophørende virksomheder og om overdragelse af kvælstofholdige gødningslagere er en videreførsel af reglerne i gødskningsloven. Af hensyn til forståelsen og overskueligheden er formuleringen og strukturen af bestemmelserne ændret. Ændringerne indebærer ikke materielle ændringer eller ændringer i administrationen af reglerne. Dog er bestemmelserne tilpasset fosforreguleringen, idet bestemmelserne efter forslaget skal afløse de gældende § 5 m, § 5 n, stk. 1-3, og § 5 o i husdyrbrugloven om virksomheders overtagelse af fosforforbrug ved overdragelse af areal i planperioden, der er blevet tildelt fosforholdig gødning.

De foreslåede §§ 32 og 33 regulerer, hvordan forbruget af kvælstof og fosfor skal fordeles og under hvilke betingelser, hvis en registreret virksomhed før udløbet af en planperiode ophører med at eje eller have brugsret til arealer, hvor der enten er tilknyttet en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm. Bestemmelsen sikrer, at det står klart, hvilken virksomhed der i forbindelse med overdragelse af et areal skal indregne forbruget af kvælstof og fosfor i gødningsregnskabet. Bestemmelsen forudsættes anvendt i de tilfælde, hvor en virksomhed på grund af salg, bortforpagtning eller udlejning, ophør af forpagtning eller ophør af leje af et af de omtalte arealer ikke længere har råderet over arealet. Den foreslåede bestemmelse finder endvidere anvendelse, hvis brugsretten til arealet i øvrigt ophører, f.eks. på grund af kreditorforfølgning.

Hvis arealet overdrages til en registreret virksomhed, skal den mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt på det overdragne areal, som udgangspunkt henregnes til den virksomhed, der modtager arealet. Den modtagende virksomhed skal medtage forbrug og kvælstofkvote for arealet for hele planperioden i sit gødningsregnskab. Det forudsætter dog, at den overdragende virksomhed har beregnet det samlede forbrug af kvælstof og fosfor for den forløbne del af planperioden efter reglerne i de foreslåede §§ 18-30, og givet den modtagende virksomhed skriftlig oplysning om forbruget, den samlede kvælstofkvote, det forventede fosforloft, der efter husdyrbrugloven er tilknyttet gødningen, og forbruget af kvælstof og fosfor.

Har den overdragende virksomhed ikke givet den modtagende virksomhed sådanne oplysninger i forbindelse med overdragelsen af arealet, bliver forbruget for den forløbne del af planperioden henregnet til den overdragende virksomhed. Den modtagende virksomhed skal derfor i denne situation alene i sit gødningsregnskab medregne det kvælstof- og fosforforbrug, der foretages efter overdragelsestidspunktet. Således bliver den modtagende virksomhed alene ansvarlig for sit eget forbrug og ikke for overdragerens forbrug, som den modtagende virksomhed ikke er blevet oplyst om.

Hvis det samlede forbrug af kvælstof på arealet for den forløbne del af planperioden overstiger kvoten for det pågældende areal for hele planperioden, henregnes den del af forbruget, der overstiger kvoten, til den overdragende virksomhed, medmindre den, der overtager arealet eller brugsretten hertil, erklærer, at forbruget kan henregnes til denne. Den foreslåede bestemmelse tillader bl.a., at en evt. uudnyttet kvote hos den modtagende virksomhed kan udnyttes, idet den modtagende virksomhed vil kunne erklære, at den ønsker at overtage det samlede kvælstofforbrug, velvidende at forbruget overstiger kvoten for arealet. Bestemmelsen udelukker imidlertid, at den modtagende virksomhed kan straffes for en overgødskning foretaget af den overdragende virksomhed uden på forhånd at have accepteret den opgørelse af forbrug og kvote, som resulterer i overgødskningen.

Der findes ikke i den gældende husdyrbruglov en bestemmelse svarende til denne bestemmelse, eftersom fosforarealkravet ikke er knyttet til de enkelte marker, men til virksomhedens samlede harmoniareal. Der foreslås derfor tilsvarende ikke fastsat bestemmelser herom i loven i forbindelse med overførslen af regler fra husdyrbrugloven.

Ved overdragelse af arealer til en virksomhed, der ikke er registreret eller registreringspligtig efter den foreslåede § 5, stk. 2, eller § 6, skal den kvælstof- og fosformængde, der er forbrugt på arealet indtil overdragelsestidspunktet, efter forslaget henregnes den overdragende virksomhed. Denne virksomhed er

imidlertid i sit gødningsregnskab berettiget til at medregne kvælstofkvoten for det pågældende areal for hele planperioden samt indregne det pågældende areal i det areal, der kan medgå til opfyldelse af virksomhedens fosforarealkrav.

Forslaget til § 34 omhandler opgørelsen af forbruget af kvælstof og fosfor for en virksomhed, der overdrager sit lager af kvælstof- og fosforholdig gødning til en anden virksomhed i løbet af en planperiode. Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at der regnskabsmæssigt redegøres for den samlede producerede mængde kvælstof- og fosforholdige gødning fra enten overdrager eller modtagers side i forbindelse med overdragelse af gødningslagere, der finder sted i en planperiode.

Bestemmelsen forudsættes anvendt i de tilfælde, hvor en registreret virksomhed ophører med at være registreret efter den foreslåede § 5, stk. 2, eller § 6, og samtidig hermed overdrager sit areal og sit samlede lager af kvælstof- og fosforholdig gødning til en anden virksomhed. Hvis en virksomhed alene overdrager sit lager af kvælstof- og fosforholdig gødning uden samtidig at overdrage areal til en anden virksomhed, vil en sådan overdragelse skulle ske igennem gødningsregnskabet.

Når en virksomhed overdrager areal (med tilhørende kvælstofkvote og forbrug), fastlægges det efter de foreslåede §§ 32 og 33, hvem der har ansvaret for kvoten og forbruget for den forløbne del af planperioden som beskrevet oven for. Hvis virksomheden både overdrager areal og oplagret kvælstof- og fosforholdig gødning, fastlægges det herefter efter den foreslåede § 34, hvor meget gødning der bliver overdraget og dermed, hvor meget gødning den modtagende virksomhed kan forbruge eller lagere i den resterende del af planperioden.

Det foreslås i § 34, at den registrerede virksomhed skal opgøre sit samlede lager af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning på overdragelsestidspunktet, hvis virksomheden før udløb af planperioden overdrager lageret til en anden virksomhed. Oplysninger om opgørelsen af lageret gives skriftligt til den virksomhed, der overtager lageret. Det overtagne lager henregnes til den modtagende virksomhed.

Ved overdragerens og modtagerens beregning af forbruget af kvælstof- og fosforholdig gødning for planperioden skal der tages højde for det overtagne lager. Det medfører, at gødningslageret skal indgå som modtaget gødning i modtagerens gødningsregnskab, mens det skal indgå som afsat gødning hos overdrageren.

Hvis den overdragende virksomhed ikke giver modtageren skriftlige oplysninger om opgørelsen af lageret, opgøres det overtagne lager til 0 kg kvælstof og fosfor. Dette indebærer, at lageret henregnes til den virksomhed, der overdrager lageret, uanset at lageret ikke er forbrugt af denne. Lageret vil blive anset som forbrugt af den overdragende virksomhed, idet der ikke er redegjort for gødningen. Dette kan resultere i en overgødsningssag for overdrageren, hvis det beregnede forbrug overstiger kvælstofkvoten.

Det foreslås, at gødskningslovens § 17, som indeholder en bemyndigelse til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om de oplysninger, der skal gives efter gødskningslovens §§ 15 og 16, afløses af en bemyndigelse i § 35. Den foreslåede bemyndigelse skal sikre, at det er muligt for Landbrugsstyrelsen at kræve de oplysninger, der skal til for at kontrollere, at kvælstof- og fosforholdig gødning, der overdrages mellem virksomheder, indgår i enten den overdragende eller den modtagende virksomheds gødningsregnskab.

3.2.2.Kontrol

Efter gødskningslovens § 25, stk. 2, fører miljø- og fødevareministeren tilsyn med, at der ikke sker overtrædelser af loven eller regler fastsat i medfør heraf. Tilsynet med loven er delegeret til Landbrugsstyrelsen, jf. § 5, stk. 1, nr. 26, i bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser (delegationsbekendtgørelsen). Tilsynet omfatter både

administrativ og fysisk kontrol. Landbrugsstyrelsen har efter gødskningslovens § 28 ret til at få adgang til virksomheder, som er omfattet af gødskningsloven, med henblik på at udføre kontrol. Kontrollen sker uden forudgående indhentelse af retskendelse, men det forudsættes, at kontrolløren viser behørig legitimation.

Det er tilsvarende Landbrugsstyrelsen, der for miljø- og fødevareministeren fører tilsyn med overholdelsen af reglerne i husdyrbruglovens §§ 5 a og 5 e-5 r samt regler fastsat i medfør heraf. Tilsynet angår anvendelse af gødning og mængden af udbragt kvælstof og fosfor. Det følger af husdyrbruglovens § 44, stk. 2, jf. delegationsbekendtgørelsens § 2, stk. 3.

Den fysiske kontrol på virksomhedens bedrift kan f.eks. omfatte kontrol af gødningsregnskaber og tilhørende bilag eller kontrol af, om virksomheden har etableret efterafgrøder. Virksomhederne kan blive udtrukket til kontrol som led i en stikprøvekontrol, eller der kan rekvireres en kontrol hos en konkret virksomhed, f.eks. hvis der ved den administrative kontrol vurderes, at der er behov for en fysisk kontrol på den pågældende bedrift.

Virksomheden har efter gødskningslovens § 28 pligt til at medvirke ved kontrollen, herunder at give adgang til at kontrollere marker, kontorlokaler, dokumenter, elektroniske data og lignende. Efter husdyrbruglovens § 71, stk. 3, skal indehaveren og ansatte yde fornøden hjælp og vejledning under tilsynsbesøg.

Landbrugsstyrelsen har endvidere adgang til at udtage prøver uden at betale herfor. Virksomhederne skal endvidere efter gødskningslovens § 27 efter anmodning give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, der har betydning for kontrollen. Husdyrbruglovens § 71 nævner ikke eksplicit adgangen til elektroniske data og lignende eller adgangen til at tage prøver uden at skulle betale herfor, men under henvisning til forarbejderne til de tilsvarende undersøgelsesbestemmelser i husdyrbruglovens § 71 og miljøbeskyttelseslovens § 87 samt til administrativ praksis og retspraksis på området, findes hjemlen i disse bestemmelser uanset den forskellige ordlyd at omfatte sådanne retsskridt, som er hjemlet i gødskningslovens § 28.

Ved kontrollen skal Landbrugsstyrelsen bl.a. overholde lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter (herefter retssikkerhedsloven), jf. lov nr. 442 af 9. juni 2004 med senere ændringer. Forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 med senere ændringer, sætter endvidere rammer for Landbrugsstyrelsens udførelse af kontrol, bl.a. myndighedens vejlednings- og notatpligt og borgerens ret til partsrepræsentation og partshøring.

Formålet med retssikkerhedsloven er at sikre borgeres og virksomheders rettigheder, når myndigheder anvender tvangsindgreb uden for strafferetsplejen. Landbrugsstyrelsens fysiske kontrol betragtes normalt som et tvangsindgreb. Loven øger virksomhedernes retssikkerhed ved bl.a. at stille krav i forhold til varsel, bistand, repræsentation og skriftlig information.

Alle private virksomheder er beskyttet af retssikkerhedsloven. Offentlige virksomheder, lokaler på private virksomheder med fuld offentlig adgang (f.eks. butikslokaler) samt kontrol, der alene foretages i det fri eller på marker, er ikke omfattet af alle bestemmelser i loven. Rekvireres kontrollen af virksomheden, er den ikke omfattet af varslingsreglerne i retssikkerhedsloven, idet der ikke er tale om et tvangsindgreb.

Kontrollen skal efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 1 og 2, som udgangspunkt varsles og begrundes over for borgeren mindst 14 dage før kontroltidspunktet. Begrundelsen skal forklare lovhjemlen og den konkrete anledning til den forestående kontrol. Disse krav opfyldes ved at sende et varslingsbrev mindst 14 dage, før kontrollen foretages. I visse tilfælde kan der efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, dog foretages en kontrol uden varslingsbrev. Det gælder bl.a. i tilfælde, hvor formålet med kontrollen vil forspildes ved varslingsbrev.

Hvis der findes overtrædelser af reglerne i forbindelse med et kontrolbesøg, udarbejder Landbrugsstyrelsen en kontrolrapport med beskrivelse af de konstaterede overtrædelser. Kontrolrapporten sendes i partshøring hos virksomheden, som gives en frist for afgivelse af evt. bemærkninger, jf. forvaltningslovens § 19. På baggrund af kontrolfundene og virksomhedens evt. høringssvar træffes der herefter en afgørelse.

3.2.2.1. Kontrol vedrørende gødningsplanlægning

3.2.2.1.1. Gældende ret

Efter gødskningslovens § 21, stk. 1, 1. pkt., skal virksomheder, der er omfattet af gødskningslovens § 2, for hver planperiode foretage en gødningsplanlægning for dyrkede og udtagne arealer. Planlægningen skal efter lovens § 21, stk. 1, 2. pkt., foretages inden for en dato fastlagt af miljø- og fødevareministeren. Gødningsplanlægningen skal ikke indberettes, men virksomhederne er efter gødskningslovens § 23, stk. 3, forpligtet til at opbevare gødningsplanlægningen i mindst 5 år, og efter lovens kontrolbestemmelser skal gødningsplanlægningen kunne fremvises i forbindelse med kontrol.

Som det fremgår ovenfor af afsnit 3.2.1, må virksomheder, der er registreret efter gødskningslovens § 2, efter gødskningslovens § 5 ikke forbruge mere kvælstof til gødningsformål end virksomhedens kvote for kvælstof i planperioden, som opgjort efter gødskningslovens §§ 6-8.

Gødningsplanlægningen har til formål at tjene som en slags budget for virksomhederne, der er omfattet af gødningskvotebegrænsningen i § 5.

Som udgangspunkt beregnes virksomhedens samlede kvote for kvælstof efter gødskningslovens § 6, stk. 1, som summen af kvoterne for de enkelte marker i virksomheden. Markens kvote beregnes på grundlag af markens størrelse, afgrøde, forfrugt og afgrødens kvælstofnorm i det pågældende klimaområde og jordbonitet. Opgørelsen af markens kvote for kvælstof er beskrevet ovenfor i afsnit 3.2.1.1.

Gødningsplanlægningen vil derfor indeholde oplysninger om, hvilke afgrøder virksomheden planlægger at dyrke i planperioden, herunder f.eks. efterafgrøder, der udlægges for at opfylde krav fastsat i medfør af bl.a. gødskningslovens § 18, stk. 1. Ud fra disse oplysninger beregnes virksomhedens kvælstofkvote for planperioden.

Gødningsplanlægningen skal efter gødskningsbekendtgørelsens § 10, 1. pkt., være foretaget senest den dato, der er anført i fællesskemabekendtgørelsen. Fristen fremgår af fællesskemabekendtgørelsens § 7 og er den 21. april i planperioden. Det følger af artikel 12 i Kommissionens delegerede forordning (EU) Nr. 640/2014 af 11. marts 2014, at hvis den sidste frist for ansøgninger om støtte m.v. falder på en helligdag, en lørdag eller en søndag, anses fristen for at udløbe den første arbejdsdag herefter.

Efter gødskningsbekendtgørelsens § 10, 2. pkt., skal gødningsplanlægningen foretages på skemaer, der er udarbejdet af Landbrugsstyrelsen eller på skemaer, der er godkendt til gødningsplanlægning af Landbrugsstyrelsen. Bestemmelsen er fastsat i medfør af miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i gødskningslovens § 23, stk. 1, hvori ministeren er bemyndiget til at udarbejde skemaer, som virksomhederne skal anvende til gødningsplanlægningen.

Med henblik på at lette virksomhedernes administrative byrder blev det ved lov nr. 203 af 25. marts 2003 bl.a. gjort muligt at genanvende oplysninger fra virksomhedernes ansøgning om landbrugsstøtte, hvis virksomhederne udarbejder gødningsplanlægningen i et af Miljø- og Fødevareministeriet oprettet system. Gødningsplanlægningen kan derfor foretages i Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service i gødningskvote- og efterafgrødeskemaet (herefter GKEA), der tilgås via Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

I GKEA kan virksomhederne genanvende markplanen fra det Fællesskema, som er indsendt i forbindelse med virksomhedernes landbrugsstøtteansøgning. For at systemet automatisk kan beregne virksomhedens kvælstofkvote, skal virksomhederne supplere markplanen med oplysninger om markernes jordtype og forfrugt m.v.

Efter gødskningslovens § 22, stk. 4, indgår virksomhedernes gødningsplanlægning i gødningsregnskabet. Hvis gødningsplanlægningen er foretaget i GKEA, vil denne automatisk blive overført til gødningsregnskabet, hvis virksomheden frivilligt har indsendt den til Landbrugsstyrelsen i forbindelse med udarbejdelsen. Som det fremgår ovenfor af afsnit 3.2.1.1.1.1, om fastlæggelsen af virksomhedens samlede kvote for kvælstof, så skal markens kvote efter gødskningsbekendtgørelsens § 8, stk. 2, beregnes på baggrund af den senest etablerede afgrøde, hvis marken er sået om, fordi den oprindelige afgrøde på marken er slået fejl. I forhold til gødningsplanlægningen betyder dette, at hvis virksomhederne foretager ændringer i markplanen efter den 21. april i den planperiode, hvor gødningsplanlægningen skal være foretaget, så vil virksomhederne skulle ajourføre gødningsplanlægningen samtidig med foretagelsen af ændringerne. Hvis der ikke sker en ajourføring af virksomhedens gødningsplanlægning i tilfælde, hvor denne automatisk overføres til gødningsregnskabet, er der risiko for, at det senere indberettede gødningsregnskab bliver fejlbehæftet.

Virksomhederne vil dog fortsat skulle opbevare den oprindeligt udarbejdede markplan, idet denne udgør virksomhedens dokumentation for, at gødningsplanlægningen var udarbejdet rettidigt inden for fristen for udarbejdelse af gødningsplanlægningen.

Som det fremgår ovenfor, er virksomhederne ikke forpligtet til at anvende GKEA i forbindelse med udarbejdelsen af gødningsplanlægningen, men kan i stedet anvende andre skemaer, som er godkendt af Landbrugsstyrelsen, f.eks. de skemaer, som fremgår af et af landbrugserhvervets udviklede it-systemer.

Ligeledes har virksomhederne mulighed for at anvende et papirskema udarbejdet af Landbrugsstyrelsen, hvis de ikke ønsker at udarbejde gødningsplanen elektronisk. Skemaet fremgår af vejledning om Gødsknings- og Harmoniregler i planperioden. Der er udarbejdet et særligt Skema A1 til specialafgrøder, der omfatter skov-, planteskole-, drivhus-, og juletræskulturer. Vejledningen findes på styrelsens hjemmeside.

3.2.2.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at de eksisterende regler om gødningsplanlægningen i vidt omfang bør videreføres, idet gødningsplanlægningen fungerer som en del af det samlede administrations- og kontrolgrundlag.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at gødningsplanlægningen bør omfatte alle arealer, der kan kategoriseres som landbrugsareal, herunder både arealer, som tilføres gødning, og arealer, som ikke aktuelt gødskes, men som fremadrettet vil kunne inddrages i landbrugsdriften.

Efter gældende ret er der ikke krav om indsendelse af gødningsplanlægningen. Det er dermed i dag tilstrækkeligt, at virksomheden opbevarer planlægningen, og at planlægningen kan fremvises i forbindelse med kontrol. Landbrugsstyrelsen efterspørger i praksis gødningsplanlægningen fra de virksomheder, hvor der foretages en fysisk kontrol af gødningsregnskabet. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at der af kontrolmæssige hensyn bør kunne stilles et generelt krav om indsendelse af gødningsplanlægningen.

Det foreslås i § 41, at virksomheder, der er omfattet af § 5, stk. 2, eller § 6, for hver planperiode skal foretage en gødningsplanlægning for det samlede landbrugsareal. Miljø- og fødevareministeren foreslås bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om planlægningen, herunder frister for planlægningens foretagelse, dens udformning, indhold, herunder krav om tilknytning af markkort, og indsendelse, samt om opgørelsen af det samlede landbrugsareal. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om revision af gødningsplanlægningen. Den foreslåede bestemmelse er en udvidelse i forhold til gødskningslovens § 21.

I gødningsplanlægningen skal virksomheden beregne kvælstofkvoten for planperioden. Landbrugsstyrelsen kontrollerer, om virksomhedens kvælstofkvote er korrekt beregnet, og i denne forbindelse kan det være nødvendigt at se oplysningerne i gødningsplanlægningen. Det foreslås derfor, at ministeren bemyndiges til at fastsætte krav om indsendelse af gødningsplanlægningen. Det vil med den foreslåede bemyndigelse være muligt at stille et generelt krav om indsendelse af planlægningen, hvis det anses for nødvendigt af hensyn til

foretagelse af en effektiv kontrol. Efter den foreslåede bemyndigelse i § 48 vil det være muligt at fastsætte regler om, at indsendelsen af gødningsplanlægningen skal foregå digitalt.

Gødningsplanlægningen skal efter forslaget vedrøre det samlede landbrugsareal. I den nuværende lov anvendes begrebet dyrkede og udtagne arealer.

Miljø- og fødevareministeren foreslås bemyndiget til at fastsætte regler om opgørelsen af det samlede landbrugsareal. Det er hensigten at afgrænse dette areal, så det omfatter arealer med et gødningsbehov samt udyrkede og udtagne arealer.

Ministeren foreslås endvidere som noget nyt bemyndiget til at fastsætte regler om, at gødningsplanlægningen skal tilknyttes et markkort. Ministeren foreslås desuden bemyndiget til at fastsætte regler om revision af gødningsplanlægningen.

3.2.2.2. Kontrol vedrørende gødningsregnskabet

3.2.2.2.1. Gældende ret

De virksomheder, som er registreret i Register for Gødningsregnskab efter gødskningslovens § 2, stk. 2 og 3, skal efter gødskningslovens § 21 for hver planperiode foretage en gødningsplanlægning for dyrkede og udtagne arealer og efter § 22, stk. 1, udarbejde og indberette et gødningsregnskab for planperioden. I henhold til lovens § 5 må registrerede virksomheders forbrug af kvælstof til gødningsformål som beregnet i gødningsregnskabet ikke overstige virksomhedens kvote for kvælstof som beregnet i gødningsplanlægningen.

I gødningsregnskabet redegøres for alle de til virksomheden tilførte eller på virksomheden producerede typer af kvælstofholdig gødning, al den kvælstofholdige gødning, virksomheden har udbragt eller afsat i planperioden, samt virksomhedens lagerstatus primo og ultimo angivet i kg kvælstof. Heraf kan udledes virksomhedens samlede forbrug af kvælstofholdig gødning i planperioden. Gødningsregnskabet danner således grundlag for myndighedernes kontrol med virksomhedernes overholdelse af gødskningslovens § 5, harmonireglerne fastsat i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 43 og betingelserne for anvendelse af kvægundtagelsen til harmonireglerne i medfør af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 43 og bilag 2.

De oplysninger, der skal fremgå af det indberettede gødningsregnskab, fremgår af gødskningslovens § 22, stk. 2-4. Efter gødskningslovens § 22, stk. 5, er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler om udformning og indhold af indberetningerne efter § 22, stk. 2, om gødningsregnskabets indhold og udformning, jf. § 22, stk. 1 og 4, og om opbevaring af bilag m.v. samt om opgørelsen af arealer med gødningsbehov. Efter gødskningslovens § 23, er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at udarbejde skemaer, der skal anvendes til bl.a. udarbejdelse af gødningsregnskabet. Endelig er miljø- og fødevareministeren bemyndiget i gødskningslovens § 26 a, stk. 1, til bl.a. at fastsætte regler om digital indberetning af oplysningerne i gødskningslovens § 22, stk. 2-4.

Bemyndigelserne er udnyttet til at fastsætte krav om digital indberetning af gødningsregnskabet via Miljø- og Fødevareministeriets selvbetjeningsportal www.landbrugsindberetning.dk. Gødningsregnskabet skal normalt indberettes den 31. marts i året efter udløbet af planperioden. Hvis den 31. marts er en lørdag, søndag eller helligdag, udskydes fristen normalt til den følgende hverdag. Gødningsregnskabet for planperioden 2018/2019 skal efter gødskningsbekendtgørelsens § 11, stk. 1, indberettes senest den 31. marts 2020.

Efter gødskningslovens § 22, stk. 2, skal virksomheden indberette oplysninger om virksomhedens husdyrbesætning, herunder antal dyr pr. husdyrtype, staldtype og besætningsnummer i den afsluttede planperiode, til ministeren. Besætningsnummeret er det unikke nummer inden for hver dyreart, der anvendes i Miljø- og Fødevareministeriets Centrale Husdyrbrugsregister (CHR) til identifikation af en besætning, jf. bekendtgørelse nr. 1408 af 29. november 2016 om registrering af besætninger i CHR og

bekendtgørelse nr. 598 af 31. maj 2017 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder. De samme oplysninger anvendes i forbindelse med opgørelsen af virksomhedens produktion af kvælstof i husdyrgødning efter gødskningslovens § 11, stk. 2, 1. pkt.

Gødningsregnskabet skal opgøres på grundlag af den gødningsplanlægning, som virksomhederne udarbejder i henhold til gødskningslovens § 21, og skal indeholde den opgørelse af virksomhedens samlede kvote for kvælstof, som opgjort efter gødskningslovens §§ 6-8, jf. gødskningslovens § 22, stk. 4, nr. 1. Opgørelsen af virksomhedens samlede kvote for kvælstof er omtalt ovenfor i afsnit 3.2.1.1, og gødningsplanlægningen er omtalt ovenfor i afsnit 3.2.2.1.1, hvortil der henvises.

Gødningsregnskabet skal endvidere angive virksomhedens forbrug af kvælstof, som opgjort efter gødskningslovens §§ 10-14. Ved opgørelsen af virksomhedens forbrug af kvælstof skal der bl.a. tages højde for, hvor stor en mængde gødning der har været på virksomheden i løbet af planperioden (gødningslagerets størrelse ved planperiodens begyndelse, modtaget gødning i løbet af planperioden og mængden af produceret husdyrgødning i løbet af planperioden). Herfra fratrækkes gødning, der er lagt på lager ved planperiodens slutning og gødning, som virksomheden har afsat i løbet af planperioden. Da afgrøderne ikke kan udnytte den fulde mængde af kvælstof i organisk gødning på en gang, skal der ved beregningen af forbruget af kvælstof også tages højde for den andel af den samlede mængde kvælstof i hver type husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, som afgrøderne maksimalt kan udnytte. Denne andel anvendes ved beregning af virksomhedens forbrug af kvælstof i husdyrgødning og anden organisk gødning til gødningsformål.

Gødskningslovens §§ 11-14 regulerer beregningen af virksomhedens forbrug af kvælstof i planperioden. Det fremgår eksplicit, hvilke elementer der skal indgå i beregningen af forbruget. For handelsgødning opgøres forbruget af kvælstof efter lovens § 14 på en virksomhed f.eks. således, at forbrug er lig med den indkøbte kvælstof i handelsgødning i planperioden, tillagt et evt. lager af kvælstof i handelsgødning ved planperiodens start og fratrækket et evt. ultimolager af kvælstof i handelsgødning ved planperiodens slutning.

Forbruget af kvælstof i husdyrgødning som opgjort efter gødskningslovens §§ 11 og 12, forarbejdet husdyrgødning opgjort efter gødskningslovens §§ 11 a og 12, i anden organisk gødning efter gødskningslovens § 13 og i handelsgødning som opgjort efter gødskningslovens § 14 skal indgå som forbrugt i virksomhedens gødningsregnskab. Virksomheden kan fratrække kvælstof i husdyrgødning, hvis husdyrgødningen er afsat til en registreret virksomhed, jf. § 2, til biogas- og fællesanlæg eller til forarbejdningsanlæg. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at kvælstof i husdyrgødning, der afsættes ud af landet, kan trækkes fra i virksomhedens samlede forbrug af kvælstof. Endvidere kan virksomheder, som har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, og som afsætter et gødningsprodukt herfra uden for virksomheden, trække kvælstoffet i det afsatte gødningsprodukt fra i virksomhedens samlede forbrug af kvælstof.

Forbruget af kvælstof udgøres med andre ord af en beregnet mængde. Der tages ikke højde for forbrugets reelle omfang, hvis det afviger fra den beregnede mængde. Det indebærer, at kvælstofholdig gødning, som en virksomhed ikke dokumenterbart har lagerført eller videresolgt, formodes forbrugt. Virksomheden kan dokumentere, f.eks. med et skatteregnskab, hvor gødningen fremgår som et aktiv, at gødningen reelt har været lagt på lager.

Når en mængde kvælstofholdig gødning formodes forbrugt, kan det medføre en overgødsning eller harmoniovertrædelse hos virksomheden. Sådanne overtrædelser er sanktioneret med en administrativ bøde eller en politianmeldelse, hvis den beregnede bødestørrelse overstiger ca. 75.000 kr. Derudover kan overtrædelse af gødskningslovens § 5 efter bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse medføre nedsættelse af virksomhedens landbrugsstøtte eller i værste fald udelukkelse fra at ansøge om landbrugsstøtte.

Husdyrbrugloven regulerer opgørelsen af jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor i planperioden og jordbrugsvirksomhedernes indgivelse af fosforregnskab. I lighed med, hvad der gælder for indberetning af kvælstofholdig gødning i gødningsregnskabet, skal jordbrugsvirksomheden i fosforregnskabet redegøre for alle de til virksomheden tilførte eller på virksomheden producerede typer af fosforholdig gødning, al den fosforholdige gødning, virksomheden har udbragt eller afsat i planperioden, samt virksomhedens lagerstatus primo og ultimo angivet i kg fosfor.

En jordbrugsvirksomhed er efter husdyrbruglovens § 3, stk. 1, nr. 5, en virksomhed, der er registreret i Register for Gødningsregnskab efter gødskningslovens § 2. Det indebærer, at pligten til at indberette et fosforregnskab omfatter de samme virksomheder, der efter gødskningsloven er forpligtet til at indberette et regnskab for kvælstof. Indberetningen af den fosforholdige gødning sker i det samme gødningsregnskab, som indberetningen af den kvælstofholdige gødning sker til.

Det fremgår af husdyrbruglovens § 5 p, stk. 1, at en jordbrugsvirksomhed hvert år skal udarbejde fosforregnskab for den afsluttede planperiode, og at fosforregnskabet skal indberettes til miljø- og fødevareministeren. Bestemmelsen svarer til gødskningslovens § 22, stk. 1, som er beskrevet ovenfor. Efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 51, stk. 1, skal fosforregnskabet indberettes til Landbrugsstyrelsen senest den 31. marts i året efter planperiodens afslutning.

I henhold til husdyrbruglovens § 5 p, stk. 2, skal jordbrugsvirksomheder, der har et slutlager af anden organisk gødning end husdyrgødning, indberette størrelsen af dette lager udtrykt i kilogram fosfor til ministeren. Indberetningen for den afsluttede planperiode skal ske i gødningsregnskabet. Herved kommer oplysningerne om lagerbeholdningen udtrykt i kg fosfor ind i gødningsregnskabet. Bestemmelsen svarer til gødskningslovens § 22, stk. 3, hvorefter virksomheder, der har et slutlager af anden organisk gødning end husdyrgødning, skal indberette størrelsen af dette lager. I medfør af gødskningsloven indberetter jordbrugsvirksomheder imidlertid alene størrelsen af deres lager udtrykt i kg kvælstof.

Efter husdyrbruglovens § 5 p, stk. 3, skal fosforregnskabet opgøres på grundlag af de indberetninger, der er nævnt i husdyrbruglovens § 5 p, stk. 2, og gødskningslovens § 22, stk. 2, og angive jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor, som opgjort på grundlag af reglerne i husdyrbruglovens §§ 5 g-5 k. Efter gødskningslovens § 22, stk. 2, som er omtalt ovenfor, skal oplysninger om virksomhedens husdyrbesætning, herunder antal dyr pr. husdyrtype, staldtype og besætningsnummer i den afsluttede planperiode, indberettes til ministeren. Oplysningerne efter gødskningslovens § 22, stk. 2, vil således også kunne anvendes i forbindelse med udarbejdelsen af fosforregnskabet.

Fosforregnskabet skal indeholde opgørelsen af jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor som opgjort efter reglerne i husdyrbruglovens §§ 5 g-5 k. Jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor beregnes som den producerede mængde af fosfor i husdyrgødning i planperioden, tillagt planperiodens primolager af fosforholdig gødning og fratrasket planperiodens ultimolager af fosforholdig gødning. Hertil tillægges modtaget og fratrækkes afsat fosforholdig gødning i planperioden. Det samlede forbrug af fosfor i gødningen svarer til den totale mængde af fosfor i gødningen, og det er dermed denne mængde, der skal indberettes i regnskabet.

Ligesom det er tilfældet for kvælstof, udgør forbruget af fosfor af en beregnet mængde. Hvis en virksomhed ikke dokumenterbart har lagerført eller videresolgt en mængde fosforholdig gødning, formodes denne mængde således forbrugt. Virksomheden kan dokumentere, f.eks. med et skatteregnskab, hvor gødningen fremgår som et aktiv, at gødningen reelt har været lagt på lager. Beregningen af det samlede forbrug af fosfor er nærmere beskrevet i afsnit 3.2.1.2.1.

Landbrugsstyrelsen kontrollerer overholdelsen af visse af husdyrbruglovens og husdyrgødningsbekendtgørelsens regler ud fra de oplysninger, som jordbrugsvirksomheden har indberettet i fosforregnskabet. Det gælder bl.a. jordbrugsvirksomhedens overholdelse af fosforlofterne.

For at lette administrationen er miljø- og fødevareministeren i § 5 p, stk. 4, – i lighed med hvad der gælder for gødningsregnskabet efter gødskningsloven – bemyndiget til at fastsætte regler om fosforregnskabets udformning til brug for tilsynsmyndighedens it-mæssige registrering af de indsendte oplysninger. Miljø- og fødevareministeren er endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om, hvilke oplysninger fosforregnskabet skal indeholde med henblik på at kunne foretage en kontrol af, om loven er overholdt. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om opbevaring af bilag til dokumentation af oplysningerne angivet i fosforregnskabet.

I husdyrbruglovens § 5 q, stk. 1, er det fastsat, at miljø- og fødevareministeren udarbejder skemaer, der skal anvendes til jordbrugsvirksomhedens udarbejdelse af fosforregnskabet. I henhold til stk. 2, kan miljø- og fødevareministeren godkende andre skemaer, herunder skemaer, der er baseret på it-systemer. Det er fastsat

i stk. 3, at jordbrugsvirksomhedens fosforregnskab skal indberettes på et skema, der er udarbejdet eller godkendt af miljø- og fødevareministeren. Jordbrugsvirksomheden skal opbevare fosforregnskabet i mindst 5 år.

Ministeren er i husdyrbruglovens § 69 bemyndiget til at fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af husdyrbrugloven eller regler fastsat i medfør af loven. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte krav om digital indberetning af fosforregnskabet, der skal indberettes i Miljø- og Fødevareministeriets selvbetjeningsportal www.landbrugsindberetning.dk.

Husdyrbruglovens omtalte bemyndigelser til miljø- og fødevareministeren er udmøntet i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Landbrugsstyrelsen kontrollerer gødningsregnskaberne. Kontrollen kan enten foregå ved administrativ eller fysisk kontrol på virksomhedens bedrift. Fysisk kontrol omfatter en bilagskontrol på virksomhederne af de bilag, der hører med til gødningsregnskaberne.

3.2.2.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Den foreslåede bestemmelse i § 42 fastsætter virksomhedernes pligt til at udarbejde et gødningsregnskab, samt hvilke oplysninger der skal indberettes i gødningsregnskabet. Bestemmelsen er en videreførelse af gødskningslovens § 22. Gødningsregnskabet efter gødskningsloven omfatter opgørelse af virksomhedens forbrug af kvælstof. Med forslaget udvides bestemmelsen til også at omfatte opgørelse af forbruget af fosfor, og bestemmelsen skal derfor afløse husdyrbruglovens § 5 p. Med forslaget udgår begrebet fosforregnskabet, som i dag anvendes i husdyrbrugloven, idet indberetningen af fosforregnskabet vil være omfattet af gødningsregnskabet.

Oplysningerne, der skal indberettes, omfatter bl.a. oplysninger om husdyrbesætning, størrelsen på et evt. lager af kvælstof og fosfor, virksomhedens samlede kvote for kvælstof, fosforloft og virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor. Med forslaget er bestemmelsen forenklet, således at der f.eks. ikke eksplicit nævnes indberetning af størrelsen på virksomhedens slutlager af anden organisk gødning, som i den gældende gødskningslov er nævnt i § 22, stk. 3. Det følger dog af den foreslåede bestemmelse i § 42, stk. 2, nr. 1, om angivelse af virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor til gødningsformål, at virksomhedens ultimolager af kvælstof og fosfor i de forskellige gødningstyper skal angives i gødningsregnskabet. Den foreslåede forenkling af bestemmelsen ændrer ikke på indberetningsforpligtelsen.

Virksomheden skal efter den foreslåede § 43 anvende særlige skemaer til udarbejdelse af gødningsregnskab, og gødningsregnskabet med tilhørende bilag skal opbevares i mindst 5 år. Efter lovforslagets kontrolbestemmelser skal virksomheden endvidere kunne fremvise regnskabet og bilagene på forespørgsel i forbindelse med en evt. kontrol. Det er hensigten, at indberetningen af gødningsregnskabet skal ske digitalt, og at regnskabet skal indberettes i foråret året efter udløbet af planperioden.

Ved at kræve årlig indberetning af et gødningsregnskab kan Landbrugsstyrelsen føre kontrol med, at virksomhederne ikke overskrider den samlede kvote for kvælstof for planperioden, og det kan kontrolleres, at virksomhederne overholder deres harmonikrav og fosforarealkrav, som er fastsat i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Det er virksomhedens ansvar, at alle oplysninger, herunder fortrykte oplysninger, i det indsendte gødningsregnskab er i overensstemmelse med de faktiske forhold på virksomheden.

Gødningsindberetningssystemet er opbygget som et tillidsbaseret selvangivelsessystem, hvorefter virksomheden hvert år udarbejder en opgørelse i gødningsregnskabet over, hvor meget kvælstof og fosfor den pågældende virksomhed har brugt. Landbrugsstyrelsen er ikke i besiddelse af oplysninger om virksomhedens forbrug af kvælstof- og fosforholdig gødning eller lager af kvælstof- og fosforholdig gødning, og det er derfor

virksomheden selv, der er ansvarlig for, at gødningsregnskabet er korrekt udfyldt, og at virksomheden kan dokumentere oplysningerne.

Indberetningssystemet vil ikke kunne fungere, hvis det er muligt for virksomheden bevidst eller ubevidst at opgive en mindre mængde gødning, end virksomheden reelt har haft til rådighed. Hvis virksomheden efterfølgende får mulighed for - udokumenteret - at forøge sit ultimolager af kvælstof- og fosforholdig gødning, vil dette naturligt indebære en nærliggende risiko for omgåelse af reglerne.

Det følger implicit af gødskningsloven, at hvis en mængde kvælstofholdig gødning, som i planperioden har været på virksomheden, ikke er indberettet i gødningsregnskabet som enten lagt på lager ved planperiodens slutning eller indberettet som videresolgt, formodes det, at gødningen er udbragt på virksomhedens arealer. Dette følger særligt af bestemmelserne i gødskningslovens § 11, stk. 1, § 11 a, stk. 1, § 13, stk. 1, og § 14, stk. 1, i sammenhæng med reglerne om, hvilke oplysninger der skal indberettes i gødningsregnskabet, jf. § 22, og hvilke oplysninger om salg af gødning, der skal indberettes i det gødningsleverandørregister, som er oprettet i medfør af bemyndigelsen i § 24. Gødning, som indgår i virksomhedens primolager som opgjort efter gødskningslovens § 11, stk. 3, § 11 a, stk. 2, § 13, stk. 2, og 14, stk. 3, og husdyrgødning, som er produceret på virksomheden i planperioden, jf. § 11, stk. 2 og 5, formodes således efter § 11, stk. 1, § 11 a, stk. 1, § 13, stk. 1, og § 14, stk. 1, at indgå i den totale mængde af kvælstof, der er udbragt på virksomhedens arealer, medmindre gødningen er indberettet som afsat efter § 15, stk. 1, § 16, stk. 1, eller efter regler udstedt i medfør af § 22, stk. 5, eller § 24, eller gødningen er lagerført ved planperiodens slutning efter regler udstedt i medfør af § 11, stk. 3, § 11 a, stk. 2, § 13, stk. 2, eller § 14, stk. 3.

Gødningsindberetningssystemet kan derfor anses for at være et lukket system, hvor det ikke er muligt at modtage eller producere gødning, der ikke redegøres for. Hvis der alligevel ikke redegøres for gødningen, formodes denne for udbragt på virksomhedens arealer, med den virkning at gødningen indgår i beregningen af virksomhedens forbrug af kvælstof- og fosforholdig gødning i planperioden. Hvis virksomheden dermed har forbrugt mere gødning end virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden, vil virksomheden have overtrådt lovforslagets § 12 og risikerer dermed at få en bøde for overgødskning og en nedsættelse af landbrugsstøtten som følge af overtrædelse af reglerne om krydsoverensstemmelse.

3.2.2.3. Kontrol vedrørende gødningsleverandører

3.2.2.3.1. Gældende ret

Miljø- og fødevarerministeren er i gødskningslovens § 24, 1. pkt., bemyndiget til at fastsætte regler om, at virksomheder, der sælger eller afgiver kvælstofholdig gødning, skal indberette oplysninger til Miljø- og Fødevarerministeriet. I husdyrbruglovens § 5 r, stk. 1, 1. pkt., er der en enslydende bemyndigelse for så vidt angår indberetning af fosforholdig gødning. Indberetningerne efter gødskningsloven og husdyrbrugloven omfatter oplysninger om, hvortil der er afsat gødning, herunder den afsatte gødningstype og -mængde og kvælstof- og fosforindholdet i den afsatte gødning. Efter gødskningslovens § 24, 2. pkt., skal indberetningen omfatte al gødning, der er solgt eller afsat henholdsvis med og uden afgift, jf. lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m.

Virksomhedsbegrebet i gødskningslovens § 24 og husdyrbruglovens § 5 r skal forstås bredt. Begrebet omfatter således både offentlige myndigheder, biogas-, forarbejdnings-, forbrændingsanlæg og brændingsanlæg og virksomheder, uanset om de er registreret efter gødskningslovens § 2. Det kan f.eks. dreje sig om leverandører af handelsgødning og kommuner, der leverer slam til jordbrugsformål.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 24, 1. pkt., er bl.a. udnyttet til at fastsætte bestemmelser i gødskningsbekendtgørelsens § 31, stk. 1 og 2, om, at virksomheder, der sælger, afgiver eller afsætter kvælstofholdig handelsgødning, senest den 2. september 2019 digitalt skal indberette til Landbrugsstyrelsen, hvem der er afsat handelsgødning til i planperioden 2018/2019. Bemyndigelsen er endvidere anvendt til at fastsætte bestemmelser i gødskningsbekendtgørelsens § 32, stk. 1, om, at offentlige myndigheder, der afsætter anden organisk gødning end husdyrgødning, biogasanlæg, der ikke er registreret efter

gødskningslovens § 2, og som afsætter afgasset biomasse, forbrændingsanlæg og brændingsanlæg, der ikke er registreret efter gødskningslovens § 2, og som afsætter husdyrgødning, forarbejdningsanlæg, der ikke er registreret efter gødskningslovens § 2, og som afsætter forarbejdet husdyrgødning, samt andre virksomheder, der ikke er registreret efter gødskningslovens § 2, og som afsætter forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning end husdyrgødning, senest den 2. september 2019 digitalt skal indberette til Landbrugsstyrelsen, hvem de har afsat gødning til i planperioden 2018/2019, uanset om leverancen sker igennem tredjemand. Gødningen anses for afsat inden for planperioden, hvis den er faktureret inden for perioden, også selvom den fysiske levering sker på et andet tidspunkt.

I medfør af bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 5 r, stk. 1, 1. pkt., er der fastsat bestemmelser i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 67 vedrørende leverandører af fosforholdig handelsgødning svarende til gødskningsbekendtgørelsens § 31, stk. 1 og 2. Bemyndigelsen er desuden udnyttet til for så vist angår fosfor at fastsætte regler i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 68, stk. 1, der svarer til gødskningsbekendtgørelsens regler i § 32, stk. 1, vedrørende leverandører af organisk gødning, der ikke er registreret efter gødskningslovens § 2.

Miljø- og fødevareministeren har endvidere i § 24, 3. pkt., bemyndigelse til at fastsætte regler om, at biogas- og fællesanlæg, forarbejdningsanlæg samt forbrændingsanlæg og brændingsanlæg skal indberette, hvorfra de modtager gødning, herunder gødningstypen og -mængden, samt kvælstofindholdet i den modtagne gødning. Denne bemyndigelse er bl.a. udnyttet til at fastsætte en bestemmelse i gødskningsbekendtgørelsens § 32, stk. 4, om, at biogas- og forarbejdningsanlæg, der ikke er registreret efter gødskningslovens § 2, og som modtager husdyrgødning eller anden organisk gødning end husdyrgødning, og forbrændingsanlæg og brændingsanlæg, der ikke er registreret efter gødskningslovens § 2, og som modtager husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning, senest den 2. september 2019 digitalt skal indberette til Landbrugsstyrelsen, hvem de har modtaget gødning fra i planperioden 2018/2019. For så vidt angår fosfor har ministeren i husdyrbruglovens § 5 r, stk. 1, 2. pkt., en bemyndigelse svarende til gødskningslovens § 24, 3. pkt., der er udnyttet til at fastsætte regler i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 68, stk. 4, der svarer til reglerne i gødskningsbekendtgørelsens § 32, stk. 4.

Indberetningen af oplysninger efter gødskningsloven og husdyrbrugloven sker i Leverandørregister for gødningsleverancer, som kan tilgås via Landbrugsstyrelsens hjemmeside. Leverandøren af gødningen skal ansøge om tilmelding til registeret via Miljø- og Fødevareministeriets Tast Selv-service.

Landbrugsstyrelsen anvender de indberettede oplysninger til at kontrollere, om virksomhederne har medtaget gødningen i deres gødningsregnskab, og til at fortrykke oplysninger i virksomhedernes gødningsregnskab, så det er lettere for virksomhederne at indberette deres regnskab.

Ved opgørelsen af kvælstofindholdet i forarbejdet husdyrgødning, anden organisk gødning end husdyrgødning og handelsgødning skal virksomheden anvende leverandørens angivelse af den totale mængde af kvælstof i den leverede gødning, jf. gødskningslovens § 11 a, stk. 1, § 13, stk. 1, og § 14, stk. 1. Gødningsleverandøren skal derfor oplyse modtageren af gødningen om kvælstofindholdet i den leverede gødning. Læs mere om opgørelsen af den totale mængde af kvælstof i de enkelte gødningstyper i afsnit 3.2.1.2.1.

Ved opgørelsen af fosforindholdet i forarbejdet husdyrgødning, anden organisk gødning end husdyrgødning og handelsgødning skal virksomheden anvende leverandørens angivelse af den totale mængde af fosfor i den leverede gødning, jf. husdyrbruglovens § 5 i, stk. 1, § 5 j, stk. 1, og § 5 k, stk. 1.

Ved levering af gødning til virksomheder eller privatpersoner skal der betales kvælstofafgift af den leverede gødning efter reglerne i kvælstofafgiftsloven, medmindre modtageren af gødningen er registreret efter gødskningslovens § 2, eller at leverandøren og modtageren af gødningen er registreret som gødningsleverandører hos SKAT. Afgiften omfatter både visse uorganiske, mineralske og organiske gødninger. Formålet med kvælstofafgiften er at regulere kvælstofforbruget udenfor de registrerede virksomheder.

Det følger endvidere af bekendtgørelse nr. 862 af 27. august 2008 om gødning og jordforbedringsmidler m.v., som er fastsat i medfør af lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 16 af 4. januar 2017 (gødningsloven), at gødning, der påtænkes solgt i Danmark, skal anmeldes til Landbrugsstyrelsen. Endeligt følger det af bekendtgørelse nr. 863 af 27. august 2008 om begrænsning af salg af gødning der indeholder ammoniumnitrat, som også er fastsat i medfør af gødningsloven, at der er visse begrænsninger i, hvilke virksomheder der kan modtage handelsgødning, der indeholder mere end 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat.

3.2.2.3.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er afgørende for det danske kvælstof- og fosforregnskab, at data fra Leverandørregister for gødningsleverancer stemmer overens med de leverede mængder af kvælstof og fosfor, der bringes ud på landbrugsjorden. Leverandørregisteret skaber sammen med gødningsregnskaberne et overordnet regnskab over anvendelsen og transaktionerne af gødning i Danmark. Data fra Leverandørregister for gødningsleverancer leveres videre til virksomhedernes gødningsregnskaber, og er dermed med til at skabe et overblik over den enkelte virksomheds forbrug af kvælstof og fosfor. Register for gødningsleverancer udgør derfor et vigtigt instrument for Landbrugsstyrelsens kontrol med virksomhedernes gødningsforbrug.

Biogasanlæg er væsentlige leverandører af afgasset biomasse produceret fra husdyrgødning og anden organisk gødning. Der er i de seneste år løbende kommet flere biogasanlæg, og der afsættes i stigende grad husdyrgødning til disse anlæg. Alene fra planperioden 2012/2013 til 2016/2017 er antallet af biogasanlæg tilmeldt Leverandørregister for gødningsleverancer steget fra 37 til 58. I 2012 blev der leveret 1,6 mio. ton husdyrgødning til biogasanlæg. I 2016 blev der leveret 4,2 mio. ton til biogasanlæg. Miljø- og Fødevareministeriet skønner, at dette tal vil stige til ca. 7 mio. tons husdyrgødning svarende til ca. 20 pct. af den producerede mængde i 2020.

Landbrugsstyrelsen har i forbindelse med en gennemgang af data indtastet i Register for Gødningsleverancer konstateret uforholdsmæssige store afvigelser mellem modtagne og afsatte mængder af kvælstof forgasset i biogasanlæg. For at sikre pålidelige data i Leverandørregister for gødningsleverancer er det Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at den gældende bemyndigelse til at stille krav om indberetning fra gødningsleverandørerne bør udvides, således at der kan stilles specifikke krav til prøveudtagning og foretages kontrol i forhold til udtagne prøver. Formålet er at sikre at prøver udtages, så de er så repræsentative som muligt og foretages på den samme måde hver gang for at kunne dokumentere kvælstof- og fosforindhold i gødningen. Formålet med at indberette analyseresultater er samtidig at give myndighederne indblik i, om der er væsentlige afvigelser fra de konkrete analyser i forhold til de normer for opgørelse af produktionen af husdyrgødning, der anvendes i gødningsregnskabet. Yderligere er det med henblik på at kontrollere, om der er store svind af kvælstof og fosfor i f.eks. biogasanlæggene.

Det foreslås i § 36, at miljø- og fødevareministeren fører et register over virksomheder, herunder anlæg, og offentlige myndigheder, der sælger, afgiver eller modtager gødning. I medfør af den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 24 er der oprettet et Leverandørregister for gødningsleverancer. Det er hensigten, at dette register videreføres.

Bestemmelsen afløser gødskningslovens § 24. Som noget nyt omhandler bemyndigelsen i § 36 både kvælstof- og fosforholdig gødning og afløser således bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 5 r. Som følge af indarbejdelsen af husdyrbruglovens § 5 r i bestemmelsen indeholder bemyndigelsen også en hjemmel til at fastsætte regler om det fosforloft, der efter husdyrbrugloven er tilknyttet gødningen. Da bioaske fremover skal omfattes af loven, vil det eksisterende leverandørregister blive udvidet til at omfatte leverandører af bioaske.

Ministeren foreslås bemyndiget til at fastsætte regler om gødningsleverandørers indberetning i Leverandørregisteret i forbindelse med leverandørernes afsætning eller modtagelse af gødning. Den foreslåede bestemmelse omfatter bl.a. bemyndigelse til at stille krav om indberetning af, hvortil der er afsat gødning og om den totale mængde af kvælstof og fosfor i den afsatte gødning.

Det foreslås, at bemyndigelsen udvides i forhold til den gældende regel i gødskningsloven, således at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om prøveudtagning, analysemetoder, opbevaring af prøver og analyseresultater og indberetning af analyseresultater, således at Landbrugsstyrelsen kan foretage en kvalitetssikret kontrol af dataenes validitet.

Lovforslagets § 3 indeholder en bestemmelse om anvendelsesområdet for bestemmelserne om gødningsleverandører, og det følger derfor af § 3, hvilke virksomheder m.v. der kan underlægges en forpligtelse til at indberette i Leverandørregisteret.

3.2.3. Håndhævelse

3.2.3.1. Bødestraf

3.2.3.1.1. Gældende ret

I gødskningslovens § 29, stk. 1, er det fastsat, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes overtrædelser af lovens § 5, § 21, stk. 1, § 22, stk. 1-4, § 23, stk. 1 og 3, og § 24 med bøde. Tilsvarende gælder for den, der undlader at anmelde virksomheden til registrering efter lovens § 2, stk. 2, eller undlader at afgive oplysninger eller at stille bistand til rådighed efter § 24 b, § 27 og § 28. Efter lovens § 29, stk. 3, kan der i regler, der fastsættes i medfør af lovens bemyndigelser, fastsættes straf i form af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

Efter § 29, stk. 1, nr. 1, straffes bl.a. overtrædelse af lovens § 5 (overgødsning) med bøde. Af gødskningslovens § 29, stk. 2, fremgår det, at ved overtrædelser af gødskningslovens § 5 udmåles en skærpet bøde med udgangspunkt i overtrædelsens omfang målt i kg kvælstof og i kg kvælstof pr. hektar.

Hensigten med bestemmelsen var at opnå en forhøjelse i forhold til det bødeniveau, der var gældende før gødskningslovens ikrafttrædelse, jf. lov nr. 472 af 1. juli 1998. Af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 1997-98/2, tillæg A, side 1538, spalte 1, fremgår det, at skærpelsen skulle markere overtrædelsernes strafværdighed og tydeliggøre den almindelige retsbevidsthed i befolkningen vedrørende overtrædelse af regler, som skal sikre vandmiljøet. Selve bødeberegningen indebærer, at bøden bliver proportional i forhold til overgødsningen udtrykt i kg kvælstof. Ved større overskridelser af kvælstofkvoten øges forureningen, og der er derfor behov for en skærpelse af bødeniveauet.

Som det fremgår af afsnit 3.1.1.1, er lovens formål at begrænse udvaskningen af kvælstof. Stigende kvælstoftilførsel til markagrøderne medfører en øget kvælstofudvaskning fra jordbunden. Dette skyldes, at planterne ikke er i stand til at opsamle hele den tilførte kvælstofmængde.

Kvælstofudvaskningen er en eksponentiel funktion af kvælstoftilførslen. Så længe planterne er i stand til at øge plantevæksten og proteinudbyttet ved øget kvælstoftilførsel, er kvælstofudvaskningen moderat. Der er imidlertid en øvre grænse for planteproduktionens størrelse. Ved tilførsel af kvælstofmængder, der ligger ud over, hvad planterne kan optage, øges den procentvis del af det mertilførte kvælstof, som udvaskes. Dette betyder, at merudvaskningen vil være større ved at overgødske med en vis mængde kvælstof på et lille areal end ved overgødsning med samme kvælstofmængde på et større areal. Det fremgår derfor af bemærkningerne vedrørende bødeberegningen, jf. Folketingstidende 1997-98/2, tillæg A, side 1539, spalte 1, at det indikative bødeniveau bør være 10 kr. pr. kg kvælstof ved en overgødsning på op til 30 kg kvælstof pr. hektar, og ved en overgødsning på over 30 kg kvælstof pr. hektar skærpes bøden, således at niveauet for den del, der overstiger 30 kg kvælstof pr. hektar, regnes med 20 kr. pr. kilo.

Beregningsmetoden er efterfølgende blevet fulgt af domstolene, jf. eksempelvis Vestre Landsrets dom af 18. oktober 2006, der er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2007, side 582. I sagen blev virksomheden idømt en

bøde på 20.000 kr. efter gødskningslovens § 29, stk. 1 og 2, for overtrædelse af gødskningslovens § 5, for overgødskning i planperioden 2002-03 med ca. 82 kg kvælstof pr. ha på 15,1 hektar.

Bødeniveauet er dog vejledende for domstolene og kan fraviges, hvis der foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Hvis en overtrædelse ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, kan miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, efter gødskningslovens § 30, tilkendegive den pågældende, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, hvis den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer at ville betale den bøde, som er fastsat i tilkendegivelsen.

Muligheden for at anvende administrative bødeforelæg er betinget af, at der foreligger fast domstolspraksis for bødestørrelsen, og kan alene ske efter forudgående forhandling med justitsministeren. På nuværende tidspunkt er det kun overtrædelser af gødskningslovens § 5, der opfylder de pågældende betingelser.

Adgangen til at gøre brug af muligheden for at afslutte en konkret overtrædelsessag ved et administrativt bødeforelæg kræver, at den pågældende sag er klar såvel med hensyn til overtrædelsens indhold som med hensyn til de retsregler, der er overtrådt. Et administrativt bødeforelæg er alene et tilbud. Det betyder, at hvis den pågældende ikke anser sig selv for skyldig i overtrædelsen, eller ikke er indforstået med, at sagen afgøres af Landbrugsstyrelsen, vil afgørelsen af sagen følge den almindelige proces for strafferetlig forfølgning af lovovertrædelser.

Det administrative bødeforelæg skal efter gødskningslovens § 30, stk. 2, opfylde kravene i retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3 og stk. 2, til indholdet af et anklageskrift, hvilket betyder, at det skal indeholde tiltaltes navn og adresse samt så vidt muligt personnummer eller lignende og oplysninger om det forhold, der rejses tiltale for, hvilket omfatter

- den regel, der er overtrådt, og overtrædelsens kendetegn, som de fremgår af reglen,
- forbrydelsens navn, hvis loven indeholder angivelse heraf,
- straffehjemlen,
- en kort beskrivelse af overtrædelsen, med sådan angivelse af tid, sted, genstand, udførelsesmåde og andre nærmere omstændigheder, som er nødvendig for en tilstrækkelig og tydelig beskrivelse, og
- eventuelle strafforhøjelses- eller strafnedsættelsesgrunde.

Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelsen inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning, jf. gødskningslovens § 30, stk. 3. Efter §§ 10 og 11 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, jf. lovbekendtgørelse nr. 29 af 12. januar 2015 med senere ændringer, kan vedtagne bøder inddrives ved udpantning og lønindeholdelse.

Overtrædelser af gødskningslovens § 22 om udarbejdelse og indberetning af gødningsregnskab eller overtrædelse af regler fastsat i medfør af gødskningslovens § 24 om indberetning af gødningsleverancer, afsluttes ikke ved anvendelse af administrative bødeforelæg. De pågældende indberetninger er en afgørende forudsætning for myndighedernes kontrol af overholdelsen af gødskningslovens § 5, og der nedlægges således normalt påstand om pålæggelse af tvangsbøder for at gennemtvinge opfyldelse af indberetningspligten. Gødskningsloven indeholder ikke adgang til administrativt at pålægge tvangsbøder, men tvangsbøder kan pålægges ved dom efter retsplejelovens § 997, stk. 3.

Overtrædelser af husdyrbrugloven og regler fastsat i medfør af husdyrbrugloven straffes ligeledes med bøde, jf. lovens § 91, stk. 1, og § 92. En virksomhed kan f.eks. efter husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 6, blive straffet med bøde for at undlade at udarbejde, indgive eller opbevare fosforregnskab efter § 5 p, stk. 1-3, og § 5 q, stk. 3.

Efter praksis er bødeniveauet for overtrædelse af gødskningslovens § 22, stk. 1-4, om udarbejdelse og indberetning af gødningsregnskab, og § 23, stk. 1 og 3, om gødningsplanlægning og gødningsregnskab, en

takstmæssig bøde på 2.000 kr. Dette bødeniveau bør også anvendes ved overtrædelser af husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 6, jf. § 5, stk. 1-3, og § 5 q, stk. 3, jf. bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2016-17/1, A, L 114, som fremsat, side 83, sp. 2 og s. 168, sp. 1.

Ifølge husdyrbruglovens § 91, stk. 2, kan straffen stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelserne er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og der samtidig ved overtrædelserne enten er 1) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter, landskaber eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, jord og undergrund, eller 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser, jf. husdyrbruglovens § 91, stk. 2.

Opdelingen i husdyrbruglovens § 91, stk. 1 og 2, indebærer, at der udløses bødestraf efter husdyrbruglovens § 91, stk. 1, i de tilfælde, hvor betingelserne i lovens § 91, stk. 2, ikke er til stede.

Det er domstolene, der afgør, hvilken bøde der skal gives for den konkrete overtrædelse af husdyrbrugloven. Udmålingskriterierne ved fastsættelse af sanktioner for overtrædelse af loven følger normalt af straffelovens kapitel 10. Der er ikke i husdyrbrugloven adgang til at afgøre sager med administrative bødeforelæg.

Er der ved en overtrædelse af loven opnået en økonomisk fordel, enten i form af et udbytte eller en besparelse, konfiskeres denne økonomiske fordel, jf. husdyrbruglovens § 93, stk. 2. Dette gælder, uanset om der alene er tale om en formel overtrædelse, der ikke har medført skade på miljøet eller fare herfor.

3.2.3.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås i § 53, at overtrædelse af visse af lovens bestemmelser kan straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Den foreslåede bestemmelse erstatter straffebestemmelsen i gødskningslovens § 29.

Det foreslås, at gødskningslovens § 29, stk. 2, om en skærpet bøde for overtrædelse af gødskningslovens § 5 (overgødsning) videreføres. Ligeledes foreslås bemyndigelsen til at fastsætte straf af bøde for overtrædelse af regler, der fastsættes i medfør af loven, og hjemlen til at straffe juridiske personer, videreført.

Med den foreslåede overførsel af regler fra husdyrbrugloven til gødskningsloven vil overtrædelse af de overførte regler efter forslaget blive straffet efter gødskningsloven.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at bødeniveauet for overtrædelse af loven bør forhøjes. Det er ministeriets vurdering, at bødestørrelserne bør være på et niveau, der overstiger den økonomiske vinding, virksomheden kan få ved at overtræde reglerne. Der fremgår også vejledende bødestørrelser for overgødsning i den oprindelige gødskningslov fra 1998. De vejledende bødesatser for overgødsning har ikke været justeret siden da. Miljø- og Fødevareministeriet finder derudover, at der bør være mere ensartede bødestørrelser på de områder, hvor det giver mening, f.eks. i forhold til manglende indberetning eller manglende registrering. Ministeriet finder på denne baggrund, at bødeniveauet for overtrædelse af en række af lovforslagets bestemmelser bør skærpes i forhold til det nuværende bødeniveau. De foreslåede bødestørrelser fremgår af de specielle bemærkninger til § 53.

Det angivne bødeniveau er vejledende og et udtryk for, hvordan bødeniveauet efter ministeriets opfattelse bør være på nuværende tidspunkt. Bødeniveauet vil kunne ændres i takt med prisudviklingen i samfundet og udvikling i retspraksis på gødningsanvendelsesområdet og øvrig retspraksis.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der

i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det er endvidere Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at mindre overtrædelser af bestemmelserne, herunder særligt i førstegangstilfælde, ligesom efter gældende praksis, efter en konkret vurdering bør kunne afgøres administrativt af Landbrugsstyrelsen ved en henstilling eller en påtale, således at lovovertrædelserne i sådanne konkrete tilfælde ikke medfører et administrativt bødeforelæg eller en politianmeldelse.

Ved en gennemgang af en række overgødskningssager i 2016 viste det sig, at der forekommer en del mindre overtrædelser. Små overtrædelser har ringe miljømæssig betydning og trækker på de begrænsede ressourcer hos Landbrugsstyrelsen, politiet/anklagemyndigheden og domstolene. Disse ressourcer kunne mere hensigtsmæssigt anvendes på større overtrædelsessager, der har større og væsentlige miljømæssige konsekvenser.

Det foreslås i § 54, at der skal være mulighed for at afgøre en sag udenretligt ved vedtagelse af et bødeforelæg. En tilsvarende bestemmelse fremgår af gødskningslovens § 30. Med forslaget til § 54 er bestemmelsen ændret til en bemyndigelse. Det foreslås, at retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg efter gødskningsloven. Det foreslås endvidere, at videre forfølgning bortfalder, hvis bøden vedtages.

Det er forudsat, at en udvidelse af det nuværende anvendelsesområde for ordningen med administrative bødeforelæg skal ske efter forhandling med justitsministeren.

Som følge af overførslen af regler om fosforregnskab til gødskningsloven vil det efter de foreslåede regler være muligt at fastsætte regler om afgørelse af sager om overtrædelse af reglerne om fosforregnskabet ved et administrativt bødeforelæg, hvis sådanne overtrædelser i øvrigt opfylder betingelserne for, at administrative bødeforelæg kan anvendes. En tilsvarende mulighed findes i dag ikke i husdyrbrugloven.

Ved bødeforelæg fremskyndes sagsbehandlingen og sanktioneringen. Samtidigt vil bødeforelæg af ofte blive opfattet som en mere enkel og mindre belastende afgørelsesform end en indenretlig afgørelse, som involverer såvel politi som retsvæsenet.

3.2.3.2. Offentliggørelse af gødningsregnskaber

3.2.3.2.1. Gældende ret

Miljø- og fødevareministeren kan efter gødskningslovens § 28 a fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelse dels af indberettede oplysninger, dels af resultater på grundlag af kontrol samt vedtagne administrative bødeforelæg på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til loven eller regler udstedt i medfør af loven. Ministeren kan ligeledes fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelse, herunder at offentliggørelse kan ske elektronisk. Ministeren kan bestemme, at visse indberettede oplysninger, kontrolresultater eller sanktioner ikke skal offentliggøres. Ministeren kan endvidere bestemme, at offentliggørelse skal ske på internettet på grundlag af et af ministeren oprettet it-system vedrørende indberettede oplysninger, kontrolresultater og sanktioner. Ministeren kan på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra it-systemet til en ubestemt kreds af modtagere. Enhver har adgang til fra it-systemet at få meddelt oplysninger, som har været offentliggjort. Adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Bemyndigelsen er udmøntet ved gødskningsbekendtgørelsens § 35, hvori anføres, at Landbrugsstyrelsen offentliggør med navns nævnelse oplysninger indberettet i gødningsregnskaberne, resultater på grundlag af kontrol, herunder påtaler, samt vedtagne administrative bødeforelæg. Det er hensigten, at offentliggørelsen sker for hver planperiode, når styrelsen har afsluttet sagsbehandlingen af de indsendte oplysninger for hele planperioden. Bemyndigelsen har til og med 2011 været udnyttet til at offentliggøre gødningsregnskaber på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

Gødningsregnskaber, der har været udtrukket til kontrol, påføres i forbindelse med offentliggørelsen koder for henholdsvis ingen bemærkninger, påtale eller vedtaget administrativt bødeforelæg. Aftaler om overførsel af husdyrgødning til andre virksomheder offentliggøres ikke. Oplysninger og gødningsregnskaber, der vedrører sager, der er videregivet til politiet med anmodning om tiltalerejsning, og sager hvor der er faldet dom, bliver ligeledes ikke offentliggjort. Virksomhederne bliver i forbindelse med administrativt bødeforelæg oplyst om, at oplysningerne i gødningsregnskabet sammen med en kode for det administrative bødeforelæg bliver offentliggjort på internettet ved vedtagelse af bøden. Oplysningerne er tilgængelige på internettet i 5 år, efter gødningsregnskabet er indberettet. Oplysninger, der inden for denne 5-års frist viser sig urigtige eller vildledende, bliver i overensstemmelse med persondatalovens almindelige behandlingsregler slettet eller berigtiget.

Efter husdyrbruglovens § 69, stk. 1, kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af loven eller regler fastsat i medfør heraf. Ministeren kan efter bestemmelsens stk. 2 fastsætte nærmere regler om digital kommunikation omfattet af stk. 1, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur og lignende. Bestemmelsen suppleres af husdyrbruglovens § 69 a, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse, herunder udelukkende digitalt, af oplysninger omfattet af § 69, stk. 1. Det er ved ændringen af husdyrbrugloven i 2017 forudsat, at reglerne om offentliggørelse af sådanne oplysninger vil svare fuldt ud til de gældende regler, der anvendes inden for gødskningslovens område, jf. bemærkningerne til nr. 67 (§ 69 a) i Folketingstidende 2016-17, A, L 114 som fremsat. Beskrivelsen ovenfor af retstilstanden på gødskningslovens område vedrørende offentliggørelse af bl.a. gødningsregnskaber er således også dækkende for retstilstanden på husdyrbruglovens område.

Bestemmelser om offentliggørelse af kontrolresultater og sanktioner findes ligeledes i anden lovgivning inden for Miljø- og Fødevareministeriets område. Der kan således henvises til § 1 a i lov om frø, kartofler og planter, jf. lovbekendtgørelse nr. 12 af 4. januar 2017, § 17 i økologiloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 21 af 4. januar 2017, § 1 i lov om foderstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1000 2. juli 2018, og § 4 a i lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 231 af 22. marts 2018. Hensynene bag disse loves offentliggørelsesbestemmelser er forbrugerrettede.

3.2.3.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås i § 52, at gødskningslovens § 28 a videreføres. Miljø- og fødevareministeren foreslås således bemyndiget til at fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelse af visse oplysninger, som indberettes til Landbrugsstyrelsen. Det er hensigten, at offentliggørelsen af oplysningerne vil ske på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

Baggrunden for den foreslåede offentliggørelsesordning er i lighed med formålet bag gødskningslovens § 28 a, at sikre en åbenhed og gennemsigtighed om forhold af betydning for miljøet, ved at offentligheden sikres adgang til oplysninger vedrørende gødningsanvendelsen.

Både Danmark og EU har ratificeret FN/ECE-konventionen om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet (Århus-konventionen). Denne konvention indeholder regler om borgernes rettigheder på miljøområdet, bl.a. om borgernes adgang til miljøoplysninger og om myndighedernes indsamling og formidling af miljøoplysninger. En åbenhed om forhold af betydning for miljøet er en af de bærende tanker bag Århus-konventionen.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at den foreslåede offentliggørelsesordning vil kunne medvirke til at skabe en nem adgang til miljøoplysninger for offentligheden og dermed den tilgængelige viden om gødskning med organisk gødning og kunstgødning inden for en enkelt kommune eller i forhold til et bestemt naturområde samt kendskab til de virksomheder, der måtte have foretaget overgødsning. Det er ligeledes Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at den foreslåede offentliggørelsesordning vil være i tråd med tankerne bag Århus-konventionen.

3.2.3.3. *Særligt om krydsoverensstemmelse*

Formålet med gødskningslovens regler om gødningsanvendelse er at sikre en ligevægt mellem kvælstoftilførslen til afgrøderne og afgrødernes kvælstofbehov. For at kunne kontrollere virksomhedernes overholdelse af reglerne er der endvidere fastsat bestemmelser om gødningsregnskab og gødningsplanlægning. Disse regler bidrager til Danmarks opfyldelse af forpligtelserne i nitratdirektivet (Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget). Bestemmelserne indgår i det danske nitrathandlingsprogram, som skal udarbejdes i overensstemmelse med nitratdirektivets artikel 4 og 5.

Bestemmelser i EU-medlemsstaternes lovgivning, der implementerer artikel 4 og 5 i nitratdirektivet, er belagt med krydsoverensstemmelse, jf. artikel 93, stk. 1, jf. bilag II, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013. Det betyder, at landbrugere kan få nedsat deres landbrugsstøtte eller udelukkes fra at modtage støtte fremadrettet, hvis de ikke overholder de regler, der implementerer nitratdirektivets artikel 4 og 5, jf. artikel 91, stk. 1, og artikel 99, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013.

Disse regler er videreført i artikel 11, i Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 (COM(2018) 392 final) om den fremtidige landbrugspolitik fra 2021.

Som det fremgår af betragtning 57 i forordning nr. 1306/2013, så vil en administrativ sanktion i form af nedsættelse af landbrugsstøtte som følge af manglende overholdelse af krydsoverensstemmelsesbelagte krav ikke påvirke andre sanktioner, der er fastlagt i Unionens lovgivning eller national lovgivning, som f.eks. straf i form af bøde for overtrædelse af gødskningslovens § 5, jf. § 29, stk. 1, nr. 1.

I Højesterets dom af 30. januar 2009, der er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2009, side 1036, blev der taget stilling til spørgsmålet, om der kunne ske domfældelse for manglende overholdelse af bestemmelser, der havde medført nedsættelse af landbrugsstøtte, eller om dette ville være i strid med den strafferetlige grundsætning om, at ingen kan straffes to gange for det samme forhold ("ne bis in idem"). Højesteret udtalte, at det fulgte af regler om støtte til landbrug, at landbrugsstøtten til tiltalte var ydet på en række nærmere angivne betingelser. Pligten til at tilbagebetale en del af støtten var en civilretlig følge af, at tiltalte ved sin overtrædelse af de bestemmelser tiltalen vedrørte, ikke havde overholdt betingelserne for at modtage fuld landbrugsstøtte. Uanset at størrelsen af det beløb, hvormed landbrugsstøtte var blevet nedsat, var fastsat ud fra en vurdering af overtrædelsens alvor, omfang og varighed, kunne nedsættelsen af støtte derfor ikke anses som eller sidestilles med en strafferetlig sanktion med den konsekvens, at ne bis in idem-princippet var tilsidesat.

Gennemførelsen af reglerne om krydsoverensstemmelse er nærmere beskrevet i afsnit 8.7.

3.3. *Næringsstofreducerende tiltag*

3.3.1. *Efterafgrøder*

Hovedparten af udvaskningen af kvælstof fra dyrkningsjorden foregår i efterårs- og vinterperioden. Dette er blandt andet en følge af, at jorden i denne periode af året mættes med vand fra regn og anden nedbør, som dermed sætter gang i afstrømningen fra rodzonen. Afstrømningen fortsætter frem til foråret.

Udvaskningen forekommer særligt, når der ikke er etableret plantedække, hvilket typisk er om efteråret. Det er derfor afgørende, at der i efteråret, hvor mineraliseringen stadig er høj/stor, er afgrøder på marken for at optage kvælstoffet for dermed at forhindre kvælstoffet i at blive tabt til vandmiljøet. Vokser der en afgrøde eller en efterafgrøde på marken med kvælstofoptagelse om efteråret, vil nitratinholdet i jorden forblive på et lavere niveau, idet det mineraliserede kvælstof i stedet kan opsamles af den voksende plante og derigennem fastholdes på marken.

Bevoksning om efteråret har med andre ord stor betydning for, hvor meget kvælstof – primært nitrat – der udvaskes. En efterafgrøde optager effektivt kvælstof om efteråret og holder dermed kvælstofudvaskningen på et lavere niveau.

3.3.1.1. Efterafgrødeordninger

3.3.1.1.1. Gældende ret

3.3.1.1.1.1. Det pligtige efterafgrødekrav

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 18, stk. 1, bl.a. bemyndiget til at fastsætte regler om, at virksomheder skal etablere plantedække, herunder om, hvilke afgrødetyper der kan anvendes som plantedække, og om dyrkning af disse, og på hvor stor en del af virksomhedens areal plantedække skal etableres. Ministerens bemyndigelse er begrænset i gødskningslovens § 18, stk. 2, således at der årligt højst kan fastsættes et samlet plantedækkekrav på op til 300.000 hektar på landsplan.

Som det fremgår ovenfor af afsnit 3.1.2.1.2, omfatter lovens kapitel 3, og dermed bl.a. bemyndigelsen i § 18, stk. 1, som udgangspunkt virksomheder med planteavl eller husdyravl eller kombinationer heraf, som har en årlig momspligtig omsætning, der overstiger 50.000 kr. fra planteavl eller husdyravl eller kombinationer heraf, og som har et samlet areal (iberegnet forpagtede og lejede arealer) på 10 hektar eller derover.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 18, stk. 1, til at fastsætte krav om etablering af plantedække er senest udnyttet ved plantedækkebekendtgørelsen til at fastsætte krav om etablering af ca. 240.000 hektar efterafgrøder på landsplan.

Muligheden for inden for rammerne af bemyndigelsen i gødskningslovens § 18, stk. 1, at forhøje efterafgrødekravet med 60.000 hektar på landsplan, som vedtaget med ændringen af bestemmelsen ved lov nr. 576 af 4. maj 2015, er ikke udmøntet. Dette er en følge af Aftale om Fødevare- og landbrugspakke indgået den 22. december 2015 mellem den daværende regering (Venstre) og Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti. Af aftalen fremgår det bl.a., at det generelle virkemiddel i form af de ekstra 60.000 hektar efterafgrøder skulle erstattes med mere målrettede indsatser.

Efter plantedækkebekendtgørelsens § 2, stk. 1, skal virksomheden i hver planperiode udlægge arealer etableret med efterafgrøder efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Arealer, der anvendes til opfyldelse af en planperiodes efterafgrødekrav, skal i samme periode anvendes til dyrkning af en forårssået afgrøde. Planperioden er defineret i gødskningslovens § 4 og omfatter perioden fra den 1. august til den 31. juli det følgende år. Der henvises til afsnit 3.1.3.1 ovenfor.

Kravet om udlægning af de ca. 240.000 hektar efterafgrøder på landsplan fastsat inden for rammerne af gødskningslovens § 18, stk. 1, er udmøntet i plantedækkebekendtgørelsens § 2, stk. 2.

Arealet udlagt med efterafgrøder på den enkelte virksomhed skal efter plantedækkebekendtgørelsens § 2, stk. 2, 1. pkt., mindst udgøre 10 pct. af virksomhedens efterafgrødegrundareal. Efterafgrødegrundarealet er efter plantedækkebekendtgørelsens § 2, stk. 3, det samlede areal, som virksomheden i planperioden dyrker med korn (vår- og vintersæd), vår- og vinterraps, majs, rybs, soja, sennep, ærter, hestebønner, solsikke, olieør og

andre etårige afgrøder, der ikke har kvælstofoptagelse om efteråret i høståret, jf. plantedækkebekendtgørelsens bilag 1.

For de virksomheder, der udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 80 kg kvælstof eller derover pr. hektar harmoniareal, skal arealet med efterafgrøder dog mindst udgøre 14 pct. af virksomhedens efterafgrødegrundareal, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 2, stk. 2, 2. pkt. For at forebygge, at det ekstra frigivne kvælstof udvaskes til vandmiljøet, er efterafgrødekravet øget med 4 procentpoint for virksomheder, som udbringer 80 kg kvælstof i organisk gødning eller derover pr. hektar harmoniareal.

Opgørelsen af mængden af udbragt kvælstof fra organisk gødning, der er afgørende for, om virksomheden er omfattet af det skærpede efterafgrødekrav, skal efter plantedækkebekendtgørelsens § 2, stk. 4, ske på samme måde, som beregningen af mængden af udbragt husdyrgødning og anden organisk gødning, der anvendes i harmonireglerne, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 47, stk. 1. Mængden af udbragt husdyrgødning og anden organisk gødning beregnes ud fra den producerede mængde gødning korregeret for lagerforskydninger primo og ultimo i den pågældende planperiode samt den mængde gødning, der er afgivet og modtaget i løbet af planperioden, samt gødning afsat af græssende dyr, såfremt det afsættes på arealer, der kan medregnes som harmoniarealer efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 47, stk. 2.

Opgørelsen af mængden af udbragt kvælstof fra organisk gødning, der fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsen, er identisk med den opgørelse af det totale indhold af kvælstof i virksomhedens produktion af husdyrgødning og afgasset biomasse, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, der foretages efter gødskningslovens §§ 11, 11 a og 13, og gødskningsbekendtgørelsens kapitel 6 og 8, jf. bilag 2. De nærmere regler for opgørelsen af det totale indhold af kvælstof i de forskellige gødningstyper omfattet af gødskningsloven er omtalt i afsnit 3.2.1.2.1, hvortil der henvises.

Virksomhedens harmoniareal omfatter efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 47, stk. 2, de arealer, hvorpå der dyrkes afgrøder, hvortil der er fastsat en kvælstofnorm i gødskningsbekendtgørelsens § 3, jf. bilag 1, i medfør af gødskningslovens § 6, stk. 3 og 5, eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium, der fremgår af tabel 1 og 2, i Miljø- og Fødevareministeriets vejledning om gødsknings- og harmoniregler for planperioden. Der skal endvidere være tale om arealer, hvorpå der må anvendes husdyrgødning og under normale omstændigheder kan udbringes husdyrgødning.

Efter plantedækkebekendtgørelsens § 2, stk. 5, foretages opgørelsen af mængden af udbragt kvælstof fra organisk gødning, der er afgørende for, om virksomhederne er omfattet af efterafgrødekravet på 14 pct. efterafgrøder for en given planperiode, på grundlag af gødningsregnskabet for planperioden umiddelbart forud for den senest afsluttede planperiode. Gødningsregnskabet for en planperiode skal efter de gældende regler indberettes senest 8 måneder efter udløbet af planperioden. Dette betyder, at opgørelsen af udbragt gødning i forhold til vurderingen af, om virksomheden er omfattet af efterafgrødekravet på 14 pct. i planperioden 2018/2019, beregnes på grundlag af oplysningerne i det senest indberettede gødningsregnskab, som er gødningsregnskabet for planperioden 2016/2017, der blev indberettet den 31. marts 2018.

Virksomheder, hvor det opgjorte efterafgrødegrundareal udgør mindre end 10 hektar, er efter plantedækkebekendtgørelsens § 2, stk. 1, 3. pkt., undtaget fra forpligtelsen til at udlægge efterafgrøder.

Arealer etableret med efterafgrøder til opfyldelse af efterafgrødekravet i planperioden skal som udgangspunkt senest være sået ved planperiodens begyndelse den 1. august, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 3, stk. 2, 1. pkt., og skal bestå af korsblomstrede afgrøder, korn, græs, honningurt eller cikorie sået før eller efter høst eller frøgræs, der efter høst fortsætter som efterafgrøde, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 3, stk. 1. Korsblomstrede afgrøder, honningurt, almindelig rug, stauderug, hybridrug, vårbyg og havre skal dog senest være sået den 20. august i den pågældende planperiode, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 3, stk. 2, 1. pkt.

Efterafgrøderne må tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres den 20. oktober i den samme planperiode, hvori de er udsået, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 3, stk. 2, 2. pkt. Efterafgrøder

udsået som udlæg i majs må dog tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres den 1. marts i den planperiode, i hvilken efterafgrøderne skal indgå i opfyldelsen af virksomhedens efterafgrødekrav, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 3, stk. 2, 3. pkt.

Kravet om udlægning af efterafgrøder fastsat i medfør af gødskningslovens § 18, stk. 1, indgår i det danske nitrathandlingsprogram udarbejdet efter artikel 5 i nitratdirektivet, og indgår i opfyldelsen af kravet i bilag II, afsnit B, nr. 8), jf. artikel 5, stk. 4, litra b), om opretholdelse i (nedbørs-) perioder af et mindstemål af plantedække, som vil optage det kvælstof fra jordbunden, der ellers kunne forårsage nitratforurening af vand. Se mere om krydsoverensstemmelse i afsnit 3.3.1.4.1.3 og 8.7.

3.3.1.1.2. Husdyrefterafgrødekravet

Plantedækkereglerne fastsat i medfør af gødskningslovens § 18, jf. afsnit 3.3.1.1.1, er suppleret af krav om udlægning af husdyrefterafgrøder i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der er fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 e.

Efter husdyrbruglovens § 5 e, stk. 1, er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler om, at jordbrugsvirksomheder skal etablere efterafgrøder, herunder om, hvilke afgrødetyper der kan anvendes som efterafgrøder, og om dyrkning af disse, og på hvor stor en del af jordbrugsvirksomhedens areal efterafgrøderne skal etableres, og beregningen heraf. En jordbrugsvirksomhed er i husdyrbruglovens § 3, stk. 1, nr. 5, defineret som en virksomhed, der er registreret efter § 2 i gødskningsloven. Efter husdyrbruglovens § 2, stk. 2, vil bemyndigelsen kun kunne udnyttes til at fastsætte krav for jordbrugsvirksomheder, som har et efterafgrødegrundareal på 10 hektar eller derover.

Formålet med kravet om etablering af efterafgrøder fastsat i medfør af bestemmelsen i husdyrbruglovens § 5 e, stk. 1, er, at disse skal bidrage til overholdelsen af Danmarks EU-retlige forpligtelser i henhold til habitatdirektivet, vandrammedirektivet, nitratdirektivet, grundvandsdirektivet, drikkevandsdirektivet, havstrategidirektivet og VVM-direktivet.

Kravet om husdyrefterafgrøder, som kan fastsættes i medfør af bestemmelsen i husdyrbruglovens § 5 e, stk. 1, fastsættes med henblik på at modvirke den merudvaskning af nitrat, der er forbundet med udbringning – og dermed den konkrete anvendelse – af husdyrgødning og anden organisk gødning i forhold til kunstgødning (handelsgødning). Derudover vil husdyrefterafgrøderne bidrage til at forhindre, at yngle- eller rasteområder for de arter, som er opført på habitatdirektivets bilag IV, ødelægges eller beskadiges som følge af påvirkning fra udbragt husdyrgødning eller anden organisk gødning. Husdyrefterafgrøder vil ligeledes have en effekt i forhold til beskyttelsen af drikkevand.

Bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 5 e, stk. 1, er udnyttet til at fastsætte krav om etablering af efterafgrøder målrettet oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder med stigning i anvendelsen af organisk gødning.

Der er desuden fastsat krav om udlægning af husdyrefterafgrøder målrettet kystvandoplande med et indsatsbehov i medfør af vandområdeplanerne. Husdyrefterafgrødekravet udgør et bidrag til vandområdeplanernes målopfyldelse. Husdyrefterafgrødekravene er fastsat i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 37, jf. bilag 3.

Husdyrefterafgrødekravet, der fastsættes i medfør af husdyrbruglovens § 5 e, stk. 1, øges gradvist frem til fuld indfasning i 2021, hvor vandrammedirektivets tredje planperiode påbegyndes. Ved fuld indfasning i 2021 vil der samlet set som udgangspunkt blive fastsat krav om udlægning af ca. 34.000 hektar efterafgrøder på landsplan. Der vil være behov for flere hektar efterafgrøder, såfremt der sker en stigning i anvendelsen af organisk gødning i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder udover, hvad der kan modsvares med 34.000 hektar husdyrefterafgrøder. Der bør derfor ved udnyttelsen af bemyndigelsen til

at stille krav om efterafgrøder i medfør af husdyrbrugloven ikke fastsættes et loft for, hvor stort det samlede antal hektar efterafgrøder efter loven kan blive på landsplan.

Det samlede husdyrefterafgrødekrav, der fastsættes i medfør af husdyrbruglovens § 5 e, stk. 1, vil blive udmøntet således, at der først fordeles husdyrefterafgrøder til at kompensere for den stigende anvendelse af organisk gødning i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder. Herefter fordeles den resterende mængde husdyrefterafgrøder op til det fastsatte niveau til kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne. Husdyrefterafgrødekravet målrettet oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder fastsættes på baggrund af stigning i anvendelsen af både husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning. Stigning i anvendelsen af husdyrgødning opgøres i forhold til referenceåret 2007, hvor den oprindelige husdyrbruglov trådte i kraft. Stigning i anvendelsen af anden organisk gødning opgøres i forhold til gødningsregnskabsdata fra planperioden 2014/2015, der på tidspunktet for den første udmøntning af husdyrefterafgrødekravet i planperioden 2017/2018 var de nyest tilgængelige gødningsregnskabsdata, hvor anden organisk gødning blev inddraget.

Mens husdyrefterafgrødekravet målrettet oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder justeres årligt på baggrund af opgørelsen af stigning i anvendelsen af organisk gødning, vil husdyrefterafgrødekravet målrettet kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne alene blive justeret hvert 6. år i forbindelse med vedtagelsen af nye vandområdeplaner for vandrammedirektivets planperioder. Inden for en vandplanperiode vil det samlede husdyrefterafgrødekrav kunne afvige fra ca. 34.000 hektar, da behovet for husdyrefterafgrøder målrettet nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder kan variere fra år til år afhængig af ændringer i anvendelsen af organisk gødning. Frem mod 2021 sker der en årlig justering af omfanget af husdyrefterafgrøder, der fordeles til kystvandoplande med indsatsbehov, som led i den oven for beskrevne indfasning af husdyrefterafgrødekravet. I planperioden 2019/2020 vil husdyrefterafgrødekravet samlet udgøre ca. 27.500 hektar efterafgrøder.

Som det fremgår, vil Miljø- og Fødevareministeriet årligt opgøre ændringer i anvendelsen af organisk gødning inden for oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder med henblik på en eventuel justering af det fastsatte husdyrefterafgrødekrav i disse områder. Ændringer i anvendelsen af organisk gødning beregnes på grundlag af nyeste tilgængelige data fra gødningsregnskaberne.

Som det ligeledes fremgår, er efterafgrødekravet i medfør af husdyrbruglovens § 5 e, stk. 1, målrettet særlige områder. Disse områder afgrænses ved hjælp af koordinater og understøttes visuelt af to kort, der kan findes i Miljø- og Fødevareministeriets MiljøGIS om husdyrregulering – dels et kort over oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, dels et kort over kystvandoplande fra vandområdeplanerne. Til brug for udmøntningen af husdyrefterafgrødekravet er Danmarks areal opdelt i 135 oplande i alt, hvor der kan fastsættes forskellige husdyrefterafgrødekrav. Heraf udgør 85 oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor udviklingen i anvendelsen af organisk gødning opgøres. Det resterende areal er oplandsinddelt efter de 90 kystvandoplande i vandområdeplanerne. Grænsedragningen for de 135 oplande følger grænsedragningen i de 90 kystvandoplande, således at ingen af de 135 oplande har grænser, der går på tværs af et kystvandopland. I vandplanperioden 2015-2021 har 74 kystvandoplande ud af de i alt 90 kystvandoplande på landsplan et indsatsbehov, jf. vandområdeplanerne 2015-2021, hvor der således kan blive stillet et husdyrefterafgrødekrav.

Afgrænsningen af oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder samt afgrænsningen af kystvandoplande er fastsat ved angivelse af koordinater og kundgjort i bekendtgørelsesform, jf. senest bekendtgørelse nr. 217 af 28. februar 2018 om afgrænsning af oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder og bekendtgørelse nr. 216 af 28. februar 2018 om afgrænsning af kystvandoplande.

Inden for de afgrænsede oplande fastsættes husdyrefterafgrødekravet ud fra beregning af henholdsvis behov for husdyrefterafgrøder til compensation for stigning i anvendelsen af organisk gødning i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder samt efter fordeling af husdyrefterafgrøder mellem kystvandoplande bl.a. ud fra kystvandoplandenes indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne, oplandenes harmoniareal samt i forhold til mængden af udbragt organisk gødning i kystvandoplandene.

Husdyrefterafgrødekravet, der er fastsat i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 37, samt bilag 3, er differentieret, og størrelsen på efterafgrødekravet afhænger af, hvor meget kvælstof fra organisk gødning, virksomheden udbringer pr. hektar harmoniareal pr. planperiode, samt fordelingen af virksomhedens arealer mellem oplande.

Virksomheder inden for et opland, som udbringer 80 kg kvælstof eller derover fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal pr. planperiode, skal udlægge en nærmere fastsat andel af deres efterafgrødegrundareal med husdyrefterafgrøder. Der fastsættes et tilsvarende omtrent halveret husdyrefterafgrødekrav for jordbrugsvirksomheder, der udbringer mindre end 80 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal pr. planperiode. Efterafgrødegrundarealet, der anvendes i forbindelse med fastlæggelsen af størrelsen af virksomhedens efterafgrødekrav, er identisk med det efterafgrødegrundareal, der anvendes i forbindelse med fastlæggelsen af virksomhedens efterafgrødekrav fastsat i medfør af gødskningslovens § 18, stk. 1, og som fremgår af plantedækkebekendtgørelsens § 2, stk. 3, jf. bilag 1. Der henvises til afsnit 3.3.1.1.1.1 ovenfor.

Der er endvidere i husdyrgødningsbekendtgørelsen fastsat en nedre grænse for, hvornår en jordbrugsvirksomhed omfattes af husdyrefterafgrødekravet baseret på den mængde organisk gødning, som jordbrugsvirksomheden anvender, således at de jordbrugsvirksomheder, som udbringer mindre end 30 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal eller har under 10 hektar efterafgrødegrundareal, ikke omfattes af husdyrefterafgrødekravet. Dette følger af de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 114, der lå til grund for lov nr. 204 af 28. februar 2017, som indførte husdyrefterafgrødekravet, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 114 som fremsat, under Særligt om kvælstof, afsnit 5.2.3.3, hvoraf det fremgår, at Miljøstyrelsen har lagt til grund, at hovedparten af de jordbrugsvirksomheder, der udbringer mindre end 30 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar, er ekstensivt drevet, eventuelt med undtagelse af få store planteavlbrug, der modtager en begrænset mængde husdyrgødning i forhold til bedriftens areal. Videre fremgår det, at det er Miljøstyrelsens vurdering, at udbringning af mindre end 30 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal har meget begrænset betydning for kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne, og at udledningen herfra ikke vil kunne påvirke de nitrاتفølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder væsentligt. Miljø- og Fødevareministeriet vil følge udviklingen i udbringningen af organisk gødning i relation til oplande til nitrاتفølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder i forhold til de fastsatte kriterier og justere heri i husdyrgødningsbekendtgørelsen, såfremt der er behov for det i forhold til overholdelsen af habitatdirektivet.

Jordbrugsvirksomheder, der ved planperiodens start er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion eller omfattet af en ansøgning herom, er ikke underlagt krav om etablering af husdyrefterafgrøder, jf. § 37, stk. 3, i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Der er i medfør af bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 5 e, stk. 1, fastsat regler om, hvilke afgrødetyper der kan anvendes som efterafgrøder og om sånings- og destruktions tidspunkter m.v., jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 37, stk. 4, som henviser til bl.a. plantedækkebekendtgørelsens § 3.

Husdyrefterafgrøderne i medfør af husdyrbrugloven indgår i nitrathandlingsprogrammet som en del af Danmarks opfyldelse af nitratudirektivets artikel 4 og 5, og de er derfor underlagt krydsoverensstemmelse efter reglerne om direkte betalinger til landbrugere inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik i EU, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1306/2013 af 17. december 2013, bilag 2, jf. artikel 93. Se mere om krydsoverensstemmelse i afsnit 3.3.1.4.1.3 og 8.7.

VVM-direktivets bilagspunkter vedrørende projekter om intensiv husdyravl omfattet af direktivets bilag I eller II er i dansk ret gennemført i husdyrbrugloven og undtaget fra lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

For projekter, der er omfattet af bilag II (screening for VVM-pligt), sker vurderingen af miljøpåvirkningen som følge af udbringning af husdyrgødning på arealerne ud fra tærskelværdier eller kriterier, dvs. regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der på forhånd definerer, hvornår et bilag II-projekt kan eller ikke kan have

væsentlig virkning på miljøet. Herved udnyttes VVM-direktivets mulighed for, at en vurdering af de konkrete arealer til udbringning af husdyrgødning fra et husdyrbrug kan erstattes af et kriterium om, at det ikke giver anledning til VVM-pligt, hvis bortskaffelsen af husdyrgødning fra det screeningspligtige husdyrbrug sker til arealer omfattet af anden regulering, som sikrer, at der ikke vil ske en væsentlig virkning på miljøet.

For projekter, der er omfattet af bilag I (obligatorisk VVM-pligt), er vurderingen af, hvorledes husdyrgødningen håndteres forsvarligt, tilsvarende erstattet af generelle regler, der sikrer en forsvarlig håndtering, jf. ovenfor om bilag II-projekter.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om husdyrefterafgrøder fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 e udgør således en tærskelværdi efter VVM-direktivet, idet husdyrefterafgrøderne imødegår væsentlige virkninger på miljøet ved at modvirke udvaskning af nitrat fra husdyrgødning til vandmiljøet. Husdyrefterafgrøderne bidrager samtidig til at hindre nedsivning af nitrat til grundvandet.

3.3.1.1.3. Den målrettede efterafgrødeordning og målrettet regulering for 2017-2019

Virksomhedernes kvælstofnormer var indtil 2016 generelt reducerede i forhold til økonomisk optimal gødningsanvendelse. Reduktionen af kvælstofnormerne havde en kvælstofreducerende effekt, idet virksomhederne dermed var pålagt at anvende mindre kvælstofholdig gødning end det økonomisk optimale. De reducerede kvælstofnormer bidrog til opfyldelsen af de danske EU-retlige forpligtelser på miljøområdet.

Den daværende regering (Venstre) indgik i december 2015 sammen med Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og det Konservative Folkeparti Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke. Med aftalen introduceredes et paradigmeskifte for miljøreguleringen af landbruget, således at den fremtidige regulering målrettes. Aftalen indebar et opgør med en række generelle tiltag i kvælstofreguleringen af landbruget, bl.a. i forhold til virksomhedernes årlige gødningsanvendelse ved at udfase reduktionen af kvælstofnormer i forhold til økonomisk optimum. Ved lov nr. 186 af 2. marts 2016 om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække blev miljø- og fødevarerministerens bemyndigelse til at fastsætte afgrødernes kvælstofnormer ændret, så bemyndigelsen kan anvendes til at fastsætte kvælstofnormerne ud fra økonomisk optimum, hvilket ikke havde været muligt tidligere. Kvælstofnormerne i gødskningsbekendtgørelsens bilag blev fra planperioden 2015/2016 ændret, og fra planperioden 2016/2017 blev de fastsat til det niveau, der svarer til økonomisk optimal gødningsanvendelse.

For at modvirke at de aftalte ændringer af kvælstofreguleringen ville medføre forringelse af miljøtilstanden i det danske vandmiljø, fremgår det af Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke, at der skulle etableres en overgangsordning i 2017 og 2018 om målrettede efterafgrøder, og at den målrettede regulering skulle indføres fra 2019. På denne baggrund er der oprettet en målrettet efterafgrødeordning i 2017 og 2018, og der er indført hjemmel til fortsættelse af ordningen med enkelte udvidelser i 2019 til indfasning af den målrettede regulering fra 1. januar 2019. I 2019 skal ordningen – udover modvirkning af forringelser af miljøtilstanden som følge af lempelserne af kvælstofreguleringen som indført som opfølgning på Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke – også medvirke til en forbedring af miljøtilstanden. Med den ændring af gødskningsloven, der blev vedtaget ved lov nr. 497 af 22. maj 2018, hvor ordningen for 2019 blev indført, udgik reguleringen af ordningen for 2017 samtidig fra gødskningsloven.

Ordningen målrettes de områder, hvor der er et behov for reduktion af kvælstofudvaskningen. Ordningen består af to dele, hvoraf den ene del udgøres af en frivillig tilskudsordning om udlægning af kvælstofreducerende virkemidler. Den anden del af ordningen indebærer mulighed for at fastsætte et obligatorisk og ukompenseret krav om etablering af efterafgrøder. Den obligatoriske del af ordningen er sekundær i forhold til den frivillige tilskudsordning, hvilket indebærer, at den obligatoriske ordning kun bliver iværksat, hvis der ikke er tilstrækkelig tilslutning til den frivillige tilskudsordning. I 2019 kan virksomheder, der indgår i ordningen, vælge at anvende alternative virkemidler til efterafgrøder.

3.3.1.1.3.1. Frivillig tilskudsordning om kvælstofreducerende virkemidler

Miljø- og fødevareministeren er ved tekstanmærkning nr. 170 til § 24.23.07 i finansloven for 2017 og 2018, bemyndiget til at yde tilskud til etablering af målrettede efterafgrøder. Ministeren kan i medfør af bemyndigelsen fastsætte nærmere regler om betingelser og vilkår for at opnå tilskud, om beregning af tilskud, om udbetaling af tilskud, om ansøgning m.v. samt om administrationen af ordningen. Herudover er ministeren bemyndiget til at fastsætte regler om kontrol af ordningen og om anvendelse af digital kommunikation, herunder om digital anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur eller lignende. Den frivillige tilskudsordning, som indgår i den målrettede efterafgrødeordning, blev etableret pr. 1. februar 2017. Ordningen er videreført i 2018, jf. bekendtgørelse nr. 1759 af 29. december 2017 med senere ændringer om nationalt tilskud til målrettede efterafgrøder (herefter tilskudsbekendtgørelsen). Ordningen er en fokuseret indsats og er målrettet de områder, hvor der er størst behov for en kvælstofreducerende indsats. Behovet for etablering af efterafgrøder er opgjort efter en analyse af, hvor stort et kvælstofreduktionsbehov der er i forhold til grundvand og kystvand i de enkelte områder.

Tilskud ydes som de minimis-støtte i overensstemmelse med Kommissionens forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte i landbrugssektoren (de minimis-forordningen).

Målrettede efterafgrøder skal være etableret efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret, og efterafgrøderne skal bestå af korsblomstrede afgrøder, korn, græs, honningurt eller cikorie sået før eller efter høst, eller frøgræs der efter høst fortsætter som efterafgrøde, jf. tilskudsbekendtgørelsens § 9, nr. 1 og 2. De målrettede efterafgrøder skal som udgangspunkt være sået senest den 1. august i ansøgningsåret. Korsblomstrede afgrøder, honningurt, almindelig rug, stauderug, hybridrug, vårbyg og havre skal dog senest være sået den 20. august i ansøgningsåret, jf. tilskudsbekendtgørelsens § 9, nr. 3. Destruktionsfristen for de målrettede efterafgrøder er som udgangspunkt den 20. oktober i ansøgningsåret, jf. § 9, nr. 4. Det ansøgte areal med efterafgrøder skal efter tilskudsbekendtgørelsens § 8, nr. 8, anvendes til dyrkning af en forårssået afgrøde i det kalenderår, der følger umiddelbart efter ansøgningsåret. De målrettede efterafgrøder må bl.a. ikke anvendes til at opfylde krav om efterafgrøder i medfør af anden lovgivning, jf. tilskudsbekendtgørelsens § 9, nr. 5, litra b. Ved ansøgningsåret skal der efter tilskudsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 3, forstås det kalenderår, hvori ansøgning om tilskud indgives.

Ansøgning om tilskud skal indgives elektronisk ved hjælp af Miljø- og Fødevareministeriets Fællesskema via ministeriets Tast Selv-service i perioden 1. februar til 20. april, jf. tilskudsbekendtgørelsens § 6, stk. 1. Fællesskemaet er et skema, der er udarbejdet af Landbrugsstyrelsen med tilknyttet markkort og påkrævet dokumentation, der skal anvendes til ansøgning om f.eks. direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen, jf. bekendtgørelse nr. 291 af 20. april 2018. Reglerne om ansøgning om støtte via Fællesskemaet er fastsat i § 9 i bekendtgørelse nr. 1697 af 15. december 2017 om markblok og elektronisk Fællesskema.

Der kan alene søges om tilskud til marker, som er registreret som beliggende i et særligt udpeget ID15-område, jf. tilskudsbekendtgørelsens § 8, nr. 2, og § 5, stk. 3. De særlige ID15-områder offentliggøres i Miljø- og Fødevareministeriets Internet Markkort, jf. tilskudsbekendtgørelsens § 4, stk. 2. Tilskudsmodtageren kan efter udløb af ansøgningsfristen foretage ændringer i ansøgningen om tilskud i Fællesskemaet, jf. tilskudsbekendtgørelsens § 6, stk. 4. Der kan dog efter ansøgningsfristen ikke tilføjes arealer eller marker i ansøgningen, der vil øge det samlede areal, som tilskudsmodtageren har søgt om tilskud til. Det er derimod muligt at flytte rundt på de ansøgte arealer, så længe det sker inden for det samme ID15-område, som der er søgt tilskud til.

Tilskudssatsen udgør som udgangspunkt 700 kr. pr. hektar, jf. tilskudsbekendtgørelsens §§ 12 og 13. Tilskuddet nedsættes, hvis forskellen mellem det samlede ansøgte areal og det samlede konstaterede areal udgør over 10 pct. af det samlede konstaterede areal, jf. tilskudsbekendtgørelsens § 14. I tilfælde, hvor der er sket udbetaling af tilskud i strid med betingelserne i tilskudsbekendtgørelsen, kan hele eller dele af tilskuddet kræves tilbagebetalt, jf. § 18. Ved opgørelse af tilbagebetalingskravet tillægges der renter, hvis fristen for tilbagebetalingen er overskredet. Efter gødskningslovens § 7 a og tilskudsbekendtgørelsens § 20 får en virksomhed endvidere reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis den ikke har udlagt de arealer med efterafgrøder, der er ansøgt om tilskud til, se mere herom i afsnit 3.2.1.1.4.1.

Landbrugsstyrelsen træffer afgørelse om tilskud og foretager kontrol i forbindelse med administrationen efter tilskudsbekendtgørelsen.

Efter gødskningslovens § 24 c kan miljø- og fødevareministeren yde nationalt tilskud til kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder. Bestemmelsen blev indført i gødskningsloven ved lov nr. 497 af 22. maj 2018, i forbindelse med indførelsen af den frivillige del af den målrettede regulering. Bestemmelsen finder anvendelse fra den 1. januar 2019, jf. ikrafttrædelsesbestemmelsen i § 5, stk. 3, i lov nr. 497 af 22. maj 2018. Efter bestemmelsen vil der blive oprettet en frivillig tilskudsordning i 2019 i lighed med den ordning, som er etableret i 2017 og 2018.

Ministerens er efter bestemmelsen bl.a. bemyndiget til at fastsætte regler om, hvilke virkemidler der kan ydes tilskud til. Bemyndigelsen er derfor bredere end den bemyndigelse, der følger af finansloven for 2017 og 2018, idet der efter disse bestemmelser alene kan ydes tilskud til efterafgrøder.

Ordningen i 2019 vil indgå i den målrettede regulering og blive udvidet, således at virksomhederne gives mulighed for at anvende alternative virkemidler til efterafgrøder.

I 2019 er der i et stort antal ID15-områder behov for en kvælstofreducerende indsats med henblik på at imødegå forringelser af grundvandsforekomster og/eller kystvande. Det vil derfor i 2019 kun blive muligt at ansøge om tilskud til de kvælstofreducerende virkemidler, der har en grundvandseffekt.

3.3.1.1.3.2. Obligatorisk krav om efterafgrøder

Efter gødskningslovens § 18 a, stk. 1, er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte krav om, at virksomheder i særlige områder årligt skal etablere efterafgrøder. Efterafgrødekravet, der kan fastsættes i 2017 og 2018, indgår i den målrettede efterafgrødeordning, mens efterafgrødekravet for 2019 indgår i den målrettede regulering.

Kravet skal i 2018 svare til en samlet kvælstofreduktion på 1.025 tons til kystvande og 3.774 tons i rodzonen til både grundvand og kystvande. For 2019 skal kravet svare til en samlet kvælstofreduktion på 1.167 tons i forhold til kystvande, 4.260 tons i rodzonen til både grundvand og kystvande og yderligere 278 tons i rodzonen. Ministeren er i § 18 a, stk. 5, bemyndiget til at tilpasse indsatsbehovet, hvis den opgjorte indsats er behæftet med fejl. Ministeren er endvidere bemyndiget til at justere indsatsen for 2019 på baggrund af en samlet vurdering af gennemførte indsatser, marginaludvaskningen og tal for kvælstofudledningen m.v., jf. gødskningslovens § 18 a, stk. 6.

Indsatsbehovet er opgjort i forhold til kystvand og grundvand, samt i forhold til hvor meget kvælstof der omsættes i transporten fra overfladen til udledningen i vandmiljøet (retention). Ved udmøntningen af kravet fastsættes der forskellige efterafgrødekrav for hvert ID15-område og kystvandopland, således at der tages højde for det konkrete områdes behov for kvælstofreduktion. Indsatsbehovet i § 18 a, stk. 1, er angivet i tons kvælstof. Ved udmøntningen af kravet bliver indsatsbehovet omregnet til det antal hektar efterafgrøder, der skal etableres i hvert af de ID15-områder og kystvandoplande, hvor der skal fastsættes et krav.

Der fastsættes alene et obligatorisk efterafgrødekrav, hvis den forudsatte kvælstofreducerende effekt ikke opnås ved den frivillige tilskudsordning. Den frivillige tilskudsordning er beskrevet i afsnit 3.3.1.1.3.1. Efter gødskningslovens § 18 a, stk. 2, kan den kvælstofreducerende effekt af virkemidler anmeldt i den frivillige tilskudsordning, beregningsmæssigt fradrages i forbindelse med afgørelse af, om der er behov for at fastsætte et obligatorisk efterafgrødekrav efter gødskningslovens § 18 a, stk. 1. Bestemmelsen indebærer, at der kun fastsættes et obligatorisk efterafgrødekrav i de områder, hvor indsatsbehovet ikke er opnået fuldt ud ved den frivillige tilskudsordning. For at sikre, at den kvælstofreducerende effekt opnås, fastsættes efterafgrødekravet i de områder, hvor der skal fastsættes et sådant krav, dog således, at det svarer til det individuelle områdes fulde indsatsbehov. Virksomheden har dog mulighed for ved opgørelsen af sit individuelle efterafgrødekrav

at fradrage de hektar med efterafgrøder, som virksomheden via tilskudsordningen frivilligt har påtaget sig at etablere, jf. nedenfor om fradragsmuligheden i § 18 b, stk. 1.

Konstateringen af, hvorvidt der fortsat er et indsatsbehov i forhold til grundvand i de enkelte områder eller de kystvande, som de pågældende områder afvander til, sker efter udløbet af ansøgningsfristen for den frivillige ordning i de enkelte år.

Ministeren er i § 18 a, stk. 4, bemyndiget til at fastsætte regler om, at dele af indsatsbehovet fastsat for de pågældende år i særlige tilfælde kan medtages i den kvælstofreducerende indsats i det følgende år. Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen omfatter de særlige tilfælde bl.a. den situation, hvor der alene er et mindre indsatsbehov efter udløbet af ansøgningsfristen for den frivillige ordning, jf. Folketingstidende 2017-18, A, L 216 som fremsat. Det fremgår videre, at Landbrugsstyrelsen ved en sådan udskydelse undgår administrative byrder og omkostninger, og landbrugserhvervet fritages fra at skulle forholde sig til nye bekendtgørelser og samtidig undgår unødige efterlevelsedomkostninger.

I 2017 blev den forudsatte kvælstofreduktion ikke opnået fuldt ud ved den frivillige tilskudsordning. Der blev derfor overført et indsatsbehov til 2018. I det opgjorte indsatsbehov for 2018 i § 18 a, stk. 1, er der derfor taget højde for, at der er overført et restindsatsbehov for 2017.

I 2018 er indsatsbehovet ligeledes ikke opnået fuldt ud ved den frivillige ordning. En del af restindsatsbehovet er derfor overført til efterafgrødeordningen i 2019. I medfør af bemyndigelsen i § 18 a, stk. 4, er en del af det resterende indsatsbehov for 2018 udskudt til efterafgrødeordningen i 2019, jf. § 1 i bekendtgørelse nr. 1039 af 27. juli 2018 om udskydelse af indsatsbehov for den målrettede efterafgrødeordning i 2018. Udskydelsen omfatter et indsatsbehov svarende til 5.340 hektar efterafgrøder.

Udskydelsen omfatter 5.150 hektar efterafgrøder, der er beliggende i de kystvandoplande, hvor der er fastsat et indsatsbehov på baggrund af en påregnet merudledning fra akvakulturanlæg som følge af lov om indfasning af kvælstof til akvakulturerhvervet. Det anses imidlertid ikke umiddelbart for sandsynligt, at der kommer en reel mervirkning af vandmiljøet fra akvakultur i 2018 som følge af loven.

Med henblik på at undgå administrative byrder og omkostninger udskydes endvidere 28 hektar efterafgrøder, som rester af kystvandsindsatsen.

Endeligt udskydes 162 hektar efterafgrøder fordelt over landet som følge af, at der af hensyn til en mere enkel administration er fastsat afskæringskriterier for, hvor små indsatser de fastsatte efterafgrødekrav omfatter. Af-grænsningskriterierne er fastsat således, at der ikke fastsættes et krav om etablering af efterafgrøder, hvis restindsatsen i et ID15-område er mindre end 5 hektar efterafgrøder, eller hvis restindsatsen i et ID15-område er mindre end 1 pct. af områdets efterafgrødegrundareal for 2018.

Der er desuden fastsat et obligatorisk efterafgrødekrav i en række ID15-områder i planperioden 2018/2019, jf. bekendtgørelse nr. 1037 af 27. juli 2018 med senere ændringer om krav om etablering af målrettede efterafgrøder i planperioden 2018/2019 (herefter bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder). Der er ikke i 2018 fastsat et obligatorisk efterafgrødekrav i kystvandoplande.

Virksomheder, der er autoriserede til økologisk jordbrugsproduktion eller under omlægning med henblik på at opnå autorisation til økologisk jordbrug den 1. februar 2018, er ikke omfattet af efterafgrødekravet, jf. § 1, stk. 2, nr. 2, i bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder. Det skyldes, at udfasningen af kvælstofnormreduktionen ikke har indebåret ændringer i den mængde kvælstofholdig gødning, som disse virksomheder kan anvende inden for rammerne af reguleringen vedrørende den økologiske produktionsmetode.

Efter gødskningslovens § 18 b, stk. 1, kan de virksomheder, som ved ansøgningsfristens udløb har indgivet ansøgning om tilskud efter den frivillige tilskudsordning, fradrage de ansøgte arealer i det obligatoriske efterafgrødekrav fastsat i medfør af gødskningslovens § 18 a. Ministeren er efter § 18 b, stk. 2, bemyndiget til

at fastsætte nærmere regler om ordningen efter stk. 1, herunder om fradragets størrelse. Bemyndigelsen er anvendt til at fastsætte en bestemmelse i § 5 i bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder om, at efterafgrødekravet reduceres for det eller de ID15-områder, hvor der er indgivet ansøgning om tilskud. Fradraget foretages, uanset om de ansøgte efterafgrøder rent faktisk etableres, da miljøeffekten under alle omstændigheder sikres, fordi virksomheden ved manglende opfyldelse af betingelserne for den frivillige tilskudsordning får reduceret virksomhedens samlede kvote for kvælstof.

Ministeren er i § 18 a, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om efterafgrødekravet, herunder om afgrænsningen af de særlige områder, hvori efterafgrøderne skal placeres, om efterafgrødernes nærmere placering i områderne, på hvor stor en del af virksomhedens areal efterafgrøder skal etableres og om beregningen heraf, om hvilke afgrødetyper der kan anvendes som efterafgrøder og om dyrkningen af disse m.v.

Efter bestemmelsen afgrænses de ID15-områder og kystvandoplande, hvor der fastsættes et obligatorisk efterafgrødekrav. De enkelte ID15-områder, hvor der er fastsat et efterafgrødekrav i 2018, er afgrænset ved angivelse af koordinater i bekendtgørelse nr. 1038 af 27. juli 2018 om afgrænsning af ID15-områder. Et kort over områderne kan endvidere tilgås via Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

Efter bestemmelsen kan der endvidere fastsættes regler om, at virksomheden skal placere efterafgrøderne i de særlige områder, hvor der er fastsat et krav. Det fremgår af § 2, stk. 2, i bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder, at arealet med målrettede efterafgrøder skal udgøre en procentdel af den del af virksomhedens efterafgrødegrundareal, der er beliggende i det pågældende ID15-område. I bilag 1 i bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder er efterafgrødekravets størrelse i de enkelte ID15-områder angivet i procent af efterafgrødegrundarealet. Efterafgrødegrundarealet opgøres i overensstemmelse med reglerne i plantedækkebekendtgørelsen, jf. § 2, stk. 3, i bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder. Der henvises til beskrivelsen i afsnit 3.3.1.1.1.1 ovenfor. Virksomheder, der har et efterafgrødegrundareal, som udgør mindre end 10 hektar, er ikke omfattet af efterafgrødekravet, jf. § 1, stk. 2, nr. 1, i bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder.

For det obligatoriske efterafgrødekrav gælder der de samme regler for afgrødetyper og dyrkning af efterafgrøderne, herunder etablerings- og destruktionsfrister for eftergrøder, som ifølge plantedækkebekendtgørelsen gælder for det pligtige efterafgrødekrav, jf. § 3 i bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder, der henviser til § 3 i plantedækkebekendtgørelsen. Der henvises til beskrivelsen i afsnit 3.3.1.1.1.1 ovenfor.

Arealer etableret med målrettede efterafgrøder kan ikke anvendes til at opfylde bl.a. krav om efterafgrøder fastsat i medfør af anden lovgivning, jf. § 4 i bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder. Bestemmelsen skyldes, at der ellers ikke vil kunne opnås den forudsatte effekt af de enkelte efterafgrødekrav. Som det fremgår ovenfor, kan virksomheden dog ved opgørelsen af sit efterafgrødekrav fradrage effekten af virkemidler, som virksomheden har søgt om tilskud til efter den frivillige tilskudsordning.

Efter gødskningslovens § 18 b, stk. 3, kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, at en del af efterafgrødekravet kan reduceres for en virksomhed, hvis det individuelle efterafgrødekrav overstiger et nærmere fastsat niveau, i det omfang reduktionen ikke får negativ betydning for opfyldelsen af indsatsbehovet i det eller de ID15-områder, hvori virksomhedens arealer er beliggende.

Bemyndigelsen er anvendt til at fastsætte en bestemmelse i § 6 i bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder om, at hvis virksomhedens målrettede efterafgrødekrav efter en omregning af kravets størrelse til kvælstofeffekt udgør mere end 20 procent af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden, kan virksomheden ansøge om reduktion af det areal, der skal udlægges med målrettede efterafgrøder. Arealet med målrettede efterafgrøder reduceres således, at arealet udgør det, der omregnet til kvælstofeffekt svarer til 20 procent af virksomhedens samlede kvote for kvælstof. Reduktionen forudsætter, at det eventuelle indsatsbehov i det pågældende ID15-område nås.

Hvis en reduktion af en virksomheds efterafgrødekrav ville medføre, at årets indsatsbehov ikke opnås, kan bestemmelsen i § 18 a, stk. 4, anvendes til at overføre et mindre indsatsbehov til den følgende planperiode, således at årets indsatsbehov samlet set opnås.

Hvis en virksomhed ønsker at benytte sig af muligheden for at få reduceret efterafgrødekravet, er det muligt i medfør af bemyndigelsen at fastsætte, at virksomheden skal dokumentere, at det målrettede efterafgrødekrav er større end, hvad der ville svare til en 20 pct. reduktion af virksomhedens samlede kvælstofkvote.

Efter gødskningslovens § 18 b, stk. 4, kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, at virksomheder, der benytter sig af bestemmelser om reduktion af en del af efterafgrødekravet fastsat i medfør af stk. 3, skal foretage gødningsplanlægning efter gødskningslovens § 21. Virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab efter gødskningslovens § 2, skal allerede efter afgrødearealerne. Der er dog ikke fuldstændig sammenfald mellem den gruppe af virksomheder, der kan registreres efter gødskningslovens § 2, og de virksomheder, som kan blive omfattet af regler fastsat i medfør af bemyndigelserne i gødskningslovens kapitel 3. Bestemmelsen i § 18 b, stk. 4, indebærer, at miljø- og fødevareministeren som dokumentation kan fastsætte krav om, at alle virksomheder, der ønsker at benytte sig af den reduktionsordning, som kan fastsættes i medfør af § 18 b, stk. 3, skal udarbejde en gødningsplanlægning efter § 21, stk. 1.

Miljø- og fødevareministeren kan efter gødskningslovens § 18 b, stk. 4, 2. pkt., fastsætte nærmere regler om planlægningen, herunder dens udformning, indhold og indberetning. Gødningsplanlægningen efter gødskningslovens § 21 skal ikke indberettes. Bemyndigelsen i gødskningslovens § 18 b, stk. 4, 2. pkt., indebærer, at ministeren kan fastsætte regler om, at gødningsplanlægningen skal indberettes til Landbrugsstyrelsen i forbindelse med ordningen etableret efter § 18 b, stk. 3. Ligeledes vil ministeren efter bemyndigelsen i § 18 b, stk. 4, 2. pkt., kunne fastsætte tidspunktet for foretagelsen og indberetningen af gødningsplanlægningen.

Bemyndigelsen i § 18 b, stk. 4, er udmøntet i § 6, stk. 3 og 4, i bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder. Det følger af denne bestemmelse, at ansøgningen om reduktion af efterafgrødekravet sker ved afkrydsning i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder i gødningsplanlægningen. Ansøgningen skal indgives elektronisk ved brug af Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service. Virksomheder, der ikke er omfattet af gødskningslovens § 2, skal udarbejde en gødningsplanlægning ved hjælp af skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder i Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service.

Efter gødskningslovens § 18 a, stk. 6, kan ministeren på baggrund af en samlet vurdering justere indsatsbehovet for 2019. Den omtalte vurdering af kvælstofindsatsen er blevet forsinket, og indsatsbehovet i 2019 vil derfor ikke blive justeret som følge af vurderingen. Det er i stedet hensigten at gennemføre indsatsen og så evt. justere indsatsen i 2020, hvis aftalepaterne bag Aftalen om målrettet regulering fra 2018 finder det nødvendigt.

3.3.1.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.3.1.1.2.1. Efterafgrødekravet

Med den foreslåede bestemmelse i § 38, stk. 1, får miljø- og fødevareministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om, at virksomheder skal etablere plantedække og nærmere regler om bl.a., hvilke afgrødetyper der kan anvendes. Ministeren foreslås endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om, at plantedækket skal etableres i særlige områder, hvordan disse områder afgrænses og om plantedækkets nærmere placering i områderne.

Med forslaget til § 38 foreslås det, at reguleringen af de efterafgrødekrav, som efter gældende ret er fastsat efter gødskningslovens §§ 18-18 b og husdyrbruglovens § 5 e, samles i den samme bestemmelse i samme lov.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at en sådan samling af de forskellige efterafgrødekrav vil give en mere overskuelig regulering, hvor lignende krav i højere grad reguleres samlet.

De tre efterafgrødekrav ligner hinanden på en række punkter. Der er dog forskelle i hensynene bag de forskellige ordninger og på opgørelsen af kravene, samt kravene til placeringen af de efterafgrøder, som skal indgå i opfyldelsen af efterafgrødekravet. Den foreslåede samling af efterafgrødekravene i en samlet bestemmelse ændrer ikke på, at der er visse forskelle imellem ordningerne, idet de enkelte efterafgrødekrav skal hente indsatsbehov, der er beregnet på forskellig vis. Miljø- og Fødevareministeriet vil dog i administrationen af ordningerne arbejde for at samtænke virksomhedernes indberetning af efterafgrøder, og hvordan opgørelsen af kravene vises for virksomhederne.

Pligtige efterafgrøder – videreførsel af gældende ret

Det er hensigten, at der efter bestemmelsen fastsættes et krav for de virksomheder, der er omfattet af lovforslagets § 4, om etablering af ca. 240.000 hektar efterafgrøder på landsplan (de såkaldte pligtige efterafgrøder). Formålet med de pligtige efterafgrøder er at mindske kvælstofudvaskningen til vandmiljøet i perioden, fra hovedafgrøden høstes, og indtil der etableres en ny afgrøde det følgende år.

Der er i gødskningslovens § 18, stk. 2, en arealbegrænsning, som betyder, at det samlede efterafgrødekrav pålagt efter gødskningslovens § 18 højst kan udgøre 300.000 hektar på landsplan. Det forudsættes, at denne arealbegrænsning som udgangspunkt videreføres, således at de regler, der fastsættes i medfør af bemyndigelsen i § 38, kun kan medføre et samlet pligtigt efterafgrødekrav på op til 300.000 hektar årligt på landsplan. Det samlede efterafgrødekrav efter § 38 kan dog samlet set overstige 300.000 hektar, idet bemyndigelsen som omtalt ovenfor vil blive anvendt til at fastsætte efterafgrødekrav efter forskellige ordninger.

Det foreslås dog, at begrænsningen for pligtige efterafgrøder på 300.000 hektar kan fraviges i visse tilfælde ved fastsættelse af nye alternativer. Muligheden for at fravige begrænsningen vedrører tilfælde, hvor en del af effekten af et alternativt virkemiddel til efterafgrøder allerede er indregnet i forbindelse med fastlæggelse af indsatsbehovet. Her vil det være muligt, at der ved at fastlægge et større indsatsbehov, hvor efterafgrødekravet samlet set overstiger 300.000 hektar på landsplan, kan kompenseres for den allerede indregnede effekt. Hidtil har det kun været muligt at kompensere for den negative kvælstofeffekt af alternativerne ved at fastsætte en meget konservativ omregningsfaktor eller ved at sætte en skæringsdato for anvendelse af virkemidlet som alternativ til efterafgrøder.

Husdyrefterafgrøder – videreførsel af gældende ret

For at modvirke at overskydende kvælstof fra husdyrgødning og anden organisk gødning udvaskes til vandmiljøet i oplande til nitrاتفølomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder med stigning i mængden af udbragt organisk gødning og i kystvandoplande med et indsatsbehov i medfør af vandområdeplanerne, er det hensigten, at bemyndigelsen i lovforslagets § 38, stk. 1, skal udnyttes til at fastsætte et husdyrefterafgrødekrav. Efterafgrøderne bidrager samtidig til at hindre nedsivning af nitrat til grundvandet.

Husdyrefterafgrødekravet vil samlet set udgøre ca. 34.000 hektar på landsplan i de år, hvor der kommer en ny generation af vandområdeplaner, det vil sige første gang i 2021. I perioden frem mod vedtagelsen af den næste generation af vandområdeplaner i 2027 vil det samlede efterafgrødekrav kunne afvige fra ca. 34.000 hektar, da behovet for efterafgrøder målrettet nitrاتفølomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder kan variere fra år til år afhængig af ændringer i anvendelsen af organisk gødning. Der vil som udgangspunkt være behov for flere hektar efterafgrøder, såfremt der sker en stigning i anvendelsen af organisk gødning i oplande til nitrاتفølomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder udover, hvad der kan modsvares med 34.000 hektar husdyrefterafgrøder. Hertil kommer, at den beregnede effekt af efterafgrøder med hensyn til reduktion af kvælstofudvaskningen kan ændre sig over tid, og at det samlede behov for husdyrefterafgrøder også af denne grund kan afvige fra det nuværende.

De krav om husdyrefterafgrøder, der efter forslaget skal fastsættes i medfør af § 38, vil indgå som en tærskelværdi i forhold til projekter om intensiv husdyravl omfattet af VVM-direktivets bilag I eller II, der i

øvrigt er gennemført i husdyrbrugloven. Regler fastsat i medfør af gødskningsloven vil derfor fremover indgå i implementeringen af VVM-direktivet for så vidt angår husdyrefterafgrødekravet.

Målrettede efterafgrøder

Det er hensigten, at bemyndigelsen i § 38, stk. 1, udnyttes til at fastsætte et krav om etablering af efterafgrøder målrettet særlige områder med et behov for en kvælstofreducerende indsats. I forlængelse heraf kan der efter lovforslagets § 40 etableres en national tilskudsordning, hvor virksomhederne gives mulighed for på frivilligt grundlag at søge om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler i de særlige områder, hvor der er et indsatsbehov. Med de foreslåede bestemmelser i §§ 38 og 40 videreføres den målrettede regulering.

Indsatsbehovet for 2020 og 2021 for den målrettede regulering følger af bilag 1 i vandområdeplanerne for 2. vandplansperiode (2015-2021). I bilaget er indsatsbehovet for hvert kystvandopland angivet i tons kvælstof pr. år på landbrugsarealet. Efterafgrødekravet i den målrettede regulering bliver beregnet ud fra efterafgrødegrundarealet i oplandet, og der vil derfor blive foretaget yderligere beregninger, før det præcise indsatsbehov omregnet til antal hektar for hvert kystvandopland kendes.

Med bemyndigelsen foreslås miljø- og fødevarerministeren endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om dispensation fra plantedækkekravet i det omfang, at det ikke får betydning for den kvælstofreducerende effekt. Bemyndigelsen er – som den gældende § 18 b, stk. 3 – tænkt rettet mod efterafgrødekrav som led i den målrettede regulering.

Bemyndigelsen kan udnyttes til at fastsætte regler om, at virksomheder kan ansøge om reduktion af det areal, der skal udlægges med obligatoriske efterafgrøder, hvis arealet overstiger en vis procentdel af virksomhedens efterafgrødegrundareal, eller hvis efterafgrødekravet efter en omregning af kravets størrelse til kvælstofeffekt udgør mere end en vis procentdel af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden.

En dispensation forudsætter, som det er tilfældet i dag, at det eventuelle indsatsbehov i det pågældende ID15-område nås.

Hvis en reduktion af en virksomheds efterafgrødekrav ville medføre, at årets indsatsbehov ikke opnås, kan ministeren med hjemmel i den foreslåede § 38, stk. 1, overføre et mindre indsatsbehov til den følgende planperiode, således at årets indsatsbehov samlet set opnås trods dispensation.

Hvis en virksomhed ønsker at benytte sig af muligheden for at få reduceret efterafgrødekravet, er det muligt i medfør af bemyndigelsen at fastsætte krav til dokumentation fra virksomheden for, at efterafgrødekravet efter en omregning af kravets størrelse til kvælstofeffekt udgør mere end den fastsatte procentdel af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden.

Efter forslaget er en virksomhed omfattet af efterafgrødekravene, hvis den opfylder kriterierne i den foreslåede § 4. I bekendtgørelserne for ordningerne vil der kunne fastsættes yderligere kriterier, der skal være opfyldt, før en virksomhed pålægges et efterafgrødekrav, f.eks. vedrørende størrelsen på virksomhedens efterafgrødegrundareal, eller at virksomheden har arealer i bestemte områder.

For en nærmere beskrivelse af de enkelte efterafgrødekrav henvises der til de specielle bemærkninger til § 38.

3.3.1.1.2.2.

Frivillig tilskudsordning om kvælstofreducerende virkemidler

Det foreslås i § 40, at miljø- og fødevarerministeren bemyndiges til at yde nationalt tilskud til kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder. Den foreslåede bestemmelse er en videreførsel af gødskningslovens § 24 c. Formålet med bestemmelsen i gødskningslovens § 24 c er ifølge bemærkningerne til bestemmelsen, at miljø- og fødevarerministeren kan oprette en tilskudsordning i 2019, jf. Folketingstidende 2017-18, A, L 216 som fremsat. Med forslaget til § 40 vil tilskudsordningen kunne videreføres i 2020 og frem.

En tilskudsordning oprettet i medfør af den foreslåede bemyndigelse vil udgøre hjemmelsgrundlaget for den frivillige del af den målrettede regulering.

Den foreslåede bestemmelse giver hjemmel til at yde nationalt tilskud. Bestemmelsen vil således kunne anvendes, i det omfang tilskuddet ydes som statsstøtte, herunder som støtte efter EU's regler om de minimis. Det er en forudsætning for anvendelsen af bestemmelsen, at der afsættes midler på finansloven til etableringen af ordningen. Det er ligeledes en forudsætning, at den nationale tilskudsordning etableres inden for rammerne af statsstøttere reglerne, herunder de minimis-reglerne.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) Nr. 1305/2013 af 17. december 2013 giver medlemsstaterne mulighed for at yde støtte til udvikling af landdistrikterne finansieret gennem Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne. Det er forventningen, at forordningen i 2020 i forbindelse med den kommende reform af EU's fælles landbrugspolitik vil blive erstattet af en ny forordning. Forordningen indeholder en række generelle regler om ydelsen af landdistriktsstøtte og afgrænser bl.a. de foranstaltninger, der kan ydes støtte til. Lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 19. juni 2017 (herefter Landdistriktsfondsloven), udgør den nationale udmøntning af forordningen. Landdistriktsstøtte bliver derfor i Danmark ydet efter forordningen, Landdistriktsfondsloven og bekendtgørelser udstedt i medfør af Landdistriktsfondsloven.

Det følger af forordningens artikel 30, at der på årsbasis pr. hektar landbrugsareal eller pr. hektar skov kan ydes støtte til støttemodtagere for ekstraomkostninger og indkomsttab som følge af ulemper i de pågældende områder i forbindelse med gennemførelsen af bl.a. vandrammedirektivet. Den målrettede regulering skal fra 2020 indgå i den danske gennemførelse af vandrammedirektivet. Der er derfor i øjeblikket overvejelser, om tilskud fremadrettet vil kunne ydes som landdistriktsstøtte i henhold til artikel 30 i den ovennævnte forordning. Hvis disse overvejelser fører til, at virksomheder, der deltager i den frivillige tilskudsordning, skal kompenseres med landdistriktsstøtte, vil sådan støtte blive ydet i medfør af den ovennævnte forordning og Landdistriktsfondsloven.

Den foreslåede bemyndigelse i § 40 vil derfor alene blive anvendt, i det omfang tilskuddet ydes som nationalt tilskud under statsstøttere reglerne, herunder de minimis-støtte.

Miljø- og fødevareministeren foreslås i § 40, stk. 2, 1. pkt., bemyndiget til at fastsætte regler om, hvilke virkemidler der kan ydes tilskud til. Den foreslåede bemyndigelse i § 40, stk. 2, 1. pkt., indebærer, at ministeren med henblik på at sikre den forudsatte miljøeffekt af tilskudsordningen kan fastsætte, hvilke kvælstofreducerende virkemidler der kan ansøges om tilskud til. Det er hensigten, at det vil blive muligt at anvende de samme virkemidler, som i dag indgår i plantedækkebekendtgørelsen som alternative virkemidler til de pligtige efterafgrøder. Det vil dog ikke være muligt at opspare efterafgrøder i et år til opfyldelse af efterafgrødeforpligtelsen i et senere år eller overdrage efterafgrøder til en anden virksomhed. De tilladte virkemidler kan løbende ændres og udmøntes i forbindelse med udstedelsen af bekendtgørelser efter lovforslaget.

Hvis der opstår viden om miljøeffekten af andre alternative virkemidler, vil det inden for bemyndigelsen også være muligt at lade disse virkemidler indgå i tilskudsordningen.

Miljø- og fødevareministeren foreslås i § 40, stk. 2, 2. pkt., bemyndiget til at fastsætte regler om betingelser for at opnå tilskud, om beregning af tilskud, om udbetaling af tilskud, om ansøgning om tilskud m.v. samt om administration af tilskudsordningerne. Det er hensigten at udnytte den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvilke betingelser tilskudsmodtageren skal opfylde for at kunne opnå tilskud. Der kan f.eks. være tale om, at tilskudsmodtageren skal drive det ansøgte areal som ejer eller forpagter ved udløbet af ansøgningsfristen. Det er endvidere hensigten, at der i medfør af bemyndigelsen fastsættes nærmere regler vedrørende de enkelte kvælstofreducerende virkemidler, således at den forudsatte kvælstofreducerende effekt af tilskudsordningen opnås. Det er derfor hensigten, at der i medfør af bemyndigelsen fastsættes nærmere regler om, hvilke afgrødetyper der kan anvendes, om etablerings- og destruktionsfrister og om omregningsfaktorer m.v. Omregningsfaktorerne vil blive fastsat således, at de kvælstofreducerende virkemidler opnår samme kvælstofeffekt som etablering af efterafgrøder.

Det forventes endvidere, at der i medfør af den foreslåede bemyndigelse fastsættes regler om, at ansøgningen om tilskud skal indgives til Landbrugsstyrelsen via et ansøgningsskema udarbejdet af styrelsen.

Det er hensigten, at de særlige områder, hvori der kan søges tilskud til kvælstofreducerende tiltag (kystvandoplande, hvor der er et indsatsbehov), vil blive afgrænset i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 40, stk. 2, og som hidtil blive vist i Miljø- og Fødevareministeriets Internet Markkort, som findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

Det er endvidere hensigten, at der i medfør af den foreslåede bemyndigelse vil blive fastsat en tilskudssats, der angives som en beløbsstørrelse pr. hektar efterafgrøder.

Det er hensigten, at tilskudsordningen indrettes således, at indsatsbehovet i det enkelte særlige område i ansøgningssystemet vil blive omsat, så det fremgår heraf, hvor mange hektar efterafgrøder der samlet set skal udlægges i det enkelte område til opfyldelse af dettes indsatsbehov. I forbindelse med ansøgningen vil tilskudsmodtager skulle angive, hvilket virkemiddel der ansøges om tilskud til. Hvis der ansøges om tilskud til andre kvælstofreducerende virkemidler end efterafgrøder, bliver effekten af det pågældende virkemiddel omregnet til en angivelse i hektar efterafgrøder ved hjælp af en omregningsfaktor. Omregningen af virkemidlets effekt til en angivelse i hektar efterafgrøder er nødvendig, da tilskudssatsen, som det fremgår ovenfor, vil blive fastsat som et beløb pr. hektar efterafgrøde.

I ansøgningsskemaet vil tilskudsmodtageren skulle angive, i hvilke områder virkemidlet placeres. Tilskudsmodtageren kan ikke flytte virkemidlet til andre oplande end dem, hvor der er ansøgt til. Det er dog muligt at flytte virkemidlerne inden for de områder, hvortil der er ansøgt.

Økologiske arealer er undtaget fra reguleringen i 2019, idet den gennemsnitlige udvaskning fra denne type arealer i forvejen er lav. Der vil blive taget stilling til, om økologiske arealer fortsat skal undtages i de kommende år.

Det foreslås endvidere i § 40, stk. 3, at der kan fastsættes regler om, at tilskudsmodtager i hele perioden, hvor betingelser for tilskud skal være opfyldt, skal underrette ministeren, hvis betingelserne for tilskud ikke er opfyldt. Det er hensigten, at der vil blive fastsat regler om oplysningspligt i tilfælde, hvor betingelserne for tilskud ikke er opfyldt, herunder om hvordan denne oplysningspligt kan opfyldes.

Endelig foreslås ministeren i § 40, stk. 4, bemyndiget til at fastsætte regler om kontrol, om nedsættelse af tilskud og om tilbagebetaling af uberettiget udbetalt tilskud, herunder om betaling af renter. Det er hensigten, at der i medfør af bestemmelsen fastsættes regler om en forholdsmæssig nedsættelse af tilskuddet i tilfælde af, at det ved kontrol konstaterede areal afviger fra det ansøgte areal. Endvidere kan der fastsættes regler om tilbagebetaling af uretmæssigt udbetalt tilskud i tilfælde, hvor overtrædelsen først konstateres, efter tilskuddet er udbetalt. Tilskudsmodtageren vil endvidere efter forslaget til § 17, stk. 1, nr. 4, få reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden.

Der forventes desuden at blive fastsat bestemmelser om kontrol af tilskudsmodtagers overholdelse af betingelserne for tilskud.

Hvis det ved en kontrol konstateres, at tilskudsmodtageren ikke har opfyldt betingelserne for tilskud, f.eks. hvis tilskudsmodtageren ikke har etableret de ansøgte hektar efterafgrøder, er det hensigten, at tilskudsmodtageren vil få nedsat tilskuddet, således at støttenedsættelsen vil udgøre et større beløb end det beløb, som skulle være udbetalt for arealet, hvor der er konstateret overtrædelser. Der kan dog fastsættes en bagatelgrænse, sådan at mindre overtrædelser ikke medfører en yderligere støttenedsættelse.

Hvis tilskudsmodtageren via ændringer i ansøgningsskemaet efter ansøgningsfristens udløb oplyser om, at tilskudsmodtageren alligevel ikke ønsker at etablere alle de anmeldte hektar med kvælstofreducerende virkemidler, vil tilskudsmodtageren alene miste et beløb svarende til det beløb, der skal udbetales for arealet,

der alligevel ikke etableres med virkemidlerne. Tilskudsmodtageren vil således ikke få en yderligere støttenedsættelse. En forudsætning herfor er dog, at tilskudsmodtageren har foretaget ændringerne i ansøgningsskemaet inden varsling af kontrol, og inden der ved kontrol er konstateret overtrædelser af reglerne. Tilskudsmodtageren vil dog få reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden efter den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 1, nr. 4, hvis tilskudsmodtageren efter ansøgningsfristen oplyser om, at tilskudsmodtageren alligevel ikke etablerer de ansøgte hektar med virkemidler.

3.3.1.2. Alternativ opfyldelse af efterafgrødekravet

3.3.1.2.1. Gældende ret

3.3.1.2.1.1. Alternativ opfyldelse af det pligtige efterafgrødekrav og obligatorisk krav om efterafgrøder

Miljø- og fødevarerministeren er i gødskningslovens § 19, stk. 1, bemyndiget til at etablere særlige ordninger, som den enkelte virksomhed kan vælge som alternativ til etablering af efterafgrøder.

Formålet med bestemmelsen er at give de virksomheder, der er omfattet af krav om udlægning af efterafgrøder fastsat i medfør af gødskningslovens §§ 18 og 18 a, en større fleksibilitet ved tilrettelæggelsen af driften af virksomheden. Flexibiliteten består i, at virksomhederne kan opfylde deres forpligtelser fastsat i medfør af §§ 18 og 18 a ved at anvende andre virkemidler, der har en tilsvarende kvælstofreducerende effekt som efterafgrøder.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen i gødskningslovens § 19, jf. Folketingstidende 2014-15/1, A, L 112, som fremsat, side 9, at det er en forudsætning for iværksættelse af disse alternative ordninger, at der er tilstrækkelig viden om miljøeffekten af det enkelte virkemiddel.

Bemyndigelserne i gødskningslovens § 19, stk. 1, er udnyttet i plantedækkebekendtgørelsen til at fastsætte følgende ordninger om virkemidler med kvælstofreducerende effekt, som kan anvendes til opfyldelse af efterafgrødekravet fastsat i medfør af gødskningslovens § 18, stk. 1, i stedet for udlægning af efterafgrøder:

- udlægning af mellemafgrøder, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 6
- arealer etableret med energiafgrøder, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 7
- braklagte arealer etableret med græs, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 8
- braklagte arealer langs vandløb og søer, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 9
- afbrænding af fiberfraktionen af forarbejdet husdyrgødning, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 10
- tidlig såning af vinterhvede, vinterbyg, vinterrug og tritcale, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 11

Der er endvidere mulighed for overdragelse af efterafgrøder til en anden virksomhed eller til brug i senere planperioder, som beskrevet neden for.

Bemyndigelsen til at fastsætte regler om alternativer, der kan anvendes til opfyldelse af efterafgrødekravet fastsat i medfør af gødskningslovens § 18 a, finder anvendelse fra den 1. januar 2019, jf. ikrafttrædelsesbestemmelsen i § 5, stk. 3, i lov nr. 497 af 22. maj 2018. Bestemmelsen er derfor endnu ikke udnyttet til at fastsætte alternative virkemidler til opfyldelse af efterafgrødekravet fastsat i medfør af gødskningslovens § 18 a.

For at sikre, at effekten af de alternative virkemidler modsvarer efterafgrødernes effekt, er miljø- og fødevarerministeren i gødskningslovens § 19, stk. 3, bl.a. bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om ordningerne fastsat i medfør af gødskningslovens § 19, stk. 1, herunder om frister og omregningsfaktorer, samt krav om til- og afmelding m.v.

Denne bemyndigelse er anvendt til at fastsætte en omregningsfaktor for hvert af de enkelte virkemidler og andre betingelser, som skal være opfyldt for, at de alternative virkemidlers effekt modsvarer efterafgrødevirkemidlets effekt. For virkemidlet om udlægning af mellemafgrøder erstatter 2 hektar udlagt med mellemafgrøder f.eks. 1 hektar efterafgrøder, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 6, stk. 3. Omregningsfaktoren vedrørende virkemidlet om braklagte arealer langs vandløb og søer er fastsat således, at 1 hektar braklagt areal erstatter 4 hektar efterafgrøder, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 9, stk. 3.

Øvrige betingelser fastsat i medfør af bemyndigelsen i § 19, stk. 3, kan f.eks. vedrøre, hvilke afgrødearter der kan anvendes, frister for såning og destruktion m.v. Virkemidlet tidlig såning af visse arter af vinterafgrøder er et eksempel på, at det kan være nødvendigt at fastsætte øvrige betingelser sammen med omregningsfaktoren for at sikre miljøeffekten af virkemidlet. Efter plantedækkebekendtgørelsens § 11, stk. 1, er det et krav, at afgrøderne skal være sået senest 7. september i den planperiode, hvori virkemidlet anvendes som alternativ til efterafgrøder. Omregningsfaktoren er fastsat således, at 4 hektar tidligt sået vinterafgrøder erstatter 1 hektar efterafgrøder, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 11, stk. 2.

Da der er tale om frivillige ordninger, som den enkelte landmand kan vælge at anvende i stedet for at udlægge efterafgrøder, og med henblik på at etablere et tilstrækkeligt grundlag for kontrollen med efterafgrødekravet, er der endvidere i medfør af bemyndigelsen i gødskningslovens § 19, stk. 3, i plantedækkebekendtgørelsens § 15 fastsat frister for til- og afmelding af ordningerne. For en nærmere beskrivelse af kontrollen med efterafgrødekravet og alternativerne henvises der til afsnit 3.3.1.3.1 nedenfor.

Virksomheder, der er omfattet af kravet om udlægning af efterafgrøder efter gødskningslovens § 18, og som i en planperiode udlægger flere hektar med efterafgrøder, end der skal til for at opfylde planperiodens efterafgrødekrav, har mulighed for at "opspare" effekten af de ekstra hektar med efterafgrøder (også benævnt som overskud af efterafgrøder), jf. plantedækkebekendtgørelsens § 12. Efterafgrøder, der er udlagt f.eks. til opfyldelse af efterafgrødekrav fastsat i medfør af anden lovgivning, som f.eks. husdyrrefterefterafgrødekravet fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 e, kan ikke overføres som overskud af efterafgrøder efter plantedækkebekendtgørelsen. Derimod kan f.eks. efterafgrøder, der er udlagt som miljøfokusområder efter reglerne i bekendtgørelse nr. 291 af 20. april 2018 om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v., overføres som overskud af efterafgrøder efter plantedækkebekendtgørelsen.

Overskud af efterafgrøder kan efter plantedækkebekendtgørelsens §§ 13 og 14 anvendes i en senere planperiode til opfyldelse af den valgte planperiodes efterafgrødekrav, eller ved overførsel af efterafgrøder til en anden virksomhed kan den modtagende virksomhed anvende de overførte efterafgrøder til opfyldelse af denne virksomheds efterafgrødekrav. Muligheden for at overdrage efterafgrøder mellem virksomheder har eksisteret i den pligtige efterafgrødeordning siden planperioden 2010/2011.

Der er fastsat visse betingelser for overførsel af overskud af efterafgrøder mellem virksomheder, og der er fastsat differentierede omregningsfaktorer, således at der tages højde for den eventuelle forskel på, hvor meget organisk gødning henholdsvis den afgivende og modtagende virksomhed udbringer pr. hektar harmoniareal. De betingelser, som er fastsat for overførsel af efterafgrøder mellem virksomheder, er i lighed med de øvrige betingelser for alternative virkemidler fastsat for at sikre miljøeffekten. Bestemmelserne i plantedækkebekendtgørelsens §§ 12-14 er ligeledes fastsat i medfør af gødskningslovens § 19, stk. 1 og 3.

Miljø- og fødevarerministeren er i gødskningslovens § 19, stk. 3, 2. pkt., bemyndiget til at fastsætte regler om, at visse af ordningerne efter § 19, stk. 1 og 2, kun kan anvendes som alternativ til efterafgrøder fastsat i medfør af § 18. Bemyndigelsen kan altså anvendes til at fastsætte, at visse alternativer ikke kan anvendes til at opfylde efterafgrødekrav fastsat i medfør af § 18 a. Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen skal der i 2019 i et stort antal ID15-områder gennemføres en indsats med henblik på at imødegå forringelser af grundvandet, og det vil i forhold til opfyldelse af efterafgrødekrav fastsat i medfør af gødskningslovens § 18 a, være nødvendigt at begrænse muligheden for at anvende alternative virkemidler til ordninger om virkemidler, der har en grundvandseffekt, jf. Folketingstidende 2017-18, A, L 216 som fremsat. Efter bestemmelsen vil muligheden for at anvende braklagte arealer langs vandløb og søer som alternativ f.eks. kunne begrænses til opfyldelse af efterafgrødekrav fastsat efter § 18. Ligeledes vil muligheden for at overføre overskydende efterafgrødearealer i en planperiode til opfyldelse af efterafgrødekrav i en senere planperiode kunne

begrænses til anvendelse som alternativ til opfyldelse af efterafgrødekravet fastsat efter § 18. Bestemmelsen finder anvendelse fra den 1. januar 2019.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 19, stk. 2, bemyndiget til at etablere pilotprojektordninger, hvorefter en eller flere virksomheder kan ansøge om at anvende lokale virkemidler som alternativ til udlægning af efterafgrøder til opfyldelse af efterafgrødekravet fastsat i medfør af gødskningslovens § 18, stk. 1.

Bemyndigelsen i § 19, stk. 2, er udnyttet til at oprette en pilotprojektordning om præcisionslandbrug for planperioderne 2018/2019 og 2019/2020, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 18. Præcisionslandbrug er et managementværktøj og en dyrkningsform, hvor virksomhederne anvender moderne teknologier til at fastlægge afgrødernes kvælstofbehov, bl.a. på baggrund af sensoranvendelse, anvendelse af tildelingskort fra satellitfotos og anden teknologisk anvendelse. De moderne teknologier giver således virksomhederne mulighed for at foretage præcise målinger af afgrødernes kvælstofbehov, hvorefter det er muligt at opnå en optimeret tildeling af gødning.

Pilotprojektordningen om præcisionslandbrug har til formål at indsamle viden om, i hvilket omfang en præcis behovsfastsættelse og optimeret gødningstildeling, samt anvendelse af præcisionsteknologier, også har positive miljøeffekter og dermed på sigt, som en dyrkningsform, kan indgå som et kvælstofreducerende virkemiddel. Derudover skal pilotprojektordningen høste erfaringer med tilvejebringelse af dokumentation af korrekt anvendelse af teknologier og metoder og den administrative håndtering heraf samt indsamle dokumentation for de enkelte teknologiers og metoders miljøeffekt og evt. udvikle modelberegninger til fastlæggelse af effekten.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 19, stk. 3, til at fastsætte frister og omregningsfaktorer, samt krav om til- og afmelding m.v. med henblik på at sikre, at effekten af de alternative virkemidler modsvarer efterafgrødernes effekt, omfatter også pilotprojektordningerne, der kan fastsættes i medfør af gødskningslovens § 19, stk. 2.

Denne bemyndigelse er bl.a. udnyttet til at fastsætte en omregningsfaktor, som skal anvendes ved beregning af, om virksomhedens efterafgrødekrav er opfyldt ved anvendelse af præcisionslandbrug. Omregningsfaktoren er differentieret, efter om virksomheden anvender mere eller mindre end 80 kg kvælstof i organisk gødning pr. hektar. Der er endvidere fastsat regler om, hvilke tiltag til forbedring af kvælstofudnyttelsen på arealer omfattet af en kvælstofnorm virksomhederne skal udføre og dokumentere for at indgå i pilotprojektordningen om præcisionslandbrug, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 18, stk. 5. Tiltagene omfatter bl.a. fastsættelse af kvælstofbehovet for hver enkelt mark og sektionsbestemt spredning af handelsgødning. Der er desuden fastsat krav om, at virksomheden skal foretage visse indberetninger for at kunne dokumentere, at ordningens tiltag er udført, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 18, stk. 6, samt at virksomhederne skal indsende visse oplysninger til brug for beregningen af effekten af tiltagene, jf. bekendtgørelsens § 18, stk. 7.

Efter gødskningslovens § 19, stk. 3, 2. pkt., som finder anvendelse fra den 1. januar 2019, vil pilotprojektordningerne fastsat efter § 19, stk. 2, kunne begrænses til anvendelse til opfyldelse af efterafgrødekravet fastsat efter lovens § 18.

Som det fremgår af gødskningslovens § 19, stk. 2, etableres pilotprojektordningerne i medfør af § 19, stk. 2, i modsætning til ordningerne fastsat i medfør af lovens § 19, stk. 1, som ansøgningsordninger. Miljø- og fødevareministeren er derfor i gødskningslovens § 19, stk. 4, 1. pkt., bemyndiget til at fastsætte regler om ansøgningens indgivelse, indhold, oplysninger og formkrav. Ministeren er endvidere i gødskningslovens § 19, stk. 4, 2. pkt., bemyndiget til at fastsætte individuelle vilkår i afgørelserne, der angår det konkrete projekt, der er omfattet af ansøgningen.

Denne bemyndigelse er anvendt til i plantedækkebekendtgørelsens § 18, stk. 2, at fastsætte regler om ansøgning om deltagelse i pilotprojektordningen om præcisionslandbrug. Det følger bl.a. af denne bestemmelse, at ansøgningen skal indeholde dokumentation for, at virksomheden har rådighed over

præcisionsteknologi, der muliggør pilotprojektordningens udførelse. Landbrugsstyrelsen kan efter bekendtgørelsens § 18, stk. 1 og 3, give tilsagn om deltagelse i pilotprojektordningen til maksimalt 20 virksomheder i planperioderne 2018/2019 og 2019/2020, og styrelsen prioriterer ansøgningerne.

Efter bestemmelsen i gødskningslovens § 19, stk. 4, 2. pkt., kan der bl.a. fastsættes vilkår om forudsætninger for virkemidlernes kontrollerbarhed og krav om indgivelse af en række oplysninger, der indgår i vurderingen af det pågældende virkemiddels eventuelle negative effekter for miljøet. Ligeledes vil der kunne fastsættes vilkår om, hvordan virkemidlets kvælstofreducerende effekt kan fordeles mellem flere virksomheder til opfyldelse af de enkelte virksomheders efterafgrødekrav i de tilfælde, hvor disse virksomheder er fælles om en foranstaltning, der godkendes under en pilotprojektordning.

Der kan herudover i medfør af bestemmelsen i gødskningslovens § 19, stk. 4, 2. pkt., fastsættes nærmere betingelser for virkemidlets godkendelse under pilotprojektordningerne. F.eks. vil der kunne stilles et generelt krav om dokumentation for kvælstofeffekten af virkemidlerne, således at det sikres, at denne modsvare den kvælstofeffekt, der opnås ved udlægning af efterafgrøder efter gødskningsloven, i form af en overvågningsrapport udarbejdet efter nærmere fastsatte regler. De individuelle vilkår i den enkelte afgørelse kan f.eks. bestå i løbende dokumentation af virkemidlets kvælstofeffekt ved hjælp af målinger, regler om løbende vedligeholdelse m.v.

3.3.1.2.1.2.

Alternativ opfyldelse af husdyrefterafgrødekravet

Efter husdyrbruglovens § 5 e, stk. 2, kan miljø- og fødevareministeren etablere særlige ordninger, som den enkelte jordbrugsvirksomhed kan vælge som alternativ til etablering af husdyrefterafgrøder. Ministeren er bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om ordningerne, herunder frister og omregningsfaktorer, samt krav om til- og afmelding.

Bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 5 e, stk. 2, er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 12 til at fastsætte regler om, at de særlige ordninger, som den enkelte virksomhed kan vælge som alternativ til etablering af efterafgrøder efter plantedækkebekendtgørelsen (mellemafrøder, brak m.v.), jf. plantedækkebekendtgørelsens §§ 6-11, ligeledes vil kunne anvendes til at opfylde efterafgrødekravet efter husdyrbrugloven. Jordbrugsvirksomhederne har endvidere efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 39 mulighed for at overføre et overskud af efterafgrøder fra en planperiode til opfyldelse af efterafgrødekrav i en senere planperiode eller til en anden jordbrugsvirksomhed med henblik på opfyldelse af denne virksomheds efterafgrødekrav.

Det fremgår af forarbejderne til ændringen af husdyrbrugloven fra 2017, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 114, s. 40, at Miljø- og Fødevareministeriet vil følge udviklingen i handel med efterafgrøder i relation til påvirkning af de nitrاتفølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, herunder hvorvidt handlen kan indebære forskydninger i indsatsen imellem oplandene af betydning for overholdelsen af habitatdirektivet.

Miljø- og fødevareministeren er ikke i husdyrbrugloven bemyndiget til at fastsætte regler om etablering af pilotprojektordninger som alternativer til efterafgrøder.

3.3.1.2.2. *Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*

3.3.1.2.2.1.

Alternativ opfyldelse af efterafgrødekravet

Med forslaget til § 39 foreslås miljø- og fødevareministeren bl.a. bemyndiget til at etablere særlige ordninger, som den enkelte virksomhed kan vælge at anvende som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 38.

Bestemmelsen er en videreførsel af gødskningslovens § 19. I forbindelse med overførslen af bestemmelser fra husdyrbrugloven til gødskningsloven erstatter forslaget til § 39, stk. 1 og 3, husdyrbruglovens § 5 e, stk. 2.

Det er som udgangspunkt hensigten at videreføre de alternativer, som allerede i dag kendes i den pligtige efterafgrødeordning, husdyrefterafgrødeordningen og i den målrettede regulering. De tilladte virkemidler kan løbende ændres og udmøntes i forbindelse med udstedelsen af bekendtgørelser efter lovforslaget. Hvis der udvikles nye virkemidler med dokumenteret gavnlig miljøeffekt, vil det være muligt at inddrage disse virkemidler som alternativer til etablering af efterafgrøder. Det er fortsat en forudsætning for anvendelse af et nyt virkemiddel, at der er tilstrækkelig dokumenteret viden om virkemidlets gavnlige miljøeffekt.

Da indsatsbehovet for de forskellige efterafgrødeordninger er fastsat ud fra forskellige kriterier, vil det ikke nødvendigvis være de samme virkemidler, der kan anvendes i de forskellige ordninger. F.eks. er det hensigten, at muligheden for at overføre efterafgrøder fra en planperiode til opfyldelse af en senere planperiodes efterafgrødekrav ikke vil kunne anvendes inden for den målrettede regulering.

Det er hensigten at videreføre muligheden for overførsel af efterafgrøder til en senere planperiode til opfyldelse af det pligtige efterafgrødekrav eller husdyrefterafgrødekravet. Formålet med denne ordning er at skabe større fleksibilitet for virksomheden og dermed åbne op for en bedre tilrettelæggelse af driften, idet der i år med gunstige forhold kan udlægges ekstra efterafgrøder, der kan benyttes til opfyldelse af efterafgrødekravene i andre år, hvor forholdene for etablering af efterafgrøder er mindre gode.

Opsparing af pligtige efterafgrøder sker på nuværende tidspunkt via digital indberetning fra virksomheden senest den 31. august. Her indberettes, hvor mange hektar med efterafgrøder/alternativer, der i alt er etableret på virksomheden. Det følgende forår skal virksomheden opgøre sit efterafgrødekrav digitalt. Hvis kravet om pligtige efterafgrøder er mindre end det indberettede areal med efterafgrøder/alternativer, vil dette automatisk fremgå, når kravet opgøres. Hvis det indberettede areal overstiger efterafgrødekravet, kan virksomheden vælge, om det overskydende areal skal overføres til senere planperioder eller – som reglerne er i dag - overdrages til en anden virksomhed. Tilsvarende kan et overskydende areal med husdyrefterafgrøder overføres til senere planperioder eller overdrages til en anden virksomhed. Mangler der efterafgrøder i forhold til kravet, foretages der en automatisk kvotereduktion svarende til de manglende hektar efterafgrøder.

Det har i Landbrugsstyrelsens kontrolopgørelser fra de seneste år vist sig, at der i en række sager er væsentlige uoverensstemmelser mellem størrelsen på det indberettede areal med efterafgrøder, som virksomhederne indberetter inden kontrollen, og det areal, der er konstateret på fysisk kontrol. F.eks. blev der i 2016 konstateret uoverensstemmelse på ca. en fjerdedel af kontrolsagerne.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at en ikke nærmere fastsat andel af den konstaterede uoverensstemmelse kan skyldes, at efterafgrøderne ikke er etableret i tilstrækkeligt omfang som følge af eksempelvis vejrlig og andet.

Virksomhederne har år for år indberettet flere efterafgrøder, end der er behov for. Det er derfor Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at der på landsplan generelt er etableret flere efterafgrøder, end der har været krav om. Det er dog Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at reglerne på trods heraf skal justeres for at undgå uhensigtsmæssige uoverensstemmelser fremadrettet.

Eftersom de konstaterede uoverensstemmelser mellem indberetningerne og det konstaterede areal med efterafgrøder potentielt kan udhule effekten af efterafgrødeordningerne, ønsker Miljø- og Fødevareministeriet at rette op på de uhensigtsmæssigheder, der er i systemet, således at virksomhederne indberetter det korrekte areal med efterafgrøder. Muligheden for en mere effektiv efterafgrødeordning bl.a. gennem bedre kontrol og efterfølgende mulighed for sanktion afhænger af, om de manglende efterafgrøder er en del af årets efterafgrødekrav, eller om de ligger ud over efterafgrødekravet. Sanktioneringen af manglende opfyldelse af årets efterafgrødekrav er nærmere beskrevet i afsnit 3.3.1.4.2.

De ovenfor beskrevne udfordringer har bl.a. bidraget til, at der er opsparet mange efterafgrøder. Ved udgangen af planperioden 2017/2018 var der opsparet ca. 487.000 hektar efterafgrøder.

I det eksisterende system er det på tidspunktet for kontrol ikke muligt at kontrollere op imod efterafgrødekravet, da dette først kendes i det følgende forår. For at kunne adskille efterafgrøder, der skal indgå i opfyldelsen af årets krav, fra efterafgrøder, der skal overføres til senere planperioder, er det nødvendigt at kende kravet på tidspunktet for kontrol. Dette forudsætter, at kravet beregnes med udgangspunkt i en tidligere markplan, end det er tilfældet i dag. Sanktionsmulighederne for efterafgrøder, der opspares med henblik på opfyldelse af senere planperioders efterafgrødekrav, er ikke så omfattende som for efterafgrøder, der skal indgå i årets krav, da det ikke umiddelbart er muligt at anvende sanktion for overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav for efterafgrøder, der ikke anvendes i det samme år. Krydsoverensstemmelse er nærmere beskrevet i afsnit 8.7, hvortil der henvises.

Det er derfor hensigten efter den foreslåede bestemmelse i § 44 at ændre opgørelsetidspunktet for efterafgrødekravet, så kravet allerede kendes i efteråret, umiddelbart efter at efterafgrøderne skal være udlagt. Det er endvidere hensigten ved bekendtgørelse efter den foreslåede § 53, stk. 3, at fastsætte regler om, at overindberetning af efterafgrøder til opfyldelse af senere planperioders efterafgrødekrav medfører straf af bøde. Der henvises til afsnit 3.3.1.3.2 og 3.3.1.4.2 for en nærmere beskrivelse.

Hvis omfanget af de opsparede efterafgrøder på et tidspunkt måtte blive mindre, fordi der sker stor anvendelse af opsparede efterafgrøder, kan det mindske miljøeffekten af miljøreguleringen i de kommende år, bl.a. i kraft af tidsmæssige forskydninger mellem landbrugets påvirkning og den modvirkende indsats. Miljø- og Fødevarerministeriet vil følge udviklingen i overførslen af efterafgrøder og anvendelsen af de opsparede efterafgrøder på oplandsniveau for at imødegå risikoen for markante tidlige forskydninger af den forudsatte næringsstofreducerende effekt. Overvågningen sker med henblik på at justere i reglerne for overførsel og anvendelse af overskud af efterafgrøder i bekendtgørelserne, såfremt der er behov for det, så det sikres, at målrettet regulering opnår den forudsatte virkning. Overvågningen bidrager også til at styrke husdyrefterafgrødekravets egnethed som afskæringskriterium, der kan afløse konkrete vurderinger efter VVM-direktivet og habitatdirektivet.

Endvidere vil reduktion af den samlede kvote for kvælstof, som i gødskningsloven i dag har karakter af en sanktion for manglende etablering af efterafgrøderne, indgå som et frivilligt alternativ, se mere herom under afsnit 3.2.1.1.4.2.

Overdragelse af efterafgrøder på tværs af oplande kan resultere i en geografisk forskydning af den næringsstofreducerende effekt, som efterafgrøderne er tillagt. Det betyder, at den kvælstofeffekt, som en efterafgrøde skal bidrage med, kan leveres i et andet opland end det opland, som virksomheden med krav om etablering af efterafgrøden ligger i.

Den eksisterende overdragelse af efterafgrøder mellem virksomheder har indtil videre været forholdsvist begrænset. Således blev der i planperioden 2015/2016 afgivet ca. 6.500 hektar efterafgrøder til andre virksomheder, mens der i 2016/2017 blev afgivet ca. 7.500 hektar.

Som følge af indfasningen af den målrettede regulering og det dermed øgede efterafgrødetryk fra 2020, er det Miljø- og Fødevarerministeriets forventning, at der vil ske en stigning i omfanget af overdragelser.

Det er forventningen, at miljø- og fødevarerministeren med hjemmel i forslaget til § 39 vil fjerne eller begrænse muligheden for overdragelse af efterafgrøder mellem bedrifterne fra 2020, hvor efterafgrødekravet i den målrettede regulering stiger.

I 2019 er det forventningen, at der ikke vil være blive overdraget flere efterafgrøder til opfyldelse af årets efterafgrødekrav, når der sammenlignes med tidligere år, da det samlede reguleringstryk ikke forventes at stige i 2019 sammenholdt med 2017 og 2018. Det kan dog ikke udelukkes, at der vil blive overdraget flere efterafgrøder med henblik på opsparring til opfyldelse af efterfølgende års efterafgrødekrav.

Under høringsperioden vil det blive overvejet, om der er behov for at fjerne eller begrænse muligheden for at overdrage efterafgrøder allerede fra 2019. Dette kan være nødvendigt, hvis data fra planperioden 2017/2018 viser, at der mod forventning er sket en stigning i handlen med efterafgrøder på tværs af oplande sammenholdt med omfanget af handel før indførelsen af kravet om husdyrefterafgrøder i husdyrbrugloven, således at der i planperioden 2019/2020 er begrundet risiko for forskydninger i indsatsen mellem oplande.

Fjernelse eller begrænsning af muligheden for at overdrage pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder mellem virksomheder vil imødegå risikoen for geografiske forskydninger af den forudsatte næringsstofreducerende effekt, og vil dermed bidrage til, at modellen for målrettet regulering opnår den forudsatte virkning. Samtidig sikres det, at husdyrefterafgrøderne udlægges i de tilsigtede oplande, hvilket styrker husdyrefterafgrødekravets egnethed som afskæringskriterium, der kan afløse konkrete vurderinger efter VVM-direktivet og habitatdirektivet.

Ministeren foreslås med bestemmelsen i § 39 bemyndiget til at etablere pilotprojektordninger, hvor virksomheder kan ansøge om at anvende miljøforanstaltninger, som (endnu ikke) er godkendt som et alternativ til efterafgrøder efter den foreslåede bestemmelse i § 39, stk. 1. Ministeren foreslås endvidere bemyndiget til at fastsætte individuelle vilkår i afgørelser, der angår konkrete pilotprojekter.

Ministeren foreslås desuden bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om alternativ- og pilotprojektordningerne, herunder frister og omregningsfaktorer m.v. I medfør af bestemmelsen kan ministeren bl.a. fastsætte frister for, hvornår alternativerne senest skal etableres og tidligst kan destrueres, og der kan fastsættes betingelser for anvendelse af alternativet som f.eks. krav om, at arealerne ikke tilføres gødning eller afgræsses, eller krav til, hvordan de etablerede virkemidler skal fremstå. Der kan endvidere fastsættes betingelser, der har betydning for Landbrugsstyrelsens administration og kontrol af ordningerne og regler, der skal sikre ensartethed på tværs af lovområder.

Virkemidler, der anvendes som alternativer til efterafgrøder, vil ikke nødvendigvis have samme kvælstofreducerende effekt som efterafgrøder. For at sikre den forudsatte effekt af virkemidlerne kan der fastsættes omregningsfaktorer mellem efterafgrøder og alternativerne, således at alternativerne samlet set opnår den samme effekt som efterafgrøderne. Det er hensigten, at der vil blive anvendt samme omregningsfaktorer i de efterafgrødeordninger, hvor virkemidlet kan benyttes som alternativ.

Formålet med at stille krav om etablering af efterafgrøder er at opnå en kvælstofreducerende effekt, som ikke opnås ved virksomhedernes almindelige drift. Pålæggelse af efterafgrødekravene skal således sikre, at virksomhederne yder en miljøindsats, som ligger ud over det, en gennemsnitlig landbrugsvirksomhed ville have ydet i den almindelige drift. Hvis et nyt virkemiddel, som virksomhederne allerede anvender i deres almindelige drift, tillades som alternativ til efterafgrøder, skal det sikres, at virkemidlet opnår samme effekt som efterafgrøderne. Det kan derfor være relevant at fastsætte regler, der sikrer en effekt af virkemidlet, der ligger ud over den effekt, som allerede opnås ved virksomhedernes almindelige drift. Sådanne regler kan f.eks. betyde, at omregningsfaktoren sættes lavere end den reelle effekt af virkemidlet, eller der kan fastsættes en skæringsdato, som medfører, at kun virkemidler etableret efter en nærmere angiven dato kan indgå i opfyldelsen af kravet. Som det fremgår af afsnit 3.3.1.1.2.1, er det dog også muligt at kompensere for den allerede indregnede effekt ved at fastsætte et højere indsatsbehov for efterafgrødekravet.

Efter bestemmelsen kan der endvidere oprettes pilotprojekter til afprøvelse af nye kvælstofvirkemidler.

Det vil efter bestemmelsen f.eks. være muligt at bestemme, at en pilotprojektordning fastsat efter bemyndigelsen i den foreslåede § 39, stk. 2, alene kan anvendes til opfyldelse af et af de efterafgrødekrav, der kan fastsættes efter den foreslåede § 38, stk. 1, således at pilotprojektordningen afprøves for et af efterafgrødekravene, før det evt. sættes i kraft for de øvrige efterafgrødekrav.

I forbindelse med iværksættelse af pilotprojekter efter bestemmelsen vil Landbrugsstyrelsen bl.a. se på, hvilket indsatsbehov der er fastsat for de enkelte områder. Det kan f.eks. betyde, at et konkret pilotprojekt ikke bliver iværksat i et område, hvor der er et højt husdyrefterafgrødekrav. Hvis et projekt bliver iværksat i et område, hvor der er fastsat husdyrefterafgrødekrav, vil overholdelsen af de EU-retlige forpligtelser blive påsat, herunder overholdelsen af habitatdirektivet.

Efter gældende ret er der oprettet en pilotprojektordning om præcisionslandbrug. Landbruget anvender og investerer i stigende grad i nye præcisionsteknologier. Præcisionslandbrug indebærer, at stadig mere

specifikke geografiske data er styrende for aktiviteterne i marken. Geografiske data kan bl.a. komme fra satellitter, fly, droner, kortlægning af jordbund og hydrologi eller fra sensorer m.v. på landbrugsmaskiner.

3.3.1.3. Kontrol

3.3.1.3.1. Gældende ret

Efter gødskningslovens § 25, stk. 1, fører miljø- og fødevareministeren tilsyn med, at der ikke sker overtrædelser af loven eller regler fastsat i medfør heraf. Tilsynet med loven er delegeret til Landbrugsstyrelsen, jf. § 5, stk. 1, nr. 26, i bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser.

Efter gødskningslovens § 21 a skal virksomhederne hvert år indberette virksomhedens samlede areal, hvorpå der er etableret plantedække efter regler fastsat i medfør af §§ 18 og 18 a.

For at kunne administrere og kontrollere reglerne vedrørende efterafgrøder er det nødvendigt at have et entydigt billede af, hvor mange efterafgrøder den enkelte virksomhed etablerer. Efterafgrøder skal efter plantedækkebekendtgørelsens § 3, stk. 2, være etableret i begyndelsen af planperioden (senest den 1. eller 20. august). Det er hensigtsmæssigt, at Landbrugsstyrelsen hurtigt herefter får klarhed over, hvor mange efterafgrøder virksomheden har etableret, og om virksomheden eventuelt vil anvende et overskud af efterafgrøder eller bruge alternativer til opfyldelse af reglerne for de efterafgrødekrav, hvor det er muligt. Landbrugsstyrelsen vil umiddelbart herefter have mulighed for fysisk at kontrollere, at efterafgrøderne er etableret som indberettet. Samtidigt er det hensigtsmæssigt, hvis indberetningen kan ændres frem til det tidspunkt, hvor virksomheden kan vurdere, om efterafgrøden er veletableret.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 21 a, stk. 2, 1. pkt., bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om indberetningen, herunder udformning og indhold og fristen for indberetning.

I medfør af gødskningslovens § 21 a, stk. 2, 1. pkt., er det fastsat i plantedækkebekendtgørelsens § 15, stk. 1, at indberetningen af virksomhedens samlede areal udlagt med efterafgrøder skal ske senest den 31. august i den planperiode, der indberettes om. Ligeledes vil virksomheden som hovedregel skulle tilmelde sig de ordninger om alternativer, der er fastsat i medfør af gødskningslovens § 19, stk. 1, på dette tidspunkt, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 15, stk. 2. Indberetningen af efterafgrødearealet og tilmelding til alternativordningerne skal foretages elektronisk ved brug af Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 15, stk. 4.

Bemyndigelsen i § 21 a, stk. 2, 1. pkt., er endvidere udmøntet i bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder. Det fremgår af denne bekendtgørelses § 8, at plantedækkebekendtgørelsens § 15, stk. 1, 4 og 5, finder tilsvarende anvendelse for virksomheders indberetning af arealer med målrettede efterafgrøder.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 21 a, stk. 2, 2. pkt., bemyndiget til at fastsætte krav om, at virksomheden angiver efterafgrødernes placering på virksomhedens arealer. Formålet med bemyndigelsen er at kunne sikre en effektiv kontrol af det målrettede efterafgrødekrav, der kan fastsættes i medfør af gødskningslovens § 18 a, stk. 1, herunder særligt, om efterafgrøderne er udlagt i de berørte områder. Bemyndigelsen i gødskningslovens § 21 a, stk. 2, 2. pkt., er endnu ikke udnyttet.

Som det fremgår ovenfor af afsnit 3.2.2.1.1, foretager virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab efter gødskningslovens § 2, en gødningsplanlægning efter gødskningslovens § 21, stk. 1, der angiver, hvilke afgrøder virksomheden planlægger at dyrke i planperioden, herunder f.eks. efterafgrøder. Gødningsplanlægningen kan udarbejdes i Gødningskvote- og efterafgrødeskemaet (GKEA) i Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service.

De virksomheder, som kun er omfattet af lovens kapitel 3, men som ikke samtidig er omfattet af lovens kapitel 2, er ikke omfattet af kravet i gødskningslovens § 21 om udarbejdelse af gødningsplanlægning og gødskningslovens § 22 om udarbejdelse og indberetning af gødningsregnskab. For nærmere oplysninger om, hvilke virksomheder der er omfattet af henholdsvis gødskningslovens kapitel 2 og 3, henvises til afsnit 3.1.2.1 ovenfor.

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 20 bemyndiget til at fastsætte regler om kontrol af de virksomheder, der ikke er omfattet af lovens kapitel 2, og til at fastsætte krav om, at disse virksomheder udarbejder og opbevarer en markplan, som viser omfanget af plantedækket og andre dyrkningsrelaterede tiltag. I medfør af bemyndigelsen i gødskningslovens § 20 kan der fastsættes regler om, at virksomhederne i konkrete tilfælde skal indsende disse planer med henblik på kontrol. Bemyndigelsen er udmøntet i plantedækkebekendtgørelsens § 16, hvor det fremgår, at virksomhederne skal indgive en markplanlægning, der viser de arealer, der i planperioden er dyrket med afgrøder, der er omfattet af bekendtgørelsens bilag 1. Planlægningen skal være indgivet senest 21. april, jf. fællesskemabekendtgørelsens § 7, stk. 1.

Efter plantedækkebekendtgørelsens § 16, stk. 2, skal virksomheden i forbindelse med gødnings- eller markplanlægningen opgøre sit efterafgrødekrav i hektar. Opgørelsen skal finde sted senest 21. april, jf. fællesskemabekendtgørelsens § 7, stk. 1. Opgørelsen sker i GKEA, som findes i Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service.

Det fremgår af § 9 i bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder, at plantedækkebekendtgørelsens § 16, stk. 1, og stk. 2, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse for målrettede efterafgrøder, og at oplysningerne skal indgives elektronisk ved brug af Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service.

Husdyrefterafgrødekravet i medfør af husdyrbrugloven og det generelle efterafgrødekrav i medfør af gødskningsloven bliver behandlet administrativt som ét samlet efterafgrødekrav, der administreres og kontrolleres af den samme myndighed – det vil sige Landbrugsstyrelsen.

Det fremgår af husdyrbruglovens § 5 f, at jordbrugsvirksomhederne hvert år skal indberette jordbrugsvirksomhedens samlede areal, hvorpå der er etableret husdyrefterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 5 e, stk. 1. Bemyndigelsen i § 5 f, stk. 2, er udnyttet til at fastsætte en bestemmelse i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 40 om, at indberetningen skal foretages senest den 31. august i den planperiode, der indberettes om, i Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service.

I forbindelse med jordbrugsvirksomhedernes gødningsplanlægning for planperioden efter gødskningslovens § 21 for virksomhedens arealer i Tast selv-service foretages der både en opgørelse af virksomhedens efterafgrødekrav i hektar, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 15, en opgørelse af det målrettede efterafgrødekrav i hektar, jf. § 8, i bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder, og en opgørelse af husdyrefterafgrødekravet i hektar, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 41.

3.3.1.3.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Virksomhedernes indberetninger er i dag en vigtig forudsætning for Landbrugsstyrelsens kontrol med overholdelsen af reglerne, fordi indberetningerne indeholder oplysninger om bl.a. virksomhedernes arealer, som Landbrugsstyrelsen ikke er i besiddelse af. Efter de gældende regler i gødskningsloven indeholder virksomhedens indberetning af efterafgrøder alene en angivelse af det samlede antal hektar, der er etableret med efterafgrøder. Da der de seneste år er oprettet flere nye efterafgrødeordninger, har Landbrugsstyrelsen af hensyn til administrationen og kontrollen med reglerne behov for en mere præcis angivelse af, hvor efterafgrøderne er placeret. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at bemyndigelsen til at fastsætte krav til virksomhedens indberetning af efterafgrøder bør udvides, så der sikres et bedre overblik over, hvor efterafgrøder til opfyldelsen af de forskellige efterafgrødekrav er placeret.

Samtidig bør bestemmelsen tage højde for eventuelle ændrede behov for indberetninger. Den teknologiske udvikling medfører, at der løbende udvikles nye måder at kontrollere overholdelsen af reglerne og nye indberetningsmuligheder, der bygger på it-systemer. Det er sandsynligt, at nye kontrolmetoder fremover vil kunne betyde, at kravene til virksomhedernes indberetninger kan forsimples eller ændres, idet Landbrugsstyrelsen vil kunne indhente de relevante oplysninger på anden vis.

I dag foretager Landbrugsstyrelsen en fysisk og administrativ kontrol af, om virksomhederne overholder reglerne. I forbindelse med en fysisk kontrol på virksomhedens bedrift kontrollerer Landbrugsstyrelsen bl.a., om de indberettede efterafgrøder er etableret, og om de etablerede efterafgrøder opfylder reglerne. Der foretages en fysisk kontrol på en nærmere fastlagt procentdel af de virksomheder, der er omfattet af reglerne i gødskningsloven.

I takt med den teknologiske udvikling udvikles der løbende nye digitale værktøjer, som vil kunne bruges i forbindelse med en kontrol af overholdelsen af reglerne. Det er Miljø- og Fødevareministeriets forventning, at satellitbilleder fremover vil kunne give et så præcist billede af en virksomheds arealer, at en analyse af sådanne billeder vil kunne anvendes til kontrol af, om virksomheden har etableret de pålagte efterafgrøder og evt. til kontrol af andre krav. En sådan kontrol via satellitbilleder kaldes monitorering. Monitorering vil kunne betyde, at det kan blive muligt for Landbrugsstyrelsen at kontrollere virksomheders marker med efterafgrøder, så det i de fleste tilfælde ikke længere vil være nødvendigt at sende en kontrollør ud på virksomhedens bedrift. Det betyder samtidig, at kravene til virksomhedernes indberetninger evt. på sigt vil kunne lempes, idet Landbrugsstyrelsen vil modtage de relevante oplysninger om placeringen af efterafgrøderne ud fra satellitbilleder.

Det vil inden for lovforslagets rammer være muligt at lade den fysiske kontrol med overholdelsen af reglerne helt eller delvis erstattes af monitorering. Det vil endvidere være muligt at afprøve monitorering som kontrolmetode for et afgrænset geografisk område for at efterprøve, om monitorering udgør en tilstrækkelig effektiv kontrol til, at kontrolmetoden kan udbredes til større dele af landet.

Hvis den fysiske kontrol helt eller delvis erstattes af en analyse af satellitbilleder (monitorering), ændrer dette ikke på, at Landbrugsstyrelsen i sin sagsbehandling af sagerne skal opfylde de almindelige forvaltningsretlige regler i bl.a. forvaltningsloven om partshøring, begrundelse af afgørelser m.v.

Det er muligt, at monitorering af virksomhedernes arealer med efterafgrøder vil medføre, at Landbrugsstyrelsen ad denne vej vil kunne indhente oplysninger om virksomhedernes arealer, som i dag fås via virksomhedernes indberetninger. Kravene til virksomhedernes indberetninger vil derfor løbende kunne ændres i takt med den teknologiske udvikling. Den foreslåede bemyndigelse i § 44, stk. 3, vil derfor kunne anvendes til at fastsætte kravene til indholdet og udformningen af virksomhedernes indberetning og opgørelse af efterafgrøder på bekendtgørelsesniveau, så kravene løbende tilpasses til evt. nye kontrolmetoder og indberetningssystemer.

Det foreslås, at gødskningslovens § 21 a om indberetning af virksomhedens areal med efterafgrøder og alternativer hertil videreføres i lovforslagets § 44 med den udvidelse, at bestemmelsen også regulerer opgørelse af virksomhedens efterafgrødekrav. Efter bestemmelsen foreslås ministeren endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om, at indberetningen af efterafgrøderne skal tilknyttes et markkort.

Det følger af bestemmelsen, at virksomheden både skal indgive en indberetning og en opgørelse af efterafgrødekravet. Indberetningen viser, hvor virksomheden har etableret efterafgrøderne. I opgørelsen af efterafgrødekravet opgør virksomheden, om efterafgrødekravet er opfyldt og angiver, om efterafgrødekravet – for de efterafgrødekrav hvor det er muligt – er opfyldt ved anvendelse af overskud af efterafgrøder fra tidligere planperioder. I opgørelsen af efterafgrødearealet kan oplysningerne fra indberetningen af efterafgrøderne genbruges.

Efter bestemmelsen kan der fastsættes regler om frister for indgivelse af indberetningen og opgørelsen. Det er hensigten at udnytte bemyndigelsen til at fastsætte en frist for indgivelse af både indberetningen og opgørelsen i efteråret, så Landbrugsstyrelsen modtager oplysningerne, umiddelbart efter efterafgrøderne er etableret. Virksomheden vil dermed på samme tidspunkt få et overblik over størrelsen på

efterafrødekravene og over, om der er udlagt nok til at opfylde kravene. Samtidig vil det betyde, at Landbrugsstyrelsen allerede i efteråret kan kontrollere, om efterafrødekravet er overholdt.

For at sikre et bedre overblik over placeringen af de efterafrøder, der skal indgå i opfyldelsen af de forskellige efterafrødekrav, er det i første omgang hensigten at udnytte bemyndigelsen til at udbygge reglerne om indberetning af efterafrøder, således at virksomhedens areal skal indberettes på markniveau. I forlængelse heraf kan der endvidere fastsættes regler om, at der skal indgives et markkort, hvor efterafrødernes præcise placering indtegnes.

3.3.1.4. Håndhævelse

3.3.1.4.1. Gældende ret

3.3.1.4.1.1. Reduktion af virksomhedens samlede kvote for kvælstof i planperioden

Efter gødskningslovens § 7, stk. 1, får virksomheden automatisk reduceret den samlede kvote for kvælstof i planperioden, hvis virksomheden ikke har opfyldt kravene om udlægning af arealer etableret med efterafrøder fastsat i medfør af gødskningslovens §§ 18 og 18 a eller husdyrbruglovens § 5 e. Formålet med bestemmelsen er at sikre miljøeffekten af efterafrødekravet.

Virksomheden får endvidere reduceret kvoten, hvis den ikke har opfyldt betingelserne for at anvende de kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder, som virksomheden har indgivet ansøgning om tilskud til inden udløbet af ansøgningsfristen for det pågældende ansøgningsår efter regler fastsat i en tilskudsordning etableret i medfør af § 24 c. Bestemmelsen i gødskningslovens § 7, stk. 1, nr. 5, afløser den 1. januar 2019 den tilsvarende bestemmelse i gødskningslovens § 7 a. Bestemmelserne er nærmere beskrevet i afsnit 3.2.1.4.1.

En virksomhed, som har valgt at opfylde efterafrødekravet ved anvendelse af alternative virkemidler, får ikke reduceret kvælstofkvoten, hvis den har opfyldt betingelserne for anvendelsen af alternativet.

Hvis en virksomhed har valgt at opfylde efterafrødekravet ved anvendelse af et alternativt virkemiddel efter regler fastsat i medfør af gødskningslovens § 19 eller husdyrbruglovens § 5 e, stk. 2, og virksomheden herefter ikke opfylder betingelserne for anvendelsen af alternativet, vil virksomheden få reduceret sin samlede kvote for kvælstof. Ved beregningen af reduktionen omregnes de manglende hektar etableret med alternativer til et antal hektar efterafrøder efter de omregningsfaktorer, der i plantedækkebekendtgørelsen er fastsat for det alternative virkemiddel. Reduktionen beregnes herefter ved hjælp af de omregningsfaktorer, der er fastsat i plantedækkebekendtgørelsens § 17 og husdyrgødningebekendtgørelsens § 42, mellem det manglende antal hektar etableret med efterafrøder og den reduktion, som skal foretages i virksomhedens kvote for kvælstof i planperioden.

3.3.1.4.1.2.

Bødestraf

Efter gødskningslovens § 7, stk. 1, får virksomheden automatisk reduceret den samlede kvote for kvælstof i planperioden, hvis virksomheden ikke har opfyldt kravene om udlægning af arealer etableret med efterafrøder fastsat i medfør af gødskningslovens §§ 18, 18 a og 19 eller husdyrbruglovens § 5 e. En overtrædelse af reglerne om efterafrøder fører derfor ikke i første omgang til en straf. Hvis virksomheden efterfølgende overtræder den reducerede kvote for kvælstof, vil den få en bøde for overtrædelse af gødskningslovens § 5, jf. § 29, stk. 1, nr. 1, og stk. 2.

3.3.1.4.1.3.

Krydsoverensstemmelse

Formålet med kravene til etablering af efterafgrøder i medfør af gødskningslovens § 18 og husdyrbruglovens § 5 e, stk. 1, er at begrænse udvaskningen af kvælstof fra organisk gødning. Efterafgrødekravene vil dermed bidrage til Danmarks opfyldelse af forpligtelserne i nitratdirektivet (Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget). Bestemmelserne indgår i det danske nitrathandlingsprogram, som skal udarbejdes i overensstemmelse med nitratdirektivets artikel 4 og 5.

Bestemmelser i EU-medlemsstaternes lovgivning, der implementerer artikel 4 og 5 i nitratdirektivet, er belagt med krydsoverensstemmelse, jf. artikel 93, stk. 1, jf. bilag II, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013. Det betyder, at landbrugere kan få nedsat deres landbrugsstøtte eller udelukkes fra at modtage støtte fremadrettet, hvis de ikke overholder de regler, der implementerer nitratdirektivets artikel 4 og 5, jf. artikel 91, stk. 1, og artikel 99, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013.

Hvis en virksomhed ikke overholder efterafgrødekravene fastsat efter gødskningslovens § 18 og husdyrbruglovens § 5 e får virksomheden efter gældende ret reduceret kvælstofkvoten for planperioden. En overtrædelse af efterafgrødekravet medfører derfor ikke i sig selv en sanktion for overtrædelse af reglerne om krydsoverensstemmelse. Hvis virksomheden herefter anvender mere kvælstofholdig gødning end den reducerede kvælstofkvote, vil den derimod få en sanktion for overtrædelse af krydsoverensstemmelseskravet om overholdelse af reglerne om, at der skal være ligevægt mellem virksomhedens kvælstofforbrug og -behov. Efterafgrødekravet er derfor efter gældende ret alene indirekte belagt med krydsoverensstemmelse.

Reglerne om krydsoverensstemmelse er afledede regler, hvorfor krydsoverensstemmelsesreglerne ændres, såfremt de underliggende regler, der implementerer artikel 4 og 5 i nitratdirektivet ændres. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet ved en ændring af gødskningsloven eller plantedækkebekendtgørelsen afhængig af ændringens karakter.

Gennemførelsen af reglerne om krydsoverensstemmelse er nærmere beskrevet i afsnit 8.7.

3.3.1.4.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås i § 53, stk. 3, at der i regler, der fastsættes i medfør af loven, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne. Det er hensigten bl.a. at udnytte denne bestemmelse til at fastsætte regler i bekendtgørelserne om, at manglende etablering af efterafgrøder medfører en straf af bøde. Dette er en konsekvens af den foreslåede afskaffelse af den automatiske kvotereduktion, som efter gældende ret følger af, at virksomheden ikke har etableret efterafgrøder i overensstemmelse med reglerne. Efter forslaget til § 17 vil alene manglende etablering af efterafgrøder ansøgt i en tilskudsordning etableret af miljø- og fødevareministeren føre til en automatisk reduktion af kvælstofkvoten.

Som det fremgår af afsnit 3.2.1.1.4.2, er det Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at sanktionsmulighederne styrkes ved at afskaffe den automatiske kvotereduktion. En bøde indeholder i modsætning til den automatiske kvotereduktion et sanktionselement, og det er således ministeriets vurdering, at muligheden for at give bødestraf øger incitamentet til at efterleve reglerne.

Den automatiske kvotereduktion blev indført ved en ændring af gødskningsloven i 2013, jf. lov nr. 388 af 22. april 2013. Før denne lovændring blev manglende efterlevelse af efterafgrødekravet straffet med en bøde. Bødeniveauet lå på daværende tidspunkt som udgangspunkt på 500 kr. pr. manglende hektar efterafgrøde. Mindre overtrædelser blev afgjort administrativt uden bøde. Overtrædelser på over 30 hektar medførte en bøde på 15.000 kr. Hvis en virksomhed i en planperiode havde en mindre overtrædelse, og hvis virksomheden inden for de sidste to planperioder havde fået en uformel påtale, ville virksomheden for den nye overtrædelse få en bøde på 3.000 kr.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse, at bødeniveauet bør forhøjes, således at overtrædelse af efterafgrødekravet som udgangspunkt medfører en bøde på 1.200 kr. pr. manglende hektar efterafgrøde, uanset om overtrædelsen er på over eller under 30 hektar.

Miljø- og Fødevarerministeriet finder dog, at mindre overtrædelser fortsat bør kunne afgøres administrativt af Landbrugsstyrelsen uden bøde. Ved gentagen mindre overtrædelse efter tidligere uformel påtale bør bødeniveauet efter ministeriets opfattelse hæves fra de nuværende 3.000 kr. til 5.000 kr.

Som det fremgår af afsnit 3.3.1.2.2.1, er det hensigten ved bekendtgørelse at fastsætte regler om straf i form af bøde til en virksomhed, der i en planperiode indberetter flere efterafgrøder, end virksomheden reelt har etableret, med henblik på at de ikke-etablerede efterafgrøder skal overføres til en senere planperiode. Det er hensigten, at en sådan straffebestemmelse skal sikre miljøeffekten af efterafgrøder, der indberettes til opfyldelse af en senere planperiodes efterafgrødekrav.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse, at en sådan bøde bør udmåles med udgangspunkt i, hvor mange hektar efterafgrøder der er indberettet forkert. For at bøden skal have en præventiv virkning, er det endvidere ministeriets opfattelse, at bøden bør udmåles således, at den er højere end den gevinst, der ville kunne opnås ved at indberette forkert.

Forud for indførslen af den frivillige målrettede efterafgrødeordning i 2017 vurderede Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi under Københavns Universitet (IFRO), hvilken størrelse støttesatsen skulle have på baggrund af de direkte omkostninger for udlæg af en hektar efterafgrøder under den målrettede efterafgrødeordning og for at sikre et incitament for ansøgere til at gå ind i ordningen, jf. Olsen, J. V., (2016). Kompenserende efterafgrødeordning, IFRO Udredning, Nr. 2016/25. I denne rapport vurderes det, at pligtige efterafgrøder kan handles til 500-600 kr. pr. hektar efterafgrøde mellem landmænd.

Det er på denne baggrund Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at en virksomhed, der indberetter flere efterafgrøder, end der reelt er etableret, med henblik på at de ikke-etablerede efterafgrøder skal overføres til en senere planperiode, vil kunne opnå en gevinst på 500-600 kr. pr. hektar efterafgrøde ved at indberette forkert. Det er derfor Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse, at bødeniveauet bør svare til det bødeniveau, som Miljø- og Fødevarerministeriet finder rimeligt for overtrædelse af efterafgrødekravet – altså 1.200 kr. pr. overindberettet hektar efterafgrøde.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

3.3.2.Regler for jordbearbejdning (Dyrkningsrelaterede tiltag)

Formålet med at foretage jordbearbejdning i form af stubharvninger og lignende er grundlæggende at få frøukrudt og spildkorn til at spire, bekæmpe rodukrudt, nedmulde halm eller for at jævne markerne. Pløjning i løbet af efterår, vinter eller tidlig forår sker bl.a. for at bryde overfladisk jordpakning, jævne markerne, nedmulde planterester og forberede såbedstilberedning.

Hovedparten af udvaskningen af kvælstof fra dyrkningsjorden foregår i efterårs- og vinterperioden. Jordbearbejdning efter høst eller i efterårs- og vintermånederne kan forøge udvaskningen af kvælstof. Hvis jorden holdes sort om efteråret ved f.eks. pløjning, harvning eller ved kemisk bekæmpelse af spildkorn, stiger nitratinholdet i jorden. Dette er en følge af, at pløjning og anden jordbearbejdning gennem løsning af jorden og opbrydning af den gamle afgrøde øger omsætningen af organisk stof, hvorved det kvælstof, der er bundet til det organiske materiale, nedbrydes til mineralsk kvælstof, der kan blive udvasket til vandmiljøet. Ved ompløjning af kløvergræs eller afgræsset rent græs frigøres der ligeledes store mængder af organisk bundet kvælstof. Hvis der ikke efterfølgende etableres en afgrøde til opsamling af det omsatte kvælstof, stiger nitratinholdet i jorden, hvilket øger risikoen for udvaskning af nitrat til vandmiljøet.

En udsættelse af jordbearbejdningen kan derfor reducere udvaskningen af kvælstof i vinterperioden ved at mindske den omsætning af organisk stof, der sker om efteråret.

Som det fremgår ovenfor af afsnit 3.3.1, så har bevoksning om efteråret betydning for, hvor meget kvælstof – primært nitrat – der udvaskes. I ubearbejdet jord vil ukrudt og spildkorn derfor også kunne medvirke til at mindske udvaskningen ved at optage kvælstof fra jorden.

3.3.2.1. Gældende ret

Miljø- og fødevareministeren er i gødskningslovens § 18, stk. 1, bl.a. bemyndiget til at fastsætte regler om andre dyrkningsrelaterede tiltag, herunder fastsætte perioder, hvor jordbearbejdning og omlægning af arealer med plantedække ikke må finde sted.

Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte regler om begrænsning af jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder og ompløjning af fodergræsmarker i bestemte perioder.

Reglerne om dyrkningsrelaterede tiltag er fastsat i plantedækkebekendtgørelsens kapitel 3.

På sandjord er risikoen for udvaskning af kvælstof større, end den er på lerjord selv ved samme dyrkningspraksis. Dette skyldes blandt andet, at sandjord ikke kan tilbageholde så meget vand som lerjord, og at sandjord overvejende findes i dele af Danmark, hvor der er meget nedbør og højere afstrømning end andre dele af Danmark.

Der er derfor fastsat forskellige forbudsperioder, der er afhængige af markernes jordtype. Jordtypenumrene, der anvendes, er beskrevet i den officielle danske jordklassificering, der er opdelt i følgende jordtypenumre:

JB-nr.	Jordtype
1	Grovsandet jord
2	Finsandet jord
3	Grov lerblandet sandjord
4	Fin lerblandet sandjord
5	Grov sandblandet lerjord
6	Fin sandblandet lerjord
7	Lerjord
8	Svær lerjord
9	Meget svær lerjord
10	Siltjord
11	Humus
12	Speciel jord

Virksomhederne må ikke forud for forårssåede afgrøder foretage jordbearbejdning fra høst af forfrugt og indtil den 1. oktober for lerjord (JB-nr. 7-9), indtil 1. november på lerjord og humusjord (JB-nr. 5-6 og 10-11), og for så vidt angår sandjord (JB-nr. 1-4), indtil den 1. februar i det følgende kalenderår, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 19, stk. 1, 1. pkt. Forfrugt vil sige den afgrøde, som dyrkes og høstes umiddelbart før en anden afgrøde.

Jordbearbejdning omfatter ifølge plantedækkebekendtgørelsens § 19, stk. 2, enhver form for bearbejdning af jorden, som kan foretages i forbindelse med jordbrugsmæssig anvendelse af jorden, herunder pløjning og harvning.

I medfør af bestemmelsen i gødskningslovens § 18, stk. 1, er der i plantedækkebekendtgørelsens § 19 fastsat en række modifikationer til og undtagelser fra forbuddet mod jordbearbejdning i plantedækkebekendtgørelsens § 19, stk. 1. Modifikationerne og undtagelserne er fastsat for at muliggøre bestemte produktioner, som forbuddet ville forhindre eller besværliggøre, samt for at tilgodese hensynet til ukrudtsbekæmpelse, en hensigtsmæssig drift af virksomhedens marker eller af hensyn til sygdomsforebyggelse og -bekæmpelse m.v.

Det er således f.eks. tilladt at nedvisne ukrudt og spildfrø fra 1. oktober, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 19, stk. 1, 2. pkt.

Ligeledes er arealer med efterafgrøder undtaget fra forbudsbestemmelserne, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 19, stk. 4, nr. 1-3. Som det fremgår ovenfor af afsnit 3.3.1.1.1.1, må efterafgrøderne dog tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden destrueres den 20. oktober i den planperiode, hvori de er udsået, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 3, stk. 2, 2. pkt. Efterafgrøder sået som udlæg i majs må tidligst destrueres 1. marts i den planperiode, i hvilken efterafgrøderne skal indgå i opfyldelsen af virksomhedens efterafgrødekrav, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 3, stk. 2, 3. pkt.

Herudover er muligheden for at foretage jordbearbejdning en forudsætning for ukrudtsbekæmpelse på virksomheder, der er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion, og disse virksomheder er således i plantedækkebekendtgørelsens § 19, stk. 4, nr. 6, undtaget jordbearbejdningsforbuddet.

For så vidt angår arealer til avl af læggekartofler, så er det efter § 11, nr. 4, i bekendtgørelse nr. 1432 af 1. december 2016, en forudsætning for Landbrugsstyrelsens godkendelse af arealer til avl af læggekartofler, at arealerne er fri for gengroninger. Gengroninger er kartoffelplanter fra tidligere avl af kartofler (spildkartofler). Gengroninger af kartofler kan overleve i traditionelt sædskifte i flere år og øger bl.a. risikoen for smittespredning af ringbakteriose, som er en skadegører i kartofler. Gengroninger bekæmpes f.eks. ved gentagen opharvning og bortfrysning af spildkartofler. Efter plantedækkebekendtgørelsens § 19, stk. 5 og 6, kan virksomheder, der dyrker kartofler fra 1. november foretage jordbearbejdning af det areal, hvorpå der har været dyrket kartofler, eller hvor der i den kommende dyrkningssæson skal dyrkes kartofler.

De ovennævnte eksempler er ikke en udtømmende beskrivelse af de modifikationer og undtagelser, der er fastsat i plantedækkebekendtgørelsen § 19. Der findes yderligere undtagelser i plantedækkebekendtgørelsens § 19, stk. 3-9, hvortil der henvises.

Miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i gødskningslovens § 18, stk. 1, er endvidere udnyttet til at fastsætte regler i plantedækkebekendtgørelsens § 20 om, at omlægning af fodergræsmarker som hovedregel ikke må finde sted i perioden fra den 1. juni og indtil den 1. februar i det følgende kalenderår.

Fodergræsmarker må dog omlægges til fodergræs, vinterraps eller grønkorn med græsudlæg frem til den 15. august, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 20, stk. 2. Desuden må fodergræsmarker med JB-nr. 7-9 ompløjes fra den 1. november, hvis arealerne skal anvendes til en forårssået afgrøde i det umiddelbart følgende kalenderår, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 20, stk. 3. Virksomheder, der er autoriserede til økologisk jordbrugsproduktion, er helt undtaget fra omlægningsforbuddet, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 20, stk. 1, 2. pkt.

Efter gødskningslovens § 25, stk. 2, fører miljø- og fødevareministeren tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af gødskningsloven eller regler fastsat i medfør heraf.

Miljø- og fødevareministeren har henlagt alle opgaver og beføjelser efter gødskningsloven til Landbrugsstyrelsen ved styrelsens delegationsbekendtgørelse § 5, stk. 1, nr. 26. Det fremgår derfor af

plantedækkebekendtgørelsens § 22, at tilsynet med bl.a. reglerne om dyrkningsrelaterede tiltag udøves af Landbrugsstyrelsen.

Overtrædelse af reglerne om jordbearbejdning og ompløjning er strafbelagt i plantedækkebekendtgørelsens § 23.

3.3.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås i § 38, stk. 2, at ministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om dyrkningsrelaterede tiltag, herunder fastsætte perioder, hvor jordbearbejdning og omlægning af arealer med plantedække ikke må finde sted, videreføres uændret. Det er hensigten, at bemyndigelsen vil blive anvendt i det omfang, det findes nødvendigt.

3.4. Klage og delegation

3.4.1. Gældende ret

Efter bestemmelsen i § 26, stk. 1, kan afgørelser, der truffet i henhold til regler udstedt i medfør af § 24 c påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Det er dermed muligt at klage over afgørelser truffet i forbindelse med en tilskudsordning, f.eks. afgørelser om nedsættelse af tilskud. Klageadgangen svarer til, hvad der gælder for andre støtteordninger på Landbrugsstyrelsens område.

Ifølge § 26, stk. 2, skal klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til klageinstansen. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de klagepunkter, der er anført i klagen.

Bestemmelserne i § 26, stk. 1 og 2, blev indført i gødskningsloven ved lov nr. 497 af 22. maj 2018, i forbindelse med indførelsen af den frivillige del af den målrettede regulering. Bestemmelserne finder anvendelse fra den 1. januar 2019, jf. ikrafttrædelsesbestemmelsen i § 5, stk. 3, i lov nr. 497 af 22. maj 2018.

Bestemmelsen i stk. 3 medfører, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om klageadgang i forbindelse med delegation af opgaver til myndigheder under Miljø- og Fødevareministeriet, herunder om at klage over myndighedens afgørelser ikke kan indbringes for ministeren. Miljø- og fødevareministeren har henlagt samtlige af sine beføjelser efter loven til Landbrugsstyrelsen, jf. § 5, stk. 1, nr. 26, i bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser. Derudover kan ministeren fastsætte regler om afskæring af klageadgang. Bemyndigelsen er udmøntet ved § 19, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser, hvorefter adgangen til at klage over Landbrugsstyrelsens afgørelser truffet efter gødskningsloven er afskåret.

Ministeren kan endvidere fastsætte regler om remonstration, dvs. myndighedens adgang til at genoptage en sag, efter der er indgivet klage. Bestemmelsen sikrer, at den myndighed, der er 1. instans, kan genoptage en sag, selvom der er indgivet klage over afgørelsen i sagen. Myndigheden vil således kunne træffe en ny realitetsafgørelse, dvs. en afgørelse, som giver klageren helt eller delvis medhold, uden at sagen skal forelægges rekursinstansen.

Denne nye afgørelse kan også påklages til rekursinstansen. Det må derfor betragtes som en administrativ lettelse både for myndighederne og for borgerne, at en myndighed har adgang til remonstration.

Derudover kan ministeren henlægge sine beføjelser til en anden statslig myndighed eller institution efter forhandling med vedkommende minister efter stk. 4. Bestemmelsen blev indsat i loven i 2005, hvor der samtidig blev indsat enslydende hjemmelsbestemmelser om delegation til andre statslige myndigheder m.v. på det tidligere Fødevareministeriums og det tidligere Familie- og Forbrugerministeriums områder. På gødskningslovens område er denne bemyndigelse ikke blevet udnyttet.

I det omfang ministeren fastsætter regler om adgang til, at de ovennævnte afgørelser kan påklages, kan ministeren også fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder formkrav hertil. Hensigten med bestemmelserne var at give ministeren hjemmel til at fastsætte regler om udformningen af klager, herunder om anvendelse af et særligt klageskema. Ministeren har dog ikke anvendt bemyndigelsen.

Efter husdyrbruglovens § 63, stk. 1, kan miljø- og fødevareministeren bemyndige en under ministeriet oprettet statslig myndighed eller efter forhandling med vedkommende minister andre statslige myndigheder til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren. Miljø- og fødevareministeren har i medfør heraf henlagt kompetencen til at føre tilsyn med overholdelsen af husdyrbruglovens § 5 a og § 5 e-5 r samt regler fastsat i medfør heraf. Tilsynet angår anvendelse af gødning og mængden af udbragt kvælstof og fosfor, jf. § 2, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser. Derudover kan ministeren fastsætte regler om afskæring af klageadgang efter husdyrbruglovens § 63, stk. 2. Denne beføjelse er ikke udnyttet.

3.4.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås i § 47, at gødskningslovens § 26 videreføres.

3.5. Obligatorisk digital kommunikation

3.5.1. Gældende ret

Bestemmelsen i gødskningslovens § 26 a indeholder hjemmel til at fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation ved en række digitale selvbetjeningsløsninger. Miljø- og fødevareministeren kan i medfør af husdyrbruglovens § 69, stk. 1, helt generelt fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf. Efter bestemmelsens stk. 2 kan ministeren desuden fastsætte nærmere regler om digital kommunikation omfattet af stk. 1, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur og lignende.

Ministeren kan i medfør af gødskningslovens § 26 a, stk. 1, fastsætte regler om anvendelse af digital kommunikation i de i bestemmelsen oplistede tilfælde, herunder i forbindelse med registrering og afmelding til register for gødningsregnskab efter § 2, indberetning af gødningsregnskaber samt gødningsleverandørers indberetning af oplysninger om, hvem der er afsat gødning til.

Ministerens bemyndigelse efter § 26 a, stk. 1, er bl.a. udnyttet ved gødskningsbekendtgørelsens § 2, stk. 4, hvorefter anmeldelse til Register for Gødningsregnskab skal ske i Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service. Det følger endvidere af gødskningsbekendtgørelsens § 11, stk. 5, at indberetning af virksomhedens gødningsregnskab skal ske elektronisk til Landbrugsstyrelsen.

Formålet med bestemmelsen er at sikre hjemmel til at stille krav om, at skriftlig kommunikation mellem virksomheder og det offentlige skal foregå digitalt på en række udvalgte områder. Med virksomheder menes alle juridiske enheder, der er erhvervsdrivende, eller arbejdsgivere, uanset om de er fysiske eller juridiske personer. Fysiske personer vil blive omfattet af pligten til at kommunikere digitalt for så vidt angår personernes virksomhedsaktiviteter eller aktiviteter, der kan sidestilles hermed. Bestemmelsen er indført

som et led i udmøntningen af regeringens målsætning om, at digital kommunikation mellem virksomheder og det offentlige skal udbredes således, at al relevant skriftlig kommunikation mellem virksomheder og det offentlige foregår digital.

Miljø- og fødevareministeren har efter gødskningslovens § 26 a, stk. 1, bemyndigelse til at fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation ved til- og afmelding til Register for Gødningsregnskab efter § 2, stk. 2, 2 og 7. Pligten til digital kommunikation ved til- og afmelding fra Register for Gødningsregnskab foregår i praksis ved, at virksomheden logger ind på Tast selv-service via Landbrugsstyrelsens hjemmeside og udfylder ansøgningsskemaet, der efterfølgende indsendes via Tast selv-service til styrelsen. Virksomheden modtager derefter et digitalt tilmeldingsbevis.

Ministeren har endvidere bemyndigelse til at fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation ved ansøgninger om tildeling af kvælstofkvote til brødhvede efter § 6, ansøgning om under særlige omstændigheder at fratrække kvælstof i virksomhedens forbrug af kvælstof efter regler fastsat i henhold til lovens § 10, sk. 2, indberetning af gødningsplanlægning, efter § 18 b, stk. 4., og § 21, stk. 1, indberetning af arealer med plantedække efter § 21 a og indberetning af de oplysninger, der er omhandlet i § 22 om gødningsregnskabet samt ved § 24 om gødningsleverandørers indberetning af oplysninger om, hvem der er afsat gødning til.

Miljø- og fødevareministeren kan efter § 26 a, stk. 2, fastsætte regler om, at kommunikation mellem ministeren og en virksomhed om forhold, der er omfattet af regler fastsat i medfør af § 26 a, stk. 1, ligeledes skal foregå digitalt, herunder eksempelvis via elektronisk post. Bestemmelsen indebærer, at ministeren kan pålægge virksomhederne at modtage henvendelser fra ministeren i digital form, for så vidt der er tale om henvendelser med direkte tilknytning til de i stk. 1 omtalte former for indberetning m.v. fra virksomhederne til Landbrugsstyrelsen. Pligten til at kommunikere digitalt mellem ministeren og virksomhederne omfatter også kommunikation mellem ministeren og en rådgiver, som optræder på virksomhedens vegne over for ministeren.

Ministeren har ligeledes hjemmel til at fastsætte nærmere regler om vilkår og formater for anvendelse af digital kommunikation ved ansøgninger og indberetninger, som nævnt i § 26 a, stk. 1., herunder om brugen af digital signatur, jf. § 26 a, stk. 3. Der kan efter § 26 a, stk. 4 også fastsættes regler om, at myndighederne kan udstede visse dokumenter uden underskrift eller med maskinelt gengivet underskrift. Bestemmelsen skyldes, at Folketingets Ombudsmand i en udtalelse af 2008-03-12 har givet udtryk for, at der gælder et krav om, at statslige forvaltningsmyndigheders udgående breve skal være forsynet med en personlig underskrift, hvilket gælder med lovkraft. Hjemlen kan anvendes på standardbreve i form af rykkerbreve og lignende. Desuden kan hjemlen anvendes til at fastsætte regler om, at afgørelser, der udelukkende er truffet på grundlag af elektronisk databehandling, kan udstedes alene med miljø- og fødevareministeriet eller den myndighed, ministeren bemyndiger hertil, som afsender.

Ministeren er efter § 26 a, stk. 5, bemyndiget til, at fastsætte regler om, at afgørelser og andre dokumenter, der udelukkende er truffet eller udstedt på grundlag af elektronisk databehandling, kan udstedes alene med angivelse af Miljø- og Fødevareministeriet som afsender.

Med gødskningslovens § 26 a, stk. 6, og husdyrbruglovens § 69, stk. 3, er det fastlagt, hvornår en digital meddelelse må anses for at være kommet frem til adressaten for meddelelsen, det vil sige modtageren af meddelelsen.

Bestemmelserne finder anvendelse både på meddelelser, som frivilligt sendes digitalt, og på meddelelser, som det er obligatorisk at sende digitalt. Meddelelsen anses for at være kommet frem til adressaten for meddelelsen, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen, det vil sige fra det tidspunkt, adressaten har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Det er således uden betydning, om eller hvornår adressaten gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. En meddelelse vil normalt være tilgængelig for Miljø- og Fødevareministeriet eller den myndighed, ministeren bemyndiger hertil, på det tidspunkt, hvor myndigheden kan behandle meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i en modtagelsesanordning eller et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig. Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse ikke fastlægges som følge af problemer med it-system eller andre lignende problemer, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet. It-problemer hos myndigheden

(nedbrud, midlertidig kapacitetsnedgang m.v.) kan betyde, at en digital meddelelse ikke kan afleveres til Miljø- og Fødevareministeriet eller den myndighed, ministeren bemyndiger hertil. Opstår problemer tæt på fristen for indgivelsen af meddelelsen, og kan problemerne føre til, at fristen for indgivelse af meddelelsen ikke kan overholdes, anses meddelelsen for at være kommet frem inden fristen, hvis den gøres tilgængelig for ministeriet inden for en rimelig tid efter, at forhindringen er ophørt.

3.5.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i § 48 indføres en generel bemyndigelse til ministeren til at fastsætte regler om obligatorisk digital kommunikation på lovens område.

Miljø- og fødevareministeren kan i medfør af den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 26 a, stk. 1, fastsætte regler om anvendelse af digital kommunikation i de i bestemmelsen oplistede tilfælde bl.a. i forbindelse med virksomhedernes indgivelse af nærmere opregnede registreringer, ansøgninger og indberetninger. Denne bemyndigelse har bl.a. været udnyttet til at stille krav om, at gødningsleverandørernes indberetninger af afsætning af gødning skulle ske digitalt. Formuleringen af § 26 a, stk. 1, betyder, at det kun er i de nærmere opregnede tilfælde, at der kan stilles krav om digital kommunikation. Dette har vist sig uhensigtsmæssigt, idet det ikke inden for den gældende bestemmelse har været muligt at stille krav om digital kommunikation på nye områder, i takt med at Landbrugsstyrelsens it-systemer er blevet udbygget, og der på nye områder opstår behov for digital kommunikation. For at sikre det hjemmelsmæssige grundlag for den fortsatte digitalisering af borgeres og virksomheders kommunikation og anden udveksling af oplysninger med myndigheder, foreslås det, at der i lovforslagets § 48 indføres en generel bemyndigelse til ministeren til at fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation på lovens område.

Miljø- og Fødevareministeriet finder det hensigtsmæssigt, at digital sagsbehandling anvendes i videst muligt omfang inden for lovens område, og at der ikke er forhold og formkrav i lovgivningen, der forhindrer, at kommunikationen mellem virksomhederne og de relevante myndigheder kan foregå digitalt. Det vurderes endvidere hensigtsmæssigt, at bemyndigelserne til at fastsætte regler om digital kommunikation formuleres så bredt, at de også kan rumme forhold, hvor der senere kan opstå behov for at digitalisere.

Med henblik på at sikre mulighederne for digitalisering foreslås det, at bestemmelsen om anvendelse af digital kommunikation formuleres på en sådan måde, at der kan fastsættes regler om pligt til digital kommunikation for alle forhold omfattet af loven og regler udstedt i medfør heraf. Det foreslås således, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om pligt til digital kommunikation og anvendelse af bestemte it-systemer både mellem myndigheder og mellem myndigheder og virksomheder samt regler om digital kommunikation, for så vidt angår afgørelser, indberetninger, kontrol, registreringer m.v.

3.6. Samkøring af oplysninger i kontroløjemed

3.6.1. Gældende ret

Efter bestemmelsen i gødskningslovens § 27 a kan miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af loven og regler, der er udstedt i medfør heraf. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan i forbindelse hermed foretage sammenstilling og samkøring af oplysninger, herunder personoplysninger, i kontroløjemed.

Bestemmelsen blev indsat i loven ved lov nr. 435 af 15. maj 2006 om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (Afbrænding af husdyrgødning, offentliggørelse af gødningsregnskaber m.v.). Baggrunden var, at kontrolmyndigheden efter de daværende regler i forvaltningsloven og persondataloven alene havde mulighed for at indhente oplysninger i kontroløjemed i enkeltstående tilfælde. Derimod havde kontrolmyndigheden ikke uden udtrykkelig lovhjemmel mulighed for

at foretage en systematisk sammenstilling og samkøring af de oplysninger, der blev indhentet hos andre offentlige myndigheder med oplysninger fra ministeriets egne it-systemer. Gødskningslovens § 27 a udvidede således den almindelige adgang til at indhente og behandle oplysninger fra andre offentlige myndigheder. Bemyndigelsen skabte derfor en udvidet og forbedret mulighed for kontrol med overholdelsen af reglerne.

Landbrugsstyrelsen anvender bestemmelsen til at indhente indførselsoplysninger fra SKAT til brug for kontrol af, om mængden af kvælstofholdige gødninger, som virksomheden indfører direkte fra tredjelande eller samhandler direkte her til landet, også figurerer i virksomhedens gødningsregnskab. Virksomheder, der selv indfører eller samhandler kvælstofholdig gødning fra andre lande, skal registreres hos SKAT. Oplysninger om danske virksomheders enkelte køb af gødning i andre EU-lande tilgår endvidere SKAT via et EU-indberetningssystem.

SKAT modtager således en række oplysninger, som viser, at en virksomhed muligvis har indført gødning fra udlandet. Oplysningerne vil ikke i sig selv kunne vise omfanget af en indførsel, men kan være med til at danne grundlag for kontrollen af virksomhederne. I forbindelse med kontrol bliver gødningsregnskabet og tilhørende dokumenter gennemgået, og det vil blive kontrolleret, hvorvidt indført gødning er regnet med i kvælstof- og fosforforbruget.

Efter forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) er der ikke et udtrykkeligt krav om, at der skal være en direkte lovhjemmel til samkøring i kontroløjemed. Derudover fastsætter databeskyttelsesforordningen heller ikke et krav om, at tilsynsmyndighedens tilladelse skal indhentes, når der foretages samkøring af oplysninger i kontroløjemed, eller at der skal gives information til den registrerede, inden samkøringen foretages.

Efter databeskyttelsesforordningen vil samkøring i kontroløjemed således skulle leve op til de almindelige principper og regler om behandling. Da samkøring i kontroløjemed per definition vil være en indgribende behandlingssituation, vil sådan behandling dog skærpe opmærksomheden på kravene i blandt andet forordningens artikel 5 om principper for behandling af personoplysninger, herunder proportionalitetsprincippet.

Med databeskyttelsesloven er det derfor ikke længere en forudsætning, at samkøring i kontroløjemed skal have hjemmel særskilt i en lov. Det er dog vigtigt at være opmærksom på databeskyttelsesforordningens artikel 5 og artikel 6, stk. 4, om principper for behandling af personoplysninger, herunder proportionalitetsprincippet og princippet om formålsbegrænsning, yder en tilstrækkelig stærk beskyttelse til de registrerede samtidigt med, at forordningen sikrer rum for offentlige myndigheders saglige behov for at kunne samkøre personoplysninger i kontroløjemed, når der fastsættes lovforslag om samkøring, særligt i kontroløjemed.

3.6.2.Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås i § 50, at gødskningslovens § 27 a, 1. pkt., videreføres for så vidt angår hjemlen til at indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder.

Idet det ikke længere forudsætter lovhjemmel at foretage registersamkøring eller sammenstilling af de oplysninger, der indhentes fra andre myndigheder og de oplysninger, der fremgår af kontrolmyndighedens egne it-systemer, foreslås det, at den gældende § 27 a, 2. pkt., udgår. Uanset dette, vil Landbrugsstyrelsen dog stadig have mulighed for at indhente f.eks. indførselsoplysninger fra SKAT til brug for kontrol af, om mængden af kvælstofholdige gødninger, som virksomheden indfører direkte fra tredjelande eller samhandler direkte her til landet, også figurerer i virksomhedens gødningsregnskab.

Ved indhentelse af oplysninger og sammenstilling af disse, skal reglerne i persondataforordningen iagttages, herunder forordningens artikel 5 om principper for behandling af personoplysninger, artikel 6 om lovlig behandling af personoplysninger og artikel 14 om oplysningspligt ved personoplysninger, der er indsamlet hos andre end den registrerede.

3.7. Adgang uden retskendelse

3.7.1. Gældende ret

Det følger af gødskningslovens § 28, at miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til virksomheder, der er omfattet af loven, for at udøve de beføjelser, loven eller regler fastsat i medfør heraf tillægger ministeren. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, har den samme adgang efter husdyrbruglovens § 71, stk. 1.

Af gødskningslovens § 28 fremgår det direkte, at ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, har adgang til hos virksomhederne på stedet at gennemgå deres regnskaber og forretningsbøger m.v. Det samme forudsættes at være gældende efter husdyrbruglovens § 71. I det omfang de nævnte oplysninger er registreret elektronisk, omfatter adgangen til dem også elektronisk adgang hertil. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan udtage prøver til undersøgelser uden at skulle betale herfor. Virksomhedens ejer og de hos denne ansatte skal yde ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, fornøden vejledning og hjælp ved kontrollen.

Efter bestemmelsen skal virksomheder, som er omfattet af loven, efter anmodning give kontrolmyndigheden de oplysninger, som har betydning for kontrollen. Kun oplysninger, som er af direkte betydning for kontrollen, kan kræves afgivet. Myndigheden kan vederlagsfrit forlange it-udskrifter og kopier af relevant materiale samt prøver af enhver art, som er relevant for kontrollen.

Den fysiske kontrol på virksomhedens bedrift kan f.eks. omfatte bilagskontrol af gødningsregnskaber og tilhørende bilag eller kontrol af, om virksomheden har etableret efterafgrøder. Myndigheden kan vederlagsfrit forlange it-udskrifter og kopier af relevant materiale samt prøver af enhver art, som er relevante for kontrollen.

Bestemmelsen kan ikke anvendes i tilfælde, hvor der foreligger mistanke om strafbare forhold. I disse tilfælde skal kontrolmyndigheden gå frem efter retsplejelovens regler.

3.7.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, har efter forslaget til § 51 adgang til at foretage kontrol hos virksomhederne uden retskendelse. Bestemmelsen omfatter også adgang til på stedet at gennemgå virksomhedernes regnskaber og forretningsbøger m.v., også i tilfælde, hvor oplysningerne er registreret digitalt. Bestemmelsen giver endvidere hjemmel til at udtage prøver til undersøgelser uden at skulle betale herfor. Virksomhedens ejer og ansatte skal yde den fornødne vejledning og hjælp ved kontrollen. Politiet yder om nødvendigt bistand til gennemførelsen af kontrollen.

Bestemmelsen svarer til gødskningslovens § 28 og til øvrige bestemmelser om adgang uden retskendelse i kontroløjemed i den øvrige lovgivning på Miljø- og Fødevareministeriets område. Bestemmelsen skal sikre, at myndighederne effektivt kan kontrollere overholdelsen af loven og de i medfør heraf udstedte regler uden først at skulle indhente en retskendelse.

Ved anvendelsen af bemyndigelsen skal ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, overholde lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter med senere ændringer (retssikkerhedsloven). Se afsnit 3.2.2 om kontrol for en nærmere beskrivelse af retssikkerhedsloven.

3.8. Forældelse af strafansvar

3.8.1. Gældende ret

Efter gødskningslovens § 29, stk. 4, er forældelsesfristen for overtrædelse af lovens bestemmelser eller regler fastsat i medfør heraf 4 år.

De almindelige regler om forældelse af strafansvar findes i straffelovens 11. kapitel. Det er heri fastsat, at strafferammen er afgørende for forældelsesfristens længde. Det er således fastsat i straffelovens § 93, stk. 1, nr. 1, at forældelsesfristen er 2 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 1 år for overtrædelsen.

Forældelsesfristen regnes efter straffelovens § 94, stk. 1, fra den dag, da den strafbare virksomhed eller undladelse er ophørt. Efter retspraksis regnes forældelsesfristen for overtrædelser af gødskningslovens § 5 (overgødskning) fra sidste gødningsudbringning, jf. Østre Landsrets dom af 23. januar 1997, der er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1997, side 509. Af rettens begrundelse fremgår, at den strafbare handling er selve udbringningen af kvælstof, der overstiger den opgjorte kvote. I den pågældende sag blev der udbragt gødning flere gange, efter virksomhedens samlede kvote for kvælstof var opbrugt. Det fremgår af dommens præmisser, at der foreligger en fortsat forbrydelse, når der flere gange sker udbringning af gødning, efter at maksimum er overskredet, og at den omstændighed, at planperioden først udløb på et senere tidspunkt, ikke var af afgørende betydning for, at den strafbare handling ansås for ophørt ved den sidste gødningsudbringning. Forældelsesfristen blev derfor regnet fra den sidste gødningsudbringning. Strafansvaret i den pågældende sag ansås dog for forældet, idet der var forløbet ca. 25 måneder fra ophøret af den strafbare handling, og indtil myndigheden anmodede anklagemyndigheden om at rejse tiltale for overtrædelsen.

Gødningsregnskabet og gødningsleverandørernes indberetninger anvendes bl.a. til at kontrollere, om gødskningslovens § 5 er overholdt. Gødningsregnskabet skal normalt indberettes den 31. marts i året efter udløbet af planperioden. Hvis den 31. marts er en lørdag, søndag eller helligdag, udskydes fristen normalt til den følgende hverdag. Efter gødskningsbekendtgørelsens § 11, stk. 1, skal gødningsregnskabet for planperioden 2018/2019 være indberettet den 31. marts 2020.

Den sene indberetning af gødningsregnskabet betyder, at der kan forløbe helt op til halvandet år, før myndighederne får mulighed for at opdage en overtrædelse i begyndelsen af planperioden.

Landbrugsstyrelsen modtager årligt ca. 40.000 gødningsregnskaber. Når fristen for indberetning af gødningsregnskabet udløber, påbegyndes sagsbehandlingsproceduren med udsendelse af rykkerskrivelser til de virksomheder, som er omfattet af Register for Gødningsregnskab, og som ikke har indberettet deres gødningsregnskab for planperioden inden for den fastsatte frist. Samtidig sker der klargøring af data i kontrolsystemet og risikoudvælgelse til kontrol. Kontrollen består af forskellige indsatser. Den fysiske kontrol starter i april måned, og kontrollen af gødningsregnskaberne afsluttes senest ved udløbet af marts måned i det efterfølgende år. Eventuelle sager om overtrædelser politianmeldes løbende i takt med gennemførelsen af kontrollen med gødningsregnskaberne for den pågældende planperiode. Dette betyder f.eks., at kontrollen af planperioden 2018/2019 vil finde sted i perioden fra april 2020 til marts 2021.

Dette betyder, at det tidspunkt, hvor myndighederne konstaterer, at der foreligger en overtrædelse af gødskningslovens § 5, tidligst er ca. 1½ år efter overtrædelsen, hvis denne sker i starten af planperioden, og kan være helt op til 2½ år efter en sådan overtrædelse.

På baggrund af den omtalte afgørelse, og fordi overtrædelserne som illustreret ofte først vil blive opdaget meget sent, er forældelsesfristen i gødskningsloven § 29, stk. 4, fastsat til 4 år.

Efter husdyrbruglovens § 94 er forældelsesfristen for overtrædelser af husdyrbruglovens bestemmelser eller regler fastsat i medfør heraf 5 år. Således er forældelsesfristen 5 år for strafansvaret for f.eks. undladelse af udarbejdelse, indgivelse og opbevaring af fosforregnskabet efter husdyrbruglovens § 5 p, stk. 1-3, og § 5 q, stk. 3, jf. husdyrbruglovens § 94, jf. § 91, stk. 1, nr. 6.

Efter de gældende regler vil en jordbrugsvirksomhed, der ikke opfylder husdyrrefterafgrødekravet efter husdyrbrugloven, få reduceret den samlede kvote for kvælstof efter gødskningslovens § 7, stk. 1, nr. 3. Hvis jordbrugsvirksomheden herefter anvender mere gødning end den reducerede kvote, kan jordbrugsvirksomheden straffes med bøde efter gødskningslovens § 29, stk. 1, nr. 1. I dette tilfælde vil der således gælde en 4-årig forældelsesfrist for strafansvaret.

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår det, at mange overtrædelser først opdages ved myndighedernes tilsyn, der sommetider finder sted et år eller mere efter, at overtrædelserne er sket. Videre fremgår det, at formålet med den særlige 5-årige forældelsesfrist er at sikre den nødvendige tid til den administrative sagsbehandling af straffesagerne, herunder tilsynsmyndighedens undersøgelser, politiets efterforskning og anklagemyndighedens forberedelse af sagen, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 2009.

3.8.2. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Gødskningslovens § 29, stk. 4, om den 4-årige forældelsesfrist for strafansvaret for overtrædelse af lovens bestemmelser foreslås videreført i lovforslagets § 53, stk. 4.

Som følge af den foreslåede overflytning af reglerne om fosforregnskab vil strafansvaret for overtrædelse af fosforregnskabsreglerne efter forslaget være omfattet af de foreslåede straffebestemmelser i lovforslagets § 53. Dette betyder, at forældelsesfristen for strafansvaret vil være 4 år i stedet for de nuværende 5 år. På denne måde vil der gælde ensartede regler for strafansvaret for overtrædelse af reglerne om regnskab for kvælstof og fosfor.

3.9. Konsekvensændringer i husdyrbrugloven

3.9.1. Gældende ret

Husdyrbruglovens kapitel 1 a indeholder bestemmelser om anvendelse af gødning og etablering af efterafgrøder. Kapitlet består af §§ 5 a-5 r.

Husdyrbruglovens § 5 a bemyndiger miljø- og fødevarerministeren til at fastsætte regler om anvendelse af gødning i jordbruget med henblik på at beskytte jord, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande, og grundvandet mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter, herunder regler om lofter for den højest tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. hektar fra gødning. Bemyndigelsen er i dag bl.a. udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens fosforregulering, hvor der på baggrund af fosforlofter for organiske gødninger, herunder husdyrgødning, og handelsgødning er fastsat krav til harmoniarealets størrelse.

Efter husdyrbruglovens § 5 b kan miljø- og fødevarerministeren fastsætte regler med henblik på at begrænse gener i forbindelse med udbringning af organisk gødning.

Husdyrbruglovens § 5 c bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om, at den ansvarlige for driften skal iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande. I forlængelse af bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 5 c er miljø- og fødevarerministeren i lovens § 45 a bemyndiget til at fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden skal meddele påbud om iværksættelse og udformning af en konkret foranstaltning i overensstemmelse med reglerne udstedt i medfør af § 5 c, såfremt tilsynsmyndigheden har konstateret erosion af jord, hvor der udbringes organisk gødning, til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande.

Det følger af husdyrbruglovens § 5 d, at miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at reglerne i kapitel 1 a og regler udstedt i medfør heraf finder tilsvarende anvendelse på bioaske. I forarbejderne til lov nr. 204 af 28. februar 2017, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 114 som fremsat, side s. 117, er det forudsat, at

miljø- og fødevareministeren i medfør af § 5 d kan sætte reglerne i husdyrbruglovens kapitel 1 a, herunder fosforreguleringen i medfør af § 5 a, i kraft for bioaske. Bemyndigelsen i § 5 d er ikke udnyttet.

Det bemærkes, at andre påvirkninger forbundet med udbringning af bioaske end gener og påvirkningen med fosfor reguleres i medfør af andre regelsæt. Der er således i bioaskebekendtgørelsen med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven fastsat en regulering af tungmetaller og miljøfremmede stoffer i bioaske.

Husdyrbruglovens §§ 5 e og 5 f indeholder regler og bemyndigelser om efterafgrøder målrettet begrænsning af merudvaskning af kvælstof fra husdyrgødning m.v. og alternativer til efterafgrøder.

Husdyrbruglovens §§ 5 g-5 r indeholder bestemmelser om fosforregnskab i form af regler om beregning af jordbrugsvirksomhedernes forbrug af fosfor, om regnskabskrav og om gødningsleverandører.

Anvendelsen af lovens bestemmelser om husdyrefterafgrøder og fosforregnskab, jf. husdyrbruglovens §§ 5 e-5 r, afgrænses i husdyrbruglovens § 2, stk. 2 og 3, til jordbrugsvirksomheder. Begreberne jordbrugsvirksomhed og planperiode defineres i husdyrbruglovens § 3, nr. 6 og 7.

3.9.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med dette lovforslags §§ 18-39 foreslås det, at husdyrefterafgrøder og fosforregnskab fremover reguleres i gødskningsloven.

Som konsekvens heraf foreslås det i dette lovforslags § 55, at de bestemmelser i husdyrbrugloven, der i dag omhandler henholdsvis husdyrefterafgrøder og fosforregnskab, ophæves. Det drejer sig om husdyrbruglovens §§ 2, stk. 2 og 3, §§ 3, stk. 1, nr. 6 og 7, §§ 5 e-5 r, 45 a og 91, stk. 1, nr. 6. De regler, der foreslås i gødskningsloven, svarer i hovedtræk indholdsmæssigt til de bestemmelser, der foreslås ophævet i husdyrbrugloven.

Derudover foreslås det at ophæve husdyrbruglovens § 5 d, i henhold til hvilken ministeren kan sætte reglerne om organisk gødning i lovens kapitel 1 a og regler udstedt i medfør heraf i kraft for bioaske.

Forslaget skal særligt ses i lyset af den foreslåede ophævelse af §§ 5 e-5 r i lovens kapitel 1 a, der indebærer, at anvendelsesområdet for bemyndigelsesbestemmelsen i § 5 d fremover alene vil omfatte regler udstedt i medfør af §§ 5 b og 5 c. Som følge heraf vurderes det mest hensigtsmæssigt at ophæve bemyndigelsesbestemmelsen i § 5 d og regulere bioaske direkte i de relevante bemyndigelsesbestemmelser i loven. Forslaget skal desuden ses i sammenhæng med lovforslagets §§ 18-37, hvorefter regler om beregning af forbrug af fosfor m.v., herunder fra bioaske, vil blive fastsat i og i medfør af gødskningsloven. De regler om opgørelse af forbruget af fosfor i bioaske, der efter forslaget fastsættes i gødskningsloven, svarer i hovedtræk til de regler, der ellers kunne være fastsat i og i medfør af husdyrbruglovens §§ 5 g-5 r.

Det foreslås derfor at tilføje bioaske til de bemyndigelsesbestemmelser i husdyrbrugloven, der omhandler organisk gødning, og som er relevante i forbindelse med anvendelse af bioaske til jordbrugsformål. Det foreslås således, at bioaske indarbejdes i husdyrbruglovens §§ 5 b, 5 c og 45 a.

Det vurderes der imod ikke nødvendigt at tilføje bioaske til bemyndigelsesbestemmelsen i loven § 5 a. Det skyldes, at § 5 a efter sin ordlyd omfatter alle former for gødning. Det er hensigten, at de regler, der er behov for at fastsætte i forhold til at regulere mængden af udbragt fosfor fra bioaske vil ske i medfør af husdyrbruglovens § 5 a.

Som følge af forslaget om at ophæve §§ 5 e-5 r, bliver bestemmelserne i lovens § 2, stk. 2 og 3 - der afgrænser anvendelsen af lovens bestemmelser om henholdsvis husdyrefterafgrøder og fosforregnskab til jordbrugsvirksomheder - overflødige og foreslås derfor ophævet. Ligeledes bliver definitionerne af jordbrugsvirksomhed og planperiode i husdyrbruglovens § 3, nr. 6 og 7, overflødige, da begreberne alene anvendes i §§ 5 e-5 r.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

4.1. Administrative omstillings- og driftskonsekvenser

Lovforslaget vil medføre ændringer i Landbrugsstyrelsens eksisterende it-systemer og omstilling af nogle af Landbrugsstyrelsens administrative procedurer.

Forslaget om, at opgørelsestidspunktet for arealkravet om pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder og den obligatoriske del af den målrettede regulering fremrykkes til før, efterafgrøderne skal være etableret på marken og forslaget om, at virksomheden gives mulighed for at vælge en reduktion i bedriftens kvælstofkvote som alternativ måde til at opfylde efterafgrødekravene i en given planperiode, vil medføre en ændring af it-systemet til udarbejdelse af gødnings- og efterafgrødeplan. Forslaget vil endvidere give bedre sanktionsmuligheder ved konstateret manglende efterafgrødeareal, hvilket kan medføre en marginalt øget administration.

Forslaget om ændring af afgrænsningskriterierne for bedrifiers optagelse i Register for Gødningsregnskab vil nødvendiggøre en ændring af it-systemet til forvaltning af Register for Gødningsregnskab og indledende administration med henholdsvis udmelding og optagelse af de bedrifter i registeret, som bliver påvirket af de nye kriterier. Justeringen vil medføre en forenkling af kriterierne og en forenkling af kontrollen af, om bedrifter lever op til kriterierne, hvilket vil give en administrativ lettelse. På sigt forventer Landbrugsstyrelsen endvidere at opnå en administrativ lettelse i forvaltningen af gødskningsreglerne sammen med bedrifter optaget i Register for Gødningsregnskab, alene fordi en række små bedrifter under 5 ha vil udgå af registeret, mens en række større bedrifter med over 10 ha vil blive optaget i registeret.

Forslaget om, at de årlige kvælstofnormer for gødskning og husdyrnormer for indhold af kvælstof i husdyrgødning fremover fastsættes hvert tredje år frem for hvert år, vil medføre en administrativ forenkling, idet bekendtgørelse vedrørende normerne som udgangspunkt kun vil skulle udstedes hvert tredje år, og Landbrugsstyrelsens it-system til forvaltning af normerne kun skal ændres hvert tredje år. Overførslen af regler fra husdyrbrugloven vil ikke have administrative konsekvenser.

4.2. Digitaliseringsklar lovgivning

Miljø- og Fødevarerministeriet vurderer, at lovforslaget er i overensstemmelse med de 7 principper, der følger af politisk aftale af 16. januar 2018 mellem Folketingets partier for digitaliseringsklar lovgivning, og at lovforslaget således er udformet, så det opfylder de generelle krav om at understøtte en hel eller delvis digital administration samt anvendelse af ny teknologi, som kan understøtte en bedre og mere effektiv offentlig opgaveløsning.

Miljø- og Fødevarerministeriet vurderer, at lovforslagets regler er formuleret så enkelt og klart, som emnets kompleksitet gør det muligt. Regler og begreber er entydige og konsistente, og det er tydeligt, hvem reglerne retter sig mod. Lovens bestemmelser om administrative processer kan omsættes til praktisk digital forvaltning af loven. Lovforslaget indeholder i forhold til gældende ret en mere fleksibel hjemmel til at fastsætte regler om obligatorisk digital kommunikation mellem virksomheder og myndighederne i forbindelse med lovens administration, idet der nu gives en bemyndigelse til, at miljø- og fødevarerministeren generelt på lovens område administrativt kan fastsætte bestemmelser om obligatorisk digital kommunikation. Loven er formuleret "teknologineutralt", og kan således rumme implementering af nye og fremtidige teknologier, herunder for eksempel kontrol med etablering af efterafgrøder via satellit (monitorering). Lovens administration vil blive baseret på Landbrugsstyrelsens eksisterende administrative systemer, der vil blive udbygget til at rumme de administrative ændringer, som følger af lovforslaget. Ved administrationen af loven vil der blive bygget videre på eksisterende administrative systemer og i muligt omfang anvendt data, som allerede findes tilgængeligt i systemet eller andre tilgængelige systemer. Loven vurderes at indeholde hjemmel til dette.

Loven udelukker ikke, at administrationen af loven kan ske delvis digitalt, således at afgørelser træffes automatisk.

Automatiserede afgørelser træffes alene, hvor afgørelsen kan træffes efter rent objektive kriterier, hvor det ligger helt fast, hvilke faktiske oplysninger der er relevante, og hvilke retsvirkninger det indebærer, hvis det ene eller det andet faktum foreligger. En lang række af afgørelserne efter loven forudsætter indtil videre imidlertid fysisk kontrol på stedet og udøvelse af skøn, hvorfor mulighederne for automatiserede afgørelser på lovens område må forudses at kunne være begrænsede.

I dag foretager Landbrugsstyrelsen en fysisk og administrativ kontrol af, om virksomhederne overholder reglerne. I forbindelse med en fysisk kontrol på virksomhedens bedrift kontrollerer Landbrugsstyrelsen bl.a., om de indberettede efterafgrøder er etableret, og om de etablerede efterafgrøder opfylder reglerne. Der foretages en fysisk kontrol på en nærmere fastlagt procentdel af de virksomheder, der er omfattet af reglerne i gødskningsloven. En evt. kontrol via satellitbilleder vil fremadrettet kunne medføre nye krav til Landbrugsstyrelsens it-systemer. Det vil samtidig kunne indebære, at kravene til virksomhedernes indberetninger evt. på sigt vil kunne lempes, idet Landbrugsstyrelsen vil modtage de relevante oplysninger om placeringen af efterafgrøderne ud fra satellitbilleder.

Datasikkerhed for de eksisterende systemer prioriteres højt, og da der tages udgangspunkt i eksisterende systemer, vurderes krav til tryk og sikker datahåndtering opfyldt.

I forbindelse med administrationen af reglerne anvender Landbrugsstyrelsen egne it-systemer (bl.a. Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service og www.landbrugsindberetning.dk). Med lovforslaget fortsætter Landbrugsstyrelsen med at anvende de it-systemer, som styrelsen allerede i dag anvender til håndtering af ansøgninger og sagsbehandling af støtteansøgninger, gødningsregnskaber, forskellige indberetninger fra virksomhederne m.v. Landbrugsstyrelsen anvender således ikke de fælles offentlige it-systemer som Digital Post. I forbindelse med administrationen af gødningsreglerne har Landbrugsstyrelsen således behov for særskilte it-løsninger, som ikke findes i de fælles offentlige it-systemer, bl.a. for at sikre, at virksomhederne kan indberette de relevante oplysninger. Anvendelsen af Landbrugsstyrelsens egne it-systemer indebærer også, at Landbrugsstyrelsen kan stille forskellige hjælpeværktøjer og beregningsmoduler til rådighed for virksomhederne, der kan hjælpe virksomhederne med at foretage indberetningerne til Landbrugsstyrelsen.

Loven giver mulighed for i tilstrækkeligt omfang at kontrollere og forebygge fejl og mangler og bygger videre på og forbedrer allerede eksisterende systemer med henblik på en mere effektiv og sikker kontrol. Det vurderes ikke, at lovforslaget vil øge mulighederne for snyd og fejl.

4.3. Økonomiske konsekvenser for det offentlige

Landbrugsstyrelsen er i færd med at beregne de offentlige administrative omkostninger forbundet med lovforslaget. Det er foreløbigt estimeret, at implementering af målrettet regulering, kontrol af stedfaste efterafgrøder og alternativer og håndtering af valg af alternativer til udlægning af efterafgrøder i den målrettede regulering (fleksibelt virkemiddelvalg) vil medføre omkostninger til IT udvikling og forvaltning af de nye bestemmelser på 14 mio. kr. i perioden 2017-2020. Dette estimat omfatter ikke alle af opgaverne med udmøntning af lovforslagets nye bestemmelser, hvorfor en supplerende omkostningsestimering udestår.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

De med lovforslaget foreslåede ændringer til gødskningslovens bestemmelser, herunder til målrettet regulering i 2019, forventes at medføre erhvervsøkonomiske efterlevelseseffekter på under 10 mio. kr. Efterlevelseseffekterne kan ikke kvantificeres præcist på forhånd. Lovforslagets bemyndigelser forventes udmøntet ved bekendtgørelse. De regler, der udstedes ved bekendtgørelse, vil blive underlagt særskilt konsekvensvurdering som led i den offentlige høring af udkast hertil. Der udestår endvidere en analyse af efterlevelseseffekterne af forslaget til hjemmel til at videreføre målrettet regulering for 2020 og frem.

Den med lovforslaget givne mulighed for at vælge reduktion i virksomheden kvælstofkvote til gødskning som alternativ til opfyldelse af kravet om udlæg af pligtige efterafgrøder på virksomhedens arealer forventes ikke at have negative erhvervsøkonomiske konsekvenser. Forslaget om, at opgørelsestidspunktet for arealkrav til udlægning af efterafgrøder fremrykkes til før, efterafgrøderne skal være etableret, forventes ikke i sig selv at

få erhvervsøkonomiske konsekvenser. Udmøntningen af målrettet regulering kan medføre økonomiske efterlevelseseffekter, hvis resultatet af ordningen med frivillig udlægning af målrettede efterafgrøder ikke indfrier det estimerede indsatsbehov. I så fald vil der blive udmeldt supplerende målrettede efterafgrødekrav, som kan medføre driftsmæssige meromkostninger og mindre indtægter. Den økonomiske konsekvens heraf kendes ikke på forhånd.

Forslaget om justering af afgrænsningskriterierne for virksomheders optagelse i Register for Gødningsregnskab vil medføre økonomiske konsekvenser for de bedrifter, som pålægges pligtig optagelse eller udmelding af registeret. Bedrifter, der pålægges optagelse, fordi de disponerer over mere end 10 hektar landbrugsareal, vil få en potentiel økonomisk fordel i form af afgiftsfritagelse på køb af handelsgødning efter kvælstofafgiftsloven og adgang til køb af kvælstofgødning med større N-koncentration (sikkerhedsbestemmelse). Omvendt må bedrifter, som pålægges udmelding af registeret, typisk fordi de disponerer over mindre end 5 hektar, fremover købe handelsgødning med kvælstofafgift og vil ikke længere kunne modtage husdyrgødning fra bedrifter, som er optaget i registeret. Den økonomiske konsekvens heraf vil afhænge af de valg, bedrifterne træffer ved optagelse eller udmelding af registeret. Det forventes, at justeringen vil betyde, at omkring 2.100 virksomheder målt på antal CVR numre i registeret skal udmeldes, og 1.900 andre virksomheder skal tilmeldes. Det vil betyde, at netto 200 virksomheder skal udmeldes af registeret.

De administrative konsekvenser for erhvervet af de foreslåede ændringer til gødskningslovens bestemmelser er endnu ikke kvantificeret præcist. Der gennemføres en AMVAB-måling af konsekvenserne ved konsulentfirmaet Ernest & Young. Når resultatet af AMVAB-målingen foreligger, vil det blive vedlagt som bilag til den offentlige høring af lovforslaget.

Den foreslåede ordning med krav om etablering af efterafgrøder vil kunne udgøre ekspropriation og berettige til (fuldstændig) erstatning, jf. grundlovens § 73. Om en virksomhed rammes så økonomisk intensivt, at der er tale om et ekspropriativt indgreb, må bero på en konkret vurdering. Den endelige afgørelse af dette spørgsmål henhører under domstolene.

5.1. Agil erhvervsrettet regulering

Miljø- og Fødevarerministeriet vurderer, at de 5 principper om agil erhvervsrettet regulering, der er et led i politisk aftale af 26. februar 2018 mellem regeringen og Dansk Folkeparti og Radikale Venstre om initiativer for Danmarks digitale vækst også er relevante for reguleringen af jordbruget. Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at lovforslaget – i det omfang principperne er relevante – er i overensstemmelse med de pågældende principper.

Med lovforslaget samordnes reglerne om efterafgrøder og gødningsregnskab vedrørende kvælstof med reglerne om husdyrefterafgrøder og fosforregnskab, hvormed reguleringen bliver mere overskuelig for landbrugsvirksomhederne. En samling af reglerne er i tråd med tilkendegivelse fra Landbrug & Fødevarer. Endvidere giver lovforslaget mulighed for at fastsætte kvælstof- og husdyrnormer for en 3-årig periode frem for nuværende årlige fastsættelse. Udmøntning af forslaget kan have en positiv konsekvens for erhvervslivet, idet landbrugsvirksomhederne i 3-årsperioder vil kunne regne med de samme normer i deres driftsplanlægning.

Der indføres hjemmel til målrettet regulering fra 2020, således at den ekstra miljømæssige indsats fokuseres der, hvor der er størst miljømæssig effekt. Det indebærer, at landmændene ikke skal levere en lige så stor indsats i områder, hvor behovet for en miljøindsats er mindre. Ordningen er en videreførelse af den målrettede regulering, som er indført for 2019.

Der indføres hjemmel til, afhængigt af det forskningsmæssige belæg herfor, at fastsætte en fleksibel etableringsfrist for efterafgrøder frem for en fast frist som for nuværende. Landbrugsvirksomheder, der benytter sig af mulighed for senere etablering, vil i givet fald på anden vis skulle kompensere for den manglende effekt af efterafgrøderne som følge af den sene etablering.

Der er i lovforslaget givet landbrugsvirksomhederne den fleksibilitet og metodefrihed i opfyldelsen af lovens mål, som det er muligt under hensyn til lovens formål og Danmarks EU-retlige forpligtelser. Lovforslaget

vurderes at være formuleret teknologineutralt, og der åbnes mulighed for, at landbrugsvirksomhederne kan anvende nye teknologier. F.eks. er der bemyndigelse til, at miljø- og fødevareministeren på bekendtgørelsesniveau kan lade andre anlægstyper omfatte af reguleringen end de anlæg, der nævnes specifikt i loven.

I lovforslaget er der hjemmel til, at der kan etableres forsøg (pilotprojekter). På baggrund af en hjemmel i gældende lov foregår der allerede nu forsøg med præcisionslandbrug med det formål at undersøge måder til at optimere landbrugsdriften med henblik på at kunne mindske behovet for brug af kvælstof. Hvis forsøgene falder positivt ud, kan der eventuelt blive tale om at etablere præcisionslandbrug som et varigt virkemiddel. Lovforslaget indeholder endvidere en hjemmel til, at der kan etableres andre forsøgsprojekter, f.eks. pilotprojekter i forbindelse med tilskudsordninger.

Lovforslaget indeholder en række bemyndigelsesbestemmelser til miljø- og fødevareministeren, hvilket gør det muligt på de pågældende områder at kunne gennemføre hensigtsmæssige tilpasninger som følge af udviklingen.

Indberetningerne på gødningsområdet udgør et komplekst system, idet der er behov for en række forskellige indberetninger, for at Landbrugsstyrelsen kan administrere reglerne. Det er Landbrugsstyrelsens vurdering, at styrelsens it-systemer til administration m.v. af reglerne i videst muligt omfang er opbygget på en brugervenlig måde. Der henvises endvidere til afsnittet om digitaliseringsklar lovgivning.

6. Administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget medfører ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Udledningen af kvælstof til det danske vandmiljø er siden 1980'erne blevet reduceret, igennem bl.a. forbedret rensning af spildevand og formindskede udledninger fra markerne. Der henvises til afsnit 2 for en gennemgang af politiske aftaler og reguleringsændringer frem til opstarten på 2. vandplanperiode (2015) som har bidraget til denne reduktion.

Den oprindelige gødskningslov blev indført i 1998 med det formål at begrænse udvaskningen af kvælstof. Dermed har gødskningsloven bidraget til at sikre, at kvælstofudvaskningen til kystvandene er væsentligt lavere i dag end i 1998.

Med Aftale om Fødevare- og landbrugspakke (22. december 2015) indgik den daværende regering (Venstre), Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Dansk Folkeparti forlig om bl.a. den kvælstofreducerende indsats, som skulle opnås i 2. vandplanperiode (2015-2021).

På baggrund af Aftale om Fødevare- og landbrugspakke skal der i 2. vandplanperiode gennemføres en indsats i 2021 svarende til ca. 7.000 tons reduktion i kvælstofudledningen fra markerne. Heraf skal iværksættelse af kollektive indsatser bidrage med en reduktion af kvælstofudledningen på ca. 3.500 tons, mens den målrettede regulering skal bidrage med en reduktion af landbrugets kvælstofudledning til kystvande på ca. 3.500 tons. Det fremgår ligeledes af Aftale om Fødevare- og landbrugspakke, at målrettet regulering skal indføres med en tredjedel årligt fra 2019, dvs. ca. 1.170 tons i 2019. Disse indsatser vil således bidrage til at reducere kvælstofudledningerne fra markerne yderligere.

Gennemførslen af den målrettede regulering blev bekræftet med Aftale om målrettet regulering (16. januar 2018), som blev indgået mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Dansk Folkeparti. Som en del af den samlede håndtering af kvælstofindsatsen blev det med Aftale om Fødevare- og landbrugspakke ligeledes besluttet at udskyde en kvælstofreduktion svarende til 6.200 tons til 3. vandplanperiode (2022-2027).

Loven indeholder en række foranstaltninger til at opnå dette formål. Loven indeholder overordnet regler om registrering i Register for Gødningsregnskab af virksomheder, der anvender gødning, begrænsning af virksomhedernes forbrug af kvælstof til kvælstofkvoten, krav om etablering af efterafgrøder, andre dyrkningsrelaterede tiltag og krav om gødningsleverandørers indberetning af afsætning og modtagelse af kvælstofholdig gødning.

Med lovforslaget videreføres reguleringen fra gødskningsloven. Reguleringen er dog tilpasset og udvidet på enkelte områder. Desuden overføres og videreføres husdyrbruglovens regler om husdyrefterafgrøder og fosforregnskab i lovforslaget. De elementer i reguleringen, der ikke ændres, har samme miljøeffekt som hidtil. I nedenstående gennemgang er der derfor primært fokuseret på de regler, der foreslås ændret.

Kvælstofkvotesystemet og beregning af forbrug af kvælstof i de forskellige gødningstyper

Virksomhedens kvælstofkvote opgøres for hver af virksomhedens marker ud fra bl.a. markens afgrøde, afgrødens kvælstofnorm i det pågældende klimaområde og jordbundstypen. Efter udfasningen af de reducerede kvælstofnormer fastsættes kvælstofnormen pr. hektar i forhold til, hvilken gødningstilførsel som er økonomisk optimal, og den er afhængig af afgrødetype, forbrug og jordbonitet.

Kvælstofkvoten korrigeres årligt efter kvælstofprognosen for planperioden. Kvælstofprognosen udtrykker den forskel i behov for tilførsel af kvælstof, som følger af de vejrmæssige variationer i vinterhalvåret fra år til år. Formålet med kvælstofprognosen er at korrigere det forventede økonomiske optimum til forholdene i det aktuelle år, sådan at der tages udgangspunkt i jordens aktuelle indhold af kvælstof ved vækstsæsonens start (foråret).

Økonomisk optimale kvælstofnormer er et udtryk for den mængde kvælstof, der giver det økonomisk optimale udbytte ved det gødningsniveau, hvor indtægten fra det ekstra udbytte lige netop kan betale den ekstra udgift til kvælstofholdig gødning. Virksomhederne har derfor heller ikke et økonomisk incitament til at gøde mere, end hvad der er økonomisk optimalt.

Kvælstofkvoten kan derfor heller ikke i sig selv antages at have en begrænsende effekt i forhold til landbrugets udledning af kvælstof, men kvoten er et vigtigt fikspunkt i forhold til at undgå, at virksomheder gøder mere, end hvad der er tilladt efter kvoten – og der er økonomisk optimalt. Desuden er kvoten vigtig i forhold til muligheden for at bruge reduktion af kvælstofkvoten som kvælstofreducerende virkemiddel.

En væsentlig del af kvælstof i organisk gødning består af organisk bundet kvælstof. Organisk bundet kvælstof vil typisk skulle undergå en mikrobiel omsætning, før kvælstoffet er plantetilgængeligt, og afgrøden dermed kan udnytte det. Den mikrobielle omsætning er afhængig af mange jordmiljømæssige faktorer, hvorfor det selv ved optimal landbrugsdrift ikke er muligt nøjagtigt at styre, hvornår kvælstoffet bliver tilgængeligt for afgrøden eller for udvaskning. Dette medfører, at en del af kvælstoffet omsættes og bliver plantetilgængeligt uden for vækstsæsonen, hvor der ikke er nogen afgrøde på marken, eller afgrøden ikke kan optage kvælstof, eller i en eller flere efterfølgende vækstsæsoner (eftervirkning). Derfor kan det totale indhold af kvælstof i organisk gødning ikke udnyttes fuldt ud af de dyrkede afgrøder i udbringningsåret (1. års virkning) og de efterfølgende år. Som følge heraf er miljø- og fødevareministeren i gødskningslovens § 12 og § 13, stk. 2, 2. pkt., bemyndiget til for de organiske gødninger at fastsætte den andel af den opgjorte totale mængde af kvælstof i gødningen, som skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof.

Gødskningslovens regler om gødningsregnskab og gødningsleverandører videreføres med lovforslaget. Virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab, skal hvert år indberette et gødningsregnskab, som bl.a. indeholder beregningen af virksomhedens samlede forbrug af kvælstof i planperioden. Leverandører af gødning skal indberette forskellige oplysninger i Miljø- og Fødevareministeriets Leverandørregister for gødningsleverancer, når leverandøren afgiver eller modtager gødning.

Virksomhedernes gødningsregnskaber og Leverandørregister for gødningsleverancer udgør et vigtigt element for Landbrugsstyrelsens kontrol med virksomhedernes overholdelse af kvælstofkvoten og har dermed væsentlig betydning for, at lovens miljøformål kan opnås.

Reglerne om kvælstofkvotesystemet videreføres med mindre justeringer i lovforslaget.

Kriterier for optagelse i Register for Gødningsregnskab

Virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab, er underlagt forpligtelse til at begrænse kvælstofforbruget til kvælstofkvoten for planperioden. Virksomhederne skal endvidere udarbejde gødningsplanlægning og gødningsregnskab.

Reglerne om optagelse i Register for Gødningsregnskab er vigtige, ikke kun for den danske miljøindsats for vandmiljøet m v., men også for dansk overholdelse af nitratudirektivet, som pålægger medlemsstaterne at gennemføre foranstaltninger til begrænsning af tilførslen af gødning til jorden for at nedbringe vandforurening med nitrater fra gødning i landbruget.

En virksomhed, der ikke er registreret i Register for Gødningsregnskab, skal betale afgift ved køb af kunstgødning, og disse virksomheder kan kun købe kunstgødning med en lavere koncentration af ammoniumnitrat pr. kg og til en højere pris pr. kg kvælstof.

Med ændringerne i § 5, stk. 2, og § 6, foreslås afgrænsningskriterierne for virksomheders optagelse i Register for Gødningsregnskab justeret. Baggrunden er et ønske om at opnå en friholdelse af de mindste jordbrugsvirksomheder fra registeret, idet disse virksomheder optager uforholdsmæssige administrative og kontrolmæssige ressourcer og dels et ønske om at afskaffe omsætningsgrænserne for tilmelding, idet disse grænser har vist sig svære at verificere ved kontrol af, om en virksomhed lever op til optagelseskriterierne. De hidtidige afgrænsningskriterier for obligatorisk og frivillig optagelse i registeret, som vedrørte en momspligtig minimumsomsætning fra virksomhedens jordbrugsproduktion på henholdsvis 50.000 og 20.000 kr. pr. år udskiftes med nye optagelseskriterier for virksomhedens obligatoriske og frivillige optagelse på mindst 10 og 5 hektar areal med afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm. Med forslaget til nye kriterier vil virksomheder endvidere være forpligtet til at lade sig registrere i Register for Gødningsregnskab, hvis virksomheden beskæftiger sig med jordbrug og har en samlet husdyrbesætning, der producerer gødning, eller virksomheden modtager gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 1 t kvælstof pr. år. Endeligt vil virksomheder, der beskæftiger sig med jordbrug, og som har en samlet husdyrbesætning, der producerer gødning, eller virksomheden modtager gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg kvælstof pr. hektar areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm pr. år. Forslaget til nye afgrænsningskriterier er nærmere beskrevet i afsnit 3.1.2.2.1, hvortil der henvises.

I alt stod ca. 35.000 virksomheder registreret i Register for Gødningsregnskab for planperioden 2015-2016, mens andre ca. 10.000 virksomheder ikke var optaget i registeret men var registreret i Fællesskemaet for direkte betalinger. Vurderet ud fra data for virksomheder tilmeldt henholdsvis Fællesskemaet og Register for Gødningsregnskab for planperioden 2015-2016 vil ændringerne i § 5, stk. 2, og § 6, alt andet lige betyde et lille fald i antallet af virksomheder optaget i registeret, mens arealdækningen målt på antal hektar harmoniareal forventes at stige med netto ca. 55.000 hektar og husdyrdækningen målt på antal dyreenheder også forbedres. En analyse af ændringen i antal optagne virksomheder på ID15- og kystvandoplandsniveau indikerer, at de ændrede kriterier kun vil få meget begrænset konsekvens målt i antal virksomheder og hektar i registeret på lokalt plan.

Konsekvensen af, at en virksomhed ikke er omfattet af Register for Gødningsregnskab, er bl.a., at virksomheden ikke omfattes af en kvælstofkvote. Det betyder, at de ikke har et loft over, hvor meget kvælstofholdig gødning de må anvende på deres marker. Der er derfor en lille risiko for øget udledning af næringsstoffer fra disse virksomheders marker, men da kvælstofkvoten for registrerede virksomheder i dag er fastsat til økonomisk optimum, burde de udgåede virksomheder ikke have et økonomisk incitament for at gøde mere, end hvad der er muligt i dag. De skal endvidere fortsat overholde harmonireglerne for udbringning af husdyrgødning, og de vil som følge af, at de ikke længere er omfattet af Register for Gødningsregnskab, skulle svare kvælstofafgift af indkøbt kunstgødning, hvilket vil bidrage til at begrænse brugen heraf. Virksomheder under 5 hektar med et dyrehold svarende til produktion eller udbringning af mere end 100 kg kvælstof pr. hektar fra husdyrgødning skal fortsat indgå i registeret. Anvendelsen af afgiftspålagt gødning på de virksomheder under 5 hektar, som pålægges at udgå af Register for Gødningsregnskab, vil derfor være relativt stor.

Med de foreslåede ændringer i reglerne for Register for Gødningsregnskab vil nogle virksomheder ikke længere kunne være registreret, mens andre virksomheder skal registreres. Ændringen vurderes at føre til en mindre forøgelse af det areal, der er omfattet af registeret. Samlet set vurderes det, at ændringen har begrænset positiv miljøeffekt.

Anvendelsesområde for de næringsstofreducerende tiltag

Efter den gældende gødskningslovs § 3 gælder lovens bestemmelser om plantedække og andre dyrkningsrelaterede tiltag alle virksomheder, som har en årlig momspligtig omsætning, der overstiger 50.000 kr. fra planteavl eller husdyravl eller kombinationer heraf, og som har et samlet areal på 10 hektar eller derover. De 10 hektar samlet areal, som nævnes i bestemmelsen, skal forstås som 10 hektar dyrket areal. Anvendelsesområdet for reglerne om efterafgrøder er i dag yderligere afgrænset i plantedækkebekendtgørelsen, husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelsen om krav om etablering af målrettede efterafgrøder, hvorefter virksomheder med et efterafgrødegrundareal på mindre end 10 hektar ikke er forpligtet til at etablere efterafgrøder.

Da de hidtidige afgrænsningskriterier om jordbrugsmæssig omsætning i gødskningslovens § 2 foreslås afskaffet og udskiftet med arealkriterier, foreslås det af hensyn til at forenkle forvaltning og kontrol af reglerne også at afskaffe det tilsvarende omsætningskriterium i den nuværende lovs § 3, hvorefter alene et arealkriterium vil gælde som afgrænsning af virkningsområdet for de pågældende regler. Arealkriteriet på mindst 10 hektar vil fremover gælde virksomhedens areal med afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm fremfor som hidtil virksomhedens dyrkede areal.

Det er hensigten, at anvendelsesområdet for reglerne om efterafgrøder som hidtil på bekendtgørelsesniveau vil blive afgrænset således, at virksomheder med et efterafgrødegrundareal på mindre end 10 hektar ikke forpligtes til at etablere efterafgrøder. Virksomhedens efterafgrødegrundareal vil generelt være lavere end arealet omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm, hvorfor generelt færre virksomheder vil skulle udlægge efterafgrøder efter reglen i bekendtgørelserne end efter reglen i loven. Det vurderes på denne baggrund, at ændringen af anvendelsesområdet for de næringsstofreducerende tiltag alene får betydning for de dyrkningsrelaterede tiltag. Forslaget til ændring af anvendelsesområdet er nærmere beskrevet i afsnit 3.1.2.2.2, hvortil der henvises.

Vurderet ud fra data om harmoniareal og dyrket areal på virksomheder tilmeldt Fællesskemaet og Register for Gødningsregnskab for planperioden 2015-2016 vil de foreslåede ændringer på det samlede areal udlagt med pligtige efterafgrøder og andre dyrkningsrelaterede tiltag udgøre en mindre stigning i arealet. Tal fra Danmarks Statistik tyder endvidere på, at kun få virksomheder med mindst 10 hektar harmoniareal har en jordbrugsomsætning på under 50.000 kr. pr. år og dermed bliver dårligere stillet ved ændringen.

Med den foreslåede ændring er det forventningen, at flere virksomheder bliver omfattet af reglerne om plantedækkedække. Det vurderes på denne baggrund, at ændringen vil have en begrænset positiv miljøkonsekvens.

Kvælstof- og husdyrnormer

Kvælstofnormerne har til formål at begrænse udvaskningen af kvælstof fra markerne ved at begrænse kvælstoftilførslen til markerne. Kvælstofnormerne er udtryk for en økonomisk optimal kvælstoftildeling til markerne. Husdyrnormerne fastsætter indholdet af kvælstof i husdyrgødning og indgår i opgørelsen af en husdyrbedrifts produktion af kvælstof. Normerne er nærmere beskrevet i afsnit 3.2.1.1.1, hvortil der henvises.

Med lovforslaget foreslås det, at kvælstofnormerne og husdyrnormerne fremover fastsættes hvert tredje år for en treårig periode frem for hvert år, som er praksis i dag. Kvælstofnormerne er dynamiske, f.eks. er de afhængige af afsætningsprisen på afgrøder og udbytter. Da kvælstofnormerne fastsættes på baggrund af gennemsnitsværdier over en 5-årig periode, er de dog relativt stabile, og der er sjældent store variationer mellem de enkelte år. Husdyrnormerne er forholdsvis stabile og har de seneste år kun været udsat for mindre ændringer.

Forslaget vil medføre administrative besparelser, idet bekendtgørelse vedrørende normerne kun skal udstedes hvert tredje år, og landmænd og konsulenter i treårsperioder vil kunne regne med de samme normer i driftsplanlægningen. Det vil fortsat være muligt at fastsætte normerne for en etårig periode, hvis der i et år ses at være behov for dette.

Da normerne i dag er forholdsvis stabile, og da det fortsat vil være muligt at ændre normerne årligt, hvis der er behov herfor, vurderes ændringen ikke at have nogen miljøkonsekvens.

Regler om fosforregnskab

Lovforslagets regler om gødningsregnskab, herunder fosforregnskab og opgørelse af indholdet af fosfor i gødning gør det muligt for myndighederne at kontrollere, at fosforloftet og fosforarealkravet, der fremgår af husdyrbrugloven og regler fastsat i medfør heraf, overholdes. Bestemmelserne skal dermed understøtte, at fosforkravenes formål efter husdyrbrugloven om at begrænse risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet opnås. De foreslåede bestemmelser om registrering og indberetning af forbrug og afgivelse af fosforholdig gødning medfører således ikke, at gødskningslovens formål også udvides til begrænsning af fosforudvaskning. Dette formål forfølges fortsat via anden lovgivning, herunder lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven), hvori der fastsættes lofter for den tilladelige mængde udbragt fosfor pr. hektar fra gødning.

Det er ikke hensigten, at den foreslåede overførsel af fosforregnskabsreglerne fra husdyrbrugloven til gødskningsloven skal medføre materielle ændringer i de overførte regler, udover hvad der følger af lovforslaget i øvrigt. Ændringerne har således alene karakter af præciseringer af eksisterende bestemmelser om registrering i gødningsregnskabssystemet.

Bestemmelserne om fosforregnskab og opgørelse af indholdet af fosfor i gødning medvirker til, at fosforkravenes formål efter husdyrbrugloven om at begrænse risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet opnås. Ændringerne i bestemmelserne vurderes ikke at ville medføre ændringer af beskyttelsesniveauet.

Efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder

Lovforslaget regulerer tre typer af efterafgrøder (pligtige efterafgrøder, målrettede efterafgrøder og husdyrefterafgrøder).

De pligtige efterafgrøder har til formål at mindske kvælstofudvaskningen, fra hovedafgrøden høstes, og indtil der etableres en ny afgrøde det følgende år.

Virksomheder, der har en årlig omsætning fra jordbrug, der overstiger 50.000 kr. og samtidig har et efterafgrødegrundareal på mindst 10 hektar, skal i dag etablere pligtige efterafgrøder på 10 eller 14 pct. af efterafgrødegrundarealet afhængigt af, hvor meget organisk gødning virksomheden udbringer. Det svarer til, at der samlet er krav om efterafgrøder på ca. 240.000 hektar på landsplan. Efterafgrøderne bidrager til at mindske udvaskningen af kvælstof til vandmiljøet. Virksomhederne kan vælge at anvende alternativer til pligtige efterafgrøder, f.eks. tidlig såning eller braklagte arealer. De pligtige efterafgrøder er nærmere beskrevet i afsnit 3.3.1.1.1.1.

Hvis virksomheden udbringer over 30 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar (og ikke er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion), kan virksomheden endvidere blive pålagt at udlægge husdyrefterafgrøder. Husdyrefterafgrøderne skal modvirke den merudvaskning af nitrat, der er forbundet med udbringning af husdyrgødning og anden organisk gødning. Husdyrefterafgrødekravet er målrettet oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor det skal kompensere for en stigning i anvendelsen af organisk gødning. Derudover målrettes der husdyrefterafgrøder til kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne. Husdyrefterafgrødekravet vil samlet set udgøre ca. 34.000 hektar på landsplan i de år, hvor der kommer en ny generation af vandområdeplaner, det vil sige første gang i 2021. I perioden frem mod vedtagelsen af den næste generation af vandområdeplaner i 2027 vil det samlede husdyrefterafgrødekrav kunne afvige fra ca. 34.000 hektar, da behovet for efterafgrøder målrettet nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder kan variere fra år til år afhængig af ændringer i anvendelsen af organisk gødning. Der vil som udgangspunkt være behov for flere hektar efterafgrøder,

såfremt der sker en stigning i anvendelsen af organisk gødning i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder udover, hvad der kan modsvares med 34.000 hektar husdyrefterafgrøder. Hertil kommer, at den beregnede effekt af efterafgrøder med hensyn til reduktion af kvælstofudvaskningen kan ændre sig over tid, og at det samlede behov for husdyrefterafgrøder også af denne grund kan afvige fra det nuværende. Det er ikke hensigten, at den foreslåede overførsel af husdyrefterafgrødekravet fra husdyrbrugloven til gødskningsloven skal medføre materielle ændringer i de overførte regler, udover hvad der følger af lovforslaget i øvrigt. Husdyrefterafgrøderne er nærmere beskrevet i afsnit 3.3.1.1.1.2.

Det er forudsat, at alternativer til efterafgrøder samlet set skal opnå samme miljøeffekt, som hvis efterafgrødekravet var opfyldt ved udlægning af efterafgrøder. Det skal i den forbindelse bemærkes, at visse alternativer i forvejen anvendes i et vist omfang, selvom der ikke er krav herom. F.eks. er det ikke alle bedrifter, som udnytter den fulde kvælstofkvote. Det må derfor forventes, at bedrifter anvender denne hidtidige indsats til at erstatte efterafgrødekravet, hvorved en del af efterafgrødekravet kan opfyldes uden en reel ny indsats. Det skal sikres gennem omregningsfaktorer og evt. andre betingelser eller indsatser, at der tages højde for disse forhold, således den samlede effekt af alternativerne bliver på niveau med den forudsatte miljøeffekt af efterafgrøderne. Det vurderes derfor, at alternative virkemidler har samme miljøeffekt som etablering af efterafgrøder.

De forskellige krav om etablering af efterafgrøder bidrager til at modvirke eller reducere udvaskningen af nitrat fra anvendelsen af gødning til vandmiljøet. I fastsættelsen af omregningsfaktorer m.v. for alternativer til efterafgrøder tages der højde for, at den samlede effekt af alternativerne er på niveau med den forudsatte miljøeffekt af efterafgrøderne. Det vurderes, at efterafgrøderne og alternativer til efterafgrøder har en uændret effekt på miljøet.

Indførelse af målrettet regulering fra 2020

Gødskningsloven indeholder hjemmel til at fastsætte et efterafgrødekrav til opfyldelse af indsatsbehovet for den målrettede efterafgrødeordning i 2018 og for den målrettede regulering i 2019.

Med lovforslaget foreslås hjemlen om målrettet regulering i lov nr. 310 af 4. april 2017 og lov nr. 497 af 22. maj 2018 suppleret med hjemmel til at videreføre målrettet regulering for 2020 og frem samt mindre ændringer til målrettet regulering i 2019. Blandt andet indføres kvotereduktion som alternativ til kravet om supplerende efterafgrøder i den obligatoriske del af den målrettede regulering fra 2019.

Med lov nr. 310 af 4. april 2017 om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (Krav om etablering af målrettede efterafgrøder) bemyndiges miljø- og fødevareministeren til i 2017 og 2018 at fastsætte krav om etablering og placering af målrettede efterafgrøder svarende til en samlet kvælstofreduktion på 1.186 tons kvælstof i forhold til kystvande, 3.729 tons kvælstof i rodzonen i forhold til grundvand og yderligere 1.934 tons kvælstof i rodzonen.

Med lov nr. 497 af 22. maj 2018 om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (Målrettet kvælstofregulering m.v.) bemyndiges miljø- og fødevareministeren til at fastsætte et krav om etablering og placering af efterafgrøder i 2019 og til at etablere en tilskudsordning med compensation for kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder. Den foreslåede ordning bygger videre på den målrettede efterafgrødeordning for 2017 og 2018, der blev vedtaget ved lov nr. 310 af 4. april 2017. Med ændringerne af gødskningsloven bliver det muligt fra 1. januar 2019 at iværksætte første del af den målrettede kvælstofregulering, som fremgår af Aftale om Fødevare- og landbrugspakke fra 2015 og Aftale om målrettet regulering fra 2018.

Det følger af de to aftaler, at den målrettede regulering indføres fra 2019 og indføres med en tredjedel om året, således at der realiseres en kvælstofreduktion på 1.167 tons i kystvande i 2019, 2.333 tons i kystvande i 2020 og 3.500 tons i kystvande i 2021. Efter dialog med EU-Kommissionen om målrettet regulering i 2019 opjusteres indsatsbehovet med, hvad der svarer til yderligere 8.437 hektar efterafgrøder i 2019. Den foreslåede regulering om målrettede efterafgrødekrav i lovforslaget og den allerede fastlagte regulering i medfør af lov nr. 497 af 22. maj 2018 forventes således at have en positiv effekt for miljøet svarende til dette indsatsbehov.

På baggrund af Aftale om målrettet regulering indgår Miljø- og Fødevareministeriet aktuelt i dialog med EU-Kommissionen om at lade finansieringen af den kompensation, som landmænd kan modtage i medfør af den målrettede regulering, overgå til Landdistriktsprogrammet. En forudsætning for dette er, at målrettet regulering fra 2020 kan betragtes som implementering af vandrammedirektivet og ikke implementering af nitratudirektivet. Denne dialog kan bl.a. medføre, at indsatsen i bl.a. den målrettede regulering bliver justeret.

Som det fremgår af Aftale om målrettet regulering, skal der endvidere gennemføres den direktivbestemte midtvejsevaluering af vandområdeplanerne for 2015-2021, hvor der vil blive gjort status over fremdriften i indsatserne. Der vil i forbindelse med midtvejsevalueringen også indgå eventuel ny viden fra NLES-5 modellen, samt de seneste rapporterede NOVANA overvågningstal.

Såfremt der på baggrund af en samlet vurdering af de elementer, som indgår i beslutningsgrundlaget, viser sig afvigelser fra det forudsatte i forhold til gennemførte indsatser, marginaludvaskningen og i forhold til den fremadrettede kvælstofbelastning, mødes aftaleparterne med henblik på håndtering. Det forventes, at et beslutningsgrundlag kan forelægge inden udgangen af 2018.

Med lovforslaget gives ministeren mulighed for at fastsætte et indsatsbehov i den målrettede regulering. Den målrettede regulering skal frem mod 2021 bidrage med en reduktion af landbrugets kvælstofudledning til kystvande på ca. 3.500 tons kvælstof.

Fleksible frister for udlægning af efterafgrøder

Efter de gældende regler i plantedækkebekendtgørelsen skal efterafgrøder etableres inden for nærmere fastsatte frister. Fristerne skal medvirke til at sikre, at den forudsatte effekt af efterafgrøderne opnås. Miljø- og Fødevareministeriet har på grund af vejrliget i 2015, 2016, 2017 og 2018 udskudt disse frister ved en ændring af bekendtgørelsen. Det er ikke hensigtsmæssigt at udskyde fristerne, idet tidspunktet for etablering kan have betydning for efterafgrødens kvælstofreducerende effekt.

Det foreslås derfor, at bemyndigelsen til at fastsætte efterafgrødekrav, herunder til at fastsætte frister for, hvornår efterafgrøderne senest skal være etableret, udvides, sådan at der ved bekendtgørelse afhængigt af det forskningsmæssige belæg herfor kan fastsættes fleksible frister for etablering af efterafgrøder.

Landbrugsstyrelsen indgår i drøftelser med Aarhus Universitet om den konkrete model for fleksible frister for udlægning af efterafgrøder på baggrund af bl.a. udvaskningsforsøg, som gennemføres i 2018. Det er en forudsætning for ændringen, at virksomheder, der gør brug af den fleksible etableringsfrist, bidrager med den samme kvælstofreducerende effekt, som hvis efterafgrøderne var etableret inden den fastsatte frist, således at den forudsatte effekt af efterafgrødeordningerne dermed fortsat sikres.

Det vurderes således, at ordningen for fastsættelse af fleksible frister som følge heraf ikke har en negativ miljøkonsekvens.

Initiativer vedrørende kontrol og sanktionering i forbindelse med efterafgrøder

Reglerne om kontrol og sanktionering i forbindelse med efterafgrøder skal medvirke til at sikre, at efterafgrøderne etableres og opnår den forudsatte effekt.

Virksomhederne kan i dag vælge at udlægge flere efterafgrøder, end der er påkrævet og derved opspare efterafgrøderne til en senere planperiode til opfyldelse af det pligtige efterafgrødekrav eller husdyrefterafgrødekravet. Formålet med ordningen er at skabe større fleksibilitet for virksomheden og dermed åbne op for en bedre tilrettelæggelse af driften, idet der i år med gunstige forhold kan udlægges ekstra efterafgrøder, der kan benyttes til opfyldelse af efterafgrødekravene i andre år, hvor forholdene for etablering af efterafgrøder er mindre gode.

Det har dog i Landbrugsstyrelsens kontrolopgørelser fra de seneste år vist sig, at der er uoverensstemmelse mellem størrelsen på det indberettede areal med efterafgrøder og det areal, der er konstateret på fysisk kontrol. Der henvises herved til afsnit 3.3.1.2.2.1. Denne uoverensstemmelse tilskrives tilrettelæggelsen af ordningen, herunder bl.a. manglende sanktionsmuligheder i forbindelse med de efterafgrøder, der indberettes med henblik på opfyldelse af en følgende planperiodes efterafgrødekrav.

Som følge heraf foreslås en tilpasning af reglerne om, at virksomheder kan opspare areal med udlagte efterafgrøder til dækning af efterafgrødekrav i kommende år. Det foreslås, at der indføres hjemmel til at sanktionere økonomisk ved manglende overensstemmelse mellem det indberettede og det på kontrol konstaterede areal med efterafgrøder. Ændringen forventes at understøtte virksomhedernes incitament til at udforme og efterfølgende tilpasse den årlige plan for udlægning af efterafgrøder, så den fremstår retvisende på kontroltidspunktet.

Samtidig foreslås det, at den kvotereduktion, som i dag følger af, at en virksomhed ikke har opfyldt sit efterafgrødekrav, straffes med bøde, samt evt. nedsættelse af virksomhedens landbrugsstøtte som følge af overtrædelse af reglerne om krydsoverensstemmelse. Ændringen forventes at indebære et yderligere incitament til overholdelse af efterafgrødekravene, idet pålæggelse af en straf af bøde og evt. nedsættelse af landbrugsstøtte indeholder et sanktionselement.

Efter de gældende regler skal virksomheden i efteråret indberette, hvor mange hektar efterafgrøder virksomheden har udlagt. Herefter kan Landbrugsstyrelsen foretage kontrol af, om efterafgrøderne er udlagt som indberettet. Størrelsen på virksomhedens efterafgrødekrav kan dog først afgøres det følgende forår, når virksomheden opgør efterafgrødekravet. Det er derfor først på dette tidspunkt, at det kan afgøres, om virksomheden har opfyldt sit krav. Har den det, vil der ikke ske yderligere, og et eventuelt overskud af efterafgrøder på virksomheden kan opspares til senere planperioder. Mangler der efterafgrøder i forhold til virksomhedens krav, har denne mulighed for at gøre brug af eventuelle opsparede efterafgrøder fra tidligere planperioder eller få overdraget efterafgrøder fra en anden virksomhed. Mangler der fortsat efterafgrøder i forhold til kravet, vil der blive foretaget en automatisk kvotereduktion svarende til de manglende hektar efterafgrøder.

For at kunne ændre regler og praksis, således at indberetning af flere efterafgrøder end etableret kan straffes med bøde, foreslås det, at opgørelsestidspunktet for arealkravet for pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder og den obligatoriske del af målrettet regulering fremrykkes til før, efterafgrøderne skal være etableret på marken. Fremskyndelsen vil gøre det muligt at stille krav om, at virksomheden allerede i efteråret, umiddelbart efter efterafgrøderne er udlagt, skal opgøre, hvordan efterafgrødekravet er opfyldt. Dette gør det nemmere at kontrollere overholdelsen af kravet og at sanktionere, hvis virksomheden ikke opfylder kravet. Virksomhederne vil endvidere få et bedre overblik over, hvor mange efterafgrøder der skal udlægges, inden de faktisk skal opfylde kravene. Der gælder i øvrigt det samme for alternativer til efterafgrøder.

Ændringerne vurderes at understøtte virksomhedernes incitament til at overholde efterafgrødekravet og styrke Landbrugsstyrelsens muligheder for at kontrollere og sanktionere manglende overholdelse. Ændringerne kan derved bidrage til at forøge sikkerheden for, at den forudsatte effekt af efterafgrødeordningerne opnås, og at indberetningerne bliver mere retvisende.

Overdragelse af efterafgrøder mellem virksomheder

Virksomheder, der har krav om etablering af pligtige efterafgrøder eller husdyrefterafgrøder, har i dag mulighed for at etablere ekstra efterafgrøder udover årets krav. Disse ekstra efterafgrøder kan enten anvendes til opfyldelse af efterafgrødekravene på samme virksomhed i senere år, eller de kan overdrages til andre virksomheder, hvor de kan indgå i opfyldelsen af kravene på disse virksomheder. Formålet med denne ordning er at skabe større fleksibilitet for den enkelte virksomhed og dermed åbne op for en bedre tilrettelæggelse af driften. Virksomheden kan selv bestemme, på hvilke marker på bedriften efterafgrøderne skal udlægges.

Muligheden for at overdrage efterafgrøder mellem virksomheder har eksisteret i den pligtige efterafgrødeordning siden planperioden 2010/2011.

Overdragelse af efterafgrøder på tværs af oplande kan resultere i en geografisk forskydning af den næringsstofreducerende effekt, som efterafgrøderne er tillagt. Det betyder, at den kvælstofeffekt, som en efterafgrøde skal bidrage med, kan leveres i et andet opland end det opland, som virksomheden med krav om etablering af efterafgrøden ligger i. Et øget salg af efterafgrøder på tværs af oplande vil således indebære en forøget risiko for, at der vil kunne ske forringelse af tilstanden i vandområder henholdsvis at målopfyldelse eller en forudsat, gradvis forbedring af tilstanden ikke opnås.

Den eksisterende handel med efterafgrøder mellem virksomheder har indtil videre været forholdsvis begrænset. Således blev der i planperioden 2015/2016 afgivet ca. 6.500 hektar efterafgrøder til andre virksomheder, mens der i 2016/2017 blev afgivet ca. 7.500 hektar.

I 2019 er det forventningen, at der ikke vil blive overdraget flere efterafgrøder til opfyldelse af årets efterafgrødekrav, når der sammenlignes med tidligere år, da det samlede reguleringstryk ikke forventes at stige i 2019 sammenholdt med 2017 og 2018. Det kan dog ikke udelukkes, at der vil blive overdraget flere efterafgrøder med henblik på opsparring til opfyldelse af efterfølgende års efterafgrødekrav. Som det fremgår af afsnit 3.3.1.2.2, vil Miljø- og Fødevareministeriet følge udviklingen i opsparringen af efterafgrøder og anvendelsen af de opsparede efterafgrøder på oplandsniveau for at imødegå risikoen for markante tidlige forskydninger af den forudsatte næringsstofreducerende effekt. Overvågningen sker således med henblik på at muliggøre justeringer i reglerne for opsparring og anvendelse af overskud af efterafgrøder i bekendtgørelserne, såfremt der opstår behov.

Som følge af indfasningen af den målrettede regulering og det dermed øgede efterafgrødetryk fra 2020 kan der formentligt forventes en stigning i omfanget af overdragelser.

Det forventes, at ministeren vil fjerne eller begrænse muligheden for at overdrage efterafgrøder fra 2020.

Afskaffelse eller begrænsning af muligheden for at overdrage efterafgrøder mellem virksomheder vil bidrage til at sikre, at husdyrefterafgrøder og pligtige efterafgrøder ikke handles med den konsekvens, at den effekt, der er forudsat indenfor de fastsatte oplande, udover effekten fra den målrettede regulering, opnås. Fjernelse eller begrænsning af muligheden for at overdrage efterafgrøder vil dermed bidrage til, at den målrettede regulering opnår den forudsatte omkostningseffektivitet. Overvejelserne om fjernelse eller begrænsning af muligheden for overdragelse af efterafgrøder vurderes som væsentligt af hensyn til, at der formentligt kan forventes en stigning i handlen fra 2020 som følge af indfasningen af den målrettede regulering. Der henvises også til afsnit 3.3.1.2.2.1.

Under høringsperioden vil det blive overvejet, om der er behov for at fjerne eller begrænse muligheden for at overdrage efterafgrøder allerede fra 2019. Dette kan være nødvendigt, hvis data fra planperioden 2017/2018 viser, at der mod forventning er sket en stigning i handlen med efterafgrøder på tværs af oplande sammenholdt med omfanget af handel før indførelsen af kravet om husdyrefterafgrøder i husdyrbrugloven, således at der i planperioden 2019/2020 er begrundet risiko for forskydninger i indsatsen mellem oplande.

Kvotereduktion indføres som alternativt virkemiddel til efterafgrøder

Efter de gældende regler i gødskningsloven anvendes reduktion i virksomhedens kvælstofkvote som reaktivt virkemiddel i tilfælde af manglende etablering af pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder og målrettede efterafgrøder i planperioden konstateret ved kontrol eller indberetning. Kvotereduktion indgår som aktivt virkemiddel i den frivillige målrettede regulering fra 2019.

Efter lovforslagets § 39 kan miljø- og fødevareministeren etablere særlige ordninger, som den enkelte virksomhed kan vælge som alternativ til etablering af efterafgrøder. Miljø- og fødevareministeren kan med hjemmel i bestemmelsen fastsætte regler, der giver virksomheden mulighed for at vælge en reduktion i virksomhedens kvælstofkvote som alternativ måde at opfylde efterafgrødekravene i en given planperiode.

Indførsel af kvotereduktion som aktivt virkemiddel vil ske på en måde – og ved omregningsfaktorer m.v. – så kvotereduktionen vil levere den samme samlede kvælstofreducerende effekt, som hvis efterafgrødekravet var opfyldt ved udlægning af efterafgrøder.

Samlet miljømæssig vurdering af ændringer af regler i gødskningsloven

Samlet forventes det, at ændringerne af den gældende kvælstofregulering vil medføre forøget sikkerhed for, at den forudsatte kvælstofreducerende indsats bliver opnået. Ændringerne vil dermed styrke den nuværende beskyttelse af miljøet.

For så vidt angår indførslen af den målrettede regulering fra 2020 vil denne ved fuld indfasning efter regler udstedt i medfør af loven, i 2021 bidrage med en forøgelse af den kvælstofreducerende indsats svarende til ca. 3.500 tons kvælstofreduktion i kystvande.

8. Forholdet til EU-retten

De foreslåede bestemmelser i lovforslaget bidrager til at sikre opfyldelse af Danmarks EU-retlige forpligtelser på miljøområdet, herunder særligt Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater der stammer fra landbruget (herefter nitratdirektivet) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (herefter vandrammedirektivet) samt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse (herefter grundvandsdirektivet), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (herefter havstrategidirektivet), Rådets direktiv 92/43/EF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (herefter habitatdirektivet), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 147/2009/EF om beskyttelse af vilde fugle og deres levesteder (herefter fuglebeskyttelsesdirektivet) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU (herefter VVM-direktivet).

De foreslåede foranstaltninger bidrager endvidere til den danske indsats for at reducere drivhusgasemissioner, jf. Europa-Parlamentets og Rådets beslutning Nr. 406/2009/EF om medlemsstaternes indsats for at reducere deres drivhusgasemissioner med henblik på at opfylde Fællesskabets forpligtelser til at reducere drivhusgasemissionerne frem til 2030.

Det primære formål med lovforslaget er at bidrage til opnåelse af de nationale målsætninger for kvælstofreduktion i det danske vandmiljø, som er i overensstemmelse med Danmarks forpligtelser i henhold til nitratdirektivet og vandrammedirektivet.

I forbindelse med udmøntningen af lovforslagets bemyndigelser i bekendtgørelser vil bekendtgørelserne blive miljøvurderet, i det omfang krav herom følger af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet, EF-Tidende 2001, nr. L 197, side 30 ff.

8.1. Nitratdirektivet

8.1.1. Nitratdirektivets rammer

Nitratdirektivet har til formål at nedbringe vandforurening forårsaget eller fremkaldt af nitrater, som stammer fra landbruget, og at forebygge yderligere forurening af denne art.

Med henblik på for alt vand at skabe et generelt niveau for beskyttelse mod forurening skal medlemsstaterne desuden udarbejde en kodeks for godt landmandsskab, jf. artikel 4, stk. 1. De bestemmelser, der kan og skal indeholdes i kodeksen, fremgår af nitratdirektivets bilag II.

I henhold til nitratudirektivets artikel 4, stk. 1, litra a, jf. bilag II, B, nr. 7, skal der foretages en planlægning af jordens anvendelse, herunder anvendelse af vekseldrift og fastlæggelse af hvilken del af arealet, der skal anvendes til henholdsvis permanente afgrøder og énråge afgrøder. Derudover fastlægger nitratudirektivet, at der skal opretholdes et mindstemål af plantedække, som vil optage det kvælstof fra jordbunden, der ellers kunne forårsage nitratforurening af vand, jf. artikel 4, stk. 1, jf. bilag II, B, nr. 8. Der skal ifølge nitratudirektivets artikel 4, stk. 1, litra a, jf. bilag II, B, nr. 9, udarbejdes gødskningsplaner for hver enkelt bedrift og løbende optegnelser om anvendelse af gødning.

I henhold til nitratudirektivets artikel 4, stk. 1, litra a, jf. bilag II, A, nr. 6, skal der fastsættes bestemmelser, der omhandler fremgangsmåder for tilførsel af gødning, herunder hyppighed og ensartethed i forbindelse med spredning, således at udvaskningen af næringssalte i vandet holdes på et acceptabelt niveau.

Nitratudirektivets artikel 5, stk. 4, litra a, jf. bilag III, 1. pkt., nr. 3, litra a-c, fastlægger, at der skal være en begrænsning af tilførsel af gødning til jorden, der er i overensstemmelse med god landbrugspraksis under hensyntagen til de særlige forhold, herunder i forhold til jordbund, klima, vanding m.v., og som bygger på ligevægt mellem afgrødens kvælstofbehov og den samlede tilførsel af kvælstof til afgrøden fra jorden og fra tilført gødning. Det følger endvidere af det nævnte punkt i bilag II, at en begrænsning af tilførslen af gødning til jorden skal tage hensyn til jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift.

Ifølge nitratudirektivet skal der ske en kortlægning af vandområder (både grund- og overfladevand), der er eller kan blive berørt af ovennævnte forurening. Medlemsstaterne skal udpege alle kendte jordområder, der bidrager til forureningen, og hvorfra der er afstrømning til de kortlagte vandområder, som "sårbare zoner". For at nå direktivets mål skal medlemsstaterne udarbejde handlingsprogrammer for sådanne sårbare zoner. Dog fritages medlemslandene for kortlægningspligten, hvis de anvender handlingsprogrammerne for hele landet, hvilket Danmark har valgt at gøre.

Handlingsprogrammerne skal ifølge nitratudirektivets artikel 5, stk. 4, litra a og b, bestå af de bindende foranstaltninger, der fremgår af direktivets bilag III, og de foranstaltninger, som medlemsstaterne har foreskrevet i den eller de kodekser for godt landmandsskab (direktivets bilag II), med undtagelse af de foranstaltninger der er overflødiggjort af foranstaltningerne i bilag III. Medlemsstaterne skal ifølge artikel 5, stk. 5, desuden træffe de supplerende eller skærpende foranstaltninger, som de anser for nødvendige, hvis foranstaltningerne i artikel 5, stk. 4, ikke er tilstrækkelige til at nå direktivets mål, jf. formålsbestemmelsen i artikel 1.

Medlemsstaterne skal ifølge nitratudirektivets artikel 5, stk. 7, mindst hvert 4. år foretage en ny gennemgang af og om fornødent revidere handlingsprogrammerne, herunder eventuelle supplerende foranstaltninger, der er truffet i henhold til stk. 5.

8.1.2. Gældende implementering af nitratudirektivet

Den gældende gødskningslov, gødskningsbekendtgørelse og plantedækkebekendtgørelse indeholder regler, der implementerer nitratudirektivets bestemmelser om planlægning af jordens anvendelse, om opretholdelse af et mindstemål af plantedække i nedbørsperioder, om udarbejdelse af gødskningsplaner for hver enkelt virksomhed og registrering af gødningsanvendelse og om begrænsning af tilførsel af gødning til jorden, der er i overensstemmelse med god landbrugspraksis under hensyntagen til de særlige forhold, herunder i forhold til jordbund, klima, vanding m.v., og som bygger på ligevægt mellem afgrødens kvælstofbehov og den samlede tilførsel af kvælstof til afgrøden fra jorden og fra tilført gødning. Desuden indeholder loven bestemmelser om dyrkningsrelaterede tiltag i form af forbud mod jordbearbejdning om efteråret forud for vårsåede afgrøder og forbud mod omlægning af fodergræsmarker i visse perioder.

I den forbindelse fastlægger en bestemmelse i gødskningsloven, at virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab efter loven, i hver planperiode ikke må anvende mere kvælstofholdig gødning end den kvælstofkvote, der er beregnet for den pågældende virksomhed. Virksomhedens kvælstofkvote og indholdet af kvælstof i den anvendte husdyrgødning beregnes efter nærmere regler i loven og i overensstemmelse med kvælstofnormer angivet i gødskningsbekendtgørelsen. Endvidere fastlægger bestemmelser i loven, at virksomheder, som er tilmeldt registeret, for hver planperiode skal foretage en gødningsplanlægning og udarbejde gødningsregnskab og indberette gødningsregnskabet til miljø- og fødevareministeren. Disse

bestemmelser medvirker alle til implementeringen af nitratudirektivet. Miljø- og Fødevareministeriet foretager kontrol af de modtagne gødningsregnskaber for at sikre, at alle virksomheder, som er tilmeldt registeret, ikke har gødsket med mere kvælstof end hvad virksomhedens beregnede kvælstofkvote for planperioden tillader.

Endvidere bidrager gødskningslovens bestemmelser om etablering af pligtige efterafgrøder til implementering af nitratudirektivet.

Med ændringslov nr. 310 af 4. april 2017 bemyndigedes miljø- og fødevareministeren til at fastsætte krav om målrettede efterafgrøder i 2017 og 2018 i de områder, hvor efterafgrøder ikke var anmeldt i det forudsatte omfang i en forudgående frivillig tilskudsordning. Ordningen er en opfølgning på den politiske Aftale om Fødevare- og landbrugspakke fra december 2015. Ordningen bidrager til at sikre mod forringelse af vandkvaliteten i 2017 og 2018 pga. udfasningen af de reducerede kvælstofnormer i 2016 som led i aftalen fra december 2015. Ordningen bidrager således ligesom det generelle krav om pligtige efterafgrøder til implementering af nitratudirektivet.

Gødskningsloven indeholder desuden en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte krav om etablering af yderligere efterafgrøder i 2019 i områder med et behov for en kvælstofreducerende indsats for at beskytte kystvand eller grundvand, og hvor efterafgrøder ikke er anmeldt i fornødent omfang i en forudgående frivillig ordning. I stedet for etablering af de yderligere efterafgrøder kan landmanden anvende alternative virkemidler for at håndtere sit kvælstofreduktionskrav. Det kan for eksempel være ved hjælp af tidlig såning eller udlægning af mellemafgrøder. Hvis der registreres manglende overholdelse af efterafgrødekravene eller alternativerne under kontrollen, reduceres gødningsnormen tilsvarende for den pågældende virksomhed. Denne normreduktion bidrager til opnåelsen af målsætningerne i nitratudirektivet.

Der er hjemmel til at yde tilskud til frivillig udlægning af efterafgrøderne og/eller alternativer hertil i de pågældende områder. De efterafgrøder, der udlægges frivilligt, og tilskudsmodtagernes forpligtelse efter den frivillige tilskudsordning, indgår ikke som foranstaltninger i det danske nitrathandlingsprogram efter nitratudirektivets artikel 5, men bidrager til opfyldelse af direktivets formål.

I medfør af husdyrbrugloven er der fastsat et krav om husdyrefterafgrøder, der har til formål at begrænse en del af den merudvaskning af kvælstof, der er forbundet med anvendelsen af organisk gødning frem for handelsgødning. Husdyrefterafgrødekravet er målrettet oplande til nitrutfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor der er sket en stigning i anvendelsen af organisk gødning samt kystvandoplande med et indsatsbehov i medfør af vandområdeplanerne. Husdyrefterafgrøder i medfør af husdyrbrugloven indgår i nitrathandlingsprogrammet som en del af Danmarks opfyldelse af nitratudirektivet.

8.1.3. Lovforslagets forhold til nitratudirektivet

De foreslåede næringsstofreducerende tiltag, herunder husdyrefterafgrøderne, bidrager fortsat til overholdelsen af Danmarks EU-retlige forpligtelser i henhold til nitratudirektivet.

Lovforslaget indeholder justerede bestemmelser i gødskningsloven om virksomheders registrering i Register for Gødningsregnskab, om begrænsning for hver enkelt planperiode af registreringspligtige virksomheders forbrug af kvælstofholdig gødning i forhold til en beregnet kvælstofkvote, og herunder om udarbejdelse af gødningsplanlægning og udarbejdelse og indsendelse af gødningsregnskab. Disse bestemmelser bidrager fortsat til implementering af nitratudirektivets artikel 4, stk. 1, litra a, jf. bilag II, B, nr. 7 og 9. Som det fremgår af afsnit 7 i lovforslaget, vil justeringen af bestemmelserne for registrering af virksomheder, samlet set føre til at et større areal, vil indgå i Registeret for Gødningsregnskab. Da dette alt andet lige betyder, at der fastsættes en kvælstofkvote og registreres forbrug af kvælstofholdig gødning for et større areal, vurderes det, at de ændrede kriterier for optagelse i registeret fortsat er i overensstemmelse med forpligtelserne, jf. nitratudirektivet.

Endvidere videreføres bestemmelserne om plantedække som tiltag til implementering af blandt andet nitratudirektivets artikel 4, jf. bilag II, B, nr. 8, om opretholdelse i (nedbørs-)perioder af et mindstemål af plantedække, som vil optage det kvælstof fra jordbunden, der ellers kunne forårsage nitratforurening af vand.

Denne videreførelse sker, dels i form af et generelt krav om pligtige efterafgrøder, dels krav om husdyrefterafgrøder, og dels krav om obligatoriske efterafgrøder målrettet grundvand og kystvandoplande med et yderligere indsatsbehov i medfør af vandområdeplanerne.

Aktuelt står Miljø- og Fødevareministeriet i dialog med EU-Kommissionen om den konkrete udformning af målrettet regulering fra 2020, som primært skal sikre, at finansieringen af den kompensation, som landmænd kan modtage i medfør af målrettet regulering fra 2020, overgår til midler i Landdistriktsprogrammet. En forudsætning for dette er, at målrettet regulering fra 2020 kan betragtes som implementering af Vandrammedirektivet og dermed holdes uden for nitrathandlingsprogrammet. I det store perspektiv bidrager både målrettet regulering og de mere grundlæggende kvælstofreducerende tiltag i nitrathandlingsprogrammet til en minimering af tab af kvælstof til vandmiljøet. Denne dialog kan dermed også lede til en justering af den danske implementering af Nitratudirektivet, med henblik på at sikre mulighed for overgang til finansiering under Landdistriktsprogrammet.

Afhængigt af bl.a. en igangværende dialog mellem Miljø- og Fødevareministeriet og EU-Kommissionen om målrettet regulering fra 2020, forventes lovens bestemmelser om målrettet regulering for 2020 og frem alene at bidrage til implementering af vandrammedirektivet, idet nitratudirektivet da forventes fuldt ud implementeret med de øvrige kvælstofreducerende tiltag. Nitratudirektivets implementering vil fortsat bestå af den lange række grundlæggende kvælstofreducerende tiltag, som i øvrigt fremgår af nitrathandlingsprogrammet. Mod forventning kan der også i fremtiden opstå behov for justering af nitrathandlingsprogrammet, eksempelvis på baggrund af ny viden.

8.2. Vandrammedirektivet

8.2.1. Vandrammedirektivet og grundvandsdirektivets rammer

Vandrammedirektivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, har overordnet til formål at fastlægge en ramme for beskyttelse af vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

Efter vandrammedirektivets artikel 4, skal medlemslandene som udgangspunktet forebygge forringelse af tilstanden for alle overfladevandområder og grundvandsforekomster og beskytte, forbedre og restaurere alle overfladevandområder og grundvandsforekomster med henblik på at opnå god tilstand for overfladevand og grundvand senest den 22. december 2015 (der gælder særlige regler for kunstige og stærkt modificerede vandområder). Fristen kan ifølge direktivet under visse betingelser forlænges til 2021 henholdsvis 2027, og direktivet indeholder derudover bestemmelser, der muliggør undtagelser fra direktivets krav i visse tilfælde.

EU-Domstolen har i dom af 1. juli 2015, C-461/13 (Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschlands eV mod Bundesrepublik Deutschland) fastslået, hvad der skal forstås ved "forringelse af tilstanden" af overfladevand i direktivets forstand. Ifølge EU-Domstolen er der tale om forringelse, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i direktivet (bilag V) falder et niveau, selvom denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element imidlertid en forringelse af vandområdets tilstand. Miljø- og Fødevareministeriet forstår det således, at et fald inden for den aktuelle økologiske tilstandsklasse bedømt ud fra hvert af de relevante kvalitetselementer for den pågældende kategori og type overfladevand som følge af en øget menneskelig påvirkning ikke i sig selv vil være i strid med vandrammedirektivet, med mindre det pågældende kvalitetselement befinder sig i den laveste klasse (dårlig tilstand).

Med henblik på at opnå vandrammedirektivets miljømål skal medlemsstaterne for hvert af de 4 vandområdedistrikter blandt andet udarbejde miljømål og indsatsprogrammer. Indsatsprogrammet skal indeholde grundlæggende foranstaltninger og om nødvendigt supplerende foranstaltninger (hvis de grundlæggende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at opfylde de fastlagte mål). Grundlæggende foranstaltninger er minimumskrav, der skal opfyldes og består bl.a. af de foranstaltninger, der kræves for at gennemføre Fællesskabets lovgivning vedrørende beskyttelse af vand, herunder foranstaltninger, der kræves i henhold til de retsakter, der er nævnt i vandrammedirektivets bilag VI, del A. I dette bilag nævnes bl.a. VVM-direktivet, nitratudirektivet og habitatdirektivet. Foranstaltninger til gennemførelse af disse direktiver udgør således en grundlæggende foranstaltning i vandplanlægningen.

Endvidere skal medlemsstaterne for hvert af vandområdedistrikterne udarbejde en vandområdeplan, der blandt andet sammenfatter miljømålene, indsatsprogrammet, belastningsopgørelser og tilstandsvurderinger. Vandområdeplanen, herunder mål og programmer m.v., skal revideres hvert 6. år (den aktuelle vandområdeplan dækker perioden 2015-2021).

Medlemsstaterne skal efter vandrammedirektivet iværksætte de nødvendige foranstaltninger, med henblik på at vende enhver væsentlig og vedvarende opadgående tendens i koncentrationen af et hvilket som helst forurenende stof hidrørende fra menneskelig aktivitet, med henblik på en progressiv reduktion af forureningen af *grundvandet*. Indholdet af nitrat har betydning for vurderingen af den kemiske tilstand i en grundvandsforekomst. Definitionen af god kemisk tilstand for grundvand fremgår af tabel 2.3.2 i bilag V til vandrammedirektivet. Heraf fremgår det, at en af forudsætningerne for, at en grundvandsforekomst har god kemisk tilstand, er, at grundvandsforekomstens kemiske sammensætning er således, at koncentrationerne af forurenende stoffer ikke overstiger de kvalitetskrav, der gælder i henhold til anden relevant fællesskabslovgivning i overensstemmelse med direktivets artikel 17.

Grundvandsdirektivet, der er et datterdirektiv til vandrammedirektivet, fastsætter specifikke foranstaltninger til forebyggelse af og kontrol med forurening af grundvandet med henblik på at opfylde vandrammedirektivets artikel 17, stk. 1 og 2, jf. grundvandsdirektivets artikel 1. Bestemmelserne i grundvandsdirektivet omfatter navnlig kriterier for vurdering af god kemisk grundvandstilstand, jf. artikel 1, litra a), og kriterier for identifikation og vending af en væsentlig og vedvarende opadgående tendens, jf. artikel 1, litra b). I grundvandsdirektivets bilag I er der bl.a. fastlagt et kvalitetskrav for nitrat i grundvand på 50 mg pr. l, som skal anvendes ved vurdering af, om vandrammedirektivets mål om god grundvandstilstand er opnået. Danmark skal træffe de nødvendige foranstaltninger for, at kvalitetskravet overholdes. Overskrides dette kvalitetskrav, har grundvandsforekomsten ikke opnået god kemisk tilstand. Foranstaltninger i medfør af direktivet skal indgå i de indsatsprogrammer, som medlemslandene skal udarbejde i henhold til vandrammedirektivets artikel 11 for hvert vandområdedistrikt, jf. vandrammedirektivets artikel 17, stk. 3.

8.2.2. Gældende implementering af vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet

Vandrammedirektivet er i dansk ret gennemført ved lov om vandplanlægning (bekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 af lov om vandplanlægning) og tilhørende bekendtgørelser. De grundlæggende foranstaltninger, der udgør en del af vandplanlægningen, udspringer af de forpligtelser, som er opregnet i vandrammedirektivets artikel 11, stk. 3, og implementeret i anden lovgivning, herunder gødskningsloven.

I de danske vandområdeplaner for perioden 2015-2021 er det forudsat, at den målrettede regulering bidrager til, at der gradvist opnås god tilstand i vandmiljøet, ved at landbrugets udledning af kvælstof reduceres med ca. 3.500 tons i vandmiljøet i 2021.

Modellen for målrettede efterafgrøder og målrettet regulering er udviklet til at håndtere et indsatsbehov i 2017-2019 for at imødegå forringelse af kyst- og grundvand som følge af lempelserne i Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke, hvor bl.a. de generelt gældende reducerede kvælstofnormer blev udfaset. Denne del af indsatsbehovet bidrager med effekt til den danske opfyldelse af nitratdirektivet, idet effekten af efterafgrøderne medvirker til opfyldelse af nitratdirektivets formål.

Det er endvidere hensigten, at en del af indsatsen opnået med målrettet regulering i 2019 for planperioden 2019/2020 skal bidrage til en forbedring af tilstanden i vandmiljøet i forhold til det niveau, som opnås med nitrathandlingsprogrammet. Af vandområdeplanerne for 2015-2021 fremgår det, at den målrettede regulering af landbrugets kvælstofudledning skal reducere ca. 3.500 tons kvælstof i kystvande i 2021 for at sikre forbedring i tilstanden i kystvande og grundvand. Vandområdeplanerne er udarbejdet i henhold til lov om vandplanlægning og regler udstedt med hjemmel heri, der implementerer vandrammedirektivet. Den målrettede regulering skal ifølge Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke indføres med en tredjedel årligt fra 2019. Denne del af indsatsbehovet, som i 2019 bidrager til en forbedring af tilstanden i vandmiljøet, forventes derfor at medvirke til at opfylde de danske forpligtelser efter vandrammedirektivet.

Den reduktion af kvælstofudledningen, der skal sikre mod forringelse af tilstanden i vandmiljøet bidrager navnlig til efterlevelsen af nitratdirektivet, der som nævnt udgør en del af vandrammedirektivets grundlæggende foranstaltninger. Den del af den målrettede regulering, der skal medvirke til at opnå forbedringer i tilstanden bidrager til opnåelse af vandrammedirektivets mål om god tilstand senest i 2021, henholdsvis en gradvis forbedring af tilstanden frem til 2027.

Endvidere bidrager gødskningslovens bestemmelser om dyrkningsrelaterede tiltag (blandt andet jordbearbejdning) til overholdelsen af vandrammedirektivet.

De foreslåede bemyndigelsesbestemmelser, om etablering af husdyreefterafgrøder, der overføres fra husdyrbrugloven til gødskningsloven, bidrager til overholdelsen af Danmarks forpligtelser efter vandrammedirektivet i forhold til kystvandoplande med indsatsbehov i medfør af vandområdeplanerne.

8.2.3. Lovforslagets forhold til vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet

Lovforslaget viderefører bestemmelser i den gældende gødskningslov og husdyrbrugloven (bekendtgørelse nr. 1020 af 6. juli 2018 af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.) og indfører samtidig nye bestemmelser om regulering af jordbrugets anvendelse af gødning og fastsættelse af krav om etablering af plantedække med henblik på at begrænse udledningen af kvælstof og sikre den fortsatte effekt af de eksisterende kvælstofreducerende ordninger.

Lovforslaget som helhed bidrager til opfyldelse af de danske forpligtelser, der følger af både vandramme- og grundvandsdirektivet. Det gælder blandt andet med hensyn til den målrettede regulering (målrettet kvælstofregulering m.v.), der bidrager til at opnå de forbedringer af tilstanden i vandmiljøet, der er nødvendige for at nå vandrammedirektivets mål om god tilstand senest i 2021, henholdsvis sikre en gradvis forbedring af tilstanden frem mod 2027.

De bestemmelser i loven om etablering af husdyreefterafgrøder, der uændret overføres fra husdyrbrugloven, jf. forslaget § 38 (husdyrbruglovens § 5 e) vurderes ikke at rumme nye EU-retlige aspekter i forhold til vandrammedirektivet. Det er herved forudsat, at det eksisterende beskyttelsesniveau som minimum opretholdes, i forbindelse med udmøntningen af lovens bemyndigelsesbestemmelser. Det bemærkes, at indførsel af kvælstofkvotereduktion som aktivt virkemiddel som alternativ til efterafgrøder vil ske på en måde – og ved omregningsfaktorer m.v. – så den kvælstofreducerende effekt kommer til at svare til, hvis efterafgrødekravet var opfyldt ved udlægning af efterafgrøder.

I 2019 forventes der ikke forøget anvendelse af efterafgrøder, som er overdraget på tværs af oplande. Med indfasningsprofilen for målrettet regulering forventes reguleringstrykket at stige fra 2020. På baggrund heraf forventes reglerne om overdragelse af efterafgrøder mellem virksomheder at blive ændret fra 2020, således at nødvendig begrænsning af overdragelser bliver gennemført. Formålet er at sikre den forudsatte effekt af efterafgrøderne. Der henvises i øvrigt til afsnit 7.

Med hensyn til de dele af lovforslaget, der medfører ændringer af retstilstanden, fremgår det af afsnit 7, om de miljømæssige konsekvenser, at ændringerne af loven samlet set ikke vurderes at medføre negative, miljømæssige konsekvenser. Det fremgår blandt andet, at de ændrede kriterier for optagelse i Register for Gødningsregnskab alene vil kunne have meget begrænsede konsekvenser for dækningsgraden på lokalt plan.

8.3. Havstrategidirektivet

Havstrategidirektivet forpligter medlemsstaterne til at opnå og opretholde god miljøtilstand i havmiljøet senest i 2020, jf. artikel 1, stk. 1. Med henblik herpå skal medlemsstaterne udarbejde og gennemføre havstrategier indeholdende tilstandsvurderinger, miljømål, overvågnings- og indsatsprogrammer, jf. artikel 1, stk. 2, og artikel 5, stk. 2.

I direktivets bilag I er god miljøtilstand i forhold til eutrofiering formuleret således, at menneskeskabt eutrofiering er minimeret, navnlig de negative virkninger heraf, såsom tab af biodiversitet, forringelse af økosystemer, skadelige algeforekomster og iltmangel på havbunden. Der skal i havstrategien fastsættes

miljømål og indsatser medhenblik på at sigte imod opnåelsen af denne tilstand, jf. artikel 10, stk. 1, og artikel 13, stk.1. Det følger af havstrategidirektivets artikel 5, stk. 2, at havstrategien skal samordnes med de lande, som Danmark deler havregioner med. Af artikel 6 fremgår det endvidere, at hvor det er praktisk og hensigtsmæssigt, anvender medlemsstaterne med henblik på den i artikel 5, stk. 2, omhandlede koordinering de eksisterende regionale havkonventioner, der omfatter den pågældende havregion eller subregion.

Havstrategidirektivet har ikke givet anledning til særlige tiltag i husdyrbrugloven. Havstrategidirektivet er gennemført i dansk ret ved lov om havstrategi, jf. lovbekendtgørelse nr. 1203 af 28. september 2016 (herefter havstrategiloven), som i § 18 indeholder en bestemmelse om, at offentlige myndigheder ved udøvelsen af deres beføjelser er bundet af de miljømål og indsatsprogrammer, der fastsættes i medfør af havstrategiloven.

Lovforslagets §§ 38 og 39 vil også kunne anvendes til at fastsætte næringsstofreducerende tiltag, som er nødvendige for at nå miljømål fastsat i medfør af lov om havstrategi.

8.4. VVM-direktivet

8.4.1. VVM-direktivets rammer

VVM-direktivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU, stiller en række krav om forudgående miljømæssig vurdering af projekter, der vil kunne påvirke miljøet væsentligt. VVM-direktivet er et proceduredirektiv, der har til formål at sikre et generelt højt miljøbeskyttelsesniveau. Miljøbegrebet i VVM-direktivet er bredt og omfatter forhold som mennesker, fauna og flora, jordbund, vand, luft, klima og landskab, materielle goder og kulturarv.

Direktivet stiller ikke i sig selv krav om et bestemt miljøbeskyttelsesniveau m.v. Direktivets krav retter sig derimod til bygherrer og myndigheders oplysningsgrundlag, procedurer, vurderinger, herunder med henblik på gennemsigtighed og inddragelse af offentligheden. For så vidt angår inddragelse af offentligheden og klageadgang, gennemfører VVM-direktivet Århus-konventionens krav herom.

Efter direktivets artikel 2 skal medlemsstaterne vedtage de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at projekter, der bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, undergives et krav om tilladelse og forudgående miljøkonsekvensvurdering. VVM-direktivets bilag I og II indeholder en udtømmende opregning af de projekter, der er omfattet af direktivets forpligtelser, men projektkategorierne skal forstås bredt. Projekter omfattet af bilag I er VVM-pligtige, mens projekter omfattet af bilag II er screeningspligtige.

Projekter er i artikel 1 begrebsmæssigt defineret som »gennemførelse af anlægsarbejder eller andre installationer eller arbejder«, og »andre indgreb i det naturlige miljø eller i landskaber, herunder sådanne, der tager sigte på udnyttelse af ressourcer i undergrunden«. EU-domstolen har i sagerne C-121/11 af 19. april 2012 (Pro-Braine) og C-275/09 af 17. marts 2011 (Bruxelles Lufthavn) fastslået, at et projekt i VVM-direktivets forstand forudsætter, at der er tale om arbejde eller indgreb, som ændrer områdets fysiske karakteristika.

De projekter, der er obligatorisk VVM-pligtige, fremgår af bilag I. Herudover er enhver ændring eller udvidelse af projekter omfattet af bilag I obligatorisk VVM-pligtig, hvis ændringen eller udvidelsen i sig selv overstiger de fastsatte grænser i bilag I, jf. direktivets bilag I, punkt 24.

For projekter på direktivets bilag II skal der alene gennemføres en miljøkonsekvensvurdering, hvis de vil kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. artikel 4, stk. 2. Vurderingen heraf – screeningen – har således til formål at fastslå, om projektet ud fra navnlig sin art, placering og dimensioner kan forventes at få væsentlige miljømæssige indvirkninger. Hvis projektet ikke kan antages at få væsentlige miljømæssige indvirkninger, træffer VVM-myndigheden afgørelse om, at der ikke er VVM-pligt. Hvis VVM-myndigheden finder, at projektet kan forventes at få væsentlige miljømæssige konsekvenser, træffes afgørelse herom, og projektet undergår samme VVM-proces som de projektyper, der er optaget på bilag I.

Udgangspunktet for bilag II-projekter er som nævnt, at screening sker ved en konkret vurdering af projektets indvirkning på omgivelserne. Det er dog efter direktivet muligt for medlemsstaterne at erstatte den konkrete vurdering i forhold til screeningen med generelle regler i form af tærskelværdier eller kriterier, dvs. regler, der på forhånd definerer, hvornår et bilag II-projekt kan eller ikke kan have væsentlig virkning på miljøet. Anvendelse af denne mulighed forudsætter, at fastlæggelsen af tærskelværdier eller kriterier sker under hensyntagen til de relevante udvælgelseskriterier i direktivets bilag III, dvs. bl.a. i projektets karakter og art, beliggenhed og mulige miljøpåvirkninger. Tærskelværdier og kriterier kan ikke kun baseres på ét af disse karakteristika, f.eks. størrelse, og tærskelværdierne må ikke bevirke, at en hel projektkategori undtages fra direktivets regler.

Medlemsstaterne har dermed mulighed for både at bestemme, hvornår der hverken er behov for en konkret screeningsafgørelse eller en miljøkonsekvensvurdering, og hvornår et projekt under alle omstændigheder skal gennem en fuld miljøkonsekvensvurdering. Der er således mulighed for at standardisere screeningen i generelle regler under forudsætning af, at udvælgelseskriterierne i bilag III er iagttaget, og i respekt for direktivets formål om, at intet projekt, der kan have en væsentlig indvirkning på miljøet i direktivets forstand, må unddrages en vurdering.

Ændringer eller udvidelser af projekter som nævnt i bilag I eller II, som ikke i sig selv er omfattet af bilag I, og som allerede er tilladt eller godkendt, er udført eller er ved at blive udført, er omfattet af bilag II og dermed kravet om screening, når de kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, jf. direktivets bilag II, punkt 13, litra a.

Projekter om intensiv husdyravl er omfattet af VVM-direktivet. De projekter, der er obligatorisk VVM-pligtige, fremgår af bilag I, punkt 17, og omfatter anlæg til intensiv fjerkræavl og svineavl med mere end 85.000 pladser til slagtekyllinger, 60.000 pladser til høner, 3.000 pladser til slagtesvin (over 30 kg) eller 900 pladser til søer. Anlæg til intensiv husdyravl, der ikke omfatter de i bilag I nævnte dyretyper, eller som ikke overskrider de i bilag I fastsatte grænser, er omfattet af direktivets bilag II, punkt 1, litra e).

Projekter, der hverken er omfattet af bilag I eller II, skal ikke undergives nogen vurdering i henhold til direktivet. Det afgørende er derfor i relation til husdyravl i første omgang, om et projekt er omfattet af »anlæg til intensiv husdyravl«. Der skal således være tale om et anlæg, hvorfor f.eks. græssende dyr ikke i sig selv er omfattet af definitionen.

Direktivet indeholder ikke en nærmere definition af, hvad der forstås ved intensiv. Europa-Kommissionen har i vejledningen »Interpretation of definitions of project categories of annex I and II of the EIA Directive« fra 2015, side 40 og 41 anført, at bl.a. det forhold, at dyrene fodres og ikke udelukkende lever af det foder, som de har naturligt til rådighed, tillægges betydning for vurderingen. Europa-Kommissionens vejledning findes elektronisk på Kommissionens hjemmeside om VVM-direktivet, <http://ec.europa.eu/environment/eia/>.

For anlæg til intensiv husdyravl gælder, at en væsentlig del af miljøpåvirkningen sker som følge af udbringning af husdyrgødning på markarealer, hvis drift almindeligvis indgår som en integreret del af driften af staldanlæggene. Det følger heraf, at miljøpåvirkningen som følge af anvendelsen af husdyrgødning på arealerne skal vurderes som en del af projektet. Husdyrgødningen anvendes som gødskning til afgrøderne, og afgrøderne anvendes i høj grad som foder til dyrene.

For projekter, der er omfattet af bilag II (screening for VVM-pligt), vil vurderingen af miljøpåvirkningen som følge af udbringning af husdyrgødning på arealerne kunne ske ud fra kriterier som beskrevet ovenfor. Herved ville en vurdering af de konkrete arealer til udbringning af husdyrgødning fra et husdyrbrug kunne erstattes af et kriterium om, at det ikke giver anledning til VVM-pligt, hvis bortskaffelsen af husdyrgødning fra det screeningspligtige husdyrbrug sker til arealer omfattet af anden regulering, som sikrer, at der ikke vil ske en væsentlig virkning på miljøet.

For projekter, der er omfattet af bilag I (obligatorisk VVM-pligt), vil der som udgangspunkt skulle foretages en konkret vurdering af hele projektet, herunder skulle vurderes, hvorledes husdyrgødningen håndteres forsvarligt. Dette kan også i denne situation ske ved henvisning til generelle regler, der sikrer en forsvarlig håndtering, jf. ovenfor om bilag II-projekter. Derudover skal der udarbejdes en VVM-redegørelse med en række oplysninger og vurderinger om projektets virkninger.

For projekter omfattet af bilag I eller bilag II er der – varierende – regler om inddragelse af berørte myndigheder og offentligheden i øvrigt samt regler om offentliggørelse af afgørelser.

8.4.2. Gældende implementering af VVM-direktivet

I dansk ret er VVM-direktivet primært gennemført i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (miljøvurderingsloven). Det følger dog af lovens § 4, stk. 3, at loven ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter, som i anden lovgivning udtrykkeligt er undtaget herfra.

Det følger af § 4 a i husdyrbrugloven, at lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter, der er omfattet af husdyrbrugloven.

VVM-direktivet er i dag – for så vidt angår projekter om intensiv husdyravl omfattet af direktivets bilag I eller II – gennemført i dansk ret i husdyrbrugloven. Der er således i og i medfør af husdyrbrugloven fastsat en ordning om krav om godkendelser og tilladelser til husdyrbrug.

For projekter til intensiv husdyravl gælder, at en væsentlig del af miljøpåvirkningen sker som følge af udbringning af husdyrgødning på markarealer, hvis drift almindeligvis indgår som en integreret del af driften af staldanlæggene. Det følger heraf, at miljøpåvirkningen som følge af anvendelsen af husdyrgødning på arealerne skal vurderes som en del af projektet.

Husdyrbrugloven fastsætter den ordning for gennemførelse af VVM-direktivets bilagspunkter om anlæg til intensivt husdyravl, at kommunalbestyrelsen skal foretage konkrete vurderinger og fastsætte konkrete vilkår, i det omfang den ikke er afskåret herfra ved generelle regler, faste beskyttelsesniveauer m.v.

Udbringning af husdyrgødning kan påvirke miljøet med kvælstof, ammoniak, fosfor og zink og kan desuden være forbundet med gener, navnlig i form af lugtgener for omboende. For disse forhold er der derfor fastsat beskyttelsesniveauer i form af generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Herved er en vurdering af de konkrete arealer til udbringning af husdyrgødning fra et screeningspligtigt projekt vedrørende husdyrbrug erstattet af generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen, som sikrer, at der ikke vil ske en væsentlig virkning på miljøet. For så vidt angår projekter vedrørende husdyrbrug omfattet af obligatorisk VVM-pligt vil det forhold, at arealerne drives i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsens regler, erstatte den konkrete vurdering af, om husdyrgødningen håndteres forsvarligt.

Kommunalbestyrelsen skal således ikke vurdere virkningerne på miljøet af udbringning af husdyrgødning, idet der er fastsat generelle beskyttelsesniveauer for påvirkningerne af udbragt husdyrgødning.

Overskydende kvælstof fra udbragt husdyrgødning kan udvaskes til vandmiljøet. Til imødegåelse heraf indeholder husdyrbrugloven i § 5 e en bemyndigelse til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte krav om efterafgrøder. I medfør af husdyrbruglovens § 5 e er der i husdyrgødningsbekendtgørelsen fastsat et såkaldt husdyrefterafgrødekrav, der modvirker den nitratudvaskning, som den øgede udbringning af organisk gødning medfører i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor der er sket en stigning i anvendelsen af organisk gødning i forhold til et referenceår.

Der fastsættes endvidere krav om husdyrefterafgrøder i kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne i medfør af regler efter husdyrbruglovens § 5 e. Husdyrefterafgrødekravet udgør et bidrag til vandområdeplanernes målopfyldelse. Kravet bliver pålagt i form af generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om husdyrefterafgrøder fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 e udgør således en af bekendtgørelsens tærskelværdier efter VVM-direktivet, der samlet set sikrer mod væsentlige miljøpåvirkninger fra udbragt husdyrgødning. Husdyrefterafgrøderne imødegår væsentlige virkninger på miljøet ved at modvirke udvaskning af nitrat fra husdyrgødning til vandmiljøet. Efterafgrøderne bidrager samtidig til at hindre nedsivning af nitrat til grundvandet.

8.4.3. Lovforslagets forhold til VVM-direktivet

Det følger af § 4, stk. 3, i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), at der skal tages udtrykkelig stilling, hvis en lovgivning, der omfattes af denne lovs anvendelsesområde, men som indeholder en egen implementering af VVM-reglerne, ikke skal være omfattet af denne lov. Der er i husdyrbruglovens § 4 a taget udtrykkelig stilling til, at lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter, der er omfattet af denne lov eller regler udstedt i medfør heraf.

Med forslaget til ny gødskningslov er det hensigten, at krav om husdyrefterafgrøder fremover skal fastsættes med hjemmel i gødskningsloven. Som konsekvens heraf foreslås husdyrbruglovens § 5 e ophævet.

På denne baggrund er der i § 11 foreslået indsat en bemyndigelse til ministeren til for regler fastsat i medfør af gødskningsloven at fastsætte regler om, at lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) ikke finder anvendelse, i det omfang der er tale om projekter eller dele af projekter, der er omfattet af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. og regler udstedt i medfør heraf.

Det er hensigten, at bemyndigelsen i § 11 alene vil blive benyttet i forhold til husdyrefterafgrødekravet. Som bemyndigelsen er formuleret, er den imidlertid ikke til hinder for, at VVM-direktivet for så vidt angår projekter omfattet af husdyrbrugloven i videre omfang gennemføres i gødskningsloven.

Det er hensigten at udnytte bemyndigelsen i lovforslagets § 38 til at fastsætte generelle regler om etablering af efterafgrøder målrettet oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder med stigning i anvendelsen af organisk gødning og til kystvandoplande med et indsatsbehov i medfør af vandområdeplanerne.

De krav om husdyrefterafgrøder, der efter forslaget skal fastsættes i medfør af § 38, vil indgå som en tærskelværdi i forhold til projekter om intensiv husdyravl omfattet af VVM-direktivets bilag 1 eller 2, der i øvrigt er gennemført i husdyrbrugloven. Regler fastsat i medfør af gødskningsloven vil derfor fremover indgå i implementeringen af VVM-direktivet for så vidt angår husdyrefterafgrødekravet.

På den baggrund vurderer Miljø- og Fødevarerministeriet, at lovforslaget i forhold til husdyrefterafgrødekravet som forudsat i de gældende regler til sammen med de foranstaltninger til beskyttelse af overfladevand og grundvand, der følger af gødskningsloven i øvrigt og af anden lovgivning, vil udgøre et tilstrækkeligt afskæringskriterium i forhold til at imødegå væsentlige påvirkninger fra nitratudvaskning til vandmiljøet.

Det kan dog ikke udelukkes, at EU-Domstolen vil kunne nå frem til, at udmøntningen af lovforslagets §§ 38 og 39 ikke som forventet sikrer mod væsentlige påvirkninger af miljøet i alle situationer, og at husdyrefterafgrødekravet dermed er utilstrækkeligt som afskæringskriterium, der i alle tilfælde kan afløse konkrete vurderinger efter VVM-direktivet.

8.5. Habitatdirektivet

8.5.1. Habitatdirektivets rammer

Habitatdirektivet, jf. Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, har til formål at fremme biodiversiteten i medlemsstaterne ved at definere en fælles ramme for beskyttelsen af arter og naturtyper, der er af betydning for EU. Dette sker hovedsageligt gennem udpegning af særlige bevaringsområder, habitatområderne, samt generel beskyttelse af visse arter. Den overordnede målsætning er at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter eller naturtyper, som er omfattet af direktivet.

Habitatdirektivet omfatter mere end 200 naturtyper og 700 arter af planter og dyr, hvoraf ca. 60 naturtyper og mere end 100 arter findes i Danmark.

Fuglebeskyttelsesdirektivet, jf. Rådets direktiv 79/409 af 2. april 1979, om beskyttelse af vilde fugle med senere ændringer, forpligter EU's medlemslande til at beskytte og forbedre vilkårene for de vilde fuglearter i EU, bl.a. ved at udpege fuglebeskyttelsesområder. Fuglebeskyttelsesdirektivet omfatter alle vilde fugle. Der udpeges fuglebeskyttelsesområder for visse sjældne og fåtallige ynglefugle og internationalt vigtige forekomster af trækfugle. Der gælder tilsvarende målsætninger om at sikre og genoprette bestande og levesteder for fugle.

Habitatområderne udgør sammen med fuglebeskyttelsesområderne Natura 2000-områderne. De internationale naturbeskyttelsesområder omfatter Natura 2000-områderne og Ramsarområderne.

Medlemsstaterne skal efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, træffe passende foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i Natura 2000-områderne samt forstyrrelser af de arter, for hvilke områderne er udpeget, for så vidt disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for direktivernes målsætning. Bestemmelsen forudsætter en pligt til »at undgå en forringelse og forstyrrelser, der kan få væsentlige virkninger med hensyn til [habitatdirektivets] målsætninger«, jf. EU-domstolens dom C-399/14 Grüne Liga Sachsen, præmis 37.

Ifølge habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, skal der, inden der meddeles tilladelse til en plan eller et projekt, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendigt for Natura 2000-områdets forvaltning, sikres, at projektet i sig selv og i sammenhæng med andre planer og projekter ikke kan påvirke området væsentligt. Hvis en væsentlig påvirkning ikke kan udelukkes, skal der gennemføres en konsekvensvurdering. Myndigheden må kun give tilladelse til projektet, hvis det med konsekvensvurderingen »uden rimelig tvivl« og »ud fra et videnskabeligt synspunkt« kan fastslås, at der ikke sker skade på områdets integritet, jf. også EU-Domstolens dom af 13. december 2007 i sag C-418/04, Kommissionen mod Irland, præmis 226 ff.

Direktivet kræver ikke en forudgående konkret vurdering, hvis det på forhånd, på grundlag af objektive kriterier ud fra et videnskabeligt synspunkt, kan fastslås, at de projekter, der omfattes af regler med generelt fastsatte afskæringskriterier, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre planer og projekter vil kunne påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Der henvises bl.a. til EU-Domstolens dom af 6. april 2000 i sag C-256/98 (Kommissionen mod Frankrig), EU-Domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02 (Hjertemusling-dommen), EU-Domstolens dom af 28. februar 2006 i sag C 98/03 (Kommissionen mod Tyskland), EU-Domstolens dom af 13. december 2007 i sag C-418/04 (Kommissionen mod Irland) og EU-Domstolens dom af 4. marts 2010 i sag C-241/08 (Kommissionen mod Frankrig).

Dertil kommer, at hensynet til yngle- eller rasteområder for arter på habitatdirektivets bilag IV skal varetages. Efter habitatdirektivets artikel 12 skal medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag IV, litra a, med forbud mod bl.a. forsætlig indfangning eller drab af arterne, forsætlig forstyrrelse og beskadigelse eller ødelæggelse af arternes yngle- eller rasteområder. Beskyttelsen af bilag IV-arter gælder både i og uden for Natura 2000-områderne.

Forbuddet kan betragtes som overholdt, hvis yngle- eller rasteområder og bestande opretholdes, og den økologiske funktionalitet af områderne opretholdes. Forekomst af bilag IV-arter kan indebære begrænsninger og eventuelt forudsætte projektilpasninger med henblik på at undgå skade på den økologiske funktionalitet for den pågældende art, herunder eventuelt i form af foranstaltninger, som kan afværge, at yngle- eller rasteområder samlet set beskadiges eller ødelægges. Hvis dette ikke er muligt, kan et projekt kun gennemføres, hvis fravigelsesbetingelserne i direktivets artikel 16 er opfyldte.

8.5.2. Gældende implementering af habitatdirektivet

Gødskningsloven har samlet set til formål at sikre en hensigtsmæssig anvendelse af gødningsstoffer i landbruget under hensyntagen til de miljømæssige forpligtelser, der bl.a. følger af EU's natur- og miljødirektiver. Loven har sit afsæt i nitratdirektivet, men bidrager også til at opfylde forpligtelser efter bl.a. vandrammedirektivet og habitatdirektivet.

I forhold til habitatdirektivet bidrager loven til dels at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper, jf. artikel 6, stk. 1, dels at undgå forringelser af Natura 2000-områder, jf. artikel 6, stk. 2, ved at begrænse udvaskning af næringsstoffer til vandmiljøet gennem begrænsninger i anvendelsen af gødning og foranstaltninger til at opveje evt. udvaskning.

Husdyrefterafgrødekravet i husdyrgødningsbekendtgørelsen udstedt i medfør af husdyrbrugloven har tilknytning til et projekt omfattet af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Som det fremgår af afsnit 8.4.2, er VVM-direktivet i dag – for så vidt angår projekter om intensiv husdyravl omfattet af direktivets bilag I eller II – gennemført i dansk ret i husdyrbrugloven. Det fremgår endvidere heraf, at det for projekter til intensiv husdyravl gælder, at en væsentlig del af miljøpåvirkningen sker som følge af udbringning af husdyrgødning på markarealer, hvis drift almindeligvis indgår som en integreret del af driften af staldanlæggene, og at miljøpåvirkningen som følge af anvendelsen af husdyrgødning på arealerne følger skal vurderes som en del af projektet.

Som følge af den tætte sammenhæng til de konkrete husdyrbrug er det ved ændringen af husdyrbrugloven i 2017 lagt til grund, at udbringning af husdyrgødning fra et projekt om intensivt husdyravl er omfattet af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, og at der derfor er behov for at fastsætte afskæringskriterier med henblik på at sikre, at der med overgangen fra konkrete tilladelser til generel regulering ikke sker en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder. Der henvises til Folketingstidende 2016-17, A, L 114 som fremsat, side 23. På denne baggrund er der i den gældende husdyrgødningsbekendtgørelses kapitel 12 og bilag 3 i medfør af husdyrbruglovens § 5 e fastsat regler om husdyrefterafgrøder og alternativer hertil.

8.5.3. Lovforslagets forhold til habitatdirektivet

Lovforslaget bidrager til fortsat at opfylde forpligtelser efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 1 og 2, ved at fastlægge regler for landbrugets anvendelse af gødning.

Lovforslaget bemyndiger miljø- og fødevareministeren til bl.a. at fastsætte krav om efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder, svarende til de gældende regler i husdyrbruglovens § 5 e. Det forudsættes, at bemyndigelsen vil blive anvendt til at fastsætte et husdyrefterafgrødekrav, der modvirker den nitratudvaskning, som den øgede udbringning af organisk gødning medfører i oplande til nitrutfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor der er sket en stigning i anvendelsen af organisk gødning.

Husdyrefterafgrøderne bidrager samtidig til at hindre nedsivning af nitrat til grundvandet. Derudover bidrager husdyrefterafgrøderne til at forhindre, at yngle- eller rasteområder for de arter, som er opført på habitatdirektivets bilag IV, ødelægges eller beskadiges.

Husdyrefterafgrødekravet målrettet oplande til nitrutfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder fastsat i medfør af lovforslagets § 38 vil fremover sammen med husdyrgødningsbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer for bl.a. ammoniak, fosfor og zink indgå som afskæringskriterier, der afløser den konkrete vurdering efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, som udbringning af husdyrgødning er omfattet af.

Som det fremgår af afsnit 3.3.1.2.2.1, fjernes eller justeres muligheden for overdragelse af efterafgrøder fra virksomheder i oplande med særlige efterafgrødekrav til virksomheder i andre oplande med virkning fra planperioden 2020/2021. Derved sikres det, at den forudsatte effekt af husdyrefterafgrøderne fortsat opnås i de oplande, hvor husdyrgødning udbringes.

Som det fremgår af afsnit 7, forventes det ikke, at der i 2019 vil blive overdraget flere efterafgrøder til opfyldelse af årets efterafgrødekrav, når der sammenlignes med tidligere år. Under høringsperioden vil det blive overvejet, om der er behov for at fjerne eller begrænse muligheden for at overdrage efterafgrøder allerede fra 2019. Dette kan være nødvendigt, hvis data fra planperioden 2017/2018 viser, at der mod forventning er sket en stigning i handlen med efterafgrøder på tværs af oplande sammenholdt med omfanget af handel før indførelsen af kravet om husdyrefterafgrøder i husdyrbrugloven, således at der i planperioden 2019/2020 er begrundet risiko for forskydninger i indsatsen mellem oplande.

På den baggrund vurderer Miljø- og Fødevareministeriet, at lovforslaget i forhold til husdyrefterafgrødekravene lever op til habitatdirektivets krav om at sikre, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder, jf. habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

Det kan dog ikke udelukkes, at EU-Domstolen vil kunne nå frem til, at udmøntningen af lovforslagets §§ 38 og 39 ikke opfylder habitatdirektivet og dermed er i strid med EU-retten, såfremt husdyrefterafgrødekravet ikke som forventet sikrer mod væsentlige påvirkninger af miljøet i alle situationer, herunder af nitratfølsomme naturtyper og levesteder for arter i Natura 2000-områder, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 114 som fremsat, s. 99.

8.6. NEC-direktivet

NEC-direktivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2284 af 14. december 2016 om nedbringelse af nationale emissioner af visse luftforurenende stoffer, om ændring af direktiv 2003/35/EF og om ophævelse af direktiv 2001/81/EF, har til formål at beskytte miljøet og den menneskelige sundhed mod forsurening, eutrofiering og ozon ved jordoverfalden. Den nationale forpligtelse i direktivet er udmøntet således, at de nationale emissions af svovldioxid (SO₂), kvælstofoxider (NO₂), flygtige organiske kulbrinter (NMVOC) og ammoniak (NH₃) skal reduceres med en given procent i 2020 og 2030 i forhold til udledningen i 2005.

For Danmark er reduktionsforpligtelsen for ammoniak på 24 pct. både i 2020 og 2030. Alle kilder på landjorden er omfattet af direktivets emissionslofter. Ifølge seneste emissionsopgørelse stammer 94 pct. af ammoniakemissionen i Danmark fra landbruget.

NEC-direktivet er implementeret i dansk lovgivning via bekendtgørelse nr. 491 af 16. maj 2018 om nedbringelse af emissioner af svovldioxid, nitrogenoxider, flygtige organiske forbindelser, fine partiker og ammoniak.

Danmark er endvidere forpligtet til reduktion af luftforurenende stoffer i kraft af Göteborg-protokollen under UNECE-konventionen om langtrækkende grænseoverskridende luftforurening. Göteborg-protokollen er gennemført i dansk lovgivning via bekendtgørelse nr. 41 af 6. december 2007 om protokol af 30. november 1999 om reduktion af forurening, eutrofiering og ozon ved jordoverfladen til konvention af 13. november 1979 om grænseoverskridende luftforurening over store afstande. For Danmark er reduktionsmålene for ammoniak ligeledes her fastsat til 24 pct.

8.7. Krydsoverensstemmelse

8.7.1. EU-rettens rammer

Reglerne om krydsoverensstemmelse har til formål at tilskynde landbrugerne til at overholde allerede gældende EU-regler for miljø, klimaforandring og god landbrugs-mæssig stand af jord, folke-, dyre- og plantesundhed og dyrevelfærd. Hvis en landbruger overtræder et krav, der er belagt med krydsoverensstemmelse, risikerer landbrugeren, at hans landbrugsstøtte nedsættes, eller at han udelukkes fra fremadrettet at modtage landbrugsstøtte, jf. artikel 91, stk. 1, og artikel 99, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013.

Det følger af artikel 93, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013, at reglerne om krydsoverensstemmelse omfatter de krav, som fremgår af forordningens bilag II. Heri anføres en række lovgivningsbestemte krav, der gælder i henhold til EU-retten, samt en række standarder for god landbrugs- og miljømæssig stand af jord, der fastsættes på nationalt plan. Ifølge forordningens bilag II omfatter de krav og standarder, der skal være omfattet af krydsoverensstemmelse, bl.a. den nationale gennemførelse af artikel 4 og 5 i Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 (nitratdirektivet).

Disse regler er videreført i artikel 11, i Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 (COM(2018) 392 final) om den fremtidige landbrugspolitik fra 2021.

Inden for strafferetsplejen gælder der en generel grundsætning om, at ingen kan straffes to gange for det samme forhold ("ne bis in idem"). Denne grundsætning følger også af artikel 4 i den 7. tillægsprotokol til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Pålæggelse af en sanktion for manglende overholdelse af reglerne om krydsoverensstemmelse er en civilretlig følge af, at landbrugeren ikke overholder betingelserne for at modtage fuld landbrugsstøtte. Det følger således af reglerne om landbrugsstøtte, at støtten ydes på betingelse af, at landbrugeren overholder en række nærmere angivne betingelser inden for miljø, klimaforandring og god landbrugsmæssig stand af jord, folke-, dyre- og plantesundhed og dyrevelfærd, jf. artikel 91, stk. 1, og betragtning 53 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1306/2013 af 17. december 2013. Hvis disse betingelser ikke overholdes, kan støtten nedsættes, og i særlige tilfælde kan landbrugeren endvidere udelukkes fra at modtage støtte fremadrettet. Det vil dermed ikke være i strid med den strafferetlige grundsætning om, at ingen kan straffes to gange for det samme forhold, hvis en landbruger for den samme overtrædelse modtager en bøde og får nedsat landbrugsstøtten, hvilket er fastslået ved Højesterets dom af 30. januar 2009, der er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2009, side 1036.

8.7.2. Gennemførelse af krydsoverensstemmelse i dag

Den nationale gennemførelse af reglerne om krydsoverensstemmelse findes i bekendtgørelse nr. 1036 af 26. juli 2018 om krydsoverensstemmelse. I bilag I til bekendtgørelsen er anført en oversigt over de krav, der indgår i krydsoverensstemmelse. På krydsoverensstemmelsesområde 1: Miljø, klimaforandring og god landbrugsmæssig stand for jord er i alt 38 punkter.

Følgende punkter i bilag I til bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse har udspring i gødskningsloven og i gødskningsbekendtgørelsen og plantedækkebekendtgørelsen:

- Overholdelse af reglerne om udarbejdelse, indberetning og opbevaring af gødningsregnskaber (punkt 1.17).
Kravet har hjemmel i § 11, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 963 af 12. juli 2017 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2017/2018, og § 22, stk. 1, og § 23, stk. 3, i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018.
- Overholdelse af reglerne i forbindelse med afsætning af husdyrgødning (punkt 1.18).
Kravet har hjemmel i § 12, stk. 2-4, og § 15, stk. 6, i bekendtgørelse nr. 963 af 12. juli 2017 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2017/2018 og § 11, stk. 4, i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018.
- Overholdelse af reglerne om, at der skal være ligevægt mellem virksomhedens kvælstofforbrug og – behov (punkt 1.19).
Kravet har hjemmel i bilag I i bekendtgørelse nr. 963 af 12. juli 2017 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2017/2018 og § 5 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018.
- Overholdelse af reglerne om etablering af efterafgrøder (punkt 1.21).
Kravet har hjemmel i § 2, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse nr. 1649 af 18. december 2017 om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag og § 37, stk. 1, jf. dog stk. 3 og § 38, og § 37, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1011 af 22. juni 2018 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Punkt 1.21 i bilag I til bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse har således også udspring i bekendtgørelse nr. 1011 af 22. juni 2018 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen), der er udstedt med hjemmel i bl.a. husdyrbrugloven.

De bestemmelser i gødskningsloven og husdyrbrugloven og de underliggende bekendtgørelser, der implementerer artikel 4 og 5 i nitratdirektivet, er belagt med krydsoverensstemmelse. Det betyder, at landbrugerne kan få nedsat deres støtte eller udelukkes fra at modtage støtte fremadrettet, hvis de ikke overholder regler om korrekt indretning af anlæg m.v., således at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted. Landbrugerne kan tilsvarende få nedsat deres støtte, hvis de ikke overholder regler om bl.a. udarbejdelse, indberetning og opbevaring af gødningsregnskaber, harmonikrav m.v.

For punkt 1.21 er retstilstanden i dag, at hvis en virksomhed ikke overholder efterafgrødekravene fastsat efter gødskningslovens § 18 og husdyrbruglovens § 5 e får virksomheden reduceret kvælstofkvoten for planperioden. En overtrædelse af efterafgrødekravet medfører derfor ikke i sig selv en sanktion for overtrædelse af punkt 1.21 om overholdelse af reglerne om etablering af efterafgrøder. Hvis virksomheden herefter anvender mere kvælstofholdig gødning end den reducerede kvælstofkvote, vil den derimod få en sanktion for overtrædelse af punkt 1.19 om overholdelse af reglerne om, at der skal være ligevægt mellem virksomhedens kvælstofforbrug og -behov.

Den målrettede efterafgrødeordning er ikke i sig selv en foranstaltning i nitrathandlingsprogrammet, men bidrager med effekt til indfrielse af målsætningerne med programmet og med nitratdirektivet. Ordningen er ikke omfattet af krydsoverensstemmelse, men hvis Landbrugsstyrelsen ved kontrol konstaterer manglende overholdelse af efterafgrødekravet, foretages der kvotetræk i virksomhedens kvælstofkvote for planperioden. Hvis virksomheden overgødsker i forhold til den reducerede kvælstofkvote, vil den få en sanktion for overtrædelse af punkt 1.19.

Reglerne om krydsoverensstemmelse er afledede regler, hvorfor krydsoverensstemmelsesreglerne ændres, såfremt de underliggende regler, der implementerer artikel 4 og 5 i nitratdirektivet ændres. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet ved en ændring af gødskningsloven eller plantedækkebekendtgørelsen afhængig af ændringens karakter.

8.7.3. Lovforslagets forhold til krydsoverensstemmelse

Lovforslaget indebærer, at den automatiske kvotereduktion for overtrædelse af efterafgrødekravene ikke videreføres. Derfor vil virksomhederne ikke længere få reduceret kvoten for kvælstof ved manglende etablering af efterafgrøder, medmindre der er tale om manglende etablering af efterafgrøder, som virksomheden har ansøgt om tilskud til efter en tilskudsordning etableret af miljø- og fødevareministeren. Virksomhederne vil i stedet modtage en straf i form af bøde ved overtrædelse af efterafgrødekravene. Det har betydning for det krydsoverensstemmelseskrav, der omhandler etablering af efterafgrøder (punkt 1.21. i bilag I til bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse).

I dag, hvor landbruger automatisk får en reduktion af virksomhedens kvælstofkvote ved overtrædelse af efterafgrødekravene, vil landbruger ikke blive pålagt en krydsoverensstemmelsesanktion, hvis efterafgrøderne ikke er etableret som indberettet. Sanktionen er udskudt til senere, hvis den manglende etablering og efterfølgende kvotereduktion medfører, at der ikke er ligevægt mellem virksomhedens kvælstofforbrug og -behov. Lovforslaget indebærer, at der direkte vil kunne pålægges krydsoverensstemmelsesanktion for manglende overholdelse af reglerne om etablering af efterafgrøder, i stedet for i dag hvor sanktionen er indirekte og først opstår i den situation, hvor der er manglende ligevægt mellem virksomhedens kvælstofforbrug og -behov.

Reglerne om krydsoverensstemmelse indebærer, at landbrugers ansvar for overholdelse af et krydsoverensstemmelseskrav skal vurderes efter en culpa-norm. Forudsætning for ansvar for overtrædelse af krydsoverensstemmelsesreglerne er, at landbrugers egen handling eller undladelse skal være årsag til misligholdelsen jf. artikel 91, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013.

EU-domstolen har i sag C-396/12 taget stilling til landbrugers ansvar for fejl begået af en tredjemand, som landbruger havde indgået en aftale med. Domstolen fastslår i præmis 49, at for at kunne holde en støttemodtager ansvarlig for en handling eller undladelse fra en tredjemand, som har udført arbejde på landbrugers jord på dennes vegne, er det nødvendigt, at landbrugers egen adfærd har været forsætlig eller uagtsom. Ansvar for landbruger kan opstå som følge af landbrugers valg af tredjemand, tilsyn med tredjemand eller de instrukser, som landbruger har givet tredjemand. EU-domstolen opererer således med en culpavurdering. Det fremgår direkte af præmis 30, at den ansvarsnorm, som skal anvendes i vurderingen af overtrædelse af krydsoverensstemmelsesreglerne, ikke har en objektiv karakter.

Denne culpavurdering gælder således også i forhold til udsåning og etablering af efterafgrøder, hvor der må lægges vægt på, om landbruger har handlet i overensstemmelse med de krav, som kan stilles til en dygtig, professionel landbruger.

Lovforslaget ændrer ikke på administrationen af de øvrige punkter i bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse.

8.8. Statsstøtteretlige aspekter

Efter gødskningslovens § 24 c kan miljø- og fødevareministeren yde nationalt tilskud til kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder. Denne bemyndigelse videreføres med den foreslåede § 40.

Formålet med bestemmelsen er, at ministeren i medfør af bemyndigelsen kan etablere en frivillig tilskudsordning, hvorefter virksomheder kan ansøge om tilskud til etablering af efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder i særlige områder med et behov for en kvælstofreducerende indsats i forhold til kystvand og grundvand. Tilskudsordningen indgår i den målrettede regulering.

Der er i 2017 og 2018 oprettet en lignende tilskudsordning, hvor virksomheder kan søge om tilskud til etablering af målrettede efterafgrøder. Der vil endvidere efter de gældende bestemmelser i gødskningsloven blive oprettet en tilskudsordning i 2019, som indgår i den målrettede regulering. Tilskuddet til disse ordninger ydes som de minimis-støtte i overensstemmelse med reglerne i Kommissionens forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte i landbrugssektoren (de minimis-forordningen).

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) Nr. 1305/2013 af 17. december 2013 giver medlemsstaterne mulighed for at yde støtte til udvikling af landdistrikterne finansieret gennem Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne. Det er forventningen, at forordningen i 2020 i forbindelse med den kommende reform af EU's fælles landbrugspolitik vil blive erstattet af en ny forordning. Forordningen indeholder en række generelle regler om ydelsen af landdistriktsstøtte og afgrænser bl.a. de foranstaltninger, der kan ydes støtte til. Lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 19. juni 2017 (Landdistriktsfondsloven), udgør den nationale udmøntning af forordningen. Landdistriktsstøtte bliver derfor i Danmark ydet efter forordningen, Landdistriktsfondsloven og bekendtgørelser udstedt i medfør af Landdistriktsfondsloven.

Det følger af forordningens artikel 30, at der på årsbasis pr. hektar landbrugsareal eller pr. hektar skov kan ydes støtte til støttemodtagere for ekstraomkostninger og indkomsttab som følge af ulemper i de pågældende områder i forbindelse med gennemførelsen af bl.a. vandrammedirektivet. Den målrettede regulering skal fra 2020 indgå i den danske gennemførelse af vandrammedirektivet. Der er derfor i øjeblikket overvejelser, om tilskud fremadrettet vil kunne ydes som landdistriktsstøtte i henhold til artikel 30 i den ovennævnte forordning. Hvis disse overvejelser fører til, at virksomheder, der deltager i den frivillige tilskudsordning, skal kompenseres med landdistriktsstøtte, vil sådan støtte blive ydet i medfør af den ovennævnte forordning og Landdistriktsfondsloven.

Den foreslåede bemyndigelse i § 40 vil derfor alene blive anvendt, i det omfang tilskuddet ydes som nationalt tilskud under statsstøttereglerne, herunder de minimis-støtte.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 14. november 2018 til den 18. december 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3F, Advokatsamfundet, Agri Nord, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Biologiforbundet, Bornholms Landbrug, Brancheudvalget for Biogas, Brancheudvalget for Frø, Bæredygtigt Landbrug, Centrovic, DAKOFA, DAKOFO, Danmarks Biavlerforening, Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Landboudom, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Botanisk Forening, Dansk Ejendomsæglerforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Gartneri, Dansk Industri (DI), Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Miljøteknologi, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Planteværn, Dansk Skovforening, Dansk Vand- og Spildevandsforening (DANVA), Danske Advokater, Danske Biavleres Landsforening, Danske Juletræer, Danske Kartoffler, Danske Maskinstationer og Entreprenører, Danske Regioner, Danske Sortejere, Danske Svineproducenter, Danske Vandløb, Danske Vandværker, Den Danske Dommerforening, Den Danske Landinspektørforening, Det Danske Fjerkræråd, Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet (Københavns Universitet), Det Økologiske Råd, Djursland Landboforening, Dronningeavlforeningen af 1921, DTU Miljø, Ejendomsforeningen Danmark, ErhvervsBiavlerne, Ferskvandsfiskeriforeningen, Finans Danmark, Foreningen af Danske Handelsmøller, Foreningen af miljø-, plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (ENVINA), Foreningen for Biodynamisk Jordbrug, Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark, Frie bønder – levende land, Friluftsrådet, Frøsektionen, Greenpeace, Hedeselskabet, Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (Københavns Universitet), Institut for Plante- og Miljøvidenskab (Københavns Universitet), KL, Kolding-Herreds Landbrugsforening, København Fur, Kødbbranchens Fællesråd, Landbo Limfjord, LandboForeningen Midtjylland, LandboNord, LandboSyd, LandboThy, Landbrug & Fødevarer, Landbrugsrådgivning Syd, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, Landsforeningen for Dansk Fåreavl, Landsforeningen Praktisk Økologi, Lemvigegnens Landboforening, LHN, LMO, Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (Aarhus Universitet), Nationalt Center for Miljø og Energi (Aarhus Universitet), NF Plus, NOAH, Odsherreds Landboforening, Patriotisk Selskab, Plantning og Landskab, Landsforeningen, Rådgivningscenter Nord, SAGRO, Sammenslutningen af Danske Erhvervsbiavlere, Sammenslutningen af Danske Småøer, Science and Technology (Aarhus Universitet), SEGES, SEGES Svineproduktion, Skov og Landskab (Københavns Universitet), Skovdyrkerne, SvineRådgivningen, Sønderjysk Landboforening, Verdens Skove, Vestjysk Landboforening, Vkst, WWF Verdensnaturfonden, Økologisk Landsforening og Østdansk Landboforening.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Nej	Ca. 14 mio. kr. til udmøntning i perioden 2018-2020
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Nej	Under 10 mio. kr.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Nej	Ca. 14 mio. kr. i løbende administrative omkostninger og 6 mio. kr. i omstillingsomkostning.
Administrative konsekvenser for borgerne	Nej	Nej
Miljømæssige konsekvenser	Samlet forventes det, at ændringerne af den gældende	Nej

	<p>kvælstofregulering vil medføre forøget sikkerhed for, at den forudsatte kvælstofreducerende indsats bliver opnået. Ændringerne vil dermed styrke den nuværende beskyttelse af miljøet.</p> <p>For så vidt angår indførslen af den målrettede regulering fra 2020 vil denne ved fuld indfasning efter regler udstedt i medfør af loven, i 2021 bidrage med en forøgelse af den kvælstofreducerende indsats svarende til ca. 3.500 tons kvælstofreduktion i kystvande.</p>	
Forholdet til EU-retten	<p>De foreslåede foranstaltninger bidrager til at sikre opfyldelse af Danmarks EU-retlige forpligtelser på miljøområdet, herunder særligt Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater der stammer fra landbruget (nitratdirektivet) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet) samt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse (grundvandsdirektivet), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategidirektivet), Rådets direktiv 92/43/EF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 147/2009/EF om beskyttelse af vilde fugle og deres levesteder (fuglebeskyttelsesdirektivet) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU (VVM-direktivet).</p>	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det følger af gødskningslovens § 1, at lovens formål er at regulere jordbrugets anvendelse af gødning, fastsætte krav om etablering af plantedække og om andre dyrkningsrelaterede tiltag og yde tilskud til foranstaltninger med henblik på at begrænse udvaskningen af kvælstof.

Det foreslås i § 1, at lovens formål er at regulere jordbrugets anvendelse af gødning med henblik på at begrænse udvaskningen af kvælstof og for at værne om natur og miljø og bevare dyre- og plantelivet under hensyn til en smidig og ensartet forvaltning på tværs af miljø- og landbrugsområdet.

Loven skal dermed bidrage til at standse eutrofieringen af de danske overfladevande og reducere risikoen for, at mennesker indtager nitraten via drikkevandet og dermed kan risikere at udvikle akut nitritforgiftning. Endvidere har en nyere dansk undersøgelse fundet sammenhæng mellem tarmkræft og udsættelse for nitrat i drikkevandet. Der henvises herved til miljø- og fødevareministerens svar på MOF alm. del spm. 490 stillet den 1. marts 2018.

Formålsbestemmelsen foreslås udvidet i forhold til gødskningslovens formål, idet lovforslaget i modsætning til gødskningsloven indeholder bestemmelser, som har til formål at værne om natur og miljø og bevare dyre- og plantelivet. Formålsbestemmelsen foreslås endvidere udvidet i forhold til den gældende lov med en bestemmelse om hensyn til en smidig og ensartet forvaltning på tværs af miljø- og landbrugsområdet.

Lovforslagets formål skal dels opfyldes ved, at der fastsættes regler for, hvor meget gødning virksomhederne må anvende på virksomhedens arealer, og dels ved at der fastsættes krav om næringsstofreducerende tiltag som f.eks. efterafgrøder.

Den foreslåede bestemmelse i § 12 skal sikre, at virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab, jf. lovforslagets §§ 5 og 6, ikke anvender mere kvælstofholdig gødning end virksomhedens årlige kvote for kvælstof. Dette sikres ved, at der fastsættes regler for beregning af kvoten for kvælstof, jf. lovforslagets §§ 13-17, og for beregningen af det samlede forbrug af kvælstof i gødningen, jf. lovforslagets §§ 18 og 19 og §§ 21-30. Ved at begrænse virksomhedernes forbrug af kvælstof, så forbruget højest svarer til den årlige kvote for kvælstof, medvirker reglerne til forebyggelse og nedbringelse af vandforurening forårsaget eller fremkaldt af nitrat, der stammer fra landbruget. Lovforslaget skal dermed medvirke til, at Danmark overholder sine EU-retlige forpligtelser efter nitratdirektivet, vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet. Lovforslagets forhold til EU-retten er nærmere beskrevet i afsnit 8 i de almindelige bemærkninger.

Lovforslaget indeholder desuden bestemmelser om beregning af det samlede forbrug af fosfor i gødning, jf. lovforslagets § 18 og §§ 20-30, og regler om indberetning af virksomhedens forbrug af fosfor i gødningsregnskabet, jf. lovforslagets § 42. Disse regler indgår i dag i husdyrbrugloven.

Der er i medfør af husdyrbrugloven fastsat regler om lofter for, hvor meget fosfor i gødning virksomheden må udbringe på virksomhedens harmoniarealer. Fosforkravet er i praksis udtrykt som et krav om et mindsteareal, som virksomheden skal have adgang til i forhold til den udbragte mængde fosfor (fosforarealkrav). Formålet med at fastsætte disse krav er at begrænse ophobningen af fosfor i jorden og dermed minimere risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet.

De foreslåede fosforregler i lovforslaget skal ses i sammenhæng med reglerne om fosforloft og fosforarealkrav, som ikke foreslås overført fra husdyrbrugloven. Lovforslagets regler om fosforregnskab og opgørelse af indholdet af fosfor i gødning gør det muligt for myndighederne at kontrollere, at fosforloftet og fosforarealkravet overholdes. Bestemmelserne skal dermed understøtte, at fosforkravenes formål efter husdyrbrugloven om at begrænse risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet opnås. Da regler om fosforloft og fosforarealkrav fortsat fastsættes i medfør af husdyrbrugloven, indeholder lovforslaget ikke et selvstændigt formål om begrænsning af udvaskningen af fosfor til vandmiljøet.

Bevoksning om efteråret har stor betydning for, hvor meget kvælstof – primært nitrat – der udvaskes. Vokser der en afgrøde på marken med kvælstofoptagelse om efteråret, vil denne medvirke til at holde

nitratindholdet i jorden på et lavt niveau og dermed begrænse den mængde, der er tilgængelig for udvaskning.

Lovforslagets §§ 38 og 39 indeholder bemyndigelser til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte krav om næringsstofreducerende tiltag. Det er hensigten, at der inden for disse bemyndigelser vil blive etableret efterafgrødeordninger og andre virkemidler, der dels skal forebygge og begrænse forureningen af vandmiljøet, og dels skal beskytte naturen med dens bestande af vilde dyr og planter og deres levesteder. Endvidere er det hensigten at fastsætte regler om andre dyrkningsrelaterede tiltag, f.eks. begrænsning i adgangen til at foretage jordbearbejdning i visse tidsrum. Etableringen af disse ordninger skal medvirke til, at Danmark overholder sine EU-retlige forpligtelser efter nitratdirektivet, vandrammedirektivet, grundvandsdirektivet, VVM-direktivet, habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet. Lovforslagets forhold til EU-retten er nærmere beskrevet i afsnit 8 i de almindelige bemærkninger.

Det er hensigten, at §§ 38 og 39 bl.a. vil blive anvendt til at fastsætte krav om etablering af husdyrefterafgrøder. Krav om etablering af husdyrefterafgrøder fastsættes i dag efter miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i husdyrbruglovens § 5 e.

De gældende regler om husdyrefterafgrøder adskiller sig fra de gældende regler om pligtige efterafgrøder ved at være målrettet mod arealer, hvor der udbringes husdyrgødning eller anden organisk gødning, og hvor der EU-retligt er en forpligtigelse til at beskytte mod udvaskning af nitrat til overfladevand. Husdyrefterafgrøder bidrager derfor samtidig til overholdelsen af Danmarks EU-retlige forpligtelser efter nitratdirektivet, vandrammedirektivet, grundvandsdirektivet, VVM-direktivet, habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet ved at modvirke den merudvaskning af kvælstof, herunder i form af nitrat, der er forbundet med udbringning af husdyrgødning og anden organisk gødning. Derudover bidrager husdyrefterafgrøder til at forhindre, at yngle- eller rasteområder for de arter, som er opført på habitatdirektivets bilag IV, ødelægges eller beskadiges som følge af påvirkning fra udbragt husdyrgødning eller anden organisk gødning.

Den foreslåede udvidelse af lovens formål til at omfatte beskyttelse af natur, miljø og dyre- og plantelivet skal derfor ses i sammenhæng med, at det er hensigten at anvende bemyndigelserne i §§ 38 og 39 til bl.a. at fastsætte krav om etablering af husdyrefterafgrøder.

Den foreslåede udvidelse af gødskningslovens formål til at omfatte hensyn til en smidig og ensartet forvaltning på tværs af miljø- og landbrugsområdet betyder, at der i forbindelse med den nærmere fastlæggelse af betingelser for ordningerne, der kan fastsættes i medfør af lovens bemyndigelser, og tilrettelæggelse af forvaltningen i den forbindelse, kan tages nogle bredere hensyn end efter den gældende lov. Efter den foreslåede udvidelse vil der f.eks. i forbindelse med fastsættelse af regler om næringsstofreducerende tiltag også kunne inddrages andre hensyn til natur og miljø, for bl.a. at sikre ensartethed på tværs af lovområder. Det drejer sig f.eks. om muligheden for at fastsætte ensartede regler om sprøjteforbud på braklagte arealer, selv om et sprøjteforbud ikke i sig selv vedrører anvendelse af gødning. Endvidere vil der efter den foreslåede udvidelse kunne inddrages hensyn, der primært vedrører myndighedernes forvaltning og kontrol. F.eks. kan der af hensyn til en enkel forvaltning fastsættes regler om mindstekrav til de arealer, der etableres med efterafgrøder, eller hvortil der kan søges tilskud til etablering af efterafgrøder.

Til § 2

Ifølge den foreslåede § 2 omfatter lovens bestemmelser om gødningsanvendelse, jf. kapitel 2, virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige efter § 5, stk. 2, eller § 6.

Der er ikke en tilsvarende bestemmelse om gødningsanvendelsesreglernes anvendelsesområde i gødskningsloven.

Bestemmelsen indebærer, at lovens bestemmelser om en samlet kvote for kvælstof og beregningen af forbruget af kvælstof og fosfor i kapitel 2 omfatter virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige efter § 5, stk. 2, eller § 6. Når det i lovens kapitel 2 fremgår, at bestemmelserne omfatter

virksomheder, skal det forstås således, at bestemmelserne omfatter registrerede eller registreringspligtige virksomheder, medmindre andet fremgår.

Virksomheder, som er omfattet af § 2, jf. § 5, stk. 2, og § 6, vil ligeledes være forpligtet til at udarbejde gødningsplanlægning og gødningsregnskab efter bestemmelserne i kapitel 6. Disse virksomheder vil endvidere være omfattet af de administrative bestemmelser i lovforslagets kapitel 7.

Til § 3

Gødskningsloven indeholder ikke regler om anvendelsesområdet for lovens kapitel om gødningsleverandører.

Det foreslås i § 3, *stk. 1*, at lovens bestemmelser om gødningsleverandører i § 36, stk. 1, 2 og 4, og § 37 omfatter virksomheder, herunder fælles biogas-, forarbejdnings-, forbrændings- og brændingsanlæg, og offentlige myndigheder, som sælger eller afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning.

Bestemmelsen indebærer i sig selv ingen ændringer i de virksomheder, der er omfattet af gødningsleverandørbegrebet, som det forstås i gødskningsloven. Det vil derfor fortsat være virksomheder, herunder anlæg, og offentlige myndigheder, der er omfattet af den indberetningsforpligtelse, som miljø- og fødevareministeren fastsætter for gødningsleverandører efter den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 1. Samtidig kan ministeren for anlæg omfattet af den foreslåede § 3 fastsætte yderligere regler efter den foreslåede bestemmelse i § 37.

Virksomheder som nævnt i § 3 kan både omfatte virksomheder, der er registrerede efter § 5, stk. 2, og § 6, og andre virksomheder. Virksomheder omfatter endvidere i § 3, stk. 1, fælles biogas-, forarbejdnings-, forbrændings- og brændingsanlæg. Virksomhedsbegrebet i § 3 skal dermed forstås bredt. Også offentlige myndigheder skal forstås bredt.

Ligesom det er tilfældet efter reglerne om gødningsanvendelse, omfatter begrebet gødning gødningstyperne husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, anden organisk gødning end husdyrgødning, afgasset biomasse, bioaske og kunstgødning. Det er hensigten efter de foreslåede bemyndigelser i lovforslagets § 36 at afgrænse nærmere, hvilke typer af gødning indberetningspligten gælder for.

Det foreslås i § 3, *stk. 2*, at lovens bestemmelser om gødningsleverandører i § 36, stk. 3 og 4, og § 37 omfatter fælles biogas-, forarbejdnings-, forbrændings- og brændingsanlæg, der modtager kvælstof- eller fosforholdig gødning.

Den foreslåede bestemmelse medfører, at ministeren efter lovforslagets § 36, stk. 3, kan fastsætte regler om, at anlæg omfattet af § 3, stk. 2, skal indberette forskellige oplysninger, når anlæggene modtager gødning. En sådan oplysningspligt kan dermed ikke fastsættes for andre virksomheder eller offentlige myndigheder, som ikke driver et anlæg.

I gødskningsloven anvendes begrebet biogas- og fællesanlæg. I lovforslaget foreslås dette begreb erstattet af fælles biogasanlæg. Et fælles biogasanlæg vil sige et biogasanlæg, som drives under et andet CVR-nummer end en virksomhed, der er registreret efter de foreslåede § 5, stk. 2, eller § 6. Miljø- og Fødevareministeriet er ikke bekendt med, at der findes andre typer af fællesanlæg end fælles biogasanlæg, som det er relevant at omfatte af reguleringen i gødskningsloven. Med ændringen ønsker Miljø- og Fødevareministeriet at undgå tvivl om, hvorvidt der er andre typer af fællesanlæg, der er omfattet af den særlige regulering vedrørende fælles biogasanlæg.

Miljø- og fødevareministeren foreslås i § 3, *stk. 3*, bemyndiget til at fastsætte regler om, at §§ 36 og 37 skal finde anvendelse på andre typer af anlæg og den gødning, der produceres fra disse, end de i stk. 1 og 2 nævnte.

Der udvikles løbende nye metoder til at bearbejde gødning, og der kan derfor være behov for at regulere nye anlægstyper og nye former for gødning, som ikke i dag er reguleret i gødskningsloven. Den foreslåede bemyndigelse i § 3, stk. 3, gør det muligt at udvide anvendelsesområdet for bestemmelserne om gødningsleverandører, såfremt der måtte være behov for at regulere andre typer af anlæg og gødning end de i § 3, stk. 1 og 2, nævnte på samme måde som de anlæg og gødning, der efter den foreslåede § 3, stk. 1 og 2, omfattes af reglerne for gødningsleverandører.

Lovforslagets administrative bestemmelser i kapitel 7 finder anvendelse for gødningsleverandører.

Gødningsleverandørernes forpligtelser er omhandlet i §§ 36 og 37.

Til § 4

Det foreslås i § 4, at lovens bestemmelser om næringsstofreducerende tiltag, jf. kapitel 4, omfatter virksomheder med planteavl eller husdyravl eller kombinationer heraf, som disponerer over et areal med afgrøder, der er omfattet af en kvælstofnorm ifølge § 13, stk. 3, og regler fastsat i medfør heraf eller en retningsgivende fosfornorm ifølge § 5, stk. 6, og regler fastsat i medfør heraf, på 10 ha eller derover. Ved opgørelse af arealet medregnes forpagtede og lejede arealer.

Med forslaget videreføres gødskningslovens § 3 med mindre ændringer. Lovens bestemmelser om næringsstofreducerende tiltag i kapitel 4 omfatter de forskellige efterafgrødeordninger og de dyrkningsrelaterede tiltag.

Kun virksomheder, som beskæftiger sig med planteavl, husdyravl eller kombinationer heraf, vil kunne være omfattet af den foreslåede § 4. Virksomheder, der ikke i en vis udstrækning beskæftiger sig med landbrug, vil dermed ikke blive pålagt næringsstofreducerende tiltag.

Planteavl, kan f.eks. være kornavl og agerbrug i øvrigt, gartneri og dyrkning af frugt og bær, og husdyravl kan f.eks. være malkekvægavl og kvægavl i øvrigt, stutier, fåreavl, gedeavl, svineavl, fjerkræavl, pelsdyravl og opdræt af andre dyr.

I modsætning til registrering efter den foreslåede § 5, stk. 2, og § 6, kan skovbrugsvirksomheder ikke blive omfattet af reglerne, der fastsættes i medfør af de foreslåede bemyndigelser i kapitel 4. Dette skyldes formålet med reglerne om plantedække og dyrkningsrelaterede tiltag.

Hvis en mark er ubevokset om efteråret, stiger nitratindholdet i jorden som følge af omsætning af organisk stof, herunder eksempelvis omsætning af afgrøderester eller rester af husdyrgødning. Ved omsætning af det organiske materiale frigives det organisk bundne kvælstof, der efterfølgende kan omdannes til nitrat og udvaskes til vandmiljøet. Formålet med tiltagene i lovforslagets kapitel 4 er bl.a. at mindske udvaskning af kvælstof ved at fastsætte krav om, at der vokser en afgrøde på marken om efteråret og i visse tilfælde helt hen til foråret. Ved drift af skovbrug sker der ikke årligt en fuldstændig rydning af skoven, men derimod sker der til stadighed en fornyelse og fornyelse af skoven til erstatning for de fældede træer.

Det foreslås, at virksomheden skal disponere over et areal med afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm på mindst 10 hektar for at være omfattet af reglerne om næringsstofreducerende tiltag. At virksomheden disponerer over et areal, skal i denne sammenhæng forstås således, at virksomheden enten ejer, forpagter eller lejer et af de omhandlede arealer. Bortforpagtede og udlejede arealer og lignende indgår dermed ikke. Derimod medregnes arealer, som virksomheden forpagter eller lejer fra andre.

Lovforslagets bestemmelser om indberetning i kapitel 6 og om administrative bestemmelser i kapitel 7 finder anvendelse for de virksomheder, der er omfattet af de næringsstofreducerende tiltag efter lovforslagets § 4.

Til § 5

Miljø- og fødevareministeren opretter efter gødskningslovens § 2, stk. 1, et register over virksomheder, der anvender gødning efter gødskningsloven.

Den, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, er efter gødskningslovens § 2, stk. 2, forpligtet til at anmelde sin virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab, hvis virksomhedens årlige momspligtige omsætning fra planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf overstiger 50.000 kr., og virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning med et samlet kvælstofindhold, der udgør mere end 1 ton kvælstof, antallet af husdyr på bedriften overstiger et antal dyr, der tilsammen producerer gødning med et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg kvælstof pr. hektar, eller virksomheden modtager mere end 25 ton husdyrgødning eller anden organisk gødning i planperioden.

Ifølge den foreslåede bestemmelse i § 5, stk. 1, fører miljø- og fødevareministeren et register over virksomheder, der anvender gødning efter loven.

Der er allerede i dag i medfør af gødskningslovens § 2, stk. 1, oprettet et Register for Gødningsregnskab. Det er hensigten, at det eksisterende register videreføres. Det foreslås dog, at optagelseskriterierne ændres. Formålet med den foreslåede ændring er at opnå en forenkling af reglerne og en lettelse af kontrollen med overholdelsen af reglerne. Der henvises til afsnit 3.1.2.2.1 i de almindelige bemærkninger.

I medfør af lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 1357 af 18. november 2016 (herefter kvælstofafgiftsloven), betales der en afgift til statskassen af kvælstofindholdet i visse kemiske, mineralske og organiske gødninger. Virksomheder, som er optaget i Register for Gødningsregnskab, skal ikke betale afgiften, men er til gengæld pålagt at udarbejde gødningsregnskab, overholde kvælstofnormerne samt være underlagt kontrol efter reglerne i gødskningsloven.

Det følger af lovforslagets § 5, stk. 2, at den, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, skal anmelde sin virksomhed til registrering i det register, der er nævnt i stk. 1, hvis virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der udgør mere end 1 ton kvælstof pr. år. Anmeldelsespligten gælder endvidere, hvis virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg kvælstof pr. hektar areal med afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm, pr. år, eller hvis virksomheden disponerer over et areal med afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm, på mindst 10 hektar.

De aktiviteter, som den pågældende skal drive virksomhed med for at være omfattet af lovforslagets § 5, stk. 2, er aktiviteter, der traditionelt forbindes med jordbrugsaktiviteter. Planteavl kan f.eks. være kornavl og agerbrug i øvrigt, gartneri, planteavl og dyrkning af frugt og bær. Husdyravl kan f.eks. være malkekvægavl og kvægavl i øvrigt, stutier, fåreavl, gedeeavl, svineavl, fjerkræavl, pelsdyravl og opdræt af andre dyr. Skovbrug kan f.eks. være produktion af løv- og nåletræer.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at virksomheder, der beskæftiger sig med jordbrug, forpligtes til at anmelde sin virksomhed i registeret, hvis den i den indeværende planperiode producerer eller modtager gødning i de angivne mængder, eller hvis virksomheden køber, forpagter eller på anden måde får råderet over et areal med afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm i den indeværende planperiode. Manglende registrering i registeret efter § 5, stk. 2, er strafbelagt, jf. lovforslagets § 44, stk. 2.

Om en virksomhed modtager gødning i en mængde, der udløser en pligt til registrering i registeret efter § 5, stk. 2, kan konstateres ud fra den afgivende virksomheds aftaler om afgivelse af husdyrgødning.

At virksomheden disponerer over et areal, skal i denne sammenhæng forstås således, at virksomheden enten ejer, forpagter eller lejer et af de omhandlede arealer. Bortforpagtede og udlejede arealer og lignende indgår dermed ikke.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 5, stk. 3, at den, der driver virksomhed, der er registreringspligtig efter stk. 2, skal anmelde virksomheden til registrering i løbet af den planperiode, jf. § 10, hvori pligten indtræder.

Det foreslås i § 5, stk. 4, at ministeren kan anmelde en virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab, hvis virksomheden uanset stk. 2 undlader at registrere sig.

Der er tale om en præcisering af de gældende regler.

Det følger af lovforslagets § 5, stk. 5, at lovforslagets § 22, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse ved opgørelsen af produktion af gødning med kvælstofindhold, jf. stk. 2, nr. 1 og 2.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 22, stk. 1 og 2, beregnes virksomhedens produktion af kvælstof i husdyrgødning på grundlag af normer for det totale indhold af kvælstof i husdyrgødning, virksomhedens besætningsstørrelse og staldsystemer. Produktionen af kvælstof i husdyrgødning korrigeres for visse dyrearter for afvigelser i produktionsniveau efter nærmere fastsatte regler. Produktionen af kvælstof i husdyrgødning kan endvidere korrigeres for afvigelser i ydelsesniveau samt i fodermængde og - sammensætning. Normerne for det totale indhold af kvælstof i husdyrgødning og korrektion af normer på grund af afvigelser i ydelses- og produktionsniveau m.v. fastsættes efter bemyndigelse i lovforslagets § 22, stk. 3 og 4.

Det foreslås, at bestemmelsen i lovforslagets § 22, stk. 1 og 2, skal finde tilsvarende anvendelse ved opgørelsen af virksomhedens produktion af gødning med kvælstofindhold i forbindelse med afgørelsen af, om en virksomhed er forpligtet i medfør af lovens § 5, stk. 2, nr. 1 eller 2, til at lade sin virksomhed registrere i Register for Gødningsregnskab.

Det foreslås i § 5, stk. 6, at ministeren fastsætter en retningsgivende norm for fosfor for afgrøderne.

Retningsgivende fosfornormer anvendes bl.a. til at afgrænse de arealer, der skal indgå ved vurderingen af, om en virksomhed er omfattet af kriterierne for optagelse i Register for Gødningsregnskab efter den foreslåede § 5, stk. 2, nr. 3.

Harmoniarealer omfatter endvidere efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 47, stk. 2, arealer med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm ifølge gødskningsloven og underliggende bekendtgørelser eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium i henhold til retningslinjer udstedt af Landbrugsstyrelsen for den pågældende planperiode, og hvor husdyrgødning må anvendes, og hvor husdyrgødning under normale omstændigheder kan udbringes.

De retningsgivende normer for fosfor fastlægges i dag i Miljø- og Fødevareministeriets Vejledning om gødsknings- og harmoniregler for planperioden. Da normerne alene fastlægges i en vejledning, er der ikke tale om bindende normer.

Med henblik på at sikre en hjemmel til at fastsætte fosfornormer på bekendtgørelsesniveau foreslås der indført en bemyndigelse til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte sådanne normer.

Kvælstofnormerne anvendes til at beregne virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden. Da der ikke findes en fosforkvote, er der ikke ligesom for kvælstofnormer knyttet en retsvirkning til fosfornormerne. Der vil derfor fortsat være tale om en retningsgivende norm for fosfor.

Til § 6

Efter gødskningslovens § 2, stk. 3, kan andre, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, anmelde sin virksomhed i Register for Gødningsregnskab, hvis den årlige momspligtige omsætning fra de nævnte aktiviteter overstiger 20.000 kr.

Det følger af forslaget til § 6, stk. 1, at andre, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug, eller kombinationer heraf, kan anmelde sin virksomhed til registrering i det register, der er nævnt i § 5, stk. 1, hvis virksomheden disponerer over et areal med afgrøder, der er omfattet af en kvælstofnorm ifølge § 13, stk. 3, og regler fastsat i medfør heraf eller en retningsgivende fosfornorm ifølge § 5, stk. 6, og regler fastsat i medfør heraf, på mindst 5 hektar.

I lighed med de virksomheder, som har pligt til at lade sig registrere, indebærer den frivillige registrering, at virksomhedens forbrug af kvælstof til gødningsformål som opgjort efter lovforslagets §§ 18 og 19 og §§ 21-30, i planperioden ikke må overstige virksomhedens kvote for kvælstof, jf. lovforslagets §§ 13-17, og virksomheden er efter lovforslagets § 42 ligeledes forpligtet til at udarbejde og indberette gødningsregnskab for den afsluttende planperiode. Tilskyndelsen til at lade sin virksomhed registrere frivilligt forventes begrundet i muligheden for afgiftsfritagelse for køb af kvælstofgødning, adgang til køb af kvælstofgødning med større kvælstofkoncentration i større pakninger og dermed billigere kvælstof pr. kg, og at virksomhederne kan modtage og afgive husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning til andre virksomheder tilmeldt registeret, hvilket kun er muligt i mindre mængder for virksomheder, der ikke er registreret i registeret. Gruppen af frivilligt registrerede vil formentlig bestå af små virksomheder med et mindre gødningsforbrug.

Det foreslås i § 6, stk. 2, at andre, der ikke opfylder betingelserne i § 5, stk. 2, eller § 6, og som driver virksomhed med gartneri eller juletræsproduktion, kan anmelde sin virksomhed til registrering i det register, der er nævnt i § 5, stk. 1.

Med bestemmelsen foreslås det, at visse typer af virksomheder uanset, at de ikke lever op til kriterierne i stk. § 5, stk. 2, eller § 6, stk. 1, frivilligt kan anmelde sin virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab. Der er tale om virksomheder, der driver gartnerier eller juletræsproduktion. De pågældende virksomheder kan have et betydeligt forbrug af gødning, selvom de ikke disponerer over et areal med afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm på 5 hektar.

Et mindre antal økologiske bedrifter, som modtager økologisk arealtilskud, og som ikke disponerer over et areal med afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm på mindst 5 hektar, er i dag tilmeldt Register for Gødningsregnskab. De pågældende virksomheder vil skulle afmeldes registeret, hvis de ikke kan kvalificere sig til fortsat optagelse efter § 5, stk. 2, eller § 6. De vil fortsat kunne modtage økologisk arealtilskud, men de vil som følge af afmeldelsen ikke længere kunne modtage husdyrgødning fra bedrifter, der er tilmeldt registeret. Det følger af § 25, stk. 1, som bestemmer, at virksomheder tilmeldt registeret kun kan fratrække kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, hvis gødningen er afsat til en registreret virksomhed.

Virksomheder, der søger om eller er omfattet af tilsagn om økologisk arealtilskud, kan endvidere søge om et tillæg for reduceret kvælstoftilførsel. For at modtage tillægget er det en betingelse, at virksomheden er tilmeldt Register for Gødningsregnskab. Hvis den pågældende virksomhed afmeldes registeret, vil den ikke længere kunne modtage tillægget.

Til § 7

Det følger af forslaget til § 7, stk. 1, at registrering i henhold til § 5, stk. 2, eller § 6 har virkning for hele den planperiode, hvori anmeldelsen finder sted. Miljø- og fødevareministeren kan dog i særlige tilfælde registrere virksomheder med virkning for tidligere planperioder.

Det er hensigten at videreføre fremgangsmåden for tilmelding til registeret, hvorefter virksomheden tilmelder sig registeret via Tast selv-service i løbet af den planperiode, hvor virksomheden opfylder betingelserne for at være tilmeldt.

Det er hensigten, at ministerens mulighed for at registrere virksomheder med virkning for tidligere planperioder vil blive anvendt i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering, hvor der f.eks. ved virksomhedsoverdragelse ikke er foretaget den nødvendige ajourføring af registeret, eller hvor virksomheden har modtaget husdyrgødning fra en virksomhed, der er registreret i registeret. Bemyndigelsen stemmer overens med Landsskatterettens kendelse af 13. december 2000 (TfS 2000.672), hvorefter en virksomhed blev godtgjort kvælstofafgift for allerede afsluttede planperioder, idet der forelå de kvalificerede særlige hensyn.

Ministeren foreslås i § 7, stk. 2, bemyndiget til i særlige tilfælde og efter ansøgning at tillade, at virksomheder, der er delregistrerede i henhold til lov om merafgift (momsloven), alene registreres for en del af virksomheden i det register, der er nævnt i § 5, stk. 1.

Hvis en virksomhed driver forskellige forretninger under det samme CVR-nummer, men ønsker adskillelse af aktiviteterne momsregnskaber, vil virksomheden normalt oprette administrative enheder, der identificeres med SE-numre. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor gødningsleverandører også driver virksomhed med jordbrugsaktiviteter. Den foreslåede bestemmelse indebærer, at virksomheden i særlige tilfælde og efter ansøgning kan blive delregistreret i registeret for den del af virksomheden, som vedrører jordbrugsaktiviteter. I forhold til det konkrete eksempel med gødningsleverandørvirksomheden, så vil en delregistrering betyde, at virksomhedens gødningsleverancer holdes uden for det gødningsregnskab, som skal udarbejdes og indberettes efter lovforslagets § 42, for så vidt angår jordbrugsvirksomheden. Gødningsleverancerne vil i stedet skulle indberettes efter lovforslagets § 36.

Det foreslås i § 7, stk. 3, at virksomheder, som ikke har et CVR-nummer efter lov om Det Centrale Virksomhedsregister, skal være optaget i Det Centrale Virksomhedsregister efter reglerne om frivillig registrering for at kunne tilmelde sig registeret.

Den foreslåede bestemmelse skyldes, at Landbrugsstyrelsens it-system, hvor indberetninger til Register for Gødningsregnskab og anden sagsbehandling foregår, alene kan håndtere virksomheder, der er registreret på et CVR-nummer.

Det foreslås i § 7, stk. 4, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om det i § 5, stk. 1, nævnte registers opbygning og ajourføring, om anmeldelse til registrering og om krav om dokumentation for, at betingelserne for optagelse i registeret er opfyldt, samt om hvilke oplysninger en anmeldelse til registrering skal indeholde. Ministeren kan desuden fastsætte nærmere regler om gødningshandlers adgang til oplysning om købere af afgiftsfri gødning.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelse vil blive anvendt til at fastsætte regler om, at virksomheder, der frivilligt kan registrere sig i registeret efter § 6, skal anmelde deres virksomhed til registrering senest den 31. juli, for at registreringen får virkning for den indeværende planperiode.

Til § 8

Efter kvælstofafgiftsloven kan virksomheder, der driver momspligtig handel med gødning (gødningsleverandørvirksomheder) kræve dokumentation for, at virksomhederne, der ønsker at købe gødning, er registreret i Register for Gødningsregnskab.

Det foreslås derfor i § 8, stk. 1, at der udstedes et bevis for registreringen til de registrerede virksomheder. Beviset benyttes som dokumentation for retten til at købe afgiftsfri gødning. Som alternativ dokumentation kan benyttes direkte opslag i det register, der er nævnt i § 5, stk. 1.

Det følger således af lovforslagets § 8, stk. 2, at den der driver momspligtig handel med gødning, kan få adgang til ved opslag i det register, der er nævnt i § 5, stk. 1, at konstatere, om en køber er berettiget til at købe afgiftsfri gødning.

Til § 9

Det følger af lovforslagets § 9, stk. 1, at når en virksomhed ikke længere har pligt til at være registreret efter § 5, stk. 2, eller den registrerede ikke længere ønsker sin virksomhed registreret efter § 6, kan virksomheden afmeldes fra registeret. Miljø- og fødevareministeren kan afmelde en virksomhed fra registeret fra den førstkommende planperiode, hvis virksomheden ikke længere opfylder betingelserne i § 5, stk. 2, eller § 6.

Det foreslås i § 9, stk. 2, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om afmelding fra registrering, herunder om hvilke oplysninger en afmelding fra registrering skal indeholde.

Det er hensigten, at bemyndigelsen vil blive anvendt til at fastsætte bestemmelser om, at afmelding af en virksomhed fra registreret skal være modtaget i Landbrugsstyrelsen senest den 31. juli, for at afmeldingen får virkning for den indeværende planperiode.

Til § 10

Gødskningslovens § 4 fastlægger planperioden. Med lovforslagets § 10 foreslås gødskningslovens § 4 videreført, dog med tilføjelse af fosfor i 2. pkt.

Det foreslås i § 10, at der ved planperiode forstås perioden fra den 1. august til den 31. juli. Hvis der dyrkes afgrøder, der skal tilføres kvælstof eller fosfor efter den 31. juli, men inden den 30. september, og som skal høstes eller afgræsses inden den 31. december, forlænges planperioden til den 30. september.

De afgrøder, der sås og dyrkes i den pågældende periode, er afgørende for fastlæggelsen af virksomhedens kvælstofkvote. Ligeledes udgør planperioden det regnskabsmæssige år, som lægges til grund for den enkelte virksomheds gødningsregnskab, som skal udarbejdes og indsendes efter den foreslåede § 42, og hvori opgørelsen af virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor i planperioden foretages.

En landmands dyrkningssæson går fra så- til høsttidspunktet. Hvis der dyrkes vintersæd, vil dyrkningssæsonen typisk være fra august/september til juli/august, mens sæsonen ved dyrkning af vårsæd går fra april til august/september. Dyrkningssæsonen kan derfor variere, alt efter hvilke afgrøder den enkelte virksomhed dyrker. Dyrkningssæsonen starter dog typisk med tildeling af gødning til vintersæd i august/september. Planperioden foreslås derfor fastlagt, så den går fra den 1. august til den 31. juli i det følgende år. Planperioden fastlægges således, så den passer med gødningstildelingen i en dyrkningssæson.

Nogle afgrøder, f.eks. græsafgrøder, gødskes dog helt hen til sidst i september, og gødningstildelingen i en dyrkningssæson vil derfor gå ind over to planperioder. Det foreslås derfor, at der fastsættes en forlænget planperiode, som går fra den 1. august til den 30. september. Dermed bliver gødningsforbruget, der ligger i perioden efter den 31. juli, regnskabsmæssigt tilbageført til den ordinære planperiode.

Forlængelsen af planperioden indebærer principielt overlappende planperioder. For at gøre opgørelsen af virksomhedernes forbrug af kvælstof og fosfor så simpel som muligt for de virksomheder, som gør brug af muligheden for at anvende den forlængede planperiode, foreslås miljø- og fødevareministeren i § 29, stk. 2,

bemyndiget til at fastsætte regler, der angår periodiseringen af kvælstof- og fosforforbruget i den forlængede planperiode.

Til § 11

Den foreslåede bestemmelse i § 11 bemyndiger miljø- og fødevareministeren til for regler fastsat i medfør af gødskningsloven at fastsætte regler om, at lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) ikke finder anvendelse, i det omfang der er tale om projekter eller dele af projekter, der er omfattet af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. og regler fastsat i medfør heraf.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 4 a i husdyrbrugloven, hvorefter lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter, der er omfattet af husdyrbrugloven.

Den foreslåede bestemmelse i § 11 skal desuden ligesom den gældende bestemmelse i husdyrbruglovens § 4 a ses i sammenhæng med § 4, stk. 3, i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), hvorefter loven ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter, som i anden lovgivning udtrykkeligt er undtaget herfra.

Det er hensigten, at ministeren i medfør af § 4 a i husdyrbrugloven, § 4, stk. 3, i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) og den foreslåede bestemmelse i § 11 viderefører den gældende retstilstand, hvorefter VVM-direktivet – for så vidt angår projekter om intensiv husdyravl omfattet af direktivets bilag I eller II – i dansk ret ikke gennemføres i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), men i den særlovgivning, der regulerer husdyrbrug. Denne særlovgivning udgøres som hidtil primært af husdyrbrugloven, men vil med de foreslåede ændringer blive suppleret af husdyrrefterafgrødekravet fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 38. Bemyndigelsen vil også herudover kunne udnyttes til at gennemføre VVM-direktivet i regler i medfør af gødskningsloven, i det omfang der er tale om projekter omfattet af husdyrbrugloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 8.7 vedrørende forholdet til VVM-direktivet.

Til § 12

Gødskningslovens § 5 sætter overordnet grænsen for, hvor stort det årlige forbrug af kvælstof må være på virksomhedens arealer. Lovforslagets § 12 er en videreførsel af gødskningslovens § 5.

Det foreslås i § 12, at virksomhedens forbrug af kvælstof til gødningsformål opgjort i henhold til §§ 18 og 19 og §§ 21-30, og regler fastsat i medfør heraf, ikke må overstige virksomhedens samlede kvote for kvælstof som opgjort i henhold til §§ 13-17.

Virksomheder, der er omfattet af reglerne om kvælstofbegrænsning i lovforslagets § 12, omfatter virksomheder, som er registreret i Register for Gødningsregnskab efter de foreslåede § 5, stk. 2, og § 6, jf. § 2.

Virksomhedens samlede kvote for kvælstof vil sige den mængde kvælstof, der maksimalt må udbringes på virksomhedens arealer i løbet af planperioden. Virksomhedens kvælstofkvote opgøres for hver af virksomhedens marker ud fra bl.a. markens afgrøde, afgrødens kvælstofnorm i det pågældende klimaområde og jordboniteten. Kvælstofnormen fastsættes pr. hektar i forhold til, hvor mange næringsstoffer den dyrkede afgrøde forventes at optage, og er afhængig af afgrødetype, forfrugt og jordbonitet. Den samlede kvote beregnes som summen af kvoterne for alle virksomhedens marker. Virksomhedens samlede kvælstofkvote kan variere år for år alt efter bl.a. de klimatiske forhold og afgrøderne, der dyrkes på markerne.

Fastsættelsen af kvælstofnormerne, som fastlægger afgrødernes behov for kvælstof ud fra et princip om økonomisk optimal kvælstoftilførsel, bygger på et ligevægtsprincip. Ligevægtsprincippet betyder, at der skal være ligevægt mellem en afgrødes kvælstofbehov og den kvælstofholdige gødning, som virksomheden tilfører afgrøden. Baggrunden for ligevægtsprincippet er i størst mulig omfang at hindre udvaskning af kvælstof til vandmiljøet. Et sådant ligevægtsprincip fremgår også af nitratdirektivets bilag III, 1, 3.

Virksomhedens forbrug af kvælstof er den mængde kvælstof, som virksomheden anvender til gødsning af virksomhedens arealer i planperioden, jf. lovforslagets §§ 18 og 19 og §§ 21-30. Ved beregning af forbruget ses der bl.a. på, hvor stor en mængde kvælstof i gødning der har været på virksomheden i løbet af planperioden (gødningslagerets størrelse udtrykt i kg kvælstof ved planperiodens begyndelse, modtaget kvælstof i gødning i løbet af planperioden og mængden af produceret kvælstof i husdyrgødning i løbet af planperioden). Herfra fratrækkes kvælstof i gødning, der er lagt på lager ved planperiodens slutning og i nogle situationer også kvælstof i gødning, som er afsat i løbet af planperioden. Da afgrøderne ikke kan udnytte den fulde mængde af kvælstof i organisk gødning på en gang, skal der ved beregningen af forbruget af kvælstof tages højde for den mængde af det samlede kvælstofindhold i gødningen, som afgrøderne kan udnytte, jf. lovforslagets § 19.

Virksomhedens samlede kvote for kvælstof vil sige den mængde kvælstof, der maksimalt må udbringes på virksomhedens arealer i løbet af planperioden. Kvælstofkvoten beregnes for hver af virksomhedens marker ud fra bl.a. markens afgrøde, forfrugten, afgrødens kvælstofnorm i det pågældende klimaområde og jordbundstypen, jf. lovforslagets §§ 13-17. Den samlede kvote beregnes som summen af kvoterne for alle virksomhedens marker. Kvælstofkvoten skal herefter korrigeres for forfrugtsværdien af efterafgrøder udlagt på arealet året før, evt. kvotereduktion og kvælstofprognosen for planperioden. Virksomhedens samlede kvælstofkvote kan variere år for år, alt efter bl.a. de klimatiske forhold og afgrøderne, der dyrkes på markerne.

Til § 13

Gødskningslovens § 6 regulerer opgørelsen af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden. Lovforslagets § 13 svarer indholdsmæssigt til gødskningslovens § 6.

Det foreslås i § 13, stk. 1, at virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden beregnes som summen af kvoterne for de enkelte marker i virksomheden. For hver enkelt mark beregnes kvoten på grundlag af markens størrelse, afgrøde, forfrugten og afgrødens kvælstofnorm i det pågældende klimaområde og jordbundstypen.

Ifølge den foreslåede § 13, stk. 2, fastsætter miljø- og fødevareministeren regler om, hvordan markens størrelse og afgrøde fastsættes og om beregning af kvoten efter stk. 1.

Ved en mark forstås et areal med en bestemt afgrøde. Det er hensigten, at der efter bestemmelsen i stk. 2 vil blive fastsat regler om, at markens afgrøde er den eller de afgrøder, der dyrkes på arealet. Markens kvote skal opgøres på grundlag af den senest etablerede afgrøde. Hvis en vinterafgrøde udvintres, og der sås en forårsafrøde, er det således sidstnævnte afgrøde, der bestemmer markens kvote.

Det er endvidere hensigten, at der vil blive fastsat regler om, at kvælstofkvoten opgøres som marken angivet i hektar med mindst to decimaler ganget med den pågældende afgrødes kvælstofnorm for markens jordbundstype med fradrag af forfrugtsværdien. Markens forfrugt vil sige hovedafgrøden på marken det foregående år. Nogle forfrugter samler mere kvælstof op end andre, og forfrugten kan frigive kvælstoffet til gavn for den afgrøde, der følger efter. Forfrugten er derfor med til at dække kvælstofbehovet for den efterfølgende afgrøde. Ved beregningen af markens kvælstofkvote skal forfrugtsværdien derfor fradrages.

Ministeren foreslås i § 13, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte afgrødernes kvælstofnormer og standardudbytte.

Kvælstofnormen er den maksimale mængde kvælstof, der må tildeles en bestemt afgrøde i planperioden. Det er hensigten, at der for hver afgrøde fastsættes en kvælstofnorm, der varierer efter forfrugt, klimaområde, arealets jordbundstype, samt muligheden for at vande. Det er hensigten, at der vil blive fastsat særlige kvælstofnormer for vandet sandjord, som kun må anvendes, hvis det kan dokumenteres ved en vandingstilladelse udstedt af kommunen, at der er mindst 750 m³ vand pr. hektar pr. år til rådighed. Der vil endvidere blive fastsat en fællesnorm for de enkelte afgrødekategorier, som kan anvendes for afgrøder, der ikke er fastsat en specifik norm for. Det er hensigten, at kvælstofnormerne som hidtil vil blive fastsat i bilag til godskningsbekendtgørelsen. Landbrugsstyrelsen vil efter ansøgning for visse afgrøder kunne fastsætte en højere kvælstofnorm end den, der følger af bekendtgørelsens bilag. Med den foreslåede bemyndigelse vil ministeren endvidere kunne fastsætte en særlig kvælstofnorm for brødhvede.

Kvælstofnormerne fastsættes for fire jordtypegrupper + vandet sandjord ved et forventet udbytt niveau (standardudbytte). Standardudbyttet beregnes med udgangspunkt i 5-årige gennemsnitsudbytter fra Danmarks Statistik, hvor der i beregningen af standardudbyttet tages højde for årene med reducerede økonomiske optimale kvælstofnormer. Ud over standardudbyttet beregnes et normudbytte, dvs. det udbytte, som landmanden kan anvende til for nogle afgrøder at opnå øget kvælstofkvote (udbyttekorrektion), jf. godskningsbekendtgørelsens bilag 1 tabel 1 kolonne 15 og 16. Ved udbyttekorrektionen kan en højere kvælstofkvote opnås, hvis gennemsnitsudbyttet gennem en årrække har været højere end det for planperioden fastsatte standardudbytte. Principperne for fastsættelsen af standardudbyttet følger ”Procedurer for indstilling af kvælstofnormer og normudbytter” (Aarhus Universitet, 2017).

Det er hensigten, at der vil blive fastsat regler om, at kvælstofnormen for afgrøden skal fradrages forfrugtsværdien for den afgrøde, der blev dyrket på arealet året før. Kvælstofnormen med fradraget forfrugtsværdi kan ikke udgøre mindre end 0 kg kvælstof.

For virksomheder, der ved aftale med en offentlig myndighed har forpligtet sig til eller i henhold til anden lovgivning er forpligtet til at tilføre en afgrøde en mindre mængde kvælstof end afgrødens kvælstofnorm, er det den reducerede kvælstofnorm, der skal anvendes ved opgørelsen af markens kvælstofkvote. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet i forbindelse med tilskudsordningen for miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger eller økologisk arealtilskud.

Kvælstofkvoten for en mark vil som hovedregel omfatte kvælstofnormen for én afgrøde i planperioden. I visse tilfælde vil der dog inden for planperioden fra den 1. august til den 31. juli kunne være to forskellige afgrøder. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis arealet i efteråret er udlagt med græs, hvorfra der tages slæt, og i foråret etableres med en forårsafgrøde. Det forventes, at markens kvote i disse tilfælde vil blive beregnet som summen af kvælstofnormerne for de to afgrøder.

Kvælstofnormerne, der er en central del af kvælstofreguleringen, har til formål at begrænse tilførslen af kvælstof til markerne. Princippet for kvælstofnormerne er økonomisk optimal tildeling af kvælstof. Økonomisk optimale kvælstofnormer er et udtryk for den mængde kvælstof, det er økonomisk optimalt at tilføre afgrøden, hvor indtægten fra udbyttet svarer til udgiften til kvælstof. Kvælstofnormerne fastsættes på baggrund af biologiske markforsøg, der undersøger sammenhængen mellem tilførsel af kvælstof og udbytte for den enkelte afgrøde. Denne sammenhæng justeres i forhold til en prisrelation mellem afgrødens afsætningspris og prisen på kvælstofgødning.

I dag fastsættes kvælstofnormerne hvert år. Inden for den foreslåede bemyndigelse vil det være muligt at ændre normfastsættelsen således, at normerne fastsættes for flere år ad gangen, dog højst med 3-årige intervaller. I forbindelse med overgangen til en ny kvælstofregulering er det hensigtsmæssigt at identificere mulige forenklinger i reguleringen. Som opfølgning på Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke blev den årlige normreduktion afskaffet, og da kvælstofnormerne fastsættes på baggrund af gennemsnitsværdier over en 5-årig periode, er de relativt stabile og der er sjældent store variationer mellem de enkelte år. Samlet set muliggør dette en forenkling mod flerårige normer.

Ministerens bemyndiges efter forslaget til § 13, stk. 4, til at fastsætte regler om betingelser og dokumentationskrav for anvendelse af visse kvælstofnormer.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 4 kan der bl.a. fastsættes betingelser for anvendelse af en kvælstofnorm til brødhvede. Efter den foreslåede bestemmelse kan der bl.a. fastsættes regler om, at virksomheden i de foregående planperioder har dyrket en brødhvedesort, som opfylder betingelser til proteinindhold m.v., at virksomheden i den aktuelle planperiode skal have indgået en kontrakt med grovvare- eller møllervirksomhed om dyrkning og levering af hvede til brødfremstilling og krav til dokumentation af oplysningerne og opbevaring og fremvisning af dokumentationen. Der kan endvidere fastsættes bestemmelser om en nyetableret virksomheds anvendelse af den særlige kvælstofnorm for brødhvede, herunder om krav til dokumentationen.

Den foreslåede bestemmelse kan endvidere anvendes til at fastsætte særlige betingelser for anvendelse af en kvælstofnorm til græs.

Ministeren foreslås i § 13, stk. 5, bemyndiget til at fastsætte afgrødernes kvælstofnormer for virksomheder, der driver gartneri, planteskoler, dyrkning af frugt og bær eller skovbrug. Ministeren kan efter den foreslåede bestemmelse endvidere fastsætte regler om beregning af disse virksomheders samlede kvote for kvælstof.

Ministeren kan efter denne bestemmelse fastsætte normer efter andre kriterier end nævnt i stk. 1. Dette vil især omfatte produktion på planteskoler og væksthushavener, hvor produktionen ikke sker på marker, men typisk i mindre arealenheder. Endvidere vil bemyndigelsen blive anvendt for virksomheder med frugtplantager eller skovbrug. Normerne vil i lighed med de øvrige normer blive fastsat med udgangspunkt i det økonomisk optimale.

Visse gartneriafgrøder dyrkes i mere end to hold af samme afgrøde i planperioden. Med den foreslåede bemyndigelse i § 13, stk. 5, kan der f.eks. fastsættes regler om, at virksomheder, der dyrker flere hold afgrøder pr. dyrkningssæson, kan korrigere kvælstofnormen forholdsmæssigt, således at der tildeles en norm for hvert hold. Sådanne regler skal sikre, at virksomheder, der kan dokumentere en længere dyrkningssæson eller flere hold end det angivne for normen, kan korrigere normen forholdsmæssigt, således at der er kvælstof nok til alle hold afgrøder. Der kan både være tale om afgrøder af samme art eller forskellige arter. Der kan i denne forbindelse stilles krav om dokumentation for den længere sæson eller antallet af hold afgrøder, der har været på arealet, f.eks. i form af salgsfakturaer.

Ministeren foreslås endvidere i § 13, stk. 6, bemyndiget til at udarbejde og vedligeholde et kort over jordbundstypen.

Jordbonitet er et udtryk for en jords ydeevne, f.eks. hvor meget korn (udbytte) der kan dyrkes på en given jord. Til at klassificere/inddele en jords bonitet kan der anvendes flere klassificeringer. Den metode, der anvendes, er en inddeling i jordbundstyper, hvor jordens bonitet inddeles i en række intervaller (JB-numre) bestemt ud fra jordens indhold af ler, silt, finsand, grovsand samt humus i rodzonen.

Til grundlag for ministerens fastsættelse af jordbundstypen anvendes i øjeblikket Jordbundskortet, som er udarbejdet af Aarhus Universitet (DCA) i 2014. Jordbundskortet er et afledt produkt af de nye landsdækkende 3D teksturkort. De nye 3D teksturkort viser jordens tekstur (ler, silt, finsand, grovsand samt humus) i 30 x 30 meters opløsning i hele rodzonen. Det nye jordbundstypekort er udarbejdet ved anvendelse af statistiske metoder (regression kriging) ved anvendelse af alle tilgængelige punktobservationer af jordens tekstur (ca. 55.000 punkter) samt en række miljødata, såsom jordartskortet, landskabselementkortet samt Danmarks højdemodel og afledte deraf. Kortet viser den beregnede geografiske fordeling af Danmarks areal på 12 jordbundsklasser i felter af 30 x 30 m. De 12 jordbundsklasser, som kortet inddeler jordtyperne i, bruges til at differentiere kvælstofnormen for givne afgrøder.

Det bemærkes, at det er hensigten, at ministeren til enhver tid skal have mulighed for at anvende den mest hensigtsmæssige og optimale metode til fastsættelse af jordbundstypen. Såfremt der senere måtte opstå en ny og bedre egnet metode end jordbundskortet til at fastsætte jordbundstypen, har ministeren således mulighed for at anvende denne metode.

I forbindelse med beregning af kvælstofnormen for afgrøderne skal virksomheden tage udgangspunkt i den jordbundstype, som Jordbundskortet viser, medmindre virksomheden ved hjælp af prøveudtagning og analyser kan dokumentere en anden jordbundstype, se mere herom under bemærkningerne til den foreslåede § 14.

Til § 14

Lovforslagets § 14 vedrører fravigelse af den af miljø- og fødevareministeren fastsatte jordbundstype. Gødskningsloven indeholder ikke en bestemmelse svarende til den foreslåede § 14.

Det følger af forslaget til § 14, stk. 1, at hvis en virksomhed ønsker at fravige den jordbundstype, der fremgår af det i § 13, stk. 6, nævnte kort, skal virksomheden for egen regning foretage prøveudtagning og analyser af jordbundstypen på virksomhedens arealer. Giver resultatet af prøveudtagningen og analysen anledning til anvendelse af en anden jordbundstype end den jordbundstype, der fremgår af det i § 13, stk. 6, nævnte kort, kan virksomheden vælge at anvende denne jordbundstype.

Afgrødernes kvælstofnorm bliver fastsat af miljø- og fødevareministeren, jf. den foreslåede § 13, stk. 3 og forventes udmøntet i gødskningsbekendtgørelsen. Det følger af bilag 1, tabel 1, i gødskningsbekendtgørelsen, at der ved beregning af kvælstofnormen for afgrøderne bl.a. skal tages hensyn til arealernes jordbundstype. Virksomheden skal derfor i forbindelse med beregning af kvælstofnormen for afgrøderne tage udgangspunkt i den jordbundstype, som jordbundskortet viser, medmindre virksomheden ved hjælp af prøveudtagning og analyser kan dokumentere en anden jordbundstype. For beskrivelse af beregningen af kvælstofnormen henvises til bemærkningerne til § 13.

Til grundlag for ministerens fastsættelse af jordbundstypen anvendes i øjeblikket Jordbundskortet, som er udarbejdet af Aarhus Universitet (DCA) i 2014. Jordbundskortet er et afledt produkt af de nye landsdækkende 3D teksturkort. Teksturkortet viser jordens tekstur (ler, silt, finsand, grovsand samt humus) i 30 x 30 meters opløsning i hele rodzonen. Jordbundskortet er udarbejdet ved anvendelse af statistiske metoder (regression kriging) ved anvendelse af alle tilgængelige punktobservationer af jordens tekstur (ca. 55.000 punkter) samt en række miljødata, såsom jordartskortet, landskabselementkortet samt Danmarks højdemodel og afledte deraf. Kortet viser den beregnede geografiske fordeling af Danmarks areal på 12 jordbundsklasser i felter af 30 x 30 m. De 12 jordbundsklasser, som kortet inddeler jordtyperne i, bruges til at differentiere kvælstofnormen for givne afgrøder.

Jordbundskortet anvendes automatisk eller semi-automatisk i forbindelse med indberetningen af virksomhedernes gødningsregnskab, hvor kvælstofnormerne indgår i beregningen af den enkelte virksomheds kvælstofkvote. Den ud fra jordbundskortets beregnede angivelse af virksomhedens arealers jordbundstype er fortrykt i skemaet for indberetningen. Virksomheden kan vælge at benytte de beregnede værdier fra jordbundskortet, eller virksomheden kan vælge at fravige kortet og selv indtaste en anden jordbundstype. Hvis den angivne jordbundstype fraviger den i jordbundskortet beregnede angivelse, er det hensigten, at virksomheden for egen regning skal afholde omkostninger til dokumentation af den angivne jordbundstype.

Det følger af forslaget til § 14, stk. 2, at resultatet af prøveudtagning og analyser af jordbundstypen skal kunne fremvises ved kontrol.

Prøveudtagningen og analyserne skal ikke indgives til Landbrugsstyrelsen, men skal kunne forevises ved kontrol, sådan at det er muligt at kontrollere, om virksomheden var berettiget til anvende den angivne jordbundstype.

Ifølge den foreslåede § 14, stk. 3, bemyndiges ministeren til at fastsætte regler om prøveudtagningen, analyserne af jordbundstypen, varigheden af jordprøven og dokumentation for anvendelse af en anden jordbundstype end den af ministeren fastsatte.

Det forventes, at der på bekendtgørelsesniveau vil blive fastsat regler om, at prøverne skal udtages af en virksomhed med erfaring og ekspertise på området og analyseres hos et akkrediteret laboratorium. Virksomheden skal garantere forskriftsmæssig prøveudtagning. Hvis prøverne udtages af virksomheden selv, skal udtagningen kunne dokumenteres af indtegnede prøvelinjer pr. mark. Det bemærkes, at det er hensigten, at ministeren til enhver tid skal have mulighed for at anvende den mest hensigtsmæssige og optimale metode til fastsættelse af jordbundstypen. Såfremt der måtte opstå en ny og bedre egnet metode end jordbundskortet til at fastsætte jordbundstypen, har ministeren således inden for bemyndigelsen mulighed for at anvende denne metode.

Analyserne skal være anvendelige til at dokumentere jordbundstypen, og resultatet af analysen og prøveudtagningen skal kunne dokumenteres. Det er således hensigten, at der ligeledes på bekendtgørelsesniveau fastsættes regler om, at dokumentationen udgøres af teksturmålinger, hvor der skal udtages en jordprøve for hver femte hektar af det areal, hvor der ændres jordbundstype. Det betyder, at hvis en virksomhed ønsker at ændre jordbundstype på 100 hektar, skal der mindst tages 20 jordprøver hvoraf nogle prøver kan dække seks hektar og andre tre hektar afhængigt af markstørrelsen. Det forventes endvidere, at der fastsættes regler om, at datoen for prøvetagningen skal noteres.

Efter bestemmelsen kan der også fastsættes regler om varigheden af jordprøven. Det kan være relevant at fastsætte sådanne bestemmelser for at sikre, at jordprøven ikke kan anvendes i al fremtid. Dermed kan der f.eks. tages højde for, hvis der kommer nye analysemetoder, nyt jordbundskort eller andre forhold, der medfører, at jordprøven ikke længere skal kunne anvendes.

Til § 15

Lovforslagets § 15 om korrektion af den samlede kvote for kvælstof efter kvælstofprognosen er en videreførsel af gødskningslovens § 6, stk. 2.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 15, stk. 1, at virksomhedens samlede kvote for kvælstof skal korrigeres efter kvælstofprognosen for planperioden.

Kvælstofprognosen udtrykker den forskel i behov for tilførsel af kvælstof, som følger af de vejrmæssige variationer i vinterhalvåret fra år til år. For arealer med korn og forårssåede afgrøder, der har en kvælstofkvote, skal den samlede kvælstofkvote korrigeres efter planperiodens kvælstofprognose. De økonomisk optimale normer fastsættes i begyndelsen af planperioden (1. august) og dermed ca. et år forud for høståret. Formålet med kvælstofprognosen er at korrigere kvælstofnormerne for de vejrmæssige variationer mellem årene, sådan at der tages udgangspunkt i jordens aktuelle indhold af kvælstof ved vækstsæsonens start (foråret). Kvælstofprognosen regulerer dermed den forskel i behov for tilførsel af kvælstof, der følger af de klimatiske variationer i vintermånederne fra år til år.

Kvælstofprognosen korrigerer de økonomisk optimale normer, så det sikres, at den optimale mængde kvælstof er tilgængeligt for planten.

Kvælstofprognosen udarbejdes hvert forår på baggrund af jordbundsprøver fra hele landet, hvor det aktuelle indhold af kvælstof måles. Indholdet sammenlignes med det gennemsnitlige indhold de sidste 11 år. Derfor er det hensigten, at prognosen fortsat vil blive fastsat årligt, uanset om kvælstofnormerne ændres til at gælde for flerårige intervaller. Kvælstofprognosen kan også udarbejdes på baggrund af andre data, f.eks. vejrdato.

Resultatet af prognosen svarer til, at landmanden får den endelige afklaring af bedriftens samlede kvælstofkvote, som fastsættes i starten af planperioden. Princippet i kvælstofprognosen er, at virksomhederne i de forår, hvor mængden af kvælstof i jorden er lille, kan tilføre kvælstof ud over den mængde, som må tildeles ifølge de kvælstofnormer, der fastsættes i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 13, stk. 3. Omvendt reducerer prognosen virksomhedens mulighed for at tilføre kvælstof i de år, hvor mængden af kvælstof i jorden er stor, hvilket vil sige, at virksomheden kan gødske mindre i samme planperiode.

Det er hensigten at fastsætte kvælstofprognosen i egen bekendtgørelse.

Kvælstofprognosen kan differentieres efter jordbundstype og klimaområder (forskellige regioner i landet). I år, hvor kvælstofprognosen viser et uændret kvælstofbehov i alle regioner i landet, foretages ingen korrektion af virksomhedernes kvælstofkvote.

Det foreslås endvidere i § 15, stk. 2, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte kvælstofprognosen.

Bestemmelsen udgør en præcisering af, at det er Miljø- og Fødevareministeriet, der fastsætter prognosen.

SEGES udarbejder i dag kvælstofprognosen, men det vil være muligt efter bestemmelsen at lade Landbrugsstyrelsen eller andre efter udbud overtage udarbejdelsen, f.eks. på baggrund af vejrdato fra DMI.

Til § 16

Gødskningslovens § 8 vedrører korrektion af virksomhedens kvælstofkvote, hvis det forventede udbytte er højere end det fastsatte standardudbytte. Lovforslagets § 16 er indholdsmæssigt en videreførsel af gødskningslovens § 8.

Ifølge den foreslåede § 16, stk. 1, kan virksomhedens samlede kvote for kvælstof korrigeres, hvis det forventede udbytte for en afgrøde afviger fra afgrødens fastsatte standardudbytte. Korrektion foretages ud fra korrektionsfaktorer. Korrektion for højere forventet udbytte kan alene ske, hvis der foreligger dokumentation for, at der i tidligere planperioder er høstet højere udbytter end standardudbyttet for den pågældende afgrøde.

Som det fremgår af bemærkningerne til § 13, er det hensigten, at de enkelte afgrøders kvælstofnormer og standardudbytte fastsættes i gødskningsbekendtgørelsens bilag efter den foreslåede bemyndigelse i § 13, stk. 3. Det foreslås i § 16, stk. 1, at hvis der er høstet et højere udbytte for en afgrøde end standardudbyttet, kan afgrødens kvælstofnorm under visse betingelser forhøjes.

Miljø- og fødevareministeren kan efter forslaget til § 16, stk. 2, fastsætte regler om beregningen af det højere udbytte, korrektionsfaktorer og krav til dokumentation for højere forventede udbytter.

Med forslaget til § 16, stk. 2, er det præciseret, at bemyndigelsen til at fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau både omfatter regler om dokumentation for det højere forventede udbytte og andre regler om korrektionen. Efter forslaget til bestemmelsen i § 16, stk. 2, kan der f.eks. fastsættes bestemmelser om, hvordan korrektionen skal foretages. Der kan endvidere fastsættes bestemmelser om den korrektionsfaktor, der skal anvendes ved korrektion af kvælstofnormen for den enkelte afgrøde, og om hvordan det højere forventede udbytte beregnes. Det kan endvidere være relevant at fastsætte regler om, at der kun kan ske korrektion for særlige typer af afgrøder eller ved afsætning af afgrøden til bestemte typer af virksomheder.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelse i § 16, stk. 2, vil blive udnyttet til at fastsætte bestemmelser om, at det forventede højere udbytte som hovedregel beregnes som gennemsnittet af de høstudbytter, der er opnået for den pågældende afgrøde inden for de 5 umiddelbart forudgående planperioder.

Efter den foreslåede bemyndigelse i § 16, stk. 2, er det hensigten, at der i gødskningsbekendtgørelsens bilag fastsættes den korrektionsfaktor, som skal anvendes ved korrektionen for det højere udbytte. Tillægget til kvælstofnormen for afgrøden beregnes som differencen mellem det gennemsnitlige højere udbytte og standardudbyttens normen ganget med korrektionsfaktoren.

Efter den foreslåede bestemmelse kan der fastsættes regler om dokumentationen for det forventede højere udbytte. Det forventes, at der vil blive fastsat regler om, at dokumentationen for forventet højere udbytte af afgrøder til salg skal bestå af salgsfakturaen og gødningsplanlægningen, der angiver arealet med den pågældende afgrøde. Det forventes endvidere, at dokumentationen for forventet højere udbytte af kornafgrøder, der anvendes til opfodring på egen bedrift, skal bestå af en opgørelse af virksomhedens foderforbrug, virksomhedens kornbalance korrigeret for køb, salg og opfodring og gødningsplanlægningen, der angiver arealet med den pågældende afgrøde.

Det forventes endvidere, at der vil blive fastsat bestemmelser om opgørelse af høstudbyttet for kornafgrøder, der anvendes til opfodring på egen bedrift.

Til § 17

Gødskningslovens § 7, stk. 1, nr. 1-3 og 5, omhandler reduktion af virksomhedens kvælstofkvote i tilfælde, hvor virksomheden ikke har udlagt efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af gødskningslovens §§ 18-19 eller husdyrbruglovens § 5 e, eller ikke har opfyldt betingelserne i en tilskudsordning etableret i medfør af gødskningslovens § 24 c. Miljø- og fødevareministeren er i § 7, stk. 3, bl.a. bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om reduktionen af kvælstofkvoten.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 7, stk. 3, er anvendt til i plantedækkebekendtgørelsens § 17 og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 42 at fastsætte omregningsfaktorer mellem de manglende hektar udlagt med efterafgrøder og den reduktion, der skal foretages i virksomhedens kvote for kvælstof for planperioden. Størrelsen på reduktionen afhænger af, hvor meget kvælstof i husdyrgødning og anden organisk gødning virksomheden udbringer. Reduktionen udgør således 93 kg kvælstof pr. manglende hektar udlagt med efterafgrøder for virksomheder, der udbringer organisk gødning svarende til under 80 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal, mens den udgør 150 kg kvælstof pr. manglende hektar udlagt med efterafgrøder for virksomheder, der udbringer organisk gødning svarende til 80 kg kvælstof eller derover.

Efter gødskningsloven kan virksomhederne ikke aktivt vælge kvotereduktion som et alternativ ved opfyldelse af efterafgrødekravene. Kvotereduktionen er derimod en automatisk følge af manglende etablering af efterafgrøder. Dermed kan kvotereduktion på nuværende tidspunkt betragtes som et reaktivt virkemiddel.

Det foreslås i § 17, stk. 1, nr. 1, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis den har valgt at anvende reduktion af den samlede kvote for kvælstof som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 39.

Det er hensigten, at det efter lovforslaget skal være muligt for virksomheder at vælge at få reduceret den samlede kvote for kvælstof som et alternativ til etablering af efterafgrøder efter den foreslåede § 39. For efterafgrødekrav fastsat i medfør af den foreslåede § 38, er det derfor hensigten efter den foreslåede bestemmelse i § 39 at etablere en ordning, hvor kvotereduktion indgår som et alternativt virkemiddel til etablering af efterafgrøder.

I forlængelse heraf foreslås det i § 17, stk. 1, nr. 1, at virksomheden får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis den har valgt at anvende kvotereduktion som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 39. Det er hensigten, at kvotereduktionen foretages i den

samme planperiode, som efterafgrøderne skulle være udlagt. Den foreslåede ordning svarer til den ordning, som i den gældende gødskningslov er indført for tilskudsordninger oprettet i medfør af gødskningslovens § 24 c, jf. gødskningslovens § 7, stk. 1, nr. 4.

Indførsel af kvotereduktion som aktivt virkemiddel vil ske på en måde – og ved omregningsfaktorer m.v. – så kvotereduktionen vil levere den samme samlede kvælstofreducerende effekt, som hvis efterafgrødekravet var opfyldt ved udlægning af efterafgrøder.

Med den foreslåede ændring af § 17, hvorved kvotereduktion ikke længere anvendes som sanktion for manglende overholdelse af efterafgrødekravene, er det hensigten, at en virksomhed, der ikke etablerer efterafgrøder i overensstemmelse med lovforslagets § 38, eller anvender et af alternativerne hertil, vil modtage en bøde efter regler fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 53, stk. 3. Desuden kan virksomheden risikere at få nedsat sin landbrugsstøtte som følge af overtrædelse af reglerne om krydsoverensstemmelse, jf. § 4, stk. 2, og bilag 1, pkt. 1.21, i bekendtgørelse nr. 1036 af 26. juli 2018 om Krydsoverensstemmelse. Virksomheden vil således ikke, som tilfældet er efter gældende ret, få reduceret virksomhedens kvælstofkvote ved manglende overholdelse af efterafgrødekravene.

Det foreslås i § 17, stk. 1, nr. 2, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis den har fået prioriteret en ansøgning om tilskud til reduktion af den samlede kvote for kvælstof efter regler fastsat i en tilskudsordning etableret af miljø- og fødevareministeren i medfør af § 40.

Det er hensigten, at miljø- og fødevareministeren i medfør af bestemmelsen i § 40 fastsætter regler om, at virksomheden kan søge om tilskud til frivillig reduktion af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for den på ansøgningstidspunktet igangværende planperiode som kvælstofreducerende virkemiddel i særlige områder. Den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 1, nr. 2, indebærer, at de virksomheder, som har ansøgt om at anvende frivillig kvotereduktion som kvælstofreducerende virkemiddel og fået ansøgningen prioriteret til tilskud, får reduceret den samlede kvote for kvælstof i den på ansøgningstidspunktet igangværende planperiode i overensstemmelse med den kvotereduktion, som de har ansøgt om tilskud til.

Det foreslås i § 17, stk. 2, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis den ikke har opfyldt betingelserne for at anvende de kvælstofreducerende virkemidler, som er prioriteret til tilskud, efter regler fastsat i en tilskudsordning etableret af miljø- og fødevareministeren i medfør af § 40.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at sikre miljøeffekten af den tilskudsordning om kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder, som miljø- og fødevareministeren foreslås bemyndiget til at etablere i medfør af § 40. Reduktionen vil ske i den planperiode, hvor efterafgrøderne skulle være udlagt.

Det er hensigten at indrette den foreslåede tilskudsordning således, at effekten af de kvælstofreducerende virkemidler, som virksomhederne ansøger om tilskud til, omregnes til et areal angivet i hektar efterafgrøder.

Den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 2, betyder, at hvis virksomheden reducerer det ansøgte areal i ansøgningsskemaet efter ansøgningsfristens udløb, vil en sådan reduktion ikke samtidig formindske omfanget af den reduktion, som vil blive foretaget i virksomhedens kvælstofkvote. Den foreslåede bestemmelse indebærer dermed, at størrelsen af det areal angivet i hektar efterafgrøder, som virksomheden har ansøgt om tilskud til, og som er prioriteret til tilskud, ved ansøgningsfristens udløb, bliver bindende i forhold til størrelsen på reduktionen i den samlede kvote for kvælstof efter bestemmelsen. På denne måde sikres det, at virksomheden leverer den miljøeffekt, der er søgt om tilskud til senest ved udløbet af ansøgningsfristen for tilskudsordningen.

Det er hensigten, at der i den frivillige tilskudsordning vil blive fastsat et krav om stedfasthed. Det indebærer, at de kvælstofreducerende virkemidler fysisk skal etableres på de arealer i virksomheden, som er angivet i ansøgningen om tilskud. Hvis det i forbindelse med den fysiske kontrol af disse arealer f.eks. konstateres, at der er etableret efterafgrøder på virksomhedens arealer, men disse arealer ikke er identiske med de arealer, der fremgår af virksomhedens ansøgning i den frivillige tilskudsordning, vil betingelserne for den frivillige ordning ikke kunne anses for opfyldt og vil efter den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 2, indebære en reduktion af virksomhedens kvælstofkvote. Dog vil det ikke føre til en reduktion i virksomhedens kvælstofkvote efter den foreslåede bestemmelse, hvis de frivillige kvælstofreducerende virkemidler er

etableret på andre af virksomhedens arealer, hvis disse arealer er beliggende i det samme ID15-område. ID15-områder vil sige topografisk afgrænsede oplande, som i gennemsnit er på 15 km², beliggende inden for et kystvandopland.

Det foreslås i § 17, stk. 3, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof i andre tilfælde end de tilfælde, der er nævnt i stk. 1 og 2.

Miljø- og Fødevareministeriet har på grund af vejrliget i 2015, 2016, 2017 og 2018 udskudt fristen for etablering af efterafgrøder. Det er ikke hensigtsmæssigt at udskyde fristerne, idet tidspunktet for etablering kan have betydning for efterafgrødens kvælstofreducerende effekt. Overordnet set har efterafgrøden mindre effekt, jo senere den er etableret efter fristen. Miljø- og fødevareministeren forventer ved bekendtgørelse at give mulighed for at udskyde etableringsfristerne, så virksomhederne til trods for vejrforholdene kan nå at etablere efterafgrøderne inden for reglerne. En udskydelse af etableringsfristerne vil medføre et behov for på anden vis at sikre den kvælstofeffekt, som ikke opnås som følge af den sene etablering af efterafgrøderne. Effekten vil f.eks. kunne sikres ved at fastsætte regler om, at en virksomhed får reduceret kvælstofkvoten, hvis den har valgt at anvende en fleksibel, og dermed senere frist end efter de almindelige regler, for etablering af efterafgrøder. Det følger derfor af forslaget til § 17, stk. 3, at ministeren kan fastsætte regler om, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof i andre tilfælde end dem, der er nævnt i § 17, stk. 1 og 2. De nærmere betingelser for en sådan ordning kan fastsættes i bekendtgørelser fastsat i medfør af lovforslagets §§ 38, 39 og 40. Indførslen af en sådan ordning forudsætter dog, at der opnås forskningsmæssigt belæg for, at ordningen opnår en kvælstofreducerende effekt svarende til, hvis efterafgrødekravet var opfyldt ved udlægning af efterafgrøder. Det forventes, at de fleksible etableringsfrister for efterafgrøder kan finde anvendelse fra 2019. Miljø- og Fødevareministeriet undersøger i denne forbindelse, om det er muligt at opbygge ordningen således, at virksomheden for hver mark kan angive, hvilken etableringsfrist der anvendes.

Ministeren foreslås i § 17, stk. 4, bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om reduktionen af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden, herunder om beregningen af reduktionen.

Det er hensigten, at der ved opgørelsen af reduktionen af kvælstofkvoten skal anvendes en omregningsfaktor mellem det manglende antal hektar etableret med efterafgrøder og den reduktion, som skal foretages i virksomhedens kvote for kvælstof for planperioden.

Ligesom det er tilfældet efter de nuværende regler i gødskningsloven og plantedækkebekendtgørelsen, er det hensigten at differentiere omregningsfaktorerne efter, hvor meget organisk gødning virksomheden udbringer. Omregningsfaktorerne skal sikre, at kvotereduktionen opnår samme miljøeffekt som etablering af efterafgrøder. Det er endvidere hensigten efter bestemmelsen at fastsætte regler om opgørelsen af mængden af udbragt kvælstof i den organiske gødning.

Ministeren foreslås i § 44, stk. 1, bemyndiget til at fastsætte regler om, at virksomheder omfattet af § 4, hvert år skal indberette virksomhedens areal med plantedække og alternativer efter regler fastsat i medfør af §§ 38 og 39. Indberetningen skal ske i Gødningskvote og efterafgrødeskemaet, som indgives via Miljø- og Fødevareministeriets Tast Selv-service. Fristen for indberetning forventes at være i efteråret og fastsættes i plantedækkebekendtgørelsen. Det er hensigten, at administrationen af kvotereduktionen fastsat i § 17, stk. 1, nr. 1, vil blive tilrettelagt således, at hvis de indberettede arealer med efterafgrøder og alternativer ikke er tilstrækkelige til at opfylde virksomhedens efterafgrødekrav i henhold til § 38, stk. 1, så antages det, at virksomheden ønsker at anvende alternativet reduceret kvote til at dække sine efterafgrødekrav. Reduktionen i virksomhedens samlede kvote for kvælstof vil fremgå af virksomhedens beregning af kvælstofkvote i Gødningskvote og efterafgrødeskemaet senest ved den efterfølgende ansøgningsfrist.

Det er hensigten, at administrationen af kvotereduktionen fastsat i § 17, stk. 1, nr. 2, vil blive tilrettelagt således, at når virksomheden har valgt alternativet reduceret kvote i Fællesskemaet, som skal indgives via Miljø- og Fødevareministeriets Tast Selv-service senest ved ansøgningsfristens udløb, vil reduktionen i virksomhedens samlede kvote for kvælstof fremgå af virksomhedens beregning af kvælstofkvoten i Gødningskvote og efterafgrødeskemaet, når denne åbnes efterfølgende.

Det er hensigten, at administrationen af kvotereduktionen fastsat i § 17, stk. 2, vil blive tilrettelagt således, at hvis virksomheden nedskriver arealet med efterafgrøder i henhold til § 40 i forhold til det ansøgte areal med efterafgrøder i Fællesskemaet senest ved ansøgningsfristen, vil reduktionen i virksomhedens samlede kvote for kvælstof fremgå af virksomhedens beregning af kvælstofkvoten i Gødningskvote og efterafgrødeskemaet, ved den efterfølgende ansøgningsfrist.

Til § 18

Efter gødskningslovens § 10, stk. 1, skal virksomhedens samlede forbrug af kvælstof for planperioden beregnes som summen af forbruget af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, jf. §§ 11, 11 a og 12, i anden organisk gødning end husdyrgødning, jf. § 13, og i handelsgødning, jf. § 14.

Endvidere fremgår det af husdyrbruglovens § 5 g, stk. 1, at jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor for planperioden skal beregnes som summen af forbruget af fosfor i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, jf. §§ 5 h og 5 i, i anden organisk gødning end husdyrgødning, jf. § 5 j, og i handelsgødning, jf. § 5 k.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 18, stk. 1, beregnes virksomhedens samlede forbrug af kvælstof og fosfor som summen af forbruget af kvælstof og fosfor i alle de kvælstof- og fosforholdige gødningstyper, der anvendes på virksomheden. Forbruget af kvælstof og fosfor i de enkelte gødningstyper vil blive beregnet efter den foreslåede § 19. De kvælstof- og fosforholdige gødninger kan bestå af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning og kunstgødning.

Afgasset biomasse opgøres i gødningsregnskabet, som hidtil, som en del af opgørelsen af den forbrugte husdyrgødning.

Definitionen af de enkelte gødningstyper fremgår af afsnit 3.2.1.2.2 i de almindelige bemærkninger.

Efter den gældende § 10, stk. 2, kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, at kvælstof i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, anden organisk gødning end husdyrgødning eller handelsgødning efter ansøgning kan fratrækkes i virksomhedens forbrug af kvælstof i tilfælde af brand eller tyveri eller under andre særlige omstændigheder.

Endvidere følger det af husdyrbrugslovens § 5 g, stk. 2, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at fosfor i organisk gødning eller handelsgødning efter ansøgning herom kan fratrækkes i jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor i tilfælde af brand eller tyveri eller under andre særlige omstændigheder.

Det foreslås i § 18, stk. 2, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, at virksomheden efter ansøgning og under særlige omstændigheder kan fratrække kvælstof og fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning i den totale mængde af kvælstof og fosfor, eller at der skal anvendes en anden andel af den totale mængde af kvælstof ved beregningen af forbruget af kvælstof, jf. § 19, stk. 1, og § 20. De særlige tilfælde kan f.eks. være tilfælde, hvor gødningsværdien i husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning er nedsat, f.eks. på grund af krav fra offentlige myndigheder om særlig håndtering, f.eks. i forbindelse med forekomst af smitsomme sygdomme i henhold til lov om hold af dyr samt ved brand eller tyveri. Bestemmelsen vil kunne udnyttes til at fastsætte regler om, at de andele af det totale indhold af kvælstof, der skal anvendes ved beregningen af forbruget, fraviges.

Forslaget sikrer, at det står klart for virksomhederne, at de efter ansøgning i særlige tilfælde har mulighed for at fratrække kvælstof og fosfor i deres gødningsregnskab, og at de dermed kan udbringe den planlagte mængde gødning på markerne uden at overskride deres kvælstofkvote og fosforarealkravet.

Det følger af gødskningslovens § 14, stk. 2, at afgiftsbelagt kvælstof i handelsgødning, jf. lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m., anvendt på arealer, der ikke er omfattet af § 6, ikke medregnes i virksomhedens forbrug af kvælstof.

Bestemmelsen i gødskningslovens § 14, stk. 2, foreslås af hensyn til strukturen for reglerne om beregning af gødningsforbrug indsat som § 18, stk. 3. Efter den foreslåede § 18, stk. 3, medregnes afgiftsbelagt kvælstof i gødning, jf. lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m., anvendt på arealer, der ikke er omfattet af § 13, ikke i virksomhedens forbrug af kvælstof.

Bestemmelsen omfatter de tilfælde, hvor en virksomhed, der er omfattet af reglerne om gødningsregnskab, erhverver afgiftspålagt gødning til brug på arealer, der ikke er omfattet af en kvælstofkvote. Det kan f.eks. dreje sig om virksomheder, der driver landbrug og f.eks. en golfbane. Disse kan i gødningsregnskabet undlade at medtage kvælstof, som er anvendt på golfbanen, og som er købt med afgift. Virksomheden skal kunne godtgøre, at gødningen er anvendt på arealer, der ikke er omfattet af § 13.

Til § 19

Efter gødskningslovens § 12, stk. 1, fastsætter miljø- og fødevareministeren for hver husdyrgødningstype den andel af den totale mængde af kvælstof i husdyrgødning, som skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i husdyrgødning. Dette er også ofte omtalt som udnyttelseskravet. Efter gødskningslovens § 12, stk. 2, fastsætter miljø- og fødevareministeren endvidere regler for den andel af den totale mængde af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning, som skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning, og efter gødskningsloven § 13, stk. 2, 2. pkt., fastsætter miljø- og fødevareministeren for hver type af anden organisk gødning end husdyrgødning den andel, som skal anvendes ved beregningen af forbruget af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning.

Med den foreslåede § 19, stk. 1, vil miljø- og fødevareministeren fastsætte den andel af den totale mængde af kvælstof i de enkelte gødningstyper, som skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof.

En væsentlig del af kvælstoffet i organisk gødning består af organisk bundet kvælstof. Organisk bundet kvælstof vil typisk skulle undergå en mikrobiel omsætning, før kvælstoffet er plantetilgængeligt. Det betyder, at det organiske materiale skal nedbrydes, før kvælstoffet bliver tilgængeligt for planterne, og afgrøderne kan udnytte kvælstoffet. Den mikrobielle omsætning er afhængig af mange jordmiljømæssige faktorer, hvorfor det selv ved optimal landbrugsdrift ikke er muligt nøjagtigt at styre, hvornår kvælstoffet bliver tilgængeligt for afgrøden. Dette medfører, at en del af kvælstoffet omsættes og bliver plantetilgængeligt uden for vækstsæsonen, hvor der ikke er nogen afgrøde på marken, på et tidspunkt hvor afgrøden ikke kan optage kvælstof eller i en efterfølgende vækstsæson.

Den totale mængde af kvælstof i organisk gødning kan dermed ikke udnyttes fuldt ud af de dyrkede afgrøder. Som følge heraf foreslås det videreført, at der fastsættes et såkaldt udnyttelseskrav, der udgør en andel af det totale indhold af kvælstof i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning. Andelene, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof, er forskellige for de forskellige typer af gødning, og der fastsættes også forskellige andele for de enkelte typer husdyrgødning og anden organisk gødning.

Andelene kan ændres alt efter, hvor stor en del af det totale kvælstofindhold i gødningen, det er teknisk muligt at udnytte. Ændringerne kan alene træde i kraft ved planperiodens begyndelse den 1. august, det vil sige, andelene kan ikke ændres inden for samme planperiode. Yderligere kan der fastsættes forskellige andele for henholdsvis uforarbejdede organiske gødningstyper og mere forarbejdede typer, hvor udnyttelseskravet vil være øget.

For så vidt angår forarbejdet husdyrgødning er det hensigten at fastsætte regler om, at den andel, der skal anvendes ved beregning af forbruget, opgøres på baggrund af oplysninger fra leverandøren af den forarbejdede husdyrgødning.

Den andel, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning, beregnes ud fra indgangsmaterialet i anlægget. Det er derfor hensigten at fastsætte regler om, at den andel, der skal anvendes ved beregningen af forbruget af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning, mindst skal svare til den andel, der skal anvendes ved beregning af forbruget i den uforarbejdede gødning, der er tilført forarbejdningsanlægget.

Kunstgødning produceres således, at den fulde mængde af kvælstof er direkte tilgængeligt for afgrøderne. Andelen af kvælstof, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof, påtænkes derfor for kunstgødning fastsat som svarende til den totale mængde kvælstof i kunstgødning.

Efter den gældende § 12, stk. 3, i gødskningsloven fastsættes den andel, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof ved blandinger af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, herunder afgasset biomasse, som gennemsnittet af de fastsatte andele for de enkelte gødningstyper vægtet i forhold til den totale mængde kvælstof i gødningstyperne. For afgasset biomasse kan andelen dog fastsættes som andelen for svinegylle.

Bestemmelsen foreslås med enkelte redaktionelle tilretninger videreført i den foreslåede § 19, stk. 2.

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at forbruget af kvælstof i blandinger af de angivne gødninger beregnes som et vægtet gennemsnit af de fastsatte andele af den totale mængde af kvælstof for de gødningstyper, der indgår i blandingen. Det følger endvidere implicit af bestemmelsen, at den totale mængde af kvælstof i gødningsblandinger beregnes som et vægtet gennemsnit af kvælstofindholdet i de gødningstyper, der indgår i blandingen.

Ved opgørelsen af den andel, der skal anvendes ved beregning af forbruget for gødningsblandinger, er det nødvendigt at kende den totale mængde af kvælstof for hver af de gødningstyper, der indgår i blandingen.

Afgasset biomasse består typisk af husdyrgødning fra svin, kvæg m.v. i form af gylle, samt anden organisk gødning end husdyrgødning i form af organiske affaldsprodukter fra f.eks. slagterier, træindustri m.v. I bestemmelsen gives der mulighed for at opgøre den andel, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof for afgasset biomasse, som den andel, der skal anvendes ved beregning af forbruget for svinegylle i stedet for at foretage en beregning.

Til § 20

Fosfor skal ikke på samme måde som kvælstof undergå en mikrobiel omsætning, før det er plantetilgængeligt. Tilført fosfor bliver derfor også umiddelbart tilgængeligt for planterne, og der er derfor heller ikke i husdyrbrugloven i dag regler om hvilken andel af den totale mængde fosfor i de enkelte gødningstyper, der skal anvendes til beregning af forbruget. Den totale mængde fosfor i den gødning, der tilføres markerne svarer til forbruget.

I og med, at reglerne om fosforregnskabet overgår fra husdyrbrugloven til gødskningsloven, og da der i gødskningsloven er forudsat en opgørelse af den totale mængde kvælstof og fosfor for hver gødningstype, jf. den foreslåede § 21, stk. 1, og at forbruget beregnes på baggrund af det udnyttelseskrav, der fremgår af den foreslåede § 19, foreslås det med den foreslåede § 20, at virksomhedens forbrug af fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning eller i blandinger heraf opgøres som den totale mængde af fosfor i gødningstypen.

Som det er tilfældet i den foreslåede § 19, stk. 2, anses afgasset biomasse som en blanding af gødningstyper.

Bestemmelsen indebærer, at en virksomheds forbrug af fosfor i en gødningstype, svarer til den totale mængde fosfor i gødningen, hvilket også er tilfældet i dag.

Til § 21

Beregningen af den totale mængde kvælstof og fosfor i de enkelte gødningstyper fremgår i dag af gødskningsloven og af husdyrbrugloven.

Efter gødskningslovens § 11, stk. 1, beregnes den totale mængde af kvælstof i husdyrgødning som virksomhedens produktion af kvælstof i husdyrgødning tillagt planperiodens primo- og fratrasket planperiodens ultimolager af kvælstof i husdyrgødning samt tillagt modtaget og fratrasket afsat kvælstof i husdyrgødning inden for planperioden. Tilsvarende beregning af den totale mængde fosfor i husdyrgødning fremgår af husdyrbruglovens § 5 h, stk. 1.

Der er ikke i gødskningsloven eller husdyrbrugloven i dag fastsat særskilte regler om beregning af den totale mængde kvælstof og fosfor i afgasset biomasse, der er forbrugt på virksomheden i en planperiode, da den totale mængde kvælstof og fosfor i afgasset biomasse i dag i gødningsregnskabet opgøres sammen med husdyrgødning.

Efter gødskningslovens § 11 a, stk. 1, beregnes den totale mængde af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning som leverandørens angivelse af den totale mængde kvælstof i den forarbejdede husdyrgødning, der er leveret til virksomheden i planperioden indtil den 31. juli, tillagt planperiodens primolager og fratrasket planperiodens ultimolager af forarbejdet husdyrgødning. Hertil lægges den mængde kvælstof i forarbejdet husdyrgødning, der i henhold til aftaler m.v. om overførsel af husdyrgødning er modtaget i planperioden. Tilsvarende beregning af den totale mængde fosfor i forarbejdet husdyrgødning fremgår af husdyrbruglovens § 5 i, stk. 1.

Gødskningslovens § 13, stk. 1, indeholder regler om virksomhedens forbrug af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning. Efter bestemmelsen beregnes forbruget som leverandørens angivelse af den totale mængde af kvælstof i den gødning, der er leveret til virksomheden i planperioden, tillagt planperiodens primolager og fratrasket planperiodens ultimolager af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning. Tilsvarende beregning af den totale mængde fosfor i anden organisk gødning end husdyrgødning fremgår af husdyrbruglovens § 5 j, stk. 1.

Virksomhedens forbrug af kvælstof i handelsgødning beregnes efter gødskningslovens § 14 som leverandørens angivelse af den totale mængde af kvælstof i den handelsgødning, der er leveret til virksomheden i planperioden indtil den 31. juli tillagt planperiodens primolager og fratrasket planperiodens ultimolager af kvælstof i handelsgødning. Tilsvarende beregning af den totale mængde fosfor i handelsgødning fremgår af husdyrbruglovens § 5 k, stk. 1.

Med henblik på at forenkle reglerne, foreslås det, at reglerne om beregning af den totale mængde kvælstof og fosfor samles i én bestemmelse, der gælder for samtlige gødningstyper. Med den foreslåede § 21, stk. 1, foreslås det derfor, at den totale mængde af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, og herunder forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse, i kunstgødning og anden organisk gødning beregnes som den mængde kvælstof og fosfor, der er i den gødning, som virksomheden har produceret, og der er leveret til virksomheden i planperioden indtil den 31. juli, fratrasket kvælstof og fosfor i gødning, der er afsat inden for planperioden, tillagt planperiodens primolager og fratrasket planperiodens ultimolager af kvælstof og fosfor. Kvælstof i gødning, der er afbrændt på virksomhedens eget forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg efter regler fastsat efter § 27, kan endvidere fratrækkes i den totale mængde kvælstof under nærmere fastsatte betingelser.

Den foreslåede bestemmelse vil som noget nyt gælde for beregning af både den totale mængde kvælstof og fosfor, idet bestemmelsen efter forslaget skal afløse de gældende bestemmelser i husdyrbruglovens § 5 h, stk. 1, § 5 i, stk. 1, § 5 j, stk. 1, og § 5 k, stk. 1.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at det vil være den samme bestemmelse – og den samme metodik – der bruges til at beregne den totale mængde kvælstof og fosfor i de enkelte typer af gødning.

Den foreslåede bestemmelse angiver alene den metodik, der skal bruges til at bestemme den totale mængde kvælstof og fosfor i de enkelte typer af gødning, og den giver ikke i sig selv hjemmel til f.eks. at fratrække kvælstof eller fosfor i gødning, der afsættes ud af virksomheden. Det er således fortsat en forudsætning, at der er hjemmel hertil i de foreslåede bestemmelser om afsætning af gødning.

Endvidere vil det heller ikke være alle typer af gødning, der kan produceres af de virksomheder, der er omfattet af reglerne om gødningsregnskabet. Hvis der således f.eks. ikke er produceret husdyrgødning i den pågældende planperiode på virksomheden, skal der blot ikke tillægges noget produceret husdyrgødning i den totale mængde af kvælstof og fosfor.

Hvis husdyrgødning produceret på virksomheden forarbejdes yderligere f.eks. i et biogasanlæg eller et forarbejdningsanlæg, så vil den mængde kvælstof og fosfor, der indgår i gødningsregnskabet, være mængderne fra den rå husdyrgødning, der er produceret på virksomheden. Det vil sige, at ændrer en type af gødning karakter ved videre forarbejdning, så vil det være kvælstof- og fosforindholdet i den rå uforarbejdede gødningstype, der indgår i gødningsregnskabet. Det samme vil være tilfældet, hvis virksomheden f.eks. modtager husdyrgødning og forarbejder det videre på eget anlæg.

Den totale mængde kvælstof og fosfor opgøres for en planperiode, og det betyder, at der i opgørelsen skal tillægges kvælstof og fosfor i gødning, der er produceret og modtaget i planperioden indtil d. 31. juli og fratrækkes kvælstof og fosfor i gødning, der er afsat i planperioden indtil d. 31. juli. Endvidere kan fratrækkes kvælstof, som virksomheden har afbrændt på virksomhedens eget forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg efter regler fastsat efter den foreslåede § 27, i planperioden indtil den 31. juli under nærmere fastsatte betingelser.

Efter den foreslåede § 29, stk. 2, kan ministeren dog fastsætte regler om virksomhedens opgørelse af ultimolager af kvælstof og fosfor i hver gødningstype, herunder om at virksomheder, der udbringer gødning i perioden fra den 1. august til den 30. september, skal korrigere virksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt i perioden fra den 1. august til den 30. september. En sådan korrektion vil have betydning for virksomhedens opgørelse af den totale mængde kvælstof og fosfor i den pågældende gødningstype for den pågældende planperiode.

Det foreslås i § 21, stk. 2, at kvælstof i gødning, der er afbrændt på virksomhedens eget forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg efter regler fastsat efter § 27, kan fratrækkes i den totale mængde af kvælstof.

Det foreslås i § 21, stk. 3, at kvælstof og fosfor i husdyrgødning, der er afsat af udegående dyr efter regler fastsat i medfør af § 28, kan fratrækkes i den totale mængde kvælstof og fosfor.

Til § 22

Virksomhedens produktion af kvælstof i husdyrgødning beregnes efter gødskningslovens § 11, stk. 2, 1. pkt., på grundlag af normer for det totale indhold af kvælstof i husdyrgødning, virksomhedens gennemsnitsbesætning og staldsystemer. Virksomhedens produktion af fosfor i husdyrgødning beregnes på samme vis efter husdyrbruglovens § 5 h, stk. 2, 1. pkt.

Miljø- og fødevarerministeren er i gødskningslovens § 11, stk. 5, og i husdyrbruglovens § 5 h, stk. 5, bl.a. bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om opgørelse af virksomhedens besætning og normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning. Bemyndigelsen indebærer, at ministeren kan definere de enkelte husdyrarter og fastsætte regler om opgørelsen af antallet.

I medfør af bemyndigelsen i gødskningslovens § 11, stk. 5, er det fastsat i gødskningsbekendtgørelsens § 13, at virksomhedens besætningsstørrelse i planperioden beregnes for hver husdyrart, staldsystem og besætningsnummer som antal årsdyr eller det samlede antal producerede dyr i planperioden. Virksomhedens besætningsstørrelse skal for alle andre dyrearter end kvæg kunne dokumenteres ved besætningsoptegnelser eller ved driftsbilag på leveringer af producerede dyr. Opgørelsen af antal årsdyr eller antal producerede dyr inden for de forskellige husdyrarter fremgår af bekendtgørelsens bilag 2, tabel 1. Husdyrgødningens bekendtgørelsen indeholder ikke en bestemmelse om opgørelse af virksomhedens besætningsstørrelse, idet opgørelsen af besætningsstørrelsen efter gødskningsbekendtgørelsen også lægges til grund i forhold til beregning af virksomhedens fosforproduktion.

Efter gødskningsbekendtgørelsens § 14 og husdyrgødningens bekendtgørelsens § 53 beregnes produktionen af husdyrgødning som antal årsdyr eller producerede dyr af de pågældende husdyrarter ganget med den husdyrgødningens norm, der er fastsat i gødskningsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 2, for den tilsvarende husdyrart og staldsystem, uanset om dyrene går ude en del af planperioden. Virksomhedens produktion af husdyrgødning beregnes som summen af produktionen af kvælstof henholdsvis fosfor i husdyrgødning fra hver af virksomhedens husdyrarter og staldsystemer i planperioden.

Der er fastsat normer for følgende husdyrgrupper; kvæg, svin, fjerkræ, pelsdyr, heste, får og geder i gødskningsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 2.

Husdyrgødningens normerne i gødskningsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 2, er fastsat ab lager på grundlag af ab dyr værdier. Det indebærer, at der ved fastsættelsen af normerne fradrages det tab af kvælstof, der sker ved fordampning i stald og lager. Normerne fastsættes under forudsætning af, at husdyrene er på stald hele året.

Efter gødskningslovens § 11, stk. 2, 2. pkt., skal produktionen af kvælstof i husdyrgødning for visse dyrearter korrigeres for afvigelser i produktionsniveau (alder og vægt). Bestemmelsen indebærer, at en virksomheds produktion af kvælstof skal beregnes efter de faktiske produktionsforhold, hvis produktionsniveauet afviger fra de fastsatte standardnormværdier. Efter gødskningslovens § 11, stk. 2, 4. pkt., kan produktionen af kvælstof i husdyrgødning korrigeres for afvigelser i ydelsesniveau samt i fodermængde og -sammensætning. Indholdet af fosfor i husdyrgødning kan korrigeres efter tilsvarende bestemmelser i husdyrbruglovens § 5 h, stk. 2, 2. og 4. pkt.

Korrektionen foretages ved hjælp af korrektionsformler, som miljø- og fødevareministeren er bemyndiget til at fastsætte i gødskningslovens § 11, stk. 5, og husdyrbruglovens § 5 h, stk. 5. I medfør af bemyndigelserne er der i gødskningsbekendtgørelsens § 15, stk. 1-5, jf. bilag 2, tabel 3-5, og husdyrgødningens bekendtgørelsens § 54, stk. 1-4, jf. gødskningsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 3-5, fastsat to typer af korrektionsformler, der skal benyttes, når der foretages korrektion af produktionen af kvælstof henholdsvis fosfor i husdyrgødning på grund af afvigelser fra standardnormværdierne.

Efter gødskningslovens § 11, stk. 2, 5. pkt., skal afvigelserne dokumenteres ved driftsbilag. Det fremgår af gødskningsbekendtgørelsens § 15, stk. 4, hvilke driftsbilag der anses for tilstrækkelig dokumentation for de pågældende afvigelser. Der gælder det samme vedrørende dokumentation med driftsbilag efter husdyrbruglovens § 5 h, stk. 2, 5. pkt., og husdyrgødningens bekendtgørelsens § 54, stk. 3, i forhold til fosfor.

Det foreslås i § 22, stk. 1, at virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning beregnes på grundlag af normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, virksomhedens besætningsstørrelse og staldsystemer.

Husdyrnormerne fastsætter indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødning og afgør dermed en husdyrbedrifts produktion af kvælstof og fosfor. Husdyrgødningens normerne fastsættes for de forskellige kombinationer af husdyrarter, staldsystemer og typen af husdyrgødning. Produktionen af husdyrgødning bliver efter forslaget beregnet som antal dyr (inklusive justeringer for vægt og alder) af den pågældende dyretype ganget med den fastsatte husdyrgødningens norm for den tilsvarende husdyrtype og staldsystem. Virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning beregnes som summen af produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning fra alle virksomhedens husdyrarter og staldsystemer i planperioden.

For at opgøre virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning er det derfor relevant at kende sammensætningen af virksomhedens besætning og indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødningen afhængigt af, hvilken husdyrart og staldsystem virksomheden anvender.

Med bestemmelsen samles reglerne for beregning af virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning i gødsningsloven.

Det foreslås i § 22, stk. 2, at produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning for visse dyrearter skal korrigeres for afvigelser i produktionsniveau. Produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning kan korrigeres for afvigelser i ydelsesniveau samt i fodermængde og -sammensætning. Korrektioner foretages på grundlag af korrektionsfaktorer, jf. stk. 2, 3. pkt., og afvigelserne skal dokumenteres ved driftsbilag.

Bestemmelsen medfører, at hvis virksomhedens produktion afviger fra de standardforudsætninger, der ligger bag husdynormerne, kan og i visse tilfælde skal virksomheden korrigere produktionen for afvigelser.

Det foreslås i § 22, stk. 3, at miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning og om opgørelse og dokumentation af virksomhedens besætning og staldsystemer.

Ministeren fastsætter efter den foreslåede bestemmelse regler om opgørelse og dokumentation af virksomhedens besætning og staldsystemer. Det er hensigten, at besætningsstørrelsen beregnes som antal af årssdyr eller det samlede antal producerede dyr i planperioden. Antallet af årssdyr eller det samlede antal producerede dyr opgøres for hver husdyrart, staldsystem og besætningsnummer. Efter bestemmelsen kan der fastsættes krav om, at virksomheden skal kunne dokumentere besætningsstørrelsen.

Der vil endvidere blive fastsat normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning (kaldet husdyrgødningsnormer). Der fastsættes en husdyrgødningsnorm for hver enkelt kombination af husdyrart, staldsystem og typen af husdyrgødning. Det forventes, at ministeren vil fastsætte normer for en række kategorier af husdyrarter, staldsystemer og husdyrgødnings typer inden for følgende husdyrgrupper: kvæg, svin, fjerkræ, pelsdyr, heste, geder og får, samt kategorien "andre dyretyper".

Normerne angiver, hvor meget kvælstof og fosfor et husdyr ved normal start- og/eller slutvægt/-alder producerer på 1 år. Ved beregning af produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødningsproduktionen ud fra husdyrgødningsnormerne opnås en tilnærmet værdi, der kan variere fra den faktisk producerede mængde kvælstof og fosfor.

Det er hensigten, at husdyrgødningsnormerne vil blive fastsat hvert tredje år i stedet for den nuværende praksis med en årlig fastsættelse. Færdiggørelsen af større forskningsprojekter, ny viden eller ændrede produktionsmetoder kan dog i særtilfælde betyde, at der må fraviges fra en 3-årig indstillingsperiode.

Ministeren foreslås i § 22, stk. 4, bemyndiget til at fastsætte regler om, for hvilke dyrearter korrektion af indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødning for afvigelser i produktionsniveau skal finde sted. Ministeren fastsætter ligeledes regler om korrektion af normer på grund af afvigelser i ydelses- og produktionsniveau og i fodermængde og -sammensætning og dokumentation for afvigelserne.

Hvis virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning afviger fra normværdierne, skal produktionen beregnes efter de faktiske produktionsforhold. Den foreslåede bestemmelse i § 22, stk. 4, indeholder derfor bemyndigelse til at fastsætte regler om, for hvilke dyrearter korrektion af indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødning for afvigelser i produktionsniveau skal finde sted, og om korrektion af normer på grund af afvigelser i ydelses- og produktionsniveau og i fodermængde og -sammensætning.

Det er hensigten, at hvis besætningens ydelse, vægt, alder eller produktionstid (produktionsniveau) afviger fra de standardværdier, som er fastsat i husdyrnormerne, skal indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødningen for visse dyrearter korrigeres (såkaldt type 1-korrektion). Det gælder f.eks. for slagtekalve, hvis kalvenes indgangs- og/eller afgangsalder afviger fra de fastsatte standardværdier. Der kan f.eks. også være tale om slagtefjerkræ, hvor produktionstiden eller -vægten afviger fra standardværdierne. Ved afvigelser i produktionsniveau er det obligatorisk for virksomheden at korrigere kvælstof- og fosforindholdet i husdyrgødningen.

Det er endvidere hensigten, at beregningen af korrektionsfaktorerne skal ske på grundlag af oplysninger om virksomhedens drift. Der vil dog blive fastsat betingelser om, at der i visse tilfælde skal anvendes standardværdier ved beregningen af korrektionsfaktoren. Efter bestemmelsen kan der fastsættes krav til, hvilke standardværdier der kan anvendes, og i hvilke tilfælde virksomheden kan anvende egne værdier og betingelser for anvendelse af egne værdier.

Det er hensigten, at ministeren i gødskningsbekendtgørelsens bilag fastsætter, for hvilke dyrearter en sådan korrektion skal finde sted, og for hvilke typer af afvigelser der skal korrigeres. Der vil endvidere blive fastsat formler for, hvordan beregningen af korrektionen af husdyrnormerne skal foretages.

For visse dyrearter kan indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødning endvidere korrigeres, hvis ydelses- eller produktionsniveauet eller fodermængden eller -sammensætningen afviger fra standardværdierne som udtrykt i husdyrnormerne (såkaldt type 2-korrektion). Der kan f.eks. være tale om en ammeko, hvor fodermængden og indholdet af råprotein og fosfor i foderet afviger fra standardværdierne. Det er frivilligt for virksomheden, om den ønsker at korrigere husdyrnormerne i disse tilfælde. Er der afvigelser i produktionsniveauet, og ønsker virksomheden ikke at foretage en type 2-korrektion, skal der dog foretages en type 1-korrektion som beskrevet ovenfor. Det er kun tilladt at anvende én af korrektionsformlerne.

Det er hensigten, at ministeren også for denne type korrektion i gødskningsbekendtgørelsens bilag fastsætter korrektionsformler, som anvendes ved beregningen af korrektionen af husdyrnormerne, og at ministeren fastsætter, i hvilke tilfælde korrektion kan finde sted.

Ministeren fastsætter endvidere ifølge forslaget til stk. 4 regler om dokumentation for afvigelserne. Efter denne bestemmelse kan der fastsættes regler om, hvordan afvigelserne skal dokumenteres, f.eks. at virksomheden skal kunne fremvise driftsbilag, som dokumenterer ydelseskontrol, effektivitets- og foderkontrol eller foderopgørelser m.v. Der kan endvidere fastsættes krav til dokumentation for de værdier, der anvendes ved beregningen af korrektionsfaktoren. Desuden kan der fastsættes regler om, hvilken periode dokumentationen skal vedrøre.

Til § 23

Der er i gødskningsloven flere bemyndigelser til, at miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om beregning af indhold af kvælstof i gødning. Husdyrbrugloven indeholder endvidere bemyndigelser til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om beregning af fosforindholdet i gødning.

Efter gødskningslovens § 11, stk. 6, beregnes indholdet af kvælstof i afgasset biomasse, hvori indgår anden organisk gødning end husdyrgødning, efter regler fastsat af miljø- og fødevareministeren.

Bemyndigelsen er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 17, stk. 1, hvorefter der er fastsat regler for beregning og prøvetagning ved afsætning af afgasset biomasse.

Husdyrbruglovens § 5 h, stk. 6, fastsætter, at ved blandinger af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, herunder afgasset biomasse, fastlægges indholdet af fosfor efter regler fastsat af miljø- og fødevareministeren. Bemyndigelsen er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens

§ 55 til at fastsætte en bestemmelse om fosforindholdet i afgasset biomasse, der svarer til gødskningsbekendtgørelsens § 18 om fastsættelsen af kvælstofindholdet i afgasset biomasse.

Efter gødskningslovens § 13, stk. 2, fastsætter miljø- og fødevareministeren regler for bestemmelse af kvælstofindholdet i anden organisk gødning end husdyrgødning.

Bemyndigelsen er i dag udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 21, hvorefter indholdet af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning og urea skal bestemmes ved analyse af repræsentative prøver efter retningslinjerne i bekendtgørelsens § 17, stk. 2. Der er endvidere fastsat regler for, hvornår analyser skal foretages, og at indholdet af kvælstof i spildevandsslam og komposteret husholdningsaffald m.m. bestemmes i overensstemmelse med bekendtgørelse om tilsyn med spildevandsslam m.m. til jordbrugsformål.

I medfør af § 5 j, stk. 2, 1. pkt., fastsætter ministeren regler om bestemmelse af fosforindholdet i anden organisk gødning end husdyrgødning. Bemyndigelsen er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 58, som svarer til gødskningsbekendtgørelsens § 21, stk. 1-3 og 7, om fastsættelsen af kvælstofindholdet i anden organisk gødning end husdyrgødning.

For forarbejdet husdyrgødning er der i gødskningsbekendtgørelsens § 18 bestemt, at den totale mængde kvælstof i den forarbejdede husdyrgødning skal svare til den indgående totale mængde kvælstof. Det fremgår endvidere, at producenter af forarbejdet husdyrgødning ved salg eller afgivelse til en virksomhed registreret efter gødskningslovens § 2 fastsætter det totale antal kg kvælstof i gødningen og den andel af det totale antal kg kvælstof, der skal udnyttes.

Der er fastsat tilsvarende regler om beregning af fosforindholdet i forarbejdet husdyrgødning i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 56.

Med den foreslåede § 23, stk. 1, bemyndiges miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om bestemmelse af indholdet af kvælstof og fosfor i andre former for gødning, herunder at kvælstof- og fosforindhold kan bestemmes ved beregning eller ved repræsentative prøver.

Med andre former for gødning end husdyrgødning forstås former for gødning, der ikke er omfattet af den foreslåede § 22. Beregning af indhold af kvælstof og fosfor for husdyrgødning er reguleret ved den foreslåede § 22.

Med bestemmelsen samles bemyndigelserne til at fastsætte regler om, hvordan indhold af kvælstof og fosfor fastsættes, herunder om det fastsættes ud fra en beregning af input til forarbejdning- eller biogasanlæg, eller om indholdet af kvælstof og fosfor fastsættes ud fra repræsentative målinger. Som konsekvens af, at bioaske efter forslaget fremover også skal omfattes af loven, vil der også i medfør af bemyndigelsen kunne fastsættes regler om fastsættelse af fosforindholdet i bioaske.

Den totale mængde kvælstof og fosfor i gødning, der modtages fra leverandører, beregnes på baggrund af leverandørens angivelse af indhold af kvælstof og fosfor i den gødning, der er leveret til virksomheden i planperioden indtil den 31. juli, jf. den foreslåede § 24, stk. 2.

Bemyndigelsen i den foreslåede § 23, stk. 1, kan anvendes til at fastsætte regler om bestemmelse af kvælstof og fosfor i den gødning, som virksomhederne modtager fra leverandører.

Bemyndigelsen kan også anvendes til at fastsætte regler om bestemmelse af indhold af kvælstof og fosfor i den gødning, som virksomheden selv producerer og anvender på egne marker, eller afsætter efter reglerne herom. Metoden til at fastsætte indholdet af kvælstof og fosfor kan – som det er tilfældet i dag – variere alt efter om gødningsstypen anvendes på egne arealer eller afsættes til anden virksomhed.

Efter det foreslåede stk. 2, kan miljø- og fødevareministeren fastsætte nærmere regler om de repræsentative prøver og analyse af prøverne, jf. stk. 1.

Bemyndigelsen il kunne bruges til at stille krav om, hvornår prøver tages, hvor mange prøver der skal tages og evt. med hvilket interval, der skal tages prøver af gødning. Endvidere kan der stilles krav om, hvordan analyser af prøverne skal gennemføres, herunder at de skal foretages af et laboratorium, der er akkrediteret til udførelse af kemiske analyser af gødning af Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond (DANAK) eller et tilsvarende akkrediteringsorgan, som er medunderskrivere af European co-operation for Accreditation's multilaterale aftale om gensidig anerkendelse.

Til § 24

Den foreslåede § 24, stk. 1, vedrører gødning, som virksomheden modtager fra andre virksomheder eller leverandører. Gødning, der modtages, skal indgå i beregningen af den totale mængde kvælstof og fosfor efter den foreslåede § 21.

Efter den foreslåede § 24, stk. 1, skal den mængde kvælstof og fosfor i gødning, der modtages, jf. § 21, stk. 1, fra en virksomhed, der er registreret efter § 5, stk. 2, eller § 6, svare til den mængde kvælstof og fosfor i gødningen, som den afgivende virksomhed har afsat til modtagerens virksomhed efter § 25, stk. 1.

Bestemmelsen er ny, men den afspejler en praksis, der allerede er gældende i dag. Bestemmelsen skal sikre, at der er overensstemmelse mellem den mængde kvælstof og fosfor der afsættes i den ene virksomhed, og som modtages af den anden virksomhed.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med den foreslåede § 25, stk. 1, hvorefter den afsættende virksomhed kan fratrække kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse, hvis gødningen er afsat til en virksomhed, der er registreret efter den foreslåede § 5, stk. 2, eller § 6.

Efter gødskningslovens §§ 11 a, 13 og 14 beregnes den totale mængde af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning, anden organisk gødning og handelsgødning på baggrund af bl.a. leverandørens angivelse af den totale mængde kvælstof i den gødning, der er leveret til virksomheden i planperioden indtil den 31. juli.

Efter den foreslåede § 24, stk. 2 skal mængden af kvælstof og fosfor i gødning der modtages, jf. § 21, stk. 1, fra en leverandør, beregnes på baggrund af leverandørens angivelse af indhold af kvælstof og fosfor i den gødning, der er leveret til virksomheden i planperioden indtil den 31. juli.

Ved leverandører forstås de gødningsleverandører, der er defineret i lovforslagets § 3, stk. 1, og regler udstedt i medfør af § 3, stk. 2.

Efter den foreslåede § 24, stk. 3 fastsætter miljø- og fødevareministeren regler om dokumentation for den gødning, der er modtaget efter de foreslåede stk. 1 og 2.

Det er hensigten, at bemyndigelsen vil blive benyttet til at fastsætte regler om, at virksomheder, der modtager gødning efter stk. 2, skal have en dateret og underskrevet opgørelse fra leverandøren, som dokumenterer typen, mængden og den totale mængde af kvælstof og fosfor i gødningen og datoen for levering. Der kan endvidere stilles krav om, at der i dokumentationen angives den andel, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof samt det fosforloft, der måtte være tilknyttet den pågældende gødningstype.

Miljø- og fødevareministeren vil endvidere med bemyndigelsen kunne fastsætte regler om indhold og udformning af aftale om overdragelse af gødning mellem to virksomheder, der er registreret efter den foreslåede § 5, stk. 2, eller § 6, jf. den foreslåede § 24, stk. 1, og § 25, stk. 1.

Det forventes, at der med hjemmel i bestemmelsen vil blive fastsat krav til de oplysninger, der skal fremgå af aftaler om overførsel af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse (B1-skemaer) og krav til aftalernes udformning.

Aftalerne skal angive afgivers og modtagers navn og adresse, virksomhedens momsnummer, dato for levering af gødningen, typen af leveret gødning og total antal kg kvælstof og fosfor og det tilknyttede gennemsnitsloft for den gødning, der er leveret samt antal Græsningsenheder hvis gødningen er overført via græssende dyr.

Datoen for levering anført på den skriftlige aftale vil være bestemmende for, om gødningen skal lægges til henholdsvis trækkes fra den totale mængde gødning i den pågældende planperiode. Det medfører f.eks., at skriftlige aftaler indgået for levering skal ajourføres med hensyn til dato for levering. I forbindelse med udarbejdelse af virksomhedens gødningsregnskab skal afgiver af gødningen indhente modtagers skriftlige bekræftelse på aftalens oplysninger.

Med hjemmel i bestemmelsen vil endvidere kunne fastsættes regler om frist for, hvornår den pågældende dokumentation senest skal foreligge.

Til § 25

Den foreslåede § 25 vedrører gødning, som virksomheden afsætter til andre virksomheder, der er registreret efter den foreslåede § 5, stk. 2, eller § 6, eller til fælles biogasanlæg eller forarbejdningsanlæg. Gødning, der afsættes, kan fratrækkes i beregningen af den totale mængde kvælstof og fosfor efter den foreslåede § 21.

Efter gødskningslovens § 11, stk. 4, kan virksomheden fratrække kvælstof i husdyrgødning, der er afsat til en registreret virksomhed, jf. § 5, stk. 2, og § 6, ved opgørelse af den totale mængde kvælstof.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til § 1, nr. 3, i lov nr. 370, jf. Folketingstidende 2001-02, tillæg A, s. 23, at registrerede virksomheder, der har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, ved beregning af den totale mængde kvælstof i husdyrgødning, kan fratrække afsat kvælstof i afgasset biomasse eller forarbejdet husdyrgødning.

Efter den foreslåede § 25, stk. 1 kan virksomheder fratrække kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, hvis gødningen er afsat til en registreret virksomhed, jf. § 5, stk. 2, og § 6. Endvidere kan virksomheder, som har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, og som afsætter et gødningsprodukt herfra uden for virksomheden, fratrække kvælstoffet og fosforen i det afsatte gødningsprodukt i den totale mængde kvælstof og fosfor.

Med bestemmelsen udspecificeres det, for hvilke gødningstyper virksomheder, der er registreret efter den foreslåede § 5, stk. 2, eller § 6, kan fratrække kvælstof og fosfor, hvis der afsættes gødning af den pågældende type til en anden virksomhed, der er registreret efter § 5, stk. 2, eller § 6.

Bestemmelsen vil i øvrigt ikke medføre en ændring af, hvilke gødningstyper der kan fratrækkes kvælstof og fosfor for, når gødningen afsættes til en registreret virksomhed.

Efter den gældende § 11, stk. 4, kan en registreret virksomhed fratrække kvælstof i husdyrgødning, hvis husdyrgødningen er afsat til biogas- og fællesanlæg eller til forarbejdningsanlæg.

Med den foreslåede § 25, stk. 2 foreslås denne bestemmelse videreført. Efter det foreslåede stk. 2 kan virksomheder således fratrække kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, hvis gødningen er afsat til et fælles biogasanlæg eller til et forarbejdningsanlæg.

Størrelsen af fradraget beregnes på samme måde som for indgåede aftaler om overførsel af husdyrgødning (B1-skemaer).

Det er kun kvælstof og fosfor, der er afsat, der kan fratrækkes. Registrerede virksomheder, der har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, og som anvender afgasset biomasse eller forarbejdet husdyrgødning på egne arealer, vil ikke kunne fratrække den kvælstof og fosfor i husdyrgødningen, der er indgået i de pågældende anlæg.

Hvis registrerede virksomheder, der har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, afsætter afgasset biomasse eller forarbejdet husdyrgødning, kan virksomheden ved beregning af den totale mængde kvælstof og fosfor i husdyrgødning fratrække den kvælstof og fosfor, der er i den afsatte afgassede biomasse eller forarbejdede husdyrgødning. Miljø- og fødevareministeren er efter den foreslåede § 23 bemyndiget til at fastsætte regler om, hvordan indholdet af kvælstof og fosfor i den afgassede biomasse og den forarbejdede husdyrgødning bestemmes.

Med den foreslåede § 25, stk. 3 kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, at stk. 1, 1. pkt., skal gælde for anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning, der afsættes til en registreret virksomhed.

Det er i dag ikke muligt at fratrække kvælstof og fosfor i den totale mængde kvælstof og fosfor, hvis der afsættes anden organisk gødning til virksomheder registreret efter § 5, stk. 2, eller § 6.

Flere virksomheder producerer imidlertid typer af gødning, der betragtes som anden organisk gødning, herunder f. eks. grønsaft og kartoffelfrugtsaft, og der kan derfor opstå et behov for at kunne afsætte sådanne gødningstyper til andre registrerede virksomheder.

Det fremgår ikke klart af gødskningsloven, at en virksomhed kan fratrække kvælstof i handelsgødning, hvis den afsættes til en anden registreret virksomhed. Af gødskningslovens § 14, stk. 1, fremgår det således blot, at virksomhedens forbrug af kvælstof i handelsgødning beregnes som leverandørens angivelse af den totale mængde af kvælstof i handelsgødning, der er leveret til virksomheden i planperioden indtil 31. juli tillagt planperiodens primolager og fratrullet planperiodens ultimolager.

Efter praksis kan der imidlertid være et behov, og muligheden for at videresælge handelsgødning til en anden registreret virksomhed fremgår også af den seneste vejledning om gødsknings- og harmoniregler. Med henblik på at kunne imødekomme et evt. behov for at kunne fratrække kvælstof og fosfor i kunstgødning, der afsættes til anden registreret virksomhed, foreslås der indsat en bemyndigelse til at fastsætte regler herom.

Der kan i forbindelse hermed stilles krav om dokumentation for overdragelse, idet det allerede efter § 31 i bekendtgørelse nr. 1008 af 2. juli 2018 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2018/2019 er bestemt, hvilke oplysninger virksomheder, der er registreret efter lovens § 2, skal indberette, når de afsætter handelsgødning til andre virksomheder. Bestemmelsen er udstedt med hjemmel i gødskningslovens § 24 om gødningsleverandører. Et tilsvarende dokumentationskrav vil kunne stilles efter den foreslåede § 25.

Det foreslås i § 25, stk. 4, at ministeren kan fastsætte regler om, at stk. 1, 2. pkt., skal gælde for andre anlæg end de i stk. 1 nævnte.

Efter den foreslåede § 25, stk. 5, kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, at kvælstof og fosfor i gødning kan fratrækkes i den totale mængde kvælstof og fosfor, hvis gødningen afsættes til andre anlæg, der behandler gødningen, end de anlæg, der fremgår af den foreslåede stk. 2.

Bestemmelsen tænkes anvendt, hvis der udvikles nye former for behandling af gødning, end hvad der allerede er muligt for så vidt angår forarbejdningsanlæg, biogasanlæg, forbrændingsanlæg og brændingsanlæg.

Til § 26

Efter den gældende § 11, stk. 4, i gødskningsloven, kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, at kvælstof i husdyrgødning, der afsættes ud af landet, kan trækkes fra i virksomhedens samlede forbrug af kvælstof.

Gødskningslovens § 11, stk. 4, har endvidere været fortolket således, at den også giver mulighed for at fratrække kvælstof i den totale mængde kvælstof for forarbejdet husdyrgødning, hvis det afsættes ud af landet. Af bemærkningerne til § 1, nr. 2, i lov nr. 435, jf. Folketingstidende 2005-06/1, tillæg A, s. 26, fremgår det således, at jordbrugsvirksomheder med forslaget får mulighed for at trække kvælstof i husdyrgødning, der afsættes ud af landet, fra i gødningsregnskabet. Det fremgår endvidere, at registrerede jordbrugsvirksomheder efter reglerne i den gældende § 11, stk. 4, der afsætter forarbejdet husdyrgødning uden for kredsen af registrerede virksomheder, herunder f.eks. i forbindelse med salg ud af landet, kan trække kvælstoffet fra på baggrund af en måling af kvælstofindholdet i de afsatte produkter.

Med den foreslåede § 26, foreslås det, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at virksomheder, der afsætter kvælstof og fosfor i gødning ud af landet, kan fratrække den afsatte kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor i gødningstypen.

Bemyndigelsen påtænkes udmøntet således, at der fortsat kan trækkes kvælstof og fosfor fra den totale mængde af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, svarende til den mængde kvælstof og fosfor, der afsættes ud af landet.

Med henblik på at kunne gennemføre kontrol med afsætning af gødningen ud af landet, vil der blive fastsat regler, der pålægger afsætter af gødningen at dokumentere mængde og indhold af kvælstof og fosfor, der kan fratrækkes i gødningsregnskabet. Herudover vil det være en betingelse, at den udenlandske modtagers identitet i form af modtagervirksomhedens/modtageranlæggets navn, adresse, evt. virksomhedsidentitet i vedkommende udenlandske virksomhedsregister, transportør og lignende kan dokumenteres.

Det bemærkes i øvrigt, at hvis husdyrgødningen afsættes til andre formål end jordbrugsformål, skal der gives tilladelse til transport af husdyrgødningen efter Miljø- og Fødevareministeriets regler og efter bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1013/2006 af 14. juni 2006 om overførsel af affald (transportforordningen).

Eksportører af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning skal være registreret hos Fødevarestyrelsen, jf. bekendtgørelse nr. 56 af 15. januar 2016 om veterinærkontrol ved udførsel af avlsmateriale og animalske nonfood produkter m.v.

Endvidere skal den virksomhed, som afsætter husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning overholde bestemmelser ifølge Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter og afledte produkter, som ikke er bestemt til konsum (biproduktforordningen).

Til § 27

Efter gødskningslovens § 11, stk. 7, kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, at kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning afsat til et forbrændingsanlæg eller til et brændingsanlæg kan fratrækkes i jordbrugsvirksomhedens forbrug af kvælstof. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, som jordbrugsvirksomheder har afbrændt i eget forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg, på visse nærmere fastsatte betingelser kan fratrækkes i virksomhedens forbrug af kvælstof.

Bemyndigelsen i § 11, stk. 7, er i dag udnyttet i bekendtgørelse nr. 1008 af 2. juli 2018 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2018/2019 (gødskningsbekendtgørelsen), hvorefter der på visse betingelser kan fratrækkes kvælstof i gødning, der er afsat til forbrænding eller afbrændt på eget anlæg.

Endvidere er der i medfør af bemyndigelsen i § 11, stk. 7, 2. pkt., i gødskningsbekendtgørelsens § 33 fastsat regler for forbrændingsanlæg og brændingsanlæg, der tilhører registrerede virksomheder. Reglerne fastsat i gødskningsbekendtgørelsens § 33 skal sikre, at forbrændingsanlægget ved kontrollen kan dokumentere, at der er forbrændt den mængde husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning i anlægget, som er opgivet i gødningsregnskabet. Yderligere skal reglerne sikre, at selve forbrændingen er udført, så der efter afbrænding ikke er kvælstof tilstede i asken. Dette skal yderligere understøttes af krav til prøvetagning. Formålet er i sin helhed at sikre, at der ikke vil kunne udbringes et kvælstofholdigt restprodukt på landbrugsjorden, som ikke fremgår af gødningsregnskabet.

Bemyndigelsen foreslås videreført i den foreslåede § 27. Som noget nyt gælder bemyndigelsen til at fastsætte regler om, at virksomheder, der afsætter husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning til et forbrændingsanlæg eller til et brændingsanlæg, kan fratrække kvælstof i den totale mængde af kvælstof også for fosfor.

Bemyndigelsens andet led til at fastsætte regler om, at virksomheder som har afbrændt kvælstof i husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning i eget forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg, kan fratrække den afbrændte kvælstof i den totale mængde af kvælstof, vil dog fortsat kun gælde for kvælstof. Baggrunden er, at fosfor ikke forsvinder fra gødningen ved afbrænding, og virksomheder, der selv afbrænder gødning, vil derfor fortsat have fosfor tilgængeligt i asken fra den afbrændte gødning.

Efter den foreslåede § 27, stk. 1, kan miljø- og fødevareministeren derfor fastsætte regler om, at virksomheder, der afsætter kvælstof og fosfor i husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning til et forbrændingsanlæg eller til et brændingsanlæg, kan fratrække den afsatte kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor. Ministeren kan efter den foreslåede § 27, stk. 2, fastsætte regler om, at virksomheder, som har afbrændt kvælstof i husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning i eget forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg, på visse nærmere fastsatte betingelser kan fratrække den afbrændte kvælstof i den totale mængde af kvælstof.

Det vil fortsat være en forudsætning, at husdyrgødningen eller den forarbejdede husdyrgødning enten er forbrændt i et miljøgodkendt forbrændingsanlæg eller i et brændingsanlæg godkendt efter artikel 24, stk. 1, litra d, i biproduktforordningen.

Kvælstof og fosfor vil kunne fratrækkes i gødningsregnskabet, uanset om det afsættes til afbrænding inden for eller uden for Danmarks grænser. Ønskes husdyrgødning produceret i Danmark afbrændt i udlandet, skal der ifølge bestemmelser i transportforordningen søges om særskilt tilladelse til transport.

Der vil med hjemmel i bemyndigelsen fortsat kunne fastsættes regler om, at forbrændingsanlæg og brændingsanlæg på virksomheden skal være forsynet med varmemåler (kalorimeter), og at der inden asken bortskaffes er udtaget prøve heraf. Mængden af den bortskaffede aske vil endvidere skulle kunne dokumenteres, for at et fratræk i gødningsregnskabet vil kunne godkendes.

Der vil endvidere med hjemmel i bestemmelsen kunne fastsættes regler om dokumentation for den gødningsmængde, der afsættes til anlæg i udlandet, herunder regler, der pålægger afsætter at give oplysning om den udenlandske modtagers identitet i form af modtagervirksomhedens/modtageranlæggets navn, adresse, evt. virksomhedsidentitet i vedkommende udenlandske virksomhedsregister og lignende.

Den foreslåede bestemmelse i § 28 giver ministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om, at kvælstof og fosfor i husdyrgødning, der afsættes af udegående dyr på arealer, der i henhold til anden lovgivning ikke må tilføres gødning eller kun må tilføres en nærmere fastlagt mængde gødning udover den gødning, dyrene efterlader på arealet, kan fradrages ved opgørelsen af den totale mængde kvælstof og fosfor.

Der er i dag i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2018/2019 fastsat regler om, at den mængde kvælstof i husdyrgødning, der afsættes af udegående husdyr på arealer, der i henhold til anden lovgivning ikke må tilføres mere gødning, end der efterlades af husdyrene, kan trækkes fra virksomhedens produktion af husdyrgødning. Endvidere er der fastsat regler om, at der fra virksomhedens produktion af husdyrgødning kan fratrækkes den mængde kvælstof i husdyrgødning, der afsættes af udegående husdyr på arealer, der er omfattet af tilsagn om tilskud i medfør af bekendtgørelse nr. 175 af 22. marts 2002 eller tidligere bekendtgørelser om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, når der ifølge tilsagnet må tilføres et bestemt niveau kvælstof udover den mængde kvælstof i husdyrgødning, som afsættes af de udegående husdyr på arealerne.

Bemyndigelsen påtænkes udnyttet til at fastsætte tilsvarende regler, idet der dog som noget nyt foreslås, at bemyndigelsen giver mulighed for at fratrække den gødning, der afsættes af udegående dyr, i den totale mængde kvælstof og fosfor og ikke i opgørelsen af den samlede produktion af husdyrgødning.

Den foreslåede ændring svarer til, hvordan gødning afsat af udegående dyr i dag i praksis indgår i gødningsregnskabet.

I de tilfælde, hvor bestemmelsen vil kunne finde anvendelse, vil kvælstofnormen for afgrøden på marken typisk være 0 kg kvælstof, idet arealet ikke må tilføres gødning, udover den gødning dyrene efterlader. Denne mark vil derfor ikke blive tildelt en kvælstofkvote. Marken tilføres imidlertid gødning via de udegående husdyr. For at undgå, at virksomheden vil være nødt til at udnytte en anden marks kvote til marken med de udegående dyr, vil det derfor være nødvendigt at korrigere for den gødning, som dyrene efterlader.

Det fremgår ovenfor, forventes endvidere, at der vil blive fastsat regler om fratrækning af den mængde kvælstof og fosfor i husdyrgødning, der afsættes af udegående husdyr på arealer, der er omfattet af visse tilsagn om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, når der ifølge tilsagnet må tilføres et bestemt niveau kvælstof udover den mængde kvælstof i husdyrgødning, som afsættes af de udegående husdyr på arealerne.

I dette tilfælde vil kvælstofnormen for afgrøden på marken normalt svare til den mængde gødning, som der ifølge tilsagnet må tilføres marken. I denne kvælstofnorm vil der, ligesom tilfældet ovenfor, ikke være taget højde for den mængde gødning, som de udegående dyr efterlader. Der vil derfor også i dette tilfælde være behov for at korrigere for den gødning, som dyrene efterlader.

De omtalte tilsagn om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, hvorefter der på arealerne må udbringes en vis mængde gødning udover den gødning, der bliver afsat af udegående husdyr, blev givet indtil 2002, og tilsagnene løber i 20 år. Det forventes ikke, at der vil blive oprettet tilsvarende tilskudsordninger fremadrettet.

Til § 29

Af de gældende § 11, stk. 3, og § 11 a, stk. 2, og § 14, stk. 3, i gødskningsloven fremgår, at virksomhedens primolager af hhv. husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og handelsgødning fastsættes som den foregående planperiodes ultimolager.

Tilsvarende er det i gødskningsbekendtgørelsens § 22 fastsat, at virksomhedens primolager af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning fastsættes for planperioden som den forudgående planperiodes ultimolager af kvælstof i anden organisk gødning end husdyrgødning.

Afgasset biomasse opgøres i gødningsregnskabet sammen med opgørelsen af husdyrgødning.

Med den foreslåede § 29, stk. 1, samles reglerne om, at virksomhedens primolager af kvælstof og fosfor for hver gødningstype opgøres som den forudgående planperiodes ultimolager i én fælles bestemmelse.

Efter den gældende § 11, stk. 5, § 11 a, stk. 2, og § 14, stk. 3, fastsættes virksomhedens ultimolager af kvælstof i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og handelsgødning efter regler fastsat af miljø- og fødevareministeren. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at virksomheder, der udbringer de pågældende gødningstyper i perioden 1. august - 30. september, jf. lovens § 4, 2. pkt., skal korrigere virksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde kvælstof, der er udbragt i perioden 1. august - 30. september.

Bemyndigelsen er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsen, og der er i forbindelse hermed tillige fastsat regler om opgørelse af ultimolager for anden organisk gødning end husdyrgødning med hjemmel i gødskningslovens § 13, stk. 2.

Med den foreslåede § 29, stk. 2, samles bemyndigelserne til at fastsætte regler om ultimolageret i én fælles bestemmelse. Efter den foreslåede bestemmelse fastsætter miljø- og fødevareministeren regler om virksomhedens opgørelse af ultimolager af kvælstof og fosfor i hver gødningstype. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at virksomheder, der udbringer gødning i perioden fra den 1. august til den 30. september, jf. § 10, 2. pkt., skal korrigere virksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt i perioden fra den 1. august til den 30. september.

Bemyndigelsen vil også rumme den gældende § 13, stk. 2, 3. pkt., hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om lageropgørelser for alle typer af anden organisk gødning end husdyrgødning.

Der vil – som det er tilfældet i dag – blive fastsat regler om virksomhedens maksimale ultimolager for husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning. For så vidt angår fosfor vil ministeren endvidere kunne fastsætte regler om virksomhedens maksimale ultimolager for gødning af typen bioaske, herunder aske fra forbrændt husdyrgødning.

Der kan differentieres mellem virksomheder, der producerer mere end en vis mængde husdyrgødning, og der kan gøres undtagelse fra det maksimale ultimolager for virksomheder, f.eks. hvor dybstrøelse udgør mere end 75 pct. af gødningsproduktionen opgjort i kg kvælstof, som det er tilfældet i dag.

Endvidere påtænkes – som det er tilfældet i dag - fastsat regler om maksimalt ultimolager for virksomheder med produktion af konsumæg eller rugeæg med gødningstypen fast gødning, herunder dybstrøelse, hvor det ikke er muligt at fjerne gødning, før hønsene sættes ud.

Til § 30

Gødskningsloven og husdyrbrugloven indeholder ikke bemyndigelser til at fastsætte regler om, at andre typer af gødning end de udtrykkeligt nævnte skal indgå i virksomhedens samlede forbrug af kvælstof og fosfor.

Det foreslås i § 30, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at andre typer af gødning end de i § 18, stk. 1, nævnte skal indgå i beregningen af virksomhedens samlede forbrug af kvælstof og fosfor, og om hvordan virksomheden skal beregne forbruget og den totale mængde af kvælstof og fosfor i den pågældende type gødning, herunder om opgørelse af produceret, modtaget og afsat kvælstof og fosfor, og om opgørelse af primo- og ultimolager.

Den foreslåede bestemmelse medfører, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at virksomheden skal inddrage andre former for gødning i beregningen af det samlede forbrug af kvælstof og fosfor end de gødningstyper, der specifikt er nævnt i lovforslagets § 18, stk. 1.

Lovforslagets § 21 fastlægger de elementer, som indgår i beregningen af den totale mængde af kvælstof og fosfor, for de gødningstyper der er nævnt i § 18, stk. 1. Det følger af forslaget til § 21, stk. 1, at den totale mængde af kvælstof og fosfor beregnes som den mængde kvælstof og fosfor, der er i den gødning, som virksomheden har produceret, eller som er leveret til virksomheden i planperioden til og med den 31. juli, fratrullet kvælstof og fosfor i gødning, der er afsat inden for planperioden, tillagt planperiodens primolager og fratrullet planperiodens ultimolager.

Med henblik på, at der kan foretages en tilsvarende beregning af den totale mængde af kvælstof og fosfor i gødning, som efter regler fastsat i medfør af den foreslåede § 30 skal indgå i virksomhedens samlede forbrug af kvælstof og fosfor, kan ministeren efter lovforslagets § 30 fastsætte regler om, hvordan virksomheden skal beregne forbruget og den totale mængde af kvælstof og fosfor i den pågældende type gødning, herunder om opgørelse af produceret, modtaget og afsat kvælstof og fosfor, og om opgørelse af primo- og ultimolager.

Den foreslåede bestemmelse i § 30 foreslås fastsat, fordi der løbende udvikles nye metoder til at behandle gødning, f.eks. for at optimere kvælstofudnyttelsen. Der er tale om et område i udvikling, og den foreslåede bestemmelse kan derfor anvendes til i bekendtgørelsesform at fastsætte de nødvendige bestemmelser for at administrere de forskellige typer af gødning, som anvendes på bedrifterne. Den foreslåede bemyndigelse kan dermed være med til at sikre en smidig administration, så reglerne løbende kan tilpasses, således at virksomhederne ikke kan anvende nogen former for gødning, som ikke indgår i gødningsregnskabet.

Til § 31

Gødskningslovens § 32, stk. 1, indeholder en bemyndigelse til miljø- og fødevareministeren til at fastlægge opgørelsen af primolager og forfrugt for nyregistrerede virksomheder. Lovforslagets § 31 svarer til gødskningslovens § 32, stk. 1. Dog er bestemmelsen tilpasset fosforreguleringen, idet bestemmelsen efter forslaget skal afløse den gældende § 5 i husdyrbrugloven.

Ifølge den foreslåede § 31 bemyndiges miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om bestemmelse af forfrugt, jf. § 13, og om opgørelse af virksomhedens primolager af kvælstof og fosfor i de forskellige gødningstyper, jf. § 29, for virksomheder, der ikke i den foregående planperiode har været registreret efter § 5, stk. 2, eller § 6.

Ved beregning af en marks kvælstofkvote skal der bl.a. tages højde for markens forfrugt, jf. lovforslagets § 13, stk. 1. Forfrugten er den hovedafgrøde, der er dyrket og høstet på marken det foregående år. I gødningsplanlægningen angives både årets hovedafgrøde og forfrugten. Forfrugten fastlægges ud fra den afgrøde, der i det foregående års gødningsplanlægning var angivet som dette års hovedafgrøde.

En virksomhed, som ikke i den foregående planperiode har været registreret i Register for Gødningsregnskab, har ikke i denne planperiode udarbejdet en gødningsplanlægning, hvor markens afgrøde fremgår. Det er derfor relevant at fastsætte regler om, hvordan nyregistrerede virksomheder bestemmer markens forfrugt. Det er hensigten at udnytte bemyndigelsen til at fastsætte regler om, at markens forfrugt fastsættes som markens afgrøde i den foregående planperiode.

Nyregistrerede virksomheder har endvidere ikke opgjort et ultimolager af kvælstof og fosfor i den forudgående planperiode, der kan udgøre den indeværende planperiodes primolager af kvælstof og fosfor.

For så vidt angår virksomhedens primolager af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning er det derfor hensigten at fastsætte regler om, at virksomhedens primolager fastsættes efter beregning eller måling pr. 1. august (planperiodens

begyndelse). For nyregistrerede virksomheder, som anvender forlænget planperiode, jf. lovforslagets § 10, 2. pkt., og som udbringer husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning end husdyrgødning i perioden 1. august til 30. september til afgrøder, der høstes eller afgræsses inden 31. december, skal virksomhedens primolager fradrages den udbragte mængde kvælstof og fosfor i gødningstyperne.

For så vidt angår virksomhedens primolager af kvælstof og fosfor i kunstgødning, er det hensigten at fastsætte regler om, at virksomhedens primolager pr. 1. august fastsættes på baggrund af driftsbilag vedrørende leveret kvælstof og fosfor i kunstgødning og oplysninger om udbragt kvælstof og fosfor i kunstgødning i den forudgående planperiode. Driftsbilagene skal indeholde leverandørens oplysninger om type, mængde og indhold leveret kunstgødning. For nyregistrerede virksomheder, som anvender en forlænget planperiode, jf. lovforslagets § 10, 2. pkt., og som udbringer kunstgødning i perioden 1. august til 30. september til afgrøder, der høstes eller afgræsses inden 31. december, skal virksomhedens primolager fradrages den udbragte mængde kvælstof og fosfor i kunstgødning.

Det er hensigten, at der ved bekendtgørelse fastsættes regler om, at opgørelsen af primolageret skal være dateret og opbevares sammen med gødningsregnskabet for planperioden.

Til § 32

Gødskningslovens § 15 regulerer, hvordan forbruget af kvælstof og kvælstofkvoten skal fordeles og under hvilke betingelser, hvis en registreret virksomhed før udløbet af en planperiode ophører med at eje eller have brugsret til et areal, hvortil der er en kvælstofkvote. Bestemmelsen sikrer, at det står klart, hvilken virksomhed der i forbindelse med overdragelse af arealer skal indregne forbruget af kvælstof i gødningsregnskabet. Efter gødskningslovens § 17 er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om oplysningerne, der skal gives efter bl.a. § 15, herunder om dokumentation og kontrol.

Den foreslåede § 32 svarer indholdsmæssigt til gødskningslovens § 15, stk. 1, 1. og 2. pkt. Dog er bestemmelsen tilpasset fosforreguleringen, idet bestemmelsen efter forslaget skal afløse den gældende § 5 m i husdyrbrugloven om virksomheders overtagelse af fosforforbrug ved overtagelse af areal i planperioden, der har modtaget fosforholdig gødning. Det er således efter forslaget ikke kun den kvælstofkvote, der er tilknyttet et areal, der kan overdrages mellem virksomheder, men ligeledes retten til at indregne det pågældende areal i det areal, der kan medgå til opfyldelsen af virksomhedens fosforarealkrav.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 32, stk. 1, at hvis en virksomhed før udløb af planperioden ophører med at eje eller have brugsret til et areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm ifølge § 13, stk. 3, og regler fastsat i medfør heraf eller en retningsgivende fosfornorm ifølge § 5, stk. 6, og regler fastsat i medfør heraf, for den pågældende planperiode, skal virksomhedens samlede forbrug af kvælstof og fosfor på arealet for den forløbne del af planperioden beregnes, jf. §§ 18-30.

Bestemmelsen forudsættes anvendt i de tilfælde, hvor en virksomhed på grund af salg, bortforpagtning eller udlejning, ophør af forpagtning eller ophør af leje af et af de omtalte arealer ikke længere har råderet over arealet. Den foreslåede bestemmelse finder endvidere anvendelse, hvis brugsretten til arealet i øvrigt ophører, f.eks. på grund af kreditorforfølgning.

Arealerne omfatter arealer med afgrøder, der har en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfornorm. Det er hensigten, at ministeren i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 13, stk. 3, at fastsætte afgrødernes kvælstofnormer i gødskningsbekendtgørelsens bilag. Det er endvidere hensigten at fastsætte retningsgivende fosfornormer i gødskningsbekendtgørelsens bilag efter den foreslåede bemyndigelse i § 5, stk. 6.

Beregningen af forbruget af kvælstof og fosfor skal ske efter de foreslåede regler i §§ 18-30.

Efter den foreslåede § 32, stk. 2, skal virksomheden give den virksomhed, der overtager arealet eller brugsretten hertil, såfremt denne virksomhed er registreret efter § 5, stk. 2, eller § 6, skriftlig oplysning om forfrugten, den samlede kvote for kvælstof, det forventede fosforloft, der efter husdyrbrugloven er tilknyttet gødningen, og forbruget af kvælstof og fosfor.

Det forventede fosforloft, der skal oplyses om, er den overdragende virksomheds forventede fosforloft.

Det følger af forslaget til § 32, stk. 3, at oplysningerne nævnt i stk. 2, skal vedrøre det overtagne areal i perioden fra planperiodens start indtil overdragelsestidspunktet.

Ved overdragelsestidspunktet forstås det tidspunkt, hvor virksomheden ophører med at eje eller have brugsret til arealet.

Til § 33

Det foreslås i § 33, stk. 1, at den samlede kvote for kvælstof, forbruget af kvælstof og fosfor og det overtagne areal, jf. § 32, stk. 1, for den samlede planperiode henregnes til den virksomhed, der har overtaget arealet eller brugsretten hertil.

Det følger af bestemmelsen, at hvis arealet overdrages til en registreret virksomhed, skal den mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt på det overtagne areal, som udgangspunkt henregnes til den virksomhed, der modtager arealet. Den modtagende virksomhed skal medtage forbrug og kvælstofkvote for arealet for hele planperioden i sit gødningsregnskab.

Det følger dog af forslaget til § 33, stk. 2, at hvis den overdragende virksomhed ikke giver skriftlig oplysninger til den modtagende virksomhed om kvælstof- og fosforforbruget frem til overdragelsestidspunktet, forfrugten, det forventede fosforloft og kvælstofkvoten, så henregnes kvælstof- og fosforforbruget for den forløbne del af planperioden til den overdragende virksomhed.

Den modtagende virksomhed skal i denne situation alene i sit gødningsregnskab medregne det kvælstof- og fosforforbrug, der foretages efter overdragelsestidspunktet, mens overdrageren bliver ansvarlig for det forbrug, som den overdragende virksomhed selv har foretaget i planperioden indtil overdragelsestidspunktet. Således bliver den modtagende virksomhed alene ansvarlig for sit eget forbrug og ikke for overdragerens forbrug, som den modtagende virksomhed ikke er blevet oplyst om. Den overdragende virksomhed kan dog fortsat ikke medregne det overtagne areal med tilhørende kvælstofkvote i sit gødningsregnskab. Arealet kan heller ikke medregnes i harmoniarealet.

Efter den foreslåede § 33, stk. 3, henregnes den del af forbruget, der overstiger kvælstofkvoten, til den overdragende virksomhed, hvis det samlede forbrug af kvælstof på arealet for den forløbne del af planperioden overstiger den samlede kvote for kvælstof for det pågældende areal for hele planperioden. Det gælder dog ikke, hvis den virksomhed, der overtager arealet eller brugsretten hertil, erklærer, at forbruget kan henregnes til denne virksomhed.

I tilfælde, hvor forbruget af kvælstof for det overtagne areal overstiger kvælstofkvoten for arealet for hele planperioden, bliver den overdragende virksomhed dermed ansvarlig for den del af forbruget, som overstiger kvoten. Det samlede forbrug kan dog henføres til den modtagende virksomhed, men dette forudsætter, at denne virksomhed udtrykkeligt accepterer dette. Den foreslåede bestemmelse tillader bl.a., at en evt. uudnyttet kvote hos den modtagende virksomhed kan udnyttes, idet den modtagende virksomhed vil kunne erklære, at den ønsker at overtage det samlede kvælstofforbrug, velvidende at forbruget overstiger kvoten for arealet. Bestemmelsen udelukker imidlertid, at den modtagende virksomhed kan straffes for en overgødskning foretaget af den overdragende virksomhed uden på forhånd at have accepteret den opgørelse af forbrug og kvote, som resulterer i overgødskningen.

Der findes ikke i den gældende husdyrbruglov en bestemmelse svarende til denne bestemmelse, eftersom fosforarealkravet ikke er knyttet til de enkelte marker, men til virksomhedens samlede harmoniareal. Der foreslås derfor tilsvarende ikke fastsat bestemmelser herom i loven i forbindelse med overførslen af regler fra husdyrbrugloven.

Det foreslås i § 33, stk. 4, at forbruget af kvælstof og fosfor for den forløbne del af planperioden henregnes til den virksomhed, som har overdraget arealet eller brugsretten hertil, hvis den virksomhed, der overtager arealet eller brugsretten hertil, ikke er registreret eller registreringspligtig efter § 5, stk. 2, eller § 6. Den samlede kvote for kvælstof og arealet som nævnt i § 32, stk. 1, for den samlede planperiode henregnes ligeledes til den virksomhed, der har overdraget arealet eller brugsretten hertil.

Den overdragende virksomhed er imidlertid i sit gødningsregnskab berettiget til at medregne hele kvælstofkvoten for det pågældende areal for planperioden samt indregne det pågældende areal i det areal, der kan medgå til opfyldelse af virksomhedens fosforarealkrav.

Til § 34

Gødskningslovens § 16 omhandler opgørelsen af forbruget af kvælstof for en virksomhed, der overdrager sin ultimobeholdning af oplagret kvælstofholdig gødning til en anden virksomhed i løbet af en planperiode. Bestemmelsen fastlægger, hvor meget gødning der bliver overdraget og dermed, hvor meget gødning den modtagende virksomhed kan forbruge eller lagere i den resterende del af planperioden. Efter gødskningslovens § 17 er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om oplysningerne, der skal gives efter bl.a. § 16, herunder om dokumentation og kontrol.

Forslaget til § 34 svarer indholdsmæssigt til gødskningslovens § 16. Bestemmelsen vedrører dog som noget nyt både overdragelse af kvælstof- og fosforholdig gødning, idet bestemmelsen efter forslaget afløser husdyrbruglovens § 5 n, stk. 1-3.

Det følger af den foreslåede § 34, stk. 1, at hvis virksomheden før udløb af planperioden ophører med at være registreret efter § 5, stk. 2, eller § 6, og overdrager virksomheden før udløb af planperioden sit samlede lager af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning end husdyrgødning, skal virksomheden opgøre lageret på overdragelsestidspunktet.

Bestemmelsen forudsættes anvendt i de tilfælde, hvor en registreret virksomhed ophører med at være registreret efter den foreslåede § 5, stk. 2, eller § 6, og samtidig hermed overdrager sit areal og sit samlede lager af kvælstof- og fosforholdig gødning til en anden virksomhed. Hvis en virksomhed alene overdrager sit lager af kvælstof- og fosforholdig gødning uden samtidig at overdrage areal til en anden virksomhed, vil en sådan overdragelse skulle ske igennem gødningsregnskabet. Fordelingen af forbruget af kvælstof og fosfor for det overtagne areal fastlægges efter de foreslåede §§ 32 og 33.

Det følger af den foreslåede § 34, stk. 2, at oplysninger om opgørelsen af lageret gives skriftligt til den virksomhed, der overtager lageret.

Det overtagne lager henregnes efter forslaget til § 34, stk. 3, til den virksomhed, der overtager lageret.

Ved overdragerens og modtagerens beregning af forbruget af kvælstof- og fosforholdig gødning for planperioden skal der tages højde for det overtagne lager. Det medfører, at gødningslageret skal indgå som modtaget gødning i modtagerens gødningsregnskab, mens det skal indgå som afsat gødning hos overdrageren.

Det foreslås i § 34, stk. 4, at hvis den overdragende virksomhed ikke giver skriftlige oplysninger om opgørelsen af lageret til den modtagende virksomhed, opgøres det overdragne lager til 0 kg kvælstof og fosfor.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at lageret henregnes til den virksomhed, der overdrager lageret, uanset at lageret ikke er forbrugt af denne. Lageret vil blive anset som forbrugt af den overdragende virksomhed, idet der ikke er redegjort for gødningen. Da lageret er sat til 0 kg kvælstof og fosfor, følger det heraf, at gødningen ikke kan anses for at være lagt på lager hos overdrageren. Dette kan resultere i en overgødskningssag for overdrageren, hvis det beregnede forbrug overstiger kvælstofkvoten.

Bestemmelsen i § 34, stk. 4, skal i øvrigt ses i sammenhæng med de foreslåede bestemmelser i § 33, stk. 2 og 3. Hvis den overdragende virksomhed både overdrager sit areal efter § 32 og sit gødningslager efter § 34 til den samme virksomhed, vil en evt. beregnet overgødskning, som er opstået, fordi den overdragende virksomhed ikke har oplyst den modtagende virksomhed om det overdragne lager, som udgangspunkt skulle henregnes til den overdragende virksomhed efter § 33, stk. 3. Overdrageren kan dermed ikke uden modtagerens accept videresende en overgødskning til modtageren, når overgødskningen er opstået, fordi overdrageren ikke har givet modtageren oplysninger om det overdragne lager.

Til § 35

Gødskningslovens § 17 indeholder en bemyndigelse til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte nærmere regler om de oplysninger, der er nævnt i gødskningslovens §§ 15 og 16, f.eks. om dokumentation og kontrol.

Den foreslåede bestemmelse i § 35 skal afløse de gældende bestemmelser i gødskningslovens § 17 og husdyrbruglovens § 5 o og dele af husdyrbruglovens § 5 n, stk. 4.

Miljø- og fødevareministeren foreslås i § 35 bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om de oplysninger, der er nævnt i §§ 32-34, herunder om udarbejdelse, indhold, form og indberetning og om frister. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om opbevaring, dokumentation og kontrol.

Den foreslåede bemyndigelse skal sikre, at det er muligt for Landbrugsstyrelsen at kræve de oplysninger, der skal til for at kontrollere, at kvælstof- og fosforholdig gødning, der overdrages mellem virksomheder, indgår i enten den overdragende eller den modtagende virksomheds gødningsregnskab.

Bemyndigelsen kan f.eks. anvendes til at fastsætte regler om, hvordan det overdragne lager opgøres og frister for opgørelsen.

Det er hensigten bl.a. at fastsætte regler om, hvordan kvælstof- og fosforforbruget nærmere opgøres, og hvornår opgørelsen skal foretages. Bemyndigelsen kan endvidere f.eks. anvendes til at fastsætte regler om udarbejdelse, indsendelse og frister for overdragelseserklæringer for kvælstofholdig gødning. Desuden kan der i medfør af bemyndigelsen fastsættes regler om, at den, der afgiver lageret, skal oplyse den modtagende virksomhed om gennemsnitsloftet for lageret. Bemyndigelsen kan endvidere anvendes til at fastsætte bestemmelser om dokumentation af oplysningerne. Der kan ligeledes fastsættes regler om, at oplysningerne skal opbevares i mindst 5 år.

Efter lovforslagets kontrolbestemmelser skal virksomheden endvidere kunne fremvise dokumenterne på forespørgsel i forbindelse med en evt. kontrol.

Med den foreslåede formulering normeres det ikke, hvorledes dokumentationen nærmere skal udformes, opbevares eller fremvises. Dokumentationen kan således f.eks. både bestå i fysiske dokumenter og elektroniske registreringer. Det afgørende er, at den ansvarlige til enhver tid på forlangende er i stand til at fremvise dokumentationen i forbindelse med kontrol. Kravet omfatter både den situation, at

kontrolmyndigheden er på fysisk kontrol på virksomheden, og den situation at kontrolmyndigheden udfører en administrativ kontrol. I sidstnævnte tilfælde kan kravet om fremvisning f.eks. opfyldes ved at indsende dokumentationen til kontrolmyndigheden.

Til § 36

Gødskningslovens § 24 indeholder en bemyndigelse til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om gødningsleverandørers indberetning, når leverandøren sælger eller afgiver eller modtager kvælstofholdig gødning. Bestemmelsen er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsen. Indberetninger foretaget efter gødskningsbekendtgørelsens bestemmelser anvendes til at kontrollere de oplysninger, virksomheden angiver i gødningsregnskabet.

Husdyrbruglovens § 5 r bemyndiger tilsvarende miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om gødningsleverandørers indberetning af afsat og modtaget fosforholdig gødning. Bestemmelsen er udmøntet i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Den foreslåede bestemmelse i § 36 indeholder ligesom gødskningslovens § 24 en bemyndigelse til at fastsætte regler om gødningsleverandørers indberetning. Bestemmelsen omfatter dog som noget nyt både kvælstof- og fosforholdig gødning, idet bestemmelsen efter forslaget afløser husdyrbruglovens § 5 r.

Det foreslås i § 36, stk. 1, at miljø- og fødevareministeren fører et register over virksomheder, herunder anlæg, og offentlige myndigheder, der sælger, afgiver eller modtager gødning.

I medfør af den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 24 er der oprettet et Leverandørregister for gødningsleverancer. Det er hensigten, at dette register videreføres.

Regler om, at virksomheder, som sælger eller afgiver kvælstof eller fosfor, skal indberette, hvortil der er afsat gødning, medfører, at der kan gennemføres en krydskontrol af de oplysninger, som bliver indberettet i gødningsregnskabet.

Miljø- og fødevareministeren foreslås i § 36, stk. 2, bemyndiget til at fastsætte regler om, at de virksomheder, herunder anlæg, og offentlige myndigheder, der er omfattet af § 3, stk. 1, eller regler fastsat i medfør af § 3, stk. 3, skal indberette til det i stk. 1 nævnte register, hvortil der er afsat gødning, den afsatte gødningstype og -mængde, den totale mængde af kvælstof og fosfor i den afsatte gødning, den andel af den totale mængde af kvælstof der skal anvendes ved beregningen af forbruget af kvælstof i den afsatte gødning samt det fosforloft, der er tilknyttet den afsatte gødning efter husdyrbrugloven.

De virksomheder m.v., der kan omfattes af indberetningspligten, er fastlagt i lovforslagets § 3, stk. 1 og 3. Virksomheder i stk. 1 skal forstås bredt. Indberetningspligten kan både omfatte virksomheder, der er registreret efter lovforslagets § 5, stk. 2, eller § 6, og andre virksomheder. Virksomhedsbegrebet i denne bestemmelse omfatter desuden fælles biogas-, forarbejdnings-, forbrændings- og brændingsanlæg. Miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i den foreslåede § 3, stk. 3, kan anvendes til at lade andre anlægstyper omfatte af indberetningspligten. Endvidere er offentlige myndigheder omfattet af bestemmelsen.

Indberetningen skal omfatte al kunstgødning, som er afsat i planperioden. Gødningen anses for afsat i planperioden, hvis den er faktureret inden for perioden 1. august til 31. juli. Den fysiske levering kan godt ske på et andet tidspunkt.

Ved levering af kunstgødning til virksomheder, der ikke er registreret i Register for Gødningsregnskab, kan leverandøren nøjes med at indberette færre oplysninger end ved levering til registrerede virksomheder. Ved levering af kunstgødning til en registreret virksomhed skal leverandøren bl.a. oplyse om typen af gødning, den samlede leverede mængde i kg og den totale mængde af kvælstof og fosfor i gødningen.

Ved afsætning af kunstgødning til en virksomhed eller privatperson, der ikke er registreret i Register for Gødningsregnskab, skal leverandøren betale kvælstofafgift af den afsatte mængde kvælstof efter lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m. (kvælstofafgiftsloven).

Desuden kan ministeren fastsætte regler om, at virksomheder, herunder anlæg, og offentlige myndigheder, der afsætter andre former for gødning end kunstgødning, skal indberette, hvem der er afsat gødning til, den totale mængde af kvælstof og fosfor i den afsatte gødning og den andel af den totale mængde af kvælstof i gødningen, der skal anvendes ved beregningen af forbruget af kvælstof i gødningen m.v.

Data fra Leverandørregister for gødningsleverancer anvendes bl.a. ved kontrol af, om der er balance mellem virksomhedernes kvælstofforbrug og kvote. For at sikre en enkelt og effektiv kontrol til gavn for landbrugserhvervet giver den foreslåede bemyndigelse mulighed for at fastsætte regler om en tidsfrist for indberetningen og en efterfølgende periode, hvor virksomheden har mulighed for at bede om at få tallene fra indberetningen, der er overført til gødningsregnskabet, rettet, såfremt de er misvisende. Evt. dokumentation i forbindelse med en anmodning om ændring ville f.eks. kunne være det handelsdokument, der følger gødningsleverancen eller oplysninger fra de sporbarhedssystemer, der erstatter handelsdokumenterne, hvor oplysningerne er automatisk indført.

Det forventes, at Leverandørregister for gødningsleverancer fremover vil være åbent for indberetning i to på hinanden følgende planperioder, hvorefter indberetningen lukkes i forbindelse med, at kontrollen iværksættes. Herefter vil udgangspunktet være, at virksomhed og leverandør ikke kan få ændret i indberetningen i Leverandørregisteret, medmindre der foreligger dokumentation for, at den indberettede oplysning er forkert.

Det følger endvidere af den foreslåede § 36, stk. 3, at indberetningspligten for kvælstofholdig gødning omfatter al gødning, uanset om den er solgt eller afgivet med eller uden kvælstofafgift.

Formålet med kvælstofafgiften er at regulere kvælstofforbruget udenfor de virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab. Efter kvælstofafgiftsloven er gødningsstofferne afgiftspligtige, men såfremt stofferne anvendes i virksomheder, der er registreret efter gødskningsloven eller ikke er bestemt til gødningsformål, er de afgiftsfrie eller kan fritages for afgift.

Registrerede virksomheder kan levere gødning med indhold af kvælstof til andre registrerede virksomheder, uden at der skal svares afgift. Hvis der leveres gødning med indhold af kvælstof til private eller ikke-registrerede virksomheder, skal der betales afgift i medfør af kvælstofafgiftsloven. Betalingen skal ske ved, at virksomheden senest den 15. i måneden efter udløbet af den måned, hvor virksomheden overdrager gødningen til private eller til virksomheder, der ikke er registreret, indbetaler det skyldige beløb til Skatteforvaltningen.

Ministeren kan efter forslaget til § 36, stk. 4, fastsætte regler om, at de anlæg, der er omfattet af § 3, stk. 2, eller regler fastsat i medfør af § 3, stk. 3, skal indberette til det i stk. 1 nævnte register, hvorfra de modtager gødning, den modtagne gødningstype og -mængde, den totale mængde af kvælstof og fosfor i den modtagne gødning, den andel af den totale mængde af kvælstof der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i den modtagne gødning og det fosforloft, der ifølge husdyrbrugloven er tilknyttet den modtagne gødning.

Efter bestemmelsen vil det være muligt at fastsætte regler om, at fælles biogas-, forarbejdnings-, forbrændingsanlæg og brændingsanlæg, der modtager gødning, skal indberette, hvem de har modtaget gødning fra i planperioden, og hvilke oplysninger der i denne forbindelse skal gives.

Biogasanlæg er væsentlige leverandører af afgasset biomasse produceret fra husdyrgødning og anden organisk gødning. Der er i de seneste år løbende kommet flere biogasanlæg, og der afsættes i stigende grad husdyrgødning til disse anlæg. Alene fra planperioden 2012/2013 til 2016/2017 er antallet af biogasanlæg tilmeldt Leverandørregister for Gødningsleverancer steget fra 37 til 58. I 2012 blev der leveret 1,6 mio. ton husdyrgødning til biogasanlæg. I 2016 blev der leveret 4,2 mio. ton til biogasanlæg. Miljø- og

Fødevareministeriet skønner at dette tal vil stige til ca. 7 mio. tons husdyrgødning svarende til ca. 20 pct. af den producerede mængde i 2020.

For at Landbrugsstyrelsen kan foretage en effektiv kontrol af gødningsleverandører, herunder for at kontrollere, at der ikke er for store afvigelser imellem de mængder af kvælstof- og fosforholdig gødning, der indgår i anlægget, og de mængder af kvælstof- og fosforholdig gødning, der efterfølgende afsættes fra anlægget, er bemyndigelsen i § 36 foreslået udvidet i forhold til den eksisterende regel. Det foreslås i § 36, stk. 4, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om prøveudtagning, analysemetoder, opbevaring af prøver og analyseresultater og indberetning af analyseresultater.

I dag er der i gødskningsbekendtgørelsen bl.a. fastsat regler om prøveudtagning for bestemmelse af kvælstofindholdet i afgasset biomasse. De eksisterende regler om prøveudtagning fastsætter, at der skal udtages repræsentative prøver mindst 12 gange i planperioden, og at analysen af prøverne skal foretages af et akkrediteret laboratorium. Som følge af den teknologiske udvikling kan der være behov for at fastsætte nærmere regler for, hvordan prøveudtagningen og analysen skal gennemføres for at sikre valide data på en omkostningseffektiv måde.

Landbrugsstyrelsen har i forbindelse med en gennemgang af data indtastet i Leverandørregister for Gødningsleverancer konstateret uforholdsmæssige store afvigelser mellem indkomne og udgående mængder af kvælstof forgasset i biogasanlæg. Bemyndigelsen åbner mulighed for, at der kan fastsættes skærpede regler for leverandører eller bestemte typer af leverandører om digital indberetning af data, således at indberetningen eventuelt kan foretages hyppigere for f.eks. nye anlæg, hvis disse afvigelser fortsætter.

Formålet med at indberette analyseresultater er at give myndighederne indblik i, om der er væsentlige afvigelser fra de konkrete analyser i forhold til de normer for opgørelse af produktionen af husdyrgødning, der anvendes i gødningsregnskabet. Dette er med henblik på at kontrollere, om der er store svind af kvælstof og fosfor i f.eks. biogasanlæggene.

Bemyndigelsen kan også anvendes til at fastsætte regler om opgørelse og indberetning af primo- og ultimolageret, sådan som det allerede sker i dag i gødningsregnskabet. Det tænkes, at opgørelsen kan omhandle mængder for alle de former for kvælstof- og fosforholdig gødning, som befinder sig på leverandørens ejendom, herunder f.eks. dybstrøelse, således at en evt. lagerbeholdning fremgår af indberetningen.

Bemyndigelsen giver mulighed for at fastsætte regler for, hvor store afvigelser der må være i en leverandørs balanceregnskab, idet det ikke kan udelukkes, at der kan tabes kvælstof i forbindelse med den proces, som gennemføres hos leverandøren, eller der anvendes metoder til udfældning af fosfor. Reglerne om afvigelse tænkes fastsat individuelt for de forskellige tekniktyper, der anvendes. Bemyndigelsen muliggør, at der fastlægges intervaller, således at svind (uforholdsmæssig og udokumenteret forskel mellem indkomne og udgående mængder af kvælstof og fosfor), ud over det forventede interval, kan anmodes dokumenteret.

Alle de nævnte tiltag har til formål at sikre, at Leverandørregisteret medvirker til at give et retvisende billede af kvælstof og fosforkredsløbet.

Til § 37

Gødskningslovens § 24 a indeholder en bemyndigelse til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte nærmere regler for anlæg til forarbejdning af husdyrgødning og for forarbejdet husdyrgødning. Bemyndigelsen er udnyttet til i gødskningsbekendtgørelsen at fastsætte regler om bl.a. opgørelsen af den totale mængde af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning og om andelen, der skal udnyttes af den totale mængde af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning. Den foreslåede bestemmelse i § 37 svarer til gødskningslovens § 24 a, dog med en udvidelse af de omfattede anlæg og gødningstyper.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 37, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler for forarbejdnings-, biogas-, forbrændings- og brændingsanlæg. Ministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler for forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse og bioaske.

Bestemmelsen foreslås udvidet i forhold til den gældende bestemmelse i gødskningsloven, så bestemmelsen indeholder bemyndigelse til at fastsætte regler om andre anlægs- og gødningstyper end forarbejdningsanlæg og forarbejdet husdyrgødning. Den foreslåede udvidelse skyldes, at der løbende opstår nye typer af anlæg til bearbejdning m.v. af gødning. Der er tale om et område i udvikling, og det er forventningen, at omfanget af anvendelsen af sådanne anlæg vil være stigende. Med henblik på, at der i bekendtgørelsesform kan fastsættes de nødvendige bestemmelser for at administrere de forskellige typer af gødning og anlæg, i takt med at området udvikles, foreslås ministerens bemyndigelse udvidet til også at omfatte anlæg, der afgasser, forbrænder eller brænder husdyrgødning, eller anden organisk gødning end husdyrgødning, samt gødningstyperne afgasset biomasse og bioaske. Bestemmelsen indeholder endvidere som noget nyt regulering af fosforholdig gødning.

Den foreslåede bestemmelse indgår i lovforslagets kapitel om gødningsleverandører. Det medfører, at bestemmelsen kan anvendes til at fastsætte de krav, som gødningsleverandører skal opfylde, f.eks. i forbindelse med levering af gødning til virksomheder omfattet af lovforslagets § 5, stk. 2, eller § 6. Den foreslåede bemyndigelse kan således anvendes til at fastsætte regler, som medfører, at Landbrugsstyrelsen kan følge forbruget af kvælstof- og fosforholdig gødning og virksomhedernes indberetninger i gødningsregnskabet. Der kan f.eks. være tale om dokumentationskrav fra producenter.

Bestemmelsen kan bl.a. anvendes til at definere eller afgrænse, hvad der forstås ved de enkelte typer af anlæg og gødningstyper, der er omfattet af bestemmelsen. Bestemmelsen kan endvidere anvendes til at fastsætte regler for gødningsleverandørens opgørelse af den totale mængde af kvælstof og fosfor i de forskellige gødningstyper. Det kan f.eks. fastsættes, at opgørelsen af den totale mængde af kvælstof og fosfor i forarbejdet husdyrgødning skal svare til opgørelsen af næringsstofindholdet i den uforarbejdede gødning, der tilføres anlægget. En sådan bestemmelse, som i dag findes i gødskningsbekendtgørelsens § 18, stk. 1, skyldes, at kvælstof- og fosforindholdet i den gødning, der tilføres et forarbejdningsanlæg, ikke ændres ved forarbejdningsprocessen. Bestemmelsen kan endvidere anvendes til at fastsætte bestemmelser om, hvordan anlæggene skal opgøre den andel af kvælstofindholdet i gødningen, der skal anvendes ved beregningen af forbruget af kvælstof i gødningen.

Der kan efter bestemmelsen endvidere f.eks. fastsættes regler om, at visse anlæg skal anmeldes til Landbrugsstyrelsen, hvis Landbrugsstyrelsen har behov for at holde opsyn med oprettelsen af nye anlæg.

Til § 38

Gødskningslovens § 18 indeholder bl.a. en bemyndigelse til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om, at virksomheder skal etablere plantedække, herunder om afgrødetyper, dyrkningen af afgrøderne m.v. I stk. 2 er der en arealbegrænsning, der indebærer, at det plantedækkekrav, der kan fastsættes efter stk. 1, kun kan medføre et samlet krav på op til 300.000 hektar årligt på landsplan. Gødskningslovens § 18, stk. 1, anvendes efter gældende ret til at fastsætte krav om etablering af de såkaldte pligtige efterafgrøder. Bemyndigelsen er udmøntet i plantedækkebekendtgørelsens kapitel 2 og bilag 1.

Gødskningslovens §§ 18 a og 18 b bemyndiger miljø- og fødevareministeren til at fastsætte et krav om etablering af efterafgrøder i 2018 og 2019 i særlige områder med et behov for en nærmere fastsat kvælstofreduktion. Bestemmelserne fastlægger regler for den nærmere opgørelse af efterafgrødekravet, om afgrødetyper, om de særlige områder, hvor efterafgrøderne skal etableres m.v. Efterafgrøder efter bestemmelserne etableres til opfyldelse af indsatsbehovet for den målrettede efterafgrødeordning i 2018 og den målrettede regulering i 2019. Bestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1037 af 27. juli 2018 med senere ændringer om krav om etablering af målrettede efterafgrøder i planperioden 2018/2019, bekendtgørelse nr. 1038 af 27. juli 2018 om afgrænsning af ID15-områder og bekendtgørelse nr. 1039 af 27. juli 2018 om udskydelse af indsatsbehov for den målrettede efterafgrødeordning i 2018.

Husdyrbruglovens § 5 e, stk. 1, bemyndiger miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om, at jordbrugsvirksomheder skal etablere efterafgrøder, herunder om afgrødetyper, dyrkningen af afgrøderne

m.v. Bestemmelsen anvendes til at fastsætte det såkaldte husdyrefterafgrødekrav. Bemyndigelsen er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 12 og bilag 3, til at fastsætte krav om husdyrefterafgrøder målrettet oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder med stigning i mængden af udbragt organisk gødning og kystvandoplande med et indsatsbehov i medfør af vandområdeplanerne. Bemyndigelsen i § 5 e, stk. 1, giver også hjemmel til at fastsætte krav om husdyrefterafgrøder målrettet beskyttelsen af grundvand inden for nitratfølsomme indvindingsområder. Denne bemyndigelse er ikke udnyttet.

Lovforslagets § 38 erstatter efter forslaget de nævnte bestemmelser, således at bemyndigelsen til at fastsætte de tre efterafgrødekrav samles i én bestemmelse. Da de tre krav skal opfylde forskellige miljøforpligtelser og i øvrigt bliver beregnet på forskellig vis, vil der fortsat være tale om tre forskellige krav, selvom de reguleres samlet.

Det foreslås i § 38, stk. 1, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, at virksomheder skal etablere plantedække. Ministeren kan fastsætte nærmere regler herom, herunder om hvilke afgrødetyper der kan anvendes som plantedække og om dyrkningen af disse, i hvilke områder plantedække skal etableres, hvordan områderne afgrænses og om plantedækkets nærmere placering i områderne. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, på hvor stor en del af virksomhedens areal plantedække skal etableres og beregningen heraf samt om dispensation fra plantedækkekravet i det omfang, at det ikke får betydning for den kvælstofreducerende effekt.

Efter den foreslåede bestemmelse kan der fastsættes krav om efterafgrøder. En virksomhed kan blive omfattet af krav om at etablere efterafgrøder efter en eller flere af de nævnte efterafgrødeordninger. En virksomhed vil være omfattet af efterafgrødekravene, hvis den opfylder betingelserne i den foreslåede § 4. Med de foreslåede bemyndigelser vil det være muligt ved bekendtgørelse at fastsætte yderligere regler for, hvilke virksomheder der omfattes af de enkelte efterafgrødekrav.

Det er hensigten at fastsætte regler om, at virksomheden ikke kan anvende det samme areal til opfyldelse af de forskellige efterafgrødekrav. Sådanne regler skal sikre, at den forudsatte effekt af de forskellige efterafgrødekrav opnås.

Ved beregningen af indsatsbehovet for de forskellige efterafgrødeordninger er der bl.a. taget højde for efterafgrødernes kvælstofreducerende effekt. Når indsatsbehovet for de forskellige efterafgrødeordninger opgøres ved udstedelsen af bekendtgørelser efter lovforslaget, er det i første omgang hensigten at anvende de samme effekter af efterafgrøder, som anvendes i dag. Efterafgrødernes effekter kan løbende opdateres. Det er hensigten at revurdere effekterne i forbindelse med 3. vandplanperiode.

Det er hensigten, at der efter bemyndigelsen i den foreslåede § 38, stk. 1, fastsættes et krav for virksomheder omfattet af lovforslagets § 4, om etablering af ca. 240.000 hektar efterafgrøder på landsplan (pligtige efterafgrøder). Formålet med de pligtige efterafgrøder er at mindske kvælstofudvaskningen, fra hovedafgrøden høstes, og indtil der etableres en ny afgrøde det følgende år.

Efter bestemmelsen kan der som udgangspunkt maksimalt fastsættes et krav om etablering af 300.000 hektar pligtige efterafgrøder årligt på landsplan. Det foreslås dog, at begrænsningen på 300.000 hektar kan fraviges i visse tilfælde ved fastsættelse af regler om alternativer til efterafgrøder. Muligheden for at fravige begrænsningen vedrører tilfælde, hvor en del af effekten af et alternativt virkemiddel til efterafgrøder allerede er indregnet i forbindelse med fastlæggelse af indsatsbehovet. Her vil det være muligt, at der ved at fastlægge et større indsatsbehov, hvor efterafgrødekravet samlet set overstiger 300.000 hektar på landsplan, kan kompenseres for den allerede indregnede effekt. Hidtil har det kun været muligt at kompensere for den negative kvælstofeffekt af alternativerne ved at fastsætte en meget konservativ omregningsfaktor eller ved at sætte en skæringsdato for anvendelse af virkemidlet som alternativ til efterafgrøder.

For at sikre beskyttelsesniveauet i forhold til overfladevand er det endvidere hensigten, at bemyndigelsen i lovforslagets § 38, stk. 1, skal udnyttes til at fastsætte et husdyrefterafgrødekrav. Det er hensigten at udnytte bemyndigelsen til at fastsætte generelle regler om etablering af husdyrefterafgrøder målrettet oplande til

nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder med stigning i mængden af udbragt organisk gødning og kystvandoplande med et indsatsbehov i medfør af vandområdeplanerne. Husdyr efterafgrødekravet er beskrevet nærmere nedenfor.

Det er hensigten, at bemyndigelsen i § 38, stk. 1, endvidere skal udnyttes til at fastsætte et krav om etablering af efterafgrøder målrettet særlige områder med et behov for en kvælstofreducerende indsats i forhold til vandmiljøet. Med lovforslaget er det dermed hensigten at videreføre den målrettede regulering, hvor § 38, stk. 1, foreslås at give hjemmel til fastsættelse af et obligatorisk efterafgrødekrav.

Indsatsbehovet for 2020 og 2021 for den målrettede regulering følger af bilag 1 i vandområdeplanerne for 2. vandplanperiode (2015-2021). I bilaget er indsatsbehovet for hvert kystvandopland angivet i tons kvælstof pr. år på landbrugsarealet. Efterafgrødekravet i den målrettede regulering bliver beregnet ud fra efterafgrødegrundarealet i oplandet, og der vil derfor blive foretaget yderligere beregninger, før det præcise indsatsbehov omregnes til antal hektar for hvert kystvandopland kendes.

Indsatsen opnået med målrettet regulering i 2020 og fremefter skal bidrage til en forbedring af tilstanden i vandmiljøet i forhold til det niveau, som opnås med nitrathandlingsprogrammet. Vandområdeplanerne er udarbejdet i henhold til lov om vandplanlægning og regler udstedt med hjemmel heri, der implementerer vandrammedirektivet. Indsatsbehovet medvirker derfor til at opfylde de danske forpligtelser efter vandrammedirektivet.

Indsatsbehovet fastsat for den gældende ordning om målrettede efterafgrøder og målrettet regulering for 2017-2019 er hovedsagelig fastsat for at bidrage til at sikre mod forringelse af vandmiljøets tilstand som følge af de lempelser af kvælstofreguleringen, der blev vedtaget som opfølgning på Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke. En del af indsatsen for den målrettede regulering for 2019 skal dog også medvirke til en forbedring af miljøtilstanden i forhold til det niveau, som opnås med nitrathandlingsprogrammet.

En del af indsatsen til imødegåelse af forringelser af miljøtilstanden hører beregningsmæssigt til i 2020 og 2021. For at sikre at så meget af denne indsats som muligt opnås i 2017-2019, er den del af ikke-forringelsesindsatsen, der vedrører 2020 og 2021, blevet placeret i 2019. Det betyder, at der bliver udmeldt et højt indsatsbehov i visse ID15-områder og kystvandoplande i den frivillige tilskudsordning i 2019. Hvis den fulde indsats mod forringelse ikke realiseres frivilligt i 2019, vil en del af indsatsen i relevante ID15-områder eller kystvandoplande blive udskudt til efterfølgende år. Den del af indsatsen, der vedrører 2020 og 2021, og som er udmeldt i den frivillige runde i 2019, vil ikke indgå i indsatsbehovet for et evt. obligatorisk efterafgrødekrav i 2019. Det medfører, at en del af indsatsbehovet, der udmeldes i den frivillige runde i 2019 for at imødegå forringelser af miljøtilstanden, kan blive rykket til 2020 eller følgende år, hvis indsatsbehovet ikke opfyldes i 2019.

Indsatsen, der bliver rykket fra 2019 til efterfølgende år, vil indgå i en frivillig og obligatorisk målrettet reguleringsordning fastsat efter bemyndigelserne i lovforslaget. I områder, hvor der i 2020 og efterfølgende år skal opnås et indsatsbehov til imødegåelse af forringelser af miljøtilstanden, vil indsatsbehovet fastsat for området alene vedrøre denne indsats. I disse områder vil der dermed ikke i samme år blive fastsat et indsatsbehov til opfyldelse af indsatserne angivet i vandområdeplanerne.

Det er hensigten, at det forudsatte indsatsbehov for den målrettede regulering skal opnås samlet set ved den frivillige tilskudsordning, der kan oprettes i medfør af bemyndigelsen i lovforslagets § 40 eller i medfør af Landdistriktsfondslovens bestemmelser, og den obligatoriske ordning, der kan oprettes i medfør af bemyndigelsen i lovforslagets § 38, stk. 1. Ligesom det er tilfældet efter gældende ret, vil der derfor alene blive fastsat et obligatorisk efterafgrødekrav som led i den målrettede regulering, hvis det forudsatte indsatsbehov ikke opnås fuldt ud ved den frivillige tilskudsordning i det enkelte år. Ordningen vil derfor ligesom i dag bygge på et princip om frivillighed før obligatorisk krav. Efter udløbet af ansøgningsfristen for den frivillige tilskudsordning i det enkelte år vil det blive opgjort, om den forudsatte indsats er opnået, eller om der er behov for fastsættelse af et obligatorisk efterafgrødekrav.

For at sikre, at den kvælstofreducerende effekt i den målrettede regulering opnås, vil efterafgrødekravet i de områder, hvor der skal fastsættes et sådant krav, blive fastsat således, at det svarer til det individuelle områdes fulde indsatsbehov. Det er hensigten, at der ved bekendtgørelse fastsættes regler om, at virksomheder, der har søgt om og fået prioriteret en ansøgning om deltagelse i den frivillige tilskudsordning, kan fratrække de hektar med efterafgrøder eller alternativer, som er omfattet af ansøgningen, og som er prioriteret til tilskud. Det er hensigten, at virksomheden forpligter sig til at etablere de hektar med efterafgrøder eller alternativer, som den har søgt om inden ansøgningsfristen, og som er prioriteret til tilskud. Hvis virksomheden herefter ikke etablerer efterafgrøderne eller alternativerne, vil den få reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden efter den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 2.

Miljø- og fødevareministeren kan endvidere fastsætte regler om, at dele af den kvælstofreduktion, som skal opnås ved den frivillige tilskudsordning i et år, men som ikke er opnået ved den frivillige ordning, kan udskydes til det følgende år. Denne mulighed svarer til miljø- og fødevareministerens bemyndigelse i den gældende gødskningslovs § 18 a, stk. 4. Det medfører, at et mindre indsatsbehov, f.eks. svarende til under 10 pct. af årets samlede indsatsbehov, i særlige tilfælde kan overføres til et senere år. Der vil dermed i de enkelte år skulle foretages en vurdering af, om et evt. behov for udskydelse af et mindre indsatsbehov skyldes et særligt tilfælde.

De særlige tilfælde forventes at omfatte den situation, hvor der alene er et mindre behov for en kvælstofreducerende indsats efter udløbet af ansøgningsfristen i den frivillige ordning. Ved at udskyde indsatsbehovet til det følgende år undgår Landbrugsstyrelsen derved administrative byrder og omkostninger ved at skulle udstede bekendtgørelser og foretage sagsbehandling. Det vil ligeledes være en fordel for landbrugserhvervet, der dermed ikke vil skulle forholde sig til nye bekendtgørelser og samtidig undgår unødige efterlevelseseffekter af et nyt efterafgrødekrav.

Det er endvidere hensigten, at muligheden for at udskyde et mindre indsatsbehov ligeledes vil kunne anvendes for at undgå, at enkelte virksomheder bliver ramt af et uforholdsmæssigt stort efterafgrødekrav. Muligheden for udskydelse vil endvidere kunne anvendes, hvis forudsætningerne for beregningen af indsatsbehovet ændrer sig, efter indsatsbehovet for den frivillige ordning er meldt ud.

Ministeren har med forslaget til § 38, stk. 1, bl.a. bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvilke afgrødetyper der kan anvendes som plantedække og om dyrkningen af plantedækket.

Det er hensigten, at det som hidtil vil være muligt bl.a. at anvende græs, korsblomstrede afgrøder, korn, honningurt m.v. som efterafgrøder. Det vil være muligt inden for bemyndigelsen at medtage andre afgrødetyper end de afgrødetyper, der i dag er tilladt, i takt med at der opnås viden om kvælstofeffekten af andre afgrødetyper.

Det er endvidere hensigten, at der ved bekendtgørelse fastsættes regler om etablering og destruktion af efterafgrøderne. Efterafgrøderne skal etableres senest i starten af planperioden. Efterafgrøder for planperioden 2019/2020 skal derfor ligge på arealet i efteråret 2019.

Efterafgrøder er et af de væsentligste kvælstofvirkemidler i Danmark og anvendes i mange forskellige ordninger med forskellige formål og med EU-retligt ophæng. Mange virksomheder støder derfor på krav om etablering af efterafgrøder og kan opleve, at det til tider kan være svært at nå at få sået efterafgrøderne til tiden, særligt hvis der gøres brug af de arter, der sås efter høst af hovedafgrøden.

Under danske forhold har tidspunktet for etablering af efterafgrøderne stor betydning for, hvor godt efterafgrøder kan forventes at udvikle sig, og dermed hvor meget kvælstof de kan nå at samle op fra jorden. For at sikre at efterafgrøderne leverer den effekt, der er kalkuleret med i forhold til de forskellige forudsatte indsatser, er der derfor i gældende ret efter gødskningslovens § 18, stk. 1, fastsat frister for, hvornår efterafgrøderne senest skal være etableret. Efterafgrøderne skal generelt være etableret senest 1. august, men nogle arter er undtaget fra denne frist og må etableres frem til 20. august, hvilket muliggør såning efter høst af hovedafgrøden. I de år, hvor vejrliget forsinker høsten eller ved udpræget tørke, kan det dog være

problematiske for virksomheden at nå at få høstet hovedafgrøden inden den 20. august, hvilket betyder, at virksomheden kan få problemer med at så sine efterafgrøder inden denne frist.

Dermed er det ifølge landbrugserhvervet ikke nødvendigvis foreneligt med godt landmandsskab, når driften skal indrettes efter faste datoer for etablering af efterafgrøderne.

Miljø- og Fødevareministeriet har i 2015, 2016, 2017 og 2018 udskudt tidspunktet for etableringen af efterafgrøder som følge af vejret. Landbrugserhvervet har efterspurgt en permanent løsning, hvor virksomhederne ikke er så afhængige af de ultimative datofrister, så de dermed får mulighed for at udlægge efterafgrøder, uanset hvordan vejrforholdene påvirker høsttidspunktet i det enkelte år. Det bemærkes, at der allerede på nuværende tidspunkt er indført en vis fleksibilitet i visse af efterafgrødeordningerne, eksempelvis mulighed for opsparring til opfyldelse af efterafgrødekrav i senere år og overdragelse mellem virksomheder.

De gentagne udskydelser af etableringsfristen udfordrer den forudsatte effekt af efterafgrødeordningerne. Det skal dog bemærkes, at det ikke er muligt med udgangspunkt i den tilgængelige viden at kvantificere et eventuelt effekttab nærmere, da det afhænger af eksempelvis temperatur, nedbør, antal solskinstimer m.m. i tiden efter, at efterafgrøderne er etableret. Desuden er der i det eksisterende indberetningssystem ikke mulighed for at klarlægge, hvor mange virksomheder der har gjort brug af fristudskydelserne, og i hvor høj grad den enkelte virksomhed har udnyttet den fulde periode, som fristudskydelserne har givet mulighed for. Det har derfor ikke tidligere været muligt at opveje for en eventuel manglende effekt af efterafgrøderne på anden vis.

Med udgangspunkt i ønskerne fra landbrugserhvervet og med henblik på fortsat sikring af efterafgrødernes effekt, foreslås det, at der indføres en mulighed for ved bekendtgørelse at fastsætte regler om en mere fleksibel frist mod, at virksomheden ved at foretage en kvotereduktion kompenserer for den evt. nedsatte kvælstofeffekt af de sent etablerede efterafgrøder. Miljø- og Fødevareministeriet indgår i drøftelser med Aarhus Universitet om, hvordan den konkrete model kan udarbejdes. Det er en forudsætning for indførslen af en sådan ordning, at der opnås forskningsmæssigt belæg for, at ordningen opnår en kvælstofreducerende effekt svarende til, hvis efterafgrødekravet var opfyldt ved udlægning af efterafgrøder. Det forventes, at de fleksible etableringsfrister for efterafgrøder kan finde anvendelse fra 2019. Miljø- og Fødevareministeriet undersøger i denne forbindelse, om det er muligt at opbygge ordningen således, at virksomheden for hver mark kan angive, hvilken etableringsfrist der anvendes.

I forlængelse heraf foreslås det i § 17, stk. 3, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden i andre tilfælde end de tilfælde, der er nævnt i § 17, stk. 1 og 2. Den foreslåede bemyndigelse kan f.eks. udnyttes til at fastsætte regler om, at en virksomhed, der benytter sig af regler om en fleksibel etableringsfrist, får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden svarende til den kvælstofeffekt, som de sent såede efterafgrøder skulle have leveret.

Hvis efterafgrøderne i øvrigt ikke har kunnet etableres i et år på grund af dårligt vejr, tørke eller lignende forhold, har virksomheden mulighed for at anvende kvotereduktion eller et af de øvrige alternative virkemidler, som kan fastsættes efter den foreslåede bemyndigelse i § 39. En virksomhed kan derfor ikke blive fritaget fra forpligtelsen til at etablere efterafgrøder ved at påberåbe sig, at vejrforholdene eller lignende forhold har forhindret virksomheden i at etablere efterafgrøder i det pågældende år. Det samme gælder, hvis efterafgrøderne er etableret, men ikke er tilpas veletablerede på grund af sådanne forhold.

Det er endvidere hensigten fastsætte regler om, at efterafgrøderne skal være etableret efter normale driftsmæssige principper. Ved normale driftsmæssige principper forstås, at virksomheden skal have dyrket en veletableret efterafgrøde. Efterafgrøden skal sås, etableres og passes som en hvilken som helst anden afgrøde, hvilket også gælder såteknik, udsædsmængde og evt. omsåning m.v.

Det er desuden hensigten at fastsætte regler om, at arealer, der anvendes til opfyldelse af en planperiodes efterafgrødekrav, i samme planperiode skal anvendes til dyrkning af en forårssået afgrøde.

Den foreslåede bestemmelse i § 38, stk. 1, giver mulighed for at fastsætte regler om, at efterafgrøderne skal placeres i særlige områder, hvordan områderne afgrænses og om plantedækkets nærmere placering i områderne.

Denne bemyndigelse forventes i første omgang ikke udnyttet for de pligtige efterafgrøder og for husdyrefterafgrøderne. Kravet til placeringen af disse efterafgrøder er således, at efterafgrøderne placeres inden for virksomhedens bedrift.

Efter bestemmelsen er det hensigten at fastsætte regler om et husdyrefterafgrødekrav for visse virksomheder, der har arealer i oplande til nitratsfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor mængden af udbragt organisk gødning (opgjort efter indhold af kvælstof) er steget, samt kystvandoplande med et indsatsbehov i medfør af vandområdeplanerne. Stigning i anvendelsen af husdyrgødning opgøres i forhold til referenceåret 2007, hvor den oprindelige husdyrbruglov trådte i kraft. Stigning i anvendelsen af anden organisk gødning opgøres i forhold til referenceåret 2015, dvs. udviklingen opgøres i forhold til gødningsregnskabsdata fra planperioden 2014/2015, som er de gødningsregnskabsdata, der danner grundlag for reguleringen i første år med husdyrefterafgrødekravet i medfør af ny husdyrregulering, hvor anden organisk gødning blev inddraget.

I forbindelse med ændringen af husdyrbrugloven i 2017 og udviklingen af husdyrefterafgrødemodellen har Aarhus Universitet for Miljøstyrelsen udarbejdet et kort på baggrund af nyeste viden fra Miljøstyrelsen om placering af nitratsfølsomme habitatnaturtyper, der danner udpegningsgrundlag for habitatområderne (delmængde af Natura 2000-områder). Kort over oplande til nitratsfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder ledsages af Teknisk notat vedrørende oplande til nitratsfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000 områder, Notat fra Nationalt Center for Miljø og Energi under Aarhus Universitet (AU-DCE), 2016, samt revideret notat herom fra 2017, der er offentliggjort på www.dce.au.dk, samt Miljøstyrelsens notat om Grundlag for kort over oplande til nitratsfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder fra 2017, der findes på www.mst.dk. Der er i alt 85 oplande til nitratsfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor udviklingen i anvendelsen af organisk gødning opgøres. For så vidt angår kortet over de 90 kystvandoplande, anvendes det kort, som har været anvendt i forbindelse med vandområdeplanlægningen.

Oplandene, hvor der kan stilles krav om udlæg af husdyrefterafgrøder, afgrænses i dag ved henholdsvis bekendtgørelse nr. 217 af 28. februar 2018 om afgrænsning af oplande til nitratsfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder og bekendtgørelse nr. 216 af 28. februar 2018 om afgrænsning af kystvandoplande. I bekendtgørelserne er de enkelte oplande angivet ved koordinater.

Kortenes afgrænsning fastlægges således administrativt i bekendtgørelser og vil gælde indtil en eventuel opdatering af bekendtgørelserne. Opdatering af kortene kan ske, f.eks. hvis Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at der er ny faglig viden, der begrunder en opdatering af oplandene til nitratsfølsom habitatnatur, eller hvis kystvandoplandsinddelingen ændres i forbindelse med en ny generation af vandområdeplaner eller i øvrigt.

Husdyrefterafgrødekravet vil som udgangspunkt samlet set udgøre ca. 34.000 hektar på landsplan i de år, hvor der kommer en ny generation af vandområdeplaner, det vil sige første gang i 2021. I perioden frem mod vedtagelsen af den næste generation af vandområdeplaner i 2027 vil det samlede efterafgrødekrav kunne afvige fra ca. 34.000 hektar, da behovet for efterafgrøder målrettet nitratsfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder kan variere fra år til år afhængig af ændringer i anvendelsen af organisk gødning. Der vil være behov for flere hektar efterafgrøder, såfremt der sker en stigning i anvendelsen af organisk gødning i oplande til nitratsfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder udover, hvad der kan modsvares med 34.000 hektar husdyrefterafgrøder. Hertil kommer, at den beregnede effekt af efterafgrøder med hensyn til reduktion af kvælstofudvaskningen kan ændre sig over tid, og at det samlede behov for husdyrefterafgrøder også af denne grund kan afvige fra det nuværende.

Bemyndigelsen i lovforslagets § 38, stk. 1, giver også hjemmel til at fastsætte krav om husdyrefterafgrøder målrettet beskyttelsen af grundvand inden for nitratsfølsomme indvindingsområder. Denne bemyndigelse forventes i første omgang ikke udnyttet.

Husdyrefterafgrødekravet vil indgå som en tærskelværdi i forhold til projekter om intensiv husdyravl omfattet af VVM-direktivets bilag I eller II, der i øvrigt er gennemført i husdyrbrugloven.

Det er hensigten, at efterafgrøder som led i den målrettede regulering skal etableres i særlige områder, hvor der er et behov for en kvælstofreducerende indsats. Den foreslåede bemyndigelse vil derfor blive anvendt til at fastsætte, hvilke områder der skal etableres efterafgrøder i, og efterafgrødekravets størrelse i de enkelte områder. Det følger heraf, at virksomheder, der har arealer i det pågældende område, og som er omfattet af efterafgrødekravet, skal etablere efterafgrøder i det pågældende område. Der kan endvidere fastsættes regler, der sikrer, at virksomheder, der har arealer i flere områder, etablerer efterafgrøderne i det område, hvor der er et indsatsbehov.

Det er endvidere hensigten at udnytte bemyndigelsen til at afgrænse de særlige områder, hvor efterafgrøder til opfyldelse af efterafgrødekravet i den målrettede regulering skal etableres. De særlige områder forventes at omfatte kystvandoplande. Det forventes, at alle ID15-områder inden for kystvandoplandet får samme efterafgrødekrav. Hvis der i 2020 eller i følgende år oprettes en ordning i enkelte områder, der skal håndtere et indsatsbehov til imødegåelse af forringelser af tilstanden i vandmiljøet, vil der dog i disse områder også kunne fastsættes forskellige krav i de enkelte ID15-områder. Den foreslåede bemyndigelse kan derfor også anvendes til at afgrænse de enkelte ID15-områder.

ID15-områder er topografisk afgrænsede oplande, som i gennemsnit er på 15 km², beliggende inden for et kystvandopland. Der findes 90 kystvandoplande i Danmark. ID15-områderne er identificeret ved et områdenummer og er afgrænset som vist i Miljø- og Fødevareministeriets Internet Markkort. Kystvandoplande består af et antal ID15-områder. Den geografiske afgrænsning af de 90 kystvandoplande fremgår af kortmaterialet i vandområdeplanerne for 2. planperiode.

Det er hensigten at afgrænse områderne ved bekendtgørelse. Et kort over områderne vil endvidere kunne tilgås via Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

Ministerens foreslås endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om, på hvor stor en del af virksomhedens areal plantedække skal etableres og beregningen heraf samt om dispensation fra plantedækkekravet i det omfang, at det ikke får betydning for den kvælstofreducerende effekt.

Efter bestemmelsen vil virksomhedens efterafgrødegrundareal, som bl.a. er afgørende for størrelsen af virksomhedens pligtige efterafgrødekrav, blive afgrænset. Det er hensigten at fastsætte, at virksomhedens efterafgrødegrundareal skal opgøres som det samlede areal, som virksomheden for egen regning og risiko i planperioden dyrker med korn (vår- og vintersæd), vår- og vinterraps, majs, rybs, soja, sennep, ærter, hestebønner, solsikke, olieør og andre etårige afgrøder, der ikke har kvælstofoptagelse om efteråret i høståret.

Efter gældende ret bliver efterafgrødegrundarealet opgjort ud fra de afgrøder, der dyrkes i den planperiode, hvor efterafgrøderne etableres. Med den foreslåede bemyndigelse er det hensigten at ændre dette, så efterafgrødegrundarealet opgøres ud fra de afgrøder, der dyrkes i planperioden forud for den planperiode, hvor efterafgrøderne skal etableres. Dermed bliver det muligt at opgøre størrelsen af virksomhedens efterafgrødegrundareal, inden efterafgrøderne skal etableres.

Det er hensigten, at virksomheder med et efterafgrødegrundareal på under 10 hektar ikke pålægges at etablere efterafgrøder efter de forskellige ordninger, uanset om virksomheden opfylder betingelserne i lovforslagets § 4.

Det forventes, at der ligesom i dag vil blive fastsat regler om, at størrelsen af det pligtige efterafgrødekrav afhænger af, hvor meget organisk gødning virksomheden udbringer.

For husdyrefterafgrødekravet er det hensigten, at størrelsen af efterafgrødekravet differentieres for de enkelte oplande afhængig af bl.a. anvendelsen af organisk gødning i oplandet. Kravet varierer derfor fra opland til opland og fra planperiode til planperiode. Størrelsen på efterafgrødekravet vil blive angivet som en procentdel af virksomhedens efterafgrødegrundareal. Mens husdyrefterafgrødekravet målrettet oplande til nitrاتفølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder justeres årligt på baggrund af opgørelsen af stigning i anvendelsen af organisk gødning i de enkelte oplande beregnet på grundlag af nyeste tilgængelige data fra gødningsregnskaberne, vil husdyrefterafgrødekravet målrettet kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne alene blive justeret hvert 6. år i forbindelse med vedtagelsen af nye vandområdeplaner for vandrammedirektivets planperioder. Husdyrefterafgrødekravet målrettet kystvandoplande med indsatsbehov fordeles bl.a. ud fra kystvandoplandenes indsatsbehov i kg kvælstof sammenholdt med oplandets harmoniareal i hektar samt i forhold til mængden af udbragt organisk gødning. Det forventes, at størrelsen af kravet i de enkelte oplande vil blive fastsat i et bilag til plantedækkebekendtgørelsen.

For husdyrefterafgrødekravet er det endvidere hensigten, at virksomheder, der udbringer organisk gødning svarende til mindre end 30 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal i planperioden, samt økologiske virksomheder ikke pålægges at etablere husdyrefterafgrøder. Disse afskæringskriterier kan dog justeres i forbindelse med udmøntningen af husdyrefterafgrødekravet, når dette efter Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering er nødvendigt for fortsat at imødegå væsentlige påvirkninger af nitrاتفølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder. Husdyrefterafgrødekravet forventes desuden ligesom i dag differentieret efter, hvor meget organisk gødning virksomheden udbringer.

I den målrettede regulering er det hensigten, at efterafgrødekravet målrettes, så der opgøres et forskelligt indsatsbehov for de enkelte områder afhængig af områdets behov for kvælstofreduktion. Efterafgrødekravet fastsættes i procent af virksomhedens efterafgrødegrundareal i det pågældende kystvandopland. Procentsatsen vil afhænge af, hvor stort indsatsbehovet er i det enkelte område. Det forventes, at procentsatsen for de enkelte områder vil blive fastsat ved bekendtgørelse.

Økologiske arealer vil ikke blive pålagt krav om udlægning af efterafgrøder som led i målrettet regulering i 2019/20 og 2021, idet den gennemsnitlige udvaskning fra denne type arealer i forvejen er lav. Der vil blive taget stilling til, om økologiske arealer fortsat skal undtages i de kommende år.

Med bemyndigelsen foreslås miljø- og fødevarerministeren endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om dispensation fra plantedækkekravet i det omfang, at det ikke får betydning for den kvælstofreducerende effekt. Bemyndigelsen er – som den gældende § 18 b, stk. 3 – tænkt rettet mod efterafgrødekrav som led i den målrettede regulering.

Bemyndigelsen kan udnyttes til at fastsætte regler om, at virksomheder kan ansøge om reduktion af det areal, der skal udlægges med obligatoriske efterafgrøder, hvis arealet overstiger en vis procentdel af virksomhedens efterafgrødegrundareal, eller hvis efterafgrødekravet efter en omregning af kravets størrelse til kvælstofeffekt udgør mere end en vis procentdel af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden.

En dispensation forudsætter, som det er tilfældet i dag, at det eventuelle indsatsbehov i det pågældende ID15-område nås.

Hvis en reduktion af en virksomheds efterafgrødekrav ville medføre, at årets indsatsbehov ikke opnås, kan ministeren med hjemmel i den foreslåede § 38, stk. 1, overføre et mindre indsatsbehov til den følgende planperiode, således at årets indsatsbehov samlet set opnås trods dispensation.

Hvis en virksomhed ønsker at benytte sig af muligheden for at få reduceret efterafgrødekravet, er det muligt i medfør af bemyndigelsen at fastsætte krav til dokumentation fra virksomheden for, at efterafgrødekravet efter en omregning af kravets størrelse til kvælstofeffekt udgør mere end den fastsatte procentdel af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden.

Miljø- og fødevareministeren er efter den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 18, stk. 1, bl.a. bemyndiget til at fastsætte regler om dyrkningsrelaterede tiltag, herunder at fastsætte perioder, hvor jordbearbejdning og omlægning af arealer med plantedække ikke må finde sted. Bestemmelsen er udmøntet i plantedækkebekendtgørelsens kapitel 3.

Med den foreslåede bestemmelse i § 38, stk. 2, foreslås denne bemyndigelse videreført.

Miljø- og fødevareministeren foreslås i § 38, stk. 2, bemyndiget til at fastsætte regler om dyrkningsrelaterede tiltag, herunder fastsætte perioder, hvor jordbearbejdning og omlægning af arealer med plantedække ikke må finde sted.

De dyrkningsrelaterede tiltag, der er fastsat efter gældende ret, indgår i indsatsprogrammet for vandområdeplanerne under vandrammedirektivet. Det er hensigten at udnytte den foreslåede bemyndigelse i det omfang, det findes nødvendigt for at opfylde indsatsprogrammet.

Det er i første omgang hensigten at udnytte bemyndigelsen til at fastsætte regler om begrænsning i adgangen til at foretage jordbearbejdning i efterårs- og vintermånederne på marker, hvor der vil blive sået vårsæd. Forbudsperiodens udstrækning vil afhænge af, hvilken jordtype marken har. Jordbearbejdning vil sige enhver form for bearbejdning af jorden, som kan foretages i forbindelse med jordbrugsmæssig anvendelse af jorden.

Begrænsningen i adgangen til at foretage jordbearbejdning betyder, at ukrudtsbehandling ved mekanisk jordbearbejdning fortrinsvis vil ske i foråret. Hovedparten af kvælstofudvaskningen fra dyrkningsjorden foregår i efterårs- og vintermånederne. Jordbearbejdning efter høst eller i efterårs- og vintermånederne kan forøge udvaskningen af kvælstof. Hvis jorden holdes sort om efteråret ved f.eks. pløjning, harvning eller ved kemisk bekæmpelse af spildkorn, stiger nitratinholdet i jorden. Dette er en følge af, at pløjning og anden jordbearbejdning gennem løsning af jorden og opbrydning af den gamle afgrøde øger omsætningen af organisk stof, hvorved det kvælstof, der er bundet til det organiske materiale, nedbrydes til mineralsk kvælstof, der kan blive udvasket til vandmiljøet. Ved ompløjning af kløvergræs eller afgræsset rent græs frigøres der ligeledes store mængder af organisk bundet kvælstof. Hvis der ikke efterfølgende etableres en afgrøde til opsamling af det omsatte kvælstof, stiger nitratinholdet i jorden, hvilket øger risikoen for udvaskning af nitrat til vandmiljøet.

Det er hensigten at fastsætte regler, der giver mulighed for at nedvisne plantedække i dele af forbudsperioden. Det er endvidere hensigten at fastsætte yderligere modifikationer og undtagelser til jordbearbejdningsforbuddet, f.eks. således at efterafgrøder etableret til opfyldelse af efterafgrødekrav fastsat i medfør af gødskningsloven kan etableres og destrueres uafhængigt af forbudsperioden. Der vil endvidere f.eks. kunne fastsættes undtagelser og modifikationer fra forbuddet, der muliggør bestemte produktioner, som forbuddet ville forhindre eller besværliggøre (fx økologisk drift, hvor der er forbud mod pesticider, og jordbearbejdning er en forudsætning for ukrudtsbekæmpelse). Der kan endvidere fastsættes modifikationer og undtagelser for at tilgodese hensyn til ukrudtsbekæmpelse, en hensigtsmæssig drift af virksomhedens marker eller af hensyn til sygdomsforebyggelse og -bekæmpelse m.v.

Ved omlægning af fodergræsarealer frigøres store mængder af kvælstof, der potentielt kan blive udvasket til vandmiljøet. Ved at udsætte omlægningstidspunktet af fodergræs fra om efteråret til om foråret mindskes udvaskningen af kvælstof, idet den mængde kvælstof, der frigives ved omlægningen, kan opsamles og udnyttes af en efterfølgende afgrøde, der sås i foråret.

Det er derfor hensigten at fastsætte regler om, at omlægning af fodergræsmarker som hovedregel ikke må finde sted i perioden 1. juni til 1. februar. Efter bestemmelsen kan det endvidere fastlægges, hvilke afgrøder der anses for fodergræs.

Det er dog hensigten, at der vil blive fastsat regler om, at omlægningstidspunktet i forbindelse med omlægning fra fodergræs til fodergræs, vinterraps eller grønkorn med græsudlæg kan udsættes til 15. august.

Det er desuden hensigten at fastsætte regler om, at fodergræsmarker med jordbundstypenummer (JB-nr.) 7-9 må ompløjes fra den 1. november, hvis arealerne skal anvendes til en forårssået afgrøde i det umiddelbart følgende kalenderår.

Virksomheder, der er autoriserede til økologisk jordbrugsproduktion, vil blive undtaget fra begrænsningen i adgangen til omlægning af fodergræs.

Det vil være muligt inden for bemyndigelsen at undtage yderligere aktiviteter fra begrænsningen. Det vil endvidere være muligt efter bestemmelsen at fastsætte regler om tilladte aktiviteter i forbudsperioderne.

Til § 39

Efter den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 19 er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at etablere ordninger om alternative kvælstofvirkemidler, som virksomheden kan vælge at anvende til opfyldelse af efterafgrødekrav fastsat i medfør af gødskningslovens §§ 18 og 18 a. Ministeren er endvidere efter bestemmelsen bemyndiget til at oprette pilotprojektordninger til afprøvelse af nye virkemidler. Bestemmelsen er udmøntet i plantedækkebekendtgørelsen.

Den foreslåede bestemmelse i § 39 er en videreførsel af gødskningslovens § 19. I forbindelse med overførslen af bestemmelser fra husdyrbrugloven til gødskningsloven erstatter forslaget til § 39, stk. 1 og 3, husdyrbruglovens § 5 e, stk. 2. Som noget nyt vil det efter den foreslåede bestemmelse være muligt at oprette pilotprojektordninger til opfyldelse af husdyrefterafgrødekravet.

Det foreslås i § 39, stk. 1, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at etablere særlige ordninger, som den enkelte virksomhed kan vælge som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 38, stk. 1.

Muligheden for at anvende alternativer til efterafgrøder skal sikre virksomheden fleksibilitet ved tilrettelæggelse af driften af virksomheden. Hvis det på grund af f.eks. vejrmæssige eller driftsmæssige årsager ikke er hensigtsmæssigt at etablere efterafgrøder, vil virksomheden fortsat kunne opfylde sit krav, selvom der anvendes et alternativt virkemiddel.

Det er en forudsætning for etablering af ordninger om anvendelse af alternativer, at der er tilstrækkelig dokumenteret viden om miljøeffekten af det enkelte virkemiddel. Det er forudsat, at alternativordningerne skal opnå samme miljøeffekt som etablering af efterafgrøder.

Da indsatsbehovet for de forskellige efterafgrødeordninger er fastsat ud fra forskellige kriterier, vil det ikke nødvendigvis være de samme virkemidler, der gives adgang til at anvende i de forskellige ordninger.

Efter plantedækkebekendtgørelsen og husdyrgødningsskemaet kan følgende virkemidler anvendes som alternativer til efterafgrøder: mellemafgrøder, energiafgrøder, braklagte arealer, braklagte arealer langs vandløb og søer, afbrænding af fiberfraktion af forarbejdet husdyrgødning og tidligt såede vinterafgrøder. Desuden har virksomhederne mulighed for at overføre et overskud af efterafgrøder fra en planperiode til en senere planperiode eller overdrage overskud af efterafgrøder til en anden virksomhed. Det er som udgangspunkt hensigten at videreføre disse alternativer i den pligtige ordning og i husdyrefterafgrødeordningen, med undtagelse af muligheden for at overdrage overskud af efterafgrøder til en anden virksomhed, jf. nedenfor. Endvidere er det hensigten, at reduktion af den samlede kvote for kvælstof vil indgå som et frivilligt alternativ.

Overdragelse af efterafgrøder på tværs af oplande kan resultere i en geografisk forskydning af den næringsstofreducerende effekt, som efterafgrøderne er tillagt. Det betyder, at den kvælstofeffekt, som en

efterafrørde skal bidrage med, kan leveres i et andet opland end det opland, som virksomheden med krav om etablering af efterafrørden ligger i.

Den eksisterende overdragelse af efterafrørder mellem virksomheder har indtil videre været forholdsvist begrænset. Således blev der i planperioden 2015/2016 afgivet ca. 6.500 hektar efterafrørder til andre virksomheder, mens der i 2016/2017 blev afgivet ca. 7.500 hektar.

Det forventes, at ministeren med hjemmel i lovforslaget vil fjerne eller begrænse muligheden for overdragelse af efterafrørder fra 2020, idet indfasningsprofilen for den målrettede regulering fra 2020 vil medføre, at efterafrørdeindsatsen stiger i visse områder. På baggrund af dette vil der kunne forventes en stigning i handlen.

Justeringerne vurderes som værende nødvendige for at imødegå risikoen for geografiske forskydninger af den forudsatte næringsstofreducerende effekt, og vil dermed bidrage til, at modellen for målrettet regulering opnår den forudsatte virkning. Samtidig sikres det, at husdyrefterafrørderne udlægges i de tilsigtede oplande, hvilket styrker husdyrefterafrørdekravets egnethed som afskæringskriterium, der kan afløse konkrete vurderinger efter VVM-direktivet og habitatdirektivet.

Det er som nævnt ovenfor hensigten at videreføre muligheden for at overføre et overskud af efterafrørder fra en planperiode til en senere planperiode. Hvis omfanget af de opsparede efterafrørder på et tidspunkt måtte blive mindre, fordi der sker stor anvendelse af opsparede efterafrørder, kan det mindske miljøeffekten af miljøreguleringen i de kommende år, bl.a. i kraft af tidsmæssige forskydninger mellem landbrugets påvirkning og den modvirkende indsats. Miljø- og Fødevareministeriet vil følge udviklingen i overførslen af efterafrørder og anvendelsen af de opsparede efterafrørder på oplandsniveau for at imødegå risikoen for markante tidlige forskydninger af den forudsatte næringsstofreducerende effekt. Overvågningen sker med henblik på at justere i reglerne for overførsel og anvendelse af overskud af efterafrørder i bekendtgørelserne, såfremt der er behov for det, så det sikres, at målrettet regulering opnår den forudsatte virkning. Overvågningen bidrager også til at styrke husdyrefterafrørdekravets egnethed som afskæringskriterium, der kan afløse konkrete vurderinger efter VVM-direktivet og habitatdirektivet.

I den målrettede regulering vil der som udgangspunkt blive givet mulighed for anvendelse af de samme alternativer som i de øvrige efterafrørdeordninger. Det er dog hensigten, at muligheden for at overføre efterafrørder fra en planperiode til opfyldelse af en senere planperiodes efterafrørdekrav ikke vil kunne anvendes inden for den målrettede regulering.

Som det fremgår af bemærkningerne til § 38, vil der i 2020 og følgende år kunne være behov for at oprette en målrettet reguleringsordning til håndtering af et indsatsbehov fastsat for at imødegå forringelser af tilstanden i vandmiljøet. I områder, hvor der fastsættes en sådan ordning, kan det være nødvendigt at begrænse de virkemidler, der kan anvendes som alternativer til målrettet regulering, således at virkemidler der ikke har en grundvandseffekt ikke kan anvendes, idet det i denne ordning kan være relevant at gennemføre en indsats med henblik på at imødegå forringelser af grundvandet.

De tilladte virkemidler kan løbende ændres og udmøntes i forbindelse med udstedelsen af bekendtgørelser efter lovforslaget.

Såfremt der på et senere tidspunkt opnås tilstrækkelig dokumenteret viden om miljøeffekten af andre virkemidler end de ovennævnte, vil det med hjemmel i den foreslåede bestemmelse kunne fastsættes, at også disse kan anvendes som alternativ til etablering af efterafrørder. Det vil f.eks. være muligt at etablere en ordning, hvor præcisionsteknologier, som dokumenterbart kan begrænse kvælstofudvaskningen, kan anvendes som alternativ til efterafrørder.

Ministerens foreslås i § 39, stk. 2, bemyndiget til at etablere pilotprojektordninger, hvorefter en eller flere virksomheder kan ansøge om at anvende lokale foranstaltninger som alternativ til etablering af efterafrørder efter regler fastsat i medfør af § 38, stk. 1.

Efter forslaget etableres pilotprojektordningerne i medfør af § 39, stk. 2, i modsætning til alternativordningerne fastsat i medfør af § 39, stk. 1, som ansøgningsordninger.

Det vil f.eks. være muligt at bestemme, at en pilotprojektordning alene kan anvendes til opfyldelse af et af de efterafgrødekrav, der kan fastsættes efter den foreslåede § 38, stk. 1, således at pilotprojektordningen afprøves for et af efterafgrødekravene, før det evt. sættes i kraft for de øvrige efterafgrødekrav.

I forbindelse med iværksættelse af pilotprojekter efter bestemmelsen vil Landbrugsstyrelsen i samarbejde med relevante forskningsinstitutioner fastsætte effekten forsigtigt, således at overholdelsen af de EU-retlige forpligtelser sikres. Landbrugsstyrelsen kan desuden ved udvælgelse af virksomheder til deltagelse i konkrete pilotprojekter tage hensyn til, om virksomheden har udbringningsarealer i områder, hvor der gælder særlige beskyttelseshensyn, hvilket f.eks. kan betyde, at et konkret pilotprojekt ikke bliver iværksat i et område, hvor der er et højt husdyrefterafgrødekrav.

Ifølge den foreslåede § 39, stk. 3, kan ministeren fastsætte nærmere regler om alternativ- og pilotprojektordningerne efter stk. 1 og 2, herunder frister og omregningsfaktorer m.v.

I medfør af bestemmelsen kan ministeren bl.a. fastsætte frister for, hvornår alternativerne senest skal etableres og tidligst kan destrueres. Desuden kan der fastsættes betingelser for anvendelse af alternativet som f.eks. krav om, at arealerne ikke tilføres gødning eller afgræsses, eller krav til, hvordan de etablerede virkemidler skal fremstå.

Virkemidler, der anvendes som alternativer til efterafgrøder, vil ikke nødvendigvis have samme kvælstofreducerende effekt pr. hektar som efterafgrøder. For at sikre den forudsatte effekt af virkemidlerne kan der efter bemyndigelsen i stk. 3 fastsættes omregningsfaktorer mellem efterafgrøder og alternativerne. Det er hensigten, at der vil blive anvendt samme omregningsfaktorer i de efterafgrødeordninger, hvor virkemidlet kan benyttes som alternativ.

Efter bestemmelsen kan der endvidere fastsættes regler om, at alternativerne skal etableres i særlige områder, hvor der er et indsatsbehov. Der henvises til bemærkningerne til § 38 for en beskrivelse af kravene til placering af virkemidlerne i de enkelte efterafgrødeordninger.

Der kan endvidere efter stk. 3 fastsættes generelle regler for foranstaltninger under pilotprojektordningerne efter stk. 2.

Efter forslaget til § 39, stk. 4, kan ministeren for pilotprojektordninger omfattet af stk. 2 fastsætte regler om ansøgningens indgivelse, indhold og oplysninger, herunder om formkrav hertil. Ministeren kan endvidere fastsætte vilkår i afgørelser om ordning truffet efter regler fastsat i medfør af stk. 2.

Stk. 4 giver dermed mulighed for fastsættelse af individuelle vilkår i afgørelser, der angår det konkrete pilotprojekt, der er omfattet af ansøgningen.

Efter bestemmelserne i stk. 3 og 4 kan der bl.a. fastsættes regler om forudsætninger for foranstaltningernes kontrollerbarhed og krav om indgivelse af en række oplysninger, der indgår i vurderingen af den pågældende foranstaltnings eventuelle negative effekter for miljøet, samt om hvordan reduktionen af efterafgrødekravet kan fordeles mellem flere virksomheder, der er fælles om en foranstaltning, der godkendes under en pilotprojektordning.

Der kan endvidere fastsættes nærmere betingelser for foranstaltningernes godkendelse under pilotprojektordningerne. F.eks. vil der kunne stilles et generelt krav om dokumentation for kvælstofeffekten af foranstaltningerne, således at det sikres, at denne modsvarer den kvælstofeffekt, der opnås ved udlægning af efterafgrøder efter lovforslaget, i form af en overvågningsrapport udarbejdet efter nærmere fastsatte regler.

De individuelle vilkår i den enkelte afgørelse kan f.eks. bestå i løbende dokumentation af foranstaltningens kvælstofeffekt ved hjælp af målinger, regler om løbende vedligeholdelse m.v.

Til § 40

Gødskningslovens § 24 c indeholder en bemyndigelse til miljø- og fødevareministeren til at yde nationalt tilskud til kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder. Bestemmelsen giver endvidere ministeren bemyndigelse til at fastsætte de nærmere betingelser for at opnå tilskud, om tilladte virkemidler, om ansøgningen m.v. Med lovforslagets § 40 videreføres gødskningslovens § 24 c.

Det foreslås i § 40, stk. 1, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at yde nationalt tilskud til kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder. Den foreslåede bestemmelse svarer til gødskningslovens § 24 c.

Formålet med bestemmelsen er, at ministeren i medfør af bemyndigelsen kan etablere en frivillig tilskudsordning, hvorefter virksomheder kan ansøge om tilskud til etablering af efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder i særlige områder med et behov for en kvælstofreducerende indsats i forhold til kystvand og grundvand. Tilskudsordningen indgår i den målrettede regulering.

Der er i 2017 og 2018 oprettet en lignende tilskudsordning, hvor virksomheder kan søge om tilskud til etablering af målrettede efterafgrøder. Der vil endvidere efter de gældende bestemmelser i gødskningsloven blive oprettet en tilskudsordning i 2019, som indgår i den målrettede regulering. Tilskuddet til disse ordninger ydes som de minimis-støtte i overensstemmelse med reglerne i Kommissionens forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte i landbrugssektoren (de minimis-forordningen).

Det følger af de minimis-forordningens artikel 3, stk. 2, at den samlede de minimis-støtte ydet af en medlemsstat til en enkelt virksomhed ikke må overstige 15.000 Euro over en periode på tre regnskabsår. Det betyder, at der formentlig vil være virksomheder, der vil få nedsat deres tilskud til kvælstofreducerende virkemidler, fordi de over en treårig periode har modtaget de minimis-tilskud svarende til 15.000 Euro. Efter den foreslåede bestemmelse i § 40 kan der oprettes en ordning om udbetaling af resttilskud til sådanne tilskudsmodtagere, som i foregående år har fået nedsat deres tilskud til kvælstofreducerende virkemidler. Det vil være en forudsætning for udbetaling, at tilskudsmodtageren har opfyldt betingelserne for at modtage tilskud i det år, hvor tilskudsmodtageren har søgt om det kvælstofreducerende virkemiddel, og at vedkommende har fået nedsat sit tilskud som følge af de minimis-loftet. Selvom tilskuddet først udbetales i et senere år, skal tilskudsmodtageren således søge om og opfylde betingelserne for det kvælstofreducerende virkemiddel i det år, hvor indsatsen skal leveres. Tilskudsmodtageren skal endvidere søge om udbetaling af det resterende tilskud i det efterfølgende år, hvor det resterende tilskud skal udbetales.

Der er tale om en national tilskudsordning, idet tilskuddet finansieres af nationale midler og ikke af EU-midler. Da der er tale om en national tilskudsordning, er det en forudsætning for anvendelsen af bestemmelsen, at der afsættes midler på finansloven til etableringen af ordningen. Det er ligeledes en forudsætning, at den nationale tilskudsordning etableres inden for rammerne af statsstøttere reglerne, herunder de minimis-reglerne.

Hvis tilskuddet til målrettet regulering fremadrettet vil blive ydet under EU's Landdistriktsprogram, vil tilskuddet blive ydet efter Landdistriktsfondsloven, og den foreslåede bemyndigelse i lovforslagets § 40 vil dermed ikke blive anvendt til at yde tilskud. Se mere herom i afsnit 3.3.1.1.2.2 i de almindelige bemærkninger.

Miljø- og fødevareministeren foreslås i § 40, stk. 2, 1. pkt., bemyndiget til at fastsætte regler om, hvilke virkemidler der kan ydes tilskud til. Den foreslåede bemyndigelse i § 40, stk. 2, 1. pkt., indebærer, at ministeren med henblik på at sikre den forudsatte miljøeffekt af tilskudsordningen kan fastsætte, hvilke virkemidler der kan ansøges om tilskud til. For at virkemidlet kan indgå i ordningen, skal virkemidlet have en kvælstofreducerende effekt. Den kvælstofreducerende effekt af de enkelte virkemidler, der kan anvendes

til at opfylde indsatsbehovet, er i dag afspejlet i de omregningsfaktorer mellem forskellige virkemidler, der fremgår af plantedækkebekendtgørelsen.

Det er hensigten, at de kvælstofreducerende virkemidler, der kan søges om tilskud til, som udgangspunkt vil omfatte de samme virkemidler, som virksomhederne kan anvende til opfyldelse af efterafgrødekrav fastsat i medfør af den foreslåede § 38, stk. 1. De kvælstofreducerende virkemidler omfatter således efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder. Det er dog hensigten, at det ikke vil være muligt at overføre kvælstofreducerende virkemidler fra en planperiode til opfyldelse af indsatsbehovet i en senere planperiode eller til en anden virksomhed. De tilladte virkemidler kan løbende ændres og udmøntes i forbindelse med udstedelsen af bekendtgørelser efter lovforslaget.

Som det fremgår af bemærkningerne til § 38, vil der i 2020 og følgende år kunne være behov for at oprette en målrettet reguleringsordning til håndtering af et indsatsbehov fastsat for at imødegå forringelser af tilstanden i vandmiljøet. I områder, hvor der fastsættes en sådan ordning, kan det være nødvendigt at begrænse de virkemidler, der kan anvendes som alternativer til målrettet regulering, således at virkemidler der ikke har en grundvandseffekt ikke kan anvendes, idet det i denne ordning kan være relevant at gennemføre en indsats med henblik på at imødegå forringelser af grundvandet.

Hvis der opstår viden om miljøeffekten af andre alternative virkemidler, vil det inden for bemyndigelsen også være muligt at lade disse virkemidler indgå i tilskudsordningen.

Miljø- og fødevareministeren foreslår i § 40, stk. 2, 2. pkt., bemyndiget til at fastsætte regler om betingelser for at opnå tilskud, om beregning af tilskud, om udbetaling af tilskud, om ansøgning om tilskud m.v. og om administration af tilskudsordningerne. Det er hensigten at udnytte den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvilke betingelser tilskudsmodtageren skal opfylde for at kunne opnå tilskud. Der kan f.eks. være tale om, at tilskudsmodtageren skal drive det ansøgte areal som ejer eller forpagter ved udløbet af ansøgningsfristen. Det er endvidere hensigten, at der i medfør af bemyndigelsen fastsættes nærmere regler vedrørende de enkelte kvælstofreducerende virkemidler, således at den forudsatte kvælstofreducerende effekt af tilskudsordningen opnås. Det er derfor hensigten, at der i medfør af bemyndigelsen fastsættes nærmere regler om, hvilke afgrødetyper der kan anvendes, om etablerings- og destruktionsfrister og om omregningsfaktorer m.v. Det forventes, at betingelserne om afgrødetyper og etablerings- og destruktionsfrister vil ligge sig op ad de bestemmelser, der fastsættes for efterafgrøder etableret til opfyldelse af efterafgrødekravene i lovforslagets § 38, stk. 1.

Det betyder bl.a., at der også for efterafgrøder etableret til opfyldelse af indsatsbehovet for den frivillige tilskudsordning på bekendtgørelsesniveau vil kunne fastsættes regler om en mere fleksibel frist for etablering af efterafgrøderne end de frister, som i dag kendes fra de forskellige efterafgrødeordninger. Hvis tilskudsmodtageren vælger at benytte sig af en senere dato for etablering af efterafgrøderne, vil tilskudsmodtageren skulle reducere den samlede kvote for kvælstof efter den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 1, nr. 2. En forudsætning for indførslen af en sådan ordning er, at der opnås forskningsmæssig belæg for, at ordningen har tilstrækkelig kvælstofreducerende effekt. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 38.

Der kan i medfør af den foreslåede bemyndigelse f.eks. fastsættes betingelser om en mindstestørrelse på det ansøgte areal. Efter bestemmelsen kan det endvidere fastsættes, at tilskuddet er betinget af, at bestemmelserne om kontrol opfyldes.

Det er hensigten, at de særlige områder (kystvandoplande, hvor der er et indsatsbehov), hvori der kan søges tilskud til kvælstofreducerende virkemidler, vil blive afgrænset i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 40, stk. 2, og som hidtil blive vist i Miljø- og Fødevareministeriets Internet Markkort. Det forventes, at alle ID15-områder inden for kystvandoplandet får samme indsatsbehov. Hvis der i 2020 eller i følgende år oprettes en ordning i enkelte områder, der skal håndtere et indsatsbehov til imødegåelse af forringelser af tilstanden i vandmiljøet, vil der dog i disse områder også kunne fastsættes forskellige indsatsbehov i de enkelte ID15-områder. Den foreslåede bemyndigelse kan derfor også anvendes til at afgrænse de enkelte ID15-områder.

ID15-områder er topografisk afgrænsede oplande, som i gennemsnit er på 15 km², beliggende inden for et kystvandopland. Der findes 90 kystvandoplande i Danmark. ID15-områderne er identificeret ved et områdenummer og er afgrænset som vist i Miljø- og Fødevareministeriets Internet Markkort.

Kystvandoplande består af et antal ID15-områder. Den geografiske afgrænsning af de 90 kystvandoplande fremgår af kortmaterialet i vandområdeplanerne for 2. planperiode.

Økologiske arealer er undtaget fra reguleringen i 2019, idet den gennemsnitlige udvaskning fra denne type arealer i forvejen er lav. Der vil blive taget stilling til, om økologiske arealer fortsat skal undtages i de kommende år.

Herudover forventes det i medfør af den foreslåede bemyndigelse at fastsætte regler om, at ansøgningen om tilskud skal indgives til Landbrugsstyrelsen via et ansøgningsskema udarbejdet af styrelsen.

I ansøgningsskemaet vil tilskudsmodtageren skulle angive, hvor efterafgrøderne placeres. Tilskudsmodtageren kan ikke flytte efterafgrøderne til andre oplande end dem, hvor der er ansøgt til. Det er dog muligt at flytte efterafgrøderne inden for de områder, hvortil der er ansøgt.

Det er endvidere hensigten, at der vil blive fastsat regler om de ansøgningsperioder, hvor der kan søges om tilskud. For at sikre størst mulig effekt af de afsatte midler forventes det, at der vil blive fastsat regler for ansøgningsprocessen, herunder om prioritering af ansøgningerne, hvis Landbrugsstyrelsen modtager for mange ansøgninger til, at de alle kan imødekommes.

Efter bestemmelsen i § 40, stk. 2, kan der endvidere fastsættes regler om beregning af tilskuddets størrelse.

Det er hensigten, at tilskudsordningen indrettes således, at indsatsbehovet i det enkelte særlige område i ansøgningssystemet vil blive omsat, så det fremgår heraf, hvor mange hektar efterafgrøder der samlet set skal udlægges i det enkelte område til opfyldelse af dettes indsatsbehov. I forbindelse med ansøgningen vil ansøger skulle angive, hvilket virkemiddel der ansøges om tilskud til. Hvis der ansøges om tilskud til andre kvælstofreducerende virkemidler end efterafgrøder, bliver effekten af det pågældende virkemiddel omregnet til en angivelse i hektar efterafgrøder ved hjælp af en omregningsfaktor. Omregningen af virkemidlets effekt til en angivelse i hektar efterafgrøder er nødvendig, da tilskudssatsen vil blive fastsat som et beløb pr. hektar efterafgrøde. Tilskuddet vil blive beregnet ud fra størrelsen på det ansøgte areal omregnet til hektar efterafgrøder og tilskudssatsen, forudsat at tilskuddet ligger inden for de minimis-forordningens rammer, og at betingelserne for tilskud i øvrigt er opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse i § 40, stk. 2, 2. pkt., indeholder også bemyndigelse til at fastsætte regler om administration af tilskudsordningen. Bestemmelsen indebærer mulighed for at fastsætte regler om prioritering og afslag på ansøgninger og om, hvornår tilskud kan afslås af andre grunde, end at bevillingen er brugt op.

Det foreslås endvidere i § 40, stk. 3, at der kan fastsættes regler om, at tilskudsmodtageren i hele perioden, hvor betingelser for tilskud skal være opfyldt, skal underrette ministeren, hvis betingelserne for tilskud ikke er opfyldt. Det er hensigten, at der vil blive fastsat regler om oplysningspligt i tilfælde, hvor betingelserne for tilskud ikke er opfyldt, herunder om hvordan denne oplysningspligt kan opfyldes.

Endelig foreslås ministeren i § 40, stk. 4, bemyndiget til at fastsætte regler om kontrol, om nedsættelse af tilskud og om tilbagebetaling af uberettiget udbetalt tilskud, herunder om betaling af renter.

Det er hensigten, at ministeren med bestemmelsen får bemyndigelse til at fastsætte regler om kontrol af, hvorvidt tilskudsmodtager opfylder betingelserne for tilskud. Der kan f.eks. fastsættes bestemmelser om adgang til tilskudsmodtagers arealer i forbindelse med kontrol og om tilskudsmodtagers afgivelse af oplysninger til brug for sagsbehandling og kontrol.

De øvrige regler i lovforslagets kapitel 7 om administration af loven vil finde anvendelse for den tilskudsordning, der etableres i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 40. Dette indebærer bl.a., at miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, om nødvendigt til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til virksomheden for at udføre kontrol, samt at virksomhedens ejer eller de hos denne ansatte skal yde fornøden vejledning og hjælp ved kontrollen, jf. lovforslagets § 51.

De bestemmelser om kontrol, som kan fastsættes for tilskudsordningen efter den foreslåede bemyndigelse i § 40, stk. 4, supplerer således lovforslagets generelle kontrolregler. Det er hensigten, at der i medfør af bestemmelsen i § 40, stk. 4, fastsættes regler om en forholdsmæssig nedsættelse af tilskuddet i tilfælde af, at det ved kontrol konstaterede areal afviger fra det ansøgte areal. Endvidere kan der fastsættes regler om tilbagebetaling af uretmæssigt udbetalt tilskud i tilfælde, hvor overtrædelsen først konstateres, efter tilskuddet er udbetalt.

Hvis det ved en kontrol konstateres, at tilskudsmodtageren ikke har opfyldt betingelserne for tilskud, f.eks. hvis tilskudsmodtageren ikke har etableret de ansøgte hektar efterafgrøder, er det hensigten, at tilskudsmodtageren vil få nedsat tilskuddet, således at støttenedsættelsen vil udgøre et større beløb end det beløb, som skulle være udbetalt for arealet, hvor der er konstateret overtrædelser. Der kan dog fastsættes en bagatelgrænse, sådan at mindre overtrædelser ikke medfører en yderligere støttenedsættelse.

Hvis tilskudsmodtageren via ændringer i ansøgningsskemaet efter ansøgningsfristens udløb oplyser om, at tilskudsmodtageren alligevel ikke ønsker at etablere alle de anmeldte hektar efterafgrøder, vil tilskudsmodtageren alene miste et beløb svarende til det beløb, der skal udbetales for arealet, der alligevel ikke etableres med efterafgrøder. Tilskudsmodtageren vil således ikke få en yderligere støttenedsættelse. En forudsætning herfor er dog, at tilskudsmodtageren har foretaget ændringerne i ansøgningsskemaet inden varslings af kontrol, og inden der ved kontrol er konstateret overtrædelser af reglerne.

Tilskudsordninger oprettet efter bestemmelsen vil være omfattet af lovforslagets generelle regler om administration, kontrol og klageadgang m.v.

Til § 41

Gødskningslovens § 21 fastlægger en pligt for de registrerede virksomheder til årligt at foretage en gødningsplanlægning. I gødskningsbekendtgørelsens § 10 er der fastsat en frist for indgivelse af gødningsplanlægningen. Den foreslåede bestemmelse i § 41 er en videreførsel af gødskningslovens § 21.

Det foreslås i § 41, stk. 1, at virksomheder, der er omfattet af § 5, stk. 2, eller § 6, for hver planperiode skal foretage en gødningsplanlægning for det samlede landbrugsareal.

Gødningsplanlægningen indeholder en markplan over, hvilke afgrøder virksomheden planlægger at dyrke i sæsonen. Markplanen indeholder oplysninger om størrelsen af de dyrkede arealer, afgrøder, afgrødernes kvælstofnorm, afgrøder dyrket året forinden (forfrugt), jordbundstype, efterafgrøder og kvælstofprognosen. Ud fra markplanen beregner virksomheden kvælstofkvoten, der angiver, hvor meget kvælstof der maksimalt må udbringes på virksomhedens arealer i planperioden. Kvælstofkvoten kan dog på et senere tidspunkt ændre sig, hvis markplanen ændrer sig.

Gødningsplanlægningen skal efter forslaget vedrøre det samlede landbrugsareal.

Miljø- og fødevareministeren foreslås i § 41, stk. 2, bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om planlægningen, herunder frister for planlægningens foretagelse, dens udformning, indhold, herunder krav om tilknytning af et markkort, og indsendelse samt om opgørelsen af det samlede landbrugsareal. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om revision af gødningsplanlægningen.

Gødningsplanlægningen skal efter forslaget vedrøre det samlede landbrugsareal. I den nuværende lov anvendes begrebet dyrkede og udtagne arealer.

Miljø- og fødevareministeren foreslås bemyndiget til at fastsætte regler om opgørelsen af det samlede landbrugsareal. Det er hensigten at afgrænse dette areal, så det omfatter arealer med et gødningsbehov samt udyrkede og udtagne arealer.

Det er hensigten, at gødningsplanlægningen skal ske senest den dato, der er anført som ansøgningsfrist i bekendtgørelse om markblok og elektronisk Fællesskema. Hvis virksomheden bliver registreret i Register for Gødningsregnskab efter denne dato, skal virksomheden udarbejde gødningsplanlægningen snarest efter, den har modtaget et tilmeldingsbevis. Efter bestemmelsen kan der f.eks. fastsættes regler om, at gødningsplanlægningen skal opdateres, hvis der sker ændringer i de faktiske forhold på bedriften.

Efter gældende ret er der ikke krav om indsendelse af gødningsplanlægningen. Det er dermed i dag tilstrækkeligt, at virksomheden opbevarer planlægningen, og at planlægningen kan fremvises i forbindelse med kontrol. Landbrugsstyrelsen efterspørger i praksis gødningsplanlægningen fra de virksomheder, hvor der foretages en fysisk kontrol af gødningsregnskabet.

Det foreslås, at ministeren bemyndiges til at fastsætte krav om indsendelse af planlægningen. Det vil med den foreslåede bemyndigelse være muligt at stille et generelt krav om indsendelse af planlægningen, hvis det anses for nødvendigt af hensyn til foretagelse af en effektiv kontrol. Efter den foreslåede bemyndigelse i § 48 vil det være muligt at fastsætte regler om, at indsendelsen af gødningsplanlægningen skal foregå digitalt.

I forbindelse med udarbejdelsen af gødningsplanlægningen vil virksomheden kunne genbruge oplysninger fra ansøgningen om landbrugsstøtte (Fællesskemaet), således at de samme oplysninger ikke skal indtastes flere gange. Der vil dog være oplysninger, der skal angives i gødningsplanlægningen, som ikke angives i Fællesskemaet.

Efter den foreslåede bestemmelse vil det være muligt at fastsætte krav om tilknytning af kort til gødningsplanlægningen. Kortet indeholder den geografiske afgrænsning af bedriftens marker. Til kortet kan der knyttes forskellige kortlag, som indeholder oplysninger som f.eks. de enkelte markers jordbundstype, som er relevante for beregningen af virksomhedens kvælstofkvote.

Virksomhederne skal i dag i forbindelse med ansøgning om landbrugsstøtte indtegne et markkort i Miljø- og Fødevarerministeriets Internet Markkort. Det forventes, at et evt. markkortsystem opbygges således, at virksomheden vil kunne tage en kopi af markkortet, som indtegnes i forbindelse med ansøgning om landbrugsstøtte, og tilknytte dette kort til gødningskvote- og efterafgrødeskemaet (GKEA), således at virksomheder, der søger om støtte, ikke skal indtegne det samme markkort to gange. Virksomheden vil dog også kunne vælge at indtegne et nyt markkort og knytte dette til GKEA eller tilknytte et kort fra deres egne systemer.

Til § 42

Gødskningslovens § 22 vedrører virksomhedens pligt til hvert år at indberette et gødningsregnskab med oplysninger om bl.a. virksomhedens beregning af forbrug af kvælstofholdig gødning.

Gødningsregnskabet danner grundlag for myndighedernes kontrol med virksomhedernes overholdelse af gødskningslovens § 5, harmonireglerne fastsat i husdyrgødningsbekendtgørelsen og betingelserne for anvendelse af kvægundtagelsen til harmonireglerne i medfør af husdyrgødningsbekendtgørelsen. Gødningsregnskabet er derfor en vigtig forudsætning for Landbrugsstyrelsens administration af gødskningsreglerne. Pligten til at føre et gødningsregnskab følger endvidere af det danske nitrathandlingsprogram som en gennemførelse af nitratdirektivets bilag II, B, 9. Gødningsregnskabet anvendes bl.a. til at kontrollere nitratdirektivets foranstaltning om begrænsning af tilførsel af gødning til jorden, jf. nitratdirektivets bilag III, 1, 3.

Den foreslåede bestemmelse i § 42 er en videreførsel af gødskningslovens § 22. Gødningsregnskabet efter gødskningsloven omfatter beregning af virksomhedens forbrug af kvælstof. Med forslaget udvides bestemmelsen til også at omfatte beregning af forbruget af fosfor, og bestemmelsen skal derfor afløse husdyrbruglovens § 5 p. Med forslaget udgår begrebet fosforregnskabet, som i dag anvendes i husdyrbrugloven, idet indberetningen af fosforregnskabet vil være omfattet af gødningsregnskabet.

Det foreslås i § 42, stk. 1, at virksomheder, der er omfattet af lovforslagets § 5, stk. 2, eller § 6, hvert år skal udarbejde gødningsregnskab for den afsluttede planperiode. Gødningsregnskabet skal indberettes til miljø- og fødevareministeren.

Det foreslås i § 42, stk. 2, , at gødningsregnskabet skal opgøres på grundlag af virksomhedens gødningsplanlægning, jf. § 41, og angive virksomhedens samlede kvote for kvælstof, jf. §§ 13-17, og virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor til gødningsformål, jf. §§ 18-34, det fosforloft, der er tilknyttet gødningen efter husdyrbrugloven, oplysninger om husdyrbesætning, størrelsen på det samlede landbrugsareal og harmoniareal og oplysninger om virksomhedens aftaler om forpagtning til brug for udbringning af husdyrgødning og om virksomhedens husdyrgødningsaftaler.

Oplysningerne om husdyrbesætning, der efter forslaget skal indberettes i gødningsregnskabet, kan f.eks. omfatte oplysninger om antal dyr pr. husdyrtype, staldtype og besætningsnummer. Disse oplysninger kan bl.a. anvendes til beregning af virksomhedens besætningsstørrelse.

I gødningsregnskabet redegøres for alle de til virksomheden tilførte eller på virksomheden producerede typer gødning, al den gødning, virksomheden har udbragt eller afsat i planperioden, samt virksomhedens lagerstatus primo og ultimo angivet i kg kvælstof og fosfor. Ved beregningen af virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor skal der bl.a. tages højde for, hvor stor en mængde gødning der har været på virksomheden i løbet af planperioden (gødningslagerets størrelse ved planperiodens begyndelse, modtaget gødning i løbet af planperioden og mængden af produceret husdyrgødning i løbet af planperioden). Herfra fratrækkes gødning, der er lagt på lager ved planperiodens slutning og gødning, som virksomheden har afsat i løbet af planperioden. Da afgrøderne ikke kan udnytte den fulde mængde af kvælstof i organisk gødning på en gang, skal der ved beregningen af forbruget af kvælstof også tages højde for den andel af den samlede mængde kvælstof i organisk gødning, som afgrøderne maksimalt kan udnytte. Denne andel anvendes ved beregning af virksomhedens forbrug af kvælstof i de organiske gødninger til gødningsformål.

Virksomheden skal efter forslaget angive det samlede landbrugsareal og harmoniareal i gødningsregnskabet.

Det er hensigten, at opgørelsen af det samlede landbrugsareal vil blive fastsat ved bekendtgørelse efter den foreslåede bemyndigelse i § 41, stk. 2. Det er hensigten at afgrænse dette areal, så det omfatter arealer med et gødningsbehov samt udyrkede og udtagne arealer.

Afgrænsningen af harmoniarealet følger af husdyrbrugloven og regler fastsat i medfør heraf. Harmoniarealer omfatter efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 47, stk. 2, arealer med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm ifølge gødskningsloven og underliggende bekendtgørelser eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium i henhold til retningslinjer udstedt af Landbrugsstyrelsen for den pågældende planperiode, og hvor husdyrgødning må anvendes, og hvor husdyrgødning under normale omstændigheder kan udbringes.

Det er virksomhedens ansvar, at alle oplysninger, herunder fortrykte oplysninger, i det indsendte gødningsregnskab er i overensstemmelse med de faktiske forhold på virksomheden.

Gødningsindberetningssystemet er opbygget som et tillidsbaseret selvangivelsessystem, hvorefter virksomheden hvert år udarbejder en opgørelse i gødningsregnskabet over, hvor meget kvælstof og fosfor den pågældende virksomhed har brugt. Landbrugsstyrelsen er ikke i besiddelse af oplysninger om virksomhedens forbrug af kvælstof- og fosforholdig gødning eller lager af kvælstof- og fosforholdig gødning, og det er derfor virksomheden selv, der er ansvarlig for, at gødningsregnskabet er korrekt udfyldt, og at virksomheden kan dokumentere oplysningerne.

Hvis virksomheden oplyser, at virksomheden har et ultimolager af kvælstof- eller fosforholdig gødning, bliver lagerets størrelse ikke kontrolleret af Landbrugsstyrelsen. Dette skyldes, at styrelsens kontrol er bagudrettet, idet styrelsen først påbegynder kontrollen efter fristen for gødningsregnskabets indsendelse den 31. marts i året efter planperiodens udløb. Det er derfor ikke muligt på en kontrol at fastslå, hvornår den pågældende

gødning er indkøbt, hvor længe den har ligget på lager, til hvilken planperiode gødningen er tilsigtet forbrugt, og om den gødning, der befinder sig på virksomheden på kontroltidspunktet, er den gødning samme, som var på lager ved udgangen af planperioden.

Indberetningssystemet vil ikke kunne fungere, hvis det er muligt for virksomheden bevidst eller ubevidst at opgive en mindre mængde gødning, end virksomheden reelt har haft til rådighed. Hvis virksomheden efterfølgende får mulighed for - udokumenteret - at forøge sit ultimolager af gødning, vil dette naturligt indebære en nærliggende risiko for omgåelse af reglerne. Landbrugsstyrelsen vil dog inddrage relevant dokumentation for en evt. efterfølgende lageropskrivelse, som virksomheden - eller politiet, hvis de har været på ejendommen - indsender, i styrelsens sagsbehandling.

Lovforslagets §§ 18-30 regulerer beregningen af virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor i planperioden. Det fremgår eksplicit, hvilke elementer der skal indgå i beregningen af forbruget. Virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor udgøres med andre ord af en beregnet mængde. Der tages ikke højde for forbrugets reelle omfang, hvis det afviger fra den beregnede mængde.

Virksomheden er forpligtet til at indberette i gødningsregnskabet, hvor meget kvælstof- og fosforholdig gødning virksomheden har modtaget og forbrugt i planperioden. Virksomheden er endvidere forpligtet til at rette i eventuelle forudfyldte oplysninger i gødningsregnskabet, hvis de ikke er korrekte. Det er lovligt at indkøbe gødning med det formål at lægge en nærmere bestemt mængde af den indkøbte gødning på lager, så længe lagerføringen bliver angivet i gødningsregnskabet.

Det indebærer, at hvis en mængde kvælstof- eller fosforholdig gødning, som i planperioden har været på virksomheden, ikke er indberettet i gødningsregnskabet som enten lagt på lager ved planperiodens slutning eller indberettet som videresolgt, formodes det, at gødningen er udbragt på virksomhedens arealer. Hvis virksomheden ikke er i stand til at dokumentere, at gødningen er lagerført eller videresolgt, anses den pågældende gødning som forbrugt. Når en mængde kvælstofholdig gødning formodes forbrugt, kan det medføre en overgødskning eller harmoniovertrædelse hos virksomheden.

Det foreslås i § 42, stk. 3, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om gødningsregnskabets udformning og indhold, herunder hvilke oplysninger der skal indberettes. Ministeren fastsætter endvidere regler om opbevaring af bilag, om frister for indberetning af gødningsregnskabet m.v.

Efter bestemmelsen kan der f.eks. fastsættes nærmere regler for, hvilke oplysninger der skal indberettes i gødningsregnskabet og krav til, hvordan gødningsregnskabet skal udformes. Der kan f.eks. fastsættes regler om, at virksomheder, der i en planperiode afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning til andre virksomheder, skal indberette visse oplysninger om modtageren af gødningen og om den afgivne gødning.

Ministeren kan efter bestemmelsen endvidere fastsætte regler om frister for indberetningen af gødningsregnskabet. Det er hensigten, at gødningsregnskabet som udgangspunkt skal indberettes i foråret året efter planperiodens afslutning. For virksomheder, der afmeldes Register for Gødningsregnskab, kan der dog fastsættes en anden dato for indberetning af regnskabet.

Ministeren kan endvidere fastsætte regler om opbevaring af virksomhedens bilag til dokumentation af oplysningerne angivet i gødningsregnskabet.

Til § 43

Gødskningslovens § 23 vedrører pligt til at anvende bestemte skemaer til udarbejdelse af gødningsplanlægning og gødningsregnskab og krav om opbevaring af gødningsplanlægning og gødningsregnskabet i 5 år.

Den foreslåede bestemmelse i § 43 er en videreførsel af gødskningslovens § 23.

Det foreslås i § 43, stk. 1, at virksomheden skal anvende særlige skemaer til udarbejdelse af gødningsplanlægning og gødningsregnskab.

Det foreslås i § 43, stk. 2, at miljø- og fødevareministeren udarbejder de skemaer, der er nævnt i stk. 1.

Det foreslås i § 43, stk. 3, at ministeren kan godkende andre skemaer end de skemaer, der er nævnt i forslaget til § 43, stk. 2.

Skemaerne kan enten være digitale eller papirbaserede.

Det forventes, at indberetningen af gødningsregnskabet, ligesom det er tilfældet i dag, skal ske digitalt på det særlige skema, der er udarbejdet til indberetning af gødningsregnskab.

I dag kan gødningsplanlægningen enten udarbejdes digitalt i Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service, på papirskema (skema A) eller på et af Landbrugsstyrelsens godkendt skema. Der er ikke et generelt krav om indberetning af gødningsplanlægningen i dag. Det er derfor ikke nødvendigt at kræve, at planlægningen udarbejdes digitalt, idet det er tilstrækkeligt, at gødningsplanlægningen kan fremvises ved kontrol. Efter den foreslåede bestemmelse i § 41, stk. 2, er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler om krav om indsendelse af gødningsplanlægningen. Hvis denne bemyndigelse benyttes, er det hensigten, at indberetningen af gødningsplanlægningen skal ske digitalt.

Det foreslås i § 43, stk. 4, at virksomheden skal opbevare gødningsplanlægningen og gødningsregnskabet med tilhørende bilag i mindst 5 år.

Bestemmelsen foreslås fastsat af hensyn til Landbrugsstyrelsens mulighed for at kontrollere overholdelsen af reglerne. Efter lovforslagets kontrolbestemmelser skal virksomheden kunne fremvise gødningsplanlægningen, gødningsregnskabet og bilagene på forespørgsel i forbindelse med en evt.kontrol.

Hvis gødningsplanlægningen ændres i løbet af planperioden, skal den oprindelige gødningsplanlægning også opbevares, således at virksomheden kan dokumentere, at planlægningen er udarbejdet inden den frist, som fastsættes efter den foreslåede § 41, stk. 2.

Til § 44

Det følger af gødskningslovens § 21 a, at virksomheden hvert år skal indberette virksomhedens samlede areal, hvorpå der er etableret plantedække efter regler fastsat i medfør af §§ 18 og 18 a. Miljø- og fødevareministeren er endvidere efter den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 20 bemyndiget til for de virksomheder, som alene er omfattet af lovens regler om plantedække, at fastsætte regler om kontrol og markplan. Husdyrbrugloven indeholder tilsvarende en bestemmelse i § 5 f om indberetning af jordbrugsvirksomhedens samlede areal, hvorpå der er etableret husdyrefterafgrøder.

Gødskningslovens §§ 20 og 21 a er udmøntet i plantedækkebekendtgørelsens §§ 15 og 16, der bl.a. indeholder regler om frister for virksomhedens indberetning af efterafgrøder og alternativer og om virksomhedens indgivelse af markplanlægning og opgørelse af efterafgrødekrav.

Husdyrbruglovens § 5 f er udmøntet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 41, der indeholder regler om jordbrugsvirksomhedens opgørelse af husdyrefterafgrødekrav.

Efter gældende regler er indberetningen af efterafgrøder todelt. Senest 31. august indberetter virksomheden, hvad den har etableret, og 21. april det følgende år laver virksomheden en opgørelse af, hvordan den vil opfylde sit krav med udgangspunkt i indberetningen fra året før.

Den foreslåede bestemmelse i § 44 erstatter gødskningslovens §§ 20 og 21 a og husdyrbruglovens § 5 f.

Det foreslås i § 44, stk. 1, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at virksomheder, der er omfattet af lovforslagets § 4, hvert år skal indberette virksomhedens areal, hvorpå der er etableret plantedække efter regler fastsat i medfør af lovforslagets § 38, stk. 1, og § 39, til ministeren.

Efter den foreslåede bestemmelse kan der fastsættes regler om, at de efterafgrøder, der reguleres i § 38, stk. 1, skal indberettes. Der kan endvidere fastsættes regler om, at alternativer til efterafgrøder efter ordninger fastsat i medfør af § 39, og virkemidler etableret som led i et pilotprojekt oprettet i medfør af § 39 skal indberettes.

Det foreslås i § 44, stk. 2, at ministeren kan fastsætte regler om, at virksomheder hvert år skal opgøre virksomhedens arealer, hvorpå der er etableret plantedække efter regler fastsat i medfør af lovforslagets § 38, stk. 1, og § 39, og indgive opgørelsen til ministeren.

Efter de gældende regler i gødskningsloven skal virksomheden hvert år indgive en gødnings- eller markplanlægning, der viser omfanget af plantedække. Efter den foreslåede bestemmelse i § 44, stk. 2, fastsætter ministeren regler om opgørelsen af virksomhedens arealer, hvorpå der er etableret plantedække. Der kan efter bestemmelsen fastsættes regler for alle virksomheder, der er omfattet af efterafgrødekrav.

Det foreslås i § 44, stk. 3, at ministeren kan fastsætte nærmere regler om indberetningen og opgørelsen, herunder om udformning, indhold og fristen for indgivelse. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at indberetningen efter stk. 1, skal tilknyttes et markkort.

Den foreslåede bemyndigelse i § 44, stk. 3, kan anvendes til at fastsætte de nærmere krav til udformning og indhold m.v. af indberetningen og opgørelsen af efterafgrøderne og løbende tilpasse kravene til evt. ændrede behov for oplysninger fra virksomhederne.

Efter bestemmelsen kan der fastsættes regler om, at virksomheden skal angive, hvis den ønsker at opfylde sit efterafgrødekrav ved anvendelse af alternativer til efterafgrøder. Det kan endvidere fastsættes, at virksomheden skal nedskrive sit areal i indberetningen, hvis den alligevel ikke etablerer de indberettede efterafgrøder eller alternativer, eller hvis de indberettede efterafgrøder eller alternativer er etableret, men ikke bliver til noget.

Efter de gældende regler i gødskningsloven indeholder virksomhedens indberetning af efterafgrøder alene en angivelse af det samlede antal hektar, der er etableret med efterafgrøder. Da der de seneste år er oprettet flere nye efterafgrødeordninger, har Landbrugsstyrelsen af hensyn til administrationen og kontrollen med reglerne behov for en mere præcis angivelse af, hvor efterafgrøderne er placeret. Det er derfor i første omgang hensigten at udnytte den foreslåede bemyndigelse til at udbygge indberetningen af efterafgrøder, således at virksomhedens areal skal indberettes på markniveau.

Der kan ligeledes ligesom i dag fastsættes regler om indholdet og udformningen af opgørelsen af efterafgrødekravet. Det vil kunne fastsættes, at virksomheden skal beregne størrelsen af efterafgrødekravet og angive dette i opgørelsen. Det vil også kunne fastsættes, at virksomheden skal angive andre oplysninger i opgørelsen, f.eks. hvis virksomheden ønsker at overføre et overskud af efterafgrøder til senere planperioder.

Efter bestemmelsen kan der fastsættes en frist for, hvornår indberetningen og opgørelsen skal indgives. Landbrugsstyrelsen vil umiddelbart efter virksomhedens indgivelse af indberetningen have mulighed for at kontrollere, at efterafgrøderne er etableret som indberettet. Når virksomheden har indgivet opgørelsen af efterafgrødekravet, vil Landbrugsstyrelsen endvidere kunne kontrollere, om virksomheden har opfyldt

kravene. En fysisk kontrol af, om efterafgrøderne er etableret på marken, kan kun foretages i efteråret, når efterafgrøderne skal ligge på marken.

Efter de gældende regler i gødskningsloven indgives opgørelsen af efterafgrødekravet først i foråret, året efter efterafgrøderne har ligget på marken. Det betyder, at både virksomheden og Landbrugsstyrelsen først på et meget sent tidspunkt er bekendt med, hvor mange efterafgrøder den enkelte virksomhed skulle have etableret den foregående sommer, og Landbrugsstyrelsen har ikke i efteråret mulighed for at foretage en fysisk kontrol af, om kravene er opfyldt. For at sikre, at det fulde overblik over efterafgrødekravenes størrelse kendes på et tidligere tidspunkt er det i første omgang hensigten at fastsætte regler om, at de to handlinger - indberetningen og opgørelsen - skal slås sammen, således at virksomheden samtidig med indberetningen også skal opgøre, hvordan kravet skal opfyldes. Dette understøtter muligheden for at skabe større gennemsigtighed og bedre overblik for virksomheden, samtidig med at Landbrugsstyrelsen får bedre mulighed for en hensigtsmæssig administration og kontrol. Det må forudses, at reglerne om indberetning og opgørelse af efterafgrøder eventuelt senere kan blive ændret, hvis dette i lyset af udviklingen, bl.a. af de teknologiske muligheder, skønnes formålstjenligt ud fra et hensyn til hensigtsmæssig administration og kontrol.

Endvidere er det i første omgang hensigten, at fristen for indberetning vil blive fastsat til om efteråret lidt senere end efter de gældende regler, umiddelbart efter efterafgrøderne er etableret. Dette er for at give virksomheden mere tid til at tilrette sin indberetning hvis nødvendigt, samtidig med at kontrollen kan gennemføres rettidigt. Det er hensigten, at indgivelsen af indberetningen og opgørelsen skal ske digitalt i Gødningskvote- og efterafgrødeskemaet (GKEA) via Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service.

Landbrugsstyrelsen vil i forbindelse med administrationen af virksomhedernes indberetning og opgørelse i videst muligt omfang genbruge oplysninger, som styrelsen har modtaget i anden sammenhæng. Det kan betyde, at hvis virksomheden ikke indgiver indberetningen eller opgørelsen, vil Landbrugsstyrelsen i nogle tilfælde kunne beregne, hvor stort virksomhedens efterafgrødekrav er. Landbrugsstyrelsen vil f.eks. kunne foretage sådanne beregninger ud fra virksomhedens indberetninger i Fællesskemaet eller i gødningsplanlægningen, der skal udarbejdes efter den foreslåede § 41. Hvis virksomheden ikke har indgivet indberetningen eller opgørelsen af efterafgrødekravet, og Landbrugsstyrelsen har tilstrækkeligt med oplysninger til at kunne beregne virksomhedens efterafgrødekrav, er det hensigten, at Landbrugsstyrelsen reducerer virksomhedens samlede kvote for kvælstof efter den foreslåede § 17, stk. 1, nr. 1, i lighed med hvis virksomheden havde valgt at anvende kvotereduktion som alternativ til efterafgrøder. En manglende indgivelse af indberetningen eller opgørelsen anses derfor som en tilkendegivelse af, at virksomheden ikke har udlagt efterafgrøderne, men at den ønsker at anvende kvotereduktion som alternativ.

Efter lovforslagets § 53, stk. 3, kan der i regler, der fastsættes i medfør af loven, fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne. Det forventes, at der vil blive fastsat straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i regler, der fastsættes i medfør af lovforslagets § 44.

Hvis Landbrugsstyrelsen ikke har tilstrækkeligt med oplysninger til at beregne virksomhedens efterafgrødekrav, vil Landbrugsstyrelsen have mulighed for at politianmelde virksomheden med henblik på at give virksomheden en straf af bøde for at overtræde regler fastsat i medfør af lovforslagets § 44, jf. den foreslåede § 53, stk. 3. Det forventes tillige, at reglerne fastsættes således, at hvis virksomheden indgiver indberetningen, men ikke indberetter tilstrækkeligt med efterafgrøder eller alternativer til at opfylde hele sit efterafgrødekrav, så reduceres virksomhedens kvælstofkvote svarende til de efterafgrøder eller alternativer, der ikke er indberettet. Også i dette tilfælde vil det være muligt at politianmelde virksomheden for overtrædelse af reglerne med henblik på bødestraf, hvis Landbrugsstyrelsen ikke har tilstrækkeligt med oplysninger til at kunne beregne, hvor stort virksomhedens efterafgrødekrav er, men dog har kunnet konstatere, at virksomheden ikke har indberettet tilstrækkeligt med arealer til at dække det fulde efterafgrødekrav.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 3 kan der endvidere fastsættes regler om, at indberetningen efter stk. 1 skal tilknyttes et markkort.

For at kunne foretage en effektiv kontrol og derved sikre miljøeffekten af de udlagte efterafgrøder er det nødvendigt at kende både antallet af efterafgrøder og deres præcise placering på bedriften. Efterafgrøder etableret til opfyldelse af de forskellige ordninger kan ikke skelnes fra hinanden på marken, idet kravene til afgrødetyper m.v. stort set er ens. Det er derfor vanskeligt at administrere, kontrollere og håndhæve reglerne, hvis der ikke foretages en præcis indberetning af, hvilke arealer etableret med efterafgrøder der skal anvendes til opfyldelse af de forskellige krav. Derfor foreslås det, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, at indberetningen skal indeholde et markkort, hvor efterafgrødernes præcise placering indtegnes. Bemyndigelsen forudses at blive anvendt i det omfang, Landbrugsstyrelsen har behov for at kende efterafgrødernes præcise placering for at kunne foretage en effektiv kontrol.

Virksomhederne skal i dag i forbindelse med ansøgning om landbrugsstøtte indtegne et markkort i Miljø- og Fødevareministeriets Internet Markkort. Det forventes, at et evt. markkortsystem opbygges således, at virksomheden vil kunne tage en kopi af markkortet, som indtegnes i forbindelse med ansøgning om landbrugsstøtte, og tilknytte dette kort til Gødningskvote- og efterafgrødeskemaet, således at virksomheder, der søger om støtte, ikke skal indtegne det samme markkort to gange. Virksomheden vil dog også kunne vælge at indtegne et nyt markkort og knytte dette til Gødningskvote- og efterafgrødeskemaet eller tilknytte et kort fra deres egne systemer.

Til § 45

Gødskningslovens § 25 tillægger miljø- og fødevareministeren kompetence til at træffe afgørelser efter loven og til at føre tilsyn med overholdelsen af loven og regler fastsat i medfør heraf. Lovforslagets § 45 er en videreførsel af gødskningslovens § 25.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 45, stk. 1, at afgørelser efter loven træffes af miljø- og fødevareministeren.

Det følger endvidere af den foreslåede § 45, stk. 2, at ministeren fører tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af loven eller regler fastsat i medfør heraf.

Miljø- og fødevareministeren har delegeret administrationen af gødskningsloven og regler udstedt i medfør heraf til Landbrugsstyrelsen, jf. § 5, stk. 1, nr. 26, i bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser. Landbrugsstyrelsen er endvidere tilsynsmyndighed for så vidt angår overholdelsen af loven og regler fastsat i medfør heraf. Det er således Landbrugsstyrelsen, der administrerer og kontrollerer bl.a. efterafgrødekravet, gødningsregnskabet og de dyrkningsrelaterede tiltag.

Det er hensigten, at Landbrugsstyrelsen fortsat skal administrere og føre tilsyn med overholdelsen af lovforslagets bestemmelser og regler fastsat i medfør af lovforslaget og træffe afgørelser på lovens område.

Kontrollen af virksomhederne kan bestå af administrativ og fysisk kontrol på virksomhedens bedrift. Den fysiske kontrol på virksomhedens bedrift kan f.eks. omfatte kontrol af gødningsregnskaber og tilhørende bilag eller kontrol af, om virksomheden har etableret de indberettede efterafgrøder eller alternativer til efterafgrøder. Virksomhederne kan blive udtrukket til kontrol som led i en stikprøvekontrol, eller der kan rekvireres en kontrol hos en konkret virksomhed, f.eks. hvis der ved den administrative kontrol vurderes, at der er behov for en fysisk kontrol på den pågældende bedrift. En administrativ kontrol kan f.eks. også vedrøre gødningsregnskaber.

Til § 46

Efter gødskningslovens § 24 b kan miljø- og fødevareministeren udtage jordprøver til brug for udarbejdelsen af kvælstofprognosen uden at betale herfor. Virksomhederne er forpligtet til efter anmodning at give ministeren alle nødvendige oplysninger i forbindelse med anvendelsen af jordprøven.

Den foreslåede bestemmelse i § 46 svarer til gødskningslovens § 24 b.

Det foreslås i § 46, at miljø- og fødevareministeren, eller den ministeren bemyndiger hertil, kan udtage jordprøver til brug for udarbejdelse af kvælstofprognosen, jf. § 15, stk. 2, uden at skulle betale kompensation herfor. Det foreslås endvidere i bestemmelsen, at virksomhederne efter anmodning skal give ministeren, eller den ministeren bemyndiger hertil, alle oplysninger, der er nødvendige for at anvende prøven til udarbejdelse af kvælstofprognosen.

Med forslaget videreføres ministerens bemyndigelse til at udtage prøver til brug for udarbejdelse af den kvælstofprognose, der danner grundlag for korrektion af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden.

Formålet med kvælstofprognosen er at udjævne og tage højde for vejrmæssige forhold i det pågældende år, således at der ved fastlæggelsen af kvælstofkvoten indgår, hvor meget kvælstof der aktuelt er til stede i jorden, når foråret starter. Prognosen udarbejdes på baggrund af en analyse af, hvor meget kvælstof der er i jorden i forskellige geografiske områder og med forskellige jordbundstyper. Der tages ved udarbejdelsen af prognosen højde for jordens dyrkningshistorik.

Til brug for udarbejdelse af kvælstofprognosen kan der indsamles oplysninger om dyrknings- og gødningshistorik for udvalgte områder. Oplysningerne hidrører fra et antal potentielle måleområder (ca. 650). Heraf udvælges ca. 150 måleområder, der hver dækker et areal på omkring 50 x 50 meter, hvorfra jordprøverne udtages. Områderne er fordelt efter regioner og forskellige jordtyper, således at de er repræsentative for samtlige jorder i Danmark. I hvert måleområde udtages et antal jordprøver ved hjælp af jordspyd eller tilsvarende. Prøverne udtages i op til 1 meters dybde. Det har ingen dyrkningsmæssige konsekvenser for de virksomheder, som lægger jord til udtagning af prøverne. Jordprøverne er hidtil blevet udtaget på udvalgte jorder og på baggrund af frivillige aftaler med de enkelte jordejere.

Med forslaget sikres retten til at kunne udtage de nødvendige jordprøver, og til at myndighederne efter anmodning kan indhente oplysninger om dyrkningsforholdene de steder, hvorfra der eventuelt skal udtages prøver.

Kvælstofprognosen kan også udarbejdes på baggrund af modeller eller brug af vejrdato.

Til § 47

Gødskningslovens § 26 omhandler klageadgang og delegation af kompetence til myndigheder under Miljø- og Fødevareministeriet og til andre statslige myndigheder og institutioner. Den foreslåede bestemmelse i § 47 svarer til gødskningslovens § 26.

Som det fremgår af lovforslagets § 40, foreslås det, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at yde nationalt tilskud til kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder. Det foreslås i forlængelse heraf i § 47, stk. 1, at afgørelser truffet i henhold til regler fastsat i medfør af § 40 kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 4-6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, og at afgørelserne dermed ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Efter § 3, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet inddeles nævnet i ni afdelinger, der udgøres af medlemmerne nævnt i lovens § 2, stk. 1, nr. 1 og 2, og derudover af medlemmer i de enkelte afdelinger, der fremgår af lovens § 3, stk. 1, nr. 1-9. Det følger således af lovens § 3, stk. 1, nr. 4-6, at der deltager henholdsvis 2 sagkyndige i jordbrugsforhold, 2 sagkyndige i marine forhold eller 2 sagkyndige i ferskvandsforhold.

Det foreslås endvidere i § 47, stk. 2, 1. pkt., at klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet skal indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Efter § 21, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet skal indgivelse af klage til og efterfølgende kommunikation om klagesagen med nævnet ske ved anvendelse af digital selvbetjening. Nævnet afviser en klage, der ikke indgives ved digital selvbetjening. I lovens § 21, stk. 2-4, er dog angivet undtagelser fra kravet. Det følger heraf, at nævnet kan undlade at afvise en klage, som ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at klager ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening.

En klage kan endvidere ikke afvises, hvis en afvisning vil være i strid med internationale eller EU-retlige forpligtelser om ret til at klage over trufne afgørelser.

Nævnet kan også undlade at afvise en klage, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare økonomiske fordele for nævnet og 1. instans ved at behandle klagen.

Den foreslåede bestemmelse i § 47, stk. 2, 1. pkt., hvorefter klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives via 1. instansen, indsættes for at tydeliggøre adgangen til remonstration.

Det foreslås i forlængelse heraf i § 47, stk. 2, 2. og 3. pkt., at myndigheden, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen, skal videresende klagen til klageinstansen, og at klagen ved videresendelsen skal være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de i klagen anførte klagepunkter.

Der er fastsat lignende klagebestemmelser i andre love på Miljø- og Fødevareministeriets ressortområde. Det gælder f.eks. Landbrugsstøttelovens § 22 b, jf. lovbekendtgørelse nr. 231 af 22. marts 2018, og lov om Landdistriktsfonden, § 11 a, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 19. juni 2017.

Det foreslås i § 47, stk. 3, at hvis ministeren henlægger sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for en anden administrativ myndighed, og om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Det foreslås endvidere, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav hertil.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3 medfører, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om klageadgang i forbindelse med delegation af opgaver til myndigheder under Miljø- og Fødevareministeriet, herunder om at klage over disse afgørelser ikke kan indbringes for ministeren. Derudover kan ministeren fastsætte regler om afskæring af klageadgang.

Som det fremgår ovenfor af forslaget til § 47, stk. 1, foreslås det, at afgørelser truffet i henhold til regler fastsat i medfør af den foreslåede § 40 kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Det er hensigten på dette område efter den foreslåede bestemmelse i § 47, stk. 3, at fastsætte regler om remonstration, dvs. myndighedens adgang til at genoptage en sag, efter der er indgivet klage. Bestemmelsen sikrer, at den myndighed, der er 1. instans, kan genoptage en sag, selvom der er indgivet klage over afgørelsen i sagen. Myndigheden vil således kunne træffe en ny realitetsafgørelse, som giver klageren helt eller delvis medhold, uden at sagen skal forelægges rekursinstansen.

Ministeren kan også efter stk. 3 fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder formkrav hertil. Hensigten med bestemmelsen er at give ministeren hjemmel til at fastsætte regler om udformningen af klager, herunder om anvendelse af et særligt klageskema.

Ministeren kan endvidere efter bestemmelsen fastsætte regler om afskæring af klageadgang. Det er hensigten, at klageadgangen vil blive afskåret for så vidt angår de øvrige dele af loven, således at

klageadgangen kun omfatter klage over afgørelser truffet i henhold til regler fastsat i medfør af den foreslåede § 40.

Det foreslås i § 47, stk. 4, at ministeren efter forhandling med vedkommende minister kan henlægge sine beføjelser efter loven til en anden statslig myndighed eller institution. Det foreslås ligeledes, at ministeren i forbindelse hermed bemyndiges til at fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheders eller institutioners afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministeren kan endvidere efter forslaget til stk. 4 fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav hertil.

Denne bemyndigelse forventes i første omgang ikke at blive udnyttet.

Til § 48

Gødskningslovens § 26 a, stk. 1-3, indeholder en bemyndigelse til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation på en række af lovens områder og om vilkår og formater for anvendelse af digital kommunikation, herunder om brugen af digital signatur. Ifølge gødskningslovens § 26 a, stk. 4, kan ministeren fastsætte regler om, at myndigheden kan udstede afgørelser og andre dokumenter i forbindelse med digital kommunikation uden underskrift, men med maskinelt eller på tilsvarende måde gengivet underskrift eller under anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt afgørelsen eller dokumentet. Sådanne afgørelser og dokumenter sidestilles med afgørelser og dokumenter med personlig underskrift. Ifølge § 26 a, stk. 5, kan ministeren fastsætte regler om, at dokumenter, der udelukkende er udstedt på grundlag af elektronisk databehandling, kan udstedes alene med angivelse af Miljø- og Fødevareministeriet som afsender. Ifølge § 26 a, stk. 6, anses en digital meddelelse for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Lovforslagets § 48 vedrører ligeledes digital kommunikation og skal dermed afløse gødskningslovens § 26 a.

Det foreslås i § 48, stk. 1, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af loven eller regler fastsat i medfør heraf.

Bestemmelsen vedrører alene kommunikation, for så vidt der er tale om forhold, der er reguleret i loven eller regler udstedt i medfør heraf. Kommunikation om forhold, som er omfattet af andre love, f.eks. databeskyttelsesloven, forvaltningsloven eller offentlighedsloven, vil således ikke blive berørt af forslaget.

Bestemmelsen er en videreførsel af den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 26 a, stk. 1, men foreslås udvidet, så den omfatter al kommunikation mellem på den ene side virksomheder og evt. borgere og på den anden side myndigheder samt mellem myndigheder indbyrdes. Med indførelsen af bestemmelsen skabes der således en generel hjemmel til at indføre pligt til at anvende digital kommunikation i takt med, at et område bliver modent hertil, og de digitale løsninger og den fornødne teknologi er til stede. Den digitale kommunikation vil bidrage til grundlaget for en mere effektiv opgavevaretagelse og størst mulig ressourceudnyttelse for Miljø- og Fødevareministeriet.

Der er ikke påtænkt nogen umiddelbar ændring i måden, hvorpå borgere og virksomheder kommunikerer med myndighederne, men der er med den foreslåede bestemmelse skabt grundlag for, at der uden lovændring vil kunne indføres krav om anvendelse af digital kommunikation om forhold, der ikke efter gældende ret er omfattet af en sådan pligt.

De brugere, som de digitale kommunikationsplatforme retter sig mod, forventes som udgangspunkt at have tilstrækkelige forudsætninger for at anvende disse, navnlig da der for størsteparten er tale om brugere, der allerede anvender de eksisterende platforme.

Loven administreres af Landbrugsstyrelsen, og bemyndigelsen påtænkes udnyttet således, at pligten til at kommunikere digitalt mellem styrelsen og virksomhederne også omfatter kommunikation mellem styrelsen og en rådgiver, f.eks. en konsulent, advokat eller lignende, som optræder på virksomhedens vegne over for styrelsen.

Bestemmelsen indebærer bl.a., at hvor der efterfølgende ved bekendtgørelse er fastsat regler om pligt til at anvende digital kommunikation ved henvendelser m.v. til myndighederne om forhold, som er omfattet af loven eller af regler, som er udstedt i medfør heraf, vil sådanne henvendelser ikke anses for behørigt modtaget hos myndigheden, hvis de indsendes på anden måde end den foreskrevne digitale måde. Den almindelige vejledningspligt, jf. forvaltningslovens § 7, indebærer i den forbindelse en forpligtelse for myndighederne til at vejlede nærmere om, hvorledes kommunikationen skal foregå. Kun hvis der, f.eks. inden for en fastsat frist, ikke er rettet op på de mangler, den pågældende ved vejledning er gjort opmærksom på, kan henvendelsen afvises, eller oplysningerne anses for ikke at være modtaget.

Det forhold, at en virksomhed oplever, at virksomhedens egen computer ikke fungerer, at virksomheden har mistet koden til sin digitale signatur eller oplever lignende hindringer, som det er op til virksomheden at overvinde, kan ikke føre til fritagelse for pligten til anvendelse af digital kommunikation. I så fald må virksomheden eksempelvis anmode en rådgiver om at varetage kommunikationen på sine vegne. Ved overskridelse af en frist vil der dog – som hidtil – kunne tages hensyn til årsagen til, at fristen ikke er overholdt.

Det foreslåede bemyndigelsesbestemmelse om pligt til at anvende digital kommunikation er en fravigelse af det almindelige forvaltningsretlige udgangspunkt om, at der er formfrihed for virksomheden eller borgeren til at henvende sig til offentlige myndigheder, som virksomheden eller borgeren vil. Dette følger blandt andet af lovbemærkningerne til forvaltningslovens § 32 a, jf. L 72, 2001/2.

Forvaltningslovens § 32 a giver mulighed for, at vedkommende minister kan fastsætte regler om ret til at anvende digital kommunikation ved henvendelser til den offentlige forvaltning og om de nærmere vilkår herfor, herunder fravige formkrav i lovgivningen, der hindrer anvendelsen af digital kommunikation. Forvaltningslovens § 32 a åbner imidlertid alene op for, at der kan fastsættes regler, der giver virksomheden eller borgeren en ret til at kommunikere digitalt med det offentlige, men ikke mulighed for at fastsætte en pligt for virksomheden eller borgeren til at kommunikere digitalt. Derfor foreslås det med dette lovforslag at etablere hjemmel til at kræve, at det bliver obligatorisk for virksomhederne at kommunikere digitalt med Miljø- og Fødevareministeriet om forhold omfattet af loven eller regler udstedt i medfør af loven, herunder at anvende de digitale selvbetjeningsløsninger, som Miljø- og Fødevareministeriet stiller til rådighed.

Med den foreslåede udformning af bestemmelsen som en bemyndigelse vil det være muligt ved bekendtgørelse at fastsætte regler om, at visse grupper helt undtagelsesvist ikke skal være omfattet af kravet om pligtmæssig digital kommunikation. Undtagelsesmuligheden tænkes at have en begrænset rækkevidde.

Herudover vil det være muligt for virksomheder efter ansøgning at opnå dispensation fra regler om digital kommunikation fastsat i nærværende lov eller regler udstedt i medfør heraf. Dispensationen vil kun undtagelsesvis blive givet.

Hvad angår fritagelse for tilslutning til Offentlig Digital Post, henvises der i det hele til de regler, som Finansministeriet og Erhvervsministeriet har fastsat om henholdsvis fritagelse af fysiske personer fra tilslutning til Offentlig Digital Post m.v. og fritagelse af juridiske enheder med CVR-nummer samt fysiske personer med erhvervsaktiviteter for tilslutning til Offentlig Digital Post. Fritagelse for tilslutning til Offentlig Digital Post medfører ikke samtidig fritagelse for pligten til at benytte en af Miljø- og Fødevareministeriet etableret portalløsning til kommunikation vedrørende forhold omfattet af denne lov.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelse vil blive udnyttet til også at fastsætte regler om pligt til digital kommunikation myndighederne imellem og til at fastsætte krav om anvendelse af digital kommunikation ved myndighedernes henvendelse til borgere og virksomheder, f.eks. breve om partshøring over konstaterede overtrædelser og afgørelser.

Det foreslås i § 48, stk. 2, at miljø- og fødevareministeren endvidere bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur og lignende.

Der kan herefter ved bekendtgørelse stilles krav om, at virksomheder skal anvende bestemte it-systemer (Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service og andre it-systemer) og særlige digitale formater for at sikre, at myndigheden kan håndtere de modtagne indberetninger.

På nuværende tidspunkt anvendes Tast selv-service bl.a. i forbindelse med tilmelding til Register for Gødningsregnskab, indberetning af efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder. Det er hensigten, at al kommunikation mellem virksomheder og borgere og Landbrugsstyrelsen på sigt skal foregå via Tast selv-service.

Det er også muligt efter bestemmelsen at stille krav om anvendelse af andre it-systemer. F.eks. indberettes gødningsregnskabet i dag via www.landbrugsindberetning.dk.

Der er ikke ved de foreslåede formkrav om anvendelse af digital kommunikation lagt op til at ændre grundlæggende forvaltningsretlige regler eller principper om eksempelvis notatpligten, myndighedernes vejledningspligt, pligten til at oplyse en sag tilstrækkeligt m.v.

Der vil efter forslaget kunne stilles krav om, at virksomheder oplyser en mailadresse, som Landbrugsstyrelsen kan anvende til kontakt i forbindelse med behandlingen af en konkret sag eller henvendelse. I den forbindelse kan der også pålægges den pågældende virksomhed en pligt til at underrette om en eventuel ændring i mailadresse, inden den konkrete sag afsluttes, eller henvendelsen besvares, medmindre mails automatisk bliver videresendt til den nye mailadresse.

Der vil også kunne stilles krav om anvendelse af digital signatur eller lignende i forbindelse med andre former for digital kommunikation, eksempelvis via digitale selvbetjeningsløsninger, så Landbrugsstyrelsen har sikkerhed for, at afsenderen er den, som vedkommende giver sig ud for at være.

Endelig henledes opmærksomheden på, at Landbrugsstyrelsen som offentlig myndighed fortsat vil skulle overholde Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (persondataforordningen), i forbindelse med håndtering af oplysninger, som indsendes digitalt, samt ved udvikling og implementering af digitale selvbetjeningsløsninger.

Det foreslås i § 48, stk. 3, at en digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Bestemmelsen er en videreførsel af den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 26 a, stk. 6.

I den foreslåede bestemmelse fastlægges, hvornår en digital meddelelse må anses for at være kommet frem til adressaten for meddelelsen. Adressaten for meddelelsen vil sige modtageren af meddelelsen. Meddelelsen anses for at være kommet frem til adressaten for meddelelsen, når den er tilgængelig for adressaten. Meddelelsen anses for at være tilgængelig for adressaten fra det tidspunkt, hvor adressaten har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Det er således uden betydning, om eller hvornår adressaten gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Det vil sige, at der gælder samme retsvirkninger, som gælder for fysisk post, idet fysisk post anses for at være kommet frem, når den pågældende meddelelse m.v. er lagt i modtagerens fysiske postkasse.

Det er i denne forbindelse uden betydning, om adressaten for myndighedens meddelelse har bragt sig i stand til at tilgå meddelelsen, f.eks. hvis modtageren af en meddelelse, som myndigheden har sendt til den pågældende via den offentlige digitale postløsning, ikke har skaffet sig den fornødne offentlige digitale signatur til at modtage meddelelser i den offentlige digitale postløsning, jf. lov om Offentlig Digital Post, eller modtageren i sit elektroniske system har installeret anordninger (spamfiltre, firewalls osv.), som afviser at modtage meddelelser.

Det er endvidere uden betydning, om adressaten oplever, at vedkommendes egen computer ikke fungerer, at vedkommende har mistet koden til sin digitale signatur eller oplever lignende hindringer, som det er op til adressaten at overvinde.

Bestemmelsen finder anvendelse både på meddelelser, som frivilligt sendes digitalt, og på meddelelser, som det er obligatorisk at sende digitalt.

En meddelelse vil normalt være tilgængelig for Landbrugsstyrelsen på det tidspunkt, hvor styrelsen kan behandle meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i en modtagelsesanordning eller et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig, uanset om afsenderen betragter meddelelsen som sendt før kl. 24.00. Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse ikke fastlægges som følge af problemer med it-system eller andre lignende problemer, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet. Det vil således ikke kunne komme virksomheden til skade, at indberetning eller anden information modtages efter en eventuel frist, hvis dette skyldes systemnedbrud hos myndigheden.

It-problemer hos myndigheden (nedbrud, midlertidige kapacitetsnedgang m.v.) kan betyde, at en digital meddelelse ikke kan afleveres til myndigheden. Opstår problemer tæt på fristen for indgivelse af meddelelsen, og kan problemerne føre til, at fristen for indgivelse af meddelelsen ikke kan overholdes, anses meddelelsen for at være kommet frem inden fristen, hvis den gøres tilgængelig for myndigheden inden for en rimelig tid efter, at forhindringen er ophørt.

Det foreslås med dette lovforslag, at der ikke fremover skal være bestemmelser i gødskningsloven svarende til den gældende lovs § 26 a, stk. 4 og 5, om udstedelse af afgørelser og andre dokumenter uden underskrift, men med maskinelt eller på tilsvarende måde gengivet underskrift, der sikrer entydig identifikation af afsenderen, samt om at afgørelser udstedt på grundlag af elektronisk databehandling, kan udstedes alene med angivelse af Miljø- og Fødevareministeriet som afsender. Der henvises til, at forholdet nu er reguleret af forvaltningslovens § 32 b.

Til § 49

Den foreslåede bestemmelse i § 49 viderefører indholdet i gødskningslovens § 27, som regulerer miljø- og fødevareministerens adgang til at indhente oplysninger af betydning for kontrollen hos virksomheder, der er omfattet af loven. I forhold til gødskningslovens § 27 indføjes i den foreslåede § 49 en bestemmelse om, at ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, uden at betale kompensation herfor kan forlange, at virksomheden skal indsende relevant materiale til brug til for kontrollen.

Det foreslås i § 49, at virksomheder, der er omfattet af loven, efter anmodning fra miljø- og fødevareministeren, eller den ministeren bemyndiger hertil, skal give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for kontrollen, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens regler. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan uden at betale kompensation herfor forlange, at virksomheden skal indsende relevant materiale til brug til for kontrollen.

Den foreslåede bestemmelse gælder både ved Landbrugsstyrelsens gennemførelse af fysisk kontrol og i forbindelse med administrativ kontrol, hvor Landbrugsstyrelsen beder virksomheden indsende oplysninger. Lovforslaget indeholder en række krav og bemyndigelser til at fastsætte krav om opbevaring af

dokumentation på bedriften. Sådanne krav om opbevaring fritager ikke virksomheden fra pligt til at indsende dokumentation på anmodning fra Miljø- og Fødevareministeriet til brug for kontrollen.

Oplysninger om økonomiske og regnskabsmæssige forhold er et vigtigt led i kontrollen med virksomhederne. Kun oplysninger, som er af direkte betydning for kontrollen, kan kræves afgivet. Myndigheden kan efter den foreslåede bestemmelse vederlagsfrit forlange udskrifter, fysiske og elektroniske data og kopier af relevant materiale samt prøver af enhver art, som er relevant for kontrollen af anvendelsen af gødning. Adgangen til dokumenter omfatter ikke undersøgelse eller kopiering af dele af materialet, som måtte indeholde oplysninger, der ikke er relevante for kontrollen, herunder særlig personoplysninger, f.eks. oplysninger om ansatte eller privat e-mailkorrespondance.

I forbindelse med evt. fysisk kontrol af gødningsregnskaberne kan Landbrugsstyrelsen have behov for at efterspørge en række informationer hos virksomheden til brug for kontrol af de indberettede oplysninger. Det kan f.eks. være posteringslister for salg af husdyr, slagteriafregninger, produktionsrapporter, dokumentation for ydelsesregistrering eller afregninger fra mejeri, opgørelser fra Dansk Kvæg, fakturaer for kunstgødning, fakturaer for køb af foder, opgørelser over køb af kunstgødning, posteringslister for køb af kunstgødning, følgesedler for anden organisk gødning end husdyrgødning, analyser af anden organisk gødning end husdyrgødning, driftsregnskaber, resultater fra jordprøveanalyser, græsningsaftaler, vandingstilladelser, dokumentation for overholdelse af brødhvedekrav, kontrakter med grovvare- eller møllervirksomhed om levering af hvede til brødfremstilling og dokumentation for placering af harmoniarealer m.v.

I forbindelse med kontrol af efterafgrøder kan Landbrugsstyrelsen endvidere have behov for at efterspørge f.eks. dokumentation for afbrænding af fiberfraktion af forarbejdet husdyrgødning.

Oplysninger, der kan indhentes efter bestemmelsen, omfatter endvidere oplysninger til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens regler. Der kan f.eks. være tale om indhentelse af oplysninger om, hvor meget gødning en virksomhed har købt og afsat i forbindelse med kontrol af, om virksomheden har pligt til at anmelde sin virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab efter den foreslåede § 5, stk. 2.

Bestemmelsen vil ikke kunne anvendes i tilfælde, hvor der foreligger mistanke om et strafbart forhold, medmindre der er tale om at tilvejebringe oplysninger til brug for behandlingen af andre spørgsmål end fastsættelse af straf. I de tilfælde hvor der foreligger mistanke om et strafbart forhold, skal kontrolmyndigheden gå frem efter retsplejelovens regler.

Til § 50

Den foreslåede bestemmelse i § 50 er en videreførsel af gødskningslovens § 27 a, 1. pkt., hvorefter miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, hos andre offentlige myndigheder kan indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af loven og regler, der er udstedt i medfør heraf. Bestemmelsen er identisk med husdyrbruglovens § 70, 1. pkt., og miljøbeskyttelseslovens § 72 b, 1. pkt., for så vidt angår ministerens adgang til at indhente oplysninger.

Det foreslås i § 50, at miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, hos andre offentlige myndigheder kan indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af loven og regler, der er udstedt i medfør heraf.

Det er hensigten, at bestemmelsen skal sikre, at der kan indhentes indførselsoplysninger fra SKAT til brug for kontrol af, om mængden af kvælstofholdige gødninger, som virksomheden indfører direkte fra tredjelande eller samhandler direkte her til landet, også figurerer i virksomhedens gødningsregnskab. Virksomheder, der selv indfører eller samhandler kvælstofgødning fra andre lande, skal registreres hos SKAT. Oplysninger om danske virksomheders enkelte køb i andre EU-lande vil endvidere tilgå SKAT via et EU-indberetningssystem.

SKAT modtager således en række oplysninger, som viser, at en virksomhed muligvis har indført gødning fra udlandet. Oplysningerne vil ikke i sig selv kunne vise omfanget af en indførsel, men kan være med til at danne grundlag for kontrollen af virksomhederne. I forbindelse med kontrol bliver gødningsregnskabet og tilhørende dokumenter gennemgået, og det vil blive kontrolleret, hvorvidt indført gødning er regnet med i kvælstof- og fosforforbruget.

Herudover er det hensigtsmæssigt at kunne indhente og samkøre støtteoplysninger fra Landbrugsstyrelsen og oplysninger fra Fødevarestyrelsens CHR-register med Register for Gødningsregnskab. Årsagen er, at der f.eks. kan være behov for at kontrollere, om en virksomhed overholder pligten til at være tilmeldt Register for Gødningsregnskab. Dette ville kunne ske ved at sammenstille oplysninger i eksempelvis CHR-registeret med Register for Gødningsregnskab.

Miljø- og fødevareministeren kan i forbindelse med kontrollen foretage sammenstilling og samkøring af de oplysninger, der indhentes. Den gældende hjemmel til samkøring og sammenstilling i gødskningslovens § 27 a, 2. pkt., foreslås dog ikke videreført. Baggrunden er, at det efter ikrafttræden af persondataforordningen og databeskyttelsesloven ikke længere er en forudsætning, at samkøring i kontroløjemed skal have hjemmel særskilt i en lov. I den forbindelse har Justitsministeriet vurderet, at særligt databeskyttelsesforordningens artikel 5 og artikel 6, stk. 4, om principper for behandling af personoplysninger, herunder proportionalitetsprincippet og princippet om formålsbegrænsning, yder en tilstrækkelig stærk beskyttelse til de registrerede samtidigt med, at forordningen sikrer rum for offentlige myndigheders saglige behov for at kunne samkøre personoplysninger i kontroløjemed.

Ved indhentelse af oplysninger og sammenstilling af disse, skal reglerne i persondataforordningen iagttages, herunder forordningens artikel 5 om principper for behandling af personoplysninger, artikel 6 om lovlig behandling af personoplysninger og artikel 14 om oplysningspligt ved personoplysninger, der er indsamlet hos andre end den registrerede.

Til § 51

Den foreslåede bestemmelse i § 51 viderefører indholdet i gødskningslovens § 28, der vedrører myndighedernes adgang til uden retskendelse at foretage kontrol på virksomheder omfattet af loven, adgang til virksomhedens dokumenter og andre oplysninger og til udtagelse af prøver til undersøgelser i forbindelse med kontrol samt virksomhedens pligt til at yde myndighederne den fornødne vejledning og hjælp ved kontrollen. I forhold til gødskningslovens § 28 indføres i den foreslåede § 51 en bestemmelse om, at myndighederne kan foretage undersøgelser, fotografere, kopiere eller medtage dokumenter og medtage andre genstande og en bestemmelse om politiets bistand til gennemførelse af kontrollen. Den foreslåede bestemmelse svarer i sit indhold til reglerne om adgang uden retskendelse i ministeriets øvrige lovgivning.

Det foreslås i § 51, stk. 1, at miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til virksomheder, der er omfattet af loven, for at udøve de beføjelser, loven eller regler fastsat i medfør heraf tillægger ministeren. Det foreslås endvidere, at ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, efter samme regler har adgang til hos virksomhederne på stedet at gennemgå deres regnskaber og forretningsbøger m.v. I det omfang de nævnte oplysninger er registreret digitalt, omfatter adgangen til dem også digital adgang hertil. Det foreslås endvidere, at ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, herunder har adgang til at foretage undersøgelser, fotografere, kopiere eller medtage dokumenter og medtage andre genstande uden vederlag. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan endvidere udtage prøver til undersøgelser uden at skulle betale herfor. Det foreslås, at kvittering for medtagne genstande skal udleveres.

Baggrunden for forslaget er, at myndighederne for at kunne gennemføre en effektiv kontrol med overholdelsen af reglerne må have adgang til at foretage kontrol på stedet. Adgangen til virksomheden forudsættes så vidt muligt at ske efter forudgående meddelelse til ejeren eller brugeren. For at kunne udføre

en effektiv kontrol med loven eller regler fastsat i medfør heraf må myndighederne have adgang til at gennemgå virksomhedens gødningsplanlægning, gødningsregnskab, andre regnskaber, forretningsbøger m.v.

Myndighedernes adgang efter den foreslåede bestemmelse vil omfatte både landbrugsbedrifter og virksomheder m.v., herunder lokaler og køretøjer, der anvendes som led i virksomheden. Myndighederne vil efter den foreslåede bestemmelse endvidere have ret til at gøre sig bekendt med virksomhedens skriftlige materiale, herunder materiale, der opbevares i digital form, i det omfang det er nødvendigt for at udøve kontrol efter loven, og uanset opbevaringssted. Det bemærkes, at kontrollen ofte gennemføres på landbrugsbedrifter, hvor en opdeling i en privat og en forretningsmæssig del ikke er mulig. Det vil derfor ikke være muligt i disse tilfælde at begrænse adgangen til at gennemse dokumenter m.v. til den forretningsmæssige del af bedriften.

Den foreslåede bestemmelse i § 51, stk. 1, giver myndighederne adgang til hos virksomheden at udøve de beføjelser, loven eller regler fastsat i medfør heraf tillægger ministeren. Ministeren fører efter den foreslåede § 45, stk. 2, tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af loven eller regler fastsat i medfør heraf. Ministeren er dermed tillagt beføjelsen til at foretage tilsyn. Det grundlag, som ministeren foretager tilsyn efter, er f.eks. gødningsregnskabet som fastsat i den foreslåede § 42. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, vil dermed f.eks. kunne kontrollere, om forholdene angivet i gødningsregnskabet stemmer overens med forholdene på virksomheden, f.eks. om virksomhedens bilag er i overensstemmelse med oplysningerne i gødningsregnskabet. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, vil f.eks. endvidere kunne kontrollere, om virksomheden har udlagt de arealer med efterafgrøder, som er indberettet.

Bestemmelsen giver endvidere kontrolmyndigheden adgang til at fotografere, kopiere eller medtage dokumenter og medtage andre genstande uden vederlag, hvis der er behov for at foretage en nærmere kontrol af oplysningerne. I de tilfælde, hvor der sker fjernelse, skal effekterne – medmindre det er nødvendigt at beholde dem til bevissikring – leveres tilbage hurtigst muligt efter, at myndighederne har haft mulighed for at uddrage og kopiere de nødvendige oplysninger. Hvor hurtigt dette skal ske, må også afhænge af, hvor stor ulempe det er for virksomheden at undvære dem.

Myndighederne kan efter bestemmelsen udtage prøver til undersøgelser uden at betale herfor. Der kan f.eks. være tale om jordbundsprøver.

Efter den foreslåede bestemmelse kan Landbrugsstyrelsen f.eks. få adgang til virksomheder tilhørende tilskudsmodtagere omfattet af en tilskudsordning oprettet i medfør af den foreslåede § 40 for at foretage kontrol. Bestemmelsen giver endvidere f.eks. adgang til foretagelse af kontrol hos de gødningsleverandører, der skal indberette efter regler fastsat i medfør af den foreslåede § 36.

Kontrollen kan ske uden retskendelse. Kontrollen gennemføres i overensstemmelse med reglerne i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter.

Hvis der før eller i forbindelse med kontrolbesøget foreligger begrundet mistanke om et strafbart forhold, kan der dog ikke som led i kontrollen ske adgang uden retskendelse. Spørgsmålet om adgang skal i så fald behandles af domstolene efter retsplejelovens regler om ransagning.

Det foreslås i § 51, stk. 2, at virksomhedens ejer og de hos denne ansatte skal yde ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, fornøden vejledning og hjælp ved den kontrol, der er nævnt i forslagets § 51, stk. 1.

Virksomheden skal efter den foreslåede bestemmelse yde myndighederne den fornødne vejledning og hjælp ved kontrollen. Der kan f.eks. være tale om fremvisning af de efterspurgte dokumenter eller fremvisning af arealer med efterafgrøder.

Det foreslås i § 51, stk. 3, at politiet om nødvendigt yder bistand til gennemførelse af den kontrol, der er nævnt i forslagets § 51, stk. 1. Miljø- og fødevareministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Til § 52

Den foreslåede bestemmelse i § 52 er en videreførsel af gødskningslovens § 28 a, der indeholder en bemyndigelse til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelse af indberettede oplysninger, af resultater af kontrol samt vedtagne administrative bødeforelæg.

Det foreslås i § 52, stk. 1, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelse dels af indberettede oplysninger, dels af resultater på grundlag af kontrol samt af vedtagne administrative bødeforelæg på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til loven eller regler fastsat i medfør heraf.

Det foreslås i § 52, stk. 2, at ministeren kan fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelse, herunder at offentliggørelse kan ske digitalt. Ministeren kan bestemme, at visse indberettede oplysninger, kontrolresultater eller sanktioner ikke skal offentliggøres.

Det foreslås i § 52, stk. 3, at ministeren kan bestemme, at offentliggørelse skal ske på internettet på grundlag af et af ministeren oprettet it-system vedrørende indberettede oplysninger, kontrolresultater og sanktioner. Ministeren kan på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra it-systemet til en ubestemt kreds af modtagere. Enhver har adgang til fra it-systemet at få meddelt oplysninger, som har været offentliggjort. Adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

De virksomhedsoplysninger, som foreslås offentliggjort, vedrører virksomheder, hvor en opdeling af virksomheden i en forretningsmæssig del og en privat del ofte ikke er mulig. De oplysninger, der efter den foreslåede bestemmelse kan offentliggøres, omhandler virksomhedens drift.

Vurderingen af, om der på et område skal etableres en offentliggørelsesordning, skal ske med udgangspunkt i de kriterier, som er anbefalet i betænkning nr. 1516/2010 om offentlige myndigheders offentliggørelse af kontrolresultater. Disse kriterier fremgår i form af en "tjekliste" i betænkningens kapitel 4, pkt. 6, som opregner seks spørgsmål, som anbefales gennemgået forud for indførelse af nye ordninger.

I forhold til den i forslaget til § 52 foreslåede offentliggørelsesordning, der er en videreførsel af en ordning, der i dag fremgår af gødskningslovens § 28 a, er de seks spørgsmål og Miljø- og Fødevareministeriets vurdering af disse gennemgået nedenfor.

1. Er der konkret behov for, at der sker offentliggørelse på en sådan måde, at navne på fysiske eller juridiske personer fremgår eller kan udledes af det offentliggjorte?

Formålet med offentliggørelsen af oplysninger om gødningsregnskab samt oplysninger om kontrolresultater i forbindelse hermed er at sikre åbenhed om miljøpåvirkningerne i f.eks. bestemte naturområder. Det er derfor nødvendigt, at de enkelte gødningsregnskaber samt kontrolresultater i forbindelse hermed er knyttet til en virksomhed angivet ved virksomhedens CVR-nummer og virksomhedens arealer. Offentliggørelsen vil derfor miste sin værdi, hvis den er anonymiseret.

2. Kan der under ordningen forventes offentliggjort oplysninger om den enkelte fysiske eller juridiske person, hvis offentliggørelse i almindelighed må betragtes som værende særligt indgribende, og som derfor taler imod at etablere ordningen?

Offentliggørelsen vil omfatte gødningsregnskaber og resultater af kontroller, påbud, forbud og sanktioner i form af administrative bøder. Der er således tale om oplysninger, hvor offentliggørelse må anses for særligt indgribende. Det er dog Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at de samfundsmæssige interesser i ordningen er så tungtvejende, at den alligevel bør etableres, jf. nedenfor pkt. 4.

3. Kan der peges på samfundsmæssige hensyn, som taler for at etablere ordningen?

Baggrunden for den foreslåede offentliggørelsesordning er i lighed med formålet bag gødskningslovens § 28 a, at sikre en åbenhed og gennemsigtighed om forhold af betydning for miljøet, ved at offentligheden sikres adgang til oplysninger vedrørende gødningsanvendelsen. Det er således Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at den foreslåede offentliggørelsesordning vil kunne medvirke til at skabe en nem adgang til miljøoplysninger for offentligheden og dermed den tilgængelige viden om gødskning med organisk gødning og kunstgødning inden for en enkelt kommune eller i forhold til et bestemt naturområde samt kendskab til de virksomheder, der måtte have foretaget overgødskning.

4. Er de under nr. 3 nævnte samfundsmæssige interesser så tungtvejende, at ordningen – på trods af karakteren af de oplysninger om fysiske og juridiske personer, som kan forventes offentliggjort under ordningen, jf. nr. 2 – bør etableres?

Hensigten med at offentliggøre gødningsregnskaber m.v. er at lade et kendskab til gødskning med husdyr- og kunstgødning af betydning for miljøet indgå i lokal debat og planlægning. En viden om gødskning med husdyr- og kunstgødning og samtidig kendskab til de jordbrugsvirksomheder, der måtte have foretaget overgødskning kan medvirke til at forbedre borgernes grundlag for at deltage i debatten om miljøforhold i det pågældende område.

Det er hensigten, at offentliggørelse af gødningsregnskaber, hvortil der er knyttet en sanktion i form af administrative bøder, kun skal kunne finde sted, såfremt virksomheden tydeligt og skriftligt er blevet gjort opmærksom på, at vedtagelse af den administrative bøde vil have den konsekvens, at gødningsregnskab og sanktion vil blive offentliggjort på internettet.

Det er ud fra proportionalitetshensyn tilstræbt, at lovforslaget ikke går videre, end hensynet til de anførte miljøinteresser tilsiger. Det er derfor valgt at afgrænse hjemlen, så der ikke kan fastsættes regler om offentliggørelse af oplysninger om overgødskning, der har medført politianmeldelse eller er blevet indbragt for domstolene som straffesag. Oplysninger herom vil således ikke efter det foreliggende lovforslag kunne offentliggøres.

5. Er lovhjemlen til at etablere ordningen klar, og fremgår det i givet fald af bemærkningerne, hvordan der med den påtænkte ordning sker eller vil kunne ske fravigelse af persondataloven og de almindelige regler om tavshedspligt?

Hjemlen til at offentliggøre indberetninger og resultater af kontrol er i dag udnyttet i § 35 i bekendtgørelse nr. 1008 af 2. juli 2018 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2018/2019. Det fremgår klart af ordningen, hvilke oplysninger der offentliggøres. Det er hensigten, at evt. ændringer af den gældende ordning vil blive forelagt for Datatilsynet forud for etablering.

Databeskyttelsesforordningen, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF, har fundet anvendelse fra den 25. maj 2018, og den vurderes ikke at ændre afgørende på den retsstilling, som er beskrevet i betænkningen om offentliggørelse af kontrolresultater, jf. Justitsministeriets betænkning nr. 1565 om Databeskyttelsesforordningen (2016/679), s. 163ff.

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra c og e, er databehandling af personoplysninger lovlig, hvis og i det omfang behandlingen er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige, eller behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse, eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

Medlemsstaterne kan efter forordningens artikel 6, stk. 2, opretholde eller indføre mere specifikke bestemmelser for at tilpasse anvendelsen af forordningens bestemmelser om behandling med henblik på overholdelse af stk. 1, litra c og e, ved at fastsætte mere præcist specifikke krav til behandling og andre foranstaltninger for at sikre lovlig og rimelig behandling, herunder for andre specifikke databehandlingssituationer som omhandlet i forordningens kapitel IX.

Grundlaget for behandling efter artikel 6, stk. 1, litra c og e, skal efter forordningens artikel 6, stk. 3, litra b, fremgå af medlemsstaternes nationale ret, som den dataansvarlige er underlagt.

Med den offentliggørelsesordning, der med den foreslåede § 52, stk. 1, skabes hjemmel til, etableres en forpligtelse til behandling efter forordningens artikel 6, stk. 1, litra c og e, jf. artikel 6, stk. 3.

Ordnningen skal i øvrigt etableres inden for de retlige rammer, som databeskyttelsesforordningen fastlægger, herunder de principper for behandling af personoplysninger, der følger af forordningens artikel 5 og de særlige forholdsregler, der skal iagttages i forbindelse med behandling af personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser, jf. forordningens artikel 10.

På den baggrund er det Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at en offentliggørelsesordning som den foreslåede ikke vil være i strid med regler i databeskyttelsesforordningen.

6. Hvilke regler bør der af retssikkerhedsmæssige grunde opstilles administrativt for forvaltningsmyndighedens behandling af sager, som falder ind under den påtænkte offentliggørelsesordning?

Det er hensigten, at Landbrugsstyrelsen vil offentliggøre modtagne gødningsregnskaber for hver planperiode, når styrelsen har afsluttet sagsbehandlingen af de indsendte gødningsregnskaber for hele planperioden. Oplysningerne vil være tilgængelige på internettet i 5 år, hvorefter de ikke længere vil være offentligt tilgængelige. Oplysninger, der inden for denne 5-års frist viser sig urigtige eller vildledende, vil i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen blive slettet eller berigtiget.

Det er hensigten, at offentliggørelsen første gang sker, når ændringer i oplysningerne som følge af Landbrugsstyrelsens sagsbehandling og kontrol er afsluttet ca. 9 måneder efter deres indsendelse. For de sager, hvor sagsbehandlingen fortsat pågår, vil der løbende ske offentliggørelse, når sagsbehandlingen og kontrol er afsluttet. Offentliggørelsen vedrører oplysninger om aftaler med andre virksomheder om overførsel af husdyrgødning. Typen af den enkelte aftale og hvem den er indgået med, vil ikke fremgå af offentliggørelsen.

For gødningsregnskaber, der har været udtrukket til kontrol, påføres i forbindelse med offentliggørelsen koder for henholdsvis ingen bemærkninger, påtale, eller vedtaget administrativt bødeforelæg. Alle oplysninger, herunder gødningsregnskaber, vedrørende sager, der er videregivet til politiet med anmodning om tiltalerejsning, samt sager hvor der er faldet dom, vil ikke blive offentliggjort. Virksomhederne vil i forbindelse med et administrativt bødeforelæg tydeligt og skriftligt blive oplyst om, at oplysningerne i gødningsregnskabet sammen med en kode for administrativt bødeforelæg vil blive offentliggjort på internettet ved vedtagelse af bøden.

Til § 53

Gødskningslovens § 29 indeholder bestemmelser om straf for overtrædelse af lovens bestemmelser.

Det er fastsat i gødskningslovens § 29, stk. 1, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder lovens § 5, § 21, stk. 1, § 22, stk. 1-4, § 23, stk. 1 og 3, og § 24,
- 2) undlader at anmelde virksomheden til registrering efter § 2, stk. 2, eller undlader at afgive oplysninger eller at stille bistand til rådighed efter § 24 b, § 27 og § 28.

Det er fastsat i gødskningslovens § 29, stk. 2, at ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af § 5 udmåles en skærpet bøde med udgangspunkt i overtrædelsens omfang målt i kg kvælstof og i kg kvælstof pr. ha.

De bestemmelser, der er omfattet af straffebestemmelsen i § 29, stk. 1, nr. 1, er lovens § 5 om overholdelse af virksomhedens kvælstofkvote, lovens § 21, stk. 1, om pligt til at foretage gødningsplanlægning, lovens § 22, stk. 1-4, om udarbejdelse og indberetning af gødningsregnskab, lovens § 23, stk. 1 og 3, om udarbejdelse og opbevaring af gødningsplanlægning og gødningsregnskab, og lovens § 24 om indberetning af afsat eller modtaget kvælstofholdig gødning.

De bestemmelser, der er omfattet af straffebestemmelsen i § 29, stk. 2, nr. 2, er lovens § 2, stk. 2, om pligt til anmeldelse i Register for Gødningsregnskab, lovens § 24 b om pligt til at give oplysninger i forbindelse med jordbundsprøver, lovens § 27 om pligt til at give oplysninger til brug for kontrol og lovens § 28 om virksomhedens pligt til yde vejledning og hjælp i forbindelse med kontrol.

Den bestemmelse, der er omfattet af bestemmelsen i § 29, stk. 2 om en skærpet bøde, er lovens § 5 om overholdelse af virksomhedens kvælstofkvote.

I den oprindelige gødskningslov fra 1998 indgik der alene vejledende bødestørrelser for overgødskning. De vejledende bødestørrelser for overgødskning har ikke været justeret, siden loven blev vedtaget.

Det er fastsat i gødskningslovens § 29, stk. 3, at i regler, der fastsættes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

Det er fastsat i gødskningslovens § 29, stk. 4, at forældelsesfristen for overtrædelse af lovens bestemmelser eller regler udfærdiget i medfør af loven er 4 år.

Det er fastsat i gødskningslovens § 29, stk. 5, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Til § 53, stk. 1 og 2

Det foreslås i § 53, stk. 1, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, kan straffes med bøde den, der

- 1) overtræder lovens § 12, § 41, stk. 1, § 42, stk. 1 og 2, eller § 43, stk. 1 og 4, eller
- 2) undlader at anmelde virksomheden til registrering efter § 5, stk. 2, eller undlader at afgive oplysninger eller at stille bistand til rådighed efter § 46, 2. pkt., § 49 og § 51, stk. 1 og 2.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at bødeniveauet for overtrædelse af en række af bestemmelserne i lovforslaget bør forhøjes i forhold til bødeniveauet for bestemmelserne i den gældende lov. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at bødeniveauet er for lavt til at have en tilstrækkelig adfærdsregulerende virkning og i forhold til den økonomiske vinding, der kan være forbundet med en lovovertrædelse. Miljø- og Fødevareministeriets vurderer derfor, at bødeniveauet bør forhøjes, for at bødestrafen fortsat skal have en præventiv virkning.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at de vejledende bødeniveauer, der er angivet nedenfor, bør gælde for overtrædelse af bestemmelserne i lovforslaget. Det angivne bødeniveau er et udtryk for, hvordan bødeniveauet efter ministeriets opfattelse bør være på nuværende tidspunkt. Bødeniveauet vil kunne ændres i takt med prisudviklingen i samfundet og udvikling i retspraksis.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Overtrædelse af lovforslagets § 12 (overgødskning)

Det foreslås i § 53, stk. 1, nr. 1, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, kan overtrædelse af lovforslagets § 12 straffes med bøde. Det følger af den foreslåede § 12, at i planperioden må en virksomheds forbrug af kvælstof til gødningsformål ikke må overstige virksomhedens samlede kvote for kvælstof. § 12 gælder for virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige i Register for Gødningsregnskab efter § 5, stk. 2, eller § 6. Virksomhedens forbrug af kvælstof til gødningsformål opgøres efter bestemmelserne i §§ 18 og 19 og §§ 21-30, og regler fastsat i medfør heraf, og virksomhedens samlede kvote for kvælstof opgøres efter bestemmelserne i §§ 13-17.

Det foreslås i § 53, stk. 2, at der ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af lovforslagets § 12 skal udmåles en skærpet bøde med udgangspunkt i overtrædelsens omfang målt i kg kvælstof og i kg kvælstof pr. hektar.

De foreslåede bestemmelser svarer til gældende lovs § 29, stk. 1, nr. 1, jf. § 5, og § 29, stk. 2, jf. § 5.

Hvis en virksomheds anvendelse af kvælstofholdig gødning i planperioden overstiger kvælstofkvoten, hvilket betegnes overgødskning, vil virksomheden efter den foreslåede bestemmelse i § 53, stk. 1, nr. 1, kunne straffes med bøde.

Den foreslåede bestemmelse i § 53, stk. 2, indebærer, at der i tilfælde af overgødskning skal udmåles en skærpet bøde. Den skærpede bøde skal markere overtrædelsernes strafværdighed og dermed understrege, at samfundet ser med betydelig alvor på overtrædelse af regler, som skal sikre vandmiljøet. Derudover indebærer den foreslåede bestemmelse, at bøden skal beregnes, så den bliver proportional i forhold til overgødskningen udtrykt i kg kvælstof. Ved større overskridelser af kvælstofkvoten øges forureningen, og der er derfor behov for en højere bødestørrelse. Ved den foreslåede bestemmelse tages hensyn både til den samlede overgødskning målt i kg kvælstof og til den relative miljøbelastning målt i merforbrugt kg kvælstof pr. ha. Der er generelt en højere risiko for, at der sker en større udvaskning, når den relative miljøbelastning målt i merforbrugt kg kvælstof pr. hektar stiger. Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at der ved opgørelsen af merforbrugt kg kvælstof pr. hektar bør tages udgangspunkt i landbrugsarealets størrelse, således som det fastlægges ved bekendtgørelse med hjemmel i den foreslåede § 41, stk. 2.

Lovens formål er bl.a. at begrænse udvaskningen af kvælstof. Stigende kvælstoftilførsel til markafgrøderne medfører en øget kvælstofudvaskning fra jordbunden. Dette skyldes, at planterne ikke er i stand til at opsamle hele den tilførte kvælstofmængde. Kvælstofudvaskningen er en eksponentiel funktion af kvælstoftilførslen. Så længe planterne er i stand til at øge plantevæksten og proteinudbyttet ved øget kvælstoftilførsel, er kvælstofudvaskningen moderat. Der er imidlertid en øvre grænse for planteproduktionens størrelse. Ved tilførsel af kvælstofmængder, der ligger ud over, hvad planterne kan optage, øges den procentvise del af det mertilførte kvælstof, som udvaskes. Dette betyder, at

merudvaskningen vil være større ved at overgødske med en vis mængde kvælstof på et lille areal end ved overgødskning med samme kvælstofmængde på et større areal.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at bødestraffen for overgødskning bør afspejle den forøgede miljømæssige risiko ved overgødskning, og at bøden bør udmåles på baggrund af, hvor stor den del af forbruget, der overstiger kvoten, har været. Bøden bør endvidere have en størrelse, så den har en præventiv effekt set i forhold til muligheden for at opnå en økonomisk gevinst ved at overtræde reglerne.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at bødeniveauet for overtrædelse af lovforslagets § 12 bør være således, at overgødskning på op til 30 kg kvælstof pr. hektar straffes med en bøde på 10 kr. pr. kg kvælstof. Det anførte bødeniveau svarer til gældende praksis.

Overgødskning på over 30 kg kvælstof pr. hektar bør efter ministeriets opfattelse straffes med en bøde, der udmåles med 10 kr. pr. kg kvælstof for overgødskningen op til 30 kg kvælstof pr. hektar og med 20 kr. pr. kg kvælstof for den del af overgødskningen, der overstiger 30 kg kvælstof pr. hektar. Det anførte bødeniveau svarer til gældende praksis.

Det er endvidere ministeriets opfattelse, at overgødskning på over 40 kg kvælstof pr. hektar bør straffes med en bøde, der udmåles med 10 kr. pr. kg kvælstof for overgødskningen op til 30 kg kvælstof pr. hektar, og med 20 kr. pr. kg kvælstof for den del af overgødskningen, der ligger mellem 30 kg og 40 kg kvælstof pr. hektar, og med 30 kr. pr. kg kvælstof for den del af overgødskningen, der overstiger 40 kg kvælstof pr. hektar. Det anførte bødeniveau svarer til gældende praksis for så vidt angår overgødskningen på op til 40 kg kvælstof pr. hektar. For den del af overgødskningen, der overstiger 40 kg kvælstof pr. hektar, er der tale om en forhøjelse af bøden fra 20 kr. til 30 kr. pr. kg kvælstof.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at en bøde for overgødskning som udgangspunkt ikke bør være mindre end 5.000 kr., selv om beregning efter ovennævnte principper fører til en bøde, der er mindre end 5.000 kr. Dette er en skærpelse i forhold til gældende praksis, hvor den mindste bøde som udgangspunkt er 2.000 kr.

Det er endvidere Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at mindre overtrædelser af lovforslagets § 12, herunder særligt i førstegangstilfælde, ligesom efter gældende praksis, bør kunne afgøres administrativt af Landbrugsstyrelsen ved en henstilling, hvor virksomheden gøres opmærksom på, at reglerne er overtrådt, eller ved en uformel påtale, og at overtrædelserne i sådanne tilfælde ikke medfører et administrativt bødeforelæg eller en politianmeldelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2.3.1 i de almindelige bemærkninger.

Overtrædelse af lovforslagets § 41, stk. 1, (gødningsplanlægning)

Det foreslås i § 53, stk. 1, nr. 1, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, kan overtrædelse af lovforslagets § 41, stk. 1, straffes med bøde. Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 41, stk. 1, at virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige i Register for Gødningsregnskab efter § 5, stk. 2, eller § 6, for hver planperiode skal foretage en gødningsplanlægning for det samlede landbrugsareal.

De foreslåede bestemmelser svarer til gældende lovs § 29, stk. 1, nr. 1, jf. § 21, stk. 1, 1. pkt.

I gødningsplanlægningen skal virksomheden bl.a. angive, hvilke afgrøder der dyrkes på markerne og beregne virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden. Gødningsplanlægningen er derfor en vigtig del af Landbrugsstyrelsens kontrol med, om virksomheden overholder den samlede kvote for kvælstof for planperioden. Hvis virksomheden ikke foretager gødningsplanlægning for en planperiode, vil virksomheden efter den foreslåede bestemmelse i § 53, stk. 1, nr. 1, kunne straffes med bøde.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at en manglende, ufuldstændig eller for sent udarbejdet gødningsplanlægning i gentagelse som udgangspunkt bør medføre en bøde på 5.000 kr. Dette er en skærpelse i forhold til gældende niveau, hvor bøden som udgangspunkt bør være 2.000 kr.

Det er endvidere Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at overtrædelser af lovforslagets § 41, stk. 1, herunder særligt i førstegangstilfælde, ligesom efter gældende praksis, bør kunne afgøres administrativt af Landbrugsstyrelsen ved en uformel henstilling eller påtale.

Overtrædelse af lovforslagets § 42, stk. 1 og 2, (udarbejdelse, indhold og indberetning af gødningsregnskab)

Det foreslås i § 53, stk. 1, nr. 1, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, kan overtrædelse af lovforslagets § 42, stk. 1 og 2, straffes med bøde. Det følger af de foreslåede bestemmelser i § 42, stk. 1 og 2, at virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige i Register for Gødningsregnskab efter § 5, stk. 2, eller § 6, hvert år skal udarbejde gødningsregnskab for den afsluttede planperiode og indberette gødningsregnskabet til miljø- og fødevareministeren. Gødningsregnskabet skal opgøres på grundlag af virksomhedens gødningsplanlægning og angive en række forskellige oplysninger, herunder bl.a. om virksomhedens samlede kvote for kvælstof og virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor til gødningsformål.

De foreslåede bestemmelser svarer til gældende lovs § 29, stk. 1, nr. 1, jf. § 22, stk. 1-4, dog således at gødningsregnskabet efter den foreslåede bestemmelse i § 42 udvides til også at omfatte fosfor.

Indberetning af gødningsregnskabet er et helt centralt krav i den danske miljøbeskyttelse. Det er nødvendigt, at alle virksomheder registreret i Register for Gødningsregnskab indberetter regnskabet, for at Landbrugsstyrelsen kan få et sikkert overblik over forbruget af kvælstof- og fosforholdig gødning på den enkelte virksomhed. I gødningsregnskabet indgår oplysninger om såvel de producerede husdyr og afgrøder, harmoniarealet samt modtaget og afsat gødning fra andre virksomheder i registeret, samt primo- og ultimolager. Gødningsregnskabet er en vigtig forudsætning for Landbrugsstyrelsens kontrol med, at virksomhedens kvælstofforbrug ikke overstiger kvælstofkvoten i planperioden. En virksomhed, der ikke udarbejder og indberetter et årligt gødningsregnskab med de angivne oplysninger, vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i § 53, stk. 1, nr. 1, jf. § 42, stk. 1 og 2.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at overtrædelse af pligten til at indberette gødningsregnskab som udgangspunkt bør medføre en bøde på 5.000 kr. I gentagelsestilfælde bør bøden som udgangspunkt forøges med 1.000 kr. pr. gentagelse. Dette er en skærpelse i forhold til gældende niveau, hvor bøden som udgangspunkt bør være 2.000 kr. og i gentagelsestilfælde 3.000 kr. Det er endvidere Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at der i sager om overtrædelse af pligten til at indberette gødningsregnskab bør nedlægges påstand om tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3. Dette svarer til gældende praksis.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at et mangelfuldt udarbejdet gødningsregnskab som udgangspunkt bør medføre en bøde på 5.000 kr. I gentagelsestilfælde bør bøden som udgangspunkt forøges til 6.000 kr. Dette er en skærpelse i forhold til gældende niveau, hvor bøden som udgangspunkt bør være 2.000 kr. og i gentagelsestilfælde 3.000 kr. Det er endvidere Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at der i sager om mangelfuldt udarbejdet gødningsregnskab bør nedlægges påstand om tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3. Dette svarer til gældende praksis. Det er tillige Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at sager om mangelfuldt udarbejdet gødningsregnskab ligesom efter gældende praksis bør kunne afgøres administrativt af Landbrugsstyrelsen uden politianmeldelse men med en påtale for mangelfuldt gødningsregnskab og formkrav, hvis det er muligt for Landbrugsstyrelsen ud fra øvrige oplysninger og indsendt materiale at foretage en vurdering af virksomhedens gødningsanvendelse for planperioden, og det vil kunne fastslås, at gødningsforbruget har været under et vist niveau, og at der ikke er foretaget overgødskning i planperioden.

Overtrædelse af lovforslagets § 43, stk. 1 og 4, (formkrav og opbevaring af gødningsplanlægning og gødningsregnskab)

Det foreslås i § 53, stk. 1, nr. 1, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, kan overtrædelse af lovforslagets § 43, stk. 1 og 4, straffes med bøde. Det følger af de foreslåede bestemmelser i § 43, stk. 1 og 4, at de virksomheder, der er forpligtede til at udarbejde gødningsplanlægning og gødningsregnskab, skal anvende særlige skemaer til udarbejdelsen, og at virksomheden skal opbevare gødningsplanlægningen og gødningsregnskabet med tilhørende bilag i mindst 5 år.

De foreslåede bestemmelser svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 29, stk. 1, nr. 1, jf. § 23, stk. 1 og 3, dog således at pligten til at opbevare gødningsplanlægningen og gødningsregnskabet i mindst 5 år udvides til også at omfatte bilagene til gødningsplanlægningen og gødningsregnskabet.

Kravet om, at der skal anvendes særlige skemaer, skyldes et behov for at sikre, at alle relevante oplysninger indgår i planlægningen og regnskabet. Opbevaringskravet medfører, at Landbrugsstyrelsen kan bede om at få udleveret dokumenterne i forbindelse med kontrol, og kravet er således med til at sikre en effektiv kontrol med efterlevelsen af reglerne. En virksomhed, der ikke anvender de særlige skemaer til udarbejdelse af gødningsplanlægning og gødningsregnskab, eller som ikke opbevarer gødningsplanlægningen og gødningsregnskabet med tilhørende bilag i mindst 5 år, vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i § 53, stk. 1, nr. 1, jf. § 43, stk. 1 og 4.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at overtrædelse af kravet om opbevaring af gødningsplanlægning og gødningsregnskab med tilhørende bilag i 5 år som udgangspunkt bør medføre en bøde på 5.000 kr. i gentagelsestilfælde. Ved førstegangsovertrædelse bør sagen som udgangspunkt afgøres administrativt af Landbrugsstyrelsen ved en uformel påtale.

Overtrædelse af lovforslagets § 5, stk. 2, (manglende anmeldelse til registrering i Register for Gødningsregnskab)

Det foreslås i § 53, stk. 1, nr. 2, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, kan den, der er registreringspligtig i Register for Gødningsregnskab efter lovforslagets § 5, stk. 2, men som undlader at anmelde virksomheden til registrering, straffes med bøde.

Den foreslåede bestemmelse svarer til gældende lovs § 29, stk. 1, nr. 2, jf. § 2, stk. 2, med de ændringer, der følger af lovforslagets § 5, stk. 2, om registreringspligt.

Landbrugsstyrelsen har ikke oplysninger om, hvor meget kvælstofholdig gødning virksomheder, der ikke allerede er registreret i Register for Gødningsregnskab, producerer eller modtager. For at opretholde systemet er det derfor vigtigt, at virksomhederne forpligtes til selv at lade sig registrere, hvis de er registreringspligtige efter § 5, stk. 2. En virksomhed, der er registreringspligtig efter § 5, stk. 2, men som undlader at anmelde virksomheden til registrering, vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i § 53, stk. 1, nr. 2, jf. § 5, stk. 2.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at manglende overholdelse af registreringspligten efter lovforslagets § 5, stk. 2, som udgangspunkt bør medføre en bøde på 5.000 kr. Dette er en skærpelse i forhold til gældende niveau, hvor bøden som udgangspunkt bør være 2.000 kr. Det er endvidere Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at der i sager om manglende overholdelse af registreringspligten bør nedlægges påstand om tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3. Dette svarer til gældende praksis.

Overtrædelse af lovforslagets § 46, 2. pkt., § 49 og 51, stk. 1 og 2, (afgivelse af oplysninger og bistand ved kontrol)

Det foreslås i § 53, stk. 1, nr. 2, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, kan den, der undlader at afgive oplysninger eller at stille bistand til rådighed efter lovforslagets § 46, 2. pkt., § 49 og § 51, stk. 1 og 2, straffes med bøde.

Den foreslåede bestemmelse svarer til gældende lovs § 29, stk. 1, nr. 2, jf. § 24 b, 2. pkt., § 27 og § 28 med de ændringer, der følger af lovforslagets § 46, 2. pkt., § 49 og § 51, stk. 1 og 2.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 46, 2. pkt., at virksomheden efter anmodning skal give ministeren, eller den ministeren bemyndiger hertil, alle oplysninger, der er nødvendige for at anvende jordprøver til udarbejdelse af kvælstofprognosen.

Til brug for udarbejdelse af kvælstofprognosen kan der indsamles oplysninger om dyrknings- og gødningshistorik for udvalgte områder. Forslaget til § 46 sikrer retten til at udtage de nødvendige repræsentative jordprøver. For at sikre virksomhedernes forpligtelse til at medvirke til myndighedernes udtagelse af prøverne foreslås det i § 53, stk. 1, nr. 2, jf. § 46, 2. pkt., at en virksomhed, der ikke efter anmodning giver ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, de nødvendige oplysninger, kan straffes med bøde.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 49, at virksomheder, der er omfattet af loven, efter anmodning fra miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, skal give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for kontrollen, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens regler. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan uden at betale compensation herfor forlange, at virksomheden skal indsende relevant materiale til brug for kontrollen.

Landbrugsstyrelsens adgang til virksomhedens regnskaber og andre dokumenter og virksomhedens afgivelse af de nødvendige oplysninger er vigtige forudsætninger for Landbrugsstyrelsens kontrol med efterlevelsen af reglerne. Kontrollen omfatter således ofte oplysninger, som alene virksomheden er i besiddelse af. Det foreslås derfor i § 53, stk. 1, nr. 2, jf. § 49, at den, der ikke efter anmodning giver alle oplysninger af betydning for kontrollen, kan straffes med bøde.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 51, stk. 1, at miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til virksomheder, der er omfattet af loven, for at udøve de beføjelser, loven eller regler fastsat i medfør heraf tillægger ministeren. Efter samme regler har ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, adgang til hos virksomhederne på stedet at gennemgå deres regnskaber og forretningsbøger m.v. I det omfang de nævnte oplysninger er registreret digitalt, omfatter adgangen til dem også digital adgang hertil. Ministeren eller den ministeren bemyndiger hertil, har herunder adgang til at foretage undersøgelser, fotografere, kopiere eller medtage dokumenter og medtage andre genstande uden vederlag. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan udtage prøver til undersøgelser uden at skulle betale compensation herfor. Kvittering for medtagne genstande skal udleveres.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 51, stk. 2, at virksomhedens ejer og de hos denne ansatte skal yde ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, fornøden vejledning og hjælp ved den kontrol, der er nævnt i § 51, stk. 1.

I forbindelse med kontrollen skal myndighederne have adgang til virksomhedens bedrift, og det kan være nødvendigt at gennemgå virksomhedens regnskaber og andre dokumenter, både i papirformat og i digital udgave. Det kan også være nødvendigt at foretage undersøgelser, fotografere, kopiere eller medtage dokumenter samt medtage andre genstande og udtage prøver til undersøgelser. Det kan ligeledes være nødvendigt at bede virksomhedens ejer eller ansatte om vejledning og hjælp ved kontrollen. Det foreslås derfor, at den, der ikke medvirker ved kontrollen efter lovforslagets § 51, stk. 1 og 2, kan straffes med bøde, jf. forslaget til § 53, stk. 1, nr. 2.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at bødeniveauet for de pågældende lovovertrædelse som udgangspunkt bør være på 5.000 kr. Det er endvidere Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at der i sagerne som udgangspunkt bør nedlægges påstand om tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3, indtil oplysningerne er afgivet, eller bistanden er stillet til rådighed. Såfremt kontrolsagen kan afgøres uden oplysningerne eller bistanden, kan påstanden om tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3, undlades.

Til § 53, stk. 3

Det foreslås i § 53, stk. 3, at der i regler, der fastsættes i medfør af loven, kan fastsættes straf i form af bøde for overtrædelser af bestemmelser i reglerne.

Den foreslåede bestemmelse svarer til gældende lovs § 29, stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse i § 53, stk. 3, betyder, at der i de bekendtgørelser, der udstedes i medfør af lovens bemyndigelsesbestemmelser, vil kunne fastsættes regler om bødestraf for overtrædelse af bestemmelser i bekendtgørelserne. Det gælder således f.eks. for efterafgrødekrav fastsat i medfør af den foreslåede § 38, og for gødningsleverandørers manglende indberetning af afsætning og modtagelse af gødning fastsat efter de foreslåede bestemmelser i § 36.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 53, stk. 3, kan der f.eks. også fastsættes regler om straf af bøde for en virksomhed, der i en planperiode indberetter flere efterafgrøder, end virksomheden reelt har etableret, med henblik på at de ikke-etablerede efterafgrøder skal overføres til en senere planperiode. Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at en sådan bøde bør udmåles med udgangspunkt i, hvor mange hektar efterafgrøder der er indberettet forkert. For at bøden skal have en præventiv virkning, er det endvidere Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at bøden bør udmåles således, at den er højere end den gevinst, der ville kunne opnås ved at indberette forkert.

Forud for indførslen af den frivillige målrettede efterafgrødeordning i 2017 vurderede Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi under Københavns Universitet (IFRO), hvilken størrelse støttesatsen skulle have på baggrund af de direkte omkostninger for udlæg af en hektar efterafgrøder under den målrettede efterafgrødeordning og for at sikre et incitament for ansøgere til at gå ind i ordningen, jf. Olsen, J. V., (2016), Kompenserende efterafgrødeordning, IFRO Udredning, Nr. 2016/25. I denne rapport vurderes det, at pligtige efterafgrøder kan handles til 500-600 kr. pr. hektar efterafgrøde mellem landmænd.

Det er på denne baggrund Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at en virksomhed, der indberetter flere efterafgrøder, end der reelt er etableret, med henblik på at de ikke-etablerede efterafgrøder skal overføres til en senere planperiode, vil kunne opnå en gevinst på 500-600 kr. pr. hektar efterafgrøde ved at indberette forkert. Det er derfor Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at en evt. bøde for indberetning af for mange efterafgrøder til opfyldelse af senere planperioders efterafgrødekrav mindst skal udgøre 1.200 kr. pr. hektar efterafgrøde, der er indberettet forkert.

Til § 53, stk. 4

Det foreslås i § 53, stk. 4, at forældelsesfristen for overtrædelse af lovens bestemmelser eller regler fastsat i medfør af loven er 4 år.

Den foreslåede bestemmelse svarer til gældende lovs § 29, stk. 4.

De almindelige regler om forældelse af strafansvar findes i straffelovens 11. kapitel. Det er heri fastsat, at strafferammen er afgørende for forældelsesfristens længde. Det er således fastsat i straffelovens § 93, stk. 1, nr. 1, at forældelsesfristen er 2 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 1 år for overtrædelser. Da der ikke i lovforslaget er hjemlet højere straf end bøde, ville strafansvaret efter de almindelige regler forældes efter 2 år.

Den foreslåede bestemmelse i § 53, stk. 4, om en forældelsesfrist på 4 år for strafansvaret skal ses på baggrund af, at overtrædelser ofte først vil blive opdaget meget sent, og der er derfor behov for en længere forældelsesfrist end de 2 år, der følger af straffeloven.

Overtrædelse af gødskningsloven vil ofte blive konstateret i forbindelse med kontrol af gødningsregnskabet. Gødningsregnskabet skal normalt indberettes den 31. marts i året efter udløbet af planperioden. Det betyder, at der kan forløbe helt op til halvandet år, før myndighederne får mulighed for at opdage en overtrædelse, der er foretaget i begyndelsen af planperioden. Da myndighederne også skal have tid til at vurdere sagen, ville

sådanne sager i mange tilfælde være forældede efter de almindelige forældelsesregler i straffeloven, inden sagerne er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan rejses en straffesag.

Forældelsesfristen regnes efter straffelovens § 94, stk. 1, fra den dag, da den strafbare virksomhed eller undladelse er ophørt.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.8 i de almindelige bemærkninger om forældelse af strafansvar.

Til § 53, stk. 5

Det foreslås i § 53, stk. 5, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Den foreslåede bestemmelse svarer til gældende lovs § 29, stk. 5.

Strafansvaret omfatter efter straffelovens § 26, stk. 1, medmindre andet er bestemt, enhver juridisk person, herunder aktie-, anparts- og andelsselskaber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommuner og statslige myndigheder. Endvidere omfatter strafansvaret efter straffelovens § 26, stk. 2, enkeltmandsvirksomheder, for så vidt disse navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation kan sidestilles med de selskaber, der er nævnt i stk. 1.

Selskaber m.v. (juridiske personer) er dermed omfattet af strafansvaret efter lovforslagets § 53. Dette gælder både de straffebestemmelser, der er foreslået i lovforslaget, og de straffebestemmelser, der fastsættes i medfør af lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser.

Til § 54

Gødskningslovens § 30 indeholder hjemmel til at afgøre sager uden retslig forfølgning ved den pågældendes vedtagelse af et administrativt bødeforelæg.

Det er fastsat i gødskningslovens § 30, stk. 1, at skønnes en overtrædelse ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, tilkendegive den pågældende, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, hvis den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde.

Det er fastsat i gødskningslovens § 30, stk. 2, at med hensyn til den i lovens § 30, stk. 1, nævnte tilkendegivelse finder bestemmelsen i retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2, om indholdet af et anklageskrift tilsvarende anvendelse.

Det er fastsat i gødskningslovens § 30, stk. 3, at betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelsen inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

Det foreslås i § 54, stk. 1, at miljø- og fødevareministeren efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler om, at Miljø- og Fødevareministeriet i nærmere angivne sager om overtrædelser af lovforslaget og regler fastsat i medfør af lovforslaget, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse alene anvendes til at give Landbrugsstyrelsen mulighed for at udstede administrative bødeforelæg ved overtrædelse af de i loven og bekendtgørelserne nærmere angivne bestemmelser, hvor overtrædelserne generelt er ensartede og ukomplicerede og uden

bevismæssige tvivlsspørgsmål, og hvor sanktionsniveauet ligger fast. Administrative bødeforelæg vil alene kunne anvendes i overtrædelsessager, hvor overtrædelserne er klare og umiddelbart konstaterbare, såvel med hensyn til overtrædelsens indhold som med hensyn til de retsregler, der er overtrådt, og hvor sagens afgørelse, herunder fastsættelsen af bødens størrelse, er uden skønsmæssige elementer af betydning. Det er endvidere en forudsætning, at den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og enig i, at sagen afgøres med et bødeforelæg. Hvis den pågældende ikke ønsker at acceptere et administrativt bødeforelæg, enten fordi vedkommende ikke ønsker at erkende sig skyldig eller ikke kan erklære sig indforstået med, at sagen afgøres af Landbrugsstyrelsen, overgår sagen til anklagemyndigheden med henblik på en sædvanlig strafferetlig forfølgning.

Ved bødeforelæg fremskyndes sagsbehandlingen og sanktioneringen. Samtidig vil virksomhederne ofte opfatte bødeforelæg som en mere enkel og mindre belastende afgørelsesform end en indenretlig afgørelse, som involverer såvel politi som retsvæsen. Det findes derfor hensigtsmæssigt, at virksomheden i relativt ukomplicerede sager kan vælge mellem de to muligheder. Anvendelsen af administrative bøder indebærer en aflastning af domstolene og tillige en hurtigere afgørelse af den enkelte sag.

Det vil næppe kunne udelukkes, at der vil kunne opstå konkrete tilfælde, hvor overtrædelse af de pågældende bestemmelser alligevel ikke kan anses for ukomplicerede og uden bevismæssige tvivlsspørgsmål, eller hvor der kan rejses tvivl om det rette sanktionsniveau. Det forudsættes, at Landbrugsstyrelsen i så fald vil overgive sagen til politiet og anklagemyndigheden til videre foranstaltning frem for at udstede et bødeforelæg.

Bødestørrelsen skal være i overensstemmelse med faste retningslinjer. Administrative bødeforelæg kan derfor alene anvendes i sagstyper, hvor der foreligger fast domstolspraksis for bødestørrelsen.

Efter Landbrugsstyrelsens praksis udstedes der som udgangspunkt administrative bødeforelæg til virksomheder, der har anvendt gødning i strid med den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 5, når bødestørrelsen ikke overstiger 75.000 kr., og når styrelsen har en berettiget forventning om, at virksomheden er indstillet på at betale bøden. Hvis virksomheden har indsendt et høringssvar, som giver anledning til at formode, at virksomheden ikke er indstillet på at betale bøden, sendes sagen til politiet med anmodning om tiltalerejsning. I tilfælde af manglende indsendelse af gødningsregnskab, eller ufuldstændig/manglende udarbejdelse af gødningsregnskab, jf. den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 22, og manglende indberetning af gødningsleverancer, jf. den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 24, anvendes som udgangspunkt ikke administrative bødeforelæg, idet der i disse typer sager normalt tillige anvendes tvangsbøder efter § 997, stk. 3, i retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 22. september 2017 med senere ændringer. Da tvangsbøder pålægges af domstolene, er det nødvendigt i disse typer af sager at foretage politianmeldelse, således at politiet kan indbringe sagen for retten. Det er hensigten at videreføre denne praksis.

Det er forudsat, at en udvidelse af det nuværende anvendelsesområde for ordningen med administrative bødeforelæg skal ske efter forhandling med justitsministeren.

Det foreslås i § 54, stk. 2, at retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anlageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse på sådanne bødeforelæg.

Retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2, bestemmer, at indholdet af et anlageskrift finder tilsvarende anvendelse for administrative bøder, jf. § 832, stk. 2. Det følger ligeledes af retsplejelovens principper, at modtageren af bødeforelægget ikke har pligt til at udtale sig.

Det foreslås i § 54, stk. 3, at såfremt et bøden vedtages, bortfalder videre forfølgning.

Til nr. 1 (Ophævelse af § 2, stk. 2 og 3)

Den gældende § 2, stk. 2, i husdyrbrugloven afgrænser anvendelsen af lovens bestemmelser om efterafgrøder, jf. §§ 5 e og 5 f, til jordbrugsvirksomheder, der har et efterafgrødegrundareal på 10 ha eller derover.

Den gældende § 2, stk. 3, i husdyrbrugloven afgrænser anvendelsen af lovens bestemmelser om fosforregnskab, jf. §§ 5 g-5 r, til jordbrugsvirksomheder.

Som konsekvens af forslaget om at ophæve §§ 5 e-5 r, jf. lovforslagets § 55, nr. 5, bliver afgrænsningerne overflødige, og § 2, stk. 2 og 3, foreslås derfor ophævet.

Til nr. 2 (Ophævelse af § 3, stk. 1, nr. 6 og 7)

Den gældende § 3, stk. 1, nr. 6, i husdyrbrugloven, definerer jordbrugsvirksomhed som en virksomhed, der er registreret efter § 2 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (gødskningsloven).

Den gældende § 3, stk. 1, nr. 7, definerer planperiode som perioden fra den 1. august til den 31. juli med mulighed for forlængelse i nærmere angivne tilfælde.

Definitionerne foreslås ophævet som konsekvens af, at begreberne jordbrugsvirksomhed og planperiode alene anvendes i de bestemmelser i husdyrbrugloven, der foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 55, nr. 5.

Til nr. 3 (Overskriften til kapitel 1 a)

Den gældende overskrift til kapitel 1 a afspejler, at kapitlet indeholder regler om anvendelse af gødning og om etablering af efterafgrøder.

Med forslaget om ophævelse af reglerne i husdyrbruglovens §§ 5 e og 5 f, jf. lovforslagets § 55, nr. 5, vil lovens kapitel 1 a ikke længere indeholde regler om etablering af efterafgrøder.

Det foreslås i konsekvens heraf, at overskriften ændres således, at det kommer til at fremgå, at kapitel 1 a alene indeholder regler om anvendelse af gødning.

Til nr. 4 (§§ 5 b, 5 c og 45 a)

Den gældende § 5 b i husdyrbrugloven indeholder hjemmel for miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler med henblik på at begrænse gener i forbindelse med udbringning af organisk gødning.

Bemyndigelsen er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 30, som bl.a. indeholder en bestemmelse om, at udbringning af husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft, restvand og affald ikke må give anledning til unødige gener.

Den gældende § 5 c i husdyrbrugloven bemyndiger miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om, at den ansvarlige for driften skal iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande.

§ 5 c er udnyttet i § 33 i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 33 skal den ansvarlige for driften af en jordbrugsvirksomhed etablere foranstaltninger til at imødegå at jorderosion i nærmere bestemte tilfælde, hvor der udbringes organisk gødning.

Efter den gældende § 45 a i husdyrbrugloven kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden skal meddele påbud om iværksættelse og udformning af en konkret foranstaltning i

overensstemmelse med reglerne udstedt i medfør af § 5 c, såfremt tilsynsmyndigheden har konstateret erosion af jord, hvor der udbringes organisk gødning, til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande.

Bemyndigelsen er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 34, hvorefter tilsynsmyndigheden skal meddele påbud om etablering af én af flere nærmere bestemte foranstaltninger, såfremt tilsynsmyndigheden under normale vejrforhold konstaterer jorderosion fra nærmere bestemte arealer, hvor der udbringes organisk gødning.

Det er efter gældende ret alene organiske gødningstyper, der kan reguleres i medfør af husdyrbruglovens §§ 5 b, 5 c og 45 a. Gødning af typen bioaske er en ikke organisk gødning og er derfor ikke omfattet.

Efter den gældende § 5 d i husdyrbrugloven kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, at reglerne om organisk gødning i lovens kapitel 1 a og regler udstedt i medfør heraf finder tilsvarende anvendelse på bioaske. Efter gældende ret er det således muligt at fastsætte regler om bioaske svarende til de regler for organisk gødning, der kan fastsættes efter lovens §§ 5 b og 5 c.

Bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 5 d er ikke udnyttet aktuelt. Dette er i overensstemmelse med bemærkningerne til bestemmelsen, hvor af fremgår, at det var hensigten på sigt at inddrage bioaske i den foreslåede fosforregulering og i reglerne til beskyttelse imod jorderosion til vandmiljøet, men at bemyndigelsen ikke ville blive udnyttet for planperioden 2017/2018, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 114 som fremsat, side 117.

Bioaske er ikke defineret i husdyrbrugloven, men forstås i loven som alle gødningstyper på askeform, herunder både de asketyper, der er optaget på bilag 1 til den til enhver tid gældende bioaskebekendtgørelse, og asken fra forbrændt husdyrgødning, jf. også bemærkningerne til lovforslagets § 55, nr. 5.

Det foreslås, at gødning af typen bioaske tilføjes bemyndigelsesbestemmelserne i §§ 5 b og 5 c, således at anvendelsesområdet for §§ 5 b og 5 c udvides med denne gødningstype.

Forslaget skal særligt ses i lyset af den foreslåede ophævelse af §§ 5 e-r i lovens kapitel 1 a, der indebærer, at anvendelsesområdet for bemyndigelsesbestemmelsen i § 5 d fremover alene vil omfatte regler udstedt i medfør af §§ 5 b og 5 c. Som følge heraf vurderes det mest hensigtsmæssigt at ophæve bemyndigelsesbestemmelsen i § 5 d og indsætte hjemlen til at regulere bioaske direkte i de relevante bemyndigelsesbestemmelser i loven. Se også bemærkningerne til lovforslagets § 55, nr. 5.

I konsekvens af forslaget om at udvide § 5 c til også at omfatte bioaske foreslås det endvidere, at bioaske tilføjes i § 45 a, således at miljø- og fødevareministeren også kan fastsætte regler om tilsynet med de regler om bioaske, der vil kunne fastsættes efter § 5 c.

Med forslaget vil miljø- og fødevareministeren efter § 5 b også kunne fastsætte regler med henblik på begrænsning af gener fra udbragt bioaske. Gener omfatter som hidtil lugtgener og øvrige gener, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 114 som fremsat, side 116. Miljø- og fødevareministeren vil både kunne udnytte bemyndigelsen i § 5 b til at regulere de samme gener fra udbringning fra bioaske, som er forbundet med udbringning af organisk gødning, og de særlige gener, der er forbundet med udbringning af bioaske, f.eks. støvgener.

Efter § 5 c vil ministeren også kunne fastsætte regler, der forpligter den ansvarlige for driften til at iværksætte forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes bioaske, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande.

Med den foreslåede ændring af § 45 a vil miljø- og fødevareministeren endelig også kunne fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden skal meddele påbud om iværksættelse af og udformning af en konkret foranstaltning i overensstemmelse med reglerne i § 5 c, såfremt den har konstateret erosion af jord, hvor der udbringes bioaske, til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande.

Det er aktuelt hensigten at udnytte bemyndigelserne i §§ 5 b, 5 c og 45 a for så vidt angår bioaske til at fastsætte regler om udbringning af bioaske, der svarer til de regler om udbringning af organisk gødning, som findes i husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 30 og 33 samt regler om tilsynsmyndighedens påbud om konkrete foranstaltninger svarende til reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 34.

Til nr. 5 (Ophævelse af § 5 d, overskriften før § 5 e, §§ 5 e–5 f, overskriften før § 5 g, §§ 5 g–5 o, overskriften før § 5 p, §§ 5 p–5 q, overskriften før § 5 r og § 5 r)

Den gældende husdyrbruglovs kapitel 1 a, herunder §§ 5 d–5 r, blev indsat i husdyrbrugloven ved lov nr. 204 af 28. februar 2017. Kapitlet indeholder regler om anvendelse af gødning og etablering af eftergrøder.

Den gældende § 5 d i husdyrbrugloven bemyndiger miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om, at regler i eller i medfør af husdyrbruglovens kapitel 1 a om organisk gødning finder tilsvarende anvendelse på bioaske. Det er efter bemærkningerne til § 5 d overladt til ministeren selv at fastsætte fosforloftet for bioaske.

Bioaske er ikke defineret i husdyrbrugloven, men forstås i loven som alle gødningstyper på askeform, herunder både de asketyper, der er optaget på bilag 1 til den til enhver tid gældende bioaskebekendtgørelse, og asken fra forbrændt husdyrgødning.

Bioaske er en fosforholdig gødning, der ikke indeholder kvælstof. Bioaske defineres i bioaskebekendtgørelsen som aske fra forgasning og forbrænding af de typer af biomasse og biomasseaffald samt hjælpestoffer, som er optaget på bekendtgørelsens bilag 1. Bioaske omfatter også vandige ekstrakter heraf. Asken fra forbrændt husdyrgødning er ikke aktuelt optaget på bilag 1 til bioaskebekendtgørelsen.

Bioaskebekendtgørelsen er udstedt i medfør af bl.a. § 16, stk. 1, og § 19, stk. 5, i lov om miljøbeskyttelse, og der er i medfør af disse bemyndigelser bl.a. fastsat regler, der begrænser tilførslen af fosfor, og regler om grænseværdier for tungmetaller og miljøfremmede stoffer.

Efter den gældende § 5 d er det muligt for ministeren at fastsætte regler om bioaske svarende til de regler, ministeren kan fastsætte om organisk gødning. Bemyndigelsen er dog ikke udnyttet aktuelt. Dette er i overensstemmelse med bemærkningerne til bestemmelsen, hvor af fremgår, at det var hensigten på sigt at inddrage bioaske i den foreslåede fosforregulering og i reglerne til beskyttelse imod jorderosion til vandmiljøet, men at bemyndigelsen ikke ville blive udnyttet for planperioden 2017/2018, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 114 som fremsat, side 117.

Det foreslås at ophæve § 5 d og i stedet tilføje gødning af typen bioaske i §§ 5 b og 5 c, jf. lovforslagets § 55, nr. 4, således at det fremgår umiddelbart af §§ 5 b og 5 c, hvilke gødningstyper der kan fastsættes regler om. Forslaget skal ses i lyset af forslaget om ophævelse af lovens §§ 5 e–5 r, der betyder, at anvendelsesområdet for § 5 d de facto kun ville være §§ 5 b og 5 c.

Den foreslåede ophævelse af § 5 d skal desuden ses i sammenhæng med lovforslagets §§ 18-37, hvorefter regler om beregning af forbrug af fosfor m.v., herunder fra bioaske, vil blive fastsat i og i medfør af gødskningsloven. De regler om opgørelse af forbruget af fosfor i bioaske, der efter forslaget fastsættes i gødskningsloven, svarer i hovedtræk til de regler, der ellers kunne være fastsat i og i medfør af husdyrbruglovens §§ 5 g–5 r.

De gældende §§ 5 e–5 r i husdyrbrugloven indeholder bestemmelser om og bemyndigelser til at fastsætte regler om etablering af efterafgrøder målrettet begrænsning af merudvaskning af kvælstof fra husdyrgødning m.v., regler om beregning af jordbrugsvirksomheders forbrug af fosfor, regnskabskrav og om gødningsleverandører.

Bemyndigelserne i § 5 e, § 5 f, stk. 2, § 5 g, stk. 2, § 5 h, stk. 2 og 4-7, § 5 i, stk. 2, § 5 j, stk. 2, § 5 k, stk. 2, § 5 l, § 5 n, stk. 4, § 5 o, § 5 p, stk. 4, og § 5 r er i dag udmøntet i husdyrgødningsbekendtgørelsen i henholdsvis kapitel 12, der omhandler etablering af efterafgrøder med henblik på begrænsning af merudvaskning af nitrat fra husdyrgødning m.v., og kapitel 14, der omhandler fosforregnskab. Derudover er bemyndigelsen i § 5 h, stk. 5, udnyttet til at fastsætte fosfornormer i gødskningsbekendtgørelsen.

Det foreslås, at husdyrbruglovens §§ 5 e–5 r ophæves. Forslaget er en følge af, at gødskningsloven efter dette lovforslag vil omfatte regler om husdyrefterafgrøder, jf. lovforslagets §§ 38 og 39, og regler om opgørelse af virksomhedernes forbrug af fosfor m.v., jf. lovforslagets §§ 18-37. De regler, der foreslås i gødskningsloven, indebærer den samme regulering af husdyrefterafgrøder og fosforregnskab som den, der følger af de regler, der foreslås ophævet i husdyrbrugloven.

For så vidt angår forslaget om ophævelse af husdyrbruglovens § 5 n, stk. 4, bemærkes det, at bestemmelsen bemyndiger miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om beregning af det gennemsnitlige fosforloft for oplagret organisk gødning og om overdragerens pligt til at oplyse herom. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte regler herom i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 64, stk. 5 og 6.

Miljø- og fødevareministeren kan imidlertid også fastsætte regler om gennemsnitsloftet for oplagret gødning i medfør af den bredere bemyndigelse i husdyrbruglovens § 5 a. Den del af bemyndigelsen i § 5 n, stk. 4, der indeholder ministerens adgang til at fastsætte krav om overdragerens pligt til at oplyse om det gennemsnitlige fosforloft for overdraget organisk gødning overflødiggøres af den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 35 vedrørende oplysningspligten for den virksomhed, der overdrager oplagret organisk gødning. Det er hensigten, at der med hjemmel i husdyrbruglovens § 5 a og gødskningslovens § 35 fastsættes regler svarende til de gældende, og der tilsigtes således ikke indholdsmæssige ændringer med ophævelsen af § 5 n, stk. 4.

Til nr. 6 (§ 44, stk. 2)

Efter den gældende husdyrbruglovs § 44, stk. 2, fører miljø- og fødevareministeren tilsyn med overholdelse af lovens §§ 5 e-5 r og regler fastsat i medfør heraf. Ministeren fører endvidere tilsyn med regler, der er fastsat med hjemmel i lovens § 5 a, for så vidt angår lofter for den højest tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. hektar fra gødning.

Husdyrbruglovens § 44, stk. 5, fastsætter, at kommunalbestyrelsen videresender sager om overtrædelse af miljø- og fødevareministerens afgørelser efter stk. 2 til ministeren, og at ministeren i så fald træffer afgørelse i sagen i overensstemmelse med lovens øvrige bestemmelser.

Det foreslås, at henvisningen i § 44, stk. 2, til §§ 5 e-5 r i husdyrbrugloven eller regler fastsat i medfør heraf udgår. Forslaget er en konsekvens af forslaget om ophævelse af §§ 5 e-5 r, jf. lovforslagets § 55, nr. 5.

Forslaget indebærer dermed, at miljø- og fødevareministeren fremover alene fører tilsyn med overholdelsen af regler for så vidt angår lofter for den højest tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. hektar fra gødning, som udstedes i medfør af lovens § 5 a.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 57, stk. 9, forbliver regler fastsat i medfør af bemyndigelsesbestemmelser i den gældende lovs §§ 5 e-5 r i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække. Ministeren fører således også tilsyn efter § 44, stk. 2, med de pågældende reglers overholdelse, indtil de ophæves eller erstattes af regler i medfør af gødskningsloven.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets §§ 18-39, hvor de regler, der med lovforslaget vil afløse husdyrbruglovens §§ 5 e-5 r er beskrevet. Efter forslaget til § 45, stk. 2, fører miljø- og fødevareministeren tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af loven eller regler fastsat i medfør af loven.

Med forslaget om at ændre husdyrbruglovens § 45, stk. 5, således at der henvises til stk. 3 i stedet for stk. 2, rettes der op på en eksisterende henvisningsfejl. Bestemmelsen i husdyrbruglovens § 44, stk. 5, skal således ses i sammenhæng med kommunalbestyrelsens tilsynsopgave efter lovens § 44, stk. 3. Kommunalbestyrelsens opgave med at føre tilsyn med, at påbud og forbud efterkommes, samt at vilkår fastsat i forbindelse med godkendelser og tilladelser overholdes, omfatter således også afgørelser truffet af ministeren. I det omfang kommunalbestyrelsen i forbindelse med tilsynet med miljø- og fødevareministerens afgørelser efter stk. 3 bliver opmærksom på overtrædelser, følger det efter den justerede formulering af § 44, stk. 5, at kommunalbestyrelsen skal videresende sagen til miljø- og fødevareministeren til afgørelse.

Til nr. 7 (Ophævelse af § 91, stk. 1, nr. 6)

Efter den gældende § 91, stk. 1, nr. 6, i husdyrbrugloven straffes med bøde den, der undlader at udarbejde, indgive eller opbevare fosforregnskab efter reglerne i lovens § 5 p, stk. 1-3, og § 5 q, stk. 3.

Det foreslås, at § 91, stk. 1, nr. 6, ophæves som konsekvens af den foreslåede ophævelse af § 5 p, stk. 1-3, og § 5 q, stk. 3, jf. lovforslagets § 55, nr. 5.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 42, stk. 1 og 2, § 43, stk. 1 og 4, og § 53, stk. 1, nr. 1, hvor de regler, der med lovforslaget vil afløse husdyrbruglovens § 5 p, stk. 1-3, § 5 q, stk. 3, og § 91, stk. 1, nr. 6, er beskrevet. Efter de foreslåede bestemmelser i §§ 42 og 43 bliver fosforregnskabet fremover en del af gødningsregnskabet efter gødskningsloven. Den foreslåede straffebestemmelse i gødskningslovens § 53, stk. 1, nr. 1, indebærer, at den, der undlader at udarbejde, indgive eller opbevare gødningsregnskab kan straffes med bøde, således at det, der i dag er strafbelagt efter husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 6, fremover vil være strafbelagt efter gødskningslovens § 53, stk. 1, nr. 1.

Til § 56

Til nr. 1

Med den foreslåede § 56, nr. 1, foreslås henvisningen til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække ændret til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag.

Forslaget er en konsekvens af, at der foreslås en ny lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvor titlen er ændret.

Til § 57

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. april 2019.

Ikrafttrædelsestidspunktet skal ses i sammenhæng med de foreslåede *stk. 3* og *4*, der fastsætter virkningstidspunktet.

Det foreslås i *stk. 2*, at lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018, ophæves

Det foreslås i *stk. 3*, at loven ikke finder anvendelse på forhold, der vedrører planperioden 2018/2019, som denne er defineret i § 4 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018. For sådanne forhold finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Planperioden 2018/2019 løber i perioden fra den 1. august 2018 til den 31. juli 2019. Dyrkes afgrøder, der skal tilføres kvælstof efter den 31. juli, men inden den 30. september, og som skal høstes eller afgræsses inden den 31. december, forlænges planperioden til den 30. september.

Bestemmelsen indebærer, at lovforslaget først vil få anvendelse for reglerne om gødningsregnskab, fosforregnskab og de næringsstofreducerende tiltag for planperioden 2019/2020. Selvom reglerne vedrører planperioden 2019/2020, kan reglerne godt have betydning for virksomhedens planlægning og indberetning i tidsperioden fra lovens ikrafttræden og indtil planperioden begynder. F. eks. skal virksomhederne allerede med frist d. 21. april 2019 ansøge om tilskud til etablering af efterafgrøder som led i den frivillige målrettede regulering for 2019/2020.

Tilsyn og håndhævelse – bestemmelsen indebærer også, at sager vedr. ulovlige forhold, der vedrører planperioden 2018/2019, behandles efter de hidtil gældende regler. Det gør sig også gældende selvom det ulovlige forhold er begået efter lovens ikrafttræden d. 1. april 2019.

Nogle forhold vedrørende planperioden 2018/2019 har betydning for den efterfølgende planperiode. Det gælder f. eks. hvis der ved kontrol konstateres for få efterafgrøder. I en sådan situation, vil kvoten blive nedsat i den efterfølgende periode. Dette vil fortsat være gældende – så længe forholdet er begået i planperioden 18/19.

Det foreslås i *stk. 4*, at lovens § 4 om, hvilke virksomheder der er omfattet af lovens kapitel 4 om næringsstofreducerende tiltag, endvidere ikke finder anvendelse for planperioden 2019/2020, som denne er defineret i § 4 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018. For denne periode finder den hidtil gældende lovs § 3 anvendelse.

Planperioden 2019/2020 løber i perioden fra den 1. august 2019 til den 31. juli 2020. Dyrkes afgrøder, der skal tilføres kvælstof efter den 31. juli, men inden den 30. september, og som skal høstes eller afgræsses inden den 31. december, forlænges planperioden til den 30. september.

Bestemmelsen indebærer, at ændringen af, hvilke virksomheder der er omfattet af lovforlagets kapitel 4 om næringsstofreducerende tiltag først være gældende fra og med planperioden 2020/2021, der starter den 1. august 2020. Dermed vil virksomheder, der som noget nyt bliver omfattet af lovens regler om næringsstofreducerende tiltag, have god tid til at indrette sig herpå.

Det bemærkes, at selvom planperioden 2020/2021 løber fra den 1. august 2020 til den 31. juli 2021, kan der godt være forpligtelser for virksomhederne, der – selvom de vedrører planperioden – ligger enten før og efter det tidsrum, som planperioden løber.

Det foreslås i *stk. 5*, at lovens §§ 5 og 6 om, hvilke virksomheder som er omfattet af Register for Gødningsregnskab, og hvilke virksomheder som frivilligt kan lade sig registrere i Register for Gødningsregnskab, endvidere ikke finder anvendelse for planperioden 2019/2020, som denne er defineret i § 4 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018. For denne periode finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Bestemmelsen indebærer, at ændringen i den kreds af virksomheder, der pligtmæssigt skal være indmeldt i Register for Gødningsregnskab (§ 5) og den kreds af virksomheder, der frivilligt kan indmelde sig i Register for Gødningsregnskab (§ 6), først vil gælde fra og med planperioden 2020/2021, der starter d. 1. august 2020.

Det bemærkes, at selvom planperioden 2020/2021 løber fra den 1. august 2020 til den 31. juli 2021, er der forpligtelser for virksomhederne, der – selvom de vedrører planperioden – ligger enten før og efter det tidsrum, som planperioden løber. Det kan f. eks. dreje sig om frist for indberetning af gødningsregnskab.

De foreslåede ændringer af optagelseskriterierne for Register for Gødningsregnskab indebærer, at nogle virksomheder, der i dag er omfattet af registret, ikke længere kan være det. Modsat vil der være virksomheder, der i dag ikke skal være omfattet af registret, der fremover skal være det. I begge tilfælde vil virksomhederne have behov for at indrette sig på de nye krav, der stilles, hvis man hhv. ikke er omfattet (f. eks. pligt til at svare kvælstofafgift efter kvælstofafgiftslovens regler herom) og hvis man er omfattet (pligt til at udarbejde gødningsregnskab og gødskning i overensstemmelse med reglerne om kvælstofkvote).

Det foreslås i *stk. 6*, at miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om frist for at tilmelde sig Register for Gødningsregnskab, om bestemmelse af forfrugt og om opgørelse af virksomhedens primolager af kvælstof og fosfor i de forskellige gødnings typer for virksomheder, der efter lovens §§ 5 og 6 bliver omfattet af Register for Gødningsregnskab.

Det er forventningen, at reglerne vil komme til at minde om de regler om nyregistrerede virksomheder, der i øvrigt er fastsat i § 30 i bekendtgørelse nr. 1008 af 2. juli 2018 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2018/2019.

Det foreslås i *stk. 7*, at miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om opgørelse af lager mv. for virksomheder, der efter lovens §§ 5 og 6 ikke længere kan være omfattet af Register for Gødningsregnskab.

Virksomheder, der efter lovforslagets § 6 ikke længere kan være optaget i Register for Gødningsregnskab, vil fra og med virkningstidspunktet for de nye optagelseskriterier, som dette er defineret i *stk. 4*, blive afmeldt fra registret, jf. § 9, *stk. 1*.

Det foreslås i *stk. 8*, at regler, der er fastsat i medfør af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018, forbliver i kraft indtil de ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af lovforslaget.

Det foreslås i *stk. 9*, at regler, der er fastsat i medfør af de bestemmelser i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1020 af 6. juli 2018, der ophæves i medfør af § 55, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af lovforslaget.

Det foreslås i *stk. 10*, at § 30 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018, forbliver i kraft, indtil der fastsættes regler i medfør af lovforslagets § 54, *stk. 1*.

Hjemmelen til at udstede administrative bødeforelæg findes i gødskningslovens § 30. Det er nødvendigt at denne bestemmelse forbliver i kraft, indtil der i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i lovforslagets § 54, *stk. 1*, er etableret en ny hjemmel til at udstede administrative bødeforelæg.

Til § 58

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering	Lovforslaget
	I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1020 af 6. juli 2018 foretages følgende ændringer:
<p>§ 2. ...</p> <p><i>Stk. 2.</i> Lovens bestemmelser om efterafgrøder, jf. §§ 5 e og 5 f, finder alene anvendelse på jordbrugsvirksomheder, der har et efterafgrødegrundareal på 10 ha eller derover.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Loven finder ikke anvendelse på forhold, der er reguleret i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække eller i regler fastsat i medfør heraf.</p> <p>...</p>	<p>§ 2, <i>stk. 2 og 3</i>, ophæves.</p> <p>Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 2 og 3.</p>
<p>§ 3.....</p> <p>6) Jordbrugsvirksomhed: Virksomhed, der er registreret efter § 2 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.</p> <p>7) Planperiode: Perioden fra den 1. august til den 31. juli. Dyrkes afgrøder, der skal tilføres kvælstof efter den 31. juli, men inden den 31. september, og som skal høstes eller afgræsses inden den 31. december, forlænges planperioden til den 30. september.</p> <p>...</p>	<p>§ 3, <i>stk. 1, nr. 6 og 7</i>, ophæves.</p> <p>Nr. 8 bliver herefter nr. 6.</p>
<p><i>Kapitel 1 a</i></p> <p><i>Anvendelse af gødning og etablering af efterafgrøder</i></p>	<p>Overskriften til kapitel 1 a affattes således:</p> <p>”Kapitel 1 a</p> <p><i>Anvendelse af gødning</i>”.</p>
§ 5 b. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler med henblik på at begrænse gener i forbindelse med udbringning af organisk gødning.	I § 5 b indsættes efter ”organisk gødning”: ”eller bioaske”
§ 5 c. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, at driftsherren skal iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer større end 100 m ² og kystvande.	I § 5 c indsættes efter ”organisk gødning”: ”eller bioaske”
§ 5 d. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at reglerne om organisk gødning i dette kapitel og i regler udstedt i medfør heraf finder tilsvarende anvendelse på bioaske.	§ 5 d, overskriften før § 5 e, §§ 5 e og 5 f, overskriften før § 5 g, §§ 5 g–5 o, overskriften før § 5 p, §§ 5 p og 5 q, overskriften før § 5 r og § 5 r ophæves.
<i>Etablering af efterafgrøder målrettet begrænsning af merudvaskning af kvælstof fra husdyrgødning</i>	

<p><i>m.v.</i></p> <p>§ 5 e. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, at jordbrugsvirksomheder skal etablere efterafgrøder, herunder om, hvilke afgrødetyper der kan anvendes som efterafgrøder, og om dyrkning af disse, og på hvor stor en del af jordbrugsvirksomhedens areal efterafgrøderne skal etableres, og beregningen heraf.</p> <p>Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan etablere særlige ordninger, som den enkelte jordbrugsvirksomhed kan vælge som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af stk. 1. Ministeren fastsætter nærmere regler om ordningerne, herunder frister og omregningsfaktorer, samt krav om til- og afmelding.</p> <p>§ 5 f. Jordbrugsvirksomheden skal hvert år indberette jordbrugsvirksomhedens samlede areal, hvorpå der er etableret efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 5 e.</p> <p>Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren fastsætter nærmere regler om indberetningen, herunder udformning og indhold, og fristen for indberetning.</p> <p><i>Beregning af jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor</i></p> <p>§ 5 g. For planperioden skal jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor beregnes som summen af forbruget af fosfor i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, jf. §§ 5 h og 5 i, i anden organisk gødning end husdyrgødning, jf. § 5 j, og i handelsgødning, jf. § 5 k.</p> <p>Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at fosfor i organisk gødning eller handelsgødning efter ansøgning herom kan fratrækkes i jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor i tilfælde af brand eller tyveri eller under andre særlige omstændigheder.</p> <p>§ 5 h. Den totale mængde af fosfor i husdyrgødning beregnes som jordbrugsvirksomhedens produktion af fosfor i husdyrgødning tillagt planperiodens primolager og fratrullet planperiodens ultimolager af fosfor i husdyrgødning samt tillagt modtaget og fratrullet afsat fosfor i husdyrgødning inden for planperioden, jf. stk. 4.</p> <p>Stk. 2. Jordbrugsvirksomhedens produktion af fosfor i husdyrgødning beregnes på grundlag af normer for det totale indhold af fosfor i husdyrgødning, jordbrugsvirksomhedens gennemsnitsbesætning og staldsystemer. Produktionen af fosfor i husdyrgødning skal for visse dyrearter korrigeres for afvigelser i produktionsniveau. Miljø- og fødevareministeren</p>	
---	--

<p>fastsætter regler om, for hvilke dyrearter korrektion af fosforindholdet i husdyrgødning skal finde sted. Produktionen af fosfor i husdyrgødning kan korrigeres for afvigelser i ydelsesniveau og i fodermængde og -sammensætning. Korrektioner foretages på grundlag af korrektionsfaktorer, jf. stk. 5, og afvigelserne skal dokumenteres ved driftsbilag. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at fosfor i husdyrgødning, der afsættes af udegående dyr på arealer, der i henhold til anden lovgivning ikke må tilføres gødning eller kun må tilføres en nærmere fastlagt mængde gødning udover den gødning, dyrene afsætter på arealet, kan fradrages ved opgørelsen af jordbrugsvirksomhedens produktion af fosfor.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Jordbrugsvirksomhedens primolager af fosfor i husdyrgødning fastsættes som den forudgående planperiodes ultimolager. Jordbrugsvirksomhedens ultimolager af fosfor i husdyrgødning fastsættes af jordbrugsvirksomheden efter regler fastsat i medfør af stk. 5.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Jordbrugsvirksomheden kan fratrække fosfor i husdyrgødning, jf. stk. 1, hvis husdyrgødningen er afsat til en anden jordbrugsvirksomhed, til biogas- og fællesanlæg eller til forarbejdningsanlæg. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at fosfor i husdyrgødning, der afsættes ud af landet, kan trækkes fra i jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor. Endvidere kan jordbrugsvirksomheder, som har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, og som afsætter et gødningsprodukt herfra uden for jordbrugsvirksomheden, trække fosforen i det afsatte gødningsprodukt fra i jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Miljø- og fødevareministeren fastsætter nærmere regler om normer for det totale indhold af fosfor i husdyrgødning, korrektion af normer på grund af afvigelser i ydelses- og produktionsniveau, indhold og udformning af aftaler m.v. om overførsel af husdyrgødning og fastsættelse af jordbrugsvirksomhedens ultimolager af fosfor i husdyrgødning, herunder at jordbrugsvirksomheder, der udbringer husdyrgødning i perioden fra den 1. august til den 30. september, jf. § 3, stk. 1, nr. 6, 2. pkt., skal korrigere jordbrugsvirksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde fosfor, der er udbragt i perioden fra den 1. august til den 30. september.</p> <p><i>Stk. 6.</i> Ved blandinger af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, herunder afgasset biomasse, fastlægges indholdet af fosfor efter regler fastsat af miljø- og fødevareministeren.</p>	
--	--

<p><i>Stk. 7.</i> Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at fosfor i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning afsat til et miljøgodkendt anlæg, der forbrænder affald, kan fratrækkes i jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor.</p> <p>§ 5 i. Den totale mængde af fosfor i forarbejdet husdyrgødning beregnes som leverandørens angivelse af den totale mængde fosfor i den forarbejdede husdyrgødning, der er leveret til jordbrugsvirksomheden i planperioden indtil den 31. juli, tillagt planperiodens primolager og fratrullet planperiodens ultimolager af forarbejdet husdyrgødning. Hertil lægges den mængde fosfor i forarbejdet husdyrgødning, der er modtaget i planperioden i henhold til aftaler m.v. om overførsel af husdyrgødning.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Jordbrugsvirksomhedens primolager af fosfor i forarbejdet husdyrgødning fastsættes som den forudgående planperiodes ultimolager. Jordbrugsvirksomhedens ultimolager af fosfor i forarbejdet husdyrgødning fastsættes af jordbrugsvirksomheden efter regler fastsat af miljø- og fødevareministeren. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at jordbrugsvirksomheder, der udbringer forarbejdet husdyrgødning i perioden fra den 1. august til den 30. september, jf. § 3, stk. 1, nr. 6, 2. pkt., skal korrigere jordbrugsvirksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde fosfor, der er udbragt i perioden fra den 1. august til den 30. september.</p> <p>§ 5 j. Jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor i anden organisk gødning end husdyrgødning beregnes som leverandørens angivelse af den totale mængde af fosfor i den gødning, der er leveret til jordbrugsvirksomheden i planperioden, tillagt planperiodens primolager og fratrullet planperiodens ultimolager af fosfor i anden organisk gødning end husdyrgødning.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om bestemmelse af fosforindholdet i anden organisk gødning end husdyrgødning. Ministeren kan herudover fastsætte regler om lageropgørelser for alle typer af anden organisk gødning end husdyrgødning.</p> <p>§ 5 k. Jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor i handelsgødning beregnes som leverandørens angivelse af den totale mængde af fosfor i den handelsgødning, der er leveret til virksomheden i planperioden indtil den 31. juli, tillagt planperiodens primolager og fratrullet planperiodens ultimolager af fosfor i handelsgødning.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Jordbrugsvirksomhedens primolager af fosfor i handelsgødning fastsættes som den forudgående</p>	
--	--

<p>planperiodes ultimolager. Jordbrugsvirksomhedens ultimolager af fosfor i handelsgødning fastsættes af jordbrugsvirksomheden efter regler fastsat af miljø- og fødevareministeren. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at jordbrugsvirksomheder, der udbringer handelsgødning i perioden fra den 1. august til den 30. september, jf. § 3, stk. 1, nr. 6, 2. pkt., skal korrigere virksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde fosfor, der er udbragt i perioden fra den 1. august til den 30. september.</p> <p>§ 5 l. Miljø- og fødevareministeren fastsætter med henblik på den planperiode, som en jordbrugsvirksomhed for første gang skal opgøre og indberette fosforregnskab for, regler om beregning af virksomhedens primolager af fosfor i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, jf. §§ 5 h og 5 i, og i anden organisk gødning end husdyrgødning, jf. § 5 j, stk. 2, og regler om opgørelse af jordbrugsvirksomhedens primolager af fosfor i handelsgødning, jf. § 5 k.</p> <p>§ 5 m. Hvis jordbrugsvirksomheden før udløb af planperioden ophører med at eje eller have brugsret til et areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm ifølge lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser eller af en retningsgivende norm for fosfor og kalium i henhold til retningslinjer udstedt af NaturErhvervstyrelsen for den pågældende planperiode, skal jordbrugsvirksomhedens fosforforbrug på arealet beregnes, jf. §§ 5 g-5 k, for den forløbne del af planperioden. Den, der overtager arealet eller brugsretten hertil, skal, såfremt der er tale om en jordbrugsvirksomhed, have skriftlig oplysning om det samlede fosforforbrug og den mængde af gødning, der er forbrugt i den forløbne del af planperioden, og om det forventede gennemsnitsloft for den fosfor fra organisk gødning, der er udbragt på arealet. Forbruget for den samlede planperiode og arealet henregnes herefter til den jordbrugsvirksomhed, der har overtaget arealet eller brugsretten hertil, jf. dog stk. 2 og 3.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Hvis skriftlig oplysning som nævnt i stk. 1, 2. pkt., ikke gives, henregnes fosforforbruget til den, der har overdraget arealet eller brugsretten hertil.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Hvis den virksomhed, der overtager arealet eller brugsretten hertil før udløb af planperioden, ikke er registreret eller er registreringspligtig efter § 2 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, henregnes forbruget for den forløbne del af planperioden til den, som har overdraget arealet eller brugsretten hertil. I denne situation skal harmoniarealet for den samlede planperiode henregnes til den jordbrugsvirksomhed, der har overdraget arealet eller brugsretten hertil.</p>	
--	--

<p>§ 5 n. Hvis jordbrugsvirksomheden før udløb af planperioden overdrager oplagret husdyrgødning, oplagret forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning, skal jordbrugsvirksomheden opføre en ultimobeholdning på overdragelsestidspunktet, jf. § 5 h, stk. 3. Oplysninger om ultimobeholdningen gives skriftligt til den, der overtager den oplagrede gødning. Ultimobeholdningen henregnes til denne, jf. dog stk. 2 og 3.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Hvis den jordbrugsvirksomhed, der overtager ultimobeholdningen, jf. stk. 1, ikke har fået skriftlig oplysning om ultimobeholdningen, fastsættes ultimolageret for den jordbrugsvirksomhed, der overdrager ultimobeholdningen, til 0.</p> <p><i>Stk. 3.</i> På grundlag af ultimobeholdningen, jf. stk. 1 og 2, opgøres fosforforbruget for planperioden for den jordbrugsvirksomhed, der overdrager den oplagrede husdyrgødning, den oplagrede forarbejdede husdyrgødning eller anden organisk gødning, for den forløbne del af planperioden indtil overdragelsestidspunktet.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om beregning af det gennemsnitlige fosforloft for overdraget oplagret organisk gødning og om overdragerens pligt til at oplyse herom.</p> <p>§ 5 o. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om den form, de oplysninger, der er nævnt i §§ 5 m og 5 n, skal have, om oplysningernes opdeling i forskellige gødningstyper m.v. og om, hvordan oplysningerne skal kunne dokumenteres og kontrolleres.</p> <p><i>Regnskabskrav</i></p> <p>§ 5 p. Jordbrugsvirksomheden skal hvert år udarbejde fosforregnskab for den afsluttede planperiode. Fosforregnskabet skal indberettes til miljø- og fødevareministeren.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Jordbrugsvirksomheder, der har et slutlager af anden organisk gødning end husdyrgødning, skal indberette størrelsen af dette lager udtrykt i kilogram fosfor til ministeren. Indberetningen for den afsluttede planperiode skal ske i gødningsregnskabet.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Fosforregnskabet skal opgøres på grundlag af de indberetninger, der er nævnt i stk. 2 og i § 22, stk. 2, i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, og angive jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor, jf. §§ 5 g-5 k.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler</p>	
---	--

<p>om udformning og indhold af de i stk. 2 nævnte indberetninger, om udformningen og indholdet af det fosforregnskab, som er nævnt i stk. 1 og 3, og om opbevaring af bilag m.v. Ministeren fastsætter regler om frister for indberetning af oplysningerne nævnt i stk. 1 og 2.</p> <p>§ 5 q. Miljø- og fødevareministeren udarbejder skemaer, der skal anvendes til jordbrugsvirksomhedens udarbejdelse af fosforregnskabet, jf. § 5 p.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Miljø- og fødevareministeren kan godkende andre skemaer, herunder skemaer, der er baseret på it-systemer.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Jordbrugsvirksomhedens fosforregnskab skal indberettes på et skema, der er udarbejdet eller godkendt af miljø- og fødevareministeren, jf. stk. 1 og 2. Jordbrugsvirksomheden skal opbevare fosforregnskabet i mindst 5 år.</p> <p><i>Gødningsleverandører</i></p> <p>§ 5 r. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, at virksomheder, som sælger eller afgiver fosforholdig gødning, skal indberette, hvortil der er afsat gødning, herunder den afsatte gødningstype og -mængde og fosforindholdet i den afsatte mængde, og fosforloftet. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at biogas- og fællesanlæg, forarbejdningsanlæg og forbrændingsanlæg skal indberette, hvorfra de modtager gødning, herunder gødningstypen og -mængden, og fosforindholdet i den modtagne gødning.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, at virksomheder, der sælger eller afgiver organisk gødning til en jordbrugsvirksomhed, skal oplyse modtageren om det fosforloft, der er tilknyttet gødningen, og indberette dette i gødningsregnskabet.</p>	
<p>§ 44. ...</p> <p><i>Stk. 2.</i> Miljø- og fødevareministeren fører tilsyn med overholdelse af §§ 5 e-5 r og de regler, der er fastsat med hjemmel i disse bestemmelser, og regler, der er fastsat med hjemmel i § 5 a, for så vidt angår lofter for den højest tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. hektar fra gødning. ...</p> <p><i>Stk. 5.</i> Kommunalbestyrelsen videresender sager om overtrædelse af miljø- og fødevareministerens afgørelser efter stk. 2 til ministeren. Ministeren træffer i så fald afgørelse i sagen i overensstemmelse med lovens øvrige bestemmelser.</p>	<p>I § 44, <i>stk. 2</i>, ændres ”§§ 5 e-5 r og de regler, der er fastsat med hjemmel i disse bestemmelser, og regler,” til: ”de regler,” og i <i>stk. 5</i> ændres ”stk. 2” til: ”stk. 3”.</p>
<p>§ 45 a. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte</p>	<p>I § 45 a indsættes efter ”organisk gødning”: ”eller</p>

regler om, at tilsynsmyndigheden skal meddele påbud om iværksættelse og udformning af en konkret foranstaltning i overensstemmelse med reglerne udstedt i medfør af § 5 c, såfremt tilsynsmyndigheden har konstateret erosion af jord, hvor der udbringes organisk gødning, til vandløb, søer større end 100 m ² og kystvande.	bioaske"
§ 91. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der ... 6) undlader at udarbejde, indgive eller opbevare fosforregnskab efter § 5 p, stk. 1-3, og § 5 q, stk. 3, ...	<i>§ 91, stk. 1, nr. 6, ophæves.</i> Nr. 7-14 bliver herefter nr. 6-13.
	I lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 1357 af 18. november 2016, foretages følgende ændring:
	1. Overalt i loven ændres "lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække" til: "lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag".